

Komentované zákony českoslov. republiky.

Sv. I. Dávka z majetku a z přírůstku na majetku, sestavili Dr. Bol. Fux a Dr. Fr. Lorenz **Rozebráno.**

Sv. I. b. Dávka z majetku a z přírůstku na majetku. **Doplněk** sestavili Dr. Bol. Fux a Dr. Fr. Lorenz. Brož. výt. **Kč 25—**

Sv. II. Zákon o ochraně nájemníků, vydal Dr. H. Kubišta. Brožovaný výtisk **Kč 15—**

Sv. III. Obecní zřízení všech zemí rep. čsl. a volební řád. Sestavil V. Kloubek. Druhé vydání vázané **Kč 100—**

Sv. III. b. Obecní zřízení, doplněk sestavil V. Kloubek. Brož. výt. **Kč 25—**

Sv. IV. Civilní řád soulní a jurisdikční norma. Upravil Dr. Václav Hora, 2. rozšířené vydání. V z. výt. **Kč 120—**

Sv. IV. b. Civilní řád soudní a jurisdikční norma, **studijní vydání**, uprav. prof. Dr. Václav Hora, brož. **Kč 45—**

Sv. V. Československé daňové zákony, sestavil Dr. Fr. Schwarz. Váz. **Kč 40—**

Sv. VI. Státní občanství a domovské právo v republice československé, sestavil Jos. Zlábek a Vlad. Verner. Brož. výtisk **Kč 13 50**

Sv. VII. Zákon o nakladatelské smlouvě ze dne 11. květ. 1923; upravil A. Hartmann. Brož. výtisk **Kč 10—**

Sv. VIII. Trestní zákony československé, platné v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Sestavili Dr. Jar. Kallab a V. Herrnritt, 2. nově zveřejované a dopl. vydání, váz., 1256 str. **Kč 120—**

Sv. IX. Advokátní a notářská sazba a soudní poplatky, sestavil Ant. Hartmann. Druhé vydání v tisku.

Sv. X. a X. b. Řád živnostenský. Uspořádali Dr. B. Štěpřil a Dr. R. Buchtel. Díl I. (2. vyd.), váz. **Kč 99—**
Díl II. **Rozebráno.**

Sv. XI. a XI. b. Kolky a poplatky v RČS. Sestavili E. Holík a F. Tuš. Část I. váz. **Kč 120—**
Část 2. váz. **Kč 80—**

Sv. XII. Trestní řád československý a předpisy jej doplňující, platné v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Sestavili Dr. Jar. Kallab a V. Herrnritt. Váz. **Kč 96—**

Sv. XIII. Předpisy jazykového práva. Upravil A. Hartmann. Brož. **Kč 25—**

Sv. XIV. Exekuční řády. Upravil A. Hartmann, váz. výtisk **Kč 120—**

Sv. XV. Živnostenský zákon pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Sestavil Dr. J. Brejcha a Dr. V. Fiker. Viaz. výtisk **Kč 100—**

Sv. XVI. Československý zákoník občanský a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarp. Rusi. Zpracoval Dr. Fr. Rouček, váz. **Kč 140—**

Sv. XVII. Nesporné řízení. Upravil A. Hartmann váz. **Kč 40—**

Sv. XVIII. Trestný pořádek platný na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Sostavili Dr. Jos. Balcar a Dr. Jos. Nožička, viaz. **Kč 150—**

Sv. XIX. Řády konkursní, vyrovnací a odpůřef. Upravil Dr. Jarosl. Voska. Rozebráno. Nové vydání se připravuje.

Sv. XX. Všeobecný zákoník obchodní. Zpracoval Dr. K. Hermann-Otavský. Váz. **Kč 190—**

Sv. XXI. Slovenský obchodný zákon. Sostavil J. Dr. Jul. Karmán, viaz. **Kč 120—**

Sv. XXII. Zákon o právu autorském. Zpracoval Dr. Jan Löwenbach. Váz. výt. **Kč 70—**

Sv. XXIII. Čsl. zákon směnečný. Zpracoval Dr. Frant. Rouček. Vázané **Kč 60—**

Sv. XXIV. a XXIV. b. Zákony o přímých daních čsl. Upravili JUDr. Jos. Dračhořský a JUDr. F. Brachtl, díl I. vázaný **Kč 60—**

Díl II. (Prov. nař., judikatura, komentáře) váz. **Kč 135—**

Sv. XXV. Jednací řády pro soudy první a druhé stolice. Sestavil Ant. Hartmann **Rozebráno.**

Sv. XXVI. Branný zákon republiky českosl., poznámkami opatřil Dr. Jan Vorel, váz. **Kč 75—**

Sv. XXVII. Zákon o nekalé soutěži. Vydal Dr. Zd. Matouš. Vázané **Kč 50—**

Sv. XXVIII. Organizace politické správy. Zpracoval J. Dr. Jan Říha, váz. **Kč 140—**

Sv. XXIX. Zákon o směnečném poplatku. Zpracoval F. Tuš za pomoci dr. Fr. Roučka, vázané **Kč 40—**

Sv. XXX. Obecný knihovní zákon. Vydal Ant. Hartmann. Vázané **Kč 96—**

Pro další svazky připraveno:

Československé státně-církevní zákony vydají: dr. Bušek, dr. Hendrich, dr. Lašťovka, dr. Müller.

Horní zákon vydá Dr. Jos. Peters.

Mimo sbírku vyšlo:

Ant. Hartmann, Sbírka vzorců k civ. řádu soud. a k exek. řádu. Vydalo min. sprav. Váz. **Rozebráno.**

Ant. Hartmann, Sbírka vzorců k nesporn., konkur., a vyrovn. řízení. Vydalo min. sprav. Vázané **Kč 120—**

Objednávky přijímá každé knihkupectví, jakož i

„Československý Kompas“
tiskařská a vydavatelská akc. spol.
Praha-Smíchov, Plzeňská třída 79.

KOMENTOVANÉ ZÁKONY
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY
VYDÁVÁ „ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS“.

SV. III.

OBEČNÍ ZŘÍZENÍ.

1929.

Tiskem a nákladem „Československého Kompasu“, tiskařské
a vydavatelské akc. spol., Praha-Smíchov.

Knihovna Univ. prof.
Dr. KARLA LASTOVKY

OBEČNÍ ZŘÍZENÍ

zemí republiky Československé
se všemi zákony k tomu se vztahujícími
a s příslušnou judikaturou až do doby

nejnovější. 33-E-358

Michal Klobek

Sestavil

Právník
VILÉM KLOUBEK,

rada nejv. správního soudu v Praze.

SEKCE
Státní věc

KNIHOVNA
oddělení

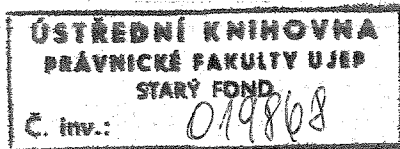
Druhé přepracované a rozmnožené vydání.

ANTONÍN V. LONČEK
KNIHOVNA
PRAHA 1929.

Nákladem „Československého Kompasu“, tiskařské
a vydavatelské akc. spol.

VEŠKERÁ PRÁVA I PRÁVO PŘEKLADU CELKU
NEBO JEDNOTLIVÝCH STATÍ VYHRAZENA.

od	
od	<i>M. Kašabová</i>
	34.561
sigu	

Tiskem „Československého Kompasu“, tiskařské a vydavatel-
ské akc. spol., Praha-Smíchov.

PŘEDMLUVA K I. VYDÁNÍ.

Při sestavování této sbírky tanul mi na mysli především její praktický význam. Při nynější roztržitém jednotlivých zákonných ustanovení, týkajících se obecního zřízení, byla již delší dobu živě pocíována potřeba sestavití jednak tyto zákonné předpisy v jeden přehledný celek a znovu přístupným učiniti těžko dosažitelný český text jednotlivých obecních zřízení. Šlo mi především o to, na jisto postavití nyní platný text zákona. Za účelem úplnosti připojil jsem k jednotlivým ustanovením zákona judikaturu bývalého vídeňského správního soudu (pokud ovšem lze k ní ještě za dnešních změněných poměrů přihlížeti), jakož i nejv. správního soudu v Praze a to až do doby nejnovější.

Do sbírky zařadil jsem i ony zákonné předpisy, na nichž se zakládá t. č. obecní zřízení na Slovensku. Základy organizace obcí obsaženy jsou v zák. čl. XXII. ex 1886. Podjal jsem se (tuším) první tohoto úkolu přeložiti citov. zákon z maďarského originálu do češtiny. Prosim, aby tento můj pokus byl shovívavě posuzován.

Ve sbírce této respektovány jsou všechny zákony a nařízení publikovaná až do května t. r. Když byla tato kniha již vytištěna, bylo ve sbírce zákonů a nařízení v číslice 43 (vydané dne 23. května 1922) pod č. 143 publikováno nařízení vlády republiky Československé ze dne 27. dubna 1922

ku provedení zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 sb. z. a n. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním. Nařízení toto nemohlo být z technických příčin do sbírky již zařazeno, pro jeho důležitost dovoluji si však výslovně naň upozorniti.

Odevzdávám tuto sbírku do rukou veřejnosti a přeji si jen, aby vyhověla praktické potřebě stran a úřadů samosprávných.

V Praze, v květnu 1922.

Autor.

PŘEDMLUVA K II. VYDÁNÍ.

První vydání tohoto svazku bylo poměrně v krátké době úplně rozebráno. To zajisté svědčí tomu, že jsem splnil úkol, který jsem si při započetí této práce předsevzal.

Toto druhé vydání jest úplně přepracováno a přihlédnuto v něm ke všem změnám v zákonodárství až do té doby nastavším.

Do sbírky zařadil jsem všechny předpisy, jichž znalost jsem pokládal za nutnou pro ty, kdož pracují v obecní samosprávě.

V Praze, v listopadu 1929.

Autor.

I.

ZÁKON

ze dne 5. března 1862, č. 18. ř. z.

jímž se vyměřují základní pravidla, dle nichž se mají
uspořádati záležitosti obecní.

1. Zákon, daný dne 5. března 1862,

pro království České, Dalmatské, Hališské a Vladimírské s vojvodstvími Osvětimským a Zátorským a s veľkovojevodstvím Krakovským, pro arcivojevodství Rakouské pod Enží a nad Enží, pro vojvodství Horno- a Dolnoslezské, Štýrské, Korutanské a Krajinské, Salcburské a Bukovinské, pro markrabství Moravské, pro knížecí hrabství Tyrolské a zemi Vorarlberskou, pro knížecí hrabství Gorické a Gradištské, pro markrabství Istrianské a město Terst s okrškem,

jímžto se vyměřují základní pravidla, dle nichž se mají uspořádati záležitosti obecní.

(Vyhlášeno v IX. částece zákoníka říšského, č. 18, str. 36, vydané dne 11. března 1862.)

Článek I. Každá věc nemovitá budiž ve svazku některé obce místní.

[Z tohoto pravidla vyjímají se residence, zámky a jiná stavení, v kterých bydlí neb na čas se zdržuje Císař a Nejvyšší dvůr a taktěž zahrady a sady k tomu náležející.

Zákonem zemským ustanoví se, pokud velké statky mohou se ze svazku obce místní vyloučiti a pod kterými výminkami.

Na všechen způsob může se toto vyloučení státi jedině pod tou výminkou, že vyloučený statek vezme na se povinnosti a vybývání obce místní, aniž se mu propůjčiti může jiné působnosti úřední, nežli té, kteréž k plnění těchto povinností a tohoto vybývání potřebí.]

Pozn. Odstavec druhý zrušen čl. IX. ústavní listiny ze dne 29. února 1920, č. 121 sb. zák. a nař.

Odstavec třetí a čtvrtý, který byl převzat jen v obecním zřízení moravském (§ 84—92 ob. zř. mor.), zrušen ustanovením § 24 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 sb. z. a nař.).

Článek II. Každý občan státní měj v některé obci právo domovské. Zležitosti domovské ustanoví se zvláštním zákonem [říšským].

Pozn. Viz § 7 česk. ob. zřiz. (§ 8 mor. a § 7 sl.) a zákon o právu domovském.

Článek III. Když požádá někdo přespolní za propůjčení práva domovského, přísluší v příčině toho rozhodovati obci.

Obec však nemůže nikomu přespolnímu, který vysvědčí, že má někde právo domovské, aneb alespoň prokáže, že učinil, čeho potřebí, aby takového vysvědčení došel, odepřítí povolení, aby se v okršku obce zdržoval, pokud se svými lidmi domácími vede bezúhonný život a nepadá v obtíž dobročinnosti obecné.

Pozn. Srovnej zákon o právu domovském, a § 11 českého a mor. a § 10 sl. ob. zř.

Článek IV. Působnost obce jest dvojí:

- a) samotná, a
- b) přenesená.

Pozn. Srovnej § 27 českého a § 26 mor. a sl. ob. zřízení.

Článek V. Působnost samostatná, to jest ta, v níž obec, šetříc zákonů [říšských a zemských] sama se volně může na všem ustanovovati a dle toho nařizovati a opatření činiti, obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprvé prospěchu obce dotýče, a v mezích jejích vlastními silami opatřeno a provedeno býti může.

Za touto působností přísluší obci zvláště:

1. spravovati dle vůle jmění své a záležitosti ke svazku obecnímu se vztahující;
2. přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění;
3. péči míti o zachování obecních silnic, cest, míst a mostů, též o bezpečné a snadné ježdění po silnicích a vodách, jakož jí přísluší také konati policii polní;
4. přísluší jí konati policii k věcem potravním se vztahující, a přihlížeti k prodeji na trhu, zvláště pak dohlížeti k míře a váze;
5. vykonávati policii zdravotní;

6. konati policii čeledi a dělníků se týkající a držeti ruků nad řádem čeledním;
7. konati policii mravnostní;
8. pečovati o chudé a o obecné ústavy dobročinné;
9. konati policii v příčině staveb a ohně, držeti ruku nad řádem stavěcím a udělovati policejní povolení k stavbě;
10. účastenství míti, jak zákonem bude ustanoveno, ve správě škol středních, jež obec vydržuje, též škol obecných, a péči míti o zřizování, v dobrém způsobu chování a nadání škol obecných, hledíc k patronátům školním posud trvajícím;
11. přísluší obci činiti narovnání mezi stranami spor vedoucími skrze důvěrníky z obce zvolené;
12. předsebráti dobrovolné licitace věcí movitých.

Z vyšších příčin státních mohou se jisté práce policii místní příslušející v té neb oné obci způsobem zákona přikázati ke zvláštním orgánům vládním.

Pozn. Srovnej § 28 českého a § 27 mor. a sl. ob. zřízení.

Dle § 7 ústavní listiny československé republiky sice zanikla zákonodárná a správní činnost zemských sněmů, dřívější zemské zákony zůstávají ovšem v platnosti.

Článek VI. Přenesená působnost obcí, to jest povinnost obcí přičiňovati se spolu k účelům správy veřejné, vyměřuje se zákony [obecnými a v mezích zákonů obecných zákony zemskými].

Pozn. Srovnej § 29 českého a § 28 mor. a sl. obecního zřízení.

Dle § 7 ústavní listiny Československé republiky zanikla pro budoucnost zákonodárná a správní činnost zemských sněmů.

Článek VII. Každá obec má toho vůli spojití se v příčině působnosti samostatné (článek V.) i také působnosti přenesené (článek VI.) s obcí jinou, by měly společně řízení svých záležitostí. Neměla-li

by některá obec prostředků k plnění povinností z přenesené působnosti vycházejících, budiž způsobem zákona [zemského] s jinými obcemi spojena, by s nimi měla společné řízení dotud, až nabude prostředků náležitých.

Taktéž mohou obce, které dle zákona, daného dne 17. března 1849, byly s jinými v jednu obec spojeny, zákonem [zemským] zas se oddělití a zvláště o sobě za obec místní zříditi, když každá z obcí, ježto se mají rozvojiti, má sama o sobě takových prostředků, by mohla plniti povinnosti, ježto jí z působnosti přenesené (článek VI.) vycházejí.

Pozn. Srovnej § 7 úst. listiny, dále § 93—94 česk. a mor. a § 83 a 84 sl. obecního zřízení.

Článek VIII. Obec zastupuje se v záležitostech obecních obecním zastupitelstvem a obecní radou.

Obec volí periodicky zastupitelstvo své.

[Zákonem zemským bude ustanoveno, zdaliž a pokud může některý úd obce, i nebyv volen, v zastupitelstvu obecním účastenství mítí, buď osobně nebo skrze náměstka.]

Pozn. Text upraven podle § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 sb. zák. a nař.). Viz pozn. u čl. XII.

Odst. 3, zrušen řem 24 obecní novely.

Článek IX. [Aby kdo měl právo, voliti do zastupitelstva obecního anebo mítí v něm účastenství, potřebí, aby byl údem obce.

Zákonem trestním ustanoveno bude, zdali a pokud s nálezením trestním spojití se má také výrok, že odsouzený pozbyl práva voliti a volen býti. Až do té doby nemá tohoto práva:

- a) ten, kdo byl zločinem vinen nalezem;
- b) ten, kdo byl pro nějaký zločin ve vyšetřování vzat, pokud vyšetřování trvá;
- c) ten, kdo byl vinen nalezem přestupkem krádeže, podvodu, zpronevěření nebo účastenstvím v některém z těchto přestupků (§§ 460, 461, 464 zákona trestního.)

Pozn. Článek tento byl podstatně změněn ustanovením § 3 zákona o řádu volení v obcích republiky československé

(zákon ze dne 31. ledna 1919, č. 75 sb. zák. a nař., v úpravě dle zákona ze dne 18. března 1920, č. 163 sb. zák. a nař.).

Článek X. Aby kdo mohl volen býti, potřebí nevyhnutelně, by dokonal rok dvacátý šestý věku svého a byl v plném požívání práv občanských. Kdo nemá práva voliti, nemůže volen býti.

[Kromě toho nemůže volen býti:

- a) ten, kdo byl vinen nalezem přečinem, ze zjištěnosti nebo proti veřejné mravopoctnosti spáchaným;
 - b) kdo byl nalezen vinen přestupkem, vykonaným ze zjištěnosti nebo přestupkem proti veřejné mravopoctnosti, obsaženým v §§ 501, 504, 511, 512, 515 a 516 zákoníka trestního;
 - c) ten, na jehož jmění byl prohlášen konkurs nebo řízení vyrovnávací, pokud krída neb řízení vyrovnávací trvá, a po skončeném konkursu neb vyrovnání, když zadlužený byl vinen nalezem přečinem, jmenovaným v § 486 zákoníka trestního;
 - d) ten, kdo pro nějaký přečin disciplinární ze zjištěnosti spáchaný sezazen s úřadu veřejného nebo s veřejné služby.
- Co v tomto článku za výminku položeno, by kdo mohl volen býti, vztahuje se také k údům obce, kteří by snad měli přijíti do zastupitelstva, nebyvše voleni.]

Pozn. Článek tento byl změněn § 4 a násl. zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sb. zák. a nař. (řád volení v obcích republiky československé). Poslední odstavec stal se bezpředmětným vzhledem k ustanovení § 24 novely k obecnímu zřízení.

Článek XI. Zákonem [zemským] vydán bude řád volební, v kterém se ustanoví jak má zřízeno býti zastupitelstvo obecní [zřetel náležitý majíc k dobrému těch, kteří platí větší daň].

Pozn. Viz nyní všeobecně platný řád volení v obcích republiky československé prohlášený zákonem ze dne 31. ledna 1919, č. 75 sb. zák. a nař.

Článek XII. Zastupitelstvo obecní jest v záležitostech obecních orgánem usnesení činícím a přihlížejícím; rada obecní orgánem správu vedoucím a vykonávajícím.

Pozn. Nové názvosloví — obecní zastupitelstvo na místě dřívějšího výboru, a obecní rada na místě dřívějšího představenstva — zavedeno § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 sb. zák. a nař.).

Srovnej § 30 a 51 českého resp. 29 a 48 mor. a sl. ob. zřízení.

Článek XIII. Rada obecní odpovídá ze svého jednání úřednímu obci, a pokud se týče působnosti přenesené, také vládě.

Pozn. Srovnej § 66 českého, resp. 59 mor. a sl. obecního zřízení.

Článek XIV. V každé záležitosti obecní rozhodují nadpoloviční většina zastupitelů, shromážděných v takovém počtu, aby mohli usnesení činiti.

Sezení zastupitelstva budiž veřejné; ve zvláštních případech může se ale zastupitelstvo k návrhu starosty obce nebo několika úřadů zastupitelstva o to usnésti, aby sezení nebylo veřejné; jen tehda nemůže se to státi, když se v sezení má jednat o počtech obecních nebo o prelimináři obecním.

Počty obecní i preliminář bud' te veřejně vyloženy, by každý v ně mohl nahlédnouti.

Pozn. Srovnej § 43 a násl. česk. ob. zř. resp. § 41 a násl. mor. a sl. ob. zř. Srovnej dále § 6 finanční novely.

Článek XV. [Nestačí-li příjmy z jmění obecního na zaplacení výloh k potřebám obecním, může se obec o to usnésti, aby se braly přírázky k daním přímým nebo k daní z potravy, aneb aby se vybíraly jiné platy a dávky. Zdali obec, chtějíc tyto přírázky vybírat, zapotřebí má k tomu, hledíc k jisté míře těchto přírázek, přivolení zastupitelstva okresního, župního či krajského, nebo přivolení sněmu, anebo zdali k tomu zapotřebí zvláštního zákona, ustanoveno bude zákonem.

Přírázka k daní z potravy vztahují se jen k tomu, čeho se v okrslku obce spotřebuje, nedotýkej se však produkce a obchodu.

Abyste mohly zavést nové platy a dávky jiného způsobu, nežli jsou přírázky k daní výše dotčené, nebo aby se mohly zvýšiti platy a dávky již zavedené, k tomu potřebí zákona.

Kterým způsobem jeden každý úd obce má k výlohám obecním přispívati a dle které míry se to státi má, ustanoví obec v mezích, ježto se zákonem vyměří.]

Pozn. Nyní upraveno I. finanční novelou (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 329 sbírky zák. a nař.)

Článek XVI. Správa státní vykonávati bude právo dohledací k obcím tím způsobem, aby z mezi působnosti své nevystupovaly a ničeho nečinily, co by bylo proti zákonům.

Nešlo-li by o nějaké takové usnesení zastupitelstva obecního, z něhož odvolání dle článku XVIII. nemá jíti k zastupitelstvu vyšší obce, příslušetí bude také správě státní, rozhodovati v příčině stížností podaných proti nějakému opatření neb nařízení rady obecní, jímž zákon byl přestoupen aneb ho bylo chybně užito.

Zemský úřad má moc, zastupitelstvo obecní rozpustiti. Obci pak zůstává se, by z toho vzala rekurs k ministerstvu, kterýž rekurs ale nemá odkladného účinku. Nejdéle v šesti nedělích po rozpustění zastupitelstva rozepsáno budiž nové volení.

Pozn. Nyní ministerstvo vnitra (min. nař. ze dne 11. března 1867, č. 49 ř. z.).

Srovnej §§ 102, 103 a 106 českého resp. § 102—104 a 107 mor. a 91, 92 a 96 slez. obecního zřízení.

Článek XVII. [Mezi obec a výbor zemský vložiti se může zákonem zastupitelstvo okresní, župní neb krajské. Zastupitelstvo takové scházej se v dobách periodicky se navracějících nebo ke svolání, učiněnému od představenstva.

Stálé záležitosti zastupitelstva tohoto spravovány bud' te výborem a představeným.]

Pozn. Nyní upraveno jednotně pro všechny země rep. čl. zákonem o organisaci politické správy.

Článek XVIII. [Působnost zastupitelstva okresního, župního neb krajského, bude-li zřízeno, vztahovati se bude ku všelikým záležitostem vnitřním, ježto se týčí společného dobrého okresu (kraje) a osob k němu náležejících.

Mimo to mohou se zastupitelstvu okresnímu, župnímu neb krajskému zákonem v příčině obcí tyto věci přikázati:

a) aby přihlíželo k tomu, by jmění a statek základní, obcím a jejich ústavům náležející, zachovalo se neztenceně;

b) by schvalovalo výkony důležitější, týkající se zvláště hospodářství obecního;

c) by rozhodovalo v příčině odvolání, které se vezme

z usnesení zastupitelstva obecního u všelikých záležitostech, jichž stát na obec nevznesl.

Kde by zastupitelstvo okresní, župní neb krajské nebylo zřízeno, aneb kdyby tyto práce nebyly k zastupitelstvu okresnímu, župnímu neb krajskému přikázány, spravuj je zemský výbor.

V záležitostech státem na obec vznesených jde odvolání k úřadu státnímu.]

P o z n. Nyní upraveno jednotně pro všechny země rep. čsl. zákonem ze dne 14. července 1927, č. 125 sbírky zák. a nař. o organizaci politické správy.

Č l á n e k XIX. [Zastupitelstvo okresní, krajské neb krajské skládá se ze zastupitelů těchto skupení interesů:

- a) ze zastupitelů velkých statků,
- b) ze zastupitelů průmyslníků a obchodníků, kteří platí největší daň,
- c) ze zastupitelů ostatních příslušníků měst a obcí a
- d) z obcí venkovských.

Každé skupení interesů zvol ze sebe periodicky tolik zastupitelů, kolik jich dle zákona na ně přijde.

Nebylo-li by tu toho neb onoho skupení interesů, může sněm zákonem ustanoviti, aby se zastupitelové zvolili tím způsobem, by interesy všech skupení, jež tu jsou, stejnou měrou byly hájeny.]

P o z n. Nyní upraveno jednotně zákonem o organizaci politické správy.

Č l á n e k XX. [Zastupitelstvo okresní, župní a krajské zvolí ze sebe periodický výbor a představeného.

Volba představeného budíž od vlády potvrzena.]

P o z n. Viz nyní zákon o organizaci politické správy.

Č l á n e k XXI. [Nestačí-li příjmy z jmění základního na zaplacení výloh, může zastupitelstvo okresní, župní aneb krajské rozvrhnouti a vybíratí přírážky k daním přímým až do jisté míry.

K přírážkám, které by míru tu převyšovaly, aneb k rozvržení jiných platů potřebí zákona.]

P o z n. Sr. první i druhou fin. novelu a zákon o organizaci politické správy.

Č l á n e k XXII. Hlavní města jedné každé země a když za to požádají, také jiná znamenitější města a znamenitá místa lázeňská obdrží zákony statuty

zvláštní, pokud jich posud nemají. Nynější statuty městské mohou se měniti a doplňovati zákonem.

Volba starosty obecního v městech a lázeňských místech, ježto mají statut zvláštní, budíž od vlády potvrzena.

P o z n. Města se zvláštním statutem jsou nyní již jen tato:
v Čechách: Praha, Liberec,
na Moravě: Brno, Olomouc,
ve Slezsku: Opava.

Zemské zákony, na jichž základě jednotlivá města obdržela zvláštní statuty, zůstaly v platnosti. Dle § 3 zákona o organizaci politické správy jest však vláda zmocněna, aby nařízením podrobila města se zvláštním statutem obecnímu zřízení všeobecně platnému a aby města se zřízeným magistrátem prohlásila za velké obce.

Dle citovaného § 3 vykonávají města se zvláštním statutem ve svém obvodu podle svých zřízení svými obecními orgány zároveň správu okresního úřadu.

I zvláštní statuty městské doznaly ovšem také všech oněch změn, jichž doznala obecní zřízení všeobecně platnou obecní novelou, volebním řádem a finanční novelou.

Zmocnění uděleného vládě v cit. § 3 použila vláda v nařízení z 27. X. 1928, č. 174 sb. z. a n., jímž podrobila některá města na Moravě a ve Slezsku všeobecným předpisům obecního zřízení.

Č l á n e k XXIII. Města a lázeňská místa, ježto mají svůj zvláštní statut, opatřovati budou záležitosti své svým zastupitelstvem; postavena budou přímo pod výborem zemským a pokud se týče působnosti státem na ně přenesené, pod zřízením zemským.

P o z n. Viz poznámky u předešlého článku.

Č l á n e k XXIV. [Výbor zemský bude k tomu přihlížeti, aby základní jmění okresů, žup nebo krajů, též měst a lázeňských míst, která mají své zvláštní statuty, jakož i jmění jejich ústavů zachovalo se neztenčené.

K výkonům důležitějším, zvláště k těm, ježto se týčí hospodaření, potřebí, aby došly schválení sněmu zemského.

Zastupitelstvu zemskému přísluší rozhodovati, když se vezme odvolání z usnesení zastupitelstva okresního, župního neb krajského v záležitostech, ježto dle článku XVIII. k působnosti

zastupitelství těchto náležejí, též i když se vezme odvolání z usnesení měst a lázeňských míst, kteráž mají své zvláštní statuty.]

P o z n. Nyní upraveno zákonem o organizaci správy politické.

Č l á n e k XXV. Pravidla, daná v člancích IX., X., XIII., XIV. a XVI., vztahují se také k zastupitelstvím okresním, župním a krajským.

P o z n. Viz nyní I. ob. novelu, obě novely fin. a zákon o organizaci politické správy.

Č l á n e k XXVI. Dle základních pravidel výše položených vydání budžeť královstvím a zemím na začátku tohoto zákona jmenovaným zákony zemskými řádové obecní.

Mému ministrovi státnímu uloženo jest, aby tento zákon ve skutek uvedl.

II.

O B E C N Í Z Ř Í Z E N Í

P R O Č E C H Y, M O R A V U A S L E Z S K O .

**Přehled vzájemně si odpovídajících ustanovení
v obecním zřízení českém, moravském a slezském.**

O b s a h	Čechy	Morava	Slezsko
O místní obci vůbec	1	1	1
Spojení obcí v jednu místní obec	2	2	2
Kdy mohou obce býti rozloučeny	3	3	3
Kdy se mohou státi změny v obecních hranicích	4	4	4
Které nemovitosti jsou vyloučeny ze svazku obce místní	5	5	5
O osobách v obci	6	6	6
O právech domovských	7	8	7
O právu měštanském	8	7	8
O čestných občanech	9	9	—
Práva a povinnosti úřdů obce čili občanů	10	10	9
O zdržování se v obci	11	11	10
Práva soukromá zachovávají se v moci své	12	12	11
O zastupitelstvu obecním	13	13	12
Kolik má býti úřdů zastupitelstva	14	14	13
O obecní radě	15	15	14
O údech zastupitelstva a jejich náhradních	16	16	15
Kdo má hlas virilní	17	17	16
O volení obecního představenstva	18	18	17
Kdo jest povinen úřad zvolením naň vlo- žený připnouti	20	20	19
Na jaký čas se volí zastupitelstvo obecní	21	21	20
O volbách doplňovacích	22	22	21
Co mají slíbiti starosta a starší obecní	23	22	22
O odměnách	24	23	23
O odměnách	25	24	24
Kdy úřadové zastupitelstva pozbývají úřadu	26	25	25
Kolikera jest působnost obce místní	27	26	26
Která jest samostatná působnost obce	28	27	27
Která jest přenesená působnost obcí	29	28	28
O působnosti zastupitelstva obecního	30	29	29
Které záležitosti příkázány jsou zastupitelstvu	31	30	30
Komu přísluší ustanovovati úředníky a slu- žebníky	32	31	31
Totéž vztahuje se k ústavům obecním	33	32	32
Co jest mimo to zůstaveno zastupitelstvu k usnesení	34	33	33
		36	36

Obsah	Čechy	Morava	Slezsko
Pokud zastupitelstvo může ustanoviti tresty	53	34	34
Zastupitelstvo má povolovati peníze k potřebám policejním	36	—	—
Z kterých škod práva jest obec	37	—	—
Pokud má zastupitelstvo pečovati o zaopatřování chudých	38	35	35
Která dobrá zdání má zastupitelstvo vydávati	39	37	37
O kterých stížnostech rozhoduje zastupitelstvo	40	38	38
Ku kterým věcem má zastupitelstvo přihlížeti	41	39	39
Kdy se má zastupitelstvo svolati	42	40	40
Kdy může zastupitelstvo platná usnesení činiti	43	41	41
	44		
Kdy se mají údové zastupitelstva hlasování zdržeti	45	42	42
	46	43	43
Kdo předsedá zastupitelstvu	47	44	44
Jak se činí usnesení	48	45	45
Sezení zastupitelstva jsou veřejná	49	46	46
O sezeních má se zdělávati protokol	50	47	47
O působnosti obecní rady	51	48	48
Jakou moc má vůbec obecní starosta a kdo jej zastupuje	52	49	49
Jakou moc disciplinární má starosta	53	50	50
Kdy může zastupitelstvo zřizovati pomocníky	54	51	51
Starosta zastupuje obec na venek a jak se mají zdělávati listiny	55	52	52
Starostovi přísluší usnesení vykonávati a kdy může usnesení zastaviti	56	53	53
O správě jmění	57		
O dobrovolných licitacích	58	54	54
O konání policie místní	59		
Kdy má starosta jisté nehody oznámiti úřadu	60	55	55
O působnosti přenesené	61	56	56
O vykonávání práva trestního	62	57	57
Starosta může na každém poslušenství žádati a užívati prostředků donucovacích	63		
Kde se podávají stížnosti	64	58	58
	65		
Komu odpovídá starosta z úřadovní svého	66	59	59
Jméni obecní budíž zapsáno do inventáře	67	60	60
Jak se má kmenové jmění chovati	68	61	61
Jak se má užívati jmění obecního a nač se má obrátiti to, co z jeho užitků přebude	69	62	62
Jak se má užívati obecního statku	70	63	63

Obsah	Čechy	Morava	Slezsko
O roce správním	71	64	64
O výročním rozpočtu příjmů a výdání	72	65	65
Co se má činiti, když vzejdou později nějaké výlohy	73	66	66
Odkud se má vydání zapravovati	74	67	67
Kdy se má vydání zapravovati ze zvláštního jmění	75	68	68
Jak se zapravuje vydání ve spojených obcích	76	69	69
Kdo má vésti náklad na statek obecní	77	70	—
Kdo má zapravovati výlohy zvláštní	78	75	70
Na které výlohy mohou se příspěvky na obec rozvrhnouti	79	71	71
Jak se mají přírážky rozvrhovati	80	72	72
Které příjmy jsou od přírážek osvobozeny	81	73	73
dto.	82		
Komu přísluší rozhodovati o stížnostech	83	74	74
Kdy jest k rozvržení přírážek potřebí přivolení okresního zastupitelstva	84		
Kdy jest třeba usnesení celé obce a schválení	85	76	75
Pokud se může uložití přírážka k dani z potravy	86	77	76
dto.	87	78	77
O službách k potřebám obecním	88	79	78
K zavedení nových platů a dávek potřebí zákona zemského	89	80	79
Usnesení o příspěvcích obecních buďtež vyhlášena	90	81	80
Kdo má vybírati přírážky	91	82	81
O přispívání na stavby a na chudé marižuje se ve zvláštních zákonech	92	83	82
Deskové a lenní statky na Moravě	—	84-92	—
Které obce mohou se o své vůli spojití	93	93	83
dto	94	94	84
Komu přísluší zřizovati orgány ústavů spo- lečných	95	95	85
O dohledu k obcím	96	96	86
Ke kterým usnesením zastupitelstva potřebí schválení okresního zastupitelstva	97		
O kterých usneseních obecních má zastupitelstvo okresní dobrá zdání podávati	98	97	89
Z usnesení zastupitelstva obecního odvolati lze se k výboru okresnímu	99	98	90
Kdo koná moc disciplinární nad radou obecní	100	99	87
Obecní zřízení			2

O b s a h	Čechy	Morava	Slezsko
V kterých případnostech se má zříditi zastupce obce	101	100 101	88
Jaké právo dohledací má správa státní k obecnímu zastupitelstvu a kdy může usnesení jeho zastaviti	102	102 103	91 92
V kterých stížnostech, týkajících se rady obecní přísluší rozhodovati okresnímu úřadu politickému	103	104	93
Ve kterých případnostech se má zjednatí pomoc na útraty obce	104	106	94
Jaké právo má politický úřad okresní v přičině přenesené působnosti	105	105	95
Co se státi má, když se zastupitelstvo obecní rozpustí	106	107 108	96
O zastupitelstvu některých osad, které mají zvláštní jmění	107	—	—
V takových osadách zřídí se zvláštní zastupitelstvo	108	—	—
Jak se zřizuje zastupitelstvo místní	109	—	—
Kdo má spravovati ústavy místní	110	—	—
Jak se má vésti správa jmění	111	—	—
K čemu se má užiti příjmů z jmění místního	112	—	—
Kdo má za vyšší schválení žádati	113	—	—
Kam jdou stížnosti na usnesení místního zastupitelstva	114	—	—
Ustanovení obecné	115	—	—
Kam jdou pokuty peněžité	116	—	—

**Zákon ze dne 16. dubna 1864, č. 7 z. z. pro království České,
jímžto se vydává
zřízení obecní a řád volební v obcích.**

S přivolením sněmu Mého království Českého vidí se Mně dle zákona, daného dne 5. března 1862 č. 18 zák. říšsk., vydati přiložené tuto zřízení obecní a náležející k němu řád volební a naříditi takto.

Čl. I. Toto zřízení obecní a náležející k němu řád volební mají platnost ve všech obcích Mého království Českého, které nemají svého vlastního statutu (článek XXII. zákona, daného dne 5. března 1862).

Čl. II. Ustanovení obsažená v kapitole první a druhé zřízení obecního, nabývají ihned moci.

Čl. III. Po pět a čtyřiceti dnech od vyhlášení tohoto zákona počínajíc budiž dle řádu volebního a podle ustanovení třetí kapitoly zřízení obecního učiněno, aby ustanovena byla nová zastupitelstva obecní.

Čl. IV. Jakmile se v některé obci nové zastupitelstvo obecní řádně ustanoví, nabude v ní zřízení obecní plné platnosti.

Čl. V. Až do ustanovení zastupitelstva okresního náleží výboru zemskému vykonávati práva zastupitelstvu a výboru okresnímu ve zřízení obecním vyhrazená.

Čl. VI. Mému ministroví státnímu ukládá se, aby tento zákon ve skutek uvedl.

P o z n. Všechna obecní zřízení jednotlivých *zemí* bývalého mocnářství Rakouského vydána byla na základě *rámcového obecního zákona říšského* ze dne 5. března 1862, č. 18 ř. z.

Města s vlastním statutem jsou nyní již jen tato:
v *Čechách*:

Praha (zákon ze dne 27. dubna 1850, č. 85 z. a ř. z. a zákony jej doplňující)

Liberec (zákon ze dne 28. června 1889, č. 43 z. z. a zákony jej doplňující)

na *Moravě*:

Brno (zákon ze dne 3. května 1905, č. 56 z. z.).

Olomouc (zákon ze dne 24. ledna 1866, č. 6 z. z. a zákony jej doplňující)

ve *Slezsku*:

Opava (zákon ze dne 20. ledna 1866, č. 10 z. z. a zákony doplňující).

Zákon daný dne 15. března 1864 č. 4 z. z. pro Markrabství Moravské

jímžto se vydává řád obecní a řád volení v obcích.

[S přivolením sněmu Mého markrabství Moravského vidí se Mi dle zákona, daného dne 5. března č. 18 zák. říš., vydati přiložený řád obecní a řád volení v obcích k němu náležející, a naříditi takto:

Částka I. Tento řád obecní a řád volení v obcích k němu náležející má platnost ve všech obcích Mého markrabství Moravského, které nemají svého zvláštního statutu.

Částka II. Co nařízeno v I. a II. kapitole řádu obecního, nabude ihned moci.

Částka III. Po 45 dnech od vyhlášení tohoto zákona počítajíc učiněno buď dle řádu volebního a dle toho, co ustanoveno v třetí kapitole řádu obecního, aby zřízeno bylo nové zastupitelstvo obecní.

Částka IV. Jakmile v některé obci nové zastupitelstvo obecní řádně bude zřízeno, nabude v ní řád obecní úplné platnosti.

Částka V. Až do zřízení zastupitelstva okresního vykonávatí bude výbor zemský práva, ježto dle řádu obecního přísluší zastupitelstvu a výboru okresnímu.

Částka VI. Mému státnímu ministrovi uloženo jest, aby tento zákon ve skutek uvedl.

Zákon ze dne 15. listopadu 1863, čís. 17 z. z. platný pro vévodství Slezké, jímžto se vydává řád obecní a řád volení v obcích.

[S přivolením sněmu Mého vévodství Slezkého vidí se Mi dle zákona, daného dne 5. března 1862, č. 18 zákoníka říšského, vydati přiložený řád obecní a řád volení v obcích k němu náležející a naříditi takto:

Čl. I. Tento řád obecní a řád volení v obcích Mého vévodství Slezkého, které nemají svého zvláštního statutu. Zvláštní statut mají: Opava, Bílsko a Frýdek.

Pozn. Bílsko připadlo dle mírových smluv Polsku. Frýdek není více městem statutárním.

Čl. II. Co nařízeno v první a druhé kapitole řádu obecního, nabude ihned platnosti.

Čl. III. Po čtyřiceti pěti dnech, od vyhlášení tohoto zákona počítajíc, učiněno buď dle řádu volebního a dle toho,

co ustanoveno v třetí kapitole řádu obecního, aby zřízeno bylo nové zastupitelstvo obecní.

Čl. IV. Jakmile v některé obci nové zastupitelstvo obecní řádně bude zřízeno, nabude v ní řád obecní úplné platnosti.

Čl. V. Až do zřízení zastupitelstva okresního vykonávatí bude výbor zemský práva, ježto dle řádu obecního přísluší zastupitelstvu a výboru okresnímu.

Čl. VI. Mému státnímu ministrovi uloženo jest, aby tento zákon ve skutek uvedl.

A) Zřízení (řád) obecní.

Kapitola první.

O místní obci vůbec.

Čechy. § 1. Nynější obce místní zůstanou i dále obcemi místními, pokud se v nich způsobem v zákoně tomto předepsaným nějaké změny neučiní.

Morava. § 1. Nynější obce místní zůstanou i dále obcemi místními, pokud se v nich způsobem zákona nějaké změny neučiní.

Slezske. § 1. Nynější obce místní zůstanou i dále obcemi místními, pokud se v nich zákonem nějaké změny neučiní.

Pozn. k § 1. Obecní zřízení (řád) upravuje právní poměry obce místní, čili politické. Vedle obcí místních (politických) jsou ještě obce katastrální, obce školní, obce náboženské a farní, obce chudinské, obce zdravotní a j.

O názvech měst, obcí a osad, jakož i o označování obcí místními tabulkami a číslování domů pojednávají zákony ze dne 14. dubna 1920, č. 266 a 267 sb. z. a n. s prováděcím nařízením ze dne 25. srpna 1921, č. 324 sb. z. a n. (viz druhou část této sbírky).

O jednacím jazyku obce viz bližší při stati o úpravě jazykového práva.

Právo povyšovati obce na městyse a města přísluší nyní vládě, jež tak učiní k návrhu min. vnitra.

Autentickým textem obecního zřízení jest dosud text český i německý.

Judikatura:

1. Poněvadž platné zákony neobsahují přesného ustanovení, kdo rozhodovati má o tom, zdali to které území tvoří samostatnou místní obec nebo jen část její, přísluší státním úřadům správním právo rozhodovati, naskytnou-li se pochybnosti v té příčině (Hve č. 149 — nálež říšského soudu Vid. z 24. ledna 1878 č. 14).

2. Hledí-li se k tomu, že dle prozatímního zákona obecního z roku 1849 hranice obce místní nespadaly vždy v jedno s hranicemi obce katastrální, takže část katastrální obce náležala se v obci jiné, a uvázili se dále, že obecním zřízením z r. 1864 tyto skutečnosti nedoznaly změny, nelze z okolností té, že usedlost nějaká patří do obce katastrální, odvozovati, že také patří k obci místní. (Budw. č. 3886 — nálež z 19. ledna 1888 č. 217).

3. Za obvod místní obce sluší považovati území, na němž obec v čase, kdy zřízení obecní z roku 1864 počalo působiti, spravovala agendu samostatné působnosti, byť i toto území nebylo tvořilo obec katastrální a existovalo bez určitých měřických hranic. (Budw. 3433 — nálež z 11. března 1887 č. 738 a Budw. 3886 — nálež z 19. ledna 1888 č. 217. Podobně Budw. 7242 — nálež z 3. května 1893 č. 1574).

4. Jaký objem obvod obec-

ní má, jest otázkou skutkovou. Nastane-li spor ohledně hranic obvodu toho, mají úřady politické z moci úřední zjistiti veškeré rozhodné okolnosti a zvláště jakým způsobem území sporné v záležitostech obecních dosud bylo spravováno. (Budw. č. 4024 — nálež z 5. dubna 1888 č. 324, anal. Budw. 6425, nálež z 11. února 1892 č. 483).

5. Nastane-li spor o tom, ku které místní obci přísluší usedlost, rozhoduje — ačli úkonem ustavujícím oboustranné hranice nebyly určeny — zdali od té doby, kdy počal působiti zákon obecní ze dne 17. března 1849, pokud se týče zákon ze dne 16. dubna 1864, práva a povinnosti obci zřízením obecním příslušející v příčině usedlosti, o kterou se jedná byla vykonávána tou či onou obcí (Budw. č. 188 VI — nálež z 15. ledna 1883 č. 2427).

6. Omylným sepsáním (konkribcí) skupin domů nemohou býti dotčeny hranice obce místní. (Budw. 2991 — nálež z 1. dubna 1886 č. 946, Budw. 5776, nálež z 25. února 1891 č. 766.)

7. Odepsání domů od jedné místní obce a připsání k jiné lze toliko dovoliti, jestliže tím nenastane ve skutečnosti změna obaoplných místních hranic. (Budw. č. 188, nálež dle § 6 z 15. ledna 1883 č. 2427.)

8. Hranice obce katastrální nemusejí se srovnávati s hranicemi obce místní. (Budw. č. 188 VI — nálež z 15. ledna 1883 č. 2427, analog. Budw. 6843 — nálež z 31. října 1892 č. 3889 ex 1891.)

9. Tím, že usedlost zapsána byla orgány měřickými do katastru jisté obce místní, nepůsobí se právní příslušnost této usedlosti k obvodu místní obce, ježto zápisy úřadů berních nemohou způsobiti změnu ohledně stávajícího svazku obecního. (Budw. č. 4880 — nálež z 16. října 1889 č. 2558.)

10. Označení »obec místní« přísluší jen obci, již obecní zákon udělil samostatnou a přenesenou působnost, jež v obecně mluvě se nazývá »politická obec«. Katastrální obce a osady však tvoří jen zeměpisné díly obcí místních a pro osady, pokud mají vlastní jmění a zvláštní správu, jest § 107 a 108 česk. ob. zřízení výslovně předeepsáno zvláštní označení jejího zastupitelstva na rozdíl od obce místní a jejího zastupitelstva. (Budw. č. 7846 — nálež z 18. dubna 1894 č. 1536.)

11. Jde-li o pravomoc obce, hledíc k obyvatelům určitého domu, není rozhodnou skutečností, ku které osadě jest dům připsán, nýbrž ku které obci budova patří dle katastru a v níž jest zdaněna. (Budw. 5776 — nálež 25. II. 1891 č. 766.)

12. Politickou obcí, již přináležejí podporovat své chudé, jest jen obec místní, a nikoli jednotlivá její osada. (Budw. 4414 — nálež z 19. XII. 1888 č. 3945.)

13. Obec israelitská bez vlastního teritoriálně vymezeného území není samostatnou obcí místní ve smyslu obecního zřízení, nýbrž pouze obcí náboženskou (Budw. č. 50 — nálež z 8. března 1877 č. 317 a Budw. 244 — nálež z 4. dubna 1878 č. 518). Úmluvy mezi obcí křesťanskou a židovskou přičítají se těmto zásadám a případná opatření úřední v základě takových úmluv vydaná, jsou právně neúčinnými. (Budw. 244 — nálež ze 4. dubna 1878 č. 518.)

14. Zápis usedlosti v pozemkové knize určité katastrální obce není ještě důkazem příslušnosti této usedlosti k dotyčné katastrální obci a nelze také z tohoto fakta usuzovati na domovské právo bydlících tam osob. (Budw. č. 6654, nálež ze 6. dubna 1909 č. 3127.)

15. Leží-li obytné stavení na rozhraní 2 obcí, takže jedna jeho část leží v obci A, druhá v obci B, jest místem pobytu pro osoby tam bydlící ve smyslu § 2 novely k domovskému zákonu ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. ona obec, na jejímž území nalézá se hlavní část obytného stavení. (Budw. č. 9737 A, nálež ze 16. září 1913 č. 9453.)

Spojení obcí v jednu místní obec.

Čechy. § 2. Dvě nebo více obcí téhož zastupitelského okresu mohou se spojit v jednu místní obec, když nenamítá proti tomu ničeho zemský úřad z ohledů veřejných a když svolí k tomu okresní výbor.

Nežli se obce takto spojí, jest zapotřebí, aby byla učiněna dokonalá úmluva o vlastnictví, držení, správě a užívání netoliko zvláštního jmění, které náleželo každé z nich před spojením, nýbrž i zvláštních jejich fondů a ústavů.

Náležejí-li obce, které se mají spojit, rozličným zastupitelským okresům, mohou býti spojeny za stejných podmínek jenom zákonem.

Usnesení, která učiní obecní zastupitelstva o spojení, budťte v obcích, jichž se týče, veřejně vyhlášena.

P o z n. Znění tohoto § upraveno podle zákona ze dne 2. července 1897, č. 40 českého zem. zákona a zákona o organizaci politické správy.

Pro přechodnou dobu, t. j. do konce roku 1924 resp. 1926 byla zmocněna k provedení těchto opatření vláda, ustanovením zákona ze dne 18. III. 1921, č. 117 sb. zák. a nař. (viz 4. díl této sbírky).

Srovnej k tomu dále zákon ze dne 9. dubna 1920, č. 280 sb. zák. a nař. o zvláštních opatřeních v oboru samosprávy (v čtvrtém díle této sbírky).

Morava. § 2. Dvě místní obce téhož okresu politického, nebo i více obcí takových mohou se v jednu obec místní spojit a přestanou býti obcí místní o sobě, když zemský úřad z příčin veřejných ničeho proti tomu nemá a okresní výbor dá k tomu povolení; potřebí však, aby se prve umluvily o to, jak se chtějí zachovati v příčině držení a požívání majetnosti své a svých ústavů a fondů.

Proti vůli obcí nemůže se spojení takové učiniti.

P o z n. Text zákona upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Slezsko. § 2. Dvě místní obce téhož okresu politického nebo i více obcí takových mohou se v jednu obec místní spojit a přestanou býti obcí místní o sobě, když zemský úřad z příčin veřejných ničeho proti tomu nemá a okresní výbor k tomu dá povolení; potřebí však, aby se prve umluvily o to, jak se chtějí zachovati v příčině držení a požívání majetnosti své a svých ústavů a fondů.

Proti vůli obce nemůže se spojení takové učiniti.

P o z n. Text zákona upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

1. Svolení okresního zastupitelstva (zem. spr. politické) možno jest považovati za udělené teprve tehdy, když dotčený výnos byl obcím za spojení žádajícím intimován. Předchozí vyhláška zem. politické správy nezakládá ještě žádných práv. (Budw. č. 8719 A — nález z 8. II. 1912 č. 1710.)

2. Proti prohlášení, jímž

zemská správa politická ve smyslu § 2 ob. zř. vznáší námítky proti sloučení dvou obcí, jest zúčastněná obec oprávněna podati opravný prostředek k min. vnitra. (N. s. s. 27. IX. 1927 č. 18048.)

3. Obec nemá právního nároku na to, aby rozloučení obce jí žádané bylo povoleno. (N. s. s. Boh. CXXI/22.)

Kdy mohou obce býti rozloučeny.

Čechy. § 3. Obec místní může rozloučena býti ve dvě neb více místních obcí, když každá z nich má takové prostředky, aby vyplnila závazky, které jí z působnosti samostatné i přenesené (§ 28 a 29) vzechzejí.

O tom, může-li se rozloučení státi neb ne, rozhoduje zemský úřad po slyšení zemského výboru.

Pokaždé budiž před konečným rozhodnutím slyšen příslušný okresní výbor.

Nežli se však obec některá takto rozloučí, jest potřebí, by se dokonale ustanovilo, jak se mají rozdělit jmění a statek společný, též společná břemena a do které obce mají příslušníci obce náležeti.

Pozn. Znění upraveno podle zákona ze dne 19. srpna 1893, č. 59 zemského zákona pro Čechy a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Pro přechodnou dobu, t. j. do konce roku 1926 zmocněna byla k provedení těchto opatření vláda zákonem ze dne 18. března 1921, č. 117 sbírky zák. a nař. a zákony jej doplňujícími (viz 4. díl této sbírky).

Morava. § 3. Obce, které dle zákona daného dne 17. března 1849 spojeny byly s jinými obcemi v jednu, mohou se zákonem zase rozloučiti a každá obcí místní o sobě se státi, když každá z nich buď o sobě, buď spojením s druhými má prostředky, aby vyplnila závazky, které jí z působnosti přenesené (§ 28) vcházejí. (Čl. VII. zákona dan. dne 5. března 1862).

Nežli se však takové oddělení stane, potřebí, aby se prve dokonale rozebralo společné jmění a společný statek, jakož i břemena společná. S týmiž výminkami může se obec místní také kromě případnosti dotčené zákonem na dvě nebo na více obcí místních rozdělití.

Pozn. Viz pozn. u § 3 čes. ob. zř.

Slezsko. § 3. Obce, které dle zákona, daného dne 17. března 1849, spojeny byly s jinými v obec jednu, mohou se zákonem zase rozloučiti a každá z nich obcí místní o sobě se státi, když každá z nich má prostředky, aby vyplnila závazky, které jí z působnosti přenesené (§ 28) vcházejí. (Článek VII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Nežli se však takové oddělení stane, potřebí aby se prve dokonale oddělilo společné jmění a společný statek, jakož i břemena společná. S týmiž výminkami může se obec místní také kromě případnosti dotčené zákonem na dvě nebo více obcí místních rozdělití.

Pozn. Viz pozn. u § 3 čes. ob. zř.

1. Jsou-li obce nuceny k sloučení a pak zase k rozloučení, není třeba ustanovení, jak se mají rozdělití jmění a statek, jestliže při slučování obcí nesplynuly právně jmění a statek jejich (Budw. č. 3175. nález z 24. září 1886 č. 1856.)

2. Rozloučí-li se místní obec ve 2 nebo více obcí samostatných a mají-li se při tom dle § 3 ob. zřízení upravití poměry příslušnosti obecních příslušníků, přece nemohou obce, jež se ustavití mají rozhodovati o právech třetích osob. Ustanovení § 3 musí se tedy vykládati ve shodě s ustanovením zákona domovského, dle něhož obce o domovském právu svých příslušníků jen tehdy mohou ujednání učiniti, jestliže domovské právo té které osoby dle předpisů domovského zákona zjistiti nelze (Budw. č. 1792. nález z 8. června 1883 č. 1395).

3. Jde-li o přikázání domovského práva v případě, když obce se rozlučují, nerozhoduje snad přechodný a náhodný pobyt v obci, nýbrž jen pobyt stálý (Budw. č. 4612 — nález z 4. dubna 1889 č. 1291).

4. Objeví-li se po provedeném již rozloučení obce nějaký nový závazek, ohledně něhož nebylo žádného ujednání ve smyslu posl. odst. § 3, roz-

hodují o dodatečném rozvržení jeho mezi rozloučené místní obce tytéž úřady, které jsou povolány k rozhodování o povolení k rozloučení. (Budw. č. 9105. nález z 28. září 1912 č. 10729.)

5. Má-li se po provedeném již rozloučení jedné obce ve 2 obce místní a po konstitování obou obcí nových rozdělití dodatečně jmění původní obce místní, stane se tak na základě souhlasného usnesení obou nových obcí, k jehož platnosti — jde-li o kmenové jmění obce — jest potřebí schválení okresního zastupitelstva. Neshodnou-li se obě obce, rozhodne zemský výbor ve shodě se zem. správou politickou. (Budw. 9869 A. nález z 11. listopadu 1913 č. 11574.)

6. Jednotliví občané nejsou legitimováni stěžovati si do rozhodnutí zem. spr. výboru, jimž podle § 3 ob. zř. pro Čechy bylo jimi navrhované rozloučení obce odepřeno. (N. s. s. 14. I. 1924 č. 538.) Stejně při povoleném rozloučení. (N. s. s. 18. III. 1924 č. 3532.)

7. Rozloučení obce může se podle § 3 ob. zř. pro Čechy povolití jen tehdy, dohodli-li se účastníci o rozdělení společného jmění, statku a břemen. (N. s. s. 14. I. 1928 č. 22980.)

Kdy se mohou státi změny v obecních hranicích.

Čechy. § 4. Kdyby se v hranicích některé obce místní měly státi změny takové, že by tím obec nepřestala býti obcí o sobě, jest k tomu zapotřebí po-

B. 8. 1924/20. [mimořádně]

volení okresního výboru a kromě toho prohlášení ze strany zemského úřadu, že proti tomu z příčin veřejných nic není na závalu.

Nejsou-li všechny účastněné obce srozuměny s těmito změnami hranic, rozhoduje o tom zemský úřad po slyšení zemského výboru.

Pokaždé budiž před konečným rozhodnutím slyšen příslušný okresní výbor.

Znění toto upraveno podle zákona ze dne 19. srpna 1893 č. 59 zem. zákona pro Čechy a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Pro přechodnou dobu, t. j. až do roku 1926, viz zákonná ustanovení citovaná u § 1—3 v poznámce.*

Morava. § 4. Měla-li by se v mezích některé obce místní státi změna taková, že by tím obec neprestala býtí obcí o sobě, potřebí k tomu povolení okresního výboru a krom toho pronesení se strany zemského úřadu, že proti tomu z příčin veřejných nic není na závalu.

Nejsou-li všechny účastněné obce srozuměny s těmito změnami hranic, rozhoduje o tom zemský úřad po slyšení zemského výboru.

Znění toto upraveno podle zákona ze dne 3. června 1912 č. 24 z. z. a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Slezsko. § 4. Měla-li by se v mezích některé obce místní státi změna taková, že by tím obec neprestala býtí obcí o sobě, potřebí k tomu, povolení okresního výboru a krom toho pronesení se stranv zemského úřadu, že proti tomu z příčin veřejných nic není na závalu.

Znění toto upraveno vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Pozn. k § 4. 1. Srovnej poznámku u § 1.

2. Spory o hranice obcí přikázány jsou ku projednání a

rozhodování úřadům politickým (Budw. 12469, nález z 4. února 1899 č. 798). Řešení sporů o hranice dvou katastrálních obcí (téže obce míst-

ní) náleží státním úřadům finančním (Budw. 6414, nález ze 6. II. 1892 č. 421). (Srovnej dále Budw. 7519, nález ze 16. list. 1893 č. 3813.)

3. K cíli rozřešení sporů o hranice obcí mohou politické úřady i z moci úřední zakročiti. (Budw. 8269, nález z 21. 12. 1894 č. 5012.)

4. Nejde-li o změnu stávajících hranic obecních, nýbrž o zjištění sporných územních hranic a o přikázání sporných částí, jsou k rozhodování o tom povolány úřady politické (Budw. 7878, nález z 2. května 1894 č. 1728).

5. Soudním rozsudkem, jímž rozdělen byl mezi několik obcí nemovitý, před tím společný majetek, není rozřešena veřejnoprávní otázka obecní příslušnosti oněch rozdělených částí. Otázka ta může býtí řešena jen s hlediska zákonu o obecním zřízení (Budw. 8112, nález z 24. října 1894 č. 3900).

6. Opravení dat katastrálních a konskribčních srovnávající se s hranicemi území obecního, jímž ani území jedné obce se nezměňuje ani území druhé nezměňuje, nelze považovati za změnu v hranicích dle § 4 ob. zř. (Budw. 3408, nález z 23. II. 1887 č. 579). O žádosti za opravu zápisů katastrálních rozhodují výhradně úřady finanční. Kompetence autonomních úřadů nenastane ani tenkrát, když motívem této žádosti byly záležitosti obecní správy. (Budw. 5856, nález z 2. IV. 1891 č. 1202.)

7. Předpokladem pro provedení změny v obecních hranicích jest souhlasné usnesení obou změnou dotčených obcí; prohlášení (místodržitelství) zem. pol. správy závisí na kongruentních usnesení obou obcí. (Budw. 8475, nález 6. března 1895 č. 1191.)

8. Povolení ku změně hranic obce místní udělené pouze okresním zastupitelstvem nemůže nabytí moci práva; k tomu jest potřebí též prohlášení zemské správy politické, že z veřejných ohledů není proti tomu námitek (Budw. č. 11348, nález z 20. ledna 1898 č. 349).

9. § 4 ob. zřiz. mor. přiznává zem. politické správě a zem. výboru toliko právo přivoliti k souhlasným usnesením obou účastněných obcí, nikoli však právo rozhodovati při divergujících usnesení obou obcí. (Budw. 7934, nález z 26. ledna 1911 č. 813.)

10. Chtějí-li rozhodující úřady provéstí změny na předložené jim osnově o změně obecních hranic, schválené již okr. zastupitelstvem, musí dříve znovu vyslechnouti okresní zastupitelstvo (Budw. 11365 A, nález ze 17. dubna 1916 č. 2701).

11. Při změně hranic obecních vztahuje se výkon práva zdaňovacího (rozvrh příspěvků obecních) na nově nabyté území, nevádí-li tomu jiné výslovné úmluvy (Budw. č. 12002 A, nález z 8. ledna 1918 č. 230).

12. Obci přísluší legitimace k obhájení hranic obecních; při rozhodování o změnách hranic dle § 4 č. ob. zř. řídí se úřad volným uvažováním (Budw. č. 7095 A, nález ze dne 21. prosince 1909 č. 11658; analog. Budw. č. 6138A, 2414).

13. Proti usnesení vlády, jímž na základě zákona ze 14. IV. 1920 sb. č. 285 mění se hranice obcí, nelze stížností na nejvyšší správní soud namítati, že určitě závažné skutkové okolnosti nebyly náležitě vyšetřeny a že nebyly plně uváženy připomínky, podané stěžovateli proti zamýšlené změně. Jinak ovšem za platnosti § 4 č. ob. zř. (srovnej Budw. č. 7095 A). Usnesení nejv. spr. soudu v Praze ze dne 24. října 1921 č. 19176. (Zákon zde zmíněný nahražen zákonem ze

dne 18. března 1921 č. 117 sbírky zák. a nař.)

14. Změna hranic obecních podle § 4 odst. 2. českého ob. zřízení může býti povolena i proti vůli druhé zúčastněné obce. Souhlasu vlastníků pozemků změnou dotčených potřebí není (Boh. 1881/23).

15. V řízení dle § 4 ob. zř. jest obec na věci zúčastněná strana. Slyšení její nenahrazuje vyjádření, jež učinila v řízení dle zák. 117/21. (N. s. s. 12. X. 1927 č. 20757.)

16. Podle § 4 slezského ob. zř. může zem. spr. komise pro Slezsko toliko uděliti svolení k souhlasným usnesením zúčastněných obcí na změnu hranic obecních, nemůže však rozhodovati o jejich usneseních navzájem si odporujících. (N. s. s. 8. XI. 1927 č. 22979.)

Které nemovitosti jsou vyloučeny ze svazku obce místní.

Čechy. § 5. Každá nemovitost má býti ve svazku některé obce místní.

Pozn. Ustanovení druhé věty zrušeno čl. IX. ústavní listiny ze dne 29. února 1920 čís. 121 sbírky zák. a nař.

Morava. § 5. Každá nemovitost má býti ve svazku některé obce místní.

Slezsko § 5. Každá nemovitost má býti ve svazku některé obce místní.

Pozn k § 5. 1. Nachází-li se obytný dům na teritoriu dvou obcí, a náleželi-li tudíž do svazku obou, musí býti také v obou obcích konskribován. (Budw. 5962, nález z 15. května 1891 č. 1607.)

2. Majetek bývalých vrchností není vyňat ze svazku obecního (Budw. č. 1519, nález z 22. dubna 1885 č. 1126). Srovnej ostatně nyní čl. IX. uvozoovacího zákona k ústavní listině.

Kapitola druhá.

O osobách v obci.

Čechy. § 6. V obci se rozeznávají občané a osoby přesporní.

Občany jsou:

1. příslušníci obce, to jest ti, kteří mají v obci právo domovské;
2. společníci obce, totiž ti, kteří nemajíce v obci práva domovského,

a) jsou v obci v držení domu neb pozemku;

b) nebo kteří v obci platí ze živnosti samostatně provozované nebo z příjmů daň přímou a řádně v ní bydlí.

Také korporace, horní nákladnictva a spolky zřízené na akcie, čítají se k společníkům obce, když mají v obci nemovitý statek anebo platí v ní daň z výdělku neb z příjmů.

Všichni jiní v obci, kteří nejsou občany, slovou přesporní.

Morava. § 6. V obci rozeznávají se údové obce a cizí (přesporní).

Údové obce jsou:

1. příslušníci obce;
2. [sousedé];*
3. společníci.

Příslušníci obce jsou ti, kteří mají v obci právo domovské.

[Sousedé v obci jsou ti, kteří tuto dobu sousedské právo v obci mají, aneb ti, kterým se budoucně od obce propůjčí.]*

Společníci obce jsou ti, kteří nejsouce [ani] příslušníci [ani sousedé]*

a) z nemovitého jmění,

* Zrušeno zákonem ze dne 15. dubna 1920, č. 304 sb. zák. a nař.

b) z řemesla, živnosti neb důchodů nejméně po jeden rok v obci platí takovou sumu přímé daně, která dle volebního řádu k volebnímu právu potřebna jest, a kromě toho, když k osobám sub. lit. b, jmenovaným náležejí, v obci řádné bydlíště mají.

Všechny ostatní osoby v obci slovou cizí (přespolní).

Pozn. Znění toto upraveno podle zákona ze dne 15. října 1868 č. 19 z. z.

Slezsko. § 6. K údům obce čili občanům počítají se příslušníci obce, to jsou ti, kteří mají v obci právo domovské, pak společníci obce, totiž ti, kteří nemajíce práva domovského v obvodu obce mají buď dům či pozemek neb samostatně v obci provozují řemeslo či živnost a z toho přímou daň platí anebo v obci bydlí a zde jakýkoliv důchod zdaňují.

Všechny ostatní osoby v obci slovou cizí (přespolní).

Pozn. Znění toto upraveno podle zák. ze dne 20. září 1868 č. 15 z. z.

Pozn. k § 6.

1. Členství obce zakládající se na majetku reálním nezávisí na řádném bydlíšti v obci (místě). (Budw. 10.534, nález ze dne 20. března 1897 č. 1652.)

2. Bydlíště nelze pokládati za změněné, když služebními poměry přivedeno bylo přechodní stádium změny pobytu občana (Budw. 3115, nález z 19. VI. 1886 č. 1647). K tomu viz nový volební řád § 1 odst 2.

3. Nového instančního rozhodnutí třeba jest o oprávnění vyhoštěného k pobytu, jestliže po nálezu vyhošťovacím vyhoštěnec v obci nabyl po-

zemku (Budw. 10.881, nález z 30. VI. 1897 č. 3699).

4. Společenstvo jest ve věcech stavebních jen tehdy legitimováno rekurovati, jestliže jest údem obce, t. j. má-li v obci nemovitý statek anebo platí v obci daň ze živnosti nebo z příjmu (Budw. 7867, nález z 26. dubna 1894 č. 1649).

5. Je-li někdo proto společníkem v obci, že v obci samostatně provozuje živnost a tamtéž má své řádné bydlíště, stačí již pro povahu společníka obce skutečnost, že skutečně živnost provozuje, pokud se týče, že úředního povolení

dosáhl k provozování živnosti, a nezáleží na tom, zdali mu z živnosti té daň předeepsána byla (výnos min. vnitra z 31. prosince 1878 č. 16.887).

6. Pod slovem »platí« daň

jest rozuměti tolik, že dotýčný společník obce jest k placení daně povinen, čili že daň byla mu předeepsána (Budw. 14.167 — nález z 8. května 1900 č. 3254).

O právech domovských.

Čechy. § 7. Práva domovská ustanovena jsou zákonem, daným dne 3. prosince 1863, čís. 105 zákonníka říšského.

Pozn. k § 7.

O domovském právu platí nyní zákonná ustanovení

1. zák. z 5. XII. 1896 č. 222 ř. z.,

2. zák. ze 3. XII. 1863 č. 105 ř. z. a dle jeho § 46 práva domovská dle dřívějších předpisů získaná, t. j. konskripční patent z 25. X. 1804 §§ 26, prov. zák. obecní vydaný čís. pat. ze 17. III. 1849 č. 170 ř. z. § 11—26, a zák. obecní vydaný čís. pat. z 24. IV. 1859 č. 58 ř. z. §§ 32—51,

3. ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920 č. 236 sb. z. a n., s prováděcím nař. č. 601 z roku 1920,

4. ústavní zákon ze dne 1. července 1926 č. 152 sb. z. a n.

Morava. § 8. Práva a povinnosti domovské jsou zákonem daným dne 3. prosince 1863 pod čís. 105 zák. říš. ustanoveny.*

* Viz poznámku v § 7 česk. ob. zř.

Slezsko. § 7. Každý československý občan státní má míti v některé obci právo domovské. Práva a povinnosti domovské ustanoví se zvláštním zákonem. (Článek II. zákona daného dne 5. března 1862.) Až do vydání zákona takového zůstanou v platnosti nynější nařízení o právu domovském vydaná.*

* Viz pozn. u § 7 česk. ob. zř.

O právu měšťanském.

Čechy. § 8. [V městech a městysech jsou měšťané ti, kdož posaváde od obce právo měšťanské obdrželi a budoucně Obecní zřízení

budou jimi ti příslušníci obce, kteří právo měšťanské od obce týmž způsobem obdrží. Za propůjčení práva měšťanského může obec bráti plat, kterýž se alespoň na rok ustanoví napřed.]*

* Zrušeno zákonem ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sbírky zák. a nař. (viz IV. oddíl této sbírky).

Morava. § 7. [Pravidelně má obec toho vůli, aby žádosti o propůjčení sousedského (občanského) práva povolila aneb ji zavrhla.

Obec ale těm příslušníkům propůjčení sousedského (občanského) práva odepríti nemůže, kteří domu neb pozemnosti v mezích obce položené od souseda nabyli nebo zdědili, když ten, který o sousedské právo žádá:

a) s předchozím majitelem nemovitosti v poměru manželském neb ve spolku příbuzenství se nachází neb nacházel, a

b) z bezúhonné pověsti se těší.]*

* Zrušeno zákonem ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sb. zák. a nař.

Slezsko. § 8. [V městech a také v městysech, pokud to bylo dosud obyčejno, slovou příslušníci obce, kteří posavadě od obce právo měšťanské obdrželi, nebo je potomně obdrží, měšťané. Za propůjčení práva měšťanského může obec bráti jistý plat, jehož výšku výbor obecní ustanoví.]*

Tyto obce mohou československým státním občanům, kteří si zvláštní zásluhy získali, čestné občanství propůjčiti.

* Zrušeno zákonem ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sb. zák. a nař.

O čestných měšťanech o občanech.

Čechy. § 9. Každá obec má toho vůli, jmenovati zasloužilé muže, jsou-li českoslovenští občané státní [čestnými občany, neb] čestnými občany.

Aby jmenování bylo platné, potřebí, aby k němu svolily dvě třetiny veškerých členů zastupitelstva; jmenování může se díti jedině tajným hlasováním.

Poznámka. Podle nynějšího volebního řádu do obcí nemají ovšem čestní občané při volbách toho postavení jako dříve, a stává se proto čestné občanství pravým vyznamenáním.

Morava. § 9. [Názvy občanů v jednotlivých obcích obvyklé tímto zákonem se nezrušují.

Za propůjčení sousedského práva může obec bráti jistý plat, který ale sumu 20 zl. převyšovati nesmí.]*

Obce mohou československým státním občanům, kteří o říši, o zem, nebo obec zvláštní zásluhy si získali, čestné občanství propůjčiti.

* Zrušeno zák. ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sb. z. a nař.

Slezsko. Viz 2. odst. § 8.

Pozn. k § 9. 1. Zastupitelstvu obecnímu zákon ani výslovně nepropůjčil právo odvolat jednou udělené čestné občanství, ani nedá se to mlčky dovozovati z ducha a smyslu obecního zřízení. Takové usnesení bylo by neplatné (rozh. víd. min. vnitř. z 2. VII. 1871 č. 8090).

2. Propůjčili-li obec někomu čestné občanství, aniž by při tom vybočila z mezí zákona, nepřisluší politickému úřadu zkoumati, zdali osoba dotčená má také dostatečné zásluhy, ani přezkoušeti důvody, z nichž čestné občanství bylo uděleno, a nemůže výkon takového usnesení obecního ze své moci dozorčí zastaviti (víd. min. vnitř. 12. dubna 1889 č. 5726).

3. Zkoumali se platnost usnesení zastupitelstva obecního, jímž jmenování byli čestní občané, má se především zjištěti, zdali zastupitelstvo (výbor) svoláno bylo dle § 42 ob. zř., zda totiž všichni členové zastupitelstva k sezení

byli pozváni (Budw. 3538, nález z 18. května 1887 č. 1415).

4. Ku platnosti jmenování čestných občanů není nutným, aby hlasování o dotyčném návrhu předcházelo formální odůvodnění návrhu s poukazáním na zvláštní jich zásluhy (Budw. č. 7354 A, nález ze dne 12. dubna 1910 č. 3678).

5. Jmenování čestných občanů může býti nadřízenými správními úřady přezkoumáno jen co do formálního postupu (Budw. 9852 A, nález z 5. listopadu 1913 č. 11173, analog. Budw. 5627 A, 5043 A).

6. V programu sezení ob. zast. v němž čestní občané voleni býti mají, není třeba uvéstí jména těch osob, jež se pro tu hodnost kandidují (Budw. 4701, nález z 23. května 1889 č. 1891).

7. Jde-li o jmenování čestných občanů, mohou se sice námitky činiti proti platnosti dotyčného usnesení obecního zastupitelstva, nikoli však proti osobě, jež jmenována býti má

(Budw. 4788, nález ze dne 4. července 1889 č. 2426).

8. Zemskému výboru přináleží, když proti usnesení ob. zast., jímž čestní občané byli jmenováni, byla podána stížnost, rozhodnouti, zdali při jmenování tom bylo šetřeno všech formálních předpisů zákona (Budw. 2801, nález z 2. pros. 1885 č. 3153 a Budw. 4788 — nález ze 4. července 1889 č. 2426).

9. Obec. zast. jest legitimováno ke stížnosti na nejv. správní soud pro zrušení jeho usnesení na jmenování čestných občanů (Budw. 6321 A, nález ze dne 27. list. 1908 č. 11.436 — a Budw. 2801, nález z 2. XII. 1885 č. 3153). Rovněž tak dotyční čestní občané (Budw. 6884 A, nález ze dne 21. září 1909 č. 8330).

Práva a povinnosti úřů obce čili občanů.

Čechy. § 10. Údové obce čili občané mají dle toho, jak v tomto zákoně ustanoveno, účastenství v právech i v povinnostech a břemenech obecních.

Príslušníci obce mají kromě toho v případě nuznosti své právo žádati za opatření v chudobě dle toho, co ustanovují příslušné zákony.

[Měšťanům zůstává se právo k fundacím a ústavům k jejich dobrému zvláště zřízeným.]

Pozn. Znění tohoto § upraveno zákonem ze dne 18. dubna 1869 č. 45 českého zemského zákona.

Odstavec 3. zrušen zákonem ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sbírky zákonů a nařízení.

Viz dále oddíl 4. této sbírky (o právu dom. a chudinském).

Morava. § 10. Každý v obci má právo:

1. k policejní ochraně osoby a vlastnictví v mezech obce se nacházejícího;

2. k užívání ústavů obecních na základě stávajících zřízení.

Všichni údové obce mají dle toho jak v tomto zákoně ustanoveno, účastenství v právech a v užítích i povinnostech a břemenech obecních.

Príslušníci [a sousedé]* obce mají právo nepřerušeně v obci se zdržovati. Príslušníci obce mají kromě toho právo žádati zaopatření v chudobě dle nuznosti své.

[Sousedům v obci aneb jednotlivým třídám jejich zůstává se právo k fundacím a ústavům k jejich dobrému zvláště zřízeným.]*

Čestní občané mají právo úřů obce, nemají však jejich závazků.

* Zrušeno zák. ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sb. zák. a nař.

Slezsko. § 9. Údové obce mají právo nepřerušeně v obci se zdržovati. Oni mají dle toho, jak v tomto zákoně ustanoveno, účastenství v právech a užítích, jakož i v povinnostech a břemenech obecních.

Príslušníci obce mají kromě toho právo žádati zaopatření v chudobě dle nuznosti své.

[Měšťanům zůstává se právo k fundacím a ústavům k jejich dobrému zvláště zřízeným.]*

Čestní občané mají práva úřů obce, nemají však jejich závazků.

* Zrušeno zák. ze dne 15. dubna 1920 č. 304 sb. zák. a nař.

Pozn. k § 10.

1. Jednotlivý občan nemůže činiti nárok na zvláštní používání předmětu majetku obecního (vodovodu). Zdali a pokud se může vyhověti žádosti za používání ústavu obecního, jež přesahuje míru obyčejné potřeby, čili nic, zůstává jest volnému uvážení úřadů správních (Budw. 6872 — nález z 10. list. 1892 č. 3358).

2. Rozhodovati o nárocích občanů na používání náměstí místního přísluší úřadům sa-

mosprávným, kdežto řádné soudy naléztí mají o nároku na používání založeném na soukromosprávném titulu, pokud používání přesahuje meze všeobecného užívání (Budw. 7713 — nález z 8. dubna 1894 č. 553).

3. Obec není oprávněna jmění jí věnované na vždy k zaopatření schudlých měšťanů použítí k zaopatření chudinskému, jež na ni náleží, pokud se týče konu zřízení ústavu obecního od ní autonomně

spravovaného (Budw. 8648 — nález z 8. května 1895 č. 2380). Viz nyní zákon z 15. IV. 1920 č. 304 sbírky zák. a nař.

4. Právo žádati od obce, aby zřídila obecnou školu, potřebnou s hlediska potřeby vyučování, a školu národnostní, nezávisí na členství v obci (Budw. 4964 — nález z 20. list. 1889 č. 3789).

5. Z § 10 č. ob. zř. nelze vyvozovati subjektivní právní nárok na zřízení nebo rozšíření obecního ústavu (vodovodu). Regulativ o obecním vodovodu může býti základem individuálních práv na jeho užívání. (Boh. 2334/23.)

6. Srovnej dále judikaturu u § 99.

O zdržování se v obci.

Čechy. § 11. Obec nemůže žádnému společníku obce ani žádnému přespolnímu, který vysvědčí, že má někde právo domovské aneb alespoň prokáže, že učinil, čeho potřebí, aby takového vysvědčení došel, odepříti povolení, v okrsku obce se zdržovati, pokud nepadá v obtíž dobročinnosti obecné a pokud mimo to přespolní s lidmi svými domácími vede bezúhonný život. (Čl. III. zákona, daného dne 5. března 1862).

Měl-li by se kdo v příčině této rozhodnutím obce za stížena, žádati může na politickém úřadě za pomoc.

Pozn. Právo volného stěhování zaručuje všem státním občanům československým § 108 ústavní listiny z 29. února 1920 č. 121 sb. zák. a nař.: Každý státní občan československý může se usazovati na kterémkoliv místě československé republiky, nabývati tam nemovitostí a vykonávati výdělkovou činnost v mezích všeobecných právních ustanovení. Omezení tohoto práva je možné jen v zájmu veřejném na základě zákona.

O vyhoštění srovnej čl. III. říšského zákona obecního a §§ 324 a 249 trestního zákona.

O nuceném pobytu srovnej zákon o tuláčích z 10. března 1873 č. 108 ř. z., o donucovacích pracovních a polepšovných zákon z dne 24. května 1885 č. 89 a 90 ř. z.

O vyhoštění policejním sr. zákon z 27. července 1871 č. 88 ř. z., dále v Čechách zákony z 15. I. 1873 č. 3 z. z.

a celá řada vyhlášek místodržitelství uveřejněných v zemském zákoníku. Rovněž tak na Moravě a ve Slezsku.

Morava. § 11. Obec nemůže žádnému, který, ač není příslušníkem [neb sousedem], vysvědčí, že má právo domovské neb alespoň prokáže, že učinil čeho potřebí, aby takového vysvědčení došel, odepříti povolení v okrsku obce se zdržovati, pokud i s lidmi svými domácími vede bezúhonný život a nepadá v obtíž dobročinnosti obecné. (Článek III. zák. daného dne 5. března 1862.)

Měl-li by se někdo v příčině této rozhodnutím obce za stížena, žádati může na politickém úřadě okresním za pomoc.

Slezsko. § 10. O žádosti přespolního, aby jemu bylo uděleno právo domovské rozhoduje obec.

Nesmí však obec žádnému přespolnímu, který vysvědčí, že má právo domovské neb alespoň prokáže, že učinil čeho potřebí, aby takového vysvědčení došel, odepříti povolení v obvodu obce se zdržovati, pokud i s lidmi svými domácími vede život bezúhonný a nepadá v obtíž dobročinnosti obecné. (Článek III. zákona, daného dne 5. března 1862).

Za udělení práva domovského může obec požadovati jistou dávku, [která nesmí býti větší 40 Kč.]*

Měl-li by se někdo v příčině této rozhodnutím obce za stížena, žádati může na politickém úřadě okresním za pomoc.

* Změněno § 28 fin. novely č. 329/1921.

Pozn. k § 11.

1. Právo vypovídací obci přiznané musí se považovati za právo, jež vykonávati má usnášející se orgán obce, t. j. obecní zastupitelstvo (dle dřívějšího názvosloví obecní výbor), a připouští toliko výjimku, že rekurs jde vý-

hradně k politickému úřadu (Budw. 1695 — nález ze 14. III. 1883 č. 576).

2. Vykonávati právo vypovídací přísluší toliko obecnímu zastupitelstvu. Jestliže nařízení vypovídací obecní rady (dříve obecního představenstva) schváleno bylo o-

becním výborem, odpadá pro státní úřad příčina, aby zakročil právem státního dohledu (Budw. 4986 — nález z 28. listopadu 1889 č. 3203).

3. Obec jest oprávněna odeprítí, pokud se týče zapovědění pobyt přespolního v území obecním jen potud, pokud by pobyt ten měl účinky pro právo domovské (Budw. 10810 — nález z 10. června 1897 č. 3310).

4. Co se předkládá pro nález vyhovovací, posuzovati sluší dle okamžiku, kdy nález ten byl vydán (Hye č. 774 — nález říšského soudu z 22. října 1896 č. 228). Analog. Budw. 2961, nález ze dne 12. března 1886 č. 722).

5. Naproti příslušníkům rodinným osoby úhonně, jimž nelze úhonnost vyčítati, nemá obec z titulu úhonnosti práva vypovídacího. Zdali jest kdo úhonným, musí se pokaždě vyšetřiti a rozhodnouti (Budw. č. 1120, nález ze dne 11. června 1902 č. 5212).

6. Kolektivní vyhoštění celé rodiny v podobném případě jest nezákonné (Budw. č. 6736 A, nález ze dne 11. května 1909 č. 4309).

7. Vyhostění osoby ženské z určitého místa nelze překážeti tím, že tamtéž manžel její, nemaje práva domovského v obci té, má své bydliště nebo pobyt (rozh. nejv. soudu vid. ze dne 6. listopadu 1879 č. 6872).

8. Vyhostili obec osobu přespolní, která ani nevyšvědí, že

má v obci právo domovské, ani neprokáže, že učinila vše, čeho potřebí, aby takového vysvědčení došla, může v důsledku toho, obec rozšířiti vyhovovací nález i na manželku vyhoštěného, poněvadž táž, není-li soudně rozvedena, nemůže samostatně nabýti domovského práva. (Nález min. vnitra ze dne 4. list. 1888 č. 18354).

9. Podmínkou zákonnosti vysloveného vyhoštění celé rodiny jest společná domácnost s ní úhonného člena rodiny v době vyhoštění (Budw. č. 9876 A, nález ze dne 13. list. 1913 č. 11577).

10. Účelem § 11 jest chrániti obec od pobytu skutečně nebezpečných, úhonných a nepokojných individuí (Budw. 1574 A, nález ze dne 21. února 1903 č. 2164).

11. Obec jest oprávněna vypovědět ze svého území přespolní osoby, které nevyšvědí, kde mají své právo domovské, aniž prokáží, že učinily, čeho potřebí, aby takového vysvědčení došly (§ 43 domovského zákona nelze použití o cizozemcích). (Budw. č. 3321 — nález ze dne 29. prosince 1886 č. 3536).

12. Jasně znění zákona nedá vzniknouti pochybnosti, že přespolní, chce-li sobě zabezpečiti právo v cizí obci přebývati, ani obecné dobročinnosti nesmí býti na obtíž, ani nesmí vésti život úhonný (Budw. č. 421 A — nález ze dne 22. června 1901 č. 5010).

13. Při vykonávání práva vy-

povídacího naproti přespolním, kteří nejsou bezúhonnými, jest obec oprávněna dle volného uvážení postupovati (Budw. 11868 — nález ze dne 25. června 1898 č. 3450).

14. Pokud jde o podmínky přípustnosti pobytu v obci, jest jen při přespolních, nikoli však při společnících obce stanoveno, že se svými příslušníky bezúhonný život vésti musí. — Čechy. — (Budw. 4583, nález ze dne 20. března 1889 č. 441).

15. Dle zřízení obecního (moravského) přísluší právo vypovídací obci také naproti společníkům obce, jestliže tito vedou úhonný život neb obecné dobročinnosti jsou na obtíž (Hye 174, nález říšského soudu ze dne 21. října 1895 č. 269, analog. Hye č. 159, 250, 326, 705, 711).

16. Kdo chce nerušeně pobýti v obci, musí, jsa přespolní, dokázati svoji příslušnost, jinak jest obec oprávněna přespolního vypovědět, nehledíc k tomu, jsou-li tu ještě jiné důvody vypovídací (Slezsko). Budw. 8474 — nález ze dne 6. března 1895 č. 1179. V témž nálezu vyslovil vídeňský správní soud (v souhlase s dřívějším nálezem ze dne 14. dubna 1886 č. 1065, Budw. č. 3014) další zásadu, že i proti společníkům jest obec oprávněna za stejných podmínek k jich vyhoštění. Od názoru toho však později upuštěno, a vysloveno v nálezu ze dne 21. dubna 1900 č. 2816

Budw. 140779, že právo vyhoštění proti těmto osobám obci nepřísluší.

17. Podomní obchod jest po rozumu § 6 bod 2 b, ob. zřízení samostatnou živností a zakládá společenství v obci (Budw. č. 171 A, nález ze dne 9. března 1901 č. 1804).

18. Obec není oprávněna osobám, které v jejím území se ještě nenalézají, zapovídati pobyt (Budw. 10810 — nález z 10. června 1897 č. 3310).

19. Okolnost, že přespolní před tím, nežli v nynější obci svého pobytu se zdržoval, v dřívější obci pobytu svého dobročinnosti obecné padl v obtíž, nebo že tam vedl úhonný život, není důvodem vyhoštění z obce nynějšího pobytu (Budw. 13258 — nález z 20. října 1899 č. 8300).

20. Tím, že někdo žádá o propůjčení práva domovského, neprokázal ještě, že učinil, čeho potřebí, aby vysvědčil své domovské právo (Budw. 9570 — nález z 24. dubna 1896 č. 2504).

21. »Bezúhonností« rozuměti jest chování prosté veřejné zneuctivající pohany (Budw. 13483, nález ze dne 7. prosince 1899 č. 9820).

22. Po rozumu platného zákona může obec osobě, jež nemá v ní práva domovského, pobyt pro nedostatek bezúhonného chování jen tehdy zameziti, když se jí může dokázati, že po čas svého pobytu v obci té nechovala se bezúhonně. (Hye 159, nález říšského soudu

ze dne 25. dubna 1878 č. 86.)

23. Odsouzení pro přestupek krádeže, pokud ve smyslu § 6 zák. ze dne 15. list. 1867 č. 131 ř. z. v čas, kdy usneseno bylo vyhoštění, nezanikl škodlivý účinek s tím spojený, tvoří dle § 11 ob. zřiz. zákonný důvod vyhostovací. (Hye č. 389, nálež říšského soudu ze dne 17. ledna 1887 č. 3.) Podobně odsouzení pro podvod (Hye č. 983, nálež říšského soudu ze dne 10. ledna 1900 č. 432).

24. Tím, že někdo byl odsouzen pro přečin § 486 tr. z. (zaviněný úpadek, krída), nenastane ve všech případech ztráta bezúhonnosti dle § 11 ob. zřízení pro Čechy (Hye č. 705, nálež říšského soudu ze dne 10. července 1895 č. 169, podobně Hye č. 925, nálež říšského soudu ze 16. I. 1899 č. 4).

25. Kdo byl odsouzen pro zaviněnou krídu, není ve smyslu ob. zřízení bezúhonným. Obec nemůže sice proti příslušníkům obce a měšťanům použít práva vypovědácího, ale společníci obce nejsou chráněni před vypovězením, když se vyskytnou zákonné toho podmínky (Budw. 3014, nálež ze dne 14. dubna 1886 č. 1065).

26. Pro vyhoštění z obce jest postačitelým důvodem, když dotččný přestal vésti život bezúhonný. Odsouzení pro zločin veřejného násilí (§ 85 lit. b, tr. z.) není však ztrátou bezúhonnosti,

nebyly-li motivem ku provedení činu zádne nečestné úmysly a uznal-li trestní soud odsouzeného za polepšitelného použív při výměře trestu polehčujících okolností (Hye č. 1103, nálež říšského soudu ze dne 15. ledna 1902 č. 501 ex 1901).

27. Právo obce k vyhoštění nepředpokládá nutně několikrát odsouzení dotčného pro trestné činy (Hye č. 1183, nálež říšského soudu ze dne 6. července 1903 č. 271).

28. Odsouzení pro urážku na cti nezpůsobuje úhonnosti; při ní jedná se zejména o zájmy na cti uraženého a trestce se jen, žádá-li toho uražený, takže při ní nelze urážejícímu přičítati veřejnou, zneuctivající pohanu (Budw. 13992, nálež ze dne 30. března 1900 č. 2227).

29. Poměr, jenž se s mravy sice nesrovnává, avšak veřejné pohoršení nezpůsobuje (konkubinát), nezpůsobuje ještě úhonnost jakožto důvod pro vypovědácí právo obce proti přespólním (Budw. 4552, nálež z 6. III. 1889 č. 891).

30. Jestliže žena cizí žije s mužem ženatým od manželky rozloučeným a má s ním děti, způsobuje tento konkubinát ovšem v obci veřejné pohoršení a úhonnost dotčných osob (Budw. 8761, nálež ze dne 22. června 1895 č. 3187). Analogicky Hye č. 1171 a 1172, nálezy říšského soudu z 20. dubna 1903 č. 143 a 144).

31. Chová-li se přespólní surově a výstředně, takže ruší mír v obci a několikrát byl odsouzen, ztratil tím dobrou pověst, a obec jest oprávněna pro ztrátu bezúhonnosti jej vypovědět (Budw. 13483, nálež ze dne 7. prosince 1899 č. 9820).

32. Nepořádky, které se omezují na vnitřní kruh rodinný a nevniknou do veřejnosti (pranice v rodině), nezpůsobují ještě úhonnost, která by oprávnila obec ku právu vyhoštění naproti přespólním (Budw. 3575, nálež ze dne 10. června 1887 č. 1654).

33. Odsouzení pro přestupek zákona tiskového a shromáždovacího není ještě důvodem vyhoštění z obce pro úhonnost (výnos min. vnitra z 8. července 1878 č. 8979).

34. Z důvodů veřejně provozované trvalé žebroty jest vyhoštění přípustno (Budw. 2153 A, nálež ze dne 24. listopadu 1903 č. 12125).

35. Odsouzení pro přestupek zapovězené hry může jen za přitěžujících okolností vesti ku ztrátě bezúhonnosti a není proto bezpodmínečně vždy důvodem k vyhoštění (Hye č. 711, nálež ze dne 13. července 1895 č. 175).

36. Vyšeli na jevo dřívější úhonný život osoby, která však nyní vede v obci život bezúhonný, není to důvodem vyhoštění (Budw. 6851 A, nálež ze dne 6. července 1909 č. 6465).

37. Účinek předpisů o promlčení v trestní novele z r. 1867 na vypovědácí právo obce jest ten, že úhonnost pro zneuctivající chování vůbec zaniká, když uplynula tři léta od té doby, co trest byl vykonán (Budw. 13992 — nálež z 30. března 1900 č. 2227). Analogicky viz Budw. 6926 A, nálež ze dne 12. října 1909 č. 8915.

37a. »Bezúhonnou« ve smyslu § 11 mor. ob. zř. není osoba, u které ještě trvají následky odsouzení pro zločin ve smyslu § 6 tr. novely z r. 1867. — Výrok trestního soudu, že delikt nebyl spáchaný z důvodů nízkých a nečestných, nevylučuje úhonnost podle § 11 mor. ob. zř. (n. s. s. 13. I. 1925 č. 418).

38. Okolnost, že obdržela některá osoba z prostředků chudinské správy jednotlivé podpory chudých, nezakládá ještě skutečnost, že někdo padá v obtíž obecné dobročinnosti (Budw. č. 110, nálež ze dne 14. února 1901 č. 1172).

39. Nemůže-li někdo platiti školné za své děti, nepadá tím ještě na obtíž obecné dobročinnosti (výnos min. vnitra z 18. března 1876 č. 1664).

40. Obava, že někdo v budoucnosti může připadnouti na obtíž veřejné dobročinnosti, není důvodem pro vyhoštění (Budw. 2372 A, nálež ze dne 12. února 1904 č. 1571).

41. Ani trvalá podpora chudinská udělovaná od obce domovské není sama o sobě

důvodem k vyhoštění (Budw. 7356 A, nález ze dne 12. dubna 1910 č. 3752).

42. Na obtíž veřejné dobročinnosti padá jen ten, kdo se dovolává podpory z veřejných prostředků nebo kdo se veřejně dovolává privatní dobročinnosti (Budw. 11064 A, nález z 12. října 1915 č. 6313, analog. Budw. 2153 A, nález ze dne 24. listopadu 1903 č. 12125 a Budw. 620 A, nález ze dne 7. list. 1901 č. 8222).

43. Jestliže vyhoštění osoby, bez průkazů o domovském právu v obci se zdržující, se nestalo, rovná se to mlčky vykonanému trestu osoby této (Budw. 8532 — nález z 27. března 1895 č. 1525).

44. Jestliže vyhoštěnec, aby zmařil výkon vyhoštění, způsobem obmyslným získá pozemek, nemůže to překážeti výkonu nálezu vyhošťovacího (Hye 774 nález říšského soudu z 22. října 1896 č. 228).

45. Nabytí usedlosti po vydaném nálezu vyhošťovacím nezbavuje nález ten moci výkonu (Budw. 2961, nález z 12. března 1886 č. 722). Srovnaj Budw. 5638 A, a Budw. č. 9422 A, nález z 18. února 1913 č. 1743.

46. Právoplatný nález vyhošťovací obce nepozbývá moci tím, že po delší dobu nebyl vykonán (Hye 773, nález říšského soudu ze dne 22. října 1896 č. 227).

47. Vypovídací právo obce není vázáno podmínkou, že by ihned musilo být vyko-

náno, jakmile osoba, jež vyhoštění se má, pozbyla bezúhonnosti; naopak může obec po celou dobu práva toho užítí, po kterou právní účinky trestního odsouzení osoby té nezanikly (Budw. 3556, nález z 27. května 1887 č. 1167).

48. Výkonu vyhoštění nepřekáží stav manželství (Budw. č. 6479, nález ze dne 26. ledna 1909 č. 799).

49. Při rozhodnutí v instanci poslední sluší za základ zřízení skutkový stav, který tu byl při výroku instancí nižších (Budw. 3556 — nález z 27. května 1887 č. 1167).

50. Ustanovení zákona, že vyhoštěný může žádati na politickém úřadě za pomoc, vykládá dlužno za opravný prostředek v cestě instancí (rozh. říšského soudu z 21. října 1895 č. 268).

51. Posouzení faktických okolností, na jejich základě byla konstatována úhonnost vyhoštěného, přísluší správním úřadům a vymyká se soudeovské kognici (Hye č. 250, nález ze dne 19. října 1881 č. 181).

52. Manžel, není-li k tomu zvláště zmocněn, není legitimován ku stížnosti na nejv. správní soud pro vyhoštění manželky (Budw. 11638 A, nález ze dne 11. prosince 1916 č. 14053).

53. V řízení dle z. ze dne 17. března 1921 č. 118 sb. z. a n. o omezení práva stěhovacího není obec stranou a není proto legitimována k stížnosti na nejvyšší správní soud. (U-

snesení nejv. spr. soudu ze dne 28. listop. 1921 č. 14403).

54. Ustanovením § 11, odst. 2. č. ob. zř., že proti vypovídacímu rozhodnutí obce lze žádati na politickém úřadu za pomoc, dán byl postiženému řádný opravný prostředek, nikoli pouhá možnost dovolati se výkonu práva dozorcího. Pro podání tohoto opravného prostředku platí lhůta § 12 zák. 76/1919. (N. s. s. 19. III. 1924 č. 4564/24.)

55. V dovolacím řízení, jež se týká vyhoštění osob přes-

polních podle § 11 č. ob. zř. není odvolací instance povinna přihlížeti k námitkám předneseným teprve po uplynutí lhůty odvolací (n. s. s. 14. V. 1926 č. 10359).

56. Vydřezací doba podle § 2 nov. k domovskému zákonu se nepřetrhuje, nýbrž staví po dobu nedobrovolné nepřítomnosti následkem vyhoštění z obce, leč by se byl vyhoštěný pobytu v obci po svém vyhoštění dobrovolně vzdal. (N. s. s. 5. III. 1927 č. 1631.)

Práva soukromá zachovávají se v moci své.

Čechy. § 12. V soukromých právech a povinnostech vůbec a zvláště v právě vlastnickém a právech požívání buď jednotlivých osad, buď celých tříd občanů, buď některých údů obce tímto ničeho se nemění.

Morava. § 12. V soukromých právech a povinnostech vůbec a zvláště v právě vlastnickém a v právech požívání celých sborů, nebo některých údů obce tímto ničeho se nemění.

Slezsko. § 11. V soukromých právech a povinnostech vůbec a zvláště v právě vlastnickém a v právech požívání buď celých sborů nebo některých údů obce tímto ničeho se nemění.

Pozn. k § 12. Pokud na majetku obecním soukromoprávní poměry jednotlivých občanů nebo celých tříd co do požívání zjevný jsou, mají se samosprávné úřady v této příčině zdržeti jakéhokolí zařízení. Nelze-li však seznati ta-

kové poměry, zejména právní titul a způsob nabývací, pak nestačí pouhé tvrzení strany aniž sama o sobě skutečnost držby, aby poměr činila soukromoprávním; nýbrž má se poměr ten míti za veřejnoprávní a samosprávné úřady

jsou povinny pečovatí o zachování a zužitkování kmenového jmění a statku obce, jakož i aby užitek použilo se způsobem, jenž se srovnává se zřízením obecním (Budw. č. 13, nálež ze dne 11. prosince 1876 č. 419, analog. Budw. č. 589, nálež ze dne 16. října 1879 č. 1560, Budw. č. 683, nálež ze

dne 29. ledna 1880 č. 2464 a Budw. 1436, nálež ze dne 9. června 1882 č. 1198).

Z té pouhé okolnosti, že se platí určitá úplata za užívání obecního statku, nemůže ještě býti usuzováno na soukromoprávní poměr (pacht). (Budw. 265, nálež ze dne 11. května 1878 č. 773).

Kapitola třetí.

O zastupitelstvu obecním.

Čechy. § 13. Zastupitelem obce v záležitostech obecních jest obecní zastupitelstvo a obecní rada (Čl. VIII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

* Text upraven podle § 1 novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírka zák. a nař.

Morava. § 13. Zastupitelstvo obce v záležitostech obecních jest obecní zastupitelstvo a obecní rada. (Čl. VIII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Slezsko. § 12. Zastupitelstvo obce v záležitostech obecních jest obecní zastupitelstvo a obecní rada. (Čl. VIII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Pozn. k § 13. Že obecní zastupitelstvo pokládá dlužno za veřejný úřad, rozhodl nejvyšší soud vídeňský v plenárním usnesení ze dne 17. července 1878 č. 5574: Dle čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1868 č. 8 ř. z. stihají se přechy a přestupky §§ 487—491 a 496 tr. z. z. z. mocí úřední, byly-li spáchány proti veřejným úřadům. Není žádné pochybnosti o tom, že obecní zastupitelstvo dlužno pokládati za

veřejný úřad ve smyslu zákona. Již jeho samostatná působnost vztahuje se na záležitosti veřejné, tak péče o bezpečnost osoby a majetku, péče o zachování obecních silnic, cest a mostů, jakož i o bezpečné a snadné jezdění po silnicích a vodách, péče o policii místní v různých směrech. Obcím resp. jejich orgánům náleží však v jejich přenesené působnosti také povinnost přičinovat se spolu k účelům správy

veřejné a vztahuje se tedy jejich působnost v tomto směru výhradně na ohledy veřejné. Proto poskytuje také zákon obcím stejnou ochranu jako úřadům státním. To vysvětluje také zejména z jednotlivých ustanovení trestního zákona, zvláště v §§ 300, 320 lit. a) a 181 tr. z.

Podobně rozhodlo minist. vnitra, že politické úřady nejsou příslušnými rozhodovat v případech, kdy obecní zastupitelstvo v písemném podání strany bylo uraženo, poněvadž ustanovení § 12, lit. c) nař. z 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. ne-

lze vztahovati na obecního starostu a obecní zastupitelstvo.

V zákoně trestním, pokud se týče charakteristické známky »obstarávání veřejných záležitostí«, nečiní se rozdílu mezi samostatnou a přenesenou působností obce, a postačí proto pro ochranu zákona ve smyslu § 104 tr. z., když dotyčná osoba (starosta, radní) obstarává záležitosti vlády, t. j. záležitosti, které se dotýkají buď veškerenstva nebo určitého kruhu státních občanů (plenární usnesení vid. nejv. soudu ze dne 5. prosince 1885 č. 11.272).

Kolik má býti členů obecního zastupitelstva.

Čechy. § 14. [Zastupitelstvo obecní skládá se v obcích, které mají méně nežli 100 údů, majících právo voličské, z 9 neb 8 údů podle toho, zřídili-li se tři sbory voličské nebo dva; v obcích, které mají

100—200	} údů, majících právo voličské, skládá se	} z 12 údů
201—400		
401—600		
600—1000		

více než 1000 údů, majících právo voličské, skládá se z 36 údů.

K zastoupení údů zastupitelstva, kteří pro nějakou překážku nemohou přijíti nebo jejichž místa nejsou obsazena, zřízení buďtež náhradníci, jichž nemá býti více, nežli polovice údů zastupitelstva.

Nedá-li se počet náhradníků počtem sborů voličských dělití, zvýšen buď na počet nejbližší, počtem sborů voličských dělitelný.]

Není-li osada, která má zastupitelstvo místní (§ 108), v zastupitelstvu obecním nikým zastoupena, může starosta místní choditi do porad zastupitelstva, ač mu přísluší jen hlas poradní.

Pozn. Odstavce 1 až 3 jsou zrušeny a nahrazeny §§ 9, 57 a 58 zák. ze dne 31. ledna 1919 č. 75 zák. a nař. (řádem volení v obcích republiky československé).

Morava. § 14. [Zastupitelstvo obecní skládá se v obcích, které mají méně než 100 úřů, majících právo voličské, z 9 neb 8 úřů, podle toho, zřídili se tři nebo dva nebo jeden sbor voličský; v obcích, které mají 100—200 úřův, majících právo voličské, skládá se z 12 úřů, které mají 201—400 úřův, majících právo voličské, z 18 úřův; které mají 401 až 600 úřův, právo voličské majících, z 24; a které mají více než 600 úřův, právo voličské majících, z 30 úřův.

Pro zastoupení úřů zastupitelstva, kteří pro nějakou překážku nemohou přijíti, nebo jichž místa nejsou obsazena, zřízení buďte náhradníci, jichž má býti polovice úřů zastupitelstva.

Nedá-li se počet náhradníků počtem sborů voličských dělitelný, zvýšen buď na počet nejbližší, počtem sborů voličských dělitelný.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno §§ 9, 57 a 58 novým řádem volení.

Slezsko. § 13. [Zastupitelstvo obecní skládá se v obcích, které mají méně nežli 100 úřů, majících právo voličské: z 9 nebo 8 úřů, podle toho, zřídili se 3 sbory voličské nebo dva; v obcích, které mají:

100—300 úřů skládá se z 12 úřů

301—600 úřů skládá se z 18 úřů

601—1000 úřů skládá se z 24 úřů

víc než 1000 úřů skládá se z 30 úřů

Pro zastoupení úřů zastupitelstva, kteří pro nějakou překážku nemohou přijíti nebo jichž místa nejsou obsazena, volení buďte náhradníci, jichž má býti polovice úřů zastupitelstva.

Nedá-li se počet náhradníků počtem sborů voličských dělitelný, zvýšen buď na počet nejbližší, počtem sborů voličských dělitelný.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno §§ 9, 57 a 58 novým řádem volení.

Pozn. k § 14. Příslušné §§ cit. řádu volení v obcích zní takto:

§ 9. O počtu členů obecního zastupitelstva, rady a komisi obecních.

ho zastupitelstva, rady a komisi obecních.

Obecní zastupitelstvo skládá se v obcích:

do 200 obyvatelů z 9 členů
do 500 obyvatelů z 12 členů
do 1.000 obyvatelů z 15 členů
do 1.500 obyvatelů z 18 členů
do 2.000 obyvatelů z 24 členů
do 5.000 obyvatelů z 30 členů
do 20.000 obyvatelů z 36 členů
do 50.000 obyvatelů z 42 členů
do 100.000 obyvatelů z 48 členů
přes 100.000 obyv. z 60 členů.

Pro hlavní město Prahu určuje počet členů statut.

Počet členů obecní rady, starostu a náměstky v to počítajíc činí třetinu počtu všech členů obecního zastupitelstva.

Počet komisí a jejich členů stanoví obecní zastupitelstvo. Počet členů jednotlivých komisí nesmí být větší než polovina všech členů zastupitelstva.

§ 57. Nastupování náhradníků.

Náhradníci (§ 50) zastupují členy obecního zastupitelstva té skupiny, za niž byli kandidováni, když oni nemohou úřadu svého, byť i jen dočasně, vykonávat nebo uprázdnil-li se za volebního období mandát trvale.

§ 58. Doplnění počtu náhradníků.

Nebylo-li za jednu volební skupinu zvoleno tolik náhradníků, kolik činí jedna polovice členů zastupitelstva této skupiny, nebo při počtu členů zastupitelstva, dvěma nedělitelném, celé číslo nejbližší vyšší, nebo klesne-li po volbě

počet náhradníků jedné volební skupiny pod uvedenou hranici, doplní počet náhradníků členové obecního zastupitelstva této skupiny tímto způsobem:

Byl-li za dotčenou skupinu zvolen pouze jeden člen obecního zastupitelstva, jmenuje náhradníka sám v písemném prohlášení, předloženém obecnímu starostovi ve lhůtě od něho stanovené.

Je-li dotčená skupina více než jedním členem zastoupena, vykoná za řízení obecního starosty nebo jeho náměstka volbu doplňovací hlasovacími lístky, při které platí za zvolena ten, kdo obdržel největší počet hlasů. Při rovnosti hlasů rozhoduje los.

Doplnění počtu členů obecního zastupitelstva způsobem zde uvedeným nastane i tenkrát, kandiduje-li volební skupina méně členů, než by jí podle poměru odevzdaných hlasů příslušelo; i tu zvolí členové obecního zastupitelstva téže skupiny zbývající počet členů obecního zastupitelstva.

O volbě sepíše se protokol, který všichni přítomní podepíší.

O dalším řízení platí obdobné ustanovení §§ 51—56 tohoto řádu volení s tou změnou, že písemně prohlášení zastupuje protokol volební.

Čechy § 15. Morava § 15. Slezsko § 14.

O obecní radě.

Čechy. § 15. [Obecní rada skládá se ze starosty čili z představeného a alespoň ze dvou starších čili radních obecních.

Kde toho práce a okolnosti vyhledávají, může zastupitelstvo počet starších obecních přiměřeně rozmnožiti. Nemůže však býti starších obecních více, nežli třetina úřadů zastupitelstva.

Údové rady obecní jsou též údové zastupitelstva a jsou obsaženy v počtu úřadů zastupitelstva.]

Pozn. § tento jest celý zrušen a nahrazen §em 1, 7 a 9 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novely k obecnímu zřízení) a ustanoveními deváté hlavy zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (řád volení v obcích republiky československé).

Citovaná novela otištěna v této sbírce II. část.

Ustanovení deváté hlavy řádu volení v obcích nese nadpis: »O volbě starosty, náměstků, obecní rady a komisí«.

Morava. § 15. [Obecní rada skládá se z představeného a alespoň ze dvou starších čili radních obecních.

Kde toho práce a okolnosti vyhledávají, může zastupitelstvo počet starších obecních přiměřeně rozmnožiti. Nemůže však býti starších obecních více, nežli třetina úřadů zastupitelstva.

Údové rady obecní jsou též údové zastupitelstva a jsou obsaženy v počtu úřadů zastupitelstva.]

Pozn. Viz § 15 č. ob. zř.

Slezsko. § 14. [Obecní rada skládá se z představeného a alespoň ze dvou starších čili radních obecních.

Kde toho práce a okolnosti vyhledávají, může zastupitelstvo počet starších obecních přiměřeně rozmnožiti. Nemůže však býti starších obecních více, nežli třetina úřadů zastupitelstva.

Údové rady obecní jsou též údové zastupitelstva a jsou obsaženy v počtu úřadů zastupitelstva.]

Pozn. Viz § 15 česk. ob. zř.

O členech obecního zastupitelstva a jejich náhradnících.

Čechy. § 16. Členové obecního zastupitelstva a náhradníci volí se od těch, kteří mají právo v obci voliti.

Širší ustanovení kdo má právo voliti a kdo mů-

Čechy § 16, 17. Morava § 16, 17. Slezsko § 15, 16.

že volen býti, též jak se má při volení předsejiti, obsažena jsou v řádu volebním.

Pozn. Text upraven podle zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novely k obecnímu řízení).

Morava. § 16. Členové obecního zastupitelstva a náhradníci volí se od těch, kteří mají právo v obci voliti.

Širší ustanovení, kdo má právo voliti a kdo může býti volen, též jak se má při volení předsejiti, obsažena jsou v řádu volebním.

Slezsko. § 15. Členové obecního zastupitelstva a náhradníci volí se od těch, již mají právo v obci voliti.

Širší ustanovení, kdo má právo voliti a kdo může býti volen, též jak se má při volení předsejiti, obsažena jsou v řádu volebním.

Pozn. k § 16. Člen obecního zastupitelstva jest jako takový (vzhledem ku svým právům jako člen ob. zast.) legitimován ku stížnosti do usnesení obecního zastupitelstva, jímž rozhodnutí v záležitostech spadajících do jeho kompetence přeneseno bylo na

jíný orgán (obecní komisi). (Rozhodnutí odb. plena víd. správního soudu ze dne 15. října 1915. Analogicky viz Budw. č. 14.300, nálež ze dne 7. června 1900 č. 4082, a Budw. č. 14.301, nálež ze dne 6. června 1900 č. 4083).

Kdo má hlas virilní.

Čechy. § 17. [Každý občan, který má právo voličské a platí alespoň šestou část veškeré přímé daně v obci předepsané, má právo, pokud platí řečenou část daně a pokud mu nevádí žádná z příčin vylučovacích, jmenovaných v § 12 řádu volebního, býti údem zastupitelstva obecního, nebyv ani zvolen.

Tito údové nekladou se v počet úřadů zastupitelstva ustanovený v § 14.

Osoby vojenské, službu skutečnou konající a osoby ženské, které tohoto práva užití chtějí, jsou povinny dáti se zastupovati plnomocníky, jiné osoby, které mají právo do zastupitelstva choditi, mohou se dáti plnomocníkem zastupovati.

Nemůže-li kdo volen býti jediné za tou příčinou, že nemůže volně nakládati s jménem svým, nepozbývá tím práva choditi do zastupitelstva, má však právo to vykonávati svým řádným zástupcem nebo jeho plnomocníkem. Zastupování takové v zastupitelstvu může převzítí jen ten, kdo jest občan československý a soběprávný a jemuž nevádí žádná z příčin jmenovaných v §§ 3, 11 a 12 řádu volebního, pro kterouž by nemohl voliti a volen býti, aneb pro kterouž by byl z práva voličského a z volitelnosti vyloučen. On také může zastupovati jen jednoho úda zastupitelstva.

Jestli plnomocník takový již sám o sobě údem zastupitelstva obecního, počítán buď při hlasování jeho hlas dvojnásobně. Údové rady obecní nemohou však plnomocenství takového na se vzítí.]

Pozn. Tento § byl celý zrušen ustanovením § 24 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novely k obecním zřízením).

Morava. § 17. [Každý nejvyšší poplatník, který platí alespoň šestou část veškeré přímé daně v obci předepsané má, nehledíc k tomu, zdali údem obce jest čili nic, nenáleží-li již volbou obecnímu zastupitelstvu, do každého sedění toho pozván býti, v kterém se má:

- a) usnešení státi o základním jmění neb základním statku obce neb o rozdělení ročních nadbytků,
- b) rozpočet příjmů a vydání ustanoviti,
- c) rozvržení obecní daně státi, která i jeho se týká, a
- d) roční účet vyříditi.

On má právo dotyčnému sedění zastupitelstva obecního s poradním hlasem přítomen býti a užívá práv §§ 20, 76 a 78, sobě zůstavených.

Má též právo plnomocníkem dáti se zastupovati.

Plnomocník může jen jednoho zastupovati, a může býti jen osoba taková, která není údem zastupitelstva obecního.

On má býti muž soběprávný; nemůže-li býti volen do obecního zastupitelstva, jest potřebí, aby alespoň rok v obci a nebo také co plnomocník velkostatkáře na deskovém neb lenném statku, pokud se týče, v jedné z obcí bydlel, k nimžto statek náleží.

Abý svrchu dotčená práva konati se mohla, jest potřebí, aby nejvyššímu poplatníkovi neb jeho plnomocníkovi nevádíla žádná z příčin jmenovaných v §§ 3, 10 a 11 řádu volebního, pro kterouž by nemohl voliti a volen býti, aneb pro kterouž by byl z práva voličského a z volitelnosti vyloučen.]

Pozn. § tento výslovně zrušen § 24 novely k ob. zř.

Slezsko. § 16. [Každý volitelný úd obce, jenž platí alespoň šestou část veškeré přímé daně v obci předepsané, má právo i bez volby jako úd zastupitelstva do sezení choditi, pokud proti němu nesvědčí čl. X. zák. ze dne 5. března 1862.

Osoby vojenské, službu skutečnou konající, jakož i oni svéprávní občané, kteří v §§ 4, 5, 6 a 7 řádu volení v obcích vyjmenováni jsou, kteří práva svého užití chtějí jsou povinni dáti se zastupovati plnomocníky; jiné osoby, které mají právo do zastupitelstva choditi, mohou se dáti plnomocníky zastupovati.

Plnomocníkem takovým může býti jen občan státu československého a muž svéprávný a takový, kterému nevádí žádná z příčin, jmenovaných v §§ 3, 10 a 11 řádu volebního, pro kterouž by nemohl voliti a volen býti aneb pro kterouž by byl z práva voličského aneb volitelnosti vyloučen.

Plnomocník může jen jednoho úda zastupitelstva zastupovati a může býti jen osoba taková, která není již sama údem zastupitelstva obecního. Ani údové obce na začátku tohoto § jmenováni, ani jejich plnomocníci nepočítají se do onoho počtu údvů zastupitelstva, který v § 13 udán jest.]

Pozn. § tento výslovně zrušen § 24 novely k ob. zř.

Čechy. § 18. [Byl-li by občan některý, jenž dle předepsaného paragrafu má právo choditi do zastupitelstva obecního, také do zastupitelstva zvolen, nechť se prohlásí, zda-li chce zvolení toto přijmouti aneb užití práva zákonem mu propůjčeného. Dvou hlasů v zastupitelstvu z té příčiny míti nemůže.]

Pozn. Tento § byl zrušen ustanovením § 24 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novely k obecnímu zřízení).

Morava. § 18. [Stane-li se úd obce, jenž podle předepsaného paragrafu právo má do obecního zastupitelstva choditi, též volbou údem zastupitelstva, nechť buď volbu přijme aneb užije práva zákonem mu propůjčeného.]

Pozn. Zrušeno § 24 novely k obecnímu zřízení.

Slezsko. § 17. [Stane-li se úd obce, jenž podle předepsaného § právo má do obecního zastupitelstva choditi též volbou údem zastupitelstva, nechť buď volbu přijme aneb užije práva zákonem mu propůjčeného. Přijme-li volbu, má o tom v 8 dnech po oznámení politickému okresnímu úřadu zprávu dáti. Dva hlasy míti nemůže.]

Pozn. Zrušeno § 24 novely k obecnímu zřízení.

Citovaný § 24 novely k obecnímu zřízení obsahuje toto ustanovení:

»Ustanovení zákonná o právech virilistů, jakož i ustanovení šesté hlavy moravského obecního zřízení ze dne 15. března 1864 č. 4 zem. zák. se zrušují.«

Novela k obecnímu zřízení otiskána celá v dalším oddílu této sbírky.

O volení obecní rady.

Čechy. § 19. [Zastupitelstvu obecnímu přísluší voliti ze sebe starostu a starší obecní.

Řád volební zavírá v sobě širší ustanovení v příčině toho.]

Pozn. Paragraf tento zrušen a nahrazen ustanoveními hlavy deváté §§ 60 až 63, zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zákonů a nař. (volební řád o obcích).

Hlava devátá řádu volení v obcích nese nadpis: »O volbě starosty, náměstků, obecní rady a komisí«.

Morava. § 19. [Zastupitelstvu obecnímu přísluší, voliti ze sebe představeného obce čili starostu a starší obecní.

Řád volební zavírá v sobě širší ustanovení v příčině toho. Starší obecní jdou po sobě dle počtu hlasů, jimiž byli zvoleni.

Jsou-li hlasové počtem sobě rovni, rozhodne los, kdo má míti přednost. V tom pořádku, v kterém jdou po sobě, mají také zastupovati starostu, kdyby ho zašla nějaká překážka.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno ustanoveními hlavy IX. nového řádu volení.

Slezsko. § 18. [Zastupitelstvu obecnímu přísluší voliti ze sebe představeného obce čili starostu a starší obecní (radní).

Řád volební zavírá v sobě širší ustanovení v příčině toho. Starší obecní jdou po sobě dle počtu hlasů, jimiž byli zvoleni.

Jsou-li hlasové počtem sobě rovni, rozhodne los, kdo má míti přednost. V tom pořádku, v kterém jdou po sobě, mají také zastupovati starostu, kdyby ho zašla nějaká překážka.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno ustanoveními hlavy IX. nového řádu volení.

Kdo jest povinen úřad zvolením naň vložený přijmouti.

Čechy. § 20. [Každý občan, volitelný a řádně zvolený, když byl zvolen za úda zastupitelstva nebo za náhradníka, anebo za úda rady obecní, povinen jest úřad tento na sebe vzíti.

Toliko osoby níže jmenované nejsou povinny úřadu toho přijímati.

1. Duchovní kteréhokoliv vyznání a učitelové veřejní;
 2. úředníci a služebníci dvorští, státní a zemští, též úředníci a služebníci fondů veřejných, pokud skutečnou službu konají;
 3. osoby vojenské, které nejsou ve službě skutečné;
 4. osoby, ježto mají výše 60 let;
 5. ti, kdož některé místo v radě obecní již po celou dobu volební spravovali, nejsou povinni, přijímati takového místa pro volební dobu nejdříve příští;
 6. nejsou povinni úřadu takového přijímati ti, kdož mají vadu nějakou na těle, která by jim překážela, povinnosti úřední konati, aneb kteří bývají nějakým trvalým a těžkým neduhem stíženi;
 7. ti, kteří pro své řádné zaměstnání bývají často aneb po dlouhý čas v roce v obci nepřítomni;
 8. ti, kdož mají dle § 17 právo choditi do zastupitelstva obecního, nebyvše v něj zvoleni.
- Kdo by, nemaje takové příčiny k omluvě a byv k tomu po druhé vyzván, úřadu, k němuž zvolen byl, nepřijal, aneb úřadu přijátého dále spravovati nechtěl, pozbuze pro tuto dobu volební a pro dobu volení nejdříve příští práva voličského. Obecní zastupitelstvo může mu též uložit pokutu peněžitou až do 100 zl.]

Pozn. Paragraf tento byl celý zrušen a nahrazen § 8 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (volební řád v obcích).

Morava. § 20. [Každý volitelný a řádně zvolený úd obce, když byl zvolen za úda zastupitelstva nebo za náhradníka aneb za úda rady obecní, povinen jest úřad tento na sebe vzíti.

Toliko tyto osoby nejsou povinny, úřadu tohoto přijímati:

1. duchovní kteréhokoliv vyznání a učitelé veřejní;
2. úředníci a služebníci dvorští, státní a zemští, též úředníci a služebníci fondů veřejných;
3. osoby vojenské;
4. osoby, ježto mají výše 60 let;

5. ti, kdož některé místo v radě obecní již po celou dobu volební spravovali, nejsou povinni přijímati takového místa, pro volební dobu nejprve příští;

6. nejsou povinni úřadu takového přijímati ti, kdož mají vadu nějakou na těle, která by jim překážela povinnosti úřední konati, aneb kteří bývají nějakým trvalým a znamenitým neduhem stíženi;

7. ti, jež pro své řádné zaměstnání nebývají často anebo po dlouhý čas v roce v obci přítomni;

8. ti nejvyšší poplatníci, jimž právo v § 17 vyznačené přísluší. Kdo by, nemaje takové příčiny k omluvě, úřadu, k němuž zvolen byl, nepřijal, aneb úřadu přijatého dále spravovati nechtěl, propadne v pokutu peněžitou až na 100 zl.

Výrok o tom, má-li následek tento nastoupiti, vynese k žádosti zastupitelstva obce okresní výbor.]

P o z n. Zrušeno a nahrazeno § 8 nového řádu volení.

S l e z s k o. § 19. [Každý volitelný a řádně zvolený úd obce, když byl zvolen za úda zastupitelstva nebo za náhradníka anebo za úda rady obecní, povinen jest úřad tento na sebe vzíti.

Toliko tyto osoby nejsou povinny úřadu toho přijímati:

1. duchovní kteréhokoli vyznání a učitelové veřejní;
2. úředníci a služebníci dvorní, státní a zemští, též úředníci a služebníci fondů veřejných;

3. osoby vojenské, které nejsou ve službě skutečné;

4. osoby, jež mají výše 60 let;

5. ti, kdož některé místo v radě obecní již po celou dobu volební spravovali, nejsou povinni přijímati takového místa pro volební dobu nejprve příští;

6. nejsou povinni, úřadu takového přijímati ti, kdož mají vadu nějakou na těle, která by jim překážela povinnosti úřední konati aneb kteří jsou nějakým trvalým a značným neduhem stíženi;

7. ti, kteří pro své řádné zaměstnání nebývají často anebo po dlouhý čas v roce v obci přítomni;

8. ti, již mají dle § 16 právo choditi do zastupitelstva obecního nebyvše zvoleni.

Kdo by nemaje takové příčiny k omluvě, úřadu, k němuž zvolen byl, nepřijal, aneb úřadu přijatého dále spravovati nechtěl, propadne v pokutu peněžitou, kterou politický úřad okresní k žádosti zastupitelstva obecního může vyměřiti až na 100 zl.

Pokuta peněžita plyne do kasy obecní.]

P o z n. Zrušeno a nahrazeno § 8 nového řádu volení.

§ 8 řádu volení v obcích republiky československé zní takto: »Každý volič jest povinen volbu za člena obecního zastupitelstva, obecní rady a komisí obecních přijmouti. Od této povinnosti jsou osvobozeni:

1. ženy,

2. kdož překročili 60. rok věku,

3. kdož po celá dvě poslední období byli členy obecního zastupitelstva, nebo komise,

4. kdož lékařsky prokáží vážnou nemoc anebo vadu tělesnou, pro niž by nebyli schopni úřad vykonávati,

5. kdož pro své povolání pobývají často nebo po delší čas mimo obec,

6. zaměstnanci, jimž jejich povolání brání úřad náležitě vykonávati,

7. volení členové zákonodárných, veřejnoprávních, správních nebo poradních sborů,

8. vojíni z povolání.

Vzdání se členství v radě, zastupitelstvu a komisích obecních za volebního období jest jediné tehdy dovoleno, nastane-li okolnosti shora uvedené, nebo souhlasili s resignací většina členů toho sboru, na jehož členství se resignovalo.

Kdo proti tomuto ustanovení odmítne přijmouti volbu nebo úřad podržeti, ač byl dvakráte vyzván, podléhá trestům, uvedeným v § 68, neztrácí však volitelnosti.

Na jaký čas se volí zastupitelstvo obecní.

Č e c h y. § 21. [Údové zastupitelstva a náhradníci, též údové rady volí se na tři léta, a zůstanou i po tomto čase v úřadě dotud, pokud se nezřídí nové zastupitelstvo obecní.

Ti, kteří vystoupí, mohou znovu volení býti, nevádí-li jim překážka nějaká zákonem stanovená.]

P o z n. Paragraf tento byl zrušen a nahrazen ustanovením § 10 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (řád volební v obcích).

M o r a v a. § 21. [Údové zastupitelstva a náhradníci, též údové rady volí se na tři léta, a zůstanou i po tomto čase v úřadě dotud, pokud se nezřídí nové zastupitelstvo obecní.

Ti, kteří vystoupí, mohou znovu volení býti, nevádí-li jim překážka nějaká zákonem stanovená.]

P o z n. Viz § 21 č. ob. zř.

S l e z s k o. § 20. [Údové zastupitelstva a náhradníci, též údové rady volí se na tři léta; zůstanou však i po tomto čase v úřadě dotud, pokud se nezřídí nové zastupitelstvo obecní.

Ti, kteří vystoupí, mohou znovu zvoleni býti, nevadí-li jim překážka nějaká zákonem ustanovená.]

P o z n. Viz § 21 česk. ob. zř.

Cit. § 10 řádu volení v obcích republiky československé zní takto:

»Obecní zastupitelstvo volí se při prvých volbách, podle tohoto řádu provedených, na dobu tří let, později na dobu čtyř let, počítajíc ode dne, kdy volba obecní rady stala se právoplatnou.

Úřad starosty, náměstků, obecní rady, zastupitelstva a komisí končí se uplynutím období, na které zastupitelstvo bylo zvoleno.

Neustaví-li se nové zastupitelstvo dříve, než uplyne období zastupitelstva dřívějšího, jmenuje dohlédací úřad pro mezidobí správní komisi.

O volbách doplňovacích.

Č e c h y. § 22. [Uprázdnil-li se v těch třech letech místo starosty nebo některého staršího obecního, má zastupitelstvo nejdéle ve čtrnácti dnech na zbývající ještě čas novou volbu předsevzítí.]

Jest-li prázdné místo úda zastupitelstva, má starosta povolati do zastupitelstva onoho náhradníka, který ve sboru voličském, v němž scházející úd zastupitelstva byl zvolen, obdržel nejvíce hlasů.

Jsou-li hlasové počtem sobě rovni, rozhoduje los. Scházelo-li by ale tolik údů zastupitelstva, že by se počet údů od jistého sboru voličského zvolených, ani povoláním náhradníků doplniti nemohl, má týž sbor voličský podle posledního seznamu voličů neprodleně zavésti volbu doplňovací na zbývající ještě část doby volební.]

P o z n. Paragraf tento zrušen a nahrazen ustanoveními § 66, pak 57, 58 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (řád volební v obcích).

M o r a v a. § 22. [Uprázdnil-li se v těch třech letech místo starosty obce nebo některého staršího obecního, má zastupitelstvo nejdéle ve čtrnácti dnech na zbývající ještě čas novou volbu zavésti.]

Jest-li prázdné místo úda obecního zastupitelstva, má starosta obce povolati do zastupitelstva onoho náhradníka, který ve sboru voličském, v němž scházející úd zastupitelstva byl zvolen, obdržel nejvíce hlasů.

Jsou-li hlasové počtem sobě rovni, rozhoduje los.

Scházelo-li by ale tolik údů zastupitelstva, že by se počet údů od jistého sboru voličského zvolených ani povoláním náhradníků doplniti nemohl, má týž sbor voličský podle posledního seznamu voličů neprodleně zavésti volbu doplňující na zbývající ještě čas doby volební.

Ustanovení tohoto § má též platnost, kdyby některý úd zastupitelstva pro nějakou překážku toliko na čas nemohl úřadu svého konati.]

P o z n. Viz § 22 česk. ob. zř.

S l e z s k o. § 21. [Uprázdnil-li se v těch třech letech místo starosty obce nebo některého staršího obecního, má zastupitelstvo nejdéle ve čtrnácti dnech na zbývající ještě čas novou volbu zavésti.]

Uprázdnil-li se v zastupitelstvu jaké místo, má starosta obce povolati do zastupitelstva onoho náhradníka, který ve sboru voličském, v němž scházející úd výboru byl zvolen, obdržel nejvíce hlasů.

Jsou-li hlasové počtem sobě rovni, rozhoduje los.

Scházelo-li by však tolik údů zastupitelstva, že by se počet údů od jistého sboru voličského zvolených ani povoláním náhradníků doplniti nemohl, má týž sbor voličský podle posledního seznamu voličů neprodleně provésti volbu doplňující na zbývající ještě čas doby volební.]

P o z n. Viz § 22 česk. ob. zř.

Citovaný § 66 zákona volení v obcích republiky československé má následující znění:

»Uprázdnil-li se za volebního období místo starosty, náměstka, člena obecní rady nebo komise, obsadí uprázdněné místo:

a) v obcích, v nichž provedena byla volba podle zásady relativní většiny (§§ 19 a 49), obecní zastupitelstvo nadpoloviční většinou přítomných,

b) v obcích, v nichž provedena byla volba podle zásady poměrného zastoupení, členové obecního zastupitelstva téže volební skupiny doplňovací volbou podle zásady nadpoloviční většiny.«

Č e c h y. § 23. [Co v § 22 v příčině povolání náhradníka ustanoveno, má také platnost, když by některý úd zastupitelstva pro nějakou překážku toliko na čas nemohl úřadu svého konati.]

P o z n. Paragraf tento byl zrušen a nahrazen ustanoveními §u 57 a 58 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (řád volební v obcích).

Viz volební řád (III. díl této sbírky).

Morava. Viz posl. odstavec § 22 obecního zřízení moravského.

Slezsko. § 22. [Ustanovení § 21 má také platnost, když by některý úd zastupitelstva pro nějakou překážku nemohl úřadu svého konati.]

Pozn. Viz § 23 č. ob. zř.

Co mají slíbiti starosta a starší obecní.

Čechy. § 24. [Starosta a starší obecní jsou povinni, když se uvazují v úřad svůj, slíbiti u přítomnosti zastupitelstva obecního v ruce správce úřadu okresního, nebo některého úředníka od toho úřadu vyslaného, na místě přísahy, že chtějí Jeho c. k. Apoštolskému Veličenstvu věrni a Jeho poslušni býti, zákony zachovávatí a své povinnosti svědomitě plniti.]

Pozn. Paragraf tento byl zrušen a nahrazen ustanovením §u 59 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař. (řád volební v obcích).

Morava. § 23. [Starosta obce a starší obecní jsou povinni, když se uvazují v úřad svůj, slíbiti na místě přísahy, že chtějí Císaři Pánu věrni a jeho poslušni býti, zákony zachovávatí a povinnosti své svědomitě plniti. Starosta obce klade slib ten v ruce představeného okresního úřadu politického, obecní starší u přítomnosti zastupitelstva obecního v ruce starosty obce aneb nejstaršího člena zastupitelstva. Listina o slibu obecních starších má se předložiti představenému okresního politického úřadu, jemuž také doba, v kterou slib se složí, tři dni dříve oznámiti se má.]

Pozn. Viz § 24 č. sb. zř.

Slezsko. § 23. [Starosta obce a starší obecní jsou povinni, když se uvazují v úřad svůj, slíbiti na místě přísahy u přítomnosti zastupitelstva obecního v ruce správce úřadu okresního nebo některého úředníka od tohoto úřadu vyslaného, že chtějí Císaři Pánu věrni a poslušni býti, zákony zachovávatí a povinnosti své svědomitě plniti.]

Pozn. Viz § 24 č. sb. zř.

Citovaný § 59 řádu volení v obcích republiky československé zní takto:

»Nebyly-li proti volbě podány námitky anebo bylo-li o námitkách právoplatně rozhodnuto, svolá dohlédací úřad nově

zvolené členy obecního zastupitelstva nejdéle do 8 dnů po tom, kdy volba tato stala se právoplatnou, po případě kdy rozhodnutí v námitkách bylo stranám doručeno, k volbě starosty, náměstků a obecní rady.

Dohlédací úřad vyšle ke schůzi té svého úředníka neb jiného zástupce, který vezme členy zastupitelstva do slibu věrnosti Československé republice.

Výhrady nebo dodatky ke slibu považují se za odepření slibu a za odmítnutí přijmouti volbu (§ 8).

O odměnách.

Čechy. § 25. Členové zastupitelstva a náhradníci jsou povinni, vykonávati svůj úřad zdarma.

Zda-li starosta po čas jeho úřadování z obecních důvodů má dostati nějakou náhradu a jakou, ustanoví obecní zastupitelstvo.

Vždy však náleží jemu a každému zastupiteli obecnímu náhrada za výlohy, kteréž jsou s vykonáváním práce jejich spojeny.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zákonů a nařízení. Viz IV. část této sbírky.

Morava. § 24. Členové zastupitelstva a náhradníci jsou povinni vykonávati úřad svůj zdarma.

Zda-li starosta obce a členové obecní rady z obecních důvodů mají dostati nějakou odměnu a jakou, ustanoveno buď usnesením obecním.

Každému zastupiteli obce náleží náhrada z kasy obecní za výlohy hotové, které měl z příčiny prací a jednání obecních.

Slezsko. § 24. Členové zastupitelstva a náhradníci jsou povinni vykonávati úřad svůj zdarma.

Zda-li starosta obce a členové obecní rady z obecních důvodů mají dostati nějakou odměnu, a jakou, ustanoveno buď usnesením obecním.

Každému zastupiteli obce náleží náhrada z kasy

obecní za výlohy hotové, které měl z příčiny prací a jednání obecních.

Pozn. k § 25.

1. Odměnu z obecních důchodů může dostati jen starosta. Viz následující judikáty.

Ohledně členů obecních zastupitelstev stanoveno nyní § 10 zákona ze dne 7. února 1919, č. 76 (novela k obecnímu zřízení), že členové obecních zastupitelstev, rad a komisí, kteří ztratou času při výkonu těchto svých funkcí, vyjímajíc schůze obecního zastupitelstva, by trpěli hmotnou újmu, mají nárok na náhradu dietami, které určí obecní zastupitelstvo. K platnosti tohoto usnesení jest třeba schválení vyššího správního úřadu, který má dozor nad hospodářstvím obce.

S tímto vymezením třeba tudíž upravit a rozuměti následujícím judikátům ze starší doby.

2. Odměnu z obecních důchodů může dostati jen starosta, nikoli však také ostatní členové obecní rady. Všem ostatním členům obecního zastupitelstva přísluší toliko náhrada za výlohy, kteréž jsou s vykonáváním jejich prací spojeny, t. j. toliko náhrada skutečně učiněných nákladů, nikoli však odměna za práci spojenou s vykonáváním úřadu a za ztrátu času (Budw. č. 269, náleze ze dne 15. května 1878 č. 793).

3. Usnesení obecního zastu-

pitelstva, aby se odměna poskytla také ostatním členům obecní rady, může se odporovati správním postupem instančním (Budw. č. 4375, náleze ze dne 30. listopadu 1888 č. 3687).

4. Usnesení učiněné zastupitelstvem obecním ohledně odměny obecního starosty platí jen pro dobu funkční tohoto obecního zastupitelstva (Budw. 4678, náleze ze dne 10. května 1889 č. 868).

5. Jestliže poukázání odměny obecnímu starostovi a vřadění dotčeného obnosu do účtů obecních stalo se v odporu s rozhodnutím zemského výboru právoplatné v té věci učiněným, jest zemský výbor oprávněn způsobiti, aby obnos odměny z rozpočtu se vyloučil (Budw. č. 5818, náleze ze dne 12. března 1891 č. 832).

6. Usneslo-li se obecní zastupitelstvo na určité roční odměně starostovi obce, ale nezařadilo pak dotyčnou částku do rozpočtu obecního, jest zemský výbor ke stížnosti starostově oprávněn naříditi zařazení této částky (Budw. č. 4126, náleze ze dne 25. května 1888 č. 1774).

7. Členové obecního zastupitelstva zvolení do komise obecní nemají nároků na náhradu útrat komisních, jestliže komise odbývají

se na místě samém, kde členové komise bydlí (výnos zem. výboru českého ze dne 10. března 1869 č. 3678).

8. Také členům obecního zastupitelstva a jejich náhradníkům, kteří bydlí v jednotlivých osadách místní obce a k sezením obecním musí jíti ze svých bydlišť, nenáleží náhrada z důchodů obecních (Budw. č.

462, náleze ze dne 29. března 1879 č. 596).

9. Členů obecní rady pověřenému obstaráváním záležitostí lázeňských nemůže býti přiznána zvláštní odměna z fondu lázeňského (Budw. č. 11.389 A, náleze ze dne 4. května 1916 č. 459, podobně Budw. č. 10.678 A, 6583 A, 4375 a 269).

Kdy členové zastupitelstva pozbývají úřadu.

Čechy. § 26. [Úd obecní rady, úd obecního zastupitelstva nebo náhradník pozbuje úřadu svého, když při něm vzejde nebo na jevo přijde případnost nějaká, pro kterou by nebyl mohl původně zvolen býti.]

Přijde-li člen obecní rady, člen obecního zastupitelstva nebo náhradník ve vyšetřování pro nějaký čin trestuhodný, jmenovaný v § 3 řádu volení v obcích, anebo prohlásí-li se na jeho jmění konkurs aneb zavede-li se na ně řízení vyrovnávací, nemůže úřadu svého vykonávati dotud, pokud trvá řízení trestní neb konkursní, anebo vyrovnávací.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu řízení ze dne 7. února 1919 č. 76, sbírky zák. a nař., řádu volení v obcích a řádu konkursního.

Morava. § 25. [Úd obecní rady, úd zastupitelstva nebo náhradník pozbuje úřadu svého, když při něm vzejde na jevo neb přijde případnost nějaká, pro kterou by nebyl mohl původně zvolen býti.]

Přijde-li člen obecní rady, člen zastupitelstva nebo náhradník ve vyšetřování pro nějaký čin trestuhodný, jmenovaný v §§ 3 řádu volení v obcích, anebo prohlásí-li se na jeho jmění konkurs anebo zavede-li se na ně řízení vyrovnávací, nemůže úřadu svého vykonávati dotud, pokud trvá řízení trestní neb konkursní anebo vyrovnávací.

Pozn. Viz § 26 č. ob. zř.

Slezsko. § 25. [Úd obecní rady, úd zastupitelstva nebo náhradník pobude úřadu svého, když při něm vzejde na jevo, neb přijde případnost nějaká, pro kterou by nebyl mohl původně zvolen býti.]

Přijde-li člen obecní rady, člen zastupitelstva nebo náhradník ve vyšetřování pro nějaký čin trestuhodný, jmenovaný v §§ 3 řádu volení v obcích, anebo prohlásí-li se na jeho jmění konkurs, anebo zavede-li se na ně řízení vyrovnávací, nemůže úřadu svého vykonávati dotud, pokud trvá řízení trestní nebo konkursní, nebo vyrovnávací.

Pozn. Viz § 26 č. ob. zř.

Pozn. k § 26.

1. O zavedení a skončení výsledku trestního řízení proti obecnímu starostovi nebo členu obecního výboru učiní trestní soud dohlédajícímú úřadu oznámení (§ 83 tr. ř.).
2. Pozbytí úřadu dle § 26 ob. zast. projeví svoje právní

účinky oproti obci teprve od té doby, kdy representace obce se dozví o dotyčné události, mající v zápětí pozbytí úřadu (Budw. č. 8477 A, nálež ze dne 18. října 1911 č. 10.805. Analog. Budw. č. 12.597, nálež ze dne 9. března 1899 č. 1575).

Kapitola čtvrtá.

O působnosti obce místní.

Částka první.

Čechy. § 27. Působnost obce jest dvojí:

- a) samostatná, a
- b) přenesená. (Článek IV. zákona daného dne 5 března 1862.)

Morava. § 26. Působnost obce jest dvojí:

- a) samostatná, a
- b) přenesená. (Článek IV. zákona daného dne 4. března 1862.)

Slezsko. § 26. Působnost obce místní jest dvojí:

- a) samostatná, a
- b) přenesená. (Článek IV. zákona daného dne 4. března 1862.)

Pozn. k § 27. Působnost obce jest podle terminologie zákona buď samostatná nebo přenesená. Do přenesené působnosti obce spadají agendy, které vlastně nejsou obecními, nýbrž jsou spíše obci cizími, které však z důvodů prospěšnosti, najmě k vůli docílení úspor, na obec státem byly přeneseny; vskutku také tu jde téměř výhradně o agendy státní.

Naproti tomu má samostatný, čili t. zv. přirozený obor působnosti obce svůj základ v určení, kteréž vyplývá z podstaty svazku obecního, jakožto svazku místního. I toto určení koná stát svým zákonodárstvím, předpokládaje však při tom, že úkony, které on obci takto přikázal této náležejí na základě jednotného principu důsledně prováděného. Tato myšlenka vyjadřuje se zřetelně v úvodní větě § 28 česk. ob. zř. (§ 27 mor.) a čl. V. základních zásad v řízení obecním, dle něhož samostatnou působností obce jest ona, ve které obec »šetříc zákonů říšských a zemských sama se může volně na všem ustanovovati a podle toho nařizovati a opatření činiti.« Co do objemu tohoto samostatného oboru působnosti, praví se pak na

Obecní zřízení

uvedeném místě, »že obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprve prospěchu obce dotýče a v mezích jejich vlastními silami může býti opatřeno a provedeno«. Dále pak následuje pod č. 1—12 zevrubnější vypočtení jednotlivých agend k samostatné působnosti obce náležejících. Vypočtení toto pokládáno dříve za taxativní. Opačnému názoru však svědčí souhlasná judikatura jak víd. správního soudu, tak i nejvyššího správního soudu. Také nové naše zákonodárství svědčí spíše tomuto poslednímu názoru.

Na Slovensku jsou základy celé organisace obcí obsaženy v obecním zákoně čl. XXII. 1886-1886.

Zákon čl. XXII: 1886 stanoví působnost obci takto:

Obec rozhoduje o svých vnitřních záležitostech, vydává obecní statuty, vykonává svá usnesení, disponuje obecním majetkem, rozepisuje a vybírá obecní daně, pečuje o důležité zájmy komunikační, vyučovací a kulturní, o chudinství, vykonává policii polní, požární a dále obstarává veškerý úkony, jež jsou jí uloženy zvláštními zákony (zejména v oboru státní správy finanční, zdravotní, vojenské).

Z tohoto výpočtu působnosti obcí vyplývá, že

a) obce jednak spravují si samy své vnitřní záležitosti,

b) vykonávají nařízení správy státní.

Města s regulovaným magistrátem mají též právo spravovati policii místní, horní, tržní, stavební a zdravotní.

Která jest samostatná působnost obce.

Čechy. § 28. Působnost samostatná, t. j. působnost ve kteréž obec, šetříc zákonů [říšských a zemských] sama se může volně na všem ustanovovati a dle toho nařizovati a opatření činiti, obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprve prospěchu obce dotýče a v mezích jejich vlastními silami opatřeno a provedeno býti může.

Pozn. Srovnej § 7 ústavní listiny československé republiky. Srovnej dále § 20 novely 76 ex 1919.

Pozn. k § 28.

1. Každé obci může se přihoditi, že stane se činnou v záležitostech, které nejsou výslovně přikázány její působnosti, čemuž však ničeho vytýkati nelze, pokud nejedná proti platným zákonům. V tento neutrální obvod spadá též právo volného projevu mínění v záležitostech veřejných, pokud se to děje ve formě zákonem dovolené (Budw. č. 3762 nález ze dne 16. listopadu 1887 č. 3118).

2. Tím, že obecní zastupitelstvo volně projevilo mínění o některé záležitosti, byť i veřejně, ještě nepřekročilo samostatné působnosti obce, ježto tím nikterak nebylo učiněno nařízení neb opatření nějaké, tedy nebylo se nikterak dotčeno úřední působnosti

obce (Hye č. 393, nález říšského soudu ze dne 18. dubna 1887 č. 51).

3. Jestliže obecní zastupitelstvo usnesením vyřklo přímo protest a odpor proti výnosu vlády, jeví se tím ovšem přípustné meze projevu volného mínění překročeny (Hye č. 394, nález říšského soudu ze dne 18. dubna 1887 č. 52).

4. O svobodě projevu mínění ustanovuje § 117 ústavní listiny republiky československé (zák. ze dne 29. února 1920 č. 121 sbírky zák. a nař.): Každý může v mezích zákona projevovati mínění slovem, písmem, tiskem, obrazem a pod. Totéž platí o právnických osobách v mezích jejich působnosti.

5. O právu petičním ustanovuje pak § 115 cit.

ústavní listiny: Právo petiční přísluší každému; právnickým osobám a sdružením jen v mezích jejich působnosti. Přísluší tedy nesporně právo petiční obcím.

6. O stanovení řeči jednací srovnaj nyní ustanovení jazykového zákona ze dne 29. února 1920 č. 122 sbírky zák. a nař. a přičiněná k němu rozhodnutí nejvyššího správního soudu v Praze.

7. V příkazu za sdělení potřebných dat zem. zdravotní komisi nelze spatřovati porušení předpisu § 28 ob. zřiz. (Budw. 214 A, nález ze dne 23. března 1901 č. 2263).

8. K rozhodnutí o teritoriu obecním, na něž se mají vztahovati předepsané obecní dávky, jsou povolány autonomní úřady (Budw. č. 589 A, nález ze dne 25. října 1901 č. 7886).

9. § 36 vodního zákona z 28. srpna 1870 č. 71 z. z. zakládá jen závazek obce, nikoli však nějaké omezení její působnosti (Budw. 8372 A, nález ze dne 4. července 1911 č. 7677).

10. Ustanovení právního zástupce obce, byť i nebyl dosud dán žádný konkrétní podnět k jeho intervenci, leží v rámci samostatné působnosti obce (Budw. 6583 A, nález ze dne 5. března 1909 č. 1981. Analog. Budw. č. 13.370 nález ze dne 14. listopadu 1899 č. 9037, a Budw. č. 12.022 nález ze dne 11. října 1898 č. 5344).

11. Ustanovení obecního lékaře s pevným pla-

tem z prostředků obecních a ze závazkem, že bude bezplatně ošetřovati i majetné příslušníky obce, není protizákonným (Budw. č. 7286 A nález ze dne 10. března 1910 č. 2463 Budw. 5392 A nález ze dne 3. října 1907 č. 8918, a Budw. č. 212 A nález ze dne 23. března 1901 č. 2257).

12. Samosprávný úřad dohlédací jakožto odvolací instance jest oprávněn přezkoumati naříkané usnesení obecního zastupitelstva ve všech směrech, tedy i ohledně účelnosti, aniž by se obec tomu mohla brániti poukazem na svoje volné sebeurčení (Budw. č. 8369 nález ze dne 4. července 1911 č. 7677, a Budw. č. 4947 nález ze dne 22. ledna 1907 č. 674).

13. Pro řádné připojení na obecní vodovod mohou býti obci stanoveny jen takové podmínky, které mají za účel řídití a zajistiti přítok vody, nikoli však takové, které nejsou s tím v žádné přitímné souvislosti (Budw. č. 9118 A, nález ze dne 5. října 1912 č. 10.864).

14. Zkoumání zda některé úkony správní dotýkají se prospěchu obce (§ 27 odst. 1. mor. ob. zřízení) odpadá ohledně těch odvětví správy obecní, jež jsou v § 27 výslovně vypočteny jako záležitosti spadající v obor samostatné působnosti obecní (Budw. č. 9976 A, nález ze dne 30. prosince 1913 č. 13.872).

15. Výrok ohledně způsobilosti budovy pro účely soukromé školy spadá výhradně do kompetence úřadů školských (Budw. č. 10.418 A, nálež ze dne 4. července 1918 č. 7344).

16. Přistoupí-li obec jako společník do nějaké místní výdělkové společnosti, nepřestoupí tím obor své působnosti. Dotyčné usnesení obecního zastupitelstva musí však býti schváleno úřadem dohlédacím (Budw. č. 11.619 A nálež ze dne 25. listopadu 1916 č. 13.313 a Budw. č. 9946 A

nálež ze dne 13. prosince 1913 č. 13.201).

17. Okolnost, že určité zařízení (elektrisace) neslouží všem členům obce, nevylučuje, aby spadalo do působnosti obce podle § 28 č. ob. zř. (Boh. 1990/23, 1044/21).

18. Charakter určitého zařízení nebo opatření jako zařízení, sloužícího všeobecným zájmům veřejným (§ 28 čes. ob. zř.) není již tím vyloučen, že všichni členové obce, nebo vůbec každý tohoto zařízení neužívají. (Nálež ze dne 27. února 1924, č. 2550.)

Za touto působností přísluší obci zvláště:

1. Spravovati dle vůle jmění své a záležitosti své k svazku obecnímu se vztahující.

Měla-li by ta neb ona z několika osad, spojených v jednu obec místní, své zvláštní jmění, přísluší každé z nich, spravovati je a nakládati s ním samostatně.

K § 28, č. 1.

1. O úpravě finančního hospodářství viz nyní zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 321 Sb. zák. a nař. (finanční novela).

2. Subvencionování zařízení, jimiž podporují se hospodářské zájmy obce jest obsaženo v působnosti zastupitelstva obecního. Usnesení taková lze způsobem v obecním zřízení předepsaném členy obce bráti v odpor a pak nadřaděné samosprávné orgány mají rozhodovati o tom, zda-li usnesení taková lze dovoliti,

pokud jde o finanční účinky takového usnesení na hospodářství obce (Budw. č. 4072 nálež ze dne 27. dubna 1888 č. 1364).

3. Volnost obcím při správě jich jmění vymezená nemůže se pojímati jako neomezené oprávnění k nakládání s jměním tím a jeho výtežky k jakýmkoliv účelům, zákonem absolutně nezapovězeným, obec jest spíše jen oprávněna činiti náklad ten k účelům ležícím v působnosti obce a tudíž na tyto omezena. Zvláště poskytování

podpor studujícím za účelem návštěvy vyučovacích ústavů mimo zemi nespadá v samostatnou působnost obce a státní správa mohla by je moci svého práva dohlédacího úplně zakázati, může však tím spíše v jednotlivých případech činiti je závislým na svém povolení (Budw. č. 1096 nálež ze dne 13. května 1881 č. 749).

4. Obec jest oprávněna podporovati odbornou školu projektovanou v jejím obvodu poskytnutím subvence z prostředků obecních (Budw. č. 11.300 nálež ze dne 7. ledna 1898 č. 91). Rovněž tak soukromou školu obecnou (Budw. číslo 6911 A nálež ze dne 2. října 1909 č. 8608).

5. Podporování soukromé konfesionální školy obcí tím způsobem, že zaplatí z prostředků obecních školné za děti v obci školou povinné, spadá v rámeček samostatné působnosti obce (Budw. č. 8174 A, nálež ze dne 19. dubna 1911 č. 435).

6. Povolí-li obec subvenci k účelům školským, ku kterých není zákonem závázána, a není-li to zároveň ku prospěchu obce samé, překročila tím svoji působnost (odb. plenární usnesení víd. spr. soudu ze dne 24. května 1909).

7. Nespadá v obor samostatné působnosti obce usnášení se na příspěvcích k účelům školským, k nimž není jinak povinná, není-li zároveň vykázán zvláštní prospěch obce. Opomenutí zjistiti tento

skutkový podklad zakládá vadu řízení (Budw. č. 10.309 A, nálež ze dne 2. června 1914 č. 2844. Analog. Budw. č. 9175 A, nálež ze dne 2. listopadu 1912 č. 12.002, Budw. č. 8010 A nálež ze dne 16. února 1911 č. 1661, Budw. č. 7285 A nálež ze dne 10. března 1910 č. 2441).

8. Věnování určitého obnosu na polévky pro školní děti jest péčí o chudou školní mládež a spadá proto takové usnesení do oboru samostatné působnosti obce (§ 28 č. 8). (Budw. č. 9468 A nálež ze dne 7. března 1913, č. 2271).

9. V těch případech, kdy nějaký náklad pro určitou potřebu v obci (příspěvek na udržování obecního býka) postihuje určité osoby, může obec z titulu obecního prospěchu poskytnouti z prostředků obecních jistou subvenci tenkrát, když dotyčná subvence je úměrná celkovému nákladu, když dále dotyčné osoby buď vůbec nemohou nebo jen stěží mohou kryti takový náklad, nebo když z veřejných ohledů bylo by si přáti lepší opatření v tomto směru, a když tato subvence vzhledem k finanční situaci obce a k účelu subvence je přiměřenou (Budw. č. 8697 A, nálež ze dne 30. ledna 1912 č. 1278).

10. Zřizování pomníků k uctění zasloužilých mužů o vlast a národ není zásadně mimo obor působnosti obecní. Odpovídá-li však věnova-

ný obnos finanční síle obce, o tom rozhodnou autonomní úřady svého uvážení (Budw. č. 7187 nálež ze dne 26. ledna 1910 č. 808).

11. Předplacení politického deníku na náklad obce nevybočuje o sobě z rámce samostatné působnosti (Budw. č. 7102 nálež ze dne 21. prosince 1909 č. 11.621).

12. Právo rekursní instance ku přezkoušení určitého věnování z majetku obecního není omezeno toliko na přezkoumání legality nařikáného usnesení, nýbrž vztahuje se i na přezkoumání účelnosti s ohledem na hospodářskou schopnost obce (Budw. č. 7882 A nálež ze dne 9. ledna 1911 č. 10.131 ex 1910).

13. Není mimo obor působnosti obce, poskytneli za souhlasu vyššího úřadu z prostředků obecních určitý peníz na sanování místní společnosti v konkurs upadlé (Budw. č. 11.908 A, nálež ze dne 15. září 1917 č. 24.086).

14. Útraty trestního řízení uložené k náhradě starostovi obce nesmí býti obci ku placení převzaty ani tenkrát, když delikt spáchán byl podnikem obecním na př. obecním listem (věstníkem). Budw.

2. Přísluší obci přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění.

Pozn.: Srovnej k tomu čl. 5 zák. o org. polit. správy. Zákonem ze dne 16. března 1920 č. 165 sbírky zák. a nař. jest vláda zmocněna, aby zřídila státní úřady policejní, kdekoliv toho sezná potřebu. — Úkolem těchto úřadů je pečovati

nález ze dne 18. prosince 1915 č. 8046.

15. Vyšší úřad autonomní může k rekursu oprávněných zrušiti usnesení obecního zastupitelstva na zahájení určitého civilního sporu, odporjeli to hospodářskému prospěchu obce (Budw. č. 9384 A nálež ze dne 6. února 1913 č. 14.522/12, analog. viz Budw. č. 1012 A, 14.903, 13.841, 13.682 a 11.513).

16. K úhradě běžných potřeb školských za školní rok nejsou povinny jen přískolené části obce místní (osady), nýbrž celá obec místní jako celek (Budw. č. 12.611 nálež ze dne 13. března 1899 č. 1664).

17. Ačkoliv jest pravda, že udržování vodovodu dlužno zařaditi do oboru vykonávání policie ve příčině zdraví, nelze přece jen z toho důvodu ukládati náklady celé obci, nýbrž nutno vzhledem k omezené možnosti používání jeho přihlížeti k tomu, které části obce (osadě) výhradně ku prospěchu slouží (Budw. č. 102 A, nálež ze dne 9. února 1901 č. 650).

18. Náklady bezpečnostní policie musí nésti celá obec (Budw. č. 439 A nálež ze dne 28. června 1901 č. 5182).

o veřejnou bezpečnost a vnitřní klid, starati se o bezpečnost osob a majetku, udržovati veřejný řád a vésti v patnosti obyvatelstvo a cizince. Úřady tyto, pokud při zřízení neustanoví se v jednotlivých případech působnost užší, převezmou dosavadní obor působnosti obecní pokud se týče policie bezpečnostní, mravnostní a čelední a dosavadní obor působnosti okresní správy politické ve věcech správy policejní.

K § 28 č. 2.

1. Do agendy místní policie patří zejména také předpisy o pasech cestovních a o hlášení (opovídání příchozích).

2. Politické úřady nejsou příslušny v příčině prostředků k ochraně osoby a majetku, jakož i volné chůze a vozby na veřejných prostředcích komunikačních uvnitř obvodu obecního (uzavření strelnice občanské — Budw. č. 12.773 nálež ze dne 28. dubna 1899 č. 2873).

3. Samosprávné úřady nejsou oprávněny zakázati užívání povolené strelnice bez nutných důvodů (Budw. č. 1521 A nálež ze dne 4. února 1903 č. 1446).

4. Obec jest povinna veškeré veřejné komunikace osvětlovati, a sice i tehdy, jde-li veřejná komunikace pozemkem soukromým (Budw. č. 5817 nálež ze dne 12. března 1891 č. 831).

5. Obec jest povinna osvětlovati most v území jejím ležící, i když jest to předmět říšský (Budw. č. 10.967, nálež ze dne 23. září 1897 č. 4906).

6. Podnik železniční jest povinen osvětlovati na vlastní útraty příjezd, zprostředkující

vozbu a chůzi k budovám přijímacím a skladištím železniční stanice, a obec jest příslušna vydati dotčný příkaz podniku železničnímu (Budw. č. 11.478 nálež ze dne 3. března 1898 č. 1198).

7. Dovoleno jest odstraniti zařízení k topení, jež brozí nebezpečím ohně a zřízeno bylo bez úředního povolení, nehledíc k tomu, že tento stav po delší dobu před platností stavebního řádu byl trpěn (Budw. 10.886 nálež ze dne 30. června 1897 č. 3683).

8. Majitel pozemku nemůže býti nucen k tomu, aby odstranil nebezpečí, jež příhoda-mi přírodními na jeho pozemku vzniknou pro pozemek sousední nebo případně pro veřejnou chůzi a vozbu (Budw. č. 5358 nálež ze dne 4. června 1890 č. 1858).

9. Náklad na místní policii (stráž bezpečnostní obce) náleží zásadně k onomu nákladu, jenž podle obecního zřízení celou obcí místní a nikoliv zvláštní skupinou konkurenční opatřen býti má (Budw. č. 11.969 nálež ze dne 28. září 1898 č. 5090).

10. Náklady zřízení stráže bezpečnosti (ponocného) mají se opatřiti celou obcí místní

a nikoliv pouze osadou v první řadě zúčastněnou (Budw. č. 1948 náleží ze dne 24. ledna 1884 č. 2820 ex 1883).

11. Obec není povinna vykonati na budovách soukromých opravy nutné z příčiny policie bezpečnostní na vlastní náklad proti náhradě útrat těchto zařízení, jež právoplatným rozhodnutím majitelům domů byla uložena (Budw. č. 10.650, náleží ze dne 24. dubna 1897 č. 2338).

12. Indiferentní a samy o sobě dovolená jednání, na př. nosení určitých odznaků, mohou být z ohledu bezpečnosti života a jmění zakázána; to však se může státi jen na určitou dobu a za trvání mimořádných poměrů, za nichž právě jest se obávati vzniku nebezpečí z takovýchto jednání (Budw. č. 935 A náleží ze dne 20. března 1902 č. 2699).

13. Obec může u výkonu místní policie na ochranu osob učiniti opatření proti chovu včel — je-li vyšetřováním zjištěna příčinná spojitost polohy úlů a nebezpečí osob mimo stanoviště úlů. (Boh. č. 632, náleží ze dne 21. prosince 1920 č. 12.633.)

14. Policejní příkazy a zákazy nesmějí zasahovati do právní sféry osoby, proti níž směřují, dále, nežli pokud podle zjištěných skutkových okolností nebo podle výroky znalečů je nezbytné nutno, aby bylo dosaženo účelu policejního opatření (Boh. 585/20).

15. Příkaz magistrátu, aby majitel ohradil čelné strany svého stavebního pozemku, by byl tak cizím zamezen vstup a odstraněny neplechty na pozemku provozované, nestačí odůvodnití poukazem pouze na předpis § 81 pražského statutu (Boh. 723/21).

16. Obec není oprávněna zakázati vrtání artézské studně na soukromém pozemku z důvodu, že obci povolen byl horním úřadem ochranný rayon ku zjištění léčivých a minerálních pramenů (Boh. 287/19).

17. I když nastane případ § 60 č. ob. zř., jest obec povinna, pokud síly její stačí, na vyzvání politického úřadu, převzavšího výkon policejní moci za obec, spolupůsobiti k zachování veřejného pořádku způsobem, který určí politický úřad (Boh. 2872/23).

18. Vyzve-li politický úřad starostu obce, aby v zájmu veřejného řádu a pokoje učinil určité opatření (vybídil majitele domu, aby se zdrželi vyvěšování praporů v určitých barvách) jde o výzvu učiněnou úřadem nadřízeným úřadu podřízenému; stížnost obce podaná k n. spr. soudu proti rozhodnutí, jímž výzva ta byla v pořádku instancí potvrzena, je nepřípustná. (Boh. CXXXIX/23.)

19. Vůči rozkazům zemského správního výboru daným obci, aby tato jako úřad vykonávající místní policii zakročila proti osobám třetím,

nemá obec postavení procesní strany, a proto nemůže proti nim stěžovati si k nej-

vyššímu správnímu soudu. (Náleží ze dne 10. dubna 1923 č. 6365.)

3. Péče míti o zachování obecních silnic, cest, míst a mostů, též o bezpečné a snadné jízdy po silnicích a vodách, jakož jí přísluší konati policii plní.

K § 28. č. 3.

1. Rozhodnouti otázku, zda-li místo (náměstí, náves) jest veřejným místem obce, jsou příslušny výhradně samosprávné úřady (Hye č. 233 náleží říšského soudu ze dne 19. ledna 1881 č. 9).

2. Samosprávné úřady výhradně jsou příslušny rozhodovati o veřejnosti cesty, aniž by byly vázány na spolupůsobení úřadů politických (Budw. č. 10.962 náleží ze dne 22. září 1897 č. 4874 a Budw. č. 10.963 náleží ze dne 22. září 1897 č. 4875).

3. Rozhodnouti, zda-li stávající cesta má se považovati za veřejnou a učiniti zařízení nutné, aby bez překážky zachovala se veřejná chůze a vozba, náleží samosprávným orgánům (Budw. č. 20, náleží ze dne 10. ledna 1877 č. 517 ex 1876).

4. Péče o dopravu na obecních silnicích a cestách spadá v kompetenci samosprávných orgánů a speciálně představenstva obecního (Budw. č. 2324 náleží ze dne 12. prosince 1884 č. 2800).

5. Samosprávné úřady jsou povolány pečovati o to, aby všeobecně chůzi a vozbě sloužící cesta tomuto

účelu nebyla odřáta a aby trvajícím skutečným stav byl zachován (Budw. č. 6966 náleží ze dne 23. prosince 1892 č. 3985).

6. Zjištěna-li povaha cesty jako soukromé, nemohou úřady silniční osvojovati si jakoukoliv ingerenci na ni (Budw. č. 5381 náleží ze dne 18. června 1890 č. 2020).

7. Veřejná cesta, kterou veřejnost má udržovati, povstane jen tehdy, jestliže plochy po výslovném anebo z okolností vysvitajícím věnování používá se trvale k uspokojení naléhavé potřeby dopravní. Pozemek soukromý, chodí-li po něm též jiní mimo majitele, nestává se tím veřejným majetkem (Budw. č. 9551 náleží ze dne 17. dubna 1896 č. 2313).

8. Jen skutečné poměry komunikační nikoliv zápis v katastru rozhodují o veřejnosti cesty (Budw. č. 5597 náleží ze dne 5. prosince 1890 č. 3861), a rovněž tak nejsou rozhodny zápisy v knihách pozemkových, které se nesrovnávají se skutečnými poměry (Budw. 5472, náleží ze dne 2. října 1890 č. 3025).

9. Otázkou skutkovou jest, má-li se cesta dle

své polohy, dle svého dosa-
vadního používání a dle vý-
znamu svého pro dopravu po-
važovati za cestu veřejnou
(Budw. č. 1854 nález ze dne
3. října 1883 č. 2272).

10. Pro charakter veřejnosti
určité cesty jako takové v se-
znamu veřejného statku za-
psané je nerozhodno, v jaké
míře se jí od obecního sku-
tečné používá. (Nález nejv.
správního soudu ze dne 23.
listopadu 1921 č. 15.637.)

11. Není dostatečnou zná-
mou veřejnosti cesty,
že jest všeobecně přístupná,
nýbrž veřejnou cestou může
toliko býti označena ta, jejíž
všeobecné používání vyhovuje
veřejné potřebě komunikační
(Budw. č. 9254 nález ze dne
22. ledna 1896 č. 450).

12. Samosprávné úřady jsou
příslušny rozhodovati, zda-li
a pokud vykonávání práva
společnosti plynové přísluší-
cího k používání pozemku
uličního za účelem vyměnění,
pokud se týče nového polože-
ní plynových rour, z ve-
řejných ohledů se může za-
pověděti (Budw. č. 11.950 ná-
lez ze dne 15. září 1898 č.
4915).

13. Není-li pozemek (parce-
la uliční) věnován veřejné
dopravě, nemůže také z po-
vahy pozemku toho jako ve-
řejného statku odvozova-
no býti neobmezené právo
ku použití pozemku toho
jako příjezdu (Budw. č.
10.814, nález ze dne 10. čer-
vna 1897 č. 3302).

14. Úřady silniční jsou to-
liko povolány pečovati o za-
chování veřejné dop-
ravy, nejsou však oprávně-
ny zasahovati do poměrů
držebnostních (Budw. č. 297
A nález ze dne 3. května 1901
č. 3484). Jsou však oprávněny
k zakročení proti každému,
kdož by jakkoliv cestu poško-
zoval (na příklad změnou přiro-
zeného odtoku dešťové vo-
dy. Budw. č. 961 A nález ze
dne 1. dubna 1902 č. 3074).

15. Obec jest oprávněna
opatřiti, aby cesta jsoucí v
soukromém majetku zachová-
na byla volnou pro veřej-
ný průjezd (Budw. č.
12.847, nález ze dne 18. kvě-
tna 1899 č. 3602). Nikoli však
tentokrát, když z dotčeném
sporu o rušenou držbu pod-
lehla.

16. Práva policie silniční
odstraniti ihned svémocně zří-
zenou překážku dopra-
vy nepřekážejí soukromoprá-
vní nároky, zvláště pak vlast-
nické (Budw. č. 8912 nález
ze dne 17. října 1895 č. 4882).

17. Samosprávné úřady jsou
povolány rozhodovati o náro-
cích občanů na používání
náměstí; naproti tomu
přísluší řádným soudům ro-
zhodovati o nároku poživacím
založeném na titulu soukro-
mého práva přesahujícím vše-
obecné užívání. (Budw. č.
7713, nález ze dne 8. února
1894 č. 553).

18. Zjistiti, zda používá se
plochy pozemkové k účelům
veřejné dopravy čili nic, po-

volány jsou orgány sa-
mosprávné, případně ná-
roky soukromoprávné k této
ploše pozemkové patří na
pořad práva civilního
(Budw. č. 6816 nález ze dne
19. října 1892 č. 3141).

19. *Jednotlivec nemůže z
důvodů, že užívá jako druzí
určitého pozemku jako cesty,
domáhati se proti vůli obce
výroku, že jde o cestu veřej-
nou. (Nález nejv. spr. soudu
ze dne 14. prosince 1921 č.
16.765.)

20. Existence soukromých
práv k pozemku veřejné cesty
nestojí na závadě, aby cesta
tato jako veřejná byla zruše-
na. Na práva veřejná jed-
notlivcům přináležející a exi-
stenci určité cesty jako cesty
veřejné předpokládající musí
úřad jednající o vypuštění
této cesty pozíratí, jsou-li
stranou oprávněnou uplatně-
na. (Nález nejv. spr. soudu ze
dne 23. listopadu 1921 č.
15.637.)

21. Účastenství na veřejném
užívání (usus publicus ve-
řejné cesty nezakládá pro
účastníka subjektivní právo
poskytující mu postavení pro-
cesní strany v řízení sloužící-
m otázce, má-li ona cesta
svého charakteru jako veřejná
býti zbavena. (Nález nejv.
spr. soudu ze dne 23. listo-
padu 1921 č. 15.637.)

22. Činí-li kdo nároky
soukromoprávné k ploše
pozemkové sporné cesty
maji se úřady správní omeziti
toliko na rozhodnutí otázky,

zda-li cesta vedoucí dotčenou
parcelou jest skutečně veřej-
nou cestou čili nic (Budw. č.
6094, nález ze dne 10. červen-
ce 1891 č. 2405).

23. Jedná-li se o to, zda-li
po právu jest přípustno dal-
ší vykonávání tvrzeného
a posud vykonávaného
práva cesty, tedy o spor,
dotýkající se právní sféry
dvou osob soukromých, má
rozhodnouti řádný soud a ni-
koliv místní úřad policejní.
(Budw. č. 2256 nález ze dne
17. října 1884 č. 2236).

24. K soudní příslušnosti
náleží rozhodovati o tom, zda-
li někdejším používáním do-
mu jako průchodního
povstala služebnost. (Budw.
č. 6761 nález ze dne 23. září
1892 č. 2848.)

25. Ustanoviti stanoví-
tě pro povozy námez-
dné na veřejné ulici nepřisluší
do samostatné působnosti obce
(policie místní), nýbrž jeví se
záležitostí živnostenské policie
(Budw. č. 11.091 nález ze dne
26. října 1897 č. 5504).

26. Do působnosti policie
silniční spadá zákaz na sil-
nici nakládati a sklá-
dati. Nadřaděné samosprávné
orgány jsou příslušny zákaz ta-
kový vydati, jest však zůsta-
veno volnému uvázení rozhod-
nouti, jestli takové jednání
nutné neb účelné. Budw. č.
2962 nález ze dne 12. března
1886 č. 720).

27. Vysázeti stromovou
alej náleží k věcem policie
silniční, odevzdaným do pří-

služnosti orgánů samosprávných (Budw. č. 3645 nález ze dne 14. července 1887 č. 1126).

28. Vykonávati zákon, jenž se týče vysazování a ochrany stromových alejí podél veřejných cest, povolány jsou úřady samosprávné (Budw. č. 10.112 nález ze dne 19. února 1897 č. 1015).

29. Obec jest povinna zříditi a udržovati most, byť i postavený soukromou osobou, avšak na veřejné cestě se nalézající a podstatnou část téže tvořící, není-li tu právního titulu, kterýž by obec od toho osvobozoval (Budw. č. 9210 nález ze dne 9. ledna 1896 č. 148). Závazek ten trvá tak dlouho, dokud tento most jest částí obecní silnice (Budw. č. 9529 nález ze dne 11. dubna 1896 č. 2187).

30. Jde-li o závazek udržování mostu na veřejné cestě se nalézajícího, zakládá se zvláštní právní titul tím, že účastník bezpodmínečně příspěvek slíbil. Jednostranné odvolání takového prohlášení jest bez účinku (Budw. č. 11.810 nález ze dne 10. června 1898 č. 3088).

31. Majitel živnostenské provozovny úředně schválené nemá žádného zvláštního práva na užívání přilehlé cesty; obec tudíž není povinna při výkonu svého práva silniční policie bráti zvláštní ohledy na takovou provozovnu (Budw. č. 1276 A nález ze dne 21. října 1902 č. 8902).

32. Obecní silnice a cesty

opatřiti příkopy jest obec zavázána jen, jestliže zařízení takové jeví se nutným, aby beze škody se odváděly vody dešťové a zamezovalo se poškozování sousedních pozemků (Budw. č. 7230 nález ze dne 27. dubna 1893 č. 1499).*

33. K udržování předmětu komunikačního dvěma obcím společného, v obvodu těchto dvou obcí ležícího, jsou obě obce povinny konkurovati (Budw. č. 10.732 nález ze dne 19. května 1897 č. 2872).

34. Měřítkem konkurence nákladů udržovacích lávky, která spojuje jako veřejná cesta dvě obce, jichž katastrální hranice jde ve středu potoka, přes nějž tato lávka vede, jest délka lávky v území té které obce ležící (Budw. č. 10.494 nález ze dne 12. března 1897 č. 1451).

35. Než-li se stanoví příspěvek udržovací pro silnici obecní, má se vyšetřiti délka upotřebené silnice a míra opotřebení a má se učiniti pokus o narovnání mezi stranami (Budw. č. 6809 nález ze dne 17. října 1892 č. 240 a Budw. č. 6817 nález ze dne 19. října 1892 č. 3135).

36. Vyšší instance samosprávné nemají ingerenci z moci úřední k vykonávání policie silniční. K rekursu proti nařízením obce v příčině místní policie legitimována jest jenom osoba, jejíž konkrétní právní nárok subjektivní byl porušen; osoba ta nemůže však vystupovati jako zástupce

zájmů veřejných (Budw. č. 12.547 nález ze dne 24. února 1899 č. 1295).

37. Ustanoviti polní hlídkače náleží obcím ohledně všech v její území položených pozemků a jednotlivý držitel pozemků může se povinnosti příspěvkové v té příčině jej stihající jen tehdy zbaviti, jestliže opatření služby polní hlídky podle předpisu zákona sám na sebe převezme a obec o tom uvědomí (Budw. č. 575 nález ze dne 3. října 1879 č. 1470).

38. Podle obecního zřízení jest obec povinna ve své funkci jako vykonavatelka policie silniční pečovati o bezpečnost a snadnost provozu na všech veřejných cestách jejího obvodu, ať již náleží péče o udržování cesty v dobrém a sjízdném stavu komukoliv. Jakmile se naskytne nějaká překážka ohrožující bezpečnost provozu, má obec naléhati na odstranění takové překážky a postarati se o odpomoc. Jestliže příslušným orgánům obecním nebezpečný stav silnice byl znám nebo musil býti znám, a ony o odpomoc se nepostaraly, jest obec povinna náhradou za škodu tímto opomenutím vzešlou. (Budw. č. 9260 A a 9 261 A, nálezy ze dne 10. prosince 1912 č. 13.712 a 13.713. Analogicky Budw. č. 3286 A, opačně Budw. 6093 A.)

39. Jednali se o nějaké opatření v ohledu bezpečnosti jízdy na křižovatce veřejné cesty se železnicí, jest obec

legitimována ku stížnosti proti opatřením úřadu železničních; nemá však právního nároku na to, aby podnikatelstvo bylo přidrženo k zachování předpisu § 41, odst. 3. žel. prov. řádu (spuštění závor železničních nejméně 5 minut před příjezdem vlaku). (Budw. č. 10.525 A, nález ze dne 29. října 1914 č. 8656.)

40. K povinnosti obce podle § 28 bodu 3. českého obecního zřízení náleží při náledí za okolností i pospávání veřejných cest probíhajících obcí. (Nález ze dne 26. listopadu 1925 č. 7692.)

41. Péče o bezpečné a snadné ježdění po silnicích, uložená obci v § 28 č. 3 ob. zř. čes., jest povinností uloženou obci v oboru místní policie. Za škodu vzešlou z opomenutí povinnosti té ručí obec podle § 37 ob. zř. (Nález ze dne 26. listopadu 1925 č. 7692.)

42. Okresní správa politická nemůže na základě §u 13 zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 322 sb. z. a n. obci uložiti stavbu silnice, která nebyla dosud ani obcí usnesena ani ji pravoplatně uložena. (Nález ze dne 16. září 1924 č. 15.758.)

43. Rozkaz městského zastupitelstva v Brně, aby odstraněn byl plot z veřejné cesty, s odvoláním se na § 36 Brněnského statutu, jest rozhodnutím ve věci silniční policie; řešili úřad při tom otázku vlastnictví pozemku plotem zahrazeného, řeši ji pouze jako otázku praedjudiciální. (Nález ze dne 15. října 1924 č. 17.628.)

4. Přísluší jí vykonávati policií k věcem potravním se vztahující a přihlížeti k prodeji na trhu, zvláště pak dohlížeti k míře a váze.

V příčině tržních řádů v Čechách viz nařízení presidenta zemské správy politické v Praze ze dne 26. srpna 1920 č. 3/A-730 z. spr. pol. č. 251.291 uveřejněné ve sbírce, zákonů a nař. pod č. 498. Nařízení to vyhlášené v zájmu zásobování obyvatelstva ustanovuje:

Na základě § 15. cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby, mění, pokud se týče doplňují se veškeré tržní řády v Čechách v zájmu zásobování obyvatelstva tímto ustanovením:

Ve smyslu § 68 ž. ř. vyhradzují se na trzích pro životní potřeby (potraviny) první hodiny konsumentům kupujícím v malém.

Obchodníci s potravinami nesmějí od 1. dubna do 30. září před 8. hodinou ranní, v ostatních měsících před 9. hodinou ranní a v neděli a ve svátek vůbec požívat na trzích nakupovati.

Těmto osobám, jakož i jejich obchodním pomocníkům neb jinakým zmocněncům jest v tomto času návštěva trhu vůbec zakázána.

Přísnější předpisy některých tržních řádů s pozdější hodinou předkupního práva konsumentům se co do této hodiny nemění, co do ostatního obsahu však tam, kde již v tržních řádech na právo to bylo pamatováno, nahrazuje se dosavadní text tímto novým jednotným ustanovením.

Nařízení toto nabývá ihned platnosti.

K § 28 č. 4.

1. Obec má dbáti při opatřeních v záležitostech zdravotní a potravní policie zásad z á k o n e m u z n a n ý c h a při omezování obchodu potravinami nesmí překročiti míru zákonem zamýšlenou (Budw. č. 2070, nález ze dne 27. března 1884 č. 657).

2. Politickému úřadu zemskému jest zůstaveno při schválení tržního řádu ponechatí obci určení tržišť (Budw. č. 3893, nález ze dne 25. ledna 1888 č. 268).

3. Na příslušnosti politických úřadů správních stanoviti objem práv živnostenských se zřetelem na obchod tržní, nemění ničeho právo, jež ze zřízení obecního přísluší obcím dohlížeti na obchod tržní a dozírati na míry a váhy. (Budw. č. 1354, nález ze dne 30. března 1882 č. 677.)

4. Tržní řády obcí musí býti vždy vykládány v souhlase s ustanovením řádu živnostenského o obchodě tržním a nesmí odporovati zákonu živnostenskému (tamže).

5. Ustanoviti místa tržní pro obdávání trů dobytčích náleží k příslušnosti politických a nikoli samosprávných úřadu (Budw. č. 8353, nález ze dne 23. ledna 1895 č. 431).

6. V záležitostech tržních přísluší právo disposiční politickým úřadům, zvláště jsou příslušny zakázati obdávání dobytčích a koňských trů na místech tržních, jež nevyhovují veřejným ohledům obchodním a zdravotním, po případě zdravotně policejním (Budw. č. 8502, nález ze dne 15. března 1895 č. 1350).

7. Sazba cen, maximální tarify mohou býti stanoveny pouze úřady živnostenskými, nikoli však policií místní (Budw. č. 5235, nález ze dne 2. dubna 1890 č. 1067).

5. [Vykonávati policii ve příčině zdraví.]

Pozn. V tomto oboru samostatné působnosti obcí nastala pronikavá změna zákonem ze dne 15. dubna 1920 č. 332 sb. zák. a nař., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní. (Viz 4. díl této sbírky.)

K § 28 č. 5.

1. V právu vrchního dozoru státní správy na veškeré zdravotnictví zahrnuto jest též právo nařizovací ohledně všech předmětů zákona zdravotního, jež nebyly výslovně jiné kompetenci přikázány (Budw. č. 4233, nález ze dne 20. září 1888 č. 2047).

2. Naříditi, aby se přeložil hřbitov, jež se nehodí k rozšíření ze zdravotního stanoviska, přísluší politi-

8. Nařídili úřad při schválení tržního řádu skrtnutí některého jeho ustanovení (zevní označení stánků), nemůže v tom býti spatřováno porušení práv samostatného určení obce (Budw. č. 8977 A, nález ze dne 29. května 1912 č. 6533).

9. Obecní váha jest veřejné zařízení, na jehož náklad jsou povinni přispívati všichni poplatníci obce (Budw. č. 11.072, nález ze dne 20. října 1897 č. 5359).

10. Činiti opatření, jimiž se živnostem, byť i jen co do rozsahu jejich, ukládají jistá omezení, není v kompetenci autonomních, nýbrž politických úřadů (Budw. č. 5912, nález ze dne 24. dubna 1891 č. 1500).

ckým a nikoli samosprávným úřadům (Budw. č. 9554 nález ze dne 17. dubna 1896 č. 2329).

3. Politické úřady jsou oprávněny a povinny naříditi, aby se hřbitov uzavřel, nevyhovuje-li podle dobrozdání povolaných orgánů znaleckých zdravotně policejnímu nařízením (Budw. č. 2197, nález ze dne 4. července 1884 č. 1388).

4. Jestliže z veřejných ohledů zdravotních jest nutno zří-

dití hřbitov, může z moci úřední jen obec přidržána býti, aby učinila potřebná opatření; úhrada útrat dětí se má podle konkurenčních předpisů pro obecné ústavy zdravotní (Budw. č. 268, nález ze dne 15. května 1878 č. 794).

5. Po rozumu toho času platných ustanovení zákonných náleží péče o udržování a stavební opravy hřbitovů, a to bez ohledů zda jsou konfesionální čili nie, k samostatné působnosti zdravotní policie obcí, tudíž také na úřady samosprávné náleží rozhodovati o přispívání členů obce na takové opravy stavební (Hye č. 210, nález říšského soudu ze dne 19. dubna 1880 č. 66).

6. Po rozumu toho času platných ustanovení zákonných náleží rozhodnutí o zrušení hřbitovů k samostatné působnosti obce, tudíž k příslušnosti úřadů samosprávných bez újmy dozorcího práva státní správy ve všech záležitostech zdravotních (Hye č. 62, nález říšského soudu ze dne 10. července 1874 č. 131).

7. Obci nemůže býti z moci úřadu nařízeno, aby opravila konfesionální hřbitov z titulu závazku, že spojena jest s obcí náboženskou (Budw. č. 4784, nález ze dne 3. července 1889 č. 2407).

8. Ustanovití hrobníka na hřbitově konfesionálním jest věcí orgánů církevních a nikoliv obce (Budw. č. 13.282, nález ze dne 25. říj.

na 1899 č. 8707). Naproti tomu u obecního hřbitova jest to věci obce (Budw. č. 11.367, nález ze dne 27. ledna 1898 č. 655).

9. Obecním zřízením a říšským zákonem ze dne 30. dubna 1870 č. 68 založená kompetence obce ohledně hřbitovů zakládá také právo obce k opatřením v tom směru, aby z důvodů zdravotních odstranila jisté nedostatky hřbitovů (i konfesionálních) a po případě i hřbitov uzavřítí. Tím se ale nikterak neruší právo státu k samostatnému zásáhnutí z moci jeho práva dohlédacího. Zákon ze dne 7. května 1874 č. 50 ř. z. neomezil nikterak tuto pravomoc obce ohledně hřbitovů katolických. (Budw. č. 8816 A, nález ze dne 20. března 1912 č. 3584. Srovnej k tomu Budw. č. 4099 A a 1837 A. V obdobném smyslu Budw. č. 6185 A, 2970 A, 14.660, 1324, 268. Pro kompetenci státních orgánů vyslovují se nálezy Budw. č. 2248 A, 1903 A, 1382 A, 9554, 3237. Bez vytčení kompetence Budw. č. 8042, 3518; 1289 A, 10.406, 6754, 4784, 2367, 2197, 1410).

10. Náklad na založení hřbitovu (ústavu obecního) jest výdaj na účel obecní — opatření sloužící ku podporování zdravotnictví — a jako takový třeba jej podle § 74, po příp. § 79 čes. ob. zř. opatřiti; oproti tomu nemůže k tomu použito býti výjimečného ustanovení § 78 ob. zřízení (Budw. č. 391 A, nález

ze dne 10. června 1901 č. 4590).

11. I dnes ještě trvá zákonná platnost dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1784, že hřbitovy a hrobky, tedy také soukromá pohřebiště, nesmí býti uvnitř míst a mají býti založeny v přiměřené vzdálenosti od míst obydlých. (Budw. č. 12.484, nález ze dne 9. února 1899 č. 922).

12. Dozor nad prostitutkami ohledně policie zdravotní náleží k zdravotní policii obce, kteráž přísluší obci v samostatné působnosti (Budw. č. 8287, nález ze dne 6. prosince 1894 č. 4686).

13. Obec nepřekročí obor své působnosti, usnese-li se na tom, zvýšiti honorář obecního lékaře pod závazkem, že bude i majetné příslušníky obecní léčiti bez zvláštní odměny (Budw. č. 9989 A, nález ze dne 2. ledna 1914 č. 6942/13. Analog. Budw. č. 7286 A a 5392 A).

14. Provádění předpisů policie místní a zdravotní vůbec a zvláště také ohledně tekoucích a stojatých vod, jakož i ohledně vody k pití a užitkové náleží k samostatné působnosti obcí a po případě vyšších samosprávných úřadů. Schvalování živnostenských dílen, přikázané živnostenským řádem ze dne 20. prosince 1859 č. 227 ř. z. politickým úřadům, omezuje se na jich zřizování a některé změny, ale nemůže

býti na úkor úřednímu jednání samosprávných úřadů ohledně odstranění zavad, jež vzniknou při skutečném provozování živnosti proti předpisům policie místní nebo zdravotní. (Hye č. 56, nález říšského soudu ze dne 1. května 1874 č. 65).

15. V záležitostech opatrování obcí vodou nejsou příslušny úřady politické. Zkoumání příslušnosti děje se v případě stížnosti z moci úřední správním soudem (Budw. č. 478 A, nález ze dne 13. července 1901 č. 5493).

16. Změny v toku vody (čištění řečiště) nemůže obec naříditi ani jako opatření zdravotně policejní (Budw. č. 4998, nález ze dne 4. prosince 1889 č. 3977).

17. Hražení nákladu na obecní vodovod řídí se dle naskytujících se právě poměrů, které části území — zda celé obci, či jednotlivému místu téže — vodovod prospívá (Budw. č. 102 A, nález ze dne 9. února 1901 č. 650).

18. Po rozumu všeobecného říšského zákona obecního a zřízení obecního (pro Istrii) náleží k příslušnosti samosprávných a nikoliv politických úřadů správních, rozhodnouti o tom, zda mohou a mají se uložiti někomu se zřetelem na volně vykonávání jeho živnosti některá omezení z důvodů policie zdravotní anebo z jiných

ohledů policie místní (Hye č. 16, náleží říšského soudu ze dne 14. července 1871 č. 92).

19. Opatření, jímž určitému záводу živnostenskému se ukládá omezení, jímž obzvláště zakázati se má určitý, dosud používaný způsob provozovací, jakož i rozhodnutí o tom, zda a pokud připustiti lze používání veřejných vod k používání živnosti čili nic, nenáleží k příslušnosti samosprávných, nýbrž k příslušnosti úřadů živnostenských, po případě politických (Budw. č. 2215, náleží ze dne 17. září 1884 č. 2042).

20. Opatření, jímž ukládá se omezení závodu živnostenskému, byť i jen s ohledem na objem provozování, nenáleží k příslušnosti samosprávných, nýbrž živnostenských úřadů (Budw. č. 5912, náleží ze dne 24. dubna 1891 č. 1500).

21. Analogicky Budw. č.

6. Konati policii čeledi a dělníků se týkající a držeti ruku nad řádem čeledním.

Pozn. V tomto oboru samosprávy zavedeny pronikavé reformy zákonodárstvím republikánským. Tak zejména zákonem ze dne 17. října 1919 č. 571 sbírky zákonů a nařízení odstraněny čelední a pracovní knížky, jakož i trestnost bezdůvodného zrušení pracovního poměru.

Policie dělníků se týkající jest upravena živnostenským řádem, který ovšem také novějším zákonodárstvím doznal četných změn.

V příčině péče o zdraví a život dělnictva dlužno se zmíniti v první řadě o zákonu ze dne 19. prosince 1913 č. 91 sb. zák. a nař. o 8hodinné době pracovní a zákonech jej doplňujících č. 11, 322, 355 a 528 ex 1919, č. 174 ex 1920, pak o zá-

5257, náleží ze dne 16. dubna 1890 č. 1260 a Budw. č. 6946, náleží ze dne 15. prosince 1892 č. 3853.

22. Při provádění dozoru nad stokami pro výkaly a žumpami jest obec příslušna vydati zdravotně policejní nařízení (Budw. č. 10.326, náleží ze dne 12. června 1897 č. 2968).

23. Z ustanovení § 28 č. 5 nelze dovozovati, že by obec byla povinna sama obstarávati odvezení výkalů; obci však náleží bdíti nad tím a případně i vynutiti, aby majitelé domů závčas a nezavádným způsobem odvezení výkalů provedli (Budw. č. 14.214, náleží ze dne 18. května 1900 č. 3541).

24. Obec může z ohledů zdravotních zakázati skládání řízků i mimo obydlené části obce (Budw. č. 11.786 A, náleží ze dne 23. března 1917 č. 7190).

konech upravujících pracovní poměr, tak zejména zákon č. 63 ex 1918, č. 63, 127, 157, 195, 569 ex 1919 č. 519 ex 1920 a č. 267 a 322 ex 1921 o podpoře v nezaměstnanosti, č. 420 ex 1919 o práci dětí, č. 29 a 628 ex 1920, 283 ex 1921 o úpravě pracovních a mzdových poměrů domácí práce atd.

7. Konati policii mravnosti.

K § 28 č. 7. 1. Obec není povolána ani se stanoviska policie mravnostní zasahovati do vnitřní domácího života (zapověděti konkubinát) (Budw. č. 4630 náleží ze dne 12. dubna 1889 č. 1402).

2. Předpisy o zavírání živností výčepnických v určitém hodinu (policejní hodinu) nespádají do oněch nařízení, jež se stanoviska policie mravnostní a místní vůbec vydati mohou samosprávné orgány správní (Budw. č. 4044 náleží ze dne 13. dubna 1888 č. 1287).

3. Obecnímu zastupitelstvu jest vyhrazeno právo vydati všeobecné předpisy policie místní jen v mezích platných zákonů; není oprávněno vydati všeobecný zákaz zábav tanečních (Budw. č. 4235 náleží ze dne 20. září 1888 č. 2950).

4. Živnostenský úřad jest oprávněn hledě k nutnému omezení spotřeby z důvodů mravnosti upraviti provozování živnosti výčepu kořalky v neděli dle svého uvážení (Budw. č. 389 A, náleží ze dne 8. června 1901 č. 4529).

5. Nežli se udělí koncese výčepnická, má obec býti slyšena, ale úřední spisy

nemusí se jí odevzdati k nahlédnutí (Budw. č. 14.028 náleží ze dne 6. dubna 1900 č. 2397).

6. Politický úřad není povolán vydávati vysvědčení mravů a zachovalosti (Budw. č. 7165 náleží ze dne 24. března 1893 č. 1105).

7. O odepření nebo nenáležitěm vydání vysvědčení chudoby rozhodují politické úřady. Vysvědčení chudoby nemůže býti odvoláno, není-li úplného důkazu, že při jeho vydání neměl žadatel nároku na takové vysvědčení (Budw. č. 7165 náleží ze dne 24. března 1893 č. 1105).

8. Zákaz společného koupání mužů a žen v otevřených vodách náleží do působnosti policie mravnostní (Budw. č. 434 A, náleží ze dne 24. června 1901 č. 5125).

9. Podle výnosu min. vnitřní ze dne 24. listopadu 1923 č. 53325—15 přísluší obci právo uděliti povolení ke konání veř. plesů a tanečních zábav a dohlédati ke všem radovánkám. Okresní úřady mají v dohodě s místními činiteli působiti k omezení zábav, hlavně tanečních.

8. Pečovat o chudé a obecní ústavy dobročinné.

Viz další ustanovení při § 38 ob. zř. č.

K § 28 č. 28. I. V záležitostech chudinských jsou povolány rozhodovat samosprávné a ne státní úřady (Budw. č. 4416 nálež ze dne 10. prosince 1888 č. 3957).

2. I když existuje v nějakém místě zvláštní fond chudinský, jest chudinství věci politické obce (Budw. č. 725 nálež ze dne 10. března 1880 č. 421).

3. Chudinský fond má obec spravovati nerozděleně. Není nároku na rozdělení fondu chudinského mezi jednotlivá místa (Budw. č. 13.874 nálež ze dne 6. března 1900 č. 1480).

4. Místní (politická)

9. Konati policii v příčině staveb a v příčině ohně, držeti ruku nad řádem stavěcím a udělovati policejní povolení ku stavbám.

K § 28 č. 9.

1. Udělení policejních povolení stavebních náleží k samostatné působnosti obcí, tudíž — bez újmy dozorcího práva státního úřadu jakož i bez újmy práva jeho k zastavení nezákonných usnesení — k příslušnosti samosprávných úřadů (Hye č. 64 nálež říšského soudu ze dne 30. října 1874 č. 190).

2. Politické úřady jsou příslušny rozhodovati o záležitostech, při nichž se jedná o vodovody, po případě v

obec a ne pouze osada jest povinna zapraviti útraty za pohřeb osob, jež byly v chudinské péči a za vyhazování sněhu na obecních cestách (Budw. č. 9607 nálež ze dne 2. května 1896 č. 2674).

5. Obmezení práva domovského na část území obce není přípustno. Jsou-li zvláštní chudinské fondy pro jednotlivá místa spojená v místní obci, nedodává to oněm místům příslušnosti, jaká náleží místní obci se zřetelem k chudinství a právu domovskému (Budw. č. 7592 nálež ze dne 15. prosince 1893 č. 4292).

odvádění vod a překázení v používání jich (Hye č. 232 nálež říšského soudu ze dne 19. ledna 1881 č. 5).

3. Opatření a zařízení, jež mají za účel odváděti vody dešťové a splašky v místech zastavených, tvoří předmět úředního jednání stavebních úřadů, nikoli však úřadů vodoprávních (Budw. č. 13.311 nálež ze dne 3. prosince 1899 č. 8703).

4. I obec jest oprávněna rekurovati proti rozhodnutí okresního výboru ve věcech stavebních, zvláště kde

vystupuje jako správkyňe a zástupkyňe zájmů obecních, aneb ukládají-li se jí finanční oběti (Budw. č. 1464 nálež ze dne 30. června 1882 č. 1350).

5. Opatření policie požární třeba provésti podle volného uvážení samosprávných orgánů. Útraty požární stráže (noční stráže) jako orgánu hasičského má hraditi ono místo (frakce), v němž stráž se koná. (Budw. č. 9575, nálež ze dne 24. dubna 1896 č. 2470).

6. Ustanovilo-li obecní zastupitelstvo, že majitelé domů za jistých okolností mají vy-

10. Míti účastenství, jak zákonem se ustanoví, ve správě škol středních, jež obec vydržuje, též škol obecních, a péči míti o zřizování v dobrém způsobu chování a nadání škol obecních, hledíc k patronátům školním posud v platnosti zachovaným.

Pozn. Důležité změny ve stávajícím zákonodárství školském přivedly zejména zákon ze dne 3. dubna 1919 č. 189 o menšinových školách národních, a zákon ze dne 9. dubna 1920 č. 292 upravující správu školství (prov. nař. z roku 1920). Viz dále § 4 zák. 77/1927 (druhé fin. nov.).

K § 28, č. 10.

1. Při ohraničení obvodů školních nejsou úřady školní vázány hranicemi území obecních. Obec, v níž jest škola, nemůže — pokud trvá poměr přískolení — vyloučiti z návštěvy přískolené děti jiných obcí (Budw. č. 5605, nálež ze dne 11. prosince 1890 č. 3956).

2. Hraditi příspěvkovou kvotu nákladu na stavbu školy, jež připadá na místní

slati schopného muže k hasičským pracím a že ručí za jeho dostavení se na požářiště při vypuknutí požáru, nepřekročilo zastupitelstvo svojí kompetenci a nejednalo proti zákonu (Budw. č. 3734 nálež ze dne 2. listopadu 1887 č. 2749).

7. Kompetence k nařízením stavebních přeměn na budovách z ohledu požární policie přísluší jen stavebním úřadům, a nikoli obci z titulu vykonávání policie požární (Budw. č. 9350 A, nálež ze dne 17. ledna 1913 č. 422 podobně Budw. č. 5844 A).

obec, jsou povinny nejen část místních obcí přískolené ke školní obci, nýbrž obec místní jako celek (Budw. č. 11635, nálež ze dne 21. dubna 1898 č. 2138. Analog. Budw. č. 12186, nálež ze dne 23. listopadu 1898 č. 5526).

3. Proti zřízení školy, jež není dle předpisů nutnou, může si jednotlivý poplatník vésti stížnost jen pořadem instancním úřadů samosprávných, nikoli však u úřadů školních (Bdw. č. 4366, nálež

ze dne 28. listopadu 1888 č. 3667).

4. Stotožňovati školní obec s obvodem školním jest nepřipustno. Náklad na školy obecné hraditi má místní obec jako taková, tedy také části její, přiškolené k jiným školám (Budw. č. 5735, nález ze dne 7. února 1891 č. 452. Podobně Budw. č. 7744, nález ze dne 22. února 1894 č. 739, jakož i Budw. č. 13376, nález ze dne 17. list. 1899 č. 9110).

5. Prispívati k uhrazení běžných potřeb školních roku školního povinny jsou nejen části místní obce, přiškolené k obci školní, nýbrž obec místní jako celek (Budw. č. 12611, nález ze dne 11. března 1899 č. 1664).

6. Pravoplatné jest prohlášení místního zastupitelstva, že zavazuje se převzít školní břemena přes pravidelnou míru zákonnou, po případě unesení ob. zást., že zapraví náklad stavební ze jmění místního (Budw. č. 11655 nález ze dne 27. dubna 1898 č. 2251).

7. Věcné potřeby veřejné školy obecné hradí v Čechách nikoliv jednotlivé místo k ní přiškolené, nýbrž celá místní obec (Budw. č. 7353, nález ze dne 1. července 1893 č. 1829. Podobně Budw. č. 3882, nález ze dne 21. prosince 1887 č. 2927).

8. Rozhodnutí o hrazení nákladu na věcné potřeby

školní uvnitř místní obce spadá do kompetence vyšších úřadů samosprávných a nikoliv úřadů školních. Věcné potřeby obecné školy hraditi má místní obec jako celek a nikoliv pouze její přiškolené části (Budw. č. 7386, nález ze dne 13. července 1893 č. 2469).

9. Subvencování soukromé evangelické školy obcí jest přípustno, má-li tato škola právo veřejnosti, vyhovuje-li potřebě školy v obci a tudíž slouží-li nikoliv účelu vyznání, nýbrž všeobecnému účelu obecnímu (Budw. č. 14172, nález ze dne 10. května 1900 č. 3277).

10. Členové obce, kteří udržují vlastní soukromou školu konfesionální, nemají nároku na osvobození od školní přírázky pro veřejné — nekonfesionální — školy obecné, kteráž po zákonu připadá na všechny členy obce (Budw. č. 8479, nález ze dne 7. března 1895 č. 1198).

11. Podpory soukromým školám konfesionálním (dodávání dříví z obecního lesa), jež spočívají na ujednání mezi členy obce, posuzovati jest dle obecního zřízení, spadají tudíž do kompetence úřadů samosprávných (Budw. č. 8479, nález ze dne 7. března 1895 č. 1198).

12. Podporování dívčího lycea spolkem zřízeného, v němž poskytuje se dívkám v obci vyšší vzdělání, spadá do samostatné působnosti

obce (Budw. 2265 A, nález ze dne 7. ledna 1904 č. 238).

13. Pěti obce o školy obecné nejsou nikterak vymezeny hranice zákonnými předpisy stanovícími jako minimum této povinnosti zřizování nutných škol obecných; de samostatné působnosti obce v tomto směru (§ 28 č. 10 ob. zřízení) spadá zajisté i zřizování a dotace obecných škol přes toto zákonné minimum, jakmile toho zájem obce vyžaduje. Zájem obce může spočívatí buď v docílení intensivnějšího vyučování nebo v pohodlnější návštěvě školní pro všechny nebo pro část v obci bydlicích školních dětí. Ve zřízení takových soukromých škol nemůže proto býti spatřováno překročení působnosti obce (Budw. č. 877 A, nález

ze dne 26. února 1902 č. 1918).

14. Místní školní rada není oprávněna požadovati od místní obce, aby převzala k zaplacení jednotlivé účty místní školní radě předložené i když se týkají nákladů uvedených v § 41 odst. 1. zák. z 27. XI. 1905 č. 4 mor. zem. zákona ex 1906; může žádati na ni úhradu těchto nákladů toliko cestou rozpočtového řízení dle §§ 41 a 42 cit. zák. (Boh. 2557/23).

15. Návrh obce, aby za určitých předpokladů byl jí vrácen studijní fond a zařízení gymnasia, stipulovaný ve smlouvě uzavřené mezi obcí a státem, kterou gymnasium převzato bylo do správy státní, je nárokem soukromoprávním, o němž přísluší rozhodovati řádným soudům (Boh. 3011/23).

11. Přísluší obci činiti narovnání mezi stranami spor vedoucími skrze důvěrníky z obce volené.

Srovnej říšský zákon ze dne 21. září 1869 č. 150 ř. z., dále v Čechách zemský zákon ze dne 10. února 1873 č. 12 z. z. a existenční řád § 1. bod 15.

Dle těchto zákonů zřídí se úřad narovnačů z důvěrníků zvolených jen v té místní obci, jež se na tom usnese. Volbu není nikdo nucen přijmouti. Úřad narovnačů jest příslušným jen, když alespoň jedna ze sporných stran v okrsku jeho bydlí nebo se zdržuje, a cena předmětu nepřevyšuje 600 kor. — Narovnání takové jest exekučním titulem. Náklad na úřad narovnačů nese obec.

12. Odbývatí dobrovolné licitace věcí movitých.

Viz § 58 českého obecního zřízení.

Jako základní zákon pro dražby, jež se neprovádějí exekučně, platí ještě dnes cis. Josefem II. vydaný řád pro veřejné dražby ze dne 15. července 1786 č. 565 sb. z. s., znovu vyhlášený dekretem dv. kanc. ze dne 14. září 1815 č. 101 sb. z. pol.

K § 28 č. 12.

1. Procento chudinské patří místnímu chudinskému fondu obce (Budw. č. 2519, nález ze dne 22. dubna 1885 č. 1126).

2. Chudinské procento zaplatiti musí vydražitel nehledíc k tomu, co v příčině té ustanovují dražební podmínky; vydražitel ovšem se zůstává uplatňovati svůj případný náhradní nárok pořadem soudním (Budw. č. 12431, nález ze dne 25. ledna 1899 č. 599).

3. Chudinskému fondu přísluší dávka jednoho procenta ze všech dobrovolných dražeb, jež konají se v území chce, a nikoli snad pouze z těch, jež konají se v »místě«. Povinnost platiti chudinské procento jest neodvislou jak od zachování řádu dražebního tak od osobní intervence vrchnostenského orgánu (Budw. č. 1553, nález ze dne 9. list. 1882 č. 2149).

4. K rozhodování o tom, zdali a kdo a v jakém obnosu jest zavázán platiti chudinské procento, jsou v Čechách povolány politické úřady, a to ať se jedná o dražbu movitých či nemovitých věcí. (Plenární odb. usnesení vídeňského správního soudu ze dne 31. prosince 1917. Viz Endw. č. 11996 A a 11997 A, nález ze dne 31. prosince 1917, č. 6205 a 6209.)

5. K dražbě movitých věcí dle čl. 343 obch. zák. jsou příslušny úřady správní

(Hye č. 755, nález říšského soudu ze dne 6. července 1896 č. 135).

6. Dražby zástav pořádané zastavárnou, nepokládají se za dražby dobrovolné a nepodléhají chudinskému procentu (Budw. č. 7008, nález ze dne 13. ledna 1893 č. 100). Dražby takové pokládáti sluší za nucené a nepodléhají povolení se strany obce (Budw. č. 7505, nález ze dne 9. listopadu 1893 č. 3694).

7. Výkon dobrovolné dražby, při němž nebylo dbáno předpisů řádu dražebního ze dne 15. července 1786 jest neplatný (Budw. č. 7381, nález ze dne 12. července 1893 č. 2482).

8. Pro přikázání chudinského procenta ohledně movitostí není jich umístění, nýbrž ta okolnost rozhodnou, v které obci se konal výkon dražební. Pozůstává-li předmět dražební v právu káceti a přivlastňovati si dřevo kmenů v určitém množství jen z určitého lesa, má se právo to počítati k věcem movitým (Budw. č. 7790, nález ze dne 16. března 1894 č. 1972, a Budw. č. 12545, nález ze dne 23. února 1899 č. 997).

9. Nemá-li býti výkon dražební neplatným, musí písemně oferty při veřejných dražbách za kontroly veřejnosti, tudíž komisí dražební v místnosti veřejné dražby a před přítomnými licitanty býti otevřeny (Budw. č. 193 A, nález

ze dne 16. března 1901 č. 2032).

10. Byla-li dražba skončena v určené hodině vyhláškou stanovené přes to, že dražící činí vyšší nabídky, jest příklep neplatným (§ 17 draž. ř. z 15. VII. 1786). (Budw. č. 11258 A, nález ze dne 12. února 1916 č. 7958 ex 1915.)

11. Dražba movitých věcí za výhradné účasti individuálně zvaných osob není veřejnou

dražbou ve smyslu dražebního řádu z 15. VII. 1786 a § 21 českého zák. chud. z 13. V. 1896 č. 46 z. z. (Budw. č. 9990 A, nález ze dne 3. ledna 1914 č. 13873/13).

12. Neodporuje právní povaze veřej. dobrovolné dražby, vyhradili si prodávající schválení nejvyššího podání (Budw. č. 9990 A, nález ze dne 3. ledna 1914 č. 13873/13).

Z vyšších příčin státních mohou se jisté práce místní policii příslušející v té neb oné obci způsobem zákona vznésti na zvláštní orgány státní. (Čl. V. zákona daného dne 5. března 1862.)

Srovnej §§ 59 a 61 českého resp. 55 a 56 mor. a slez. ob. zřízení, §§ 20 a 21 novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76, a zvláště ustanovení zákona ze dne 16. března 1920 č. 165 sb. z. a n., jímž se vláda zmocňuje zřizovati státní policejní úřady.

Morava. § 27. Působnost samostatná, t. j. působnost, v kteréž obec, setříc zákonů říšských a zemských, sama se může volně na všem ustanovovati a dle toho nařizovati a opatření činiti, obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprve prospěchu obce dotýče a v mezích jejích vlastními silami opatřeno a provedeno býti může.

Za touto působností přísluší obci zvláště:

1. spravovati dle vůle jmění své a záležitosti ke svazku obecnímu se vztahující;

2. přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění;

3. péči míti o zachování obecních silnic, cest, míst a mostů, též o bezpečné a snadné ježdění po silnicích a vodách, jakož jí přísluší také konati policii plní;

4. přísluší jí vykonávati policii k věcem potra-

vním se vztahující a přihlížeti k prodeji na trhu, zvláště pak dohlížeti k míře a váze;

5. [vykonávati policii v příčině zdraví];

6. konati policii čeledi a dělníků se týkající a držeti ruku nad řádem čeledním;

7. konati policii mravnosti;

8. pečovatí o chudé a obecné ústavy dobročinné;

9. konati policii v příčině staveb a v příčině ohně, držeti ruku nad řádem stavebním a udělovati policejní povolení k stavbě;

10. míti účastenství, jak zákonem bude ustanoveno, ve správě škol středních, ježto obec vydržuje, též škol obecních, a péči míti o zřizování, v dobrém způsobu chování a nadání škol obecních, hledíc k patronátům školním posud v platnosti zachovaným;

11. přísluší obci, činiti narovnaní mezi stranami spor vedoucími, skrze důvěrníky z obce zvolené;

12. odbývati dobrovolné licitace věcí movitých.

Z vyšších příčin státních mohou se jisté práce místní policii příslušející v té neb oné obci způsobem zákona přikázati ke zvláštním orgánům státním. (Článek V. zákona daného dne 5. března 1862.)

Slezsko. § 27. Působnost samostatná, t. j. působnost v kteréž obec, šetříc zákonův říšských a zemských sama se může volně na všem ustanovovati a dle toho nařizovati a opatření činiti, obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprve prospěchu obce týče a v mezích jejích vlastními silami opatřeno a provedeno býti může.

Za touto působností přísluší obci zvláště:

1. spravovati dle vůle jmění své a záležitosti ke svazku obecnímu se vztahující;

2. přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění;

3. péči míti o zachování silnic obecních, cest, míst a mostů, též o bezpečné a snadné ježdění po

silnicích a vodách, jakož jí přísluší také konati policii polní;

4. přísluší jí vykonávati policii k věcem potravním se vztahující, a přihlížeti k prodeji na trhu, zvláště pak dohlížeti k míře a váze;

5. [vykonávati policii v příčině zdraví];

6. konati policii čeledi a dělníků se týkající a držeti ruku nad řádem čeledním;

7. konati policii mravnosti;

8. pečovatí o chudé a obecné ústavy dobročinné;

9. konati policii ve příčině staveb a v příčině ohně, dbáti nad řádem stavebním a udělovati policejní povolení k stavbě;

10. míti účastenství, jak zákonem se stanoví, ve správě škol středních, jež obec vydržuje, též škol obecných a péči míti o zřizování v dobrém způsobu chování a nadání škol obecných, hledíc k patronátům školním, posud v platnosti zachovaným;

11. přísluší obci, činiti narovnaní mezi stranami spor vedoucími skrze důvěrníky z obce zvolené;

12. odbývati dobrovolné dražby věcí movitých.

Z vyšších příčin státních mohou se jistá práva místní policii příslušející v té neb oné obci způsobem zákona přikázati zvláštním orgánům státním. (Článek V. zákona daného dne 5. března 1862.)

Která jest přenesená působnost obcí.

Čechy. § 29. Přenesená působnost obcí, t. j. povinnost obcí přičiňovati se spolu k účelům správy veřejné, vyměňuje se zákony [obecnými a v mezích zákonů obecných zákony zemskými].* (Čl. VI. zákona daného dne 5. března 1862.)

* Pozn. Sr. § 7 ústavní listiny Československé republiky.

Morava. § 28. Přenesená působnost obcí, t. j. povinnost obcí přičiňovati se spolu k účelům správy veřejné, vyměřuje se zákony [obecnými a v mezích zákonů obecných zákony zemskými]. (Čl. VI. zákona daného dne 5. března 1862.)

P o z n. Viz § 29 č. ob. zř.

Slezsko. § 28. Přenesená působnost obcí, t. j. povinnost obcí přičiňovati se spolu k účelům správy veřejné, vyměřuje se zákony [říšskými a v mezích zákonů říšských zákony zemskými]. (Čl. VI. zákona daného dne 5. března 1862.)

P o z n. Viz § 29 č. ob. zř.

P o z n. k § 29.

I. Přenesenými agendami obce rozumíme ony, které ač jsou obci cizí, jí přec obstarávají náleží z důvodů prospěšnosti a zájmu korporací jiných, najmě státu. Předem dlužno konstatovati, že činnost v oboru přeneseném jest sice povinností, nikoliv ale právem obce; to uznáno ve zřízeních obecních výslovně předpisem, že vládě vždy jest zůstaveno, by záležitosti přenesného oboru dala kdykoli zcela nebo z části obstarávati svými vlastními orgány (§ 61 posl. věta českého obecního zřízení). Správa státní může však také vhodnými prostředky donucovacími obec ke konání funkcí přenesených přidržeti (§ 105 ob. zřízení).

Naše zřízení obecní nevypočetla zevrubně agend, tvořících přenesenou působnost obcí; ve srovnalosti s čl. VI.

základních zásad o zřízení obecním z roku 1862 praví § 29 (§ 28 mor.) českého ob. zřízení, že přenesená působnost obcí se vyměřuje zákony obecnými [a v mezích zákonů obecných zákony zemskými]. Zřízení obecní odvolává se tu na zákony, platné v době, kdy bylo vydáno, jakož i na zákony, které po té byly, a pokud se týče budou vydány; vždy ale jest na zřeteli míti, že odvolání toto omezeno jest na zákony a jak se samo sebou rozumí na zákony řádně k místu příšlé a vyhlášené, a že tudíž nemůže nyní pouhým nařízením kruh oboru přenesené působnosti na úkor obce býti rozšířen. Vzhledem pak k velkým nesnázím, které působí chování v patnosti dosti značného počtu předpisů sem spadajících, přimlouváno se s mnohých strany za soustavné jich sebrání a jednotné vyhlášení;

posud však snahy ty nesetkaly se s výsledkem žádoucím.

Ostatně jest dosud dosti pochybn, koho sluší pokládati za subjekt povinnosti, jejíž předmětem jest obstarávání působnosti přenesené. Ač čl. VI. základních zásad v zřízení obecním z r. 1862 a po něm zřízení obecní jednotlivých zemí mluví o přeneseném oboru působnosti obcí, vyplývá přece z jiných ustanovení zákona (§ 61 a 105 česk. ob. zř.), že z pravidla toliko starosta obce (pokud se týče v městech se zvláštním statutem magistrát) dotčené práce má obstarávati a že ostatním orgánům obce s těmito záležitostmi se zabavovati jest jen potud, pokud jde o uhrazení potřebného nákladu, neb o usnesení zastupitelstva, výmínečně dle § 61 č. ob. zř. vyhrazené.

Pokud se konečně týče nákladu, který působí vykonávání působnosti přenesené, jest na zřeteli míti, že zákonem jest obci resp. zmíněným jejím orgánům uložena povinnost spolupůsobiti při vykonávání agend státní správy, že tudíž nelze obci vyvíhati náklad s obstaráváním přenesené působnosti spojený na státu v základě předpisu § 1042 ob. zák. obć. Naopak jest stát dle § 105 ob. zř. oprávněn při liknavosti orgánů obecních zříditi k obstarávání agend přenesené působnosti na útraty obce

orgán jiný. S druhé strany arcit není obec povinna státu nahraditi náklad příslušný, když on mimo případ právě dotčený v základě závažné věty § 61 česk. ob. zřiz. přenesené agendy o své újmě dá obstarávati svými vlastními orgány. (Dr. Jiří Pražák: Rakouské právo ústavní.)

2. Přenesená působnost obcí obsahuje zejména záležitosti: soudní, politické, vojenské a berní. Spolupůsobení obcí v těchto záležitostech upraveno jest celou řadou zákonů.

3. Obce jsou po zákonu povinny obstarávati soudní doručení (Budw. č. 3266 nález ze dne 25. listopadu 1886 č. 3082).

4. Uzavření studny, aby se předešlo nakažlivým nemocem a jich dalšímu šíření, náleží k oněm záležitostem, které dle § 40 min. nař. ze dne 19. ledna 1853 č. 10 ř. z. lit. A spadají v působnost politických úřadů a jichž provádění dle § 4 lit. a, zákona ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z. náleží k přenesené působnosti obce (Budw. č. 8414 nález ze dne 13. února 1895 č. 786).

5. Záležitosti, jež se vztahují k volbě obecního zastupitelstva náležejí k úkonům přenesené působnosti obce a vláda je oprávněna tyto volební záležitosti provésti svými vlastními or-

gány (Budw. č. 2508 nález ze dne 17. dubna 1885 č. 1034. — Podobně Budw. č. 3140 A a 4835 A nález ze dne 12. prosince 1906 č. 13.184.)

6. O přenesené působnosti obcí v záležitostech vojenských viz zejména branný zákon republiky československé ze dne 19. března 1920 č. 193 sb. zák. a nař. a jeho prováděcí nařízení ze dne 31. května 1920 č. 374, ze dne 27. července 1920 č. 470, ze dne 28. července 1921 č. 269 a ze dne 26. října 1921 č. 380 sbírky zák. a nař.

7. Té doby není ani říšského ani zemského zákona, který by obce byl pověřil vybíráním daní a tyto agendy veřejné správy byl prohlásil za náležející k přenesené působnosti (Budw. č. 2271 nález ze dne 31. října 1884).

8. Dle platných zákonů nejsou obce zavázány vybíratí zeměpanské daně a vykonávatí spojená s tím doručení. (Budw. č. 8268 nález ze dne 21. prosince 1894 č. 5011).

9. Obcím nenáleží povinnost vybíratí daně a pro příslušná jednání neb opomenutí nemohou administrativní úřady prohlásiti obce za povinny k ručení a náhradě (Budw. č. 1696 nález ze dne 14. března 1883 č. 577).

10. Náklad spojený s přenesenou působností obce zapraviti mají obce samy, nemůže-li býti ohledně jednotlivých takových útrat prokázán zvláštní titul právní, dle něhož hraditi má tyto útraty stát nebo vůbec někdo jiný (Hye. č. 34 nález říšského soudu ze dne 24. října 1872 č. 144).

11. Podle § 78 odst. 2 statutu města Opavy může vláda kdykoli pravomoc ve věcech sčítání lidu obci odníti (Boh. 1366/22).

12. Trestati přestupky zákona o sčítání lidu přísluší ve Znojme starostovi s městskou radou, příp. starostovi samému; starosta nemůže tuto trestní pravomoc převésti na přednostu městského policejního úřadu (Boh. 2561/23).

13. Dožádání soudu ve věci poručenské řízení obcí jest povinná vyříditi aspoň formálně, třeba má za to, že není povinna vyhověti dožádání soudu meritorně. (Nález ze dne 3. prosince 1926 č. 24612/25.)

14. Spoluúčinnost obce při provádění voleb děje se jen v přenesené působnosti. (Nález ze dne 1. prosince 1924 č. 1455.)

Část druhá.

O působnosti zastupitelstva obecního.

Čechy. § 30. Zastupitelstvo obecní jest v záležitostech obecních orgánem usnesení činícím a přihlížejícím. (Čl. XII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Moci vykonávací obecní zastupitelstvo nemá.

Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.

Morava. § 29. Zastupitelstvo obecní jest v záležitostech obecních orgánem usnesení činícím a přihlížejícím. (Čl. XII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Moci vykonávající zastupitelstvo nemá.

Slezsko. § 29. Zastupitelstvo obecní jest v záležitostech obecních orgánem usnesení činícím a k zachování jich přihlížejícím. (Čl. XII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Moci výkonné zastupitelstvo nemá.

Pozn. k § 30.

1. Obecní zastupitelstvo jest mocí svého vrchnostenského postavení oprávněno činiti dispoice, jimiž se konstatují zvláštní práva na veřejných silnicích; obecní rada jakožto výkonný orgán ve věcech silniční policie jest pak povinna při vykonávání tohoto svého práva dispoic obecním zastupitelstvem usnesených šetřiti (Budw. č. 7431 A, nález ze dne 10. května 1910 č. 2614).

2. Rozhodování o příslušnosti pozemků k té či oné osa-

dě téže místní obce nepřisluší zastupitelstvu osadnímu; nýbrž zastupitelstvu obecnímu (obce politické). (Budw. č. 6694 A, nález ze dne 22. dubna 1909 č. 3640).

3. Usnesení o rekonstrukci místního vodovodu přísluší zastupitelstvu obecnímu a nikoliv osadnímu (Budw. č. 8583 A, nález ze dne 6. prosince 1911 č. 13.020).

4. Z usnesení obecního zastupitelstva, jímž zamítnuta byla stížnost proti opatřením obecního starosty učiněná při předsednictví sezení o-

becního zastupitelstva (neudělení slova, neprotokolování určitých prohlášení), jde stížnost v postupu instančním na zemský výbor (Budw. č. 10.251 A, náleze ze dne 14. května 1914 č. 4156).

5. Jednací řád obecního zastupitelstva jest jen potud právně závazný, pokud neodporuje obecnímu zřízení (Boh. 2767/23).

Které záležitosti přikázány jsou zastupitelstvu.

Čechy. § 31. Co se týče hospodaření obecního, má zastupitelstvo v poradu bráti a usnesení činiti o těchto věcech:

1. když se má nějaké opatření učiniti v příčině obecního kmenového jmění;

2. když se má ustanoviti, jak se jmění takového má užívat;

3. má v poradu bráti rozpočet příjmů a vydání, i to, jak by schodek čili deficit se uhradil;

4. má vyřizovati počty výroční;

5. vůbec má v poradu bráti všechny záležitosti, ježto nenáleží k obyčejné správě jmění. Konečně mu přísluší.

6. aby přihlíželo buď samo nebo prostředkem komisí, jak se nakládá s obecním jměním.

Pozn. Text upraven vzhledem k § 1 novely k obecním chách, na Moravě a ve Slezsku;

Srovnej § 7 novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.

Morava. § 30. Co se týče hospodářství obecního, má zastupitelstvo v poradu bráti a usnesení činiti o těchto věcech:

1. když se má nějaké opatření učiniti v příčině základního čili kmenového jmění;

2. když se má ustanoviti, jak se jmění takového má užívat;

3. má v poradu bráti rozpočet příjmů a vydání a to, jak by se schodek čili deficit uhradil;

4. má vyřizovati účty výroční, a

5. vůbec má v poradu bráti všechny záležitosti, ježto nenáleží k obyčejné správě jmění.

Pozn. Viz § 31 č. ob. zř.

Slezsko. § 30. Co se týče hospodářství obecního, má zastupitelstvo v poradu bráti a usnesení činiti o těchto věcech:

1. když se má nějaké opatření učiniti v příčině základního čili kmenového jmění;

2. když se má ustanoviti, jak se jmění takového má užívat;

3. má v poradu bráti rozpočet příjmů a vydání a to, jak by se schodek čili deficit nahradil;

4. má vyřizovati účty výroční;

5. vůbec má v poradu bráti všechny záležitosti, které nenáleží k obyčejné správě jmění.

Pozn. Viz § 31 č. ob. zř.

Pozn. k § 31.

1. Zastupitelstvo obecní jest povoláno netoliko spravovati vlastní jmění obecní, nýbrž — jestliže se to srovnává s dosavadním obyčejem — také skupinu jmění, kteráž sloužití má zvláštním účelům, obce se velice dotýkajícím. Zdali oprávněny jsou odpirající tomu nároky osob třetích, může s konečnou platností rozhodnouti jen řádný soudce (Budw. č. 231, náleze ze dne 13. března 1878 č. 354).

2. Ohledně správy svého jmění jest, pokud v právu dohlédacím nadřaděných úřadů samosprávných omezení nespočívá, obec volná a na roveň postavena každému soukromníku. Pokud však soukromé osoby takovými ú-

kony správy jmění obecního se mají za poškozeny, může o tom rozhodovati jen řádný soudce (Budw. č. 2449, náleze ze dne 12. března 1885 č. 612).

3. Obecní zastupitelstvo není oprávněno usnášeti se o použití příjmů z objektu jmění, jenž není v skutečném držení obce (Budw. č. 3307, náleze ze dne 7. prosince 1887 č. 3391).

4. Obecní zastupitelstvo jest oprávněno stanoviti dodatečná ustanovení k právoplatnému rozhodnutí a použití obecních požitků (Budw. č. 7396, náleze ze dne 20. září 1893 č. 3153).

5. Jen řádnou právní cestou může býti řešena otázka, zda trvají po právu či nikoli se skutečným stavem se

srovnávající vlastnické nároky určité třídy obecních příslušníků na určité objekty jmění (jmění měšťanské) ležící v obci (Budw. č. 9029, nález ze dne 20. listopadu 1895 č. 5837).

6. Z oboru působnosti zastupitelstva obecního vymyká se věnování nějaký obnos k výdajům pro účely kultu (Budw. č. 6611, nález ze dne 24. května 1892 č. 1578).

7. Zkoušení účty obecní a vytýkáni jich vady přísluší obecnímu zastupitelstvu a toto jest oprávněno v případě potřeby zavolati k podpoře obecní rady advokáta (Budw. č. 6832, nález ze dne 26. října 1892 č. 3137).

8. Vedení stížnosti v záležitosti sporu, týkajícího se majetkového práva obce, jest věcí, jež dle § 31 ob. zř. českého jest vyhrazena usnesení obecního zastupitelstva; toto usnesení nemusí však v každém stadiu sporné věci býti znovu opakováno, nýbrž stačí spíše projev vůle jediným usnesením, že práva, na něž obec činí nárok, má se býti domáháno pořadem práva. Odvolání musí ovšem podepsati obecní starosta. (Budw. č. 11.189, nález ze dne 26. listopadu 1897 č. 6109).

9. Podepsání rekursu obecním představeným a většinou členů zastupitelstva nemůže nahraditi scházející vlastní usnesení obecního zastupitelstva, jehož k podání rekursu jest třeba (Budw. č. 7389, ná-

lez ze dne 14. července 1893 č. 2471).

10. Starosta obecní, jenž dle § 56 č. ob. zř. povolán jest vykonávati usnesení obecního zastupitelstva, musí se ovšem také považovati za legitimovaného ku podání rekursu, aby zachováno bylo v platnosti obecním zastupitelstvem učiněné usnesení, když vyšší úřady usnesení to zrušily (Budw. č. 7389, nález ze dne 14. července 1893 č. 2471).

11. K podání stížnosti na nejvyšší správní soud jest zapotřebí po rozumu § 7 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novela k obecnímu zřízení) výkazu o tom, že na podání stížnosti usnesla se obecní (městská) rada. (Usn. nejv. spr. soudu ze dne 12. května 1919 č. 2072).

12. Byť i dle § 31 č. 6 českého ob. zř. obecní zastupitelstvo k dohledu na hospodaření se jměním obecním může jmenovati komise, přece patrně tímto ustanovením neuznává se za dovolené, ustanoviti správní orgány od obecního zastupitelstva nezávislé a sice tím méně, poněvadž dle § 57 ob. zř. správa jmění obecního má se díti obecní radou. Volné sebeurčení i samosprávě obce a zastupitelstva jest však i při správě jmění vázáno zákony říšskými a zemskými, zejména tedy obec povinna jest při tom šetřiti ustanovení obecního zřízení (Budw. č. 5260,

nález ze dne 16. dubna 1890 č. 1263). Nyní ovšem srovnějí ustanovení novely k obecnímu zřízení ex 1919 a finan-

ční novely ex 1921 o postavení zvláštních finančních komisí.

Komu přísluší ustanovovati úředníky a služebníky.

Čechy. § 32. Zastupitelstvo má obecní radě přidati jistý počet osob s potřebou se srovnávající, které by konaly práce, jež jí dle samostatné i dle přenesené působnosti konati náleží.

Vidělo-li by se zastupitelstvo zapotřebí, aby se k tomu konci zřídili zvláštní úředníci a služebníci, přísluší mu stanoviti, kolik jich má býti a jaké příjmy mají míti, jakým způsobem se mají odpočínati i pod přísahu bráti a jakých platů na odpočínati a jakého jiného zaopatření mají požívati.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76. sb. zák. a nař.

Služební poměr obecních zaměstnanců upraven jest nyní těmito zákony:

1. zákonem ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. pro Čechy (zákon ten platí nyní i pro Moravu a Slezsko, viz čl. II, sub 2, cit. zák.);

2. zákonem ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. zák. a nař., jímž upravují se služební poměry úředníků při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku;

3. zákony prosincovými č. 495/1921 a 394/1922 (o vymezení výše požitků), dále zák. 286/1924 (o zmenšení počtu zaměstnanců obecních). Sr. k tomu dále § 10 zák. 77/1927 a § 212 zák. 103/1926.

4. zákonem ze dne 17. prosince 1919 č. 16 sb. zák. a nař. ex 1920 v upraveném znění dle zákona č. 478 ex 1921, jímž upravují se služební poměry trvale ustanovených zřízenců při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a nařízením vlády republiky československé ze dne 14. srpna 1920 č. 483 sb. zák. a nař., jímž se provádí § 10 cit. zák.

Morava. § 31. Zastupitelstvo má radě obecní přidati osoby s potřebou se srovnávající, které by konaly práce, jež radě obecní dle samostatné i dle přenesené působnosti konati náleží.

Vidělo-li by se zastupitelstvu zapotřebí, aby se k tomu konci zřídili zvláštní úředníci a služebníci, přísluší mu ustanoviti, kolik jich má býti a jaké příjmy mají míti, jakým způsobem se mají jmenovati a ze služby propouštěti, pak jakých platů na odpočinutí a jakého jiného zaopatření mají používatí.

Slezsko. § 31. Zastupitelstvo má radě obecní přidati jistý počet osob s potřebou se srovnávající, které by konaly práce, jež radě obecní dle samostatné i dle přenesené působnosti konati náleží.

Vidělo-li by se zastupitelstvu zapotřebí, aby se k tomu konci zřídili zvláštní úředníci a služebníci, přísluší mu ustanoviti, kolik jich má býti a jaké příjmy mají míti, jakým způsobem se mají jmenovati a jakých platů na odpočinutí a jakého jiného zaopatření mají požívatí.

Pozn. k § 32.

1. Obecní zastupitelstvo nemůže své právo systemisovatí místa úřednická (§ 32 ob. zř. pro Čechy a § 7 zák. z 29. května 1908 č. 35 z. pro Čechy) na nižší orgán obce přenéstí.

Jmenování obecních úředníků smí za platnosti zákona z r. 1908 jen obecním zastupitelstvem býti provedeno. V době před platností tohoto zákona mohl býti jmenován obecní úředník jako takový i orgánem, jenž k ob-
sazování systemisovaných míst byl obecním zastupitelstvem zmocněn (§ 32, odst. 2 ob. zřiz.). (Boh. č. 119, nález ze dne 3. června 1919 č. 2696).

2. Usnesení obecního zastu-

pitelstva o jmenování obecních úředníků nemůže býti zemským výborem s moci úřadu zrušeno. Ovšem přísluší ale zemskému výboru právo udělití nebo odeprítí potvrzení takovým usnesením, pokud se jimi upravuje výslužné; není správným názor, že by zemský výbor byl k tomu kompetentním teprve až v době vyměření pense. (Budw. č. 7171 A, nález ze dne 20. ledna 1910 č. 610.)

3. Ustanovení § 29 ob. zák. obč. nevztahuje se na obecní úředníky (Budw. č. 6674 A, nález ze dne 16. dubna 1909 č. 3499).

4. Úřad obecního inženýra jest úřadem veřejným; pro cizozemce jest proto nastoupení úřadu takového závislým

od nabytí státního občanství (Budw. č. 6674 A).

5. Usnesení obecního zastupitelstva o jmenování cizozemce obecním inženýrem bez výhrady, že jmenování jest podmíněno nabytím státního občanství, jest nezákonným a státní úřady jsou z moci dozorcího práva povinny usnesení takové jako nezákonné zrušiti (Budw. č. 6674 A, nález ze dne 16. dubna 1909 č. 3499).

6. Obec jest oprávněna k tomu, aby kdykoliv změnila své instrukce služební, ovšem nepřičítí se to zákonu a nedotýká nabytých individuálních práv jednotlivých úředníků (Budw. č. 12.018 A, nález ze dne 30. ledna 1918 č. 1526).

7. Usnesení obecní rady o zvýšení honoráře obecního lékaře proti závazku, že týž bude léčiti bezplatně i majetně příslušníky obecní, nepřekročuje působnost obce (Budw. č. 9989 A, nález ze dne 2. ledna 1914 č. 6942/13).

8. Zaměstnanci obcí založené a spravované obecní společitelny jsou ve veřejných službách obecních ve smyslu § 1 zákona o pensijním pojištění, byť i společitelna ta byla samostatnou právníkou osobou (Budw. č. 9608 A, ná-

lez ze dne 17. května 1913 č. 1439, podobně Budw. č. 9201 A, nález ze dne 26. listopadu 1919 č. 12.845).

9. Je-li z jmenovacího dekretu zřejmo, že obec nechtěla dotyčného zaměstnance jmenovati obecním úředníkem, nýbrž že ho chtěla přijati jen za sílu výpomocnou (§ 44 zákona ze dne 29. května 1908 č. 35 č. zem. zák.), a nebyl-li zaměstnanec tomu ani později výslovně přiznán charakter úředníka obecního, nemůže býti považován za obecního úředníka ve smyslu cit. zákona ani tenkrát, když mu i byly svěřeny práce, které jinak obstarává obecní úředník (Budw. č. 8865 A, nález ze dne 16. dubna 1919 č. 4836).

10. Vyšle-li obecní rada svého zřízence s knihami k bernímu úřadu k cíli nějakého vysvětlení o obecním podniku, není možno považovati tohoto zřízence za zmocněného k podání určitých závazných prohlášení jménem obce; chce-li berní úřad takto nabyté informace pokládati za doznání obce, musí je dříve předložiti k vyjádření obecnímu starostovi (Budw. č. 8830 F, nález ze dne 28. března 1912 č. 3669).

Totěž vztahuje se k ústavům obecním.

Čechy. § 33. Co ustanoveno v §§ 31 a 32, vztahuje se také k ústavům obecním, není-li fundacemi nebo smlouvami nic jiného nařízeno.

Pozn. Výnos zemského výboru král. Českého ze dne 4. února 1871 č. 1341 obsahuje toto poučení: V § 33 zmíněné fundace, fondy a ústavy dotýkají se převážně oněch zařízení, která jmenována byla v § 10 odst. 3, k nimž obec má zvláštní právo. Obecní zastupitelstvo jest tedy oprávněno usnísti se, kterým z těchto ústavů obec zvláštní dotace dle § 38 má věnovati. Dle § 41 dohlédá obecní zastupitelstvo ku správě těchto ústavů; konečně může obecní zastupitelstvo na tom se usnísti, že správa ústavů těchto se svěřuje zvláštním orgánům obcím; dle § 67 jest obecní zastupitelstvo povinno, o ústavech těchto a jich zařízení vésti inventář a jej chovati v patrnosti; dle § 68 a 69 má obec bdíti nad tím, aby co možná největších příjmů z těchto ústavů se docílilo; dle § 72 má obecní představenstvo o ústavech těchto počer klásti. Jestliže ten, který ústav jest určen pro jistou osadu, má dle § 110 příslušné místní představenstvo právo zvláštní tyto ústavy spravovati.

Dle § 2 č. 1 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.) náleží pravidelně se opětuující výtežky ústavů a fondů obecních obcí spravovaných do příjmů řádného rozpočtu.

Morava. § 32. Co ustanoveno v §§ 30 a 31, vztahuje se také k ústavům obecním, není-li fundacemi neb smlouvami nic jiného nařízeno.

Slezsko. § 32. Co ustanoveno v §§ 30 a 31, vztahuje se také k ústavům obecním, není-li fundacemi neb smlouvami nic jiného nařízeno.

Pozn. k § 33.

1. Dle § 33 ob. zř. má hospodářská účast obecního zastupitelstva po rozumu § 31 ob. zř. ohledně ústavů obecních místa jen potud, pokud fundacemi nebo smlouvami něco jiného nařízeno není (Budw. č. 12442, náleze ze dne 27. ledna 1899 č. 628).

2. Obecní zastupitelstvo není pouze povoláno ku správě jmění obecního, nýbrž i ku správě majetkových podstat, jež slouží-

ti mají zvláštním účelům týkajícím se obce (Budw. č. 231 náleze ze dne 13. března 1878 č. 354).

3. Městské spořitelně, jejíž obchody jsou pod dozorem a mnohonásobnou ingerencí obecního zastupitelstva, jejíž personál služební jest odměňován dle pravidel obcí vyhrazených a jí vydaných, nemůže býti popírána vlastnost podniku obecního po rozumu § 2 zák. o nem. pojišťování (Budw. č.

12443 náleze ze dne 27. ledna 1899 č. 628).

4. Správu jmění církevního obcím odevzdanou, mají tyto vésti za spoluúčinkování orgánů duchovních a za dohledu politických úřadů. Obci pak přísluší právo, aby samostatně určila počet úředníků pro tyto fondy, jest však povinna politickému úřadu dohlédacímu oznámiti tyto od ní ustanovené úředníky, kteří ku správě církevního jmění byli ustanoveni (Gub. nařízení ze dne 20. dubna 1837 č. 15521).

5. Všeobecné veřejné nemocnice zřízené na základě zákona ze dne 5. března 1888 č. 19 z. z. pro Čechy nejsou obecními ústavami ve smyslu § 72 ob. zř. (Budw. č. 9434 A, náleze ze dne 22. února 1913 č. 246, analog. Budw. č. 1769 A).

6. Převzetí zvláštního jmění

místních ústavů obecních do majetku nově zřízené nemocnice, nezakládá ještě pro obec jako bývalou správkyni oněch místních fondů právo spolupůsobiti při konkrétním určení ošetrovací taxy nemocniční (Budw. č. 10020 A, náleze ze dne 22. ledna 1914 č. 676).

7. Obecní plynárny a elektrárny, které vedle veřejných účelů slouží také výdělečným účelům obce (osvětlování soukromé), jsou obecními ústavami. Obec není povinna uveřejniti výroční účet takového ústavu obecního; postačí uvede-li se saldo podniků toho v příjmech a výdáních výročního účtu obecního. (Budw. č. 11715 A, náleze ze dne 27. ledna 1917 č. 1875. Analogicky Budw. č. 5917 A, 7094 A, 9434 A, 10402 A).

Co jest mimo to zústaveno zastupitelstvu k usnesení.

Čechy. § 34. K působnosti obecního zastupitelstva mimo to náleží:

1. voliti starostu obce, jeho náměstky a ostatní členy obecní rady.

2. propůjčovati práva domovského, jakož i jmenovati čestné občany;

3. užívati práva patronátního nebo presentačního, obci příslušejícího, aneb práva propůjčovati fundaci;

4. ustanovovati zástupce obce ve právních záležitostech;

5. učiniti usnesení o změnách v mezích obecních, konečně má zastupitelstvo;

6. z úřdů obecních každý rok zvoliti důvěrníky, kteříž by se přičinili o nárovnání mezi stranami spor vedoucími.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. a § 60 řádu volení v obcích.

Srovnej dále ustanovení § 5 odst. 3. novely k obecnímu zřízení.

Viz poznámky u § 4 a u § 28 č. 11 č. ob. zř.

Morava. § 33. K působnosti zastupitelstva mimo to náleží:

1. voliti starostu obce, jeho náměstký a ostatní členy obecní rady,

2. propůjčovati práva domovského, a čestného občanství;

3. užívati práva patronátního nebo presentačního obci příslušejícího, aneb práva propůjčovati fundace.

Pozn. Viz § 34 č. ob. zř.

Morava. § 36. Zastupitelstvu přísluší voliti z úřdů obce důvěrníky, kteří by strany rozepři nějakou vedoucí narovnávali.

Slezsko. § 33. K působnosti zastupitelstva mimo to náleží:

1. voliti starostu obce, jeho náměstký a ostatní členy obecní rady;

2. propůjčovati práva domovského a práva čestného občanství;

3. užívati práva patronátního nebo presentačního obci příslušejícího, aneb práva propůjčovati fundace.

Pozn. Viz § 34 č. ob. zř.

Slezsko. § 36. Zastupitelstvu přísluší voliti z úřdů obce důvěrníky, kteří by strany rozepři nějakou vedoucí narovnávali.

Širší ustanovení tohoto zřízení se týkající, vydána budou zvláštním zákonem říšským.

Pozn. k § 34.

1. Podává-li se stížnost k nejvyššímu správnímu soudu jménem obce, potřebí jest po rozumu § 7. zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novela k obecnímu zřízení) výkazu o tom, že na podání stížnosti usnesla se obecní (městská) rada. (Usnesení nejv. spr. soudu ze dne 12. května 1919 č. 2072.)

2. Plná moc dána advokátu od obce v Čechách musí ve smyslu § 55 odst. 2. a § 34 bod 4. č. ob. zřiz. obsahovati odvolání na usnesení obecního zastupitelstva, jímž zmocněný advokát byl ustanoven právním zástupcem pro tuto obec. (Usnesení nejv. spr. soudu ze dne 12. května 1919 č. 2072.) Na Moravě a ve Slezsku stačí usnesení obecní rady.

3. Stížnost obce k nejvyššímu správnímu soudu nelze jako nepřipustnou odmítnouti, když zmocněný advokát ji včas podal a předložil ve lhůtě obci dle § 21 odst. 2.

zákona o správním soudě dané průkaz o tom, že obecní rada podání stížnosti schválila, třeba se příslušné usnesení stalo teprve po uplynutí lhůty v § 14 cit. zákona k podání stížnosti stanovené. (Usnesení nejv. spr. soudu ze dne 24. října 1921 č. 9663.)

4. Jest přirozeno, že právo presentační obcí jako patronce příslušející má vykonávati obecní zastupitelstvo; neboť zastupuje po zákonu obec a vykonává po zákonu veškerá práva její a povinnosti. Jakmile se nahodí, že presentace se má činiti, má obecní rada obecnímu zastupitelstvu učiniti odůvodněný návrh terna a na základě toho návrhu vykonává pak obecní zastupitelstvo právo presentační, nejsou ovšem na tento návrh terna vázáno. Právo presentační, jež vykonávaly druhy magistráty dle listin nadačních, přešlo nyní na obecní zastupitelstvo (Budw. č. 3314 nález ze dne 22. prosince 1886 č. 2840).

Pokud zastupitelstvo může ustanoviti tresty.

Čechy. § 35. Pokud vykonávání policie místní není zákonem vneseno na orgány státní, může za-

stupitelstvo v mezích zákonů vydávati nařízení policie místní se týkající, ježto mají platnost v obci, a může na nešetření takových nařízení ustanoviti pokutu až do 20 Kč, anebo, nebyl-li by vinník s to, aby ji zaplatil, vězení až na 48 hodin.

P o z n. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. a vzhledem k zákonu ze dne 10. dubna 1919 č. 187 sb. z. a nař., jímž se ustanovuje oběh a správa platidel v československém státě.

Morava. § 34. Pokud vykonávání policie místní není zákonem přikázáno orgánům státním může zastupitelstvo v mezích zákonů průchod majících nařízení místní policie se týkající, v obci platná vydávati a tomu, kdo by jich nešetřil, uložit pokutu až do 20 Kč anebo trest vězení až na 48 hodin.

Zastupitelstvo jest povinno, povoliti k ústavům a zřízením, jichž k vykonávání policie místní potřebí peněz náležitých, a právo jest ze všelikého opominutí, kde by se mu v příčině té za vinu klásti mohlo.

Slezsko. § 34. Pokud vykonávání policie místní není zákonem přikázáno orgánům státním může zastupitelstvo v mezích zákonů nařízení místní policie se týkající v obci platná vydávati a tomu, kdo by jich nešetřil, uložit pokutu až do 20 Kč anebo trest vězení až na 48 hodin.

Zastupitelstvo jest povinno, povoliti k ústavům a zřízením, jichž k vykonávání policie místní potřebí, peněz náležitých, a právo jest ze všelikého opominutí, které by se mu v té příčině za vinu klásti mohlo.

Pozn. k § 35. Jiné tresty nežli v § 35 zmíněné, jako na př. vězení, nehledíc k tomu, že obviněný jest s to, aby platil peněžitou pokutu, nebo zostření trestu konfiskací

předmětů, jimiž přestupek byl spáchán, nebo trest tělesný, nesmí obecní zastupitelstvo ve svých trestních nálezech uložit. (Výnos min. vnitra z 8. září 1870 č. 9218.)

Zastupitelstvo má povolovati peníze k potřebám policejním.

Čechy. § 36. Zastupitelstvo jest povinno povoliti k ústavům a zřízením, jichž k vykonávání místní policie potřebí, peněz náležitých a právo jest ze všelikého opominutí, které by se mu v té příčině za vinu klásti mohlo.

P o z n. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.

Morava: Viz 2. odst. § 34 mor. ob. zř.

Slezsko: Viz 2. odst. § 34 sl. ob. zř.

Pozn. k § 36. 1. Obecním zřízením ukládá se obci povinnost k ručení při náhradě jen v případě § 37 ob. zř., když někomu způsobena byla škoda tím, že obec nedostatečně vykonávala místní policii nepovolivši náležitých peněz. Z toho, že obecní zřízení povinnost k ručení obce za zavinění její zástupců jen na tento případ omezuje, musí se souditi, že po úmyslu zaskonodárce — pokud se nejedná o soukromoprávní nárok, jako na př. o nedodržení smlouvy mezi obcí a jinou osobou uzavřené — obec nestihá ani přímá ani subsidiární povinnost k náhradě oněch škod, které způsobeny byly protizákonným zaviněným jednáním jejího zastupitelstva. Vždyť obec i v případě § 36 ob. zř. není již

tehdy povinna k náhradě, jestliže někdo jest poškozen nedostatečným vykonáváním místní policie, nýbrž jen tehdy, když pro ústavy a zřízení místní policie náležitých peněz nebylo povoleno, takže i v tomto případě vlastně povinnost obce k náhradě přestává tam, kde zavinění představenstva začíná (Budw. č. 435, nález ze dne 1. března 1879 č. 369).

2. Vybírati okresní přírážky nespádá v zákonnou působnost obcí; jestliže však obecní představený — bez příslušného usnesení obce — přece přírážky okresní vybírá, jest za to zodpověden pouze on a nikoliv obec (Budw. č. 435, nález ze dne 1. března 1877 č. 399 a Budw. č. 2687, nález ze dne 25. září 1885 č. 2436).

Z kterých škod práva jest obec.

Čechy. § 37. Vykonávali obec policii místní, má nahraditi veškerou škodu, která by komu vzešla

z opominutí povinností, jež ukládá obci zákonní policie misiní (§ 36). Zvláště pak povinná jest dáti náhradu, když někomu v okrsku obce učiněna byla škoda veřejným násilím při sročení spáchaným a nebyl postižen pachatel, a když na obec vina padá, že opominula učiniti, čím by se bylo zamezilo násilí.

Zda-li obec povinná jest dáti náhradu, rozhodne úřad okresní po vyslyšení okresního výboru. Nestane-li se sjednocení o to, mnoho-li náhrady se má dáti, budiž jí průchod zjednan pořadem práva.

Pozn. Text upraven vzhledem k zák. o organizaci politické správy.

Morava: Viz 2. odst. § 34 mor. ob. zř.

Slezsko: Viz 2 odst. § 34 sl. ob. zř.

Pozn. k § 37. 1. Obec jest zodpovědnou a k náhradě povinnou nejen tehdy, když nevyhoví své povinnosti opatřiti náležitých peněz, nýbrž jest zavázána k náhradě škody i tehdy, když za konání násilností nebo později při hledání pachatele dopustí se nedbalosti ohledně zamezení takových činů, pokud se týče opakování nebo pokračování v nich. Jest pak samozřejmo, že, mluví-li se o zanedbání obce, jest tím míněna nejen obec jako taková (resp. její zvolené zastupitelstvo), nýbrž i od ní ustanovení a zákonem povolání a oprávnění zástupcové i orgánové. (Budw. č. 14.443, nález ze dne 5. července 1900 č. 4812.)

2. Podle obecního zřízení jest obec povinna ve své funkci jako vykonavatelka

policie silniční pečovatí o bezpečnost a snadnost provozu na všech veřejných cestách svého obvodu, ať již náleží péče o udržování cesty v dobrém a sjízdném stavu komukoliv. Jakmile se naskytne nějaká překážka ohrožující bezpečnost provozu, má obec naléhati na odstranění takové překážky a postarati se o odpomoc. Jestliže příslušným orgánům obecním nebezpečný stav silnice byl znám, nebo musil býti znám, a ony o odpomoc se nepostaraly, jest obec povinna náhradou za škodu tímto opominutím vzešlou. (Budw. č. 9260 a 9261 A, nález ze dne 10. prosince 1912 č. 13.712 a 13.713. Analog. Budw. č. 3286 A, jinak Budw. č. 6093 A.)

3. a) Místní policie, pro jejíž zanedbání jest obec dle § 37 českého ob. zř. povin-

nou k náhradě, zahrnuje v sobě péči o všechny policejní záležitosti, jichž ochranu zákon v § 28 obci přikazuje, tudíž také péči o řádný stav silnic a cest a jejich příslušenství (zábradlí, mříže stokové) ve smyslu § 28 č. 3 česk. ob. zř.

b) Vyjma případ sročení není obec sprostěna povinností k náhradě ve smyslu § 37 ob. zř. již tím, že obecní zastupitelstvo podle § 36 ob. zř. povolí potřebný peněz k ústavům a zařízením, jichž jest potřebí k vykonávání místní policie.

c) Obec jest sprostěna povinností k náhradě dle § 37 ob. zř. (nehledě ku případu sročení) jen tenkrát, když všechny její orgány — včetně nižších orgánů exekutivních — vyvíjejí řádným způsobem šem 28 přikázanou jim péči o místní policii.

d) K povinnostem řádného vykonávání místní policie, pro jejíž zanedbání jest obec dle § 37 ob. zř. povinnou k náhradě, náleží zejména také použití policejní moci k odstranění policejních nepřistojností ve smyslu § 35 a 59 ob. zř. (Odb. plenární usnesení víd. správ. soudu ze dne 23. června 1913.)

4. Nárok na náhradu škody dle § 37. českého ob. zř. jest veřejnoprávní. (Nález ze dne 27. března 1926 č. 5039.)

5. Povinnost obce k náhradě škody dle § 37 českého ob. zř. a tudíž i kompetence politických úřadů není omezena na případ, když obecní zastupitelstvo nepovolilo potřebné prostředky na ústavy a zařízení, jichž jest k vykonávání místní policie potřebí (§ 36 cit. zák.). (Nález ze dne 27. března 1926 č. 5039.)

6. Při rozhodování dle § 37. českého ob. zř. nemůže politický úřad zkoumati, zda a pokud škoda byla spoluzaviněna poškozeným nebo osobou třetí. (Nález ze dne 27. března 1926 č. 5039.)

7. K povinnosti obce podle § 28. č. 3 č. ob. zř. náleží při náledí za okolností i posypávání veř. cest probíhajících obcí. Péče o bezpečné a snadné ježdění po silnicích, uložená obci v § 28 č. 3 č. ob. zř., jest povinností uloženu obci v oboru místní policie. Za škodu vzešlou z opomenutí povinností té ručí obec podle § 37 č. ob. zř. (N. s. s. 26. XI. 1925, č. 7692).

Pokud má zastupitelstvo pečovatí o zaopatření chudých.

Čechy. § 38. Nestačí-li k zaopatření chudých důchody ústavů dobročinných a ústavů pro chudé,

ani fondy k tomu zřízené, má zastupitelstvo dle zákonův o tom daných sjednati, čeho se nedostává, a může ustanoviti, nač se to má obrátiti.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.

Zaopatření chudých upraveno jest jednak zákonem domovským, jednak zemským zákonem českým ze dne 3. prosince 1868 č. 59 z. z. o chudinství. Sem patří i ustanovení § 21 zák. 77/1927.

Morava. § 35. Zastupitelstvo má zvláštní péči míti o zaopatření chudých. Nestačily-li by k tomu důchody ústavů dobročinných a ústavů pro chudé ani fondy k tomu zřízené, má zastupitelstvo sjednati, čeho se nedostává a může ustanoviti, nač se to má obrátiti.

Slezsko. § 35. Zastupitelstvo má zvláštní péči míti o zaopatření chudých. Nestačily-li by k tomu důchody ústavů dobročinných a ústavů pro chudé, ani fondy k tomu zřízené, má zastupitelstvo sjednati, čeho se nedostává a může ustanoviti, nač se to má obrátiti.

Která dobrá zdání má zastupitelstvo vydávati.

Čechy. § 39. Zastupitelstvo povinno jest vydávati od sebe dobrá zdání, jichž požádá okresní úřad, aneb šlo-li by o záležitosti k samotné působnosti obce náležející, jichž požádá okresní výbor.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírka zák. a nař.

Morava. § 37. Zastupitelstvo povinno jest, vydávati od sebe dobrá zdání, jichž požádá okresní úřad, aneb, šlo-li by o záležitosti k samotné působnosti obce náležející, jichž požádá zemský aneb okresní výbor.

Slezsko. § 37. Zastupitelstvo povinno jest vydávati od sebe dobrá zdání, jichž požádá okresní úřad, aneb šlo-li by o záležitosti k samostatné působnosti

obce náležející, jichž požádá zemský aneb okresní výbor.

Pozn. k § 39. Dle § 51. odst. 3 živn. ř. vyžádané vyjádření obecního zastupitelstva a za účelem stanovení maximálních tarifů ko-

minických nemůže býti nahrazeno vyjádřením starosty. (Budw. č. 8709 A, nāl. ze dne 5. února 1912 č. 625.)

O kterých stížnostech rozhoduje zastupitelstvo.

Čechy. § 40. Zastupitelstvu přísluší rozhodovati ve příčině stížnosti na opatření, učiněná obecní radou v záležitostech samostatné působnosti obce.

Pod kterými výminkami o takových stížnostech rozhodovati má okresní úřad, ustanovuje se v § 103.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení a zák. o organisaci pol. správy.

Srovnej dále § 12 novely k obecnímu zřízení, § 45 zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař. (finanční novely), a zákon ze dne 9. března 1920 č. 158 sb. zák. a nař. o správním soudnictví u úřadův okresních a župních.

Morava. § 38. Zastupitelstvu přísluší rozhodovati v příčině stížnosti na opatření, učiněná obecní radou v záležitostech samostatné působnosti obce.

V kterých případnostech o takových stížnostech rozhodovati má okresní úřad, ustanovuje se v § 104.

Slezsko. § 38. Zastupitelstvu přísluší rozhodovati v příčině stížnosti na opatření, učiněná obecní radou v záležitostech samostatné působnosti obce.

Ve kterých případnostech o takových stížnostech rozhodovati má okresní úřad ustanovuje se v § 93.

Pozn. k § 40.

1. Sporná dříve otázka lhůty pro podání stížnosti do usnesení obecní rady rozřešena nyní §em 12 novely k ob. zřízení, jímž stanoveno, že stížnosti do usnesení obecní

rady nebo do rozhodnutí starostova k obecnímu zastupitelstvu nutno podati ve lhůtě 14 dnů, pokud není dosavadními zákonnými nařízeními stanovena lhůta kratší.

2. Člen obecního zastupi-

telstva, který se cítí disponovaným starostou (na př. nesprávným vyznačením svého návrhu na program schůze obec. zastupitelstva dle § 2 nov. k obec. zř. ze 7. února 1919 č. 76 sb. z. a n.) dotčen ve svých členských právech, musí se domáhati nápravy především u obecního zastupitelstva (§ 40 obec. zřiz. a § 12 nov. k obec. zřiz.). (Nález nejv. spr. soudu ze dne 2. listopadu 1921 č. 14202. Boh. 587/20, 997/21).

3. Členové obecního zastupitelstva nejsou jako takoví

legitimováni bráti v odpor usnesení obecního zastupitelstva a rozhodnutí instancí, toto usnesení potvrzující, pro porušení svých práv členských, jednacím řádem stanovených (Boh. 587/20).

4. Jednotliví členové obecního zastupitelstva (nebo skupiny jich) nejsou v této své vlastnosti po zákonu povoláni zastupovati jednotlivé občany (nebo skupiny jich) v hájení jejich práv v řízení před úřady správními (Boh. 1776/22, podobně 2483/23).

Ku kterým věcem má zastupitelstvo přihlížeti.

Čechy. § 41. Zastupitelstvu náleží přihlížeti k pracím obecní rady a k pracím správy ústavů obecních. Ono může zřídit zvláštní komise, jak k tomuto přihlížení, tak i k onomu, když obec něco podnikne, i také k tomu konci, aby dávaly dobrá zdání a činily návrhy v záležitostech obecních.

K takovým komisím může také vzíti důvěrníky odjinud než ze svého středu.

Zastupitelstvo jest povinno dáti do roka několika krátě kasu vyšetřovati.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.

O obligatorních finančních komisích srovnej § 9 a násl. a § 55 zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař. (finanční novela).

Morava. § 39. Zastupitelstvu náleží přihlížeti k pracím obecní rady a k pracím správy ústavů obecních. Ono může zřídit zvláštní komise, jak k tomuto přihlížení, tak i k onomu, když obec něco podnikne, i také k tomu konci, aby dávaly dobrá zdání a činily návrhy v záležitostech obecních.

K takovým komisím může také vzíti důvěrníky odjinud než ze svého středu.

Zastupitelstvo jest povinno dáti kasu několikrát do roka vyšetřovati.

Slezsko. § 39. Zastupitelstvu náleží přihlížeti k pracím obecní rady a k pracím správy ústavů obecních. Ono může zřídit zvláštní komise, jak k tomuto přihlížení, tak i k onomu, když obec něco podnikne, i také k tomu konci, aby dávaly dobrá zdání a činily návrhy v záležitostech obecních.

K takovým komisím může také vzíti důvěrníky odjinud nežli ze svého středu.

Zastupitelstvo jest povinno dáti několikrát do roka kasu vyšetřovati.

Kdy se má zastupitelstvo svolati.

Čechy. § 42. Zastupitelstvo se má svolati dle toho, jak toho bude vyžadovati potřeba, nejméně však jednou za dva měsíce.

K takovému shromáždění má je svolati starosta, nebo kdyby starosta nemohl toho učiniti, náměstek jeho.

Oznámení o tom budiž učiněno písemně všem členům zastupitelstva, v případě pak, že by některý člen nebyl doma, budiž učiněno osobě dospělé, která s ním pospolu bydlí.

Shromáždění, které by nebylo takto svoláno, jakož i shromáždění, k němuž by nebyli pozváni všichni členové zastupitelstva, není po zákonu a usnesení jím učiněná jsou neplatná.

Zastupitelstvo má se svolati, případnosti pilně vyjímajíc, alespoň 3 dni před shromážděním a mají se mu zároveň oznámiti věci, o kterých se bude rokovati.

Starosta jest povinen zastupitelstvo svolati, když toho žádá alespoň čtvrtina členů nebo okresní úřad,

nebo šlo-li by o věc nějakou, ježto se týká samostatné působnosti obce, když toho žádá okresní zastupitelstvo nebo výbor.

Pozn. Text upraven se změnami, jichž se tomuto § dostalo § 42 zákona ze dne 25. března 1889 č. 28 z. z., jakož i šem 1, 2, 4 a 14. novely k obecnímu zřízení (zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.), a zákonem o organizaci pol. správy.

Paragrafy ob. novely zní následovně:

§ 2. Konání schůzí obecního zastupitelstva s označením místa, dne a hodiny, jakož i programu, musí býti — mimo zákonem stanovené osobní pozvání všech členů — způsobem v místě obvyklým, veřejně vyhlášeno alespoň 3 dny napřed, v případech pilných alespoň jeden den napřed.

§ 3. O předmětech, které nebyly dány na program a veřejně vyhlášeny, lze jednat pouze, souhlasí-li aspoň tři čtvrtiny přítomných členů.

Ustanovení toto netýká se pouhých dotazů.

Žádá-li o to aspoň dvanáctina členů zastupitelstva, nejméně však dva, jest povinen

Morava § 40. Zastupitelstvo má se scházeti dle toho, jak potřeba toho vyhledává, nejméně však jednou za dva měsíce.

K takovému shromáždění svolá je starosta obce anebo, kdyby starosta toho učiniti nemohl, jeho náměstek.

Shromáždění, které by nebylo takto svoláno, jest proti zákonu a usnesení jím učiněná jsou neplatná.

Starosta obce povinen jest zastupitelstvo svolati, když toho žádá aspoň čtvrtina členů, nebo okresní

obecní starosta dáti určitý předmět na program nejbližší schůze zastupitelstva.

Žádost budiž podána nejdéle třetí den předem schůze u obecního úřadu písemně.

§ 4. Schůze obecního zastupitelstva konají se nejméně jednou za dva měsíce; mimo to musí býti schůze svolána, žádá-li za to písemně čtvrtina všech členů zastupitelstva, označíc přesně předmět jednání.

Srovnej k tomu dále § 6 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.) o svolání obecního zastupitelstva za účelem usnesení o rozpočtu obecním.

úřad; anebo v záležitosti nějaké týkající se samostatné působnosti obce, okresní výbor.

Pozn. Viz § 42 č. ob. zř.

Slezsko. § 40. Zastupitelstvo má se scházeti dle toho, jak potřeba toho vyhledává, nejméně však jednou za dva měsíce.

K takovému shromáždění svolá je starosta obce, anebo kdyby starosta toho učiniti nemohl, jeho náměstek.

Shromáždění, které by nebylo takto svoláno, jest proti zákonu, a usnesení jím učiněná jsou neplatná.

Starosta obce povinen jest zastupitelstvo svolati, když toho žádá alespoň čtvrtina členů, nebo okresní úřad, anebo v záležitosti nějaké, týkající se samostatné působnosti obce zemský aneb okresní výbor. Svolání toto se musí státi nejdéle ve 14 dnech.

Pozn. Viz § 42 3. ob. zř.

Pozn. k § 42.

1. Neplatnost usnesení učiněných obecním zastupitelstvem, jak v § 42 českého ob. zř., nastává vůbec tehdy, jestliže při svolání jeho k sezení nebylo dbáno všech ustanovení obsažených v uvedeném zákoně (Budw. č. 1498, nález ze dne 22. září 1882 č. 1799).

2. Bylo-li v sezení bez odporu zjištěno řádné svolání, netřeba bráti ohledu na dodatečné námítky pro vadné, po případě nečasné svolání. Zásad platných pro vypočítávání lhůt k použití právních prostředků, nemůže býti užito na ustanovení § 42 ob. zř. (Budw. č. 3444, nález ze dne 16. března 1887 č. 818).

3. Program sezení pro volbu čestných občanů nepotřebuje obsahovati jména kandidovaných čestných občanů. Pro způsob hlasování není rozhodno, jestliže někteří členové zastupitelstva dobrovolně použili vyhotovených již lístků hlasovacích (Budw. 4701, nález ze dne 13. května 1889 č. 1891).

4. § 42 ob. zř. česk. dovozuje v případě naléhavosti porady o nějakém předmětu pouze zkrácení lhůt ku svolání dotčeného sezení, ale nikoliv též opomenutí sdělení denního pořádku a usnesení o předmětech, jež nebyly dány na program sezení, a nebyly členům zastupitelstva před sezením ani dodatečně oznámeny (Budw.

č. 8228, nález ze dne 6. prosince 1894 č. 4687).

5. § 42 č. ob. zř. ve znění určeném zákonem ze dne 25. března 1889 č. 28 z. z. stanoví absolutní neplatnost učiněných usnesení výslovně jen bylo-li opomenuto svolati členy zastupitelstva vůbec, nikoli však též, pakliže nebylo dbáno lhůty předepsané v § 42, odst. 5 (Budw. č. 9209, nález ze dne 9. ledna 1896 č. 117. Podobně Budw. č. 6958 A, nález ze dne 26. října 1909 č. 9418).

6. Bylo-li opomenuto sdělit členům zastupitelstva při pozvání program sezení, není přece sezení, v němž tyto vady vytýkány nebyly, protizákonným, ani v sezení tom učiněná usnesení absolutně neplatná. (Budw. č. 6953 A, nález ze dne 23. října 1909 č. 9322. Podobně Budw. č. 6438 A, 2281 A, 612 A).

7. Obecní starosta jest oprávněn — i když příslušná část členů zastupitelstva po zákonu žádá svolání obecního zastupitelstva — svolání to oděpřítí, jestliže program poradu, navržený pro žádané sezení navrhovatele tohoto sezení, týká se předmětů, jež nespádají do působnosti obce (výnos ministr. vnitra ze dne 22. listopadu 1874 č. 17.146).

8. Svolání obecního zastupitelstva může se státi také oběžníkem, který v pádu nepřítomnosti pozvaného člena podepíše dospělá oso-

ba domácí (Budw. č. 10.023 A, nález ze dne 22. ledna 1914 č. 665).

9. Při pouhém přeručení sezení obecního zastupitelstva není potřebí nového pozvání k pokračování ve schůzi. Jestliže však bylo sezení odloženo s výhradou nového pozvání, pak jest nutno pozvati k novému zasedání všechny členy obecního zastupitelstva, a nikoliv pouze ty, kteří se odročenoého zasedání nesúčastnily (Budw. č. 8860 A, nález ze dne 13. dubna 1912 č. 4685).

10. Třídenní lhůtu ku svolání a pozvání členů obecního zastupitelstva ustanovenou v § 42 ob. zř. dlužno dodržeti i při druhém a třetím opětovném svolání ve smyslu § 44 ob. zř. (Budw. č. 8860 A, nález ze dne 13. dubna 1912 č. 4685).

11. Usnesení obecního zastupitelstva nejsou dle ustanovení § 42 čes. ob. zř. ve znění zákona z 25. března 1889 č. 28 z. z. proto neplatná, že v pozvání členů zastupitelstva nebyly oznámeny předměty rokování (Boh. č. 558 A, nález ze dne 21. října 1920 č. 9823).

12. Když při řádně svolané schůzi obecního zastupitelstva bez protestu členů zastupitelstva bylo usneseno o naléhavých předmětech, které nebyly členům zastupitelstva před schůzí oznámeny, není tato okolnost sama o sobě důvodem neplatnosti usnesení

(Boh. č. 126 A, nález ze dne 11. června 1919 č. 2913. Srovnej k tomu Budw. č. 8228, 9202, 9322, 6953 A, 7813 A).

13. Nešetření předpisu § 2 novely k obec. zřízení č. 75/1919; § 6 finanční novely a § 42 čes. ob. zřízení o době pozvání členů obecního zastupitelstva o době veřejného vyhlášení schůze, nepůso-

bí neplatnost usnesení obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 2. září 1924 č. 12578.)

14. Není nezákonným, jestliže starosta do schůze obecního zastupitelstva, v níž má býti jednáno o věci, ve které někteří členové jsou podjati, členy vskutku podjaté nepozve. (Nález ze dne 4. května 1927 č. 8787.)

Kdy může zastupitelstvo platná usnesení činiti.

Čechy. § 43. Krom případností zvláštních může zastupitelstvo platná usnesení činiti, když je více než polovice členů pospolu.

Běžili však o usnesení, ku kterýmž potřebí vyššího stvrzení, i také tehdá, když se v sezení má rozpočet na jisto postaviti, jest potřebí, aby bylo dvě třetiny členů pospolu.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.

Srovnej §§ 6, 12, 16, 23, 40 finanční novely 329/21, dále § 3, 5 a 24 fin. nov. 77/1927 a § 212 zák. 103/1926.

Morava. § 41. Aby zastupitelstvo mohlo usnesení činiti, potřebí, aby alespoň dvě třetiny členů jeho byly pospolu.

Výjimka z toho má místo, když členové zastupitelstva byli po druhé ku poradě o téže věci svoláni, a v dostatečném počtu se nesešli a když nebylo lze dvou třetin členů ani povoláním náhradníků doplniti, kteříž při takovém druhu svolání zastupitelstva vždy zároveň povoláni býti mají. Aby v takovém případě zastupitelstvo usněsti se mohlo, dostačuje přítomnost nejméně polovice členů.

Při druhém svolání členů zastupitelstva a potah-

mo při obeslání náhradníků budiž, výslovně připomenuto, co tuto nařízeno.

O tom, kdy zastupitelstvo jest způsobilým, činiti usnesení k volbě obecní rady, obsahuje se širší vyměření v řádu volebním.

Pozn. Viz poznámky u §§ 43 a 44 č. ob. zř.

Slezsko. § 41. Aby zastupitelstvo mohlo usnesení učiniti, potřebí by bylo více než polovice členů jeho pospolu.

Zastupitelstvu se zůstává právo, aby dle jednacního řádu každé zameškání schůzky, které se neospravedlní, trestalo pokutou peněžitou, která však nesmí býti větší 10 Kč za jedno zameškání jednoho člena zastupitelstva.

O tom, kdy zastupitelstvo jest způsobilým činiti usnesení k volbě obecní rady, obsažena jsou širší vyměření v řádu volebním.

Pozn. k § 43.

1. Předpisu § 43 ob. zř. jest učiněno zadost účastní-li se sezení více než polovina všech členů zastupitelstva. Zdrželi se tedy některý člen hlasování, bere se při posuzování platnosti usnesení jeho přítomnost v úvahu (Budw. č. 1247 A, nálež ze dne 2. října 1902 č. 8422).

2. K usnesení obecního zastupitelstva dle odst. 2 § 43 ob. zř. jest potřebí přítomnosti dvou třetin zákonného počtu členů obecního zastupitelstva, nikoliv jich dočasného počtu (Budw. č. 6436 A, nálež ze dne 2. ledna 1909 č. 12.872 ex 1908).

3. Zruší-li správní soud (nyní volební soud) buď zcela nebo z části volbu konstituovaného již obecního zastupitelstva, nemá to za následek formální neplatnost oněch usnesení obecního zastupitelstva, které spadají do doby před doručení úředního opatření, vydaného v základě soudního rozhodnutí. Naproti tomu jsou usnesení obecního zastupitelstva po této době k místu příslá jen pokud formálně platná, pokud jest obecní zastupitelstvo, nehledě k oněm členům, jichž volba zrušena, schopným k usnášení (Budw. č. 6983 A, nálež ze dne 8. listopadu 1909 č. 9000).

Čechy. § 44. Nesejde-li se k sezení zastupitelstva tolik členů, aby mohli unesení činiti, má starosta členy zastupitelstva k poradě o týchž věcech znovu svolati a připomenouti, že ten, kdož by do sezení nepřišel a toho dostatečně neomluvil, propadne pokutě 2 až 20 Kč, zároveň má pak obeslati náhradníky.

Kdyby se i potom členové zastupitelstva v počtu dostatečném k usnesení nesešli, budiž týmž způsobem po třetí ustanovena porada, při níž ti, kdo se dostavili, mají právo, nehledíc kolik jich jest, platná usnesení činiti.

Při druhém a třetím svolání budiž toto výslovně připomenuto.

Starosta rozhodne, zdali kdo nepřítomnost svou dostatečně omluvil a nebo zdali pokutě propadl.

Pozn. Viz poznámky u §§ 43 a 44 č. ob. zř.

Text upraven podle novely k obecnímu zřízení zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.

Předpisů těchto nelze použiti při svolávání schůze obecního zastupitelstva, v níž se usnáší o rozpočtu. Zde odpadá třetí svolání (viz § 6 finanční novely — zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.). Rovněž tak pro schůze obecního zastupitelstva, ve kterých usnášeti se má o příspěvcích, poplatcích, dávkách a naturálních plnění (§ 40 finanční novely).

Morava: Viz § 41 mor. ob. zř.

Slezsko: Viz § 41 sl. ob. zř.

K § 44. 1. Ustanovení § 44 č. ob. zř. nelze použiti, jestliže v určité věci ob. zast. není vůbec schopno se usnášeti, poněvadž většina členů jeho je pro podjatost v jednání o věci vyloučena (Boh. 2229/23).

2. Nesešly-li se k první schůzi ob. zast. $\frac{2}{3}$ členů zastupitelstva, musí k druhé schůzi o této věci podle § 41

mor. ob. zř. povolání býti náhradníci. Neodporuje zákonu, když v této druhé schůzi na místě členů, kteří při usnášení nejsou přítomni, byli přibráni a na usnesení se účastnili náhradníci (Boh. 2583/23).

3. Usnesení ob. zast. učiněné za nedostatečné presence (§ 41 odst. 1 mor. ob. zř.) je zmatečné a zmatečnost je

ho nezhojí se ani tím, že nebylo naříkáno (Boh. 1384/22).

4. K usnášení se obecního zastupitelstva dle § 43 II. odst. čes. ob. zřízení jest nutnou dvoutřetinová přítomnost jeho členů, čítaná z počtu členů zákonem stanoveného a nikoliv z počtu, který v době usnášení se obecní zastupitelstvo snad fakticky čítá. (Usnesení v poradním protokole ze dne 2. září 1924 č. 12578.)

5. Skutečnost, že ke druhé schůzi obecního zastupitelstva, svolané dle 2. odst. §u 41. mor. ob. zřízení, sešly se dvě třetiny členů zastupitel-

stva, nevádí, aby — jestliže část členů během schůze odejde — platná usnesení mohla býti učiněna za přítomnosti již poloviny členů zastupitelstva. (Nález ze dne 3. dubna 1927 č. 7376.)

6. Nezákonnou jest přítomnost náhradníků z některé volební strany (skupiny) ve schůzi obec. zastupitelstva teprve tehdy, když úhrnný počet členů a náhradníků z této strany (skupiny) ve schůzi přítomný převyšuje počet členů, vzešlých při volbě z kandidátní listiny téže strany (skupiny). (Nález ze dne 4. května 1927 č. 8787.)

Kdy se mají členové zastupitelstva hlasování zdržeti.

Čechy. § 45. [Činí-li se porada a usnesení o chování nebo jednání úředním členů rady nebo zastupitelstva, má se ten, jehož se týče, hlasování zdržeti, jest však povinen, žádá-li se toho, býti přítomen v sezení, aby podal vysvětlení jehož by bylo zapotřebí.]

Pozn. § tento byl nahrazen ustanovením §u 5 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař. (novela k obecnímu zřízení).

§ 5 cit. zák. zní:

Jednání a usnesení zastupitelstva, rady a komisí nesmí býti přítomen, ani se ho účastniti člen dotčeného sboru, jde-li o zvláštní osobní ať soukromý nebo veřejný zájem jeho samého, jeho manželky neb osob s ním příbuzných a sešvakřených do druhého stupně.

Totéž platí o zákonných

zástupcích, členech správní rady akciové společnosti, jednatelích společnosti s omezeným ručením, členech představenstva hospodářských a výdělkových společenstev, o advokátech, notářích, stavitelích, civilních technících a pod., jde-li o zvláštní osobní soukromý neb veřejný zájem osob a korporací, které zastupují.

Členové zastupitelstva nebo komisí nesmějí zastupovati obec ve sporech, leda za náhradu hotových útrat a nesmějí dávatí právní rady stranám ve sporech proti obci. Nesmějí se přímo ani nepřímo účastniti dodávek a prací

obcemi, obecními ústavy nebo podniky zadávaných, nesmějí pachtovati vybírání dávek obecních. Ve výjimečných případech může dozorcí úřad k návrhu obecní rady povoliti úchytku od těchto zásad.

Morava. § 42. [Činí-li se porada a usnesení o chování neb jednání úředním některého člena rady nebo zastupitelstva, má se ten, jehož se týče, hlasování zdržeti; jest však povinen, žádá-li se toho, býti přítomen v sezení, aby podal zpráv, jichž bylo by potřebí.]

Pozn. Viz § 45 č. ob. zř.

Slezsko. § 42. [Činí-li se porada a usnesení o chování neb jednání úředním některého člena rady nebo zastupitelstva, má se ten, jehož se týče, hlasování zdržeti, jest však povinen, žádá-li se to, býti přítomen ve schůzi, aby podal zpráv, jichž by bylo potřebí.]

Pozn. Viz § 45 č. ob. zř.

Čechy. § 46. [Dotýče-li se však porada a usnesení soukromých práv jeho nebo jeho manželky nebo jeho příbuzných a neb osob sešvakřených až do druhého kolena, toto počítajíc, má člen takový ze sezení odstoupiti.]

Pozn. § tento byl zrušen a nahrazen ustanovením § 5 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař. (novela k obecnímu zřízení).

Znění § 5 cit. zákona uvedeno při § předcházejícím.

K tomu srovnej ještě § 11 cit. novely:

§ 11. Je-li z důvodů § 5 podjato tolik členů, že zastupitelstvo nebo rada nejsou způsobilé se usnášeti, přechází rozhodování s rady na zastupitelstvo, po případě se zastupitelstva na nadřízený úřad správní, není-li v té věci zvláštních zákonných nařízení.

Morava. § 43. [Dotýče-li se však porada a usnesení soukromých práv některého člena rady neb zastupitelstva nebo soukromých práv jeho manželky nebo jeho příbuzných neb osob sešvakřených až do druhého kolena, toto počítajíc, má člen takový ze sezení odstoupiti.

Nemůže-li z těchto důvodů tolik členů obecního zastupitelstva a jeho náhradníků jednání zastupitelstva se účastniti,

aby platné usnesení učiněno býti mohlo, budiž tato skutečnost protokolárně zjištěna a předmět jednání předložen zemskému výboru, jenž na místo obecního zastupitelstva usnesení učinil.]

Pozn. Druhý odstavec doplněn zákonem ze dne 9. července 1912 č. 43 z. z.

Zrušeno a nahrazeno § 5 a 11 novely k ob. zřízení.

Slezsko. § 43. [Týká-li se však porada a usnesení soukromých práv některého člena rady neb zastupitelstva nebo jeho manželky nebo jeho příbuzných neb osob sešvakřených až do druhého kolena, toto počítajíc, má člen takový ze zasedání vystoupiti.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno § 5 a 11 novely k ob. zř.

Pozn. k § 46.

1. Účastenství společená zastupitelstva, jenž má na jednání zájem, při usnášení se, činí usnesení neplatným vůbec a bez ohledu na to, zda jeho hlas byl při výsledku hlasování rozhodujícím, čili nic. (Budw. č. 5622 nálež ze dne 18. prosince 1890 č. 4035.)

2. Členy obecního zastupitelstva, kteří jsou majiteli koncese hostinské, nelze pokládati za vyloučené z usnášení ve smyslu § 46 ob. ř. pro Čechy z r. 1864, jde-li o dobrozdání obce o žádosti jiného žadatele za koncesi hostinskou. (Nález nejv. spr. soudu ze dne 19. ledna 1920 č. 407.)

3. Zástupci spolku nesmí

býti jako členové obecního zastupitelstva přítomni jednání a usnesení zastupitelstva, jde-li o uzavření smlouvy nájemní mezi tímto spolkem a obcí. (Boh. č. 592 A, nálež ze dne 24. listopadu 1920 č. 11373.)

4. Dle § 43 moravského obecního zřízení nestačí, jest-li perhoreškováný člen se toliko nesúčastnil jednání obecního výboru, nýbrž musí též z místnosti, kde se schůze koná, odejíti. Poměr pachtýře honebního k honební společnosti je rázu soukromého a práva pachtovní smlouvou pro pachtýře zakládaná jsou právy soukromými dle § 43 moravského obecního zřízení. (Boh. č. 239 A, nálež ze dne 19. listopadu 1919 č. 822.)

Kdo předsedá zastupitelstvu.

Čechy. § 47. Starostovi nebo, zašlo-li ho něco, jeho náměstkovi přísluší předsedati v zastupitelstvu, a nepředsedal-li by v něm, bude sezení neplatné.

Předsedajícímu přísluší zahájiti a skončiti sezení, řídit jednání a držeti ruku nad pořádkem ve shromáždění.

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.

Morava. § 44. Starostovi obce, aneb zašlo-li by ho něco, jeho náměstkovi, přísluší předsedati v zastupitelstvu a nepředsedal-li by v něm, bude sezení neplatné.

Předsedícímu přísluší započítati a skončiti sezení, řídit jednání a držeti ruku nad pořádkem.

Slezsko. § 44. Starostovi obce, aneb zašlo-li by ho něco, jeho náměstkovi, přísluší předsedati v zastupitelstvu, jinak jest schůze neplatná.

Předsedícímu přísluší zahájiti a skončiti schůzi, řídit jednání a dbáti o pořádek.

Pozn. k § 47.

1. Je-li obecní představený zaneprázdněn a nemůže předsedati, musí to býti v protokole o zasedání zjištěno (Budw. č. 3538, nálež ze dne 18. května 1887 č. 1415).

2. Nesprávný a jednacímú řádu odporující postup obecního starosty nemá za následek nezákonnost dotyčného usnesení, byly-li jen zachovány předpisy obecního zřízení, jichž se pro platnost toho kterého usnesení vyhledává. — (Budw. č. 5148, nálež ze dne 12. února 1890 č. 476).

3. Usnesení obecního zastupitelstva, jimž zamítnuta byla stížnost proti opatřením obecního starosty v příčině řízení jednání (neudělení slova, neprotokolování určitého prohlášení), podléhá instancnímu přezkoumání zemským

výborem. (Budw. č. 10.251 A, nálež ze dne 14. května 1914 č. 4156.)

4. Předpokládajíc, že schůze obec. zastupitelstva nebyla svolána proti vůli obecního starosty nebo bez jeho vědomí, předseda podle česk. zřízení (§ 47) schůzi zastupitelstva platně starostův náměstek, jakmile jen starosta do schůze se nedostavil, bez ohledu na to, proč se tak stalo.

Toto zástupčí předsednické právo starostova náměstka plyne bezprostředně ze zákona, nejsouc podmíněno ani tím, že starosta pověřil náměstka zastupováním v předsednictví, ani tím, že obecní zastupitelstvo nepřítomnost starostovu uznalo za odůvodněnou. (Nález ze dne 29. IV. 1929, č. 7565/29.)

Jak se činí usnesení.

Čechy. § 48. Aby usnesení bylo platné, potřebí nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů zastupitelstva, pokud se v zákoně tomto jinak neustanovuje.

Předsedící hlasuje při volbách, při jmenování úředníků i služebníků a při propůjčování míst; v jiných případech však má hlasovati jen tehda, když jsou hlasové stejně rozděleni, a ve případnosti takové rozhoduje hlasem svým.

Hlasování děje se veřejně.

Při volbách, při jmenování úředníků a služebníků a při propůjčování míst budiž užito lístků hlasovacích.

Pozn. Text upraven podle zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař. (novely k obecnímu zřízení).

Morava. § 45. Aby usnesení bylo platné, potřebí nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů zastupitelstva.

Předsedící má hlasovati jen tehda, když jsou hlasové stejně rozděleni a rozhoduje v případnosti takové hlasem svým.

Hlasování děje se ústně, vidělo-li by se ale předsedícímu, může se také hlasovati tím, že členové vstanou a zůstanou seděti.

Volení a obsazování konati se může dle usnesení zastupitelstva lístky hlasovacími.

Slezsko. § 45. Aby usnesení bylo platné, potřebí nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů zastupitelstva (§ 41).

Předsedící má hlasovati jen tehda, když jsou hlasové stejně rozděleni, a rozhoduje v případnosti takové hlasem svým.

Hlasování děje se tím, že členové vstanou a zůstanou seděti, nebo i ústně.

Volení a obsazování konati se může dle usnesení zastupitelstva lístky hlasovacími.

Pozn. k § 48.

1. Doslov § 48 ob. zř. zcela jasně vyslovuje, že jde-li o vypočtení nadpoloviční většiny hlasů potřebných dle § 48 ob. zř. platnému usnesení zastupitelstva obecního, rozhodným jest jen počet členů hlasujících. V odst. 1. tohoto paragrafu vyžaduje se ovšem jenom k tomu, aby usnesení bylo platné, nadpoloviční většiny přítomných údů zastupitelstva; v odst. 2. téhož § ustanovuje se však, že předsedající mimo při volbách, jmenování a obsazování má hlasovati jen tehdy, když jsou hlasy stejně rozděleny. Z protivy obou těchto odstavců vysvítá zcela jasně, že počítá-li se nadpoloviční většina hlasů, předsedající jen tehdy se počítá k přítomným členům výborovým, když dle hořejšího předpisu má příležitost hlas svůj odevzdati (Budw. č. 14.495, nález ze dne 15. září 1900 č. 6316).

2. Při zjištění absolutní většiny hlasů potřebné dle § 48 ob. zř. ku platnosti usnesení není rozhodujícím počet členů hlasujících, nýbrž počet členů přítomných (Budw. č. 8536 A, nález ze dne 10. listopadu 1911 č. 11.685).

3. Jestliže při usnesení spolupůsobily rozhodujícím hlasem osoby nenáležející k zastupitelstvu, jest učiněné ne-

platným pro nezákonné složení shromáždění (Budw. č. 3924, nález ze dne 10. února 1888 č. 457).

4. V § 48 odst. 3. ob. zř. obsažené ustanovení, že hlasování jest veřejné, jest imperativní, jež vyjímajíc případ výjimečný v § 48 odst. 4. dotčený, musí býti vždy zachováno, a od něhož v jednotlivém případě upustiti není obecnímu zastupitelstvu nijak volno (Budw. č. 8679, nález ze dne 18. května 1895 č. 2497).

5. Hlasováním per rolam nemůže býti učiněno platné usnesení obecního zastupitelstva. (Exel. č. 877, usnesení ze dne 1. července 1878 č. 1064.)

6. Legalita tajného hlasování (hlasovací lístky) se neporuší, použijí-li některé členové výboru připravených již lístků hlasovacích (Budw. č. 4701, nález ze dne 23. května 1889 č. 1891).

7. Obecní zastupitelstvo není — kromě případu hlasování o volbách, jmenování a propůjčování míst — oprávněno k hlasování hlasovacími lístky (Budw. č. 10.218 A, nález ze dne 28. dubna 1914 č. 4582).

8. Usnesení obecní rady, aby se hlasovalo o obecním rozpočtu tím způsobem, že se budou považovati za schválené všechny položky,

k nimž se nikdo nepřihlásí ke slovu nebo zahájení debaty, jest nezákonné (Budw. č. 10.177 A, náleze ze dne 2. dubna 1914 č. 1462).

9. Předpis § 45 odst. 3. m. o. r. ob. zřízení o způsobu hlasování (ústně nebo povstáním) jest nezměnitelným, a nedbá-li se ho (ku př. hlasováním zdviháním ruky), má to za následek neplatnost usnesení. (Odb. plenum vid. spr. soudu ze dne 8. listopadu 1915, podobně Budw. č. 9405 A, náleze ze dne 13. února 1913 č. 1548 a Budw. č. 4040 A, náleze ze dne 23. prosince 1905 č. 13.994).

10. Ku platnosti usnesení obecního zastupitelstva o převzetí ručení, z něhož vzejítí mohou v budoucnosti konkrétní výdaje, není třeba zachovati

oněch forem, jež zákon v §§ 72 a 73 ob. zř. předpisuje pro vyřízení obecního rozpočtu (Boh. č. 125 A, náleze ze dne 11. června 1919 č. 2880).

11. Zjišťuje-li se většina hlasů, které dle §u 48. ob. zř. českého je k platnému usnesení obecního zastupitelstva zapotřebí, nerozhoduje počet členů hlasujících, nýbrž počet členů přítomných a k hlasování oprávněných. (Náleze ze dne 2. února 1927 č. 1805.)

12. Při zjišťování rovnosti hlasů podle §u 48. odst. 2. čes. obecního zřízení musí počítati nejen členy, kteří hlasy odevzdali, nýbrž i členy, kteří, jsouce přítomni, hlasování se zdrželi. (Náleze ze dne 20. března 1929 č. 5.623/29.)

Sezení zastupitelstva jsou veřejná.

Čechy. § 49. Sezení zastupitelstva jsou veřejná, ve zvláštních případnostech ale může se zastupitelstvo k návrhu starosty nebo tří členů zastupitelstva o tom usnésti, aby sezení nebylo veřejné, což jen tehdyž státi se nemůže, když se má jednati v sezení o počtech obecních aneb o rozpočtu obecním. (Čl. XIV. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Jestliže by posluchači zastupitelstvo v poradě vytrhovali nebo přerušovali volné rokování, má předsedící právo a jest povinen, když byl prve posluchače bez účinku napomenul, dáti je odstraniti.

P o z n. Text upraven podle zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař. (novely k obecnímu zřízení).

Srovnej § 2 cit. novely k ob. zřízení, jež ustanovuje, že konání schůzí obecního zastupitelstva musí býti způ-

sobem v místě obvyklým veřejně vyhlášeno alespoň tři dni napřed, v případnostech pilných alespoň jeden den napřed.

Morava. § 46. Sezení zastupitelstva budiž veřejné; ve zvláštních případnostech ale může se zastupitelstvo k návrhu starosty nebo tří členů zastupitelstva na tom usnésti, aby sezení nebylo veřejné; což jen tehdyž státi se nemůže, když se má v sezení jednati o počtech obecních anebo o preliminárii obecním. (Čl. XIV. zákona dan. dne 5. března 1862.)

Jestliže by posluchači se osmělili a vytrhovali by zastupitelstvo v poradě nebo by dokonce volné rokování přerušovali, má předsedící právo a jest povinen, když byl prve posluchače bez účinku napomenul, dáti místa posluchačům určená vykliditi.

Slezsko. § 46. Zasedání zastupitelstva budiž veřejné: ve zvláštních případnostech ale může se zastupitelstvo k návrhu starosty nebo tří členů zastupitelstva na tom usnésti, aby sezení nebylo veřejné; což jen tehdyž státi se nemůže, když se má v sezení jednati o účtech obecních nebo o rozpočtu obecním. (Čl. XIV. zák. dan. dne 5. března 1862.)

Jestliže by posluchači se osmělili a vytrhovali by zastupitelstvo v poradě, nebo dokonce volné rokování přerušovali, má předsedící právo, a jest povinen, když byl prve posluchače bez účinku napomenul, dáti místa posluchačům určená vykliditi.

K § 49: Opatření starostovo, jimž se schůze ob. zastupitelstva vylučuje jednotlivě ho posluchače z důvodu pod- | jatosti, nelze klásti na roveň prohlášení schůze za neveřejnou. (Náleze ze dne 4. května 1927 č. 8787.)

O sezeních má se zdělávati protokol.

Čechy. § 50. O usneseních učiněných zdělán buď protokol, v něm se podpíše předsedící, dva členové zastupitelstva obecního a zapisovatel.

Každý úd obce má toho vůli v protokol nahlédnouti.

Morava. § 47. O usneseních učiněných zdělán bud' protokol, v němž se podepíše předsedící, dva členové zastupitelstva a zapisovatel.

Každý, kterému přímá daň v obci předeepsána jest, má toho vůli, v protokol nahlédnouti.

Slezsko. § 47. O usneseních učiněných zdělán bud' protokol, v němž se podepíše předsedící, dva členové zastupitelstva a zapisovatel.

Každý úd obce má právo, v protokol nahlédnouti.

Pozn. k § 50.

1. Kterýkoliv člen obce jest oprávněn do protokolu o sezení obecního zastupitelstva nahlédnouti, při čemž není omezen na protokol o posledním sezení, nýbrž může i v dřívější protokoly nahlížeti.

2. O tom, jak bylo hlasováno, má především vysvětlení podati protokol, jenž podle § 50 ob. zř. o sezeních obecního zastupitelstva věsti se má, ježto protokol tento, jestli správně se vede, nejen obsahuje učiněná usnesení, nýbrž i konstatovati má, že po zákonu bylo dbáno formálních předpisů, jako řádného svolání zastupitelstva, zdali bylo schopným k usnášení, jak bylo hlasováno atd. (Budw. č. 11528, nález ze dne 18. března 1898 č. 6383.)

3. Protokol má podati vysvětlení o formalitách a jednání ve schůzi; tvrzení, jež nesouhlasí s údaji protokolu, nemají nároku, aby

na ně dodatečně bralo se zřetele (Budw. č. 3538, nález ze dne 18. května 1887 č. 1415).

4. Skutečnost, že se stalo jiné usnesení obecního zastupitelstva, a jaký je jeho obsah, může být prokázáno — není-li zde protokolu — i jinými přípustnými průvody (Budw. č. 9890 A, nález ze dne 21. listopadu 1913 č. 11943).

5. Ku vyhotovení protokolu za účelem umožnění nahlédnouti do něho členům obce není žádná lhůta zákonem vyčtena: zejména nemůže z obecního zřízení býti vyvozován právní nárok příslušníků obce, aby protokol během 14denní lhůty rekursní § 99 ob. zř. byl vyloučen k nahlédnutí (Budw. č. 11716 A, nález ze dne 27. ledna 1917 č. 1874).

6. Pro zjištění obsahu usnesení obecního zastupitelstva je především směrodatný protokol sepsaný podle § 50 č. ob. zř., který jako veřejná li-

stina tvoří tak dlouho důkaz o tom, co se jím jako obsah usnesení dosvědčuje, dokud není prokázána nesprávnost dosvědčeného děje nebo nepravdivé potvrzení. (Boh. 1182-22).

7. Konstatování starosty na počátku schůze ob. zastupitelstva, zjištěné protokolem o schůzi, že byla řádně svolána, netvoří plný důkaz o řád-

ném svolání, vzejde-li o materiální správnosti konstatování toho pochybnost. (Boh. 1598/22).

8. Skutečnost, že protokol o schůzi obecního zastupitelstva nebyl podepsán způsobem uvedeným v § 50 čes. ob. zř., nezakládá neplatnosti nebo vadnosti usnesení ve schůzi učiněných. Nález ze dne 29. IV. 1929, č. 7565/29.

Část třetí.

O působnosti obecní rady.

Čechy. § 51. Obecní rada jest v záležitostech obecních orgán správu vedoucí a vykonávající. (Čl. XII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Pozn. Text upraven podle novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.).
Srovnej §§ 7, 8, 9 cit. novely.

Morava. § 48. Obecní rada jest v záležitostech obecních orgán správu vedoucí a vykonávající. (Čl. XII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Slezsko. § 48. Obecní rada jest v záležitostech obecních orgán správu vedoucí a vykonávající. (Čl. XII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Pozn. k § 51.

1. V záležitostech spadajících do oboru samostatné působnosti obce jest obecní starosta oprávněn vyžádati si in formační usnesení obecní rady. Tím však nepozbývá obecní rada povahy správního a vykonávajícího orgánu obce. (Výnos min. vn. z 5. července 1892 č. 11194).

2. Obecní starosta je
Obecní zřízení

i bez zvláštního zmocnění obecním zastupitelstvem oprávněn k tomu, aby postupem instančním zjednal platnost usnesením obecního zastupitelstva (Budw. číslo 391 A, nález ze dne 10. června 1901 č. 4590).

3. K cíli hájení usnesení obecního zastupitelstva jest starosta obce legitimován ku podání rekur-

su proti rozhodnutím okresního výboru (Budw. č. 2696 A, nález ze dne 3. července 1904 č. 5237).

4. Rekurs purkmistrovského úřadu, v němž se popírá závazek obce k jistému úřednímu výkonu v přenesené působnosti obecní, dlužno považovati za rekurs podaný jménem obce; průkazu o zmocnění k tomu obecním zastupitelstvem není zapotřebí (Budw. č. 7070 A, nález ze dne 14. prosince 1909 č. 11313).

5. Živnostenský úřad musí pokládati rekurs, podaný starostou jménem obce, za rekurs obce samé, a nesmí se pouštět do zkoumání, zda byl k tomu starosta zmocněn obecním zastupitelstvem (Budw. č. 7862 A, nález ze dne 10. října 1910 č. 7883. Podobně Budw. č. 7203 A, 4488 A, 4206 A).

6. Jako stavební úřad I. instance působí obecní rada. Zajde-li něco všechny členy o-

becní rady až na jednoho, může i tento jediný člen obecní rady úředně jednat. Přizvání členů obecního zastupitelstva na místě vyloučených členů obecní rady za účelem kolegiální porady odpovídá intencím obecního i stavebního řádu (Budw. č. 10110 A, nález ze dne 27. února 1914 č. 2113).

7. Opatření, nutná k zajištění řádné zdravotní policie a učiněná následkem výpovědi služby obecního lékaře, jsou běžnou agendou správy obecní, a spadají tudíž do kompetence obecního starosty (Budw. č. 11613 A, nález ze dne 24. listopadu 1916 č. 12862).

8. K podání stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu jménem obce potřebí jest výkazu o tom, že na podání stížnosti usnesla se obecní (městská) rada. (Usnesení nejvyššího správního soudu ze dne 12. května 1919 č. 2072).

Jakou moc má vůbec starosta a kdo jej zastupuje.

Čechy. § 52. Starostovi obce přísluší řídití práce všeliké, na radu obecní vložené a přihlížeti k nim.

Členové obecní rady jsou povinni býti mu v tom nápomocni a vykonávati dle jeho nařízení a pod jeho odpovídáním práce, které jim uloží.

Pozn. Text upraven podle § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

Poslední věta byla zrušena a nahrazena ustanovením §u 65 řádu volení v obcích republ. českoslov. (zákon ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sb. zák. a nař.).

Morava. § 49. Starostovi obce přísluší řídití práce všeliké, na radu obecní vložené a přihlížeti k nim.

Členové obecní rady jsou povinni býti mu v tom nápomocni a vykonávati dle jeho nařízení a pod jeho odpovídáním práce, které jim uloží.

Slezsko. § 49. Starostovi obce přísluší řídití práce všeliké, na radu obecní vložené a přihlížeti k nim.

Členové obecní rady jsou povinni býti mu v tom nápomocni a vykonávati dle jeho nařízení a pod jeho odpovídáním práce, které jim uloží.

Pozn. k § 52.

1. Srovnej rozhodnutí při § 51 ob. zř.

2. Obecní rada (starosta) není povinna stížnosti řízené k politickým úřadům po rozumu § 103 ob. zř. přijímati a politickým úřadům dodati (Budw. č. 4919, nález ze dne 31. října 1889 č. 3525).

3. Rekurs do rozhodnutí ve věcech kultury — dotýkající se zájmů katolických příslušníků obce — označený co rekurs obecní rady a podepsaný členem obecní rady, který podle ustanovení § 52 ob. zř. může obecního starostu zastupovati, dlužno považovati za rekurs obce a netřeba dokazovati, že onen člen obecní rady v konkrétním případě k zastupování starosty byl povolán (Budw. č. 11084 A, nález ze dne 22. října 1915 č. 5731).

4. Poněvadž podle § 49 odst. 2 moravského obecního

zřízení z 15. března 1864 č. 4. z. z. jsou obecní radní povinni obecního starostu při vedení a dozoru záležitostí obecních podporovati, může i jim dle moravského zemského zákona ze 16. ledna 1891, č. 11 náhrada útrat spojených s revisí obecního hospodářství býti uložena, když se k hospodaření na obci chovali pasivně. (Nález ze dne 9. ledna 1925 č. 162/25.)

5. Kompetence starosty obce k provádění předpisů §u 9 zákona ze dne 5. dubna 1873 č. 35 mor. z. z., kterým byl vydán pro Moravu řád o policii požární, nebyla ustanovením § 137 mor. stav. řádu ve znění zákona ze dne 16. června 1914 č. 44 mor. z. z. přenesena ohledně živnostenských provozoven, podrobených schválení podle III. hlavy ž. ř. na živnostenské úřady. (Nález ze dne 19. června 1928 č. 16.975/28.)

Jakou moc disciplinární má starosta.

Čechy. § 53. Starostovi obce poddány jsou osoby, ve službě obce a ústavů obecních postavené, a jemu náleží konati nad nimi moc disciplinární.

On může osoby takové na čas od služby suspendovati i tehdá, když zastupitelstvo sobě zůstavilo je jmenovati; propouštěti je ze služby přísluší ale zastupitelstvu.

P o z n. Text upraven podle § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

O disciplinární moci starostově pokud se týče úředníků obecních viz zákon ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. pro Čechy, doplněný a rozšířený na Moravu a Slezsko zákonem ze dne 23. července 1919 č. 443 sbírky zák. a nař., a pokud se týče zřízenců zákon ze dne 17. prosince 1919 č. 16 sb. zák. a nař. ex 1920, provedený nařízením vlády republiky československé ze dne 14. srpna 1920 č. 483 sbírky zák. a nař.

Morava. § 50. Starostovi obce poddány jsou osoby ve službě obce a ústavů obecních postavené, a jemu náleží konati nad nimi moc disciplinární.

On může osoby takové na čas od služby suspendovati i tehdá, když zastupitelstvo sobě zůstavilo je jmenovati; propouštěti je ze služby přísluší ale zastupitelstvu.

Slezsko. § 50. Starostovi obce poddány jsou osoby ve službě obce a ústavů obecních postavené, a jemu náleží konati nad nimi moc disciplinární.

On může osoby takové na čas od služby suspendovati, i tehdá, když zastupitelstvo sobě zůstavilo je jmenovati; propouštěti je ze služby přísluší ale zastupitelstvu.

Kdy může zastupitelstvo zřizovati pomocníky.

Čechy § 54. Pokud toho pro snadnější opatření prací policie místní se týkajících a jiných prací místních potřebí, může zastupitelstvo pro jisté části obce

zříditi některé občany volitelné tam bydlící, aby starostovi u spravování prací dotčených byli nápomocni. Zřízení takové činí se k návrhu starostovu na dobu volební.

Co se týče přijmutí nebo nepřijmutí takového pomocnictví, platnost má to, co nařízeno v § 20.*

Osoby takto zřízené spravovati se mají u konání prací svých dle toho, co jim starosta nařídí.

P o z n. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

* Nyní § 8 řádu volení v obcích (zákon ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sb. zák. a nař.). Viz poznámku u § 20. ob. zř.

Morava. § 51. Pokud toho pro snadnější opatření prací, policie místní se týkajících a jiných prací místních potřebí, může zastupitelstvo pro jisté části obce některé tam bydlící a volitelné občany zříditi, aby starostovi obce u spravování prací dotčených byli nápomocni.

Zřízení takové činí se k návrhu starosty obce na dobu volební. K návrhu a ke zřízení takovému potřebí jest přívolení toho, jenž se zříditi má.

Osoby takto zřízené spravovati se mají u konání prací svých dle toho, co jim starosta obce nařídí.

Slezsko. § 51. Pokud toho pro snadnější opatření prací policie místní se týkajících, a jiných prací místních potřebí, může zastupitelstvo pro jisté části obce některé tam bydlící k volbě oprávněné občany ustanoviti, aby starostovi obce u spravování prací dotčených byli nápomocni.

Zřízení takové činí se k návrhu starosty obce na dobu volební.

Co se týče přijmutí nebo nepřijmutí takového pomocnictví, platnost má to, co nařízeno v § 19.

Osoby takto ustanovené spravovati se mají u konání prací svých dle toho, co jim starosta obce nařídí.

Pozn. k § 54.

1. Zástupcové zú-
častněné obce, vyslaní
k jednání konkurenč-
nímu, jsou oprávněni potud
za obec vydati závazné pro-
hlášení, pokud to v povaze
jednání leží, leda že by plná
moc jejich omezena byla,
nebo že by si vyhradili
schválení zastupitelstva obec-
ního pro svoje prohlášení.

(Budw. č. 2155, nález ze dne
5. června 1887 č. 1270.)

2. Prohlášení zástup-
ců obce při jednání
konkurenčním zavazuje
obec jen, jestliže prohlášení
ta byla vydána na základě u-
snesení obecního, určujícího
zmocnění a obsah jeho. —
(Budw. č. 4720, nález ze dne
1. června 1889 č. 1920.)

Starosta zastupuje obec na venek a jak se mají zdělavati listiny.

Čechy. § 55. Starostovi náleží obec zastupovati
vně obce a býti prostředníkem v dopisování a jednání obce
s venkovem. V listinách, na kterých se mají zakládati
nějaké závazky obce k jiným osobám, podepíše se sta-
rosta a jeden člen obecní rady.

Týče-li se listina nějakého jednání, k němuž má
obec zapotřebí přivolení zastupitelstva nebo vyššího
schválení, budiž kromě toho připomenuto, že toto
přivolení nebo schválení se stalo, a dva členové za-
stupitelstva podepíší se v tom.

Pozn. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zří-
zení (zák. ze dne 7. února 1919 č. 76 ob. zák. a nař.).

Dopisování obcí v záležitostech její samostatné a přene-
sené působnosti, pokud spadají do příslušnosti obce a týkají
se veřejných agend, tedy předmětů označených v § 28. č. 2—10
ob. zř. jest osvobozeno od poplatku poštovního, jestliže
dopis opatřen jest pečeti obecní a když jest dopis uza-
vřen — adresa opatřena jest číslem jednacím, pak označením
onoho oboru správy obecní, jehož se věc týče. (Zákon ze dne
2. října 1865 č. 108 ř. z.)

Osvobození od poštovního vztahuje se nejen na úřady ma-
gistrátu, měst a obcí, zastupitelstva jejich, obecního starostu
a úřady purkmistrovské, nýbrž i na veškeré úřady obecní, ve
správě samosprávných úřadů se nalézající, jakož i na veškerý
úřady a orgány, s nimiž tyto si dopisují na vzájem, rovněž na
dopisování s obchodními komorami a ústavy dobročinnými a

veřejnými, jako jsou nemocnice, chorobince atd. (Výnos min.
obchodu ze dne 24. června 1871 č. 12.)

Morava. § 52. Starostovi obce náleží zastupo-
vati obec vně obce a býti prostředníkem v dopisování
a jednání obce s venkovem. V listinách, na kterých
se mají zakládati nějaké závazky obce k jiným oso-
bám, podepíše se starosta obce a jeden člen obecní
rady.

Týče-li se listina nějakého jednání, k němuž má
obec zapotřebí přivolení zastupitelstva nebo vyššího
schválení, budiž kromě toho v listině připomenuto,
že toto povolení neb schválení dáno jest, a dva čle-
nové zastupitelstva podepíší se v tom.

Slezsko. § 52. Starostovi obce náleží zastupo-
vati obec vně obce a býti prostředníkem v dopisování
a jednání obce s venkovem. V listinách, na kterých se
mají zakládati nějaké závazky obce k jiným osobám,
podepíše se starosta obce a jeden člen obecní rady.

Týče-li se listina nějakého jednání, k němuž má
obec zapotřebí přivolení zastupitelstva nebo vyššího
schválení, budiž kromě toho v listině připomenuto,
že toto povolení neb schválení dáno jest a dva čle-
nové zastupitelstva podepíší se v ní.

Pozn. k § 55.

1. Srovnej rozhodnutí
uvedená při § 51. ob. zř.

2. Podávali se stížnosti
k nejvyššímu správnímu sou-
du jménem obce, potřeby je
po rozumu § 7. zák. ze dne
7. února 1919 sb. z. č. 76
(novela k obecním zřízením)
výkazu o tom, že na podání
stížnosti usnesla se obecní
(městská) rada (usnesení nej-
vyššího spr. soudu ze dne 12.
května 1919 č. 2072.)

3. Plná moc, daná advoká-

tu od obce v Čechách musí
ve smyslu § 55. odst. 2 a §
34. bod 4. ob. zř. čes. obsaho-
vati odvolání na usnesení
obecního zastupitelstva,
jímž zmocněný advokát byl
ustanoven právním zástupcem
pro tuto obec. (Usnesení nejv.
spr. soudu ze dne 12. května
1919 č. 2072.)

4. Prohlášení učině-
né jménem obce, jež
ani nebylo přijato v řádně
svolané a k usnesení schopné
schůzi obecního zastupitelstva,

ani neobsahuje usnesení, jež obecní zastupitelstvo řádně učinilo, není způsobilé, aby konstitovalo závazek náležející obci, nebo aby přivedilo důkaz o převzetí závazku jiným způsobem. (Budw. č. 836, nálež ze dne 14. července 1880 č. 1399.)

5. V záležitostech spadajících do oboru samostatné působnosti obce, kde řízení nepodléhá principu koncentračnímu, jest povinností rozhodujících úřadů zjistiť z moci úřední, zdali a jak dalece při komissionelních jednání učiněná prohlášení starosty

(obec zavazující), odpovídají vůli obce samé. (Budw. číslo 11055 A, nálež ze dne 7. října 1915 č. 3790. Podobně Budw. č. 4720, opačně Budw. č. 2150, 4488 A.)

6. Zřízenec obecní, vyslaný obecní radou s knihami k bernímu úřadu za účelem udělení žádaných vysvětlení v obecním podniku, není již tím zmocněn k vydání závazných prohlášení; chce-li berní úřad takových prohlášení použiti jako doznání obce, musí je dříve předstříti starostovi k vyjádření. (Budw. č. 8830 F, nálež ze dne 28. března 1912 č. 3669.)

Starostovi přísluší usnesení vykonávat a kdy může usnesení zastaviti.

Čechy. § 56. Starosta obce má připravovati věci, které vezme zastupitelstvo na poradu.

On má vykonávat usnesení, od zastupitelstva dle zákona učiněná, a jest-li k nim prve vyššího schválení potřebí, má za schválení toto požádati.

Pak-li by ale starosta měl za to, že zastupitelstvo v usnesení učiněném z mezí působnosti své vystoupilo, nebo že usnesení zákonům odporuje, povinen jest usnesení takového prozatím nevykonávat a žádati, aby okresní úřad rozhodl, může-li se usnesení vykonati čili nic.

Pozn. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

Morava. § 53. Starosta obce má připravovati věci, které má zastupitelstvo na poradu bráti.

On má vykonávat usnesení od zastupitelstva dle

zákona učiněná a jest-li k nim prve vyššího schválení potřebí, za schválení toto požádati.

Pak-li by ale starosta obce měl za to, že zastupitelstvo v usnesení učiněném z mezí působnosti své vystoupilo, nebo že usnesení zákonům odporuje, povinen jest usnesení takového prozatím nevykonávat a okresní úřad za rozhodnutí požádati, má-li usnesení vykonati čili nic.

[V případech, kde se jedná o samostatnou působnost obce, jest starosta obce též povinen, oznámiti to představenému okresního zastupitelstva.]

Slezsko. § 53. Starosta obce má připravovati věci, které má zastupitelstvo na poradu bráti.

On má vykonávat usnesení od zastupitelstva dle zákona učiněná, a jest-li k nim prve vyššího schválení potřebí, za schválení toto žádati.

Pak-li by ale starosta obce měl za to, že zastupitelstvo v usnesení učiněném z mezí činnosti své vystoupilo, nebo že usnesení zákonům odporuje, povinen jest, usnesení takového prozatím nevykonávat a okresní úřad za rozhodnutí požádati, má-li usnesení vykonati čili nic.

Pozn. k § 56. 1. Srovnej rozhodnutí citovaná u § 51.

2. Obecní starosta jest legitimován vésti stížnosti, pokud má provesti usnesení obecního zastupitelstva, tudíž pokud se jedná o zachování v platnosti tohoto usnesení (Budw. č. 5148, nálež ze dne 12. února 1890 č. 476.)

3. Obecní představený jest legitimován, aby ve prospěch zachování usnesení, učiněného obecním zastupitelstvem, činil vyšší instance proti němu námítky, podal

odvolání k instanci vyšší (Budw. č. 7402, nálež ze dne 22. září 1893 č. 3189.)

4. K samostatnému podání rekursů jest obecní rada oprávněna, jakmile se jedná o provedení usnesení obecního zastupitelstva. Poukázání na usnesení obecního zastupitelstva, jež bylo straně doručeno a nabylo moci práva, není novým rozhodnutím, jež by bylo lze bráti v odpor. (Budw. č. 5733, nálež ze dne 7. února 1891 č. 450.)

5. Zastupuje-li obecní starosta obec, aniž byl k tomu

zmocněn obecním zastupitelstvem, jest jen obecní zastupitelstvo oprávněno bráti v odpor takové právní jednání, nikoliv však jednotlivý poplatník. (Budw. č. 8042, náleze ze dne 10. září 1894 č. 3469.)

O správě jmění.

Čechy. § 57. Starostovi přísluší v mezích usnesení zastupitelstva spravovati jmění obecní, jemu přísluší [dohlížeti, jak se statku obecního užívá a jak se statek obecní zachovává,*] spravovati ústavy obecní a dohlížeti k těm, pro které jsou zvláštní správy zřízeny; též mu přísluší řídit a přihlížeti ku provedení všelikých podniknutí obecních, činiti opatření všeliká u věcech obecních, ježto k působnosti zastupitelstva nenáleží a péči míti o potřeby chudých dle zřízení, ve příčině toho učiněných.

Pozn. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

*) Zrušeno v důsledku zákona ze dne 17. července 1919 č. 421 sb. zák. a nař., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

Srovnej k tomu ustanovení § 8 novely finanční (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 54. Starostovi obce přísluší spravovati jmění obecní [a dohlížeti, jak se statku obecního užívá a jak se spravuje]; jemu přísluší spravovati ústavy obecní a dohled míti k těm, pro které jest zvláštní správa zřízena; též mu přísluší řídit a přihlížeti k provedení všelikých podniknutí obecních, a činiti opatření všeliká u věcech obecních, ježto k působnosti zastupitelstva nenáleží, a péči míti o potřeby chudých dle opatření v příčině toho učiněných.

Starostovi obce náleží povolovati dobrovolné licitace věcí movitých a přihlížeti k tomu, aby nařízení strany toho vydaná se zachovávala a bedlivě plnila.

Pozn. Viz § 57 a 58 č. ob. zř.

Slezsko. § 54. Starostovi obce přísluší spravovati jmění obecní [a dohlížeti, jak se statku obecního užívá a jak se spravuje]; jemu přísluší, spravovati ústavy obecní a dohled míti k těm, pro které jest zvláštní správa zřízena, též mu přísluší řídit a přihlížeti k provedení všelikých podniknutí obecních a činiti opatření všeliká u věcech obecních, ježto k působnosti zastupitelstva nenáleží, a péči míti o potřeby chudých dle opatření v příčině toho učiněných.

Starostovi obce náleží povolovati dobrovolné licitace věcí movitých a přihlížeti k tomu, aby nařízení v příčině toho vydaná se zachovávala a bedlivě plnila.

Pozn. Viz § 57 a 58 č. ob. zř.

1. Zařízení správy, předepsaná samým ob. zřiz., nemohou ani obecním zastupitelstvem, ani nadřazenými samosprávnými orgány doznati změny, a proto je přenesení správy majetku obecního na orgány nezávislé na zastupitelstvu obecním nepřipustno. (Budw. č. 6762, náleze ze dne 23. září 1892 č. 2849.)

2. Přenesení správy obecního majetku na orgán neodvislý od obecního zastupitelstva není dovoleno (Budw. č. 5260, náleze ze dne 16. dubna 1890 č. 1263.)

3. Srovnej k tomu ustanovení posl. odst. § 8 fin. novely (zákon ze dne 12.

srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.)

4. Právo nakládati s předměty věnovanými účelům církevním (kostelními zvony) přísluší výhradně orgánům povolaným výhradně k obstarávání církevních záležitostí, nikoli však obecnímu představenému — (Budw. č. 6244, náleze ze dne 13. listopadu 1891 č. 3586.)

5. Zemský výbor není ze zákona ani povinen ani oprávněn, aby nároky obcí proti jiným osobám nebo před soudem zastupoval (Hye č. 53, náleze říšského soudu ze dne 28. dubna 1874 č. 62.)

O dobrovolných licitacích.

Čechy. § 58. Starostovi náleží povolovati dobrovolné licitace věcí movitých a přihlížeti k tomu, aby se nařízení se strany toho vydaná bedlivě zachovávala.

Pozn. Jako základní zákon pro dražby, jež se neprovádějí exekučně, platí ještě dnes řád pro veřejné dražby ze dne 15. července 1786 č. 565 sb. z. s., znovu vyhlášený dekretem dv. kanc. ze dne 14. září 1815 č. 101 sb. z. pol.

O dobrovolném odhadu a dražbě viz čís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. (řízení ve věcech nesporných).

Srovnej dále § 250 ex. řádu.

Judikaturu viz při § 28 č. 12 ob. zř.

Morava. § 54. Viz § 54 mor. ob. zř.

Slezsko. § 54. Viz § 54 sl. ob. zř.

O konání policie místní.

Čechy. § 59. Starostovi náleží držeti ruku nad policií místní, ač nejsou-li některé záležitosti k této policii se vztahující zákonem přikázány k orgánům státním (§ 28).

V čemž se starosta zachovati má dle zákonův a nařízení o tom vydaných.

On jest povinen v pravý čas učiniti opatření, k vykonání policie místní nevyhnutelná, a požádati obecní zastupitelstvo za peníze, jichž k tomu konci potřeba.

Přihodilo-li by se nějaké náhlé neštěstí, jako na př. oheň, povodeň a p., může starosta žádati, aby se neodkladné práce konaly, pokud jich k odvrácení okamžitého nebezpečství nevyhnutelně potřebí, jakož má k těm pracem každého občana k nim schopného, ano i osoby cizí přidržovati.

Pozn. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76. sb. zák. a nař.).

Srovnej dále § 39. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 55. Jedna ze hlavních povinností starosty obecního jest ta, aby ruku držel nad policií místní (§ 27), ač nejsou-li některé záležitosti k této policii se vztahující zákonem přikázány k orgánům státním.

V čemž se starosta obce zachovati má dle zákonů a nařízení o tom vydaných.

Starosta obce jest povinen, učiniti v pravý čas opatření k vykonání policie místní potřebná a užití prostředků k tomu náležitých, a zastupitelstvu navrhnouti, aby povolilo a zjednálo peníze, jichž k tomu potřebí.

Jest-li by však opatření, ježto obec v příčině policie místní dle působnosti své učiní, k ochraně obecního dobrého nebyla dostatečná, na př. v čas nakažlivých nemocí, neb jestliže by prostředky obce k odvrácení nebezpečství nestačily, má to starosta obce neprodleně oznámiti okresnímu úřadu, který hned vše, co jest potřebno, opatří a s okresním výborem o to se shodne.

Slezsko. § 55. Jedna z hlavních povinností obecního starosty jest ta, aby dbal o policii místní (§ 27), ač nejsou-li některé záležitosti k této policii se vztahující přikázány k orgánům státním.

V čemž se starosta obce zachovati má dle zákonů a nařízení o tom vydaných.

Starosta obce jest povinen učiniti v pravý čas opatření k vykonání místní policie potřebná a péči míti o to, aby se sešly peníze, jichž k tomu potřebí.

Jestliže by však opatření, jež obec ve příčině místní policie dle působnosti své učiní, k ochraně obecního dobrého nebyla dostatečná, na př. v čas nakažlivých nemocí, neb jestliže by prostředky obce k odvrácení nebezpečství nestačily, má to starosta obce neprodleně oznámiti okresnímu úřadu.

Pozn. k § 59. 1. Srovnej judikaturu u §§ 28, 36 a 37 ob. zř.

2. S právem obce rozhodovati v prvé řadě o tom, jakým způsobem mají se opatřiti na-
skytající se potřeby po-

licie místní, souvisí též povinnost odpomoci uznaným potřebám způsobem, který vyhovuje zákonným požadavkům. (Budw. č. 175, nález ze dne 12. pros. 1877 č. 1602.)

3. Rušení soukromo-

právních poměrů drží by úkony místní policie mohou být odstraněna jen cestou správní. Nadřízené orgány mají v takových případech

zrušiti nejen příslušné opatření, nýbrž i jeho provedení. (Budw. č. 2903, nález ze dne 5. února 1886 č. 374.)

Kdy má starosta jisté nehody oznámiti úřadu.

Čechy. § 60. Jestliže by však opatření, ježto obec ve příčině místní policie dle působnosti své učiní, k ochraně obecného dobrého nebyla dostatečná, na př. v čas nakažlivých nemocí, aneb jestliže by prostředky obce k odvrácení nebezpečství nestačily, má to starosta neprodleně oznámiti okresnímu úřadu.

Morava. § 55. Viz § 55 mor. ob. zř.

Slezsko. § 55. Viz § 55 slez. ob. zř.

Pozn. k § 60. 1. V lidnatých místech v Čechách jest založení hlavních stok úkonem, který mocí zvláštních zákonů náleží obci, a úřady politické jsou oprávněny obec k jich zřízení přidržeti. Okolnost, že stoka musí býti částečně vedena územím cizí obce, neosvobozuje obec její povinnosti a nestačí tudíž použití § 60. českého ob. zřízení. (Budw. č. 175, nález ze dne 12. prosince 1877 číslo 1602.)

2. Obecní starosta není povinen, aby sám a výlučně odstraňoval hrozící nebezpe-

čí, jež může vzejíti následkem živelních pohrom, nýbrž taková opatření musí v prvé řadě učiniti zájemníci, ovšem za spolupůsobení a podpory, jakož i za vedení úřadů. — (Budw. č. 5100, nález ze dne 22. ledna 1890 č. 4287 ex 1889.)

3. I když nastane případ § 60. č. ob. zř., jest obec povinna, pokud síly její stačí, na vyzvání politického úřadu, převzavšího výkon policejní moci za obec, spolupůsobiti k zachování veřejného pořádku způsobem, který určí politický úřad. (Boh. 2872/23.)

O působnosti přenesené.

Čechy. § 61. Starostovi obce přísluší spravovati záležitosti působnosti na obec přenesené a má je vykonávati tak, jak zákonem vyměřeno, neb jak úřad nařídí.

Jest-li zcela nebo z části obci zůstaveno, jak se věci tyto mají ve skutek uváděti, vázán jest starosta v příčině toho usnesením zastupitelstva.

Byla-li by však věc velmi pilná a nemohl-li by starosta beze škody a nebezpečství na usnesení zastupitelstva čekati, může dle svého zdání činiti, jest ale povinen neprodleně to zastupitelstvu předložiti, aby potomně to schválil.

Vláda může dáti věci, náležející k působnosti přenesené, zcela nebo z části svými orgány a na své útraty spravovati.

P o z n. Text upraven podle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

Srovnej judikaturu u § 29. ob. zř.

Morava. § 56. Starostovi obce přísluší spravovati záležitosti přenesené působnosti obce, a má je vykonávati tak, jak zákonem vyměřeno, neb jak úřad nařídí.

Jest-li zcela nebo z části obci zůstaveno, jak se věci tyto ve skutek mají uváděti, vázán jest v příčině toho usnesením zastupitelstva.

Byla-li by však věc velmi pilná a nemohl-li by starosta obce bez škody a nebezpečství na usnesení zastupitelstva čekati, může dle svého zdání jednati, jest ale povinen, neprodleně to zastupitelstvu předložiti, aby potomně to schválilo.

Vláda může dáti věci, náležející k působnosti přenesené, zcela neb z části svými orgány spravovati.

Slezsko. § 56. Starostovi obce přísluší spravovati záležitosti přenesené působnosti obce, a má je vykonávati tak, jak zákonem vyměřeno, nebo jak úřad nařídí.

Jest-li zcela neb z části obci zůstaveno, jak se věci tyto mají ve skutek uváděti, vázán jest ve příčině toho usnesením zastupitelstva.

Byla-li by však věc velmi pilná, a nemohl-li by

starosta obce beze škody a nebezpečení na usnesení zastupitelstva čekati, může dle svého zdání jednati, jest ale povinen, neprodleně to zastupitelstvu předložiti, aby potomně to schválilo.

Vláda může dáti věci náležející k činnosti přenesené zcela neb z části svými orgány spravovati.

Pozn. k § 61.

1. Opatření, kterým se obci odnímá působnost, přenesená podle § 56. moravského obec. zřízení je položeno do volného uvázení státní správy tak, že není způsobilé, aby se do tklo subjektivních práv obce. Opatření, kterým se obci od-

nímá působnost přenesená a ustanovuje se na útraty obce orgán náhradní podle § 105 morav. obec. zřízení jest vázáno na skutkové předpoklady v cit. § 105 uvedeně a jest způsobilé zasáhnouti do správní sféry obce. (Nález ze dne 4. března 1924 č. 3467.)

O vykonávání práva trestního.

Čechy. § 62. Když jest v zákonech a nařízeních, vztahujících se k odvětvím policie místní, k působnosti obce (§ 28) náležejícím, trest nějaký vyměřen, a když není na přestoupení těchto zákonů a nařízení zákonem trestním nějaká pokuta uložena, přísluší starostovi společně se dvěma členy obecní rady v takových přestupcích právo trestní vykonávati.

Jiných pokut nežli peněžitých, anebo, nemohl-li by vinník platiti jině pokuty nežli vězení, není dovoleno ukládati.

Pozn. Řízení trestní u trestního senátu obecního jest ústní řízení rejstříkové upravené cis. nařízením ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z., min. nař. ze dne 3. dubna 1855 č. 61 ř. z., min. nař. ze dne 30. září 1857 č. 198 ř. z., min. nař. ze dne 3. května 1858 č. 34 ř. z.

Pokuty peněžitě (pokuty pořádkové) dle ob. zřízení uložené, jdou dle § 116 ob. zř. do kasy obecní.

Srovnej výklad u § 38. ob. zř.

Pořad instanční sr. § 65. ob. zř.

Morava. § 57. Jest-li v zákonech a nařízeních, vydaných v příčině policie místní, k působnosti obce

(§ 27) náležející, trest nějaký vyměřen a není-li na přestoupení těchto zákonů a nařízení zákonem trestním uložena nějaká pokuta, přísluší starostovi obce společně se dvěma členy obecní rady vykonávati v přestupcích takových právo trestní.

Z tohoto trestního nálezu lze se odvolati na okresní úřad.

Jiných pokut nežli peněžitých, aneb nemohl-li by vinník platiti, nežli trestu vězení, není starostovi obce dovoleno ukládati.

Slezsko. § 57. Jest-li v zákonech a nařízeních, vydaných v příčině policie místní, k působnosti obce (§ 27) náležejících, trest nějaký vyměřen a není-li na přestoupení těchto zákonů a nařízení zákonem uložena nějaká pokuta, přísluší starostovi obce společně se dvěma členy obecní rady vykonávati v přestupcích takových právo trestní.

Toto trestní právo vykonává se mocí působnosti přenesené.

Jiných pokut nežli peněžitých, anebo nemohl-li by vinník platiti, nežli trestu vězení, není starostovi obce dovoleno ukládati.

Pozn. k § 62. Námitku podjatosti členů obecního trest. senátu musí strana v řízení správ. dostatečně konkretisovati. (Nález nejv. správ. soudu ze dne 5. pros. 1921 č. 14852).

Starosta může na každém poslušenství žádati a užívati prostředků donucovacích.

Čechy. § 63. Kdykoli starosta koná úřad svůj, má mu každý v obci úctu prokazovati a jeho poslouchati.

Bylo-li by potřebí, aby starosta opatření nějaké, k působnosti jeho* náležející, provedl prostředky donucovacími, má se při tom chovati dle nařízení zvláště v tom vydaných.

* V něm. textu »K působnosti obecní rady . . . «

Pak-li by proto, aby se vykonalo nějaká neodkladná opatření pomíjející, ježto se týče policie místní, bylo toho potřebí, může starosta výjimkou vyměřiti pokutu peněžitou až do 10 Kč, nebo nemohl-li by vinník platiti, vězení až do 24 hodin.

Morava. § 58. Starosta obce, vykonáváje policii místní, uložiti může pokutu peněžitou až do 20 Kč nebo vězení až do 48 hodin, jestli takového uložení trestu potřebí, aby nějaké opatření neodkladné přišlo k vykonání.

Co se potrestání týče, platí to, co nařízeno v § 57.

Slezsko. § 58. Starosta obce, vykonáváje policii místní, uložiti může pokutu peněžitou až do 20 Kč nebo vězení až do 48 hodin, jestli takového uložení trestu potřebí, aby nějaké opatření neodkladné přišlo k vykonání.

Co se potrestání týče, platí to, co nařízeno v § 57.

Pozn. k § 63. 1. Při výkonu opatření nařízených samosprávnými orgány použití jest čís. patentu ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. — ovšem za předpokladů v něm ustanovených (Budw. č. 13.220, nálež ze dne 11. října 1899 č. 8073.)

2. Obecní starosta může zá-

dati u bezprostředně nadřízených úřadů politických za vydání předváděcího rozkazu proti osobám marně předvolaným, předpokládaje zároveň průkaz o nutnosti předvolání a řádného obeslání. (Výnos min. vnitř. ze dne 23. ledna 1876 č. 17.954 ex 1875.)

Čechy. § 64. Pokuta peněžitá nebo vězení, vyměřené dle § 35 zastupitelstvem obecním nebo dle § 63 starostou, ukládáno budiž vůbec týměž způsobem, jak v § 62 nařízeno jest.

Ve případnostech pilných může ale starosta sám o sobě peněžitou pokutu uložiti.

P o z n. Srovnej §§ 35, 59, 62 a 63 ob. zř.

Morava. § 58. Viz § 58 mor. ob. zř.

Slezsko. § 58. Viz § 58 sl. ob. zř.

Kde se podávají stížnosti.

Čechy. § 65. Stížnosti na rozhodnutí učiněná dle §§ 62 a 64 podávány buďte k okresnímu úřadu.

[Těmž úřadu buďte také k předběžnému zkoušení a stvrzení předloženy nálezy, které starosta podle § 62. aneb 64. vynesl na duchovní vůbec nebo na duchovní správce všelikého vyznání ve státu uznaného, na učitele veřejné, na úředníky státní a zemské, pokud jsou ve službě činné, na členy říšské rady nebo poslance sněmovní anebo na osoby, ježto mají virilní hlas v zastupitelstvu okresním.]

P o z n. Druhá věta tohoto řu zrušena výslovně předpisem řu 25 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.).

Srovnej dále § 12 cit. novely (14 denní lhůta ke stížnosti).

Slezsko. § 58. Viz § 58 sl. ob. zř.

Morava. § 58. Viz § 58 mor. ob. zř.

Pozn. k § 65. 1. O nárocích na náhradu škody, která vznikla jednotlivým osobám nesprávným úředním jednáním obecního starosty, nemají rozhodovati úřady samosprávné, nýbrž soudy. (Budw. č. 512, nálež ze dne 13. července 1879 č. 1162.) Ohledně škod způsobených starostou při správě jmění obecního viz však § 5. fin. novely.

2. Správní soud není příslušným rozhodovati o tom,

zdali odůvodněno jest usnesení obecního zastupitelstva o nároku na náhradu škody proti obecnímu starostovi čili nic, protože o takovém nároku na náhradu škody mají rozhodovati řádné soudy. (Budw. č. 2421, nálež ze dne 20. února 1885 č. 484). Srovnej k tomu § 5 finanční novely.

3. Srovnej k tomu poznámky a judikaturu u § následujícího.

Komu odpovídá starosta z úřadování svého.

Čechy. § 66. Starosta odpovídá ze svého jednání úředního obci, a pokud se týče působnosti přenesené, také vládě. (Čl. XIII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Členové obecní rady a osoby zřízené dle § 54 odpovídají obci a právy jsou z toho, kdyby opomi-

nuly vykonati práce na ně vložené, aneb kdyby prací těchto náležitě nevykonaly.

Měla-li by obec na osobách jmenovaných z odpovědnosti a závaznosti v tomto paragrafu vyřknuté nějaké náhrady pohledávati, učiní to řádným pořádkem práva.

Pozn. O zodpovědnosti starosty obce i členů obecního zastupitelstva z hospodářské správy obcí viz § 5, 10, 16 a 18 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

V této příčině ustanovuje 4. a 5. odst. § 5 toto:

»O povinnosti k náhradě škody rozhoduje bezprostřední úřad dohlédací, z jehož výroku může jak obec, tak i ten, proti němuž byl na náhradu škody vydán, se odvolati.

Na základě právoplatného výroku dohlédacího úřadu rozhoduje řádný soud o výši náhrady, při čemž výrokem dohlédacího úřadu o povinnosti k náhradě škody jest vázán.

Tímto ustanovením jest podstatně změněn poslední odstavec tohoto řu.

Morava. § 59. Starosta obce odpovídá ze svého jednání úředního obci, a pokud se týče působnosti přenesené, také vládě. (Čl. XIII. zákona, dan. dne 5. března 1862.)

Tímto odpovídáním starosty obce nezrušuje se však odpovídání členů obecní rady a osob podle § 51 zřízených obcí, kdyby opominuli vykonati práce od starosty obce na ně vznesené, nebo kdyby prací těchto náležitě nevykonali.

Slezsko. § 59. Starosta obce odpovídá ze svého jednání úředního obci, a pokud se týče činnosti přenesené, také vládě. (Článek XIII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Tímto odpovídáním starosty obce nezrušuje se však odpovídání členů obecní rady a osob dle § 51 zřízených, kdyby opomenuli vykonávati práce od starosty obce na ně vznesené, aneb kdyby prací těchto náležitě nekonali.

Pozn. k § 66.

1. Samosprávné úřady jsou příslušny pohnatí k zodpovědnosti členy představenstva obce za škodu způsobenou obci, jakmile byly zjištěny nesprávnosti, kladené jim za vinu. (Budw. č. 2260, nález ze dne 22. října 1884 č. 2277. Podobně Budw. č. 4883, nález ze dne 16. října 1889 č. 3317.)

2. Nárok obce proti jejímu purkmistrovi na zapravení obnosu, který pro obec přijal, ale obci ani neodvedl, ani nezúčtoval, jest nárok soukromoprávní a náleží jako takový dle posavadních zřízení obecních ke kompetenci civilního soudu (Hye č. 173, nález říšského soudu ze dne 25. října 1878 č. 217).

3. Vybírání okresních přírážek není úřední povinností obecního starosty, aniž patří do jeho působnosti. Pakliže tedy okresní zastupitelstvo vybíráni to svěřilo obecnímu starostovi, opatruje obecní starosta toto vybírání jako zmocněnec okresním zastupitelstvem zvolený a může tedy, jestliže obecní starosta jako mandatář okresního zastupitelstva jedná nesprávně, jenom obecní starosta činěn býti zodpovědným, nikoli však obec (Budw. č. 435, ná-

lez ze dne 1. března 1879 č. 309).

4. Není přípustno, aby k cíli vymození náhrady dle § 66 ob. zř. uložena byla starostovi obecnímu, který není více ve svém úřadě, pořádková pokuta ve smyslu § 100 ob. zř. (Budw. č. 8861 A, nález ze dne 13. dubna 1912 č. 4240, praejud. Budw. č. 2047).

5. Náhrada útrat úřední komise může býti starostovi obce jen tenkrát uložena, jestliže vyslání komise bylo vyvoláno nesplněním zvláštního příkazu ve věcech samostatné působnosti obce před tím starostovi obce uděleného (Budw. č. 8815 A, nález ze dne 20. března 1912 č. 3161).

6. Starostovi obce uložena náhrada útrat trestního řízení nesmí býti převzata ku placení obcí ani tenkrát, byl-li delikt spáchán podnikem obecním (časopisem obce). (Budw. č. 11170 A, nález ze dne 18. pros. 1915 č. 8096.)

7. Za platnosti ustanovení § 66 odst. 3. českého ob. zř. nebyly úřady samosprávné příslušny, aby v kterémkoliv směru rozhodovaly meritorně o náhradních nárocích obce proti obecnímu starostovi z jeho úřadování (Boh. 2483/23 — 1917/22).

Kapitola pátá.

O hospodářství obecním a o rozvrhování platů a dávek na obce.

Jmění obecní budiž zapsáno do inventáře.

Čechy. § 67. Veškeré jmění movité i nemovité i veškeré spravedlnosti obce a ústavů obecních zapsány buďte do zevrubného inventáře, do něhož každý občan může nahlédnouti.

Obec jest povinna přihlížeti k tomu, aby veškeré nemovité jmění obce a ústavů obecních vloženo bylo do knih veřejných.

Pozn. K tomu srovnej § 17 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 60. Veškeré jmění movité a nemovité, a veškeré spravedlnosti obce a ústavů obecních zapsány buďte do zevrubného inventáře, do něhož může každý nahlédnouti, kterému přímá daň v obci předepsána jest.

Slezsko. § 60. Veškeré jmění movité i nemovité a veškerá práva obce a ústavů obecních zapsány buďte do zevrubného inventáře.

Do inventáře tohoto může každý úd obce nahlédnouti.

Pozn. k § 67.

K §§ 68—91, které byly vesměs zrušeny a nahrazeny příslušnými ustanoveními finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.), uvedena také starší judikatura, pokud ještě může mít vztah na převzaté textování zákona. Rozhodnutí taková staršího data dlužno

ovšem ale bráti s rezervou, a není možno dovolávat se jich jako authentického výkladu nového zákona.

1. Účelem inventáře, jež dle § 67 č. ob. zř. obcí se má vésti, jest dle cit. zák. pouze chování v patrnosti majetku obecního a veškerých práv obce a její ústavů. Zapiše-li se něco do inventá-

ře, nemá to význam nějakého rozhodnutí o tom, že zapsané právo skutečně existuje, i kdyby obec jinak k takovému výroku byla příslušna. Výrok takový dotkne se jen tehdy takového právního poměru, o nějž se jedná, jeví-li se skutečně rozhodnutím, byli-li tedy vydán na základě správně provedeného řízení a v instančním předepsaném pořadu. Když tedy lhůta k odporování inventáři minula, aniž by odkudkoliv nějaký odpor byl učiněn, nemůže se z toho vyzovovati právní moc ve smyslu, jako by právní poměry v inventáři zaznamenané nadále byly chráněny proti každému odporu (Budw. č. 11124, nález ze dne 4. listopadu 1897 č. 5626).

2. Vložení obecního inventáře není předepsáno; členům obce přísluší jen právo, aby do něho nahlédli (Budw. č. 48 A, nález ze dne 21. ledna 1901 č. 546).

3. Nerozhodno jest pro posouzení té okolnosti, zda-li obec jest majitelkou usedlosti, byla-li usedlost obci připsána v katastru (Budw. č. 189, nález ze dne 9. ledna 1878 č. 21).

4. Naproti tomu jest rozhodným zápis v knihách pozemkových pro důkaz formálního práva, že usedlost nějaká jest vlastnictvím osady (Budw. č. 8032, nález ze dne 12. července 1894 č. 2709).

5. Okresní a zemský výbor jsou příslušný učiniti opatření, aby se vymohlo vtělení do knih realit, jež byly uznány obecním majetkem (Budw. č. 176, nález ze dne 13. prosince 1877 č. 1652.)

6. Zákonných předpisů o tom, jak se má spravovati majetek obecní, sluší užívati a je vykonávati i kdyby opačný obyčej se byl ujal (Budw. č. 5092, nález ze dne 17. ledna 1890 č. 185).

Jak se má kmenové jmění chovati.

Čechy. § 68. [Kmenové jmění a kmenový statek jak obce tak i ústavů obecních chovány buďtež neztenčeny.

K rozdělení kmenového jmění neb statku mezi občany potřebí jest usnesení sněmu.]

Pozn. S tento byl zrušen a nahrazen §em 21 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Viz poznámku u § následujícího.

Morava. § 61. [Kmenové čili základní jmění a statek jak obce tak i ústavů obecních chovány buďtež neztenčeny.

K rozdělení kmenového jmění a statku potřebí jest zákona zemského.]*

* Viz § 68 č. ob. zř.

Slezsko. § 61. [Kmenové čili základní jmění a statek jak obce tak i ústavů obecních chovány buďtež neztenčeny. K rozdělení kmenového jmění a statku mezi údy obce potřebí jest zákona zemského.]*

* Viz § 68 č. ob. zř.

Pozn. k § 68.

1. Pouhé tvrzení soukromých osob, že pozemek, jeví se dle veškerých spisů jako majetek obce, jest jejich vlastnictvím, nemůže zameziti výrok samosprávných úřadů o prodeji takového pozemku a o naložení s tržní cenou toho pozemku jako s kmenovým jměním obce (Budw. č. 642, nález ze dne 12. prosince 1897 č. 2299).

2. Z předpisů obecního zřízení, že vydaje pro jednotlivé účely obecní mají se braditi především z příjmů jmění obecního a že k úhradě nekrytých výloh mají se rozepsati obecní přírázky, sluší dovozovati, že každý poplatník jest oprávněn v pořadí instančním samosprávných úřadů odporovati takovému nakládání se jměním obecním, jež by mohlo býti na újmu jeho přírážkovému závazku, a úřad dovolaný jest povinen, stížnost takovou věcně zkoumati a o ní rozhodnouti (Budw. č. 10366,

nález ze dne 6. února 1897 č. 741).

3. Usnese-li se obecní zastupitelstvo na tom, aby se vložilo na budovu obci patřící a knihovně jí připsanou právo vlastnické pro školu, jest v tom spatřovati zřízení obecního jmění, byť by i budovy té škola skutečně delší dobu již užívala (Budw. č. 8410 A, nález ze dne 21. září 1911 č. 9828, analog. Budw. č. 4049 A, nález ze dne 29. prosince 1905 č. 14100).

4: Obecní zřízení v §u 68 (Čechy) pod pojmem rozdělení kmenového jmění nebo statku nerozumí úplatné převody obecního statku na část občanů (nález nejv. spr. soudu ze dne 25. května 1921 č. 6438).

5. Zásadně není vyloučeno ani darování kmenového jmění obecního, zejména když by tím obec splnila některý ze svých veřejných úkolů (Čechy). (Boh. 1558/22.)

Jak se má užívatí jmění obecního a nač se má obrátiti to, co z jeho užitků přebude.

Čechy. § 69. [Veškeré jmění obcí a ústavů obecních, které užitek přináseti může, spravováno buď tak, aby se z něho trvale co možná největšího důchodu nabylo.

Co v jednom roce přebude, obráceno buď na zapravení potřeb v roce příštím a nebylo-li by toho k tomu potřeba, buďž pov úroky uloženo.

To co ročně přebude, může se mezi občany rozdělití jen v případnostech zvláště důležitých a jediné pod tou výjimkou, že všechny potřeby obecní bez rozvržení dávek na obec jsou zapraveny, a že také budoucně, jakož předvídati lze, bez takového rozvržení budou se moci zapravovati (§ 97).]

Pozn. Ustanovení tohoto §u byla zrušena a nahražena §em 21 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 62. [Veškeré jmění obcí a ústavů obecních, které užitek přináseti může, spravováno buď tak, aby se z něho co možná trvalého důchodu nabylo.

Co v jednom roce přibude, obráceno buď na uhrazení potřeb v roce příštím a nebylo-li by toho k tomu potřeba, buďž to pod úroky uloženo, a ke jmění kmenovému přiřazeno.

To, co ročně přebude, může se rozdělití jen v případnostech zvláště důležitých a jediné pod tou výjimkou, že všechny potřeby obecní bez rozvržení dávek na obec jsou zapraveny a že také budoucně, jakož předvídati lze, bez takového rozvržení budou se moci zapraviti. K tomu však také jest potřebí schválení zemského zastupitelstva.]*

* Viz § 69 česk. ob. zř.

Slezsko. § 62. [Veškeré jmění obcí a ústavů obecních, které užitek přináseti může, spravováno buď tak, aby se z něho co možná největšího trvalého důchodu nabylo.

Co v jednom roce přibude, obráceno buď na uhrazení potřeb v roce příštím a nebylo-li by toho k tomu potřeba, buďž to na úroky uloženo a ke jmění kmenovému přiřazeno.

Mezi údy obce může se to, co ročně přebude, rozdělití jen v případnostech zvláště důležitých a jediné pod tou výjimkou, že všechny potřeby obecní bez rozvržení dávek na obec, jsou zapraveny, a že také budoucně, jakož předvídati lze, bez takového rozvržení budou se moci zapravovati (§ 89).]*

* Viz § 69 česk. ob. zř.

Pozn. k § 69.

1. Rozhodovati o právech požitkových, jakož i o vlastnosti předmětu majetkového

náleží výhradně do kompetence orgánů samosprávných (Budw. č. 8519, nález ze dne 21. března 1895 č. 1438).

2. Samosprávný úřad nemůže odepřít rozhodnutí o záležitosti, při níž se jedná o obecní majetek, a sice o obecní jmění, ohledně něhož mají členové obce požitková práva (Budw. č. 3675, nálež ze dne 29. září 1887 č. 2576).

3. Při správě jmění a při vyřizování výročních účtů jest obecní zastupitelstvo vázáno ustanovením obecního zřízení, pročť pak jeho příslušné jednání podléhá i meritornímu zkoušení a rozhodnutí vyšších samosprávných orgánů, a to nejen pořadem instancí, nýbrž i ohledně dozoru (Budw. č. 6833, nálež ze dne 26. října 1892 č. 3138).

4. Dle § 68 a 69 ob. zř. má se kmenové jmění obce zachováti neztenčené a tak spravovati, aby pokud možná trvale největšího důchodu z něho se nabylo. Dle § 69 a 74 ob. zř. má se použití výtežků ku krytí potřeb obecních a přináležejí tedy řádná správa s jměním obecním k povinností obecního starosty, za něž ručí a zavázán jest k náhradě dle § 66 ob. zř. (Budw. č. 642, nálež ze dne 12. prosince 1879 č. 2299).

5. O ručení starosty srovnej nyní §§ 5, 10, 16 a 18 finanční novely.

6. Předmět majetkový, jenž stále byl prostředkem ku krytí potřeb obecních, má se spravovati jako jmění obec-

ni. Byli-li takový předmět majetkový jednotlivým občanům odevzdán k použití s tou podmínkou, že mají uhrázovati veškeré výlohy obecní, jest úřad dohlédací oprávněn naříditi jiné upotřebení, aby se docílilo lepšího výtěžku (Budw. č. 3644, nálež ze dne 13. července 1887 č. 1967).

7. Okolnost, že massa majetková jest zvláštním vlastnictvím některého místa, nemění nic na charakteristické povaze jmění obecního, že jest to jmění mající za účel, aby se z něho hradily určité výdaje k účelům obecním, ani nemění nic na právním důsledku z toho vyplývajícím, že obtížení členů obce přírážkami k uhrazení obecních potřeb má nastati jen tehdy a potud, pokud na to příjmy z jmění obecního nestačí (Budw. č. 6228, nálež ze dne 6. listopadu 1891 č. 3505).

8. Rozhodnutí o způsobu používání obecního jmění, při němž se nejedná o zjištění nějakých subjektivních nároků právních, nýbrž o pouhý akt správy, není způsobilé nabýti materiální moci práva ve smyslu, že by byl úřad vázán tímto rozhodnutím, nebo že by z toho obci nebo jednotlivým členům jejím mohlo vzejíti právo na trvalé udržení stavu tím nastalého. Každý poplatník, jehož povinnost platiti přírážky by tím byla poškozena, jest

oprávněn, taková opatření pořadem práva u samosprávných úřadů bráti v odpor. (Budw. č. 10366, nálež ze dne 6. února 1897 č. 741.)

9. Je-li původ práva jednotlivých uživatelů obecního majetku hledati v tom, že oprávněné subjekty jsou v určité veřejnoprávní relaci k

obci, buď jako držitelé určitých usedlostí v obci, buď jako příslušníci obce, aneb jen jako obyvatelé obce, pak jde nepochybně o veřejnoprávní poměr, který dodává ráz veřejnoprávní i jejich právu užívacímu. (Nález nejv. spr. soudu ze dne 6. dubna 1921 č. 3519).

Jak se má užívati obecního statku.

Čechy. § 70. [Co se toho týče, zdali občané mají právo k účastenství statku obecního a kterou měrou práva tohoto užívati mohou, spravovati se jest obyčejem posavadním, jemuž nebylo odporováno, s tím však obmezením, aby žádný občan, jenž má právo k užitkům, nebral z obecního statku většího užítka, nežli pro dům a statek zapotřebí má, leč že by zvláštní titul právní dopouštěl z toho výjimku.

Pokud by ale nebylo obyčejem takového, má zastupitelstvo ustanovením zvláštním účastenství v užitcích statku obecního vyměřiti, šetře v tom obmezujícího nařízení výše položeného.

Při tom může se ustanoviti, že jen ten má míti účastenství v užitcích, kdo platí jistou roční dávku a na místě nebo vedle této dávky zapraví jisté vkupné.

Užitky ze statku obecního, které přebudou po zapravení všeho toho, co komu dle práva náleží, odvedeny buďte do kasy obecní.

Pozn. § tento byl celý zrušen zákonem ze dne 17. července 1919 č. 421 sb. zák. a nař., kterým se mění obecní statek v kmenové jmění.

Morava. § 63. [Co se toho týče, zdali kdo má právo k účastenství v užitcích statku obecního, a kterou měrou práva toho užívati může, spravovati se jest obyčejem posavadním, jemuž nebylo odporováno, s tím však obmezením, že žádný, jenž má právo k užitkům, nemá bráti ze statku obecního většího užítka, nežli pro dům a statek zapotřebí má, leč že by zvláštní titul právní dopouštěl z toho výjimku.

Pak-li by ale a pokud by nebylo obyčejem takového, jemuž se neodporovalo, má zastupitelstvo ustanovením zvláštním v užitcích statku obecního vyměřiti, šetře v tom obmezujícího nařízení výše položeného.

Při tom může se stanoviti, že jen ten má míti účastenství v užitečích, kdo platí jistou roční dávku a na místě nebo vedle této dávky jistě vkupně.

Užitky ze statku obecního, které přebudou po zapravení všeho toho, co komu dle práva náleží, odvedeny buďte do kasy obecní.*

* Viz § 70 českého ob. zř.

Slezsko. § 63. [Žádný úd obce nemá bráti ze statku obecního většího užitku, nežli pro dům a statek zapotřebí má.

Užitky ze statku obecního, které po zapravení všech potřeb přebudou, odvedeny buďte do kasy obecní.*

* Viz § 70 českého ob. zř.

O roce správním.

Čechy. § 71. [Správní rok obecní srovnává se se správním rokem státním.]

Pozn. § tento nahražen ustanovením §u 1 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.):

§ 1. O všech příjmech a vydáních obce, podniků, ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných sestaviti jest každoročně rozpočet pro nejbližší správní rok, který jest totožný se správním rokem státním.

Správní období pro státní hospodaření kryje se nyní s rokem kalendářním (nař. min. financí ze dne 27. prosince 1918 č. 7. sb. zák. a nař. ex 1919).

Morava. § 64. [Správní rok obecní srovnává se se správním rokem státním.]*

* Srovnej § 71 č. ob. zř.

Slezsko. § 64. [Správní rok obecní srovnává se se správním rokem státním.]*

* Viz § 71. č. ob. zř.

O výročním rozpočtu příjmů a vydání.

Čechy. § 72. [Představený obecní má každého roku sdělati rozpočty příjmů a vydání jak obce tak i ústavů obecních na správní rok nejprve příští a zastupitelstvo obecní má tyto rozpočty nejdéle měsíc před počtím tohoto roku na jisto postaviti.

Nejdéle dva měsíce, když správní rok došel, má starosta počty, týkající se příjmů a vydání obce a ústavů obecních, zastupitelstvu obecnímu předložiti, aby je zkoušelo a vyřídilo.

Jak rozpočty předchozí tak i počty roční buďtež alespoň čtrnácte dní dříve, než je zastupitelstvo bude zkoušeti, u představeného obecního veřejně vyloženy, aby každý občan v ně mohl nahlédnouti. (Článek XIV. zákona daného dne 5. března 1862.)

Kdy se vyloží, buďiz prohlášeno, a to, co ten neb onen občan v příčině jich připomenul, buďiz při zkoušení jich v uvážení vzato.]

Pozn. § tento byl zrušen a nahražen ustanovením § 6 a 7 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 65. [Představený obce má každého roku rozpočty příjmů a vydání obce a obecních ústavů na správní rok nejprve příští zdělati a zastupitelstvo obecní má tyto rozpočty nejdéle měsíc před počtím tohoto roku na jisto postaviti.

Nejdéle dva měsíce, když správní rok došel, má představený obce počty týkající se příjmů a vydání obce a ústavů obecních zastupitelstvu obecnímu předložiti, aby je zkoušelo a vyřídilo.

Jak rozpočty předchozí tak i počty roční buďtež alespoň 14 dní dříve, než je bude zastupitelstvo zkoušeti, u představeného obce veřejně vyloženy, aby v ně mohli nahlédnouti všichni, jimž v obci přímá daň předepsána jest. (Čl. XIV. zák. dan. dne 5. března 1862.) To, co ten neb onen občan v příčině jich připomenul, buďiz při zkoušení jich v uvážení vzato.]*

* Viz § 72 č. ob. zř.

Slezsko. § 65. [Představený obecní má každého roku zdělávati rozpočty příjmů a vydání jak obce tak i ústavů obecních na správní rok nejprve příští, a zastupitelstvo obecní má tyto rozpočty nejdéle měsíc před počtím tohoto roku najisto postaviti.

Nejdéle dva měsíce, když správní rok došel, má představený obce účty týkající se příjmů a vydání obce a ústavů obecních zastupitelstvu obecnímu předložiti, aby je zkoušelo a vyřídilo.

Jak rozpočty předchozí tak i účty roční buďtež aspoň 14 dní dříve, než je zastupitelstvo bude zkoušeti, u představeného obce veřejně vyloženy, aby v ně každý úd mohl na-

hlédnouti. (Čl. XIV. zákona, dan. dne 5. března 1862.) To, co ten neb onen občan v příčině jich připomenul, budíž při zkoušení jich v uvázení vzato.*

* Viz § 72 č. ob. zř.

Pozn. k § 72.

1. Položky obecního rozpočtu musí spočívatí na konkrétním reálním podkladu, podle okolností případu dostatečném k tomu, aby bylo lze posouditi jich účelnost a přiměřenost; je podstatnou vadou řízení, když vyšší instance, nemajíc takového podkladu, o účelnosti a přiměřenosti jich rozhodovala. (Nález nejv. spr. soudu ze dne 28. června 1921 č. 8298.)

2. Rozdělení se obec, může obec oddělená teprve tehdy samostatně své hospodářství vésti, pokud se týče rozpočet činiti, když zastupitelstvo její jest ustaveno. (Budw. č. 11262, nález ze dne 22. prosince 1897 č. 6678.)

3. Okresní výbor jest oprávněn zastupitelstvem osadním podanou žádost za sdělení účtů ihned sám vyříditi, aniž by vyvolával rozhodnutí správní komise (§ 99 č. ob. zř.). Zastupitelstvo místní, jež jako úd obce odporuje účtům obecním, nemůže žádati zvláštního sdělení těch kterých účtů (Budw. č. 5858, nález ze dne 2. dubna 1891 č. 1201).

4. Právo nahlédnouti do rozpočtu obce a výročních účtů jest časově omezeno. Dle § 72 ob. zř. č. nepřisluší občanům právo nahlédnouti

v rozpočty a účty obce — jak se to má na př. dle § 67 č. ob. zř. s inventářem obecním — kdykoliv, nýbrž jen v určité zákonem vymezené lhůtě (Budw. č. 4958, nález ze dne 16. listopadu 1889 č. 3393).

5. Předpis zákona o veřejném vyložení rozpočtu nevztahuje se na výroční účty ústavů obecních. (Budw. č. 10402 A, nález ze dne 27. června 1914 č. 6656. Analogicky Budw. č. 5917 A, nález ze dne 24. dubna 1908 č. 4020.)

6. Novou finanční novelou z 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař. nebyl zrušen zákon z dne 19. září 1883 č. 51 českého zem. zákona jenž stanoví:

§ 1. Kdykoli by některé zastupitelstvo obecní opomenulo v rozpočtu obecním učiniti opatření, aby se uhraditi mohly peněžní závazky obce, jež jí buď k účelům veřejným po zákonu mocí příslušného výroku jsou uloženy, nebo na titulu soukromého práva se zakládají a exekucí vymáhány býti mohou, má výbor okresní právo a povinnost, ve srozumění se zemskou správou politickou takovéto prokázané pohledávky vložiti v rozpočet obecní a podle míry potřeby uložiti

přirážky k přímým daním v obci.

§ 2. Kdykoliv by některý výbor okresní nebo zastupitelstvo okresu opomenulo v rozpočtu okresním učiniti opatření, aby se uhraditi mohly peněžní závazky okresu, jež mu buď k účelům veřejným po zákonu mocí příslušného výroku jsou uloženy, nebo na titulu soukromého práva se zakládají a exekucí vymáhány býti mohou, má zemský výbor právo i povinnost ve srozumění se zemskou správou politickou takovéto prokázané pohledávky vložiti v rozpočet okresní a podle míry potřeby uložiti přirážky k přímým daním v okresu.

§ 3. Ani v tom ani v onom případě (§ 1 a 2) není potřebí vyššího schválení, jež jinak zákonem jest předepsáno k účelu vybírání přirážek obecních a okresních.

§ 4. Rozvrhování a vybírání přirážek obecních neb okresních, o kterých se byl usnesl výbor okresní nebo

výbor zemský podle §§ 1 a 2 tohoto zákona, konáno budíž berními úřady.

§ 5. Okresní výbor, pokud se týče zemský výbor má právo i povinnost učiniti vhodná opatření, aby peníze, jež se těmito přirážkami sešly, vynaloženy byly k účelům svému, i mohou k tomu konci žádati za spolupůsobení orgánů přirážku vybírajících.

K § 72. 7. Okolnost, že vyložení ob. rozpočtu nebylo dle § 72 č. ob. zř. řádně vyhlášeno, a že nebylo veřejně vyhlášeno usnesení o obecní přirážce dle § 90, nemá po zákonu o sobě v zápětí naprostou neplatnost usnesení o ob. přirážce. (Boh. 1997/23).

8. Povinnost skládati účty o příjmech a vydáních obce dle § 65 ob. zř. mor. a důsledky z opomenutí této povinnosti stihají starostu obce i když k vykonávání této práce ustanoven byl obecní radní jako finanční referent. (Nález ze dne 23. března 1925 č. 5972.)

Co se má činiti, když vzejdou později nějaké výlohy.

Čechy. § 73. [Vzešly-li by během roku správního výlohy, nějaké, které v rubrice rozpočtu k nim se vztahující buď naprosto nejsou zahrazeny, nebo jsou zahrazeny jen z části, a nemůže-li se vydání takové odložit, předlož to starosta zastupitelstvu, by se o to usneslo.

Byla-li by věc velice pilná a nemohl-li by starosta beze škody a bez nebezpečení prve za přivolení zastupitelstva

žadati, může výlohy potřebné zapraviti, má to však neprodleně zastupitelstvu předložiti, aby to potomně schválilo.]

Pozn. § tento byl zrušen a nahrazen ustanovením § 8, 10—14 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 66. [Při hospodaření s jméním držeti se jest bedlivě předchozího rozpočtu najisto postaveného.

Vzešly-li by během roku správního výlohy nějaké, které v rubrice rozpočtu k nim se vztahující naprosto buď nejsou uhrazeny aneb jsou uhrazeny jen z části, a nemůže-li se vydání takové odložit, předlož to představený obce zastupitelstvu, by se o tom usneslo.

Byla-li by věc velice pilná a nemohl-li by představený bez velké škody a bez nebezpečení dříve za přivolení zastupitelstva žádati, může výlohy potřebné zapraviti, předlož to však neprodleně zastupitelstvu, aby to potomně schválilo.]*

* Viz § 73 č. ob. zř.

Slezsko. § 66. [Při hospodaření se jméním držeti se jest bedlivě předchozího rozpočtu najisto postaveného.

Vzešly-li by během roku správního výlohy nějaké, které v rubrice rozpočtu k nim se vztahující buď naprosto nejsou uhrazeny, nebo jen z části, a nemůže-li se vydání takové odložit, předlož to představený obce zastupitelstvu, by se o tom usneslo.

Byla-li by věc velice pilná a nemohl-li by představený bez velké škody a bez nebezpečení dříve za přivolení zastupitelstva žádati, může výlohy potřebné zapraviti, má to však neprodleně zastupitelstvu předložiti, aby to potomně schválilo.]*

* Viz § 73 č. ob. zř.

Pozn. k § 73.

Ku platnosti usnesení obecního výboru o převzetí ručení, z něhož vzejíti mohou v budoucnosti konkrétní výdaje — není třeba zacho-

vati oněch forem, jež zákon v §§ 72 a 73 ob. zřiz. předpisuje pro vyřízení obecního rozpočtu. (Viz Boh. č. 125 A, náleží ze dne 11. června 1919 č. 2880.)

Odkud se má vydání zapravovati.

Čechy. § 74. [Všeliká vydání ku potřebám obecním zapravována buďte předkem a nejprve z příjmů, docházejících do kasy obecní.]

Pozn. § tento nahrazen ustanovením §§ 2, 3, 19 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 67. [Všeliká vydání ku potřebám zapravována buďte předkem a nejprve z příjmů, docházejících do kasy obecní.]*

* Viz § 74 č. ob. zř.

Slezsko. § 67. [Všeliká vydání ku potřebám obecním zapravována buďte předkem a nejprve z příjmů, docházejících do kasy obecní.]*

* Viz § 74 č. ob. zř.

Kdy se má vydání zapravovati ze zvláštního jmění.

Čechy. § 75. [Jest-li k zapravení jistých výloh určeno jmění zvláštní, obráceny k tomu buďtež nejprve příjmy z tohoto jmění, aniž dovoleno jest, příjmů těchto k něčemu jinému obracetí.]

Pozn. Nahrazeno ustanovením § 19 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 68. [Jest-li k zapravení jistých výloh určeno jmění zvláštní, obráceny k tomu buďtež nejprve příjmy z tohoto jmění, aniž dovoleno jest, příjmů těchto k něčemu jinému obracetí.]*

* Viz § 75 č. ob. zř.

Slezsko. § 68. [Jest-li k zapravení jistých výloh určeno jmění zvláštní, obráceny k tomu buďtež nejprve příjmy z tohoto jmění, aniž dovoleno jest, příjmů těchto k něčemu jinému obracetí.]*

* Viz § 75 č. ob. zř.

Pozn. k § 75.

1. Ohledně zvláštního jmění zmíněného v § 75 č. ob. zř. jsou samosprávné úřady dohlédací oprávněny k takovým opatřením, které mají za

účel zajistiti takové jmění jeho účeli. (Budw. č. 8749 A, náleží ze dne 22. února 1912 č. 2322; podobně Budw. č. 3486 A, 12.797 a 8648.)

Jak se zapravuje vydání ve spojených obcích.

Čechy. § 76. [Spojily-li se dvě neb více obcí místních s výhradou jmění svého v obec jednu, obráceny buďtež příjmy Obecního zřízení

odděleného jmění dle úmluvy při spojení učiněné a nebylo-li by úmluvy takové, obráceny buďte na zapravení onoho nákladu, kterýž vychází na tu kterou obec, ježto byla prve samostatná. Přebude-li něco té neb oné obci, jest to výhradně její.]

Pozn. Nahrazeno ustanovením § 20 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 69. [Spojily-li se dvě nebo více obcí místních s výhradou jmění svého v obec jednu, obráceny buďtež příjmy odděleného jmění dle úmluvy při spojení učiněné, a nebylo-li by úmluvy takové, obráceny buďte k zapravení nákladu, kterýž na každou z předešlých obcí samostatných vychází.]*

* Viz § 76 č. ob. zř.

Slezsko. § 69. [Spojily-li se dvě aneb více obcí místních s výhradou jmění svého v obec jednu, obráceny buďtež příjmy odděleného jmění dle úmluvy při spojení učiněné a nebylo-li úmluvy takové, obráceny buďte k zapravení nákladu, který na každou z předešlých obcí samostatných vychází.]*

* Viz § 76 č. ob. zř.

Pozn. k § 76. 1. Aby tohoto §u mohlo býti použito, předpokládá se, že jedna z osad tvořících nyní jednu místní obec, má zvláštní užitek poskytující jmění, a že jde o náklad, jež hraditi má osada jmění toto držící, pokud se týká, že poplatník patří k osadě, ohledně níž činí nárok, aby hradila na něj rozvrženou obecní přírůžku z výtěžku jmění osadního. (Budw. č. 577 A, nález ze dne 19. října 1901 č. 7756.)

2. Každá z osad spojených

Kdo má vésti náklad na statek obecní.

Čechy. § 77. [Daně a jiné dávky s držením a užíváním statku obecního spojené, též náklad na dohled k statku a na vzdělání jeho, nemohou-li zapraveny býti z užítku ze statku

v jednu obec má samostatnou zvláštní správu svého jmění osadního, ačli nebyla pozitivně umluvena správa společná a není dokázána úmluva taková (§ 76, 107, 112 č. ob. zř.) (Budw. č. 5092, nález ze dne 17. ledna 1890 č. 185.)

3. Má-li se dokázati příslušnost k osadě, nestačí pouhá prohlášení súčastných stran, nýbrž má se o tom konati potřebná šetření (Budw. č. 5380, nález ze dne 18. června 1890 č. 2019).

obecního do kasy obecní docházejících (§ 70), zapravovány buďte od těch, kteří v užitečích statku obecního účastenství mají, dle míry tohoto účastenství.]

Pozn. § tento byl zrušen zákonem ze dne 17. července 1919 č. 421 sbírky zák. a nař., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

Morava. § 70. [Daně a jiné dávky, s držením a užíváním statku obecního spojené, též náklad na dohled ke statku a na vzdělávání jeho, nemohou-li zapraveny býti z užítku, ze statku obecního do kasy obecní docházejících (§ 63), zapravovány buďte od těch, již v užitečích statku obecního účastenství mají, dle míry tohoto účastenství.]*

* Viz § 77 č. ob. zř.

Slezsko. Viz § 69.

Kdo má zapravovati výlohy zvláštní.

Čechy. § 78. [Výlohy, které se týkají jediné prospěchu té neb oné třídy občanů, nebo některých částí okrsku obecního, anebo konečně některých držitelů, na př. náklad na chování v dobrém způsobu polních cest, příkopů nebo svodnic atd. zapravovány buďte od těch, kdo z toho mají užitek, ač nestává-li nějakého jiného zřízení se závazkem právním.]

Pozn. Nahrazeno ustanovením §§ 25—28 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 75. [Výlohy jiné, na př. náklady na chování polních cest, svodnic, atd., které se týkají pouze prospěchu jednotlivých částí okrsku místní obce jednotlivých držitelů pozemků neb celých tříd jich, buďtež, nestává-li nějakého jiného zřízení dle práva zavazujícího, zapraveny od těch, jichž se to týče.

Co se týče přispívání k stavbám vodním ježto se k dobrému držitelů pozemků konají, jest se chovati podle předpisů dne 10. listopadu 1830 daných.]*

* Viz § 78 č. ob. zř.

Slezsko. § 70. [Výlohy, které se týkají jenom prospěchu některých držitelů pozemků, na př. náklad na chování cest polních, příkopů nebo svodnic atd., zapravovány buďte, nestává-li nějakého jiného zřízení dle práva zavazujícího od těch, jimž prospěch z tohoto vychází, a šetřeno v tom

bud', co se týče přispívání ke stavbám vodním, které se k dobrému držitelů pozemků konají, nařízení stávajících.]*

* Viz § 78 č. ob. zř.

Pozn. k § 78. 1. Použití výmínečných ustanovení zákona, dle nichž zvláštní výlohy nemají se rozvrhnouti na celou obec, není dáno do volného uvážení obce, nýbrž musí jich býti použito, jakmile jsou pro to dány zákoně podmínky. (Budw. č. 9819 A, nález ze dne 18. října 1913 č. 10.337. Analog. Budw. č. 3534 A, nález ze dne 10. května 1905 č. 5275.)

2. Nyní platného ustanovení § 25 fin. novely sluší rovněž použití vždy, i když tu není deficitu (arg. § 24 fin. novely).

3. Náklad na policii bezpečnostní dlužno vždy rozvrhnouti na celou obec místní, i když jeví se nutnou jenom v osadě (Budw. č. 1998, nález ze dne 24. ledna 1884 č. 2820). Policie požární jest však záležitostí osadní (tamže).

4. Jenom cesty veřejné věnované všeobecnému styku (chůzi a vozbě) § 4 zák. z 12. srpna 1864 č. 64 z. z. pro Čechy) mají se udržovati na útraty celé obce, kdežto polní cesty, jež dotýkají se pouze zájmů jednotlivých držitelů (§ 78 č. ob. zř.) udržovati mají účastníci (Budw. č. 11.932, nález ze dne 9. července 1898 č. 3809).

5. Aby se mohlo použití §

78 o cestě polní, předpokládá se nutně, že cesta za výhradný účel má sloužiti skupině účastníků docela určité a přesně zjištěné (Budw. č. 12612, nález ze dne 11. března 1899 č. 1660).

6. Zdali parcela pozemková jest obecní cestou čili nic, zjisti se usnesením obce, pokud politický úřad tomu neodpírá, a pokud cesta ta není ani zemskou ani okresní silnicí ani majetkem soukromým (Budw. č. 1280, nález ze dne 26. ledna 1882 č. 110).

7. Vyšetruje-li se skutkový stav, zdali cesta nějaká má se pokládati za veřejnou, má se také hleděti k tomu, zdali cesta ta sloužila všeobecné chůzi a vozbě, nebo dosud slouží. Nebylo-li to vyšetřeno, jest zřízení vadné (Budw. č. 798, nález ze dne 11. června 1880 č. 1161).

8. Aníž by dostatečně zjištěn byl skutkový stav, nelze bezpečně rozhodnouti, zdali parcela pozemková jest veřejnou, všeobecné chůzi a vozbě věnovanou cestou veřejnou nebo pouze cestou obecní, tvořící sice statek obecní, ale sloužící toliko zájmům komunikačním jednotlivých občanů (Budw. č. 8000, nález ze dne 28. června 1894 č. 2521).

9. Zvláštní titul právní,

mocí kteréhož by povinnost trvale zřizovati a udržovati cestu obecní náleželo na jednotlivé účastníky soukromé a nikoli na obec, může se zakládati jen na úmluvě, na nařízení zákona, nebo na pravoplatném rozhodnutí, nikoli však na promlčení let (Budw. č. 8484, nález ze dne 8. března 1895 č. 1229).

10. Zjistiti výhody nově vystavěné silnice obecní pro hospodářské účely jednotlivých pozemků jest nutno, jde-li o stanovení příspěvkové povinnosti držitelů jejich ku nákladům zřízení (Budw. č. 12517, nález ze dne 17. února 1899 č. 1163).

11. Udržovati most více obcím společný, vedoucí veřejnou cestou obecní, povinny jsou obce jen potud, pokud most leží v obvodu jejich obce (Budw. č. 10449, nález ze dne 27. února 1897 č. 1183).

12. Zřízení vodovodu obcí (nebo osadou), ať již

z důvodů zdravotních či požárních, nelze posuzovati s hlediska ustanovení § 78 a 82 ob. zř. č. (Budw. č. 11672 A, nález ze dne 30. prosince 1916 č. 16291. Analogicky Budw. č. 6178 A, nález ze dne 9. října 1908 č. 9417.)

13. Náklady zřizování a udržování školních budov a potřeb obecních škol hradí obec místní jako celek, nikoliv pouze její příškolená část (Budw. č. 11.635, nález ze dne 21. června 1898 č. 2138).

14. Použití ustanovení § 78 č. ob. zř. předpokládá, že jde o zařízení, které ať z důvodů právních, ať faktických, jinému, nežli dotyčné užší skupině interesentů objektivně vzato prospívati nemůže. Pouhá skutečnost, že některý z úřadů obce zařízení obecních fakticky nepoužívá, není ještě důvodem, aby byl sprostěn povinnosti na ně přispívati (Boh. 1990/23 — 913/21).

Na které výlohy mohou se příspěvky na obec rozvrhnouti.

Čechy. § 79. [Na zapravení výloh k potřebám obecním na něž příjmy v § 74. jmenované nestačí, může zastupitelstvo rozvrhnouti jisté příspěvky na obec. (Cl. XV. zákona daného dne 5. března 1862.)

Takové příspěvky jsou:

1. Přírázky k přímým daním nebo k dani z potravy.
2. Služby k potřebám obecním.
3. Platy a dávky, ježto nenáleží k přírážkám k dani.

P o z n. § tento nahrazen ustanovením § 24 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 71. [Na zapravení výloh k potřebám obecním, na něž příjmy jmenované v § 67 nestačí, může zastupitelstvo rozvrhnouti jisté příspěvky na obec. (Čl. XV. zákona dan. dne 5. března 1862.)

Takové příspěvky jsou:

1. Přírázky k přímým daním nebo k dani z potavy.
2. Služby k potřebám obecním.
3. Platy a dávky, ježto nenáleží k přírážkám k dani.]*

* Viz § 79 č. ob. zř.

Slezsko. § 71. [Na zapravení výloh k potřebám obecním, na něž příjmy jmenované v § 67 nestačí, může zastupitelstvo rozvrhnouti jisté příspěvky na obec. (Čl. XV. zákona dan. dne 5. března 1862.)

Takové příspěvky jsou:

1. Přírázky k přímým daním nebo k dani potravní.
2. Služby k potřebám obecním.
3. Platy a dávky, které nenáleží k přírážkám ku dani.]*

* Viz § 79 č. ob. zř.

Jak se mají přírázky rozvrhovatí.

Čechy. § 80. [Krom zvláštních případností, budtež přírázky k daním přímým rozděleny na všechny daně toho způsobu, v obci předepsané, nehledíc k tomu, zda-li ten kdo jest povinen daně platiti, jest občanem čili nic a rozvrženy budte, pokud se dle § 84 neustanoví jinak, na všechny daně takové rovnou měrou.]

Pozn. Ustanovení tohoto §u nahrazeno zněním §u 30 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 72. [Zpravidla dlužno přírázky ku přímým daním rozdělití na veškeré v obci předepsané daně tohoto způsobu, pokud se při nich obecní přírázky dle zákona připouštějí, bez rozdílu, je-li osoba k dani povinná členem obce nebo není, a rozvrhnouti je na jednotlivé druhy těchto daní.

Přírázky ke všeobecné dani výdělkové mohou však přírázky k jiným druhům daní o třetinu převyšovatí.]

Pozn. Tento text upraven zákonem ze dne 24. června 1898, č. 54. z. z.

Viz § 80 č. ob. zř. Druhý odstavec tohoto § výslovně zrušen zák. z 1./IV. 1921 č. 156 sb. z. a n.

Slezsko. § 72. [Zpravidla budte přírázky k přímým daním na všechny takové daně, kteréž v obci jsou předepsány a při nichž zákon přírázky dopouští, rozděleny a na jednotlivé druhy těchto daní rozvrženy, nehledíc k tomu, zda-li poplatník jest údem obce nebo není.

Přírážková procenta k přímým daním osobním vyjímajíc osobní daň z příjmů, lze však vyměřiti až o jednu devítnu výše nad přírážková procenta u předepsaných daní reálních.]

Pozn. Toto znění stanoví zákon ze dne 24. června 1898, č. 35. z. z.

Viz nyní § 80 č. ob. zř. Druhý odstavec tohoto § výslovně zrušen zák. z 1./IV. 1921 č. 156 sb. z. a n.

Pozn. k § 80.

1. Vyloučení některých položek výdajů z rozpočtu obecního nemá ještě za nutný následek změnu dřívějšího usnesení o výši přírážek (Budw. č. 12042 A. nález ze dne 22. února 1918 č. 2845).

2. Jestliže předepsáním státních daní v menší míře, nežli jak předpokládáno, se také zmenší úhrada obecníckých vydání, není překážky, aby během správního období zvýšeno bylo procento přírážek. Nového vyložení rozpočtu v takovém případě není třeba. (Budw. č. 8837 A, nález ze dne 29. března 1912 č. 3783. Podobně Budw. č. 4137 A, 1528 A, 8777 A a 5695 A.)

3. Zemský výbor jest při schvalování procent přírážkových povinen povoliti přírázky v té výši, jaké jest potřebí k úhradě výdajů schváleného rozpočtu a není oprávněn k tomu, aby schválil přírázky v míře nedostatečné a ohledně zbytku,

aby poukázal obec na úhradu jinou. (Budw. č. 11012 A, nález ze dne 9. července 1915 č. 4594.)

4. Dozorčí úřad nedopouští se zásahu do samosprávy obce, odepřeli v mezích zákonné své příslušnosti žádané povolení k vybírání určitých přírážek obecních. (Boh. č. 25 A nález ze dne 1. února 1919 č. 239.)

5. Zemský výbor jest oprávněn při schvalování procent přírážkových k přímým daním státním opraviti jednotlivé položky rozpočtu. (Budw. č. 11012 A, nález ze dne 9. července 1915 č. 4594. Podobně Budw. č. 2695 A a 560 A.)

6. Nejsou-li ještě přímé daně předepsány, dlužno určité přírázky pro běžný správní rok předepsati na základě daní předepsaných v uplynulém roce správním, ovšem jen provisorně a s výhradou konečné úpravy podle konečného předpisu přímých daní státních. (Budw. č. 9849 A, nález ze dne 4. listopadu 1913 číslo

11283. Podobně Budw. č. 118 A, nález ze dne 16. února 1901 č. 1253.)

7. Přírážky musí se ukládati dle toho, jak předepsány jsou daně státní. (Budw. č. 6128, nález ze dne 25. září 1891 č. 3042. Podobně Budw. č. 10022 A, nález ze dne 22. ledna 1914 č. 675, dále Budw. č. 11835, nález ze dne 17. června 1898 č. 3254.)

8. Dodatečně obnovením řízení zvýšená daň státní neúčinkuje zpět na povinnost přírážkovou. (Budw. č. 10185, nález ze dne 11. prosince 1896 č. 6690.)

9. Zpětný účinek odpisů daně pozemkové dle zák. ze dne 12. července 1896 č. 118 ř. z. na přírážky obecní jest ten, že právní základ pro přírážky obecní nemá tvořiti původní předepsání, nýbrž po vykonání odpisů dle cit. zákona opravené předepsání, jež formálně jest právoplatné. (Budw. č. 14171, nález ze dne 9. května 1900 č. 3276.)

10. Opravení státních daní pořadem instancí odůvodňuje nárok, aby cíferné opraveny byly na základě státních daní vyměřené přírážky školní a obecní. (Budw. č. 10906, nález ze dne 3. července 1897 č. 3752.)

11. Opravení státních daní pořadem instancí odůvodňuje nárok, aby cíferné opraveny byly na základě státních daní vyměřené přírážky pro silnice okresní.

(Budw. č. 10905, nález ze dne 3. července 1897 č. 3751.)

12. Z předpisu daně, jenž nálezem spr. soudu uznán byl bezúčelným a zmatečným, nemůže obec pro sebe odvozovati právo k přírážkám. (Budw. č. 2957, nález ze dne 10. března 1886 č. 725. Srovnej dále Budw. č. 11083 A, nález ze dne 21. října 1915 č. 4767.)

13. Indebite placené přírážky obecní nemohou zpět býti požadovány, jestliže proti nesprávnému rozvržení nebylo včas rekurováno. (Budw. č. 627, nález ze dne 27. listopadu 1879 č. 1957.)

14. Poplatník nemůže žádati vrácení placených přírážek obecních a školních, proti nimž nerekurval z důvodu, že dodatečným opravením změněna byla sazba daně státní. (Budw. č. 5860, nález ze dne 3. dubna 1891 č. 1237.)

15. Obecní přírážky, které zapraveny byly na berním základě formálně neprávoplatným (nesprávným) mohou podle právoplatného nálezu vyměřovacího finančních úřadů zpět býti požadovány, pokud indebite byly placeny, avšak bez úroků z prodlení. (Budw. č. 9793 A, nález ze dne 8. října 1913 č. 7722, podobně Budw. č. 7542 A, 5124 A, 4667 A, 4544 A, 4137 A, 3707A, 3363 A, 1725 A.)

16. Je-li nutno následkem opravení berního základu vrátiti indebite pla-

cené přírážky z let minulých, zatěžuje tato úhrada ten správní rok, v němž přeplatky dlužno vrátit, a nikoli onen, v němž přeplatky takové vznikly. Repartice přírážek k docílení úhrady této řídí se proto dle daní běžného správního období. (Budw. č. 11093 A, nález ze dne 28. října 1915 č. 6829. Analogicky viz Budw. č. 9891 A a 5992 A.)

17. Materiálně nesprávně předepsané obecní přírážky, ohledně nichž platební rozkaz nebyl doručen osobě povinné, mohou býti od osoby třetí, která je omylem zaplatila, zpět požadovány. (Budw. č. 9400 A, nález ze dne 11. února 1913 č. 1410.)

18. Při změně hranic obecních vztahuje se výkon práva přírážkového na celý nový obvod obce, není-li ovšem smlouveno nic jiného. (Budw. č. 12002 A, nález ze dne 8. ledna 1918 č. 230.)

19. Strana, která popírá svoji povinnost ku placení obecních přírážek, vzdor tomu ale platí, musí svoji stížnost do platebního rozkazu vznést u příslušného úřadu buď před placením nebo nejpozději současně s placením, jinak právo stížnosti ztrácí. (Budw. č. 8908 A, nález ze dne 29. dubna 1912 č. 5050 — Analog. 7935 A.)

20. Propachtovatel živnosti ručí nejen za státní daň výdělkovou pachtýři předepsanou (§ 77 zák. z 25. X. 1896 č. 220 ř. z.), nýbrž i za auto-

nomní přírážky (Budw. č. 9347 A, nález ze dne 16. ledna 1913 č. 412).

21. Osvobození od přírážek poskytnutá určitým kategoriím živnostníků, přichází k dobru — není-li nic jiného stanoveno — jen oněm živnostníkům, kteří svoji živnost dovoleným způsobem provozují. (Budw. č. 8968 A, nález ze dne 22. května 1912 č. 6332.)

22. Berní moc obce v příčině přírážek obecních vyčerpává se stanovením procentuální sazby přírážek. Cífra přírážek obecních na základě toho procenta vypočtená jest úplně odvislá od cífy daně státní a sdílí všechny změny, jimž podrobena je cifra státní daně. Lhůta § 99 odst. III. č. ob. zř. neplatí pro žádost povinníka o změnu cifry obecní přírážky následkem změny cifry daně státní. (Nález nejv. spr. soudu ze dne 3. ledna 1922 č. 949.)

23. Není-li v době, kdy ob. zast. usnáší se o rozpočtu obecním, znám ještě daňový předpis pro rozpočtový rok, dlužno sice procento přírážek potřebných k úhradě schodku stanoviti podle posledního známého daňového předpisu, avšak s ohledem na daňové a hospodářské poměry v obci, pokud mohou míti vliv na předpis, té které daně na onen rok, pro který rozpočet je zdeláván. (Boh. 2482/23.)

24. Předepsaná daň podle

§ 80. č. ob. zř. je daň předepsaná na hospodářský rok, na který rozpočet je schválen. Za účelem stanovení procenta přírážek k daním, jehož je třeba k úhradě schodku určitého roku, musí obec při schválení rozpočtu prozatímně určití cifru, kterou daně v příštím (rozpočtovém) roce budou předepsány, hledíc k předpisům dosavadním, jakož i k hospodářským a daňovým poměrům v obci. Povinnost přírážkovou splnil poplatník, když zaplatil předepsané procento z daně jemu skutečně předepsané, nikoli již zaplacením přírážek z prozatímní základny. (Boh. 2499/23).

25. Byl-li proti obecnímu rozpočtu podáno odvolání, nemůže zemský správní výbor rozhodnouti o povolení přírážky usnesené na úhradu rozpočtového schodku, dříve nežli bylo pravoplatně rozhodnuto pořadem instancí o nařikávaném rozpočtu. (Boh. 1870/23).

26. Dozorčí úřad nedopouští se nezákonného zásahu do samosprávy obce, odepře-li povolití přírážku podle zákona nepřipustnou, nechat odepření toto má na způsob úhrady obecního schodku vliv jakýkoli. (Boh. 25/19—321/20.)

Které příjmy jsou od přírážek osvobozeny.

Čechy. § 81. [Od přírážek k přímým daním a vůbec od příspěvků obecních osvobozeny jsou:

1. platy a jiné služební příjmy úředníků a služebníků dvorských, státních, zemských, i fondů veřejných, osob vojenských a jich vdov a sirotků, též pense, provise, příspěvky na vychování a požitky z milosti, ze svazku služebního vzniklé;

2. příjmy správců duchovních až do 600 zl. a příjmy učitelů veřejných až do 400 zl.;

3. příjmy, kteréž nedocházejí ani ze statků nemovitých, ani z podniknutí živnostenských osob takových, ježto v obci nebydlí;

4. příjmy, z kterých v obci daň předepsána není.]

Pozn. Ustanovení tohoto § stala se bezpředmětnými již vzhledem k ustanovení zákona ze dne 29. ledna 1920 č. 72 sb. zák. a nař. (o osvobození daně z příjmu ode všech přírážek a příspěvků pro samosprávné svazky), dále zákona ze dne 19. prosince 1919 č. 668 sb. zák. a nař. (kterým se zrušuje daň z vyššího služného), a § 30 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.). Nyní viz zák. 77/1927.

Morava. § 73. [Přírážky ke přímým daním a vůbec příspěvky na obec rozvržené nevztahují se:

1. k úředníkům a služebníkům dvorským, státním a zemským a k úředníkům a služebníkům veřejných fondů ani k osobám vojenským, a ke vdovám a sirotkům úředníků a osob těchto, co se týče jejich příjmů za službu a vzházejících ze svazku služebního pensí, provisí, příspěvků na vychování a požitků z milosti,

2. ke správcům duchovním a učitelům veřejným, co se týče důchodu 600 zl. nepřevyšujícího,

3. k osobám, které v obci nebydlí, co se týče příjmů jejich, ježto nedocházejí ani ze statků nemovitých ani ze živností.]*

* Viz § 81. č. ob. zř.

Slezsko. § 73. [Přírážky k přímým daním a vůbec příspěvky na obec rozvržené nevztahují se:

1. K úředníkům a služebníkům dvorním, státním, zemským a k úředníkům a služebníkům veřejných fondů, ani k osobám vojenským, ke vdovám a sirotkům úředníků a osob těchto, co se týče jejich příjmů za službu a vzházejících ze svazku služebního pensí, provisí, příspěvků na vychování a požitků z milosti;

2. ke správcům duchovním a učitelům veřejným, co se týče kongruy,

3. k osobám, které v obci nebydlí, co se týče příjmů jejich, které nedocházejí ani ze statků nemovitých ani ze živností.]*

* Viz § 81. č. ob. zř.

Čechy. § 82. [Nemají-li místa §§ 76 a 78, rozvrženy buďte přírážky k daním přímým v celé obci dle rovné míry.

Výlohy však na taková zřízení a na takové služby, z nichž vychází prospěch jen jedné osadě, rozdělití se mohou jen na tuto osadu, pokud se smlouvou jinak neustanovilo.

Rovněž se mohou výlohy na taková zřízení a na takové služby, z nichž vychází prospěch jediné místním obyvatelům, rozdělití jen na ty daně přímé, které se zapravují z domů v místě samém ležících, ze živností v místě samém provozovaných a z příjmů obyvatelů místních.]

Pozn. Nahrazeno předpisem §§ 26 a násl. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.). Sr. dále II. fin. novelu.

Morava. § 74. [Nemá-li místa § 69, rozvrženy buďte přírážky k daním přímým v celé obci dle rovné míry.

Výlohy však na zřízení taková, z nichž vzhází prospěch jen místu samému a jeho obyvatelům, na př. na veřejné studně a vodovody ku potřebě místní, na osvětlení ulic, na dlažbu a t. d., rozdělití se mohou jen na ty daně přímé, které se zapravují z domů v místě samém ležících ze živností v místě samém provozovaných a z příjmů obyvatelů místních a totéž platí o výlohách na služby, které se jediné k dobrému místa konají, na př. o příjmech ponocného v místě zřízeného.

Taktéž mají se zřízení, která jsou jen v prospěch jednotlivcův aneb celých tříd osob, toliko od těchto zapravovati.*

* Viz § 82 č. ob. zř.

Slezsko. § 74. [Nemá-li místa, co jest předepsáno v §§ 69 a 72 al. 2, rozvrženy buďte přírážky k přímým daním v obvodu celé obce dle rovné míry.

Tim však nevylučuje se dobrovolná úmluva za příčinou teritoriálního rozvržení přírážek.]*

* Viz § 82 č. ob. zř.

Pozn. k § 82.

1. Viz judikaturu u § 80 č. ob. zř., dále pak u §§ 28, 72, 76 a 78 č. ob. zř.

2. Náklady na opatření jízdní stříkačky a jiných hasičských potřeb, určených pro celou místní obec, jichž použití lze v celém obvodu jejím, musí celá politická místní obec zapraviti, t. j. přírážkami opatřiti. (Budw. č. 1046, nález ze dne 16. března 1881 č. 298).

3. Není-li však možno použití těchto opatření v celé obci, nýbrž jen v jedné z její osad, hradí tyto výlohy jen dotyčná osada; nikdy ovšem výhradně jednotliví držitelé. (Budw. č. 1904, nález ze dne 9. listopadu 1883 č. 2381).

4. Osvětlování a opatrování vodou účinkují nepochybně na obmezeném místě a proto je sluší zařaditi mezi zaříze-

ní, u nichž na právě vyskytujících se poměrech závisí, které části území obecního prospívají. (Budw. č. 4007, nález ze dne 23. března 1888 č. 945 a Budw. č. 4194, 4006).

5. Náklady na zřízení hřbitova jako pravoplatně uznaného ústavu obecního netvoří výlohy zvláštní, nýbrž, pokud příjmy do kasy obecní plynoucí nestací, mají se hraditi přírážkou na veškeré v obci předepsané přímé daně rozvrženou. (Budw. č. 8042, nález ze dne 19. září 1894 č. 3469).

6. Správní schodek, jenž se týká výloh činěných pouze k účelům celé obce, má se rovnoměrně rozvrhnouti na přímé daně v celé obci předepsané. Pakliže osady tuto obec tvořící mají zvláštní jmění, jež se má samostatně spravovati a jehož čistých výtěžků především použití sluší k ú-

hradě obecních přírážek na tuto osadu rozdělených, tož má se vyšetřiti, jaký podíl přímých daní ta která osada zapravuje, aby dle toho určití se mohla tangenta příspěvků té které osady k úhradě výloh obecních. (Budw. č. 8095, nález ze dne 17. října 1894 číslo 3797).

7. I obecní silnice může náležeti k zařízením, o kterých jedná § 82, 2. odst. českého ob. zř., a není tedy použití ustanovení toho při rozvrhu nákladu na stavbu silnice takové zásadně vyloučeno. — (Nález nejv. správ. soudu ze dne 6. září 1921 č. 10935. Podobně Budw. č. 7121).

Komu přísluší rozhodovati o stížnostech.

Čechy. § 83. [O stížnostech, vedených na usnesení obecního zastupitelstva, učiněná dle §§ 76., 78. a 82., rozhoduje zastupitelstvo okresní.]

Pozn. Nahrazeno předpisem §§ 26 a 45 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. Viz § 74 mor. ob. zř.

Slezsko. Viz § 74 sb. ob. zř.

Kdy jest k rozvržení přírážek potřebí přivolení okresního zastupitelstva.

Čechy. § 84. [Kromě případnosti, dotčené v § 82, jest k tomu, aby se mohla nějaká přírážka obecní rozvrhnouti na jednotlivé druhy daní přímých dle rozličných procent, potřebí přivolení zastupitelstva okresního.]

Pozn. Nahrazeno předpisem §§ 30 a 31 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. Viz § 74 mor. ob. zř.

Slezsko. Viz § 74 sb. ob. zř.

8. Příspěvky, jimiž obec přispívá na stavbu okres. silnice, jsou náklady na všeobecná zařízení obecní a nelze ohledně nich užití ustanovení § 82, 2. odst. ob. zř. (Čechy). (Nález nejv. spr. soudu ze dne 13. června 1921 č. 376. Podobně Budw. č. 8570 A, 11672 A).

9. Jde-li o úhradu věcného nákladu na školy národní, jest konkurenčním činitelem místní obec jako celek, a nikoli jen její příškolené části; dlužno tedy příslušné obecní přírážky repartovati na celou místní obec (Čechy). (Boh. 2641/23).

Pozn. k § 84.

1. Z citace § 82 v § 84 ob. zřiz. nelze odvoditi, že by způsobilost nerovnoměrného rozvrhu přírážek obecních na jednotlivé druhy daně byla omezena na případy §§ 76, 78 a 82 ob. zřiz. Z citace této plyne toliko, že v případech §u 82 není k tomuto nerovnoměrnému rozvržení přírážky zapotřebí souhlasu okresního zastupitelství.

(Boh. č. 25 A, nález ze dne 1. února 1919 č. 239).

2. Jestliže differencecovaná přírážka obecní již vzhledem ku své výši podléhá schválení zemského výboru ve shodě se zemskou správou politikou, nahraňuje schválení to souhlas okresního zastupitelství jinak dle § 84 ob. z. potřebný.

(Nález nejv. spr. soudu ze dne 23. září 1921 č. 11.523).

Kdy jest třeba usnesení celé obce a schválení sněmovního.

Čechy. § 85. [K tomu konci, aby se něco nového zakoupilo, čímž by se předkem příjmy obce rozmnožily, též ku splacení zápůjčky za příčinou zakoupení nebo podniknutí takového učiněné a na zapravování úroků z té zápůjčky, může jen tehda zastupitelstvo ukládati přírážky k přímým daním a rozvrhovatí vůbec příspěvky na obec, když k tomu přivolí alespoň dvě třetiny těch, kteří mají právo voliti, a kteří zároveň platí alespoň tři čtvrtiny veškerých daní přímých v obci předepsaných.]

Hlasování se činí slovem »ano« a »ne«. Co se dotýče zastupování těch, kteří mají právo voliti, platnost mají nařízení daná v řádu volebním v příčině vykonávání práva voličského skrze náměstky.

K usnesení takovému potřebí, aby došlo schválení usnesením sněmu.]

Pozn. Tento § zrušen byl zákonem ze dne 2. července 1897, č. 40 z. z., jímž současně změněny byly §§ 2 a 97 ob. zř.

Srovnej k tomu nyní §§ 14 a 23 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 76. [K tomu konci, aby se něco nového zakoupilo neb podniklo, čímž by se předem příjmy obce rozmnožily, též ku splacení zápůjčky za příčinou zakoupení neb podniknutí takového učiněné, a na zapravování úroků z té zápůjčky může zastupitelstvo jen tehda uložiti přírážku k přímým daním a rozvrhnouti vůbec příspěvky na obec, když k tomu přivolí alespoň tři čtvrtiny těch, kteří mají právo vo-

liti, a kteří zároveň platí alespoň tři čtvrtiny veškerých daní přímých v obci předepsaných.]

Hlasování činí se slovem »ano« a »ne«. Co se dotýče zastupování těch, již mají právo voliti, platnost mají nařízení daná v řádu volebním, v příčině vykonávání práva voličského skrze náměstky.]*

* Viz § 85 č. ob. zř.

Slezsko. § 75. [K tomu konci, aby se něco nového zakoupilo neb podniklo, čímž by se předkem příjmy neb základní jmění aneb statky obecní rozmnožily, též ku splacení zápůjčky za příčinou zakoupení neb podniknutí takového učiněné a na zapravování úroků z té zápůjčky, může jen tehda zastupitelstvo ukládati přírážky k přímým daním a rozvrhovatí vůbec příspěvky na obec, když k tomu přivolí alespoň tři čtvrtiny těch, kteří mají právo voliti, a kteří zároveň platí alespoň tři čtvrtiny veškerých daní přímých v obci předepsaných.]

Hlasování děje se slovem »ano« a »ne«. Co se dotýče zastupování těch, již mají právo voliti, platnost mají nařízení daná v řádu volebním v příčině vykonávání práva voličského skrze náměstky.]*

* Viz § 85 č. ob. zř.

Pokud se může uložit přírážka k dani z potravy.

Čechy. § 86. [Přírážka k dani z potravy vztahuje se jedině k tomu, čeho se v okrsku obce spotřebuje, a nevztahuje se ani k produkci ani k obchodu. (Článek XVI. zákona daného dne 5. března 1862).]*

Pozn. Zrušeno a nahrazeno ustanovením § 34 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.)

Morava. § 77. [Přírážka k dani potravní vztahuje se jedině k tomu, co se v okrsku obce spotřebuje a nevztahuje se ani k produkci ani k obchodu.]

Proč se nesmějí rozvrhovatí přírážky k těm daním potravním, které se vybírají při výrobě věcí daní podléhajících, na pš. k potravní dani z piva, z pálených lihovin a pod.]

Pozn. Tento paragraf (upravený zákonem ze dne 14. ledna 1883 č. 23 z. z.) zrušen a nahrazen předpisem § 34 finanční novely.

Slezsko. § 76. [Přírážka k dani potravní vztahuje se jedině k tomu, co se v okrsku spotřebuje, a nevztahuje se ani k výrobě ani k obchodu. (Čl. XV. zákona, dan. dne 5. března 1862).]

Pozn. Viz § 86 č. ob. zř.

Pozn. k § 86.

1. Obecní přírážky k dani potravní z nápojů v obci vyrobených a tamtéž spotřebovaných nelze dovoliti, aniž by se současně rovnou měrou uložily přírážky na nápoje zevně do obce dopravené a tamtéž spotřebované, poněvadž by tím poškozena byla produkce domácího výrobku a obchod s ním. (Budw. č. 27, nález ze dne 20. ledna 1877 č. 67).

2. Zastupitelstvo obecní jest příslušným učiniti opatření kontrolní ku zajištění vybírání povolených dávek, jež nepatří do kategorie přírážek (§ 89 ob. zř.).

3. Obecní zastupitelstvo není oprávněno zavazovati obmeškané poplatníky, aby z přírážek platili úroky z prodlení (§ 91 ob. zř.).

4. Obecní zastupitelstvo není povoláno usnášeti se o trestech za neuposlechnutí nařízení úřadu obecního (§ 35 ob. zř.).

5. Jen obecní zastupitelstvo smí dáti vyhlásiti nařízení obecního úřadu a vykonávati smí je jen obecní rada (§ 30 a 51 ob. zř.).

6. Není obmezováním obchodu, zavazují-li se výrobitelé a prodávatelé nápojů k ohlašování množství bud' vyrobeného bud' kupovaného (Budw. č. 3703, nález ze dne 14. října 1887 č. 2683).

7. Obec jest oprávněna kontrolní opatření, jichž jest třeba ku zajištění vybírání

přírážky z nápojů jí povolené, naříditi i vůči výrobitelům, a ti to jsou povinni takovým opatřením se podrobiti (Budw. č. 1923, nález ze dne 23. listopadu 1883 č. 2437).

8. Obci udělené opatření vybírati přírážku z nápojů obsahuje v sobě právo, v mezích povolovacího aktu a platných zákonů učiniti opatření, kteráž jeví se vhodnými, aby zajištěno bylo splnění povinnosti poplatkové a zamezeno bylo její zkrácení; tato opatření však nemohou nařizovati osobám třetím, aby něco konaly za účelem zjištění, že dávka se zapraví (Budw. č. 13840, nález ze dne 1. března 1900 č. 1373).

9. Posuzuje-li se, pokud zákonem dovoleno jest obcím vykonávací nařízení vydávati pro vybírání přírážek z nápojů, jestliže zvláštními zákonnými předpisy vybírání to upraveno nebylo, tož sluší na zřeteli míti, že vykonávací nařízení nesmějí sahati za účel svůj a nesmějí odporovati všeobecným zásadám zákonodárným (Budw. č. 4923, nález ze dne 2. listopadu 1889 č. 3554 a Budw. č. 5374, nález ze dne 13. června 1890 č. 1953).

10. Dávky z nápojů k účelům obce jsou samostatné, o vlastní své podmínky oprávněné dané obecní; v příčině jich vybírání platí ustanovení povolovacího úkonu, nikoli však pravidla platná pro stát-

ní dávky z takových předmětů berních (Budw. č. 5374, nález ze dne 13. června 1890 č. 1953).

11. Je-li obec oprávněna vybírati přírážku z nápojů jen z toho piva, jež v obvodu obecním se spotřebuje, tož nemůže přírážku tuto vybírati ani z toho, co v pivovaru se vyrobí ani ze zásob ve sklepích pivovaru k uložení se nalézajících, poněvadž uložení piva v pivovaru jest manipulací potřebnou, aby výrobek byl dohotoven (Budw. č. 8814, nález ze dne 11. července 1895 č. 3472).

12. Podle § 86 ob. zř. není dovoleno rozvrhnouti obecní přírážku k dani potravní z piva toliko na pivo v obci vyrobené, pokud se totéž spotřebuje (Budw. č. 27, nález ze dne 20. ledna 1877 č. 67).

13. Vykonávací nařiz. městského zastupitelstva, jímž donucují se také prodáváci piva a sládci, kteří v drobném neprodávají (nečepují), aby uložené množství piva městskému úřadu oznamovali a z něho vypadající pivní dávku předem zapravovali proti vrácení z vyvezených zásob piva, nepřiči se zákonu (Budw. č. 999, nález ze dne 3. února 1881 č. 79).

14. Obecní přírážka z piva, jevíc se dávkou ze spotřeby, má býti placena tím, kdo pivo spotřebuje. Obec může však, aby usnadnila vybírání přírážky, činiti nárok na

sprostředkování prodavačů. Správní úřady jsou jen příslušny rozhodnouti, kdo dle předpisů veřejného práva dávkou jest povinen, nikoli však, zdali a pokud třetí osoba dle soukromého práva jest zavázána dávkou, o níž jest řeč, zapraviti za osoby zavázané (Budw. č. 1927, nález ze dne 28. listopadu 1883 č. 2567).

15. Není přípustno přidržovati pivovar k zaplacení obecní přírážky za pivo dodané prodavačům v drobném; ovšem ale za pivo dodané privátním konsumentům (Budw. č. 10235 A, nález ze dne 6. května 1914 č. 4736).

16. Obec jest povinna přírážku vybranou z tekutin sice přírážkové povinnosti podrobených, avšak v nezměněném způsobu vyvezených, bez jakéhokoliv omezení a v té míře vrátiti, pokud vyvezené výrobky jeví se ještě tekutinami přírážkové povinnosti podrobenými (Budw. č. 6472, nález ze dne 3. března 1892 č. 741).

17. Vrácení vybrané přírážky lze žádati nejen při vývozu piva z obce, ale i při vrácení špatného piva zpět pivovaru (Budw. č. 10185 A, nález ze dne 4. dubna 1914 č. 2643).

18. I při vývozu piva do lahvi stočeného lze žádati za vrácení přírážky (Budw. č. 10185 A, nález ze dne 4. dubna 1914 č. 2643).

19. Osvobození od státní daně z kořalky (§ 6 zák. z 10. srpna 1888 č. 33 ř. z. a zák. z 23. června 1881 č. 62 ř. z., jenž se týče spotřeby pálených lihových tekutin k účelům léčebným) neplatí o obecních dávkách z nápojů (Budw. č. 5302, nález ze dne 8. května 1890 č. 1532).

20. Byl-li předmět přírážky v povolení označen »lih a lihoviny jako nápoje«, jest obec oprávněna vybíratí přírážku jen z »lihovin«, jichž dle lučebné podstaty užívá se jako »nápojů«; denaturovaný lih k nim nepatří. (Budw. č. 7849, nález ze dne 19. dubna 1894 č. 1545, analog. Budw.

č. 7365, nález ze dne 6. července 1893 č. 2409.)

21. Byla-li obec povolením jí uděleným oprávněna uložití dávku z nápojů jen na víno v obci spotřebované, není dovoleno, aby později zemský výbor obci této pořadem rozhodovacím povolil dávku tu také uložití na víno vyvážené. (Budw. č. 6822, nález ze dne 21. října 1892 č. 3136.)

22. Obecní přírážce na lihoviny nepodléhá lih přidávaný v nějakém podniku v obci do ovocných šťáv, jichž odbyt leží však mimo obec (Budw. č. 10581 A, nález ze dne 21. listopadu 1914 č. 11058).

Čechy. § 87. [Aby se mohly vybíratí přírážky, které převyšují 15% daní přímých nebo daně z potravy, potřebí jest povolení výboru okresního.

Toto povolení musí se vymoci i tenkrát, když převyšují přírážky 5% daní přímých, žádá-li toho ten, kdo jest dle § 17 zř. obec. členem zastupitelstva obecního.

Byl-li člen takový ve schůzi zastupitelstva obecního, kde stalo se usnesení, že se vybíratí bude přírážka obecní, má žádost svou, má-li tato míti účinek, provéstí ihned, jinak má jí podati starostovi nejdéle do 8 dnů po této schůzi.

Ale to nevadí, aby se vybírala přírážka 5%, páté procento počítajíc.

Aby se vybíratí mohly přírážky, které převyšují 40% daní přímých nebo 20% daně z potravy, potřebí jest povolení výboru zemského.

Převyšují-li tyto přírážky 50% daní přímých nebo 30% daně z potravy, dává toto povolení výbor zemský, dohodnuv se s místodržitelstvím.

Kdyby mezi výborem zemským a místodržitelstvím nebyla docílena shoda, předloží se věc sněmu k usnesení. Usnesení sněmu, kterým se přírážky povolují, potřebují císařského schválení.]

Pozn. § tento byl zrušen a nahražen ustanovením § 31 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.). Sr. k tomu dále II. fin. novelu.

Morava. § 78. [Aby se vybíraly přírážky, které 24% všeobecné daně výdělkové a 18% ostatních přímých daní nebo daně potravní nepřevyšují, o tom může se usnésti obec ve vlastním oboru působnosti.

Kdyby však za to žádal nejvyšší poplatník, který dle § 17 má právo, do zastupitelstva choditi, musí se vymoci povolení okresního zastupitelstva i k oněm přírážkám, které převyšují 20% všeobecné daně výdělkové a 15% ostatních přímých daní, ale musí žádati za to ihned v příslušném sezení zastupitelstva nebo nejdéle do 8 dnů po tomto sezení u představeného obce.

Ku přírážkám, které převyšují 24% všeobecné daně výdělkové a 18% ostatních přímých daní nebo daně potravní, potřebí jest povolení okres. zastupitelstva. (Čl. V. vyhlásovacího zákona k řádu obecnímu.)

Ku přírážkám, které převyšují 40% všeobecné daně výdělkové a 30% ostatních přímých daní nebo 30% potravní daně, jest potřebí, aby je povolil zemský výbor za souhlasu politického úřadu zemského.]

Pozn. Ustanovení tohoto §u upraveného zákonem ze dne 24. června 1898 č. 54 z. z. zrušeno a nahrazeno ustanovením §u 31 finanční novely.

Slezsko. § 77. [K přírážkám, které přesahují 21% daně reální neb 23 $\frac{1}{3}$ % ostatních přímých daní aneb 21% daně potravní, jest zapotřebí povolení zemského výboru, jenž povolení toho udělití může jen s přísvědčením zemské vlády, jestliže se jedná o přírážky činící více než 63% daně reální aneb 70% ostatních přímých daní aneb více než 35% daně potravní.]*

* Viz § 87 č. ob. zř.

O službách k potřebám obecním.

Čechy. § 88. [Usnesením zastupitelstva obecního může se žádati, aby se k potřebám obecním konaly služby (ruční a tažní).

Služby tyto buďte zároveň od zastupitelstva vyměřeny a rozděleny dle těže míry jako daně přímé, šetříc toho, co nařízeno v §§ 80 až 85.

Služby mohou se způsobilými zastupiteli konati, anebo byvše vyceněny, do kasy obecní zaplatiti.

Jestliže by to, zač služby podle vycenění stojí, buď samo o sobě neb společně s přírážkami k daním přímým, o něž

se zároveň usnesení stalo, činilo více nežli procenta, která zastupitelstvo bez vyššího schválení povolití může, šetřeno buď toho, co nařízeno v § 87.]

Pozn. § tento byl zrušen a nahrazen ustanovením § 39 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Morava. § 79. [Usnesením zastupitelstva obecního může se k potřebám obecním žádati služeb (ručních a tažních).

Služby vyceněny buďte v penězích a buďte rozděleny dle téže míry, jakož i daně přímé, šetříc toho, co nařízeno v §§ 72—76.

Služby mohou se způsobilými náměstkami konati, aneb, byvše vyceněny, do kasy obecní zaplatiti.

Jestliže by to, zač služby podle vycenění stojí, buď samo o sobě, nebo společně s přírážkami k daním přímým, o něž se zároveň usnesení stalo, činilo více nežli procenta, která zastupitelstvo bez vyššího schválení povolití může, šetřeno buď toho, co nařízeno v § 78.]*

* Viz § 88 č. ob. zř.

Slezsko. § 78. [Usnesením zastupitelstva obecního může se k potřebám obecním žádati služeb (ručních a tažních).

Služby vyceněny buďte v penězích, a buďte rozděleny dle téže míry, jako daně přímé, šetříc toho, co nařízeno v §§ 71—74.

Služby mohou se konati způsobilými náměstkami aneb byvše vyceněny, do kasy obecní zaplatiti.

Jestliže by to, zač služby podle vycenění stojí, buď samo o sobě neb společně s přírážkami k daním přímým, o něž se zároveň usnesení stalo, činilo více, nežli %, která zastupitelstvo bez vyššího schválení povolití může, šetřeno buď toho, co nařízeno v § 77.]*

* Viz § 88 č. ob. zř.

Pozn. k § 88.

1. Bylo-li usnesením obecního zastupitelstva právoplatně nařízeno žádati služby k účelu zřízení cesty, zavázání však opomenuti konati, co jim bylo uloženo, má se náklad za nucené výkony tyto vymáhati na obmeškalých zavázaných politických úřady s

použitím § 5 cis. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. (Budw. č. 7295, nález ze dne 2. června 1893 č. 1954).

2. Taková usnesení obecního zastupitelstva o konání služeb, jež vyžadují vyššího schválení, mohou být od poplatníků obce naříkána ve 14 denní rekursní lhůtě. Opoždě-

ný rekurs nedává zem. výboru právo, aby směl usnesení takové ze své moci dozorčí jako nezákonná zrušiti. Zemský výbor však jest oprávněn na základě takového usnesení vydatý platební rozkaz pro

nedostatek vyššího schválení v zákonné cestě instanční zrušiti (Budw. č. 9100 A, nález ze dne 25. září 1912 č. 10.583, analog. Budw. č. 1911 A, 1910 A a 278 A).

K zavedení nových platů a dávek potřebí zákona zemského.

Čechy. § 89. [Jak lze zavést v obci nové platy a dávky.

1. nové platy a dávky jiného způsobu nežli jsou přírážky k daním přímým nebo k daním z potravin zavést lze v obci toliko na základě zákona zemského.

Z tohoto pravidla činí výjimku následující dávky:

1. Dávky ze psů. Dávky tyto uloženy mohou být na držení psů v obvodu obce, vyjímajíc ony psy, jejichž držitelé zdržují se v obvodu obce jen na čas, to jest po dobu osm neděl nepřekročující, a z nichž tato dávka byla již v jiné obci zaplacená. Dávka ze psů, kteří drženi jsou pouze ku hlídání domů a dvorů, kteří chovají se k účelům životenským neb hospodářským, nebo přisejzným personálem mysliveckým pro honbu, nesmí převyšovati ročně 2 zlaté a dávka z ostatních psů nesmí převyšovati ročně 8 zlatých.

2. Dávky domovské. Dávky tyto mohou vybírány být v obci za dobrovolné přijetí ve svazek domovský od osob, kterým propůjčilo obecní zastupitelstvo právo domovské (§ 9 zákona ze dne 5. prosince 1896, ř. z. čís. 222).

3. Dávky stavební. Dávky tyto mohou vybírány být v obcích: a) za komise konané stavebním úřadem dle stavebního řádu, b) za povolení k rozdělení pozemků na stavební místa, c) za výkon dozoru stavebního úřadu nad stavbou, d) za povolení, aby při stavbách užito mohlo být veřejného statku. Dávky pod a) uvedené povinen jest platiti ten, jenž komisi tu vyvolal neb zavinil, dávky pod b) uvedené ten, komu povolení bylo uděleno, dávky uvedené pod c) a d) stavebník.

4. Dávky zdravotnické. Dávky tyto mohou v obci vybírány být za úřední řízení v záležitostech služeb zdravotnických (na základě zákona ze dne 22. ledna 1891, z. z. č. 14, a dle předpisů tohoto zákona).

5. Dávky z líhových tekutin mohou zavedeny být z líhových tekutin daní z potravin podrobených, které se v obvodu obce spotřebují.

6. Dávky z nájemného mohou zavedeny být z přiznané

ho a úředně upraveného nájemného budov, činžovní dani podrobených, po případě z nájemného, z moci úřadu zjištěného a zdanění podrobeného. Dávky tyto mohou vybírány býti buď od nájemníků neb od vlastníků budov, činžovní dani podrobených, kteří v tomto případě dávky tyto od nájemníků vyberou a odvedou obci, ručíce této za řádné jich zaplacení.

7. Dávky stočné. Dávky tyto mohou vybírány býti od majitelů budov neb nemovitostí za vpuštění stok domovních do stok obecních.

8. Dávky vodní (vodní činže). Dávky tyto mohou vybírány býti za vodu vzatou z obecního vodovodu od majitelů domů, stavení neb nemovitostí, v nichž neb na nichž užívá se vody z tohoto vodovodu vzaté k jakémukoli účelu. Jsou-li dům, stavení neb nemovitost pronajaty, odvádí obci dávku tuto vlastník, ruče za řádné její zaplacení; on může však dávku tu uvaliti na nájemníky dle poměru nájemného, které tito platí.

9. Dávky hřbitovní. Dávky tyto vybírány mohou býti za místa pro hroby a hrobky, za pohřbívání mrtvol v hrobech a hrobkách koupených, za výkop a úpravu hrobů na obecních hřbitovech a za jiné výkony zřizenců obecních při pohřbech a na těchto hřbitovech.

10. Dávky z obecního úřadování. Dávky tyto vybírány mohou býti za oprávnění, která obec v oboru své působnosti někomu propůjčuje, nebo za používání veřejných obecních zařízení aneb za úřední výkony, provedené obecními zřizenci v zájmu stran.

II. Vybíratí dávky ze psů, pak dávky domovské, pokud tyto poslednější nepřevyšují 100 zl. za osobu, závisí od povolení výboru zemského. Vybíratí dávky domovské, 100 zl. převyšující a ostatní pod 3. až 10. předešlého odstavce uvedené dávky povoluje obcím výbor zemský, dohodnou se o tom s místodržitelstvím.

Pokaždé budiž zemským výborem před konečným rozhodnutím slyšen příslušný okresní výbor.

Kdyby mezi výborem zemským a místodržitelstvím nebyla docílěna shoda o povolení některé dávky neb o času, pro který má býti povolena, předloží se věc sněmu k usnesení. Usnesení sněmu, kterým se dávka povoluje, potřebuje císařského schválení.

III. O způsobu, jak vybírány mají býti jednotlivé dávky, buďtež v obci ustanovena bližší pravidla. V těchto pravidlech náleží jmenovitě stanoviti:

a) v jaké výši dávka se vybírá, pokud se týče, dle jakého měřítka dávka se vyměřuje;

b) kdo je povinen dávku platiti a kdo je od dávky osvobozen;

c) kterými obecními zřizenci obecní starosta dávku vybírá, pokud se týče, kterému obecnímu zřizenci sluší dávku odváděti;

d) jaká opatření stala se za účelem dozoru, aby dávka byla řádně placena, po případě jaké povinnosti mají občané k dávkě povinní, aby dozor obecní mohl býti vykonáván;

e) k jakému účelu upotřebeno má býti výnosu dávky;

f) jakými pořádkovými pokutami a jinými tresty stihají se ti, kdo podniknou něco, aby se placení dávky vyhnuli, pokud se týče, kdo nešetří pravidel, o vybírání dávky vydaných.

Trestní řízení náleží v příčině pokut pořádkových obcím ve vlastní působnosti, v příčině jiných trestů pak politickým okresním úřadům. Pravidla o způsobu výběru dávky v obci buďte schválena těmi úřady, které povolují výběr dávky. Před rozhodnutím budiž zemským výborem slyšeno zastupitelstvo okresní.

Schválená pravidla musí býti v obci po 14 dní veřejně vyhlášena. Každý občan má právo nahlédnouti v pravidla ta v úředních místnostech obecních.

IV. Okresním výborům a výboru zemskému náleží přihlížeti k tomu, aby výnosu dávek obcím povolených upotřebeno bylo v obcích k těm účelům, ku kterým byly určeny.

V. Dávky v tomto zákoně ustanovené vybírá obecní starosta svými zřizenci. Odvolání z platebního rozkazu obecního starosty podáno buď starostovi ve 14denní nepřestupné lhůtě, jdoucí od toho dne, kdy platební rozkaz byl doručen. O odvolání tom rozhoduje obecní zastupitelstvo. Pro další odvolání platí ustanovení § 99 obecního zřízení a § 77 zákona ze dne 25. července 1864, sb. zákonů a nařízení č. 27, pokud se týče zákona ze dne 25. října 1868, z. z. č. 36.

Odvolání z platebního rozkazu nemá žádného účinku odkládacích.

Zdráhá-li se kdo zaplatiti 'povinnou dávku, vymáhá ji starosta obecní prostředkem exekuce věci movitých, týmž způsobem, jako vymáhají se nezaplacené daně.

P o z n. § tento v uvedeném znění zákona ze dne 24. října 1899 č. 97 z. z. byl zrušen a nahrazen ustanovením § 35 a násled. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

M o r a v a. § 80. [Abý poplatky ze spotřeby lihovin, ježto podléhají dani potravní, zavést se směly na dobu nejdéle 10 let, pak aby na podobnou dobu zvýšiti se směly poplatky toho

druhu již zavedené, jest potřebí, by to povolil zemský výbor, a aby s tím souhlasil politický úřad zemský.

Povolení zemského výboru a souhlas politického úřadu zemského dostačuje také k tomu, aby se na neobmezenou dobu zavedly poplatky za ohledání dobytka a masa, počítaje k tomu ohledání za účelem vydání pasů dobytčích, též aby se zvýšily podobné poplatky:

I. Jestliže poplatek za ohledání dobytka a masa při zabíjení v místě není větší než:

A. Při skotu, a sice:

1. za voly, krávy a býky od kusu až do 50 kr.;

2. za jalovinu (hovězí dobytčata před prvním vystřídáním řezáků), od kusu až do 30 kr.

B. Při bravu, a sice:

1. za telata od kusu až do 20 kr.;

2. za prasata:

a) 50 kg a přes to těžká od kusu až do 30 kr.;

b) méně než 50 kg těžká od kusu až do 20 kr.;

3. za ovce a kozy od kusu až do 20 kr.;

4. za jehňata, kůzlata a selata od kusu až do 10 kr.

C. Při koních od kusu až do 1 zl.

II. Jestliže poplatek za ohledání masa do některého místa odjinud dopraveného není větší, a sice:

1. při celých poražených dobytčatech, nežli poplatek porážkový v místě tom zavedený;

2. při polovinách a čtvrtinách poražených dobytčat, nežli polovice, potažmo čtvrtina porážkového poplatku v místě tom zavedeného, a

3. při menších mnohotých masa, nežli 1 kr. od kilogramu.

III. Jestliže poplatek za ohledání dobytka za účelem vydání dobytčích pasů není větší nežli při skotu (I. lit. A, 1 a 2) a při koních (I. lit. C) od kusu 20 kr., a při bravu (I. lit. B, 1—4) od kusu 5 kr.

K tomu však, aby na dobu 10 let přesahující směly se zavést nebo zvýšiti poplatky v prvním odstavci tohoto paragrafu naznačené, dále aby se směly zavést nebo zvýšiti poplatky za ohledání dobytka a masa, které by přesahovaly meze v druhém odstavci (číslo I., II. a III.) určené, pak aby se směly zavést nové platy a dávky jiného způsobu, nežli jsou přírážky k daním přímým nebo k dani potravní, nebo aby se směly zvýšiti podobné platy a dávky již zavedené, musí se vymoci povolení zemského sněmu a Nejvyšší schválení.]

P o z n. § tento upravený zákonem ze dne 2. června 1898 č. 45 z. b. byl zrušen a nahrazen ustanovením §§ 35 a násl. finanční novely.

Slezsko. § 79. [Aby se mohly zavést nové platy a dávky jiného způsobu, nežli jsou přírážky k daním přímým nebo k dani potravní, nebo aby se mohly zvýšiti platy a dávky již zavedené, k tomu potřebí zákona zemského. (Čl. XV. zákona, daného dne 5. března 1862.)]*

* Viz § 89 č. ob. zř.

Pozn. k § 89.

1. Přírážka z nájemného jest zvláštní obecní dávkou a nikoliv přírážkou k státní dani. Jak a v jaké míře přírážka ta vybíratí se má, určuje se právoplatným usnesením obecního zastupitelstva (Budw. č. 3283, nálež ze dne 3. prosince 1886 č. 3218)

2. S povahou přírážky z nájemného se srovnává, že činže (nájemné) veškerých najatých místností téže osoby dohromady se spočítají (Budw. č. 3283), a to bez rozdílu, leží-li místnosti ty v jedné či více budovách (Budw. č. 11.243 A, nálež ze dne 3. února 1916 č. 796, analog. Budw. č. 10.805 A, nálež ze dne 12. března 1915 č. 1634).

3. Přírážku z nájemného není možno vybíratí z budov erárních od činžovní daně trvale osvobozených (Budw. č. 9428 A, nálež ze dne 20. února 1913 č. 1823).

4. V § 73 č. 1 mor. ob. zř. stanovené osvobození od obecních přírážek nevztahuje se na dávky z nájemného z

naturálních bytů (Budw. č. 12.168 A, nálež ze dne 20. června 1918 č. 8755). (Analog. Budw. č. 8480 A a 7936.)

5. Prokáže-li se dodatečně, že nějaká budova jakožto budova státní nepodléhá dani činžovní, bude nutno omylem vybrané dávky z nájemného vrátiti (Budw. č. 11.620 A, nálež ze dne 27. listopadu 1916 č. 11.450).

6. Rozhodnutí o dávce obecní týkající se jednoho roku, není rozhodné pro období další. (Nálež nejv. spr. soudu ze dne 23. prosince 1921 č. 17.064.)

7. Výnos zem. správního výboru, jenž nevyhovuje připomínkám podaným k usnesení obecního zastupitelstva o zavedení dávky z nájemného na základě § 89 č. ob. zř. ve znění zákona ze dne 24. dubna 1899 č. 97 č. z. z., nýbrž schvaluje usnesení to, i usnesení pravidel o vybírání dávek té, není před nejvyšším správním soudem nařikatelny. (Usnesení ze dne 19. června 1922 č. 7232).

Usnesení o příspěvcích obecních budíř vyhlášena.

Čechy. § 90. [Každé usnesení výboru obecního o příspěvcích jakéhokoli způsobu na obec rozvržených budíř veřejně vyhlášeno. Jest-li k usnesení takovému vyššího schválení

potřebí, může každý občan do 8 dnů připomenutí svá k němu podati, kterážto připomenutí jakož i to, co byl snad kdo dle § 72 připomenul, buďtež zároveň se žádostí za vyšší schválení na místo náležité předložena.]

P o z n. § tento zrušen a nahrazen ustanoveními §§ 40 a násl. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

M o r a v a. § 81. [Každé usnesení zastupitelstva obecního o příspěvcích jakéhokoli způsobu na obec rozvržených budíž veřejně vyhlášeno.

Kdo by takovým usnesením měl se za stížena, podej připomenutí svá proti němu představenému obce ve 14 dnech od vyhlášeného usnesení, kteréhožto lhůty přestoupiti nelze.

Není-li k usnesení zastupitelstva dalšího schválení potřebí, pokládají se tato připomenutí za odvolání (§ 98), jest-li ale k němu potřebí schválení, přiložena buďtež k žádosti podané k tomu konci, aby usnesení bylo schváleno.]*

* Viz § 90 č. ob. zř.

S l e z s k o. § 80. [Každé usnesení zastupitelstva obecního o příspěvcích jakéhokoli způsobu na obec rozvržených budíž veřejně vyhlášeno.

Kdo by takovým usnesením měl se za stížena, podej připomenutí svá proti němu představenému obce ve 14 dnech od vyhlášeného usnesení, kteréhožto lhůty překročiti nelze.

Není-li k usnesení zastupitelstva dalšího schválení pokládají se tato připomenutí za odvolání (§ 90), jest-li ale k němu potřebí schválení, přiložena buďtež k žádosti, podané k tomu konci, aby usnesení bylo schváleno.]*

* Viz § 90 č. ob. zř.

Kdo má vybíratí přírážky.

Č e c h y. § 91. [Přírážky k daním vybírány buďte týmiž orgány a prostředky, jako daně samy. Jiné dávky peněžité, ježto dle zákona nebo dle platného usnesení obecního pro potřeby obecní odváděti se mají, vybírají starosta svými orgány, a nechtěl-li by kdo platiti, vymáhaj jich prostředkem exekuce věcí movitých, jako se vymáhají daně nezaplacené. Nechtěl-li by kdo služeb konati, budíž cena jejich vyhledána (§§ 88), a na něm týmž způsobem vymožena, jak se vymáhají jiné platy peněžité.]

P o z n. § tento zrušen a nahrazen ustanoveními §§ 41 a násl. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.). Sr. k tomu dále II. fin. novelu.

M o r a v a. § 82. [Přírážky k daním pro potřeby obecní vybírány buďtež těmitěž orgány a prostředky, jako daně samy.

Jiné poplatky, dávky a peněžité platy, které dle zákona nebo dle platného usnesení obecního zastupitelstva pro potřeby obecní odváděti se mají, vybíraj představený obce svými orgány a nechtěl-li by kdo platiti, vymáhaj jich prostředkem exekuce věcí movitých, jako se vymáhají nezaplacené daně.

Nechtěl-li by kdo služeb konati (§ 79), dej je představený obce nákladem jeho nějakou jinou osobou vykonati a vydobuť nákladu na něm týmž způsobem, jak se dobývají jiné platy peněžité.

Jestli k tomu konci, aby poplatky, dávky a peněžné platy pro potřeby obecní (odst. 2) bezpečně a spravedlivě byly vyměřeny, potřebí zvláštních opatření vyšetřovacích neb kontrolních, mohou podobně předpisy na základě usnesení obecního zastupitelstva býti vydány.

Kdo by se dle těchto předpisů nezachoval, tomu se může uložití pořádková pokuta až do jednoho sta zlatých. Úřední jednání v této příčině přísluší politickému úřadu okresnímu. Uložené peněžité pokuty plynou do chudinského fondu obce.]*

* Viz § 91 č. ob. zř.

S l e z s k o. § 81. [Přírážky k daním vybírány buďtež týmiž orgány a prostředky, jako daně samy.

Jiné dávky peněžité, které dle zákona nebo dle platného usnesení obecního pro potřeby obecní odváděti se mají, vybíraj představený obce svými orgány, a nechtěl-li by kdo služeb konati, dej je představený obce nákladem jeho jinou osobou vykonati a vydobuť nákladu na něm týmž způsobem, jak se dobývají jiné platy peněžité.]*

* Viz § 91 č. ob. zř.

P o z n. k § 91.

1. Obecní zřízení neobsahuje předpisu o *condictio indebiti* a z ustavení jeho (§ 99) lze jen dovozovati, že *indebite* placené dávky obecní jakéhokoli způsobu musí vrátiti potud, pokud zavazany, nastoupiv pořad stížnosti, vymohl si osvobození od té které dávky (Budw. č. 3688,

nález ze dne 7. října 1887 č. 2631).

2. Není dovoleno ustanoviti zvláštního kuratora, aby vybíral přírážky nadřazenými orgány dle zákona ze dne 19. září 1883 č. 51 z. z. rozvržené (Budw. č. 6111, nález ze dne 18. září 1891 č. 2964).

3. Právo vybíratí přírážky obecní po zákonu patřící ne-

promlčuje se ani podle zákona ze dne 18. března 1878 č. 31. ř. z. ani podle § 1480 všeob. zák. obč. (Budw. 6166, nález ze dne 9. října 1891 č. 3171, Budw. č. 13099, nález ze dne 15. září 1899 č. 7425).

4. Zákonné prostředky exekuce ku vymáhání zadrželých přírázek obecních stanoveny jsou čís. nař. z 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. a přičilo by se zákonu, kdyby použito se jiných prostředků donucovacích, než-li které tam jsou nařízeny (na př. uzavření vododůů za účelem vymáhání

zadrželého vodního poplatku). (Budw. č. 5313 nález ze dne 14. května 1890 č. 1062.)

5. Politický úřad povolány podle § 91 ob. zř. a § 4 čís. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. ku spolupůsobení při exekucím vymáhání zadrželých přírázek obecních, není oprávněn ku přezkoušení meritorní správnosti právoplatných platebních předpisů přírázkových (Budw. č. 11229 A, nález ze dne 27. ledna 1916 č. 713, analog. Budw. č. 13378, nález ze dne 17. listopadu 1899 č. 9111).

O přispívání na stavby a na chudé nařizuje se ve zvláštních zákonech.

Čechy. § 92. Kdo povinen jest přispívati na stavby kostelní a školní, na stavění silnic, na stavby vodní i na zaopatřování chudých, ustanoví se zvláštními zákony.

Nebylo-li by v těchto zákonech o některých případech ničeho ustanoveno, buďtež takové případy vyřizovány dle základních pravidel tohoto zřízení obecního.

Povinnost přispívati na jisté potřeby, zakládající se na zvláštních titulech právních, zůstává v platnosti.

Morava. § 83. Konkurence na stavby kostelní, farní a školní, též na stavění silnic, uspořádá se zvláštními zákony.

Konkurence ku zvláštním potřebám, zakládající se na zvláštních titulech právních, zůstávají v platnosti.

Následující §§ 84 až 92 v kapitole šesté mor. ob. zřízení pojednávají o zvláštním řízení věcí na deskových lesních statcích a jiných větších pozemnostech pospolitých — zrušeny

výslovně ustanovením § 24 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. z. a nař.)

Slezsko. § 82. Konkurence (příspěvky) na stavby kostelní, farní a školní, též na stavění silnic, uspořádá se zvláštními zákony.

Konkurence ku zvláštním potřebám, zakládající se na zvláštních titulech právních, zůstávají v platnosti.

Kapitola šestá.

O spojení obcí pro společné spravování svých záležitostí nebo pro společné ústavy.

Které obce mohou se o své vůli spojit.

Čechy. § 93. Každá obec téhož okresu politického má toho vůli, spojit se, jak co se týče působnosti samostatné (§ 28), tak i působnosti přenesené (§ 29), nebo některých částí jejich s obcí jinou, aby měly společnou správu svých záležitostí. (Čl. VII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Úmluva, kterou obce takové učiní o to, jak se mají záležitosti jejich společně spravovati, předložena buď zemskému úřadu, aby ji schválil po slyšení okresního výboru.

Pozn. Text upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Morava. § 93. Každá obec téhož okresu politického má toho vůli, spojit se jak v příčině působnosti samostatné (§ 27), tak i působnosti přenesené (§ 28) s obcí jinou, aby mělo společnou správu svých záležitostí. (Čl. VII. zákona daného dne 5. března 1862.)

Úmluva, kterou obce takové učiní o to, jak se mají záležitosti jejich společně spravovati, má se

předložiti zemskému úřadu, aby ji schválil po slyšení okresního výboru.

Slezsko. § 83. Každá obec téhož okresu politického má na vůli, spojití se jak v příčině činnosti samostatné (§ 27), tak i činnosti přenesené (§ 28) s obcí jinou, aby měli společnou správu svých záležitostí. (Čl. VII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Úmluva, kterou obce takové učiní o to, jak se mají záležitosti jejich společně spravovati, předložena buď zemskému úřadu, aby ji schválil po slyšení okresního výboru.

Čechy. § 94. Neměla-li by některá obec prostředků k plnění povinností z působnosti samostatné a přenesené vzházejících, budiž s jinou spojena, aby s ní měla společnou správu záležitostí svých potud, pokud nenabude potřebných prostředků.

O tom, je-li třeba obec některou spojití s jinou, rozhoduje vláda.

Neshodnou-li se jednotlivé obce o tom, jak se náklady, jichž se týče, rozdělití mají, rozhodne o věci té okresní výbor.

Seznam obcí, jichž rozloučení a spojení průběhem roku povoleno bylo, uveřejní se v zemském věstníku.

Pozn. Znění § tohoto upraveno vzhledem k znění zákona ze dne 26. listopadu 1874 č. 87 pro Čechy, dále vzhledem k ustanovení zákona ze dne 9. dubna 1920 č. 280 sb. zák. a nař. a zákona o organisaci politické správy.

Morava. § 94. Neměla-li by obec některá prostředků k plnění povinností, z působnosti přenesené (§ 28) vzházejících, budiž způsobem zákona s jinými obcemi téhož okresu politického spojena, aby s nimi měla společnou správu záležitostí svých dotud, pokud nenabude prostředků potřebných. (Čl. VII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Když obce, ježto mají spojeny býti, byly v tom slyšeny, budiž zákonem ustanoveno, jak se mají záležitosti jejich společně spravovati.

Pak-li by se obce takové neshodly, jak útraty správy té mají se rozdělití, rozhodne v příčině toho okresní výbor.

Slezsko. § 84. Neměla by obec některá prostředků k plnění povinností, z činnosti přenesené (§ 28) vzházejících, budiž zákonem s jinými obcemi téhož okresu politického spojena, aby s nimi měla společnou správu záležitostí svých dotud, pokud nenabude prostředků potřebných. (Článek VII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Když obce, které mají spojeny býti, byly v tom slyšeny, budiž zákonem ustanoveno, jak se mají záležitosti jejich společně spravovati.

Pak-li by se obce takové neshodly, jak útraty za správu tu mají se rozdělití, rozhodne ve příčině toho okresní výbor.

Komu přísluší zřizovati orgány ústavů společenských.

Čechy § 95. Je-li několik obcí za příčinou některých potřeb působnosti své ke společným ústavům spojeno, aneb spojilo-li by se budoucně několik obcí k takovým ústavům společným, zůstávají se jim, aby si zřídily orgány ku správě ústavů takových a aby vyměřily, co k působnosti orgánů těch náležeti má.

Nemohou-li se obce shodnouti o opatření toho se týkající, učiní okresní výbor příhodné opatření.

Morava. § 95. Jest-li několik obcí za příčinou některých potřeb působnosti své ke společným ústavům spojeno, aneb spojilo-li by se budoucně několik

obcí k takovým ústavům společným; zůstává se jim, aby si zřídily orgány ku správě ústavů takových.

Nemohou-li se obce o to shodnouti, učiní okresní výbor příhodné opatření.

Co v tomto zákoně o ústavech obecních nařízeno, vztahuje se také k takovým ústavům společným.

Slezsko. § 85. Jest-li několik obcí za příčinou některých potřeb působnosti své ke společným ústavům spojeno, aneb pak-li by se budoucně několik obcí v takové společné ústavy spojilo, zůstává se jim, aby si zřídily orgány ku správě ústavů takových.

Nemohou-li se obce o to shodnouti, učiní okresní výbor příhodná opatření.

Co v tomto zákoně o ústavech obecních nařízeno, vztahuje se také k takovým ústavům společným.

Pozn. k § 95.

1. Než-li se rozhodne, zda-li hřbitov zřízený několika přífašenými obcemi má se pokládati za ústav obecní a zda-li náklad na zřízení má se uhraditi stejným způsobem jako jiné výlohy obce, musí se zjistiti, že obce ve své vlastnosti jako místní obce se spojily ku zřízení hřbitova jako ústavu obecního (Budw. č. 2375, nálež ze dne 21. ledna 1885 č. 118).

2. Faktické užívání obecního hřbitova jinou obcí nezákládá ještě její povinnost přispívati na náklady hřbitovní márnice (Budw. č. 2199 A, nálež ze dne 11. prosince 1903 č. 12.761).

3. Jestliže se několik práv-

ních subjektů (obcí) na zákonném podkladě (§ 95 č. ob. zř.) spojilo k dosažení společného účelu (vodovod) tím způsobem, že proti rozhodnutím společného orgánu (výboru) je přípustný další pořad práva k určitému úřadu (zem. výbor), jsou dotyčné právní subjekty oprávněny k podání odvolání do rozhodnutí onoho společného orgánu. Výrok úřadu v poslední instanci k rozhodování povolaného není pak alé výrokem rozhodčím, nýbrž rozhodnutím úřadu, do něhož jest možno vznést stížnost k nejvyššímu správnímu soudu (Budw. č. 7042 A, nálež ze dne 2. prosince 1909 č. 10.806).

Kapitola sedmá.

O dohledu k obcím.

Čechy § 96. Okresnímu výboru náleží přihlížeti k tomu, aby jmění kmenové, obcím a jejich ústavům náležející, zachovalo se neztenčeno. (Čl. XVIII. zákona, daného dne 5. března 1862.)

Pozn. Dozorčí oprávnění nadřízeného úřadu rozšířeno ustanoveními šu 15 a násl. finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 96. Okresnímu výboru náleží přihlížeti k tomu, aby kmenové jmění obcím a jejich ústavům náležející, zachovalo se neztenčeno. (Čl. XVIII. zákona dan. dne 5. března 1862.)

[Okresní výbor může k tomu konci, na obcích vysvětlení a ospravedlnění žádati a komisemi vyslanými na místě samém vyhledávání zavést. Jemu přísluší u vykonávání tohoto práva dohlédacího dle potřeby příhodná opatření činiti a vady odvarovati.]

Útraty, které vzejdou následkem opatření v druhém odstavecí naznačených, má nésti zpravidla obec.

Zemský výbor může však náhradu těchto útrat také tomu, který svým zaviněním dal příčinu k onomu opatření, uložití, anebo v případech pozoruhodných tyto útraty buď celé anebo zčásti na zemský fond převzítí.

Útraty tyto vymáhá k žádosti zemského výboru politický úřad okresní.]

Pozn. Poslední tři odstavce přičleněny zákonem ze dne 16. ledna 1891 č. 11, z. z. pro Moravu. Odstavce 2.—5. nahrazen § 15 a násl. finanční novely.

Slezsko § 86. Okresnímu výboru náleží přihlížeti k tomu, aby kmenové jmění obcím a jejich ústavům náležející, zachovalo se neztenčeno. (Čl. VIII. z. dan. dne 5. března 1862.)

[Výbor může k tomu konci na obcích vysvětlení, osvědčení a ospravedlnění žádati a komisemi vyslanými na místě samém vyhledávání zavést. Jemu přísluší u vykonávání to-
obecní zřízení

hoto práva dohlédacího dle potřeby příhodná opatření učiniti a vady odvarovati.]*

Pozn. Viz § 96 č. a mor. ob. zř. Druhá a třetí věta tohoto řu, stanovené zákonem ze dne 11. prosince 1908 č. 17 z. z., nahrazeny ustanoveními řu 15 a násl. finanční novely.

Pozn. k § 96.

1. Vzhledem k tomu, že není dosud judikaturou vysloveno, jak dalece byl tento ř ve svém všeobecném znění nahrazen speciálními předpisy ř 15—18 fin. novely, připojen přehled dosavadní judikatury.

2. Zřízením obecním (§ 96) jest nadřaděným samosprávným orgánům zákonem uložena povinnost pečovati o neztenčené zachování a trvalé zužitkování kmenového jmění obce (Budw. č. 189, nález ze dne 9. ledna 1878 č. 21).

3. Byť i obecní zastupitelstvo se usneslo neodůvodněně nároky jednotlivců na obecní majetek činně uznati a byť i usnesení to nebylo již z toho důvodu neplatným, protože se ho účastnili občané, mající na tom soukromý zájem (§ 46 č. ob. zř.), jsou přece vyšší samosprávné úřady mocí svého práva dohlédacího oprávněny trvati na tom, aby s postiženou věcí nakládalo se jako s majetkem obecním a mohou v příčině užitečné její správy naříditi, čeho třeba (Budw. č. 189, nález ze dne 9. ledna 1878 č. 21).

4. Má-li se zříditi pořádek v obecním hospodářství, jest okresní výbor mocí svého

práva dohlédacího oprávněn z mocí úřední jednati (Budw. č. 2371, nález ze dne 16. ledna 1885 č. 172 a Budw. č. 3752, nález ze dne 9. listopadu 1887 č. 3031).

5. Kdyby i politický úřad odepřel zastaviti usnesení obecního zastupitelstva, nepřekážá to nikterak nadřaděným samosprávným úřadům meritorně zkoumati takové usnesení a věc tímto usnesením projednanou (tamže).

6. Okresní výbor jest oprávněn nezákonná nařízení obecního zastupitelstva v příčině hospodaření s majetkem obecním změniti i v neprospěch strany, jež si stěžovala (Budw. č. 2358, nález ze dne 9. ledna 1885 č. 58 a Budw. č. 2603, nález ze dne 10. června 1885 č. 1592).

7. Opatření učiněná u vykonávání práva dohlédacího (okresním výborem) mohou nadřaděným úřadem (zemským výborem) býti zrušena dle volného uvážení. Občané nemají právního nároku, aby právo dohledu bylo vykonáváno, nýbrž jsou k ochraně svých práv odkázáni na právní prostředky zřízením obecním dané proti rozhodnutím a opatřením orgánů správy obecní (Budw. č. 5552, nález

ze dne 14. listopadu 1890 č. 3553).

8. Nadřaděné orgány samosprávné jsou oprávněny a to i z mocí úřední po zákonu vydati nařízení v příčině obecního hospodářství, t. j. aby zachován byl majetek obecní a po zákonu se ho použilo (Budw. č. 5927, nález ze dne 30. dubna 1891 č. 1214).

9. Dozorčí úřad nedopouští se zásahu do samosprávy obce, odepře-li v mezích zákoně své příslušnosti žádané povolení k vybírání určitých přírůžek obecních (Boh. č. 25 A, nález ze dne 1. února 1919 č. 239).

10. Zemský správní výbor jest u výkonu svého dozorčího práva ř 96 ob. zř. oprávněn každé hospodářské opatření obce v tom směru přezkoušeti, aby zjistil, neobsaňuje-li zkrácení kmenového jmění obce (Boh. č. 568 A, nález ze dne 27. října 1920 č. 10.170).

11. Při výkonu svého práva dohlédacího nad zachováním nezkráceného jmění kmenového obcí může zemský správní výbor i zkoušeti, zda usnesení obce se jméním tím disponující se stalo formálně správným způsobem (Boh. č. 568 A, nález ze dne 27. října 1920 č. 10.170).

12. Otázka, zda určité opatření obce zkracuje ve svém hospodářském efektu kmenové jmění obecní či nikoli, jest otázkou skutkovou (Boh.

č. 568 A, nález ze dne 27. října 1920 č. 10.170).

13. Z důvodů zachování neztenčené podstaty kmenového jmění a statku obce může zemský výbor u výkonu svého práva dozorčího zrušiti i právoplatná usnesení obecního výboru, která formálně právoplatně schválena byla okresním zastupitelstvem.

Výkonu tohoto práva nevadí, že osoba třetí z onoho usnesení nabyta soukromých práv (Boh. č. 140 A, nález ze dne 23. června 1919 č. 2515).

14. Zemský výbor jest oprávněn z mocí svého práva dohlédacího v příčině uložené mu péče o neztenčené zachování kmenového jmění obce zakročiti i proti usnesením obce schváleným okresním výborem (Budw. č. 4801 A a 6620 A. Stejně Boh. 1598/22 — 664/21).

15. K cíli neztenčeného zachování jmění obecního jest zemský výbor oprávněn z mocí úřední zakročiti (Budw. č. 6921 A, 4801 A, 12.797, 5551, 3713. — Stejně Boh. 140/19).

16. Nadřaděné orgány samosprávné jsou oprávněny z mocí úřední změniti výroky nižších instancí, jakmile by se jednalo o ztenčení kmenového jmění obce (Budw. č. 8559 A, nález ze dne 22. listopadu 1911 č. 12.144, analog. Budw. č. 4800 A).

17. Zemský výbor jest o-

právně zrušiti usnesení okr. výboru potvrzující usnesení obce o zcizení obecního jmění, přišlo-li dotyčné usnesení obce k místu nezákonným způsobem, t. j. oproti předpisu § 43 č. ob. zř. (Budw. č. 6582 A, náleze ze dne 5. března 1909 č. 1959, srovnej Budw. č. 4801 A).

18. Zemský výbor jest i vzdor tomu, že ve věci samé jest nepřislušným k rozhodování, oprávněn, zrušiti usnesení obce pro překročení její kompetence (Budw. č. 10.166 A, náleze ze dne 28. března 1914 č. 3233).

19. Zruší-li zemský výbor z moci svého práva dohlédacího k jímí neztenčeného zachování jmění obecního nějakou smlouvu z toho důvodu, že jest pro obec škodlivou, musí pro toto své stanovisko také uvést patřičné důvody. Pouhé odůvodnění »že smlouva jest pro obec škodlivou« nestací (Budw. č. 11.077 A, náleze ze dne 19. října 1915 č. 6536, analog. Budw. č. 13.153 a 12.747).

20. Ztenčení jmění obecního oprávnující k zakročení dle § 96 ob. zř. nastává vždy, když části obecního jmění se zcizí nebo zatíží, bez ohledu na to, zda obci z toho fakticky vzejde nějaká ciferná škoda nebo prospěch (Budw. č. 11.046 A, náleze ze dne 2. října 1915 č. 6071, analog. Budw. č. 6921 A).

21. Z důvodů pouhého zkrácení obecních důchodů

nelze z moci dozorčího práva dle §u 96 ob. zř. zrušiti právoplatné usnesení obce o pachtu nemovitosti ke kmenovému jmění patřících (náleze nejv. spr. soudu ze dne 12. října 1921 č. 12.602. Boh. 973/21).

22. Usnesení obecního zastupitelstva, kterým dříve usneseny a dozorčím úřadem schválený prodej části kme. nového jmění se zrušuje, jest pouhým prohlášením prodávajícího vůči kupujícímu, které podléhá přezkoumání vyšších úřadů samo. správných jen v mezích § 96 ob. zř.

Kupující nemůže si na toto usnesení stěžovati pořadem instancí samosprávných, nýbrž pouze žalobou na dodržení kupní smlouvy. (Boh. č. 718 A, náleze ze dne 17. února 1921 č. 1888):

23. Samosprávné úřady jsou oprávněny za účelem zachování majetku obecního ustanovit kuratora ad actum (Budw. č. 4702, náleze ze dne 23. května 1889 č. 935).

24. Nadřaděné úřady samosprávné musí, vydávajíc nařízení ve prospěch zachování kmenového jmění obce, řídit se předpisy obecního zřízení a dodatků k němu (§ 96 č. ob. zř.). Okresní výbor nemůže samostatně naříditi, aby dluh obce se hradil zápůjčkou, a nemůže také zaříditi, aby se vybíraly přírázky kuratorem (Budw. č. 6111, náleze ze dne 18. září 1891 č. 2964).

25. Nadřaděné samosprávné úřady jsou i jako dohlédací úřady oprávněny rozhodovati, jakým způsobem, ku kterým účelům, a kterými veřejnými orgány jmění obecní se spravovati má — a za účelem tím jsou také oprávněny usnésti se, zdali obec nebo osada — bez újmy, že o vlastnictví rozhodne se řádným pořadem soukromého práva — má se pokládati za majitelku sporného jmění. (Budw. č. 12.797, náleze ze dne 5. května 1899 č. 3132.)

26. Jmenování čestných občanů může býti samosprávným podřaděným orgánem přezkoušeno jen co do formelního postupu. (Budw. č. 9852 A, náleze ze dne 5. listopadu 1918 č. 11.173, analog. Budw. číslo 5627 A, 5043 A.)

27. Zvláštní jmění věnované pro účely vysokých škol nenáleží ke kmenovému jmění obecnímu. Zemský výbor není oprávněn bdíti nad integritou takového jmění. (Budw. číslo 9659 A, náleze ze dne 12. června 1913 č. 6306).

28. Jestliže již ze smlouvy okres. výborem řádně schválené nabyly třetí osoby určitých práv, není zemský výbor oprávněn z moci svého práva dohlédacího zrušiti takovou

smlouvu. (Budw. č. 11.166 A, náleze ze dne 17. prosince 1915 č. 6017, analog. Budw. č. 6620 A, náleze ze dne 19. března 1909 č. 2291 a Budw. č. 11.077 A, náleze ze dne 19. října 1915, č. 6536. Srovnej k tomu Budw. 3199 F, 1383 F, 702 F. Viz ale a contr. následující plenární usnesení nejv. správ. soudu v Praze.)

29. Dle § 92 obecního statutu města Olomouce jest zemský výbor oprávněn rozhodnouti o vykonatelnosti usnesení sboru i tehdy, když usnesení to bylo zatím vykonáno. (Usnesení odborného plenu nejv. spr. soudu ze dne 12. prosince 1921 č. pres. 1231/21).

30. Rozkaz zemského správního výboru daný obci, aby tato pozemek tvořivší dříve část kmenového jmění obce znovu koupí pro obec získala, není kryt ustanovením §u 96 čes. obec. zřízení. (Náleze ze dne 10. dubna 1923 č. 6365.)

31. Náhradu útrat odhadu, vzniklých za zřízení o schválení měny obecního jmění [§§ 96, 97 obec. zř. čes.] nelze uložit straně, která jest kompacentem obce. (Náleze ze dne 21. dubna 1922 č. 5501. Boh. 1310/22.)

Ke kterým usnesením zastupitelstva potřebí schválení okresního výboru.

Čechy. § 97. [Záležitosti, ve kterých se má usnesení zastupitelstva obecního okresnímu výboru ku schválení předlo-

žiti, jsou kromě těch, ježto byly jinde v tomto zákoně uvedeny (§§ 2, 4, 84, 87, 93), tyto:

1. když se má věc nějaká, náležející ku kmenovému jmění neb statku neb obce neb některého ústavu obecního, na jiného převéstí, zastavití neb stálým břemenem ztížiti;

2. když se má to, co z příjmů ročních přebude, mezi občany rozdělití (§ 69);

3. když se má vypůjčiti nějaká suma peněz, aneb když se má převzítí nějaký závazek, vyjímajíc případnost, když se připojí, že se vypůjčená suma splatí aneb závazek převzatý splní jediné z řádných příjmů obce neb ústavů obecních, a když suma vypůjčená neb závazek převzatý s připočtením dluhů, které obec již má, nepřevyšuje ročních příjmů z jmění obce, neb z jmění ústavů obecních (čl. XVIII. zákona daného dne 5. března 1862);

4. když se má věc nějaká, obci neb ústavům obecním náležející, pronajmoutí na více než 12 let, aneb když se má pronajmoutí bez veřejné licitace;

5. když se má z obecních lesů více dříví porážeti, nežli systemisování lesů dopouští;

6. když hodlá se obec zúčastniti nějakého podniku výdělečného, zvláště pak podniku akciového, nebo když chce sama založiti podnik, který má předem účel, aby se rozmnožily příjmy obecní.]

300/64 Pozn. § tento byl nahrazen ustanovením § 23 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava. § 97. [Záležitosti, ve kterých se má usnesení zastupitelstva okresnímu výboru ku schválení předložiti, jsou kromě těch, ježto byly jinde v tomto zákoně uvedeny (§§ 2, 4, 78 a 93), tyto:

1. když se má věc nějaká, náležející ke kmenovému jmění neb statku obce nebo některého ústavu obecního, na jiného převéstí, zastavití neb stálým břemenem ztížiti;

2. když se má vypůjčiti suma peněz, kteráž s připočtením dluhů, které obec již má, činí více nežli roční příjmy obce nebo ústavů obecních, anebo když se má převzítí nějaký závazek příjmy tyto převyšující (čl. XVIII. zákona dan. dne 5. března 1862).]*

* Viz § 97 č. ob. zř.

Slezsko. § 89. [Záležitosti, ve kterých se má usnesení zastupitelstva předložiti okresnímu výboru ku schválení, jsou tyto:

1. když se má věc nějaká, náležející ke kmenovému jmění neb statku obce nebo některého ústavu obecního, na jiného převéstí, zastavití nebo stálým břemenem ztížiti;

2. když se má to, co z příjmů ročních přebude, mezi údy obce rozdělití (§ 62).

3. když se má vypůjčiti suma peněz, která s připočtením dluhů, které obec již má, činí více nežli roční příjmy obce neb ústavů obecních; anebo když se má převzítí nějaký závazek, příjmy tyto převyšující (čl. XVIII. zák. dan. dne 5. března 1862).]*

* Viz § 97 č. ob. zř.

Pozn. k § 97.

1. Usnesení obecního zastupitelstva jest formálně platné i když ještě podrobiti se musí schválení nadřazeného úřadu. (Budw. č. 9209, náleze ze dne 9. ledna 1896 č. 117).

2. Opatření a vykonávání práva schvalovacího a k usku-tečnění téhož nemohou se činiti v té míře, aby úkony, jež podle zákona nepotřebují vyššího schválení, podřaděny byly schvalovacímu právu nadřazených úřadů a aby v jejich přičině zákonem stanovené právo volného hospodaření se obmezovalo. (Budw. číslo 2542, náleze ze dne 6. května 1885 č. 1250).

3. Předpis § 89 číslo 1 obec. zřiz. slezského, pokud mluví o trvalém zatížení, vztahuje se jen na zřízení věcných práv k věcem patřícím ke kmenovému jmění nebo kmenovému statku obcí neb jejich ústavů. Převzetí obligacních závazků obcí podléhá schválení zemským výborem jen podle tříteho odstavce téhož ř. (Boh. č. 624 A, náleze ze dne 15. pro.

since 1920 č. 12.316. Podobně pro Čechy Boh. 1990/23).

4. Zemský výbor nemůže dle § 97 moravského ob. zřiz. schváliti usnesení obecního výboru o uzavření zápůjček, když obecní výbor pozdějším usnesením toto usnesení zrušil. (Náleze ze dne 23. prosince 1921 č. 17.283).

5. Smlouva, kterou obec se zavazuje poskytnouti elektrárně na 15 let zdarma pozemek potřebný k stavbě transformačních kiosků a dáti jí povolení k postavení sloupů na obecním majetku, obsahuje trvalé zatížení nemovitého majetku obce a vyžaduje proto schválení zem. výboru podle § 97 č. 1 mor. ob. zř. (Boh. 1460/22).

6. Rozhoduje o žádosti za schválení usnesení obecního zastupitelstva podle § 97 ob. zř. pro Čechy může nadřazený úřad samosprávný přihlížeti k veškerým důsledkům, jež z onoho usnesení mohou podle povahy věci vyplynouti pro obec, ať jako subjekt hospodářský, ať jako veřejnoprávní korporaci, již svěřena je péče o jisté zájmy veřejné. (Náleze

ze dne 24. dubna 1922 číslo 16.346/21, Boh. 1319/22).

7. Nadřízený autonomní úřad je oprávněn, usnesení obce jež podle § 97 č. ob. zř. podléhá jeho schválení, zkoumati nejen se zřetelem na jich zákonitost, nýbrž i na jich účelnost. (Boh. 1395/22).

8. Usnesení obce, podléhající schválení nadřízeného úřadu, pro něž však schválení to to vyžádáno nebylo, může kdykoli později nadřízeným úřadem z moci úřední býti zrušeno. (Boh. 1309/22).

9. Schválil-li nadřízený orgán samosprávný usnesení obce o propachtování ob. pozemků dle § 97 č. ob. zř., zkonsumoval tím své dohlédací právo vůči tomuto aktu a nemůže později, když snad dospěl k jinému názoru na věc, svůj schvalovací výrok odvolati a usnesení ono musí mocí svého dozorcího práva zrušiti. (Boh. 1217/22).

10. Poplatníci, kteří se po-

řadem inštančním nebránili proti usnesení obce, aby učiněna byla výpůjčka na úhradu nákladů elektr. vedení, nemohou bráti v odpor usnesení zem. výboru, kterým z moci dozorcí schválil výpůjčku tu podle § 97 mor. ob. zř. (Boh. 1134/22, pod. 2181-23).

11. Také usnesení obce, jímž má se převzítí nějaký »závazek« (§ 97 č. 3 čes. ob. zř.) může se státi za štetění ustanovení odst. 3 § 6 fin. novely. (Schopnost schůze obec. zastupitelstva k usnášení.) — (Nález ze dne 2. září 1924 číslo 12.578).

12. Schválením dohlédacího úřadu, jehož jest dle § 97 mor. ob. zř. a § 23 fin. novely k usnesení obecního zastupitelstva zapotřebí, doplňuje se smluvní vůle obce a jest jím tedy podmíněna účinnost právního jednání obcí zamýšleného. (Nález ze dne 21. listopadu 1925 č. 19.478).

O kterých usneseních obecních má zastupitelstvo okresní dobrá zdání vládě podávati.

Čechy. § 98. Každé usnesení obecní, k němuž, aby platnosti nabylo, potřebí schválení vlády, posíláno hudiž okresnímu úřadu, který je i s dobrým zdáním zastupitelstva okresního předloží vládě.

Pozn. Není jisto, zda ustanovení toto zůstalo v platnosti. Ostavně je význam jeho neurčitý a nepraktický.

Morava. § 101. Má ustanovení obdobné.

Slezsko. Obdobného ustanovení nemá.

Z usnesení zastupitelstva obecního odvolati lze se k okresnímu úřadu.

Čechy. § 99. Okresnímu úřadu náleží rozhodovati, když se někdo odvolá z usnesení obecního zastupitelstva u věcech, jež nejsou státem na obec přeneseny (čl. XVIII. zákona, daného dne 5. března 1862).

[Z přírážek k daním nemá odvolání místa, leč by byly vyšší nežli přírážky zákonem vyměřené, aneb by byly sice dle zákona vyměřené, ale nesprávně rozděleny.]

Odvolání takové podáno buď ve 14denní lhůtě nepřestupné, jdoucí ode dne vyhlášeného usnesení neb oznámení, starostovi obce, aby je dále předložil.

Pozn. Text upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy. Odstavec 2. byl zrušen a nahrazen předpisem §u 42 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.). Srovnej dále § 45 téhož zákona.

Morava. § 98. Okresnímu úřadu náleží rozhodovati, když se někdo odvolá z usnesení obecního zastupitelstva u věcech, ježto nejsou státem na obec přeneseny (čl. XVIII. zák. dan. dne 5. března 1862).

Odvolání takové podáno buď ve 14denní lhůtě nepřestupné, jdoucí ode dne vyhlášeného usnesení nebo oznámení, starostovi obce, aby je předložil okresnímu úřadu.

Pozn. Na Moravě je dosud v platnosti:

Z á k o n

ze dne 21. července 1914 č. 55 z. z. platný pro markrabství Moravské, kterým se vydávají předpisy pro užívání opravných prostředků do rozhodnutí a opatření samospráv. úřadů.

§ 1. Opravné prostředky (stížnosti, odvolání, připomenutí, námítky) proti rozhodnutím a opatřením samosprávných úřadů zemského výboru podřízených dlužno podati v neprodávající lhůtě 14denní, není-li výslovně stanovena lhůta jiná.

Opravný prostředek může býti podán ústně do protokolu, písemně nebo telegraficky,

Byl-li dán opravný prostředek na poštu na stvrzenku nebo na úřad telegrafní, platí za den podání onen den, kdy byl opravný prostředek těmto úřadům odevzdán.

Případně-li poslední den lhůty na neděli nebo svátek, končí lhůta teprve nejbližším dnem všedním.

Otázky, zda-li jest opravný prostředek přípustný a byl-li podán včas, nemohou rozhodovati úřady, proti jejichž rozhodnutí neb opatření jest opravný prostředek namířen.

§ 2. Neobsahují-li platné zákony jiného ustanovení, dlužno opravný prostředek podati u onoho úřadu, který rozhodl v první stolici, a týká-li se opravný prostředek usnesení obecního zastupitelstva, u představeného obce (obecní rady, městské rady).

§ 3. Samosprávné úřady zemskému výboru podřízené musí v každém písemně vyhotoveném rozhodnutí neb opatření výslovně uvést, je-li do něho přípustný opravný prostředek, jakož i ve které lhůtě a u kterého úřadu má být podán.

Je-li poučení o lhůtě pro opravný prostředek stanovené nesprávné a byla-li stížnost podána ještě v této udané lhůtě, ale již po uplynutí správné lhůty zákonné, budiž nařikán rozhodnutí nebo opatření pro nesprávné poučení o lhůtě zastaveno a zároveň nařizeno, aby bylo znovu vydáno. Toto opětné rozhodnutí neb opatření, k němuž jest připojití správné poučení o lhůtě, jest podrobena znovu opravným prostředkům.

Toto ustanovení platí obdobně také v tom případě, když se nesprávné poučení týče poznačení úřadu, u něhož má být opravný prostředek podán, nebo toho, zda-li je přípustný.

Písemně vyhotovenému rozhodnutí neb opatření, které neobsahuje poučení dle odstavce 1., možno odporovati samostatnou stížností, aby byl tento nedostatek odstraněn.

§ 4. Ustanovení tohoto zákona o počítání lhůt vztahují se také na opravné prostředky (stížnosti a námítky), které připouští řád o volení v obcích a zákony, jež se ho dovolávají.

§ 5. Tento zákon nabude platnosti tím dnem, kdy bude vyhlášen (21. srpna 1914).

V těch případech, kdy byla písemná rozhodnutí neb opatření rozhodnutí neb opatření samosprávných úřadů zemskému výboru podřízených doručena před vyhlášením tohoto zákona, dlužno za den doručení považovati den vyhlášky, jestliže lhůta k opravnému prostředku ještě neuplynula.

§ 6. Ministru vnitra se ukládá, aby tento zákon provedl.

Slezsko. § 90. Okresnímu úřadu náleží rozhodovati, když se někdo odvolá z usnesení obecního za-

stupitelstva u věcech, které nejsou státem na obec přeneseny (čl. XVIII. z. dan. dne 5. března 1862).

Odvolání takové podáno buď ve 14denní lhůtě nepřestupné, jdoucí ode dne vyhlášeného usnesení nebo oznámení, starostovi obce, aby je předložil okresnímu úřadu.

Odvolání toto vykonání usnesení zastupitelstva zadrží, pakli se ze zadržení tohoto není co obávati škody nenahraditelné.

Pozn. k § 99.

1. Každý člen obce jest legitimován ku stížnosti do takových rozhodnutí obce, jichž finanční consequence musí pak jako člen této obce nésti. (Budw. č. 9103 A, náleze ze dne 28. září 1912 č. 10.648, podobně Budw. č. 3926 A, 1943 A, 1926 A a j.).

2. K založení rekursní legitimace poplatníka vůči usnesením ob. zast. není třeba, aby z usnesení onoho přímo vznikalo vytykané finanční zatížení obce; stačí, je-li zatížení to i jen iminentní (in coucr. usnesení, kterým se místnímu staviteli uděluje čestná funkce městského stavitele). (Boh. 2982/23).

3. Občan-poplatník je legitimován nařikati usnesení ob. zastupitelstva o zrušení veřejné cesty z důvodu, že zrušení to je neúčelno a způsobí obci výlohy na úpravu náhradní komunikace. (Náleze ze dne 28. dubna 1926 č. 8.876).

4. Usnesení ob. zast. o ustanovení ob. úředníka a zařazení jeho do určitého stupně platového, může být legiti-

movanou stranou bráno v odpor podle § 98 mor. obec. zř. (Boh. 1303/22).

5. Odporovati pořadem instancním usnesení obecního zastupitelství, že částečně má se sleviti z pachtovného obci příslušejícího, jako úkonu správy jmění obecního, jsou jednotliví občané legitimováni. (Budw. č. 11.513, náleze ze dne 21. března 1898 č. 1353).

6. Do usnesení obecního zastupitelstva, kterým se nařizuje nějaké všeobecné omezení v příčině místní policie, mohou si stěžovati i jednotlivci, kteří tvrdí, že se tím zasahuje bezprostředně do jejich právní sféry. Do konečného usnesení v cestě administrativní je přípustnou pak stížnost k nejvyššímu správnímu soudu. (Odb. plenum vid. spr. soudu ze dne 12. února 1912. Srovnaj Budw. 7697 A, 7500 A, 7039 A, 6465 A, 4360 A, 3602 A, 1278 A, 389 A, 349 A, 348 A, 13.840, 13.510, 12.715, 12.396, 11.875, 6871, 4044, 1857; opačně Budw. č. 6422 A, a Exel. č. 1194, 1193, 1179, 1177, 1176, 27, 26).

7. Jenom ten může naříkati usnesení obecního zastupitelstva pro formální vady, kdo ve věci, o níž podle obsahu usnesení jde, má postavení strany. (Nález ze dne 5. května 1926 č. 9421).

8. Do schvalovacího rozhodnutí okr. výboru o prodeji obecních pozemků přísluší každému členu obce právo stížnosti, tvrdí-li se, že o dotyčné smlouvě nestalo se vůbec žádné usnesení obecního zastupitelstva. (Budw. č. 6815 A, nález ze dne 17. června 1909, č. 5540, podobně Budw. č. 5616 A).

9. Proti meritornímu obsahu aktu zem. výboru, jímž povoluje se obci vybíratí přírůžku, je stížnost poplatníka nepřipustnou; může vytykati toliko, že akt onen nespočívá na usnesení ob. zast., jež nabylo právní moci, což bude ovšem i tehdy, je-li usnesení toto po právu vůbec neplatno, i tehdy, došlo-li k němu způsobem, kterým poplatníku odňata byla zákonná příležitost, brániti se proti usnesení buďsi opravným prostředkem (§ 99 č. ob. zř.), buďsi připomínkami (§ 90 č. ob. zř.). (Boh. 1997/23).

10. Občané nejsou legitimováni stěžovati si k n. s. s. ve věci odprodeje části obecní návsi jen s hlediska ochrany zájmů veřejných. (Boh. 1164-22).

11. Poplatníci nemohou ve stížnosti proti usnesení obecního zastupitelstva a rozhod-

nutí vyšších stolic usnesení to potvrzujících namítati porušení pořádkových předpisů jednacního řádu, daných ve prospěch členů kolegia (Boh. číslo 587 A, nález ze dne 16. listopadu 1920 č. 10.976).

12. Účetní obce není legitimován pořadem samosprávných instancí odporovati usnesením obecního zastupitelstva, dle nichž platiti se mají pohledávky náhradní proti němu; k stížnosti takové byl by pouze oprávněn jako poplatník obce. (Budw. č. 13.841, nález ze dne 1. března 1900 č. 1351).

13. Svaz úředníků není legitimován k rekursu do usnesení ob. zast., kterým se upravují služební poměry obecních úředníků, ani vlastním jménem, ani jako zástupce úředníků. (Boh. 2989/23).

14. Skupina občanů označující se jako »Skupina dělníků a řemeslníků« není legitimována vystupovati jako strana před nejvyšším spr. soudem ve věcech obecního zřízení. (Usnesení ze dne 23. dubna 1925 č. 8223).

15. Místní organizaci určité politické strany nepřisluší v této její vlastnosti legitimace k rekursu do opatření obce, jímž se disponuje obecním jménem. (Boh. 1072/21).

16. Pro nezákonný dozorčí zásah do samosprávy obce je legitimována stěžovati si toliko obec, nikoli také jednotliví občané. (Boh. 2465/23).

17. K obhájení porušených

práv seburčení obce, pokud tím jednotliví členové obce nejsou ve svých právech dotčeni (na př. jmenováním čestných občanů), jest oprávněna jen obec a nikoliv také jednotliví občané. (Budw. číslo 8039 A, nález ze dne 22. února 1911 č. 1956, podobně Budw. č. 4058 A).

18. Ke stížnosti podané za účelem ochránění autonomních práv obce není oprávněn zemský výbor, nýbrž jen samo obecní zastupitelstvo. — (Budw. č. 8140 A, nález ze dne 29. března 1911 č. 3428, analog Budw. č. 5145 A).

19. Obec jest legitimována ke stížnosti do rozhodnutí zemského výboru, jímž bylo zrušeno usnesení obce. zast. ohledně jmenování čestných občanů. (Budw. č. 8952 A, nález ze dne 5. listopadu 1913 č. 11.173, analog Budw. č. 6321 A).

20. Ve věcech cest je obecní zastupitelstvo jako orgán správy silniční a jako správce majetku a práv obce legitimováno rekurovati. (Budw. č. 6757, nález ze dne 22. září 1892 č. 2896).

21. Obec má právo strany (za účelem hájení veřejných zájmů) v zřízení dle §§ 170 a 220 horního zákona (Budw. č. 9856 A, nález ze dne 6. listopadu 1913 č. 11.306).

22. Obci, jako majitelce ohroženého zařízení na opatření obce pitnou vodou přísluší v řízení o propůjčku dolových

měr postavení procesní strany. (Boh. 824/21).

23. Obec má právní nárok na to, aby jí před udělením licence k provozování kine. matografu s pevným stanovištěm byla dána příležitost se vyjádřiti. (Boh. 1285/22, 1305-22). —

24. Obec není stranou vůči usnesením svého vlastního zastupitelstva ve věcech správy hospodářské. (Nález ze dne 16. prosince 1925 č. 24.258).

25. Změna nastalá ve složení ob. zast. nedává obci legitimace, aby brala v odpor rozhodnutí zem. výboru, odpovídající usnesení dřívějšího zastupitelstva. (Boh. 523/20.)

26. Vůči rozkazům zem. výboru daným obci, aby tato jako úřad vykonávající místní policii zakročila proti osobám třetím, nemá obec postavení procesní strany a proto nemůže si proti nim stěžovati k nejj. spr. soudu. (Boh. 2235-23).

27. V řízení dle vodního zákona (§ 15 zákona ze 28. srpna 1870 č. 71 z. z.) nejsou obce legitimovány k hájení všeobecné potřeby vody; hájení zájmů těch musí dbáti úřady vodoprávní s moci úřední (usnesení vid. spr. soudu ze dne 16. prosince 1915 č. 6586, Stejně Boh. 327/20).

28. Při závadách v provozu železnic a její podniků nepřisluší obci právo strany za účelem hájení veřejných zájmů bezpečnostní a zdravotní policie (nález ze dne 10. ledna

1916 č. 6644, analog. (Budw. č. 8415 A, 5858 A, 5081 A, 2638 A).

29. Rovněž tak nemá obec žádného nároku na své příbrání ku komisionálnímu šetření dle nař. ze dne 2. ledna 1859 č. 25 ř. z. [bezpečnostní opatření pro horní stavby a železnice. (Budw. č. 8962 A, nález ze dne 21. května 1912 č. 6261). Stejně Boh. 563/20].

30. Okolnost, že trestním policejním nálezem uložena byla pokuta ve prospěch obecní pokladny, nedává obci legitimaci, aby proti rozhodnutí trestní nález onen rušícím, nastupovala stížností k n. s. s. (Boh. CLXXII/23).

31. Ani místní školní rada, ani obec není legitimována k opravnému prostředku proti rozhodnutí zemské školní rady o jmenování učitele na škole obecní definitivním podle odst. 2 §u 16 slez. zem. zák. o právních svazcích učitelstva č. 42/1901 ve znění zák. čís. 16/1914 (Slezsko). (Nález ze dne 15. května 1928 č. 13.116/28.)

32. Politická místní obec není legitimována ke stížnosti na nejvyšší správní soud proti rozhodnutí, jímž bylo odepřeno v obci zříditi místní školní radu národnostně dělenou. (Usnesení ze dne 12. ledna 1924 č. 4111/23.)

33. Není právního nároku obce, aby mohla svým nákladem udržovati dále školní třídu na veřejné škole národní,

kteřá byla zrušena (Boh. 1379/22.)

34. Obec není legitimována k rekursu do rozh. zem. školní rady podle § 104 ev. § 113 školního řádu z roku 1905 o tom, má-li určité místo učitel-ské při veř. škole divčí býti vypsáno pro uchazeče mužské, či ženské, či obojí (Boh. 2521/23 — 2313/23 — 1350/22 — 1102/22 — 1002/21.)

35. Obec nemůže jediné ze své povahy jako orgán veřejné správy vyvozovati legitimaci k stížnosti na n. s. s. proti rozh. ministerstva školství, kterým zrušeno bylo státní gymnasium (Boh. 3011/23).

36. Obec není legitimována ke stížnosti do instančního rozhodnutí zem. výboru o úpravě vymetání kominů ve smyslu § 9 č. řádu policie požární z 25. května 1876 č. 45 z. z. (Boh. CLXXX/23).

37. Obec není legitimována odporovati ani v pořadí stolic správních opatření živnostenského úřadu, jímž na základě § 42 živn. řádu byly stanoveny vymetací obvody pro výkon živnosti kominické. (Nález ze dne 3. března 1924 č. 4036/23).

38. Obec jako právnická osoba nemůže převziti jako mandatař procesní zmocnění v řízení před n. s. s. za osoby jiné. (Boh. LXXVI/21.)

39. Obecní finanční komise není legitimována stěžovati si do usnesení obec. r a d y povahy finanční, leč by tvrdila, že obecní rada učinila nekompetentně usnesení, spadající do

příslušnosti obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 15. prosince 1924 č. 17776).

40. Jednotliví členové obecního zastupitelstva nejsou legitimováni k rekursu jménem obce ani jménem jednotlivých občanů. (Nález ze dne 26. května 1923 č. 8873).

41. Členové obecního zastupitelstva nejsou jako takoví legitimováni bráti v odpor usnesení obecního zastupitelstva a rozhodnutí instancí toto usnesení potvrzující pro porušení svých práv členských jednacím řádem stanovených (Boh. č. 587 A, nález ze dne 16. listopadu 1920 č. 10.976).

42. Členové sboru (okresní spr. komise) jako takoví jsou legitimováni nařikati usnesení sboru jenom tehdy, je-li meritálním obsahem usnesení výrok o jejich členských právech, anebo mohou-li se opírat o výchovné ustanovení zákona, které jim právo na opravné prostředky udílí. — (Boh. 2684/23).

43. Člen obecního zastupitelstva jako takový jest oprávněn stěžovati si do usnesení obecního zastupitelstva, jímž přeneseno bylo rozhodování o záležitosti jemu po zákonu přikázané na jiný orgán (podvýbor). (Plenární usnesení vídeňského spr. soudu ze dne 25. října 1915, analog Budw. č. 14.300 a 14.301).

44. Členové městské rady nejsou legitimováni stěžovati si k nejvyššímu správ. soudu do rozhodnutí zemského vý-

boru ve věci přeměny pozemkové parcely v parcelu stavební z důvodů, že o přeměně té usneslo se s pominutím městské rady městské zastupitelstvo. (Usnesení ze dne 16. května 1925 č. 19914/24).

45. Starosta jest oprávněn k zastupování obce jako strany ve věcech stavebních v adm. postupu instančním a to i bez zvláštního zmocňujícího usnesení obecního zastupitelstva. (Budw. č. 9690 A, nález ze dne 27. června 1913 č. 6955; plenís usn. víd. spr. soudu z 10. května 1909).

46. Obecní starosta není legitimován k podání stížnosti proti rozhodnutí zemského výboru, jímž bylo zrušeno usnesení obecního zastupitelstva z důvodů nezachování formálních předpisů (opomenuté pozvání všech členů obecního zastupitelstva k sezení). (Budw. č. 5148, nález ze dne 12. února 1890 č. 476 a usnesení vídeň. spr. soudu ze dne 17. ledna 1910 č. 66).

47. Dojednání obec trhovou smlouvou o převedení kmenového jmění, je druhá smluvní strana legitimována stěžovati si u nejvyššího správního soudu do rozhodnutí zemského správního výboru, kterým bylo schválení příslušné smlouvy odepřeno (usnesení nejv. spr. soudu ze dne 24. října 1921 č. 12.375).

48. Zemský výbor jest jako rekursní instance oprávněn zrušiti usnesení obec. zastupitelstva ve věcech obc-

ní správy majetkové ne jen z důvodu nezákonnosti, nýbrž i z důvodu neúčelnosti (Čechy), (nález nejv. spr. soudu ze dne 20. září 1921 číslo 11.526).

49. Příslušnost zemského výboru a okresního výboru ve věcech obecních věcně se neliší. Právě proto nesmí zemský výbor z důvodů příslušnosti odmítati rozhodování o opatření okresního výboru. (Budw. č. 3675, nález ze dne 29. září 1887 č. 2576).

50. Zemský výbor zrušuje v cestě instancí určité hospodářské opatření obce jako neúčelné, musí v rozh. svém uvést konkrétní skutkové momenty a důvody pro tento svůj úsudek. (Boh. 1395/22).

51. Není nezákonné, a neporušuje nároku na pořad instancí, když rekursní stolice na odvolání dá řízení první stolicí doplniti, po případě znovu provésti a na základě řízení takto doplněného rozhodne o odvolání sama, nepřikázavši věc k novému rozhodnutí stolicí první. (Boh. 2648/23).

52. Okresní správní komise je povolána, aby k rekursu do nálehu ob. úřadu, rozhodnutšího obce nepřislušné ve věci soukromoprávní, svým výrokem toto překročení kompetence zrušením uvedla na pravou míru. Rozhodla-li místo toho ve věci samé, potvrdí nález obce, jest rozhodnutí její pro naprostou nepřislušnost nezá-

konné, a zem. výbor má je k odvolání strany zrušiti. Potvrdil-li on toto rozhodnutí, je výrok jeho nezákonný. (Boh. 1035/21).

53. Potvrdila-li okresní spr. komise nález ob. úřadu ve věci trestní, místo aby odvolání odmítla pro nepřislušnost (§ 65 č. ob. zř.), je věcí zemského výboru, aby k rekursu výrok okr. spr. komise jako zmatečný zrušil. Neučinil-li tak, nýbrž nález potvrdil, je rozhodnutí jeho pro naprostou nepřislušnost nezákonné. — (Boh. 1035/21).

54. Instanční příslušnost rozhodovací ve věcech hospodářské správy obecní nedává vyšší stolicí práva, ani aby hospodářské opatření obci usnesené nahradila jinou disposicí hospodářskou, ani aby tuto jinou hospodářskou disposicí obci ukládala. (Boh. 2657/23 — 945/21).

55. Zemský správní výbor, rozhoduje v pořadu instancí jako úřad stavební, jest zásadně povinen rozhodnouti meritorně. Jenom tehdy, jestli provedené řízení vadné, nebo není-li skutková podstata s do. statek zjištěna a nedá se způsobem procesně bezvadným jinak zjistiti, je zemský správní výbor oprávněn místo výroku meritorního omeziti se na kassaci rozhodnutí stolic nižších. (Nález ze dne 2. prosince 1927 č. 6368/27).

56. Zemský výbor, přezkoumáváje instancně disciplinární nález, vydaný obecním za-

stupitelstvem proti obecnímu úředníku, není oprávněn — změnil-li výrok o vině — věc odkázati obecnímu zastupitelstvu k novému rozhodnutí o trestu. (Nález ze dne 5. červ. na 1926 č. 10127).

57. Bylo-li usnesení obecního zastupitelstva (v oboru hospodářské správy obecní), z něhož poplatník se odvolal, pendente recursu novým usnesením obec zastupitelstva nahrazeno, nemůže toto nové usnesení dotknouti se nepřiznivě ani materiálních práv poplatníka ani jeho procesních práv z podání rekursu zniklých, dokud mu nebylo individuálně intimováno. (Nález ze dne 30. března 1927 č. 6607).

58. Byť i nebylo všeobecné právní normy, jež by ukládala správnímu úřadu povinnost rozhodovati uno actu o oprav. prostředcích podaných různými stranami, do téhož rozhodnutí, zakládá podstatnou vadu řízení, nezachoval-li úřad tohoto postupu, ačkoliv šlo o oprav. prostředky stran, které jsou k sobě v kolisi po. pírajíce navzájem oprávněnost nároku druhou stranou v jejím oprav. prostředku uplatňovaného. (Nález ze dne 15. ledna 1929 č. 625/29).

59. Samosprávné úřady nejsou příslušny přezkoumávati instancně volby sporního výboru, provedené obecním zastupitelstvem (§ 6 zákona o spornitelnách č. 302/1920 Sb.), ani po stránce formální. (Ná-

Obecní zřízení

lez ze dne 5. května 1926 č. 9421).

60. Samosprávné úřady nejsou povolány rozhodovati o oprav. prostředcích proti volbám zástupců obce v míst. školní radě, ani proti návrhu ob. zast. na jmenování zástupců občanstva v městském školním výboru. (Boh. 1122/22—1326/22).

61. Zem. výboru nepřisluší ani jako řádné instanci, ani jako dohlédacím orgánům nad podřízenými autonómními úřady právo rozhodovati o stížnostech namítajících, že postupem okresní správní komise porušena byla práva jazyková; k rozhodnutí těchto sporů jsou podle § 7 zák. 122-1920 výlučně povolány úřady politické jako státní úřady dohlédací. (Boh. 2748/23).

62. Odmítne-li obec hraditi náklad na opravu studny na veř. statku se nalézající, podniknutý uživatelem, tvrdíc, že studna je vlastnictvím tohoto uživatele, nejsou samosprávné úřady příslušny ve sporu tom rozhodovati. (Boh. 2637/23).

63. Jestliže správní úřad, řeše sporný nárok, naň vznesený, dojde k úsudku, že jde o věc, patřící na řádné soudy a že je tedy k rozhodování nepřislušným, může vysloviti, že věc patří na pořad práva soukromého, nepřisluší mu však vysloviti, že se ta nebo ona strana odkazuje na pořad práva. (Boh. 2093/23).

64. O tom, zdali ze soukromoprávní smlouvy,

uzavřené zastupitelstvem obecním s jinou osobou této vznikla nějaká práva čili nic, jenom řádný soudce rozhoduje a nikoliv samosprávné úřady (Budw. č. 5300, nález ze dne 8. května 1890 č. 1530).

65. O způsobu zpeněžení obcí patřících práv pastvy rozhoduje obec i tenkrát, jsou-li tato práva soukromoprávní povahy; i proti případnému zásahnutí do práv soukromých jest nutno brániti se před řádným soudcem (Budw. č. 6527 A, podobně Budw. č. 5595 A a 9029).

66. Finanční úřady jsou volány k tomu, aby zjistily povinnost obce k spolupůsobení při vyměřování osobních daní. Vynucení této povinnosti nepřisluší nadřízeným orgánům samosprávným, nýbrž politickým úřadům vykonávajícím právo dohlédací (Budw. č. 7283 F a 6072 F, opačně 3134 F).

67. Finanční úřady rozhodují o tom, jedná-li se o případ, ve kterém obec podpůrně má působiti; o námitkách obce vyvracejících tuto povinnost rozhoduje však úřad politický, jako nadřízený úřad v přenesené působnosti obce. — (Budw. č. 8221 F, nález ze dne 19. dubna 1911 č. 4393, analog. Budw. č. 7283 F. — Srovnej dále Budw. č. 8307 F).

68. Kompetence zemského výboru ohledně nařikáného usnesení obecního zastupitelstva pro neschopnost k

usnášení není dotčena ve dle toho stávající příslušnosti státních úřadů dohlédacích ke zrušení dotyčného usnesení obecního zastupitelstva pro nezákonnost: (Budw. č. 6430 A, nález ze dne 2. ledna 1909 č. 12.872 ex 1908, podobně Budw. č. 13.096).

69. Autonomní úřady jsou příslušny k rozhodování také o stížnostech do rozhodnutí obecního zastupitelstva, která se stala třeba i ve věcech soukromoprávních a která tedy vybočují z mezí jeho působnosti. (Budw. číslo 6527 A, nález ze dne 12. února 1909 č. 1261, podob. Budw. č. 8679).

70. Zakročuje-li obec jako autonomní úřad I. instance, nestojí obci v cestě při výkonu její úřední funkce bezpodmínečně a za všech okolností případný její zájem na věci samé. (Budw. č. 6527 A, nález ze dne 12. února 1909 č. 1261).

71. Rozhodnutí obecního zastupitelstva, jímž zamítnuta byla stížnost proti opatřením obecního starosty při řízení jednání obecního zastupitelstva (neudělení slova, odmítnutí protokolování), podléhá instancnímu přezkoumání zemského výboru (Budw. č. 10.251 A, nález ze dne 14. května 1914 č. 4156, podobně Budw. č. 4217A, 4127 A).

72. Při jmenování čestných občanů jest meritorní rozhodování vyšších instancí vyloučeno. (Budw. č. 11.607

A, nález ze dne 22. listopadu 1916 č. 13.172, podobně Budw. č. 9852 A, 5043 A, 1043 A a j.).

73. Vyšší úřad autonomní může v postupu instancním (ke stížnosti poplatníků) zrušiti usnesení obecního zastupitelstva na zahájení civilního sporu z toho důvodu, že dle jeho náhledu bylo by to na škodu obce. — (Budw. č. 9384 A, nález ze dne 6. února 1913, č. 14.522-12, podobně Budw. č. 1012 A, 14.903, 13.841, 13.682, 11.513).

74. Proti usnesení obecního zastupitelstva na zřízení fary nejde stížnost k vyššímu úřadu samosprávnému (§ 35 zák. ze dne 7. května 1874 č. 50 ř. z., min. nař. z 31. prosince 1877 č. 5 ř. z. ex 1878) (Budw. č. 12.001 A, nález ze dne 7. ledna 1918 č. 20.285 ex 1917).

75. Spory o hranice osad v těže obci patří do kompetence autonomních úřadů (Budw. č. 10.104 A, nález ze dne 26. února 1914 č. 2099, podobně Budw. č. 6694 A, 5725 A, 5533 A, 5401 A, 3136 A).

76. Dle zásad platných pro řízení správní nejsou vyšší úřady zpozorovavše vadné řízení bez podmínky a za jakýchkoliv okolností povinny, zrušiti rozhodnutí nižších instancí a naříditi obnovení celého jednání (Budw. č. 10.962, nález ze dne 12. září 1897 č. 4874).

77. V Čechách není zákon-

ného předpisu, který by úřadům samosprávným ukládal povinnost, aby rozhodnutí svá opatřovaly poučením o opravných prostředcích; nedostatek takového počení nemůže proto zakládati vadu, která by tomu bránila, aby rozhodnutí, nebyvši v zákonné lhůtě nařikáno, nevešlo v moc práva. (Boh. 2642/23 — 2430/23 — 1509. 21 — 1067/21 — 766/21).

78. Nesprávné poučení o opravných prostředcích, kterým strana ku své škodě uvedena byla v omyl, zakládá podstatnou vadu řízení i tehdy, když úřad není povinen stranu o opravných prostředcích poučovati (Boh. 2190/23 — 2121/23 — 1769/22).

79. Nesprávná poučení o tom, kde podati opravný prostředek, připojené k rozhodnutí, zakládá podstatnou vadu řízení ve smyslu § 6. zák. o spr. soudě, k níž vyšší stolice musí hleděti z povinnosti úřední. (Boh. 2999/23 — 1562-22).

80. Opomenul-li samosprávný úřad na Moravě připojiti svému rozh. nebo opatření právní poučení ve smyslu § 3. odst. 1. zák. z 21. července 1914 č. 55 z. z. mor., může se strana domáhati odklizení této vady po rozumu posl. odstavce téhož paragrafu s úspěchem jenom rekursem, jenž vyhovuje náležitostem výtčeným v § 1. cit. zák., zejména je podán v zákonitě

14denní lhůtě (Morava). — (Boh. 1585/22 — 1472/22).

81. Doručení m ů ž e se rozuměti jen vydání věci, jež se doručiti má, adresátovi; pouhý pokus doručení nerovná se účinkem skutečnému doručení, byť i adresát přijeti odepřel. (Budw. č. 13.512, nále z ze dne 12. prosince 1899 č. 10.081).

82. Lhůta k odvolání proti usnesení obecního zastupitelstva, jimž se schvalují výroční účty, počíná dnem, kdy usnesení ta učiněna byla, poněvadž sezení obecního zastupitelstva, v nichž výroční účty obce se vyřizují, podle předpisu zákona jsou veřejná (Budw. č. 12.257, nále z ze dne 13. prosince 1898 č. 5927).

83. Odvolání do usnesení obecního zastupitelstva, jež bylo odhlasováno v neveřejném zasedání a nebylo pak veřejně vyhlášeno, nemůže býti jako opožděné odmítnuto, není-li prokázáno, že stěžovatel odvolání podal teprve po uplynutí odvolací lhůty, počítaje ode dne, kdy o dotyčném usnesení vedomosti nabyl (Budw. č. 6789 A, nále z ze dne 4. června 1909 č. 5131).

84. Má-li usnesení, jimž bylo odvoláno jmenování čestných občanů, nabýti proti nim právní moci, jest třeba, aby jim bylo osobně na vědomost uvedeno. Nedošlo-li se jim takového zvláštního vyzoomění, počítá se lhůta rekursní od toho dne,

kdy se dle vlastního doznání nebo podle jiné dokázané skutečnosti o dotyčném usnesení dozvěděli. (Budw. č. 9443 A, nále z ze dne 26. února 1913 č. 1900; podobně Budw. čísla 13.987 a 8067 A).

85. Propadná lhůta řu 99 ob. zř. počíná při stížnostech do usnesení obecního zastupitelstva o obecních přírážkách ohledně osob, které nejsou členy obecního zastupitelstva, teprve ode dne zvláštního vyzoomění, nikoliv již ode dne vyhlášky. — (Budw. č. 11.093 A, nále z ze dne 28. října 1915 č. 6829. Srovnej ale k tomu následující nále z).

86. Lhůta k podání odvolání do rozhodnutí ob. zastupitelstva o obecních přírážkách počíná dnem vyhlášky dotyčného usnesení obecního zastupitelstva a nikoliv teprve dnem individuálního vyzoomění k zaplacení (doručením platebního rozkazu); ačli ovšem stížnost neuplatňuje důvody výhradně z platebního rozkazu. (Budw. číslo 7033 A, nále z ze dne 29. listopadu 1909 č. 9737; analog. Budw. č. 1462 A, 13.987).

87. Přítomnost účastníků ve schůzi obecního výboru jako jeho členů, ve které se vzalo na vědomí rozhodnutí úřadů také jich se týkajících, nenahraňuje doručení tohoto rozhodnutí účastníkům (nále z nejv. spr. soudu ze dne 28. prosince 1921 č. 17.501).

88. Lhůta k odvolání z usnesení obecního zastupitelstva (§ 99 čes. ob. zř.), ohledně nichž ani není zákonem předepsáno zvláštní veřejné vyhlášení, anebo není podle jich obsahu numo individuálního vyzoomění, plyne ode dne, kdy usnesení bylo učiněno, předpokládajíc, že se stalo ve schůzi veřejné (§ 49 ob. zř.) a že předmět usnesení byl podle § 2 novely k obec. zř. ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. z. a n. na programu schů. ze předem veřejně vyhlášen (nále z ze dne 2. listopadu 1921 č. 14.202 a Boh. 1664/22).

89. Ve smyslu § 99 ob. zř. jest k odvolání obecního zastupitelstva, pro něž zvláštní veřejná vyhláška není předepsána a individuální vyzoomění podle povahy věci není nutno, počítati již ode dne učiněného usnesení, předpokládajíc, že usnesení bylo učiněno neb aspoň předsedajícím prohlášeno v sezení veřejném.

Zásady té užití jest i na usnesení kolegiálního správního orgánu, jenž dle § 106 odst. 4 ob. zř. vykonává funkce ob. zastupitelstva (Čechy). (Boh. č. 251 A, nále z ze dne 27. února 1919 č. 5581. Srovnej Budw. č. 9496 A, 9007 A, 8067 A).

90. Dle zákonných ustanovení českého obec. zřízení dlužno odvolání do usnesení obecního zastupitelstva, která se stala ve veřejném sezení a která se nedotýkají

individuálních práv a ohledně nichž není předepsáno zvláštní veřejné vyhlášení, podati do 14 dnů ode dne dotyčného usnesení u obecního starosty. (Budw. č. 9496 A, nále z ze dne 18. března 1913 č. 2810; obdobně Budw. č. 9007 A, 6788 A, 5965 A, 5908 A a 4528 A).

91. Při počítání 14denní lhůty § 99 nezapočítává se do lhůty té den vyhlášky neb doručení usnesení. (Budw. č. 9887 A, nále z ze dne 20. listopadu 1913 č. 11.931; podobně Budw. č. 6365 A, 1462 A, 801 A, opáčně Budw. č. 4630 A).

92. Lhůta ke stížnosti do usnesení obecního zastupitelstva upravující otázku spoloužívání obecního vodovodu, počíná, nezasahující se tím do individuálních práv jednotlivců, dnem dotyčného usnesení. (Budw. č. 10.369 A, nále z ze dne 18. června 1914 č. 5807; podobně Budw. 1462 A, 4801 A, 5141 A).

93. Berní moc obce v příčině přírážek obecních vyčerpává se stanovením procentuální sazby přírážek. Cifra přírážek obecních na základě tohoto procenta vypočtená ie úplně odvislá od cifry daně státní a sdílí všechny změny, jimž podrobena jest cifra státní daně.

Lhůta § 99 odst. III. obec. zřízení neplatí pro žádost povinníka o změnu cifry obecní přírážky následkem změny cifry daně státní (nále z ze

dne 3. ledna 1922 č. 949, Boh. 1093/22).

94. Lhůta 14 denní k odvolání proti usnesením učiněným ob. zastupitelstvem o výročních účtech, jest lhůta propadnou a nemůže se prodloužit. (Budw. č. 2499, nálež ze dne 11. dubna 1885 č. 1008).

95. Lhůta rekursní jest lhůta propadnou a zachová se jen tehdy, když rekurs v kritické době na předepsaném místě došel. (Budw. č. 12.978, 3037, 6636, 12.652, 13.099, 13.707).

96. Den, kdy podání odevzdáno bylo poště, není rozhodným, když počítá se 14-denní lhůta propadná, stanovená ku podání odvolání proti usnesením okresního zastupitelstva nebo okresního výboru (a contr. odvolání do rozhodnutí politických úřadů dle zákona ze dne 12. října 1896 č. 101 ř. z.).

97. Podání na samosprávný úřad adresované, poště reko-mandované odevzdané, považuje se za úřadu doručené nejpozději toho dne, kdy samosprávný úřad obdr-žev podací list (recepisse) o tom vrozuměn byl, že tento spis leží na poště a že se má vyzvednouti. (Budw. č. 6994, nálež ze dne 7. ledna 1893 č. 77).

98. Dle zřízení obecního v Čechách jest propadná lhůta k rekursu zachována, když do konce posledního dne lhůty té rekurs podán

byl k obecnímu před-stavenstvu, resp. orgánu na jeho místě úřadujícímu. Pakli však se žádá, aby byly zachovány úřední hodiny, musí býti určeny způsobem přeným a závazným. (Budw. č. 5122, nálež ze dne 30. ledna 1890 č. 290. Podobně Budw. č. 13.576).

99. Za den doručení platí pro obecní úřad, pro nějž je zaveden přespolní listonoš, onen den, kdy listonoš zásilku úřadu obecnímu odevzdá. (Budw. č. 10.566 A, nálež ze dne 18. listopadu 1914 č. 11.161).

100. Není-li pro obecní úřad jinak postarano o včasné doručování, než jen tím, že úřad si sám písemnosti pro něho došlé u poštovního úřadu vyzvedne, není možno stížnost nějakou považovati za opožděnou, dojde-li na příslušný poštovní úřad v takovou dobu, že při řádném obstarání obvyklého způsobu doručování shora zmíněného mohla písemnost bez zavadý býti doručena starostovi obce ještě ve lhůtě rekursní. — (Budw. č. 8967 A, nálež ze dne 22. května 1912 č. 6336).

101. Odvolání, jež má býti podáno do určitého dne u obecního úřadu, nelze pokládati za opožděné, došlo-li k příslušnému úřadu poštovnímu v takové době, že by musilo obecnímu úřadu při pravidelném styku obce s poštou ještě před uplynutím odvolací lhůty býti doručeno. (Boh.

1392/22 — podobně Boh. 2727/23).

102. Ustanovení obecního zastupitelstva o úředních hodinách nezkracuje právo strany podati opravný prostředek i mimo tyto úřední hodiny.

Strana má právo tento opravný prostředek podati po celý poslední den zákonné lhůty — pokud to dle pravidel slušnosti vůbec lze žádati. (Nálež ze dne 14. října 1926 č. 20.379/26).

103. Bylo-li rozhodnutí obecního zastupitelstva podléhající vyššímu schválení, nadřízeným úřadem samosprávným (okr. výborem) schváleno, aniž by proti původnímu rozhodnutí v zákonné lhůtě byla podána stížnost, nemůže pak již toto rozhodnutí nadřízeného úřadu samosprávného býti stížností naříkáno. (Budw. č. 9369 A, nálež ze dne 30. ledna 1913 č. 971, podobně Budw. č. 5908 A, 4528 A, 10.190).

104. Není zákonných předpisů o vnějších a vnitřních známkách odvolání proti rozhodnutím úřadů správních a samosprávných orgánů, pročez z obsahu podání u příslušného úřadu učiněného a z úmyslu, jenž z podání toho vysvítá, posouditi dlužno, zdali podání směřuje k tomu, aby jím v odpor bráno bylo vdané rozhodnutí. (Budw. č. 10.643, nálež ze dne 23. dubna 1897 č. 2262).

105. Není zákonem předepsáno, že by na po-

dáních stran (rekursech) ve věcech správních strana musila býti vlastnoručně podepsána. (Budw. č. 9186, nálež ze dne 3. ledna 1896 č. 42).

106. Je-li stížnost (ve věcech kultu) podána jménem obecní rady podepsána členem obecní rady, který ve smyslu § 52 č. ob. zř. obecního starostu může zastupovati, dlužno ji považovati za stížnost obce, aniž by bylo třeba dokazovati, že dotyčný člen obecní rady byl v konkrétním případě k zastupování starosty povolán. (Budw. č. 11.084 A, nálež ze dne 22. října 1915 č. 5731).

107. Lhůta rekursní označená jako lhůta propadná zachová se jen tehdy, když rekurs v kritické době podán byl na příslušném místě. (Budw. č. 6636, nálež ze dne 27. května 1892 č. slo 1737).

108. Lhůta k odvoláním proti rozhodnutím nižších úřadů (opatření místní policie) jest jen tehdy zachována, když odvolání došlo v předepsané lhůtě k úřadu zákonem označenému jako místo podání. (Budw. číslo 12.652 a 12.929).

109. Pouhé ohlášení rekursu již stačí, aby vyvoláno bylo rozhodnutí vyšší instance. (Budw. č. 13.945, nálež ze dne 22. března 1900, č. 1958; analog. Budw. číslo 3887, 7433).

110. Pouhé sdělení

obecnímu starostovi, že proti usnesení obecního zastupitelstva podán byl rekurs bezprostředně k zemskému výboru, není možno považovati za ohlášení, natož za podání rekursu u starosty obecního. (Budw. č. 10.045 A, nález ze dne 29. ledna 1914 číslo 13.566/19; analog. Budw. č. 6039 A, 4026 A).

111. Úřad samosprávný, který není podacím místem pro opravný prostředek, nemá zákonnou povinnost, aby opravný prostředek nesprávně k němu došlý zaslal ve lhůtě na správné místo podací. — (Boh. 2733/23).

112. V řízení odvolacím před úřady samosprávnými neplatí předpisy zákonů finančních (zák. 220/1896 a 28/1876) o podacím místě opravných prostředků, ani jde-li o obecní přírážky k ostatním daním. (Boh. 2733/23).

113. Rekurs do výměru starosty obce, kterým byla předepsána obchodní taxa podle § 5. zák. z 27. října 1868 č. 33 čes. z. z., je podán řádně, byl-li během 14denní rekursní lhůty (§ 12. zák. č. 76/1919 Sb.) podán přímo u okresní správy politické, k rozhodnutí příslušné. (Nález ze dne 18. září 1928 č. 25.437/28).

114. I v třetí instanci může se ještě namítati, že rekurs proti rozhodnutí 1. instance byl podán opožděně. (Budw. č. 13.098, nález ze dne 15. září 1899 č. 7426).

115. Zmeškání lhůty

rekursní nemůže se namítati, není-li dokázáno, že usnesení bylo řádně vyhlášeno nebo straně intimováno. Nestací, že strana náhodou se o tom dozvěděla, jde-li o usnesení, jimiž zvláštní práva stran jsou dotčena. (Budw. č. 14.118, nález ze dne 28. dubna 1900 č. 3006, podobně Budw. č. 4291).

116. Není žádné normy platné obecně pro řízení před úřady samosprávnými, která by straně poskytovala právní nárok na navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opravnému prostředku. (Čechy). (Boh. 742/21).

117. Odmítnutí zemský výbor stížnost podanou do rozhodnutí okr. výboru jako opožděnou na základě úředního presentata (podacího razítka), o jehož správnosti nemá žádné důvodné pochybnosti, nemůže si býti do dotyčného rozhodnutí důvodně stěžováno u správního soudu ani tenkrát, prokáže-li se dodatečně, že presentatum bylo falešné a rekurs byl podán včas. Nápravy možno se domáhati jedině cestou obnovy řízení. (Budw. č. 9929 A, nález ze dne 6. prosince 1913 č. 12.719).

118. Rozhodl-li okresní výbor o jistých právních nárocích, uplatňovaných v dohledací stížnosti, výslovně tak, že o dohledací stížnosti té jednal a rozhodl jako o řádném rekursu, není rozhodnutí takové vzdor předpisu § 40

č. ob. zř. považovati za opatření dohlédacího úřadu, nýbrž za rozhodnutí ve věcech stran podléhajících dalšímu instančnímu přezkoumání. — (Budw. č. 6815 A, nález ze dne 17. června 1909 č. 5540).

119. Účastenství na rozhodnutí v nižší stoliici není pro obor judikující činnosti úřadů samosprávných uznáno za důvod vylučující z rozhodování v téže záležitosti ve stoliici vyšší. (Nález ze dne 23. listopadu 1921 č. 15.637 — Boh. 1029/21).

120. Nebylo-li odporováno instančnímu rozhodnutí (úhřada školních příspěvků) nabývá mocí práva. Doručení rozhodnutí děje se pravoplatně, když doručeno bylo vyřízení jednomu ze společně vystoupivších soupeřů. (Budw. č. 12.169, nález ze dne 10. listopadu 1898 č. 6120).

121. Rozhodnutí rekursní instance, iemuž nebylo v zákonné lhůtě odporováno (náhřada z obecních účtů plynoucí), nabývá mocí práva,

jest tedy res judicata (Budw. č. 12.110, nález ze dne 4. listopadu 1898 č. 5395).

122. Namítá-li se proti podanému rekursu formální pravomoc rozhodnutí daného, musí se dokázati úplná totožnost věci rozhodnuté. (Budw. č. 10.408, nález ze dne 18. února 1897 č. 979).

123. Usnesení obecního zastupitelstva o tom, jakým způsobem má býti kryt nekrytý schodek rozpočtový (zda mimořádnou zápujčkou či najednou) je pouhou hospodářskou dispozicí a nikoli rozhodnutím či opatřením konstitutivním. Nemůže tedy vjít v právní moc a může býti měněno. (Boh. č. 653 A, nález ze dne 5. ledna 1921 č. 13.256).

124. Otázka, je-li vhodným, aby dluh obce, kontrahovaný k zaplacení schodku jako zápujčka umořitelná, byl splacen najednou, je otázkou skutkovou. (Boh. č. 653 A, nález ze dne 5. ledna 1921 č. 13.256).

Kdo koná moc disciplinární nad radou obecní.

Čechy § 100. Okresní výbor může členům obecní rady, kteří by povinnosti své v záležitostech samostatné působnosti porušili, uložili pokuty pořádkové až do 40 Kč.

Pakli by se dopustili hrubého porušení povinností svých, aneb by jich trvale zanedbávali, může je zemský úřad po slyšení okresního výboru s úřadu sesaditi.

Pozn. Text upraven vzhledem k § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař.) a

zák. o organisaci politické správy. Srov. k tomu dále ustanovení par. 22 novely k ob. zřiz. a §§ 8—13 finanční novely (zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Morava § 99. Okresní výbor může členům obecní rady, kteří by povinnosti své v záležitostech samostatné působnosti porušili, uložit pokuty pořádkové peněžné.

Pakli by se některý člen takový hrubého porušení povinnosti svých dopustil, nebo trvale je zanedbával, může ho zemský úřad po slyšení okresního výboru s úřadu sesaditi.

Slezsko § 87. Okresní výbor může členům obecní rady, kteří by povinnosti své v záležitostech samostatné činnosti porušili, uložit pokuty pořádkové až do 40 Kč.

Pakli by se některý člen takový hrubého porušení povinností svých dopustil, může ho zemský úřad, po slyšení okresního výboru po provedeném řízení disciplinárním s úřadu sesaditi.

Oprávnění v odstavci I. uvedené přísluší okresnímu výboru oproti vystouplým starostům obce k tomu účelu, aby je ku předání úřadu nebo kladení účtů za dobu úřadování přidržel.

Pozn. Text upraven podle znění zákona zemského ze dne 20. září 1868 č. 16 z. z. a vzhledem k zák. o organisaci politické správy.

Pozn. k § 100.

1. Ani okresní ani zemský výbor není po zákonu oprávněn honební výbor sesaditi s úřadu. (Budw. č. 9860, nález ze dne 11. července 1896 číslo 3453).

2. Proti starostovi obecnímu, který nevykonává více svůj úřad, není přípustno použití disciplinární moci uložením pořádkových pokut za tím

účelem, aby se na něm vymohlo zaplacení nějaké pohledávky. (Budw. č. 8861 A, nález ze dne 13. dubna 1912, č. 4240; analog. Budw. číslo 3047).

3. Když starosta obce, neše. tře zákazu daného mu — neoprávněně — předsedou okr. správní komise, provede dražbu dříví z obecního lesa, na níž se obecní zast. platně

usneslo, nelze v jednání tom spatřovati porušení povinnosti jeho ve smyslu § 100 č. obec. zř. (Boh. 1371/22).

4. Jestliže obecní starosta, ač vyzván, neprovedl rozhodnutí nadřízeného úřadu ohledně správy určitého majetkového objektu obce a nepoužil svého práva dle § 56 odst. 2 č. ob. zř. postupoval podle nového usnesení ob. zast., jež rozhodnutí to ignorovalo, dopustil se porušení svých povinností, které odůvodňuje, aby proti němu bylo zakročeno dle § 100 č. ob. zř. (Boh. 1483/22).

4. Výrok zem. správy politické v dohodě s okr. výborem, kterým podle § 100 odst. 2. č. ob. zř. starosta obce sesazuje se s úřadu, podléhá instancovnímu přezkoumání min. vnitra v dohodě se zem. výborem. Rekurs podati jest toliko u zem. spr. politické podle zásad platných pro opravné prostředky v řízení při ú-

řadech politických. (Boh. číslo 333/20).

6. Obecní starosta, jenž byl podle § 100 odst. 2. č. ob. zř. s úřadu sesazen, nemůže v témže období volebním býti za starostu znovu volen. (Nález ze dne 24. září 1928 číslo 3064/27).

7. Pořádková pokuta podle § 99 ob. zř. mor. nemůže býti uložena osobě, která již není členem obecní rady. (Nález ze dne 22. října 1925 č. 19613).

8. Obstrukční činnost člena obecní rady ve schůzi obecního zastupitelstva jest důvodem pro jeho sesazení s úřadu dle § 100 odst. 2. ob. zř. (Nález ze dne 22. června 1927 číslo 13.590/27).

9. Ustanovení § 100 ob. zř. o sesazení členů obecní rady nebylo zrušeno ani předpisem §u 22 obec. novely č. 76/19 ani § 10 vol. řádu do obcí ve znění zákona č. 253/22. (Nález ze dne 22. června 1927 č. 13.590/27).

V kterých případech se má zříditi zástupce obce.

Čechy. § 101. Vzejde-li rozepře o nějaké právo soukromé mezi obcí a mezi nějakou třídou občanů nebo mezi některými občany, a jestli zastupitelstvo obecní v té věci podjato, přičiní se okresní výbor předkem a nejprve o přátelské narovnání, a nestane-li se narovnání toto, zřídí obci zástupce, aby rozepři pořadem práva provedl.

Pozn. Srovnej § 11 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 ř. z.).

Morava. § 100. Vzejde-li rozepře o nějaké právo soukromé mezi obcí a nějakým sborem údy obecních nebo mezi některými údy obecními, tedy může okresní výbor, ježto zastupitelstvo obecní je v té věci podjato, nestane-li se přátelské narovnání, z povinnosti úřadů obci zřídit zástupce, aby rozepři tu pořadem práva neb před úřady k tomu povolanými provedl.

Slezsko. § 88. Vzejde-li rozepře o nějaké právo soukromé mezi obcí a nějakým sborem údy obecních nebo mezi některými údy obecními, a nestane-li se přátelského narovnání, tedy může okresní výbor z povinnosti úřadu ustanoviti obci zástupce, aby rozepři pořadem práva provedl.

Pozn. k § 101.

1. Nárok veškerých údy obce, aby některý z nich vyloučen byl z vlastnictví určitých pozemků obce, má se vyvíhati pořadem práva civilního. (Budw. č. 2272, nález ze dne 31. října 1884 č. 2370).

2. Ve věcech soukromoprávní povahy, sporných mezi obcí a celou třídou občanů nebo některými z nich, kteréž pro zaujatost zastupitelstva obecního kurátorem od obce ustanoveným vyříditi se mají pořadem práva, jest předchozí formou řízení správního. — (Budw. č. 70, nález ze dne 24. února 1879 č. 60).

3. Jednotliví občané nemají právního nároku na to, aby byl obci zřízen zástupce ve smyslu § 101 č. ob. zř. (Usnesení víd. spr. soudu ze dne 24. ledna 1910 č. 3992).

4. Ustanovení kurátora pro obec ve smyslu § 101 č. ob. zř. předpokládá, že vzešlá rozepře týká se nějakého práva soukromého. Nelze tedy použití tohoto předpisu, nýbrž ustanovení § 11 nov. k obec. zř. ex 1919, týká-li se rozepře požitých práv k býv. obecnímu statku ve smyslu § 70 ob. zř. (Nález ze dne 17. dub. na 1923 č. 6427, Boh. 2229/23).

Jaké právo dohlédací má správa státní k obecnímu zastupitelstvu a kdy může usnesení jeho zastaviti.

Čechy. § 102. Správě státní přísluší vykonávati právo dohlédací k obcím, aby z mezi působnosti své

nevystupovaly a nečinily ničeho, co by bylo proti zákonům. (Čl. XVI. zák., daného dne 5. března 1862).

Toto právo dohlédací konati bude předkem okresní úřad, kterýž může k tomu konci žádati, aby mu obecní zastupitelstvo usnesení svých propůjčilo a čeho potřebí vysvětlilo; pakli by obecní zastupitelstvo v usnesení svém z mezi působnosti své bylo vystoupilo, aneb něco učinilo, co je proti zákonům, má okresní úřad právo i povinnost zakázati, aby se takové usnesení nevykonávalo, z kteréhož zákazu však může zastupitelstvo k zemskému úřadu rekurs vzíti.

Morava. § 102. Správě státní přísluší vykonávati právo dohlédací k obcím, aby z mezi působnosti své nevystupovaly a nečinily ničeho, co by bylo proti zákonům. (Čl. XVI. zák., daného dne 5. března 1862).

Toto právo dohlédací konati bude předkem okresní úřad.

Starosta obce jest povinen, politickému úřadu všechna k tomu konci žádaná usnesení obecní oznámiti a všechna potřebná vysvětlení podati.

Morava. § 103. Vystoupilo-li by obecní zastupitelstvo v usnesení svém z mezi působnosti své aneb odporovalo-li by usnesení jeho zákonům, má okresní úřad právo a povinnost zakázati, aby se takové usnesení nevykonávalo, z kteréhož zákazu však může se rekurs k zemskému úřadu vzíti.

V případech ale, kde se jedná o samostatnou působnost obcí, má okresní úřad zároveň o učiněném rozhodnutí zpraviti okresní výbor.

Slezsko. § 91. Správě státní přísluší, vykonávati právo dohlédací k obcím, aby z mezi působnosti své nevystupovaly a nečinily ničeho, co by bylo proti zákonům. (Čl. XVI. zák., daného dne 5. března 1862).

Toto právo dohlédací konati bude předkem okres-

ni úřad. Tyž může si usnesení obecního zastupitelstva a nutná vysvětlení žádati.

Slezsko. § 92. Vystoupilo-li by obecní zastupitelstvo v usnesení svém z mezí činnosti své, anebo pakli by usnesení jeho zákonům odporovalo, má okresní úřad právo a povinnost, zakázati, aby se takové usnesení nevykonávalo, z kteréhož zákazu se může ale zastupitelstvo k zemskému úřadu odvolati.

Pozn. k § 102.

1. Proti usnesením obecního zastupitelstva (ve věcech samostatné působnosti) přísluší sice státním úřadům právo zastaviti výkon usnesení těch, byla-li shledána protizákonnými, zemskému výboru však přísluší právo věcného rozhodnutí o podaném rekursu. (Hye č. 216, nálež býv. říšského soudu ze dne 21. dubna 1880 číslo 72).

2. Překročili obecní zastupitelstvo obor své působnosti nebo porušili platné zákony, jest politický úřad a nikoli zemský výbor povolán z moci úřední zakročiti. (Budw. č. 2877, nálež ze dne 20. října 1877 č. 2877).

3. Opatření politických úřadů vykonávajíc právo státního dohledu, nejsou, pokud se jedná o samostatnou působnost obce, rozhodnutím věci a nepřekážejí tedy nadřazeným samosprávným orgánům věc meritorně zkoumati a rozhodnouti. (Budw. č. 2371, nálež ze dne 16. ledna 1885 č. 172).

4. Dohlédací a zastavovací právo státních úřadů nemá ni-

kterak ztenčování právo samosprávným orgánům příkázané, pořadem instancí věc meritorně rozhodnouti. (Budw. č. 4416, nálež ze dne 20. prosince 1888 č. 3957).

5. I nejvyšší úřad politické správy jest dle § 102 čes. ob. zř. oprávněn vykonávati dohlédací právo státních úřadů. (Budw. č. 9326 A, nálež ze dne 31. prosince 1912 číslo 14529).

6. Právo příslušející státním úřadům zakázati vykonání určitého usnesení obecního zastupitelstva (nebo rady) nevztahuje se na taková usnesení, od jejichž provedení již obecní rada ustoupila; státní dohlédací úřad není více oprávněn, aby taková usnesení znovu v život uvedl. (Budw. č. 11.100 A, nálež ze dne 3. listopadu 1915 číslo 6868).

7. Právo dohlédací státní správy směřuje jen ku šetření zákonů správních, nevztahuje se však na porušení zákonů soukromoprávních. — (Budw. č. 2449, nálež ze dne 12. března 1885 č. 612).

8. Práva stran ku stížnosti

žaložené na právu stát. správy dohlížeti a zastavovati usnesení konkuruje s právem dovolati se rekursem rozhodnutí vyšších samosprávných instancí. (Budw. č. 3434, nálež ze dne 11. března 1887 č. 737).

9. Jestliže některá strana ve vlastním svém zájmu dovolávala se státního dohledu politického úřadu a žádala výslovně komisionelní jednání, má bez jakékoliv výhrady hraditi útraty komise, nebylo-li úředně zjištěno, ani že byl zákon porušen ani zavinení druhé strany. (Budw. č. 7290, nálež ze dne 31. května 1893 č. 1943).

10. Jednotlivec nemá právního nároku na výkon státního práva dozoru a také nemá žádných opravných prostředků do odepření takového zakročení. (Budw. č. 6486 A, nálež ze dne 28. ledna 1909 č. 908).

11. Ve věcech samostatné působnosti smí státní správa také proti obcím, jež mají politickou správu 1. instance, jen potud a tehdy zakročiti, pokud obec jednáním svým porušuje ustanovení zákona. (Budw. č. 3590, nálež ze dne 17. června 1887 č. 1706).

12. Dle § 102 č. ob. zř. jest státní správa oprávněna zastaviti každé usnesení obecního zastupitelstva, jež svým obsahem neodpovídá zákonu. (Budw. č. 6526 A, nálež ze dne 12. února 1909 č. 1263).

13. Státní správě nepřisluší zakázati provedení usnesení

obecního zastupitelstva proto, že provedené řízení a zjištění faktických okolností bylo vadným. (Budw. č. 7214 A, nálež ze dne 7. února 1910 číslo 1114).

14. Nesprávné citování zákonných ustanovení jest bez významu, jde-li o to, zda usnesení jest zákonné. (Budw. č. 2961, nálež ze dne 12. března 1886 č. 722).

15. Do oboru působnosti dohledu státního spadá zrušiti intimáty (vyhotovení, vyřízení) obecního zastupitelstva, jež se nezakládají na zákonné učiněných usneseních. Toto právo dohledu státního není nijak časově omezeno, aniž mu překážejí ve věci vydané soudní rozsudky. — (Budw. č. 8793, nálež ze dne 4. července 1895 č. 3374).

16. Usnesení obecní rady mající za účel pouze úkon demonstrační, jsou překročením oboru působnosti obce, jež předpokládá se pro výkon práva dohledu státního. — (Budw. č. 10.275, nálež ze dne 13. ledna 1897 č. 192).

17. Protesty proti opatřením úřadů vládních překročují právo volného projevu mínění, jež jinak přísluší obcím tak jako kterémukoli státnímu občanu a mohou tedy politickým úřadem býti zastaveny. (Budw. č. 3762, nálež ze dne 16. listopadu 1887 číslo 3118).

18. Právo dohledu státních úřadů platí také pro volby obecní; politický úřad jest

oprávněn dohlížeti k tomu, zdali volební úkon vůbec se srovnává se zákonem a nikoliv toliko tehdy a potud, pokud námitky stranami byly činěny. Nebyly-li stranami námitky činěny, má to význam pouze v příčině seřazení těch ustanovení zákona, jež směřují k ochraně práv jednotlivcových. (Budw. č. 4085, náleze ze dne 3. května 1888 č. 1483).

19. Obecní představení není oprávněn zvolené (byť i soudně potrestané) členy obecního zastupitelstva z něho vylučovati. Oproti takovým počinům obec. starosta má politický úřad okresní vykonávati právo dohledu státního. — (Budw. č. 12.584, náleze ze dne 7. března 1899 č. 1549).

20. O podání rekursu jménem obce do opatření politického úřadu, kterým v základě § 102 odst. 2. ob. zř. pro Čechy zastavuje se výkon obecního zastupitelstva, musí se usnésti obecní zastupitelstvo. (Arg. český text § 102 ob. zř.) (Náleze ze dne 13. dubna 1923 č. 5898).

21. Porušilo-li obecní zastupitelstvo ustanovení § 15 novely k obec. zřízení z roku 1919, jest dán zákonný důvod pro dozorčí zakročení státní správy politické dle § 102 ob. zř. (Náleze ze dne 26. září 1922 č. 12.968).

22. Zastavením výkonu usnesení ob. zast. dle § 102 čes. ob. zř. dlužno rozuměti kasaci závadného usnesení; je tedy

zakrok čle cit. § přípustný, i když již usnesení bylo vykonáno (Boh. 1525/22—1065-21—1069/21).

23. Úkolem státního dohledu podle § 102 č. ob. zř. je péče o zachování veř. řádu a nikoliv ochrana subjektivních práv a zájmů jednotlivých osob. Nelze ho proto použiti, jde-li jen o prohlášení obce jako strany vůči straně druhé. (Boh. 1661/22).

24. Učiní-li obec jako vlastnice kostela usnesení, jímž svémocně disponuje s budovou kostelní, kterou kdysi věnovala bezpodmínečně účelům cirkve kat., může výkon usnesení onoho podle § 102 č. ob. zř. býti zakázán. (Boh. 1661/22 — 2865/23 — 2866-23).

25. Dozorčí zakročení státní správy podle § 102 č. ob. zř. děje se z moci úřední a nelze proto mluvit o nedostatku legitimize u osoby, na jejíž podnět snad k zakročení došlo. (Boh. 1661/22).

26. O podání rekursu jménem obce do opatření politického úřadu, kterým na základě § 102 ob. zř. čes. se zastavuje výkon usnesení obecního zastupitelstva, musí se usnésti obecní zastupitelstvo a to během rekursní lhůty. (Náleze ze dne 30. ledna 1925 č. 6792).

27. Není nezákonným, jestliže politický úřad v základě § 102 čes. ob. zř. zastaví usnesení, jímž obecní zastupitelstvo »co nejostřeji se ohra-

žuje» proti určitému zákonu usnesenému Národním shromážděním. (Náleze ze dne 3. října 1924 č. 16.765).

28. Státní dozorčí úřad není oprávněn zakázati podle § 101 m. statutu libereckého výkon usnesení obec. zastupitelstva, o sobě nezavadného, vzhledem k tomu, že během předchozího jednání o předmětu usnesení učiněny byly jednotlivými řečníky nezákonné projevy. (Náleze ze dne 16. února 1926 č. 4879/25).

29. Úřední výměr podle §

102 ob. zř. je platně vydán vůči obci a jí doručen, je-li vydán městskému úřadu a došel-li podatelny městského úřadu. (Náleze z 30. ledna 1925 č. 6792).

30. Bylo-li podle § 102 čes. ob. zř. sistováno usnesení osadního zastupitelstva, kterým se jmění osadní postupuje obci politické, je tato politická obec legitimována sinstančním výrok v pořadí instančním nařikati. (Náleze ze dne 14. září 1927 č. 18.822).

V kterých stížnostech, týkajících se rady obecní, přísluší rozhodovati okresnímu úřadu.

Čechy. § 103. Nešlo-li by o nějaké usnesení obecního zastupitelstva, z něhož odvolání jde dle § 99 k okresnímu úřadu, přísluší také okresnímu úřadu rozhodovati v příčině stížností, podaných proti nějakému opatření neb nařízení obec. rady, kterýmž zákon byl porušen nebo chybně vyložen (čl. XVI. zákona daného dne 5. března 1862).

O věcech státem na obec přenesených jde odvolání v každé případnosti k okresnímu úřadu (čl. XVIII. zákona daného dne 5. března 1862).

Pozn. Text upraven podle 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.) a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Ohledně lhůty viz § 12 novely k ob. zř. č. 76 ex 1919.

Morava. § 104. Nešlo-li by o nějaké usnesení obecního zastupitelstva, z něhož jde odvolání podle § 98 k okresnímu úřadu, přísluší také okresnímu úřadu rozhodovati v příčině stížností podaných proti nějakému opatření neb nařízení obecní rady, kte-

rýmž zákon byl porušen nebo chybně vyložen (čl. XVI. zákona ze dne 5. března 1862).

U věcech státem na obec přenesených jde odvolání v každé případnosti k okresnímu úřadu (čl. XVIII. zákona, daného dne 5. března 1862).

Slezsko. § 93. Nešlo-li by o nějaké usnesení obecního zastupitelstva, z něhož jde odvolání podle § 90 k okresnímu úřadu, přísluší také okresnímu úřadu, rozhodovati ve příčině stížností podaných proti nějakému opatření neb nařízení obecní rady, kterýmž zákon byl porušen aneb chybně vyložen (čl. XVI. zákona, daného dne 5. března 1862).

U věcech státem na obec přenesených jde odvolání v každé případnosti k okresnímu úřadu (článek XVIII. zákona, daného dne 5. března 1862).

Pozn. k § 103.

1. Srovnej judikaturu u § 99 a 102 č. ob. zř.

2. O stížnostech proti usnesení obecního zastupitelstva (obecní rady) ve věcech samostatné působnosti obce nepřísluší meritorní rozhodování politickým úřadům správním, nýbrž úřadům samosprávným. (Hye č. 174, nálež býv. rak. říšského soudu ze dne 25. října 1878 č. 218).

3. Rozhodnutí o odvolání podaném proti usnesení obecní rady, jímž zdánlivě zákon byl porušen, přísluší správním úřadům politickým a nikoli úřadům samosprávným. (Hye č. 283, nálež býv. říšského soudu ze dne 16. října 1883 č. 139.)

4. Obecní rada není povinna stížnosti řízené k politickým úřadům po rozumu šu

103 č. ob. zř. přijímati a politickým úřadům dodávati. — (Budw. č. 4919, nálež ze dne 31. října 1889 č. 3525).

5. § 103 č. ob. zř. stanoví pro obor samostatné působnosti obce vedle řádných opravných prostředků a pořadu instancí samosprávných, k ochraně zákona ještě dále právo stát. úřadu zkoumati opatření obecní rady, zdali se zákonem se srovnávají. (Budw. č. 5137, nálež ze dne 6. února 1890 č. 176, analog. Budw. č. 4919).

6. § 103 č. ob. zř. upravuje v 1. odst. dosah dohlédacího a stížnostního práva oproti obci; na výkon tohoto práva dohlédacího se strany příslušného úřadu nepřísluší však straně žádný právní nárok. (Budw. č. 6568 A, nálež ze dne 1. března 1909 č. 1782,

podobně Budw. č. 4919 a č. 3434).

7. Stížnost proti opatřením obecní rady jde ve smyslu § 103 č. ob. zř. řádným postupem instancí politických úřadů až k ministerstvu vnitř. (Budw. č. 10.494 A, nálež ze dne 12. října 1914 č. 9226; podobně Budw. č. 8248 A, 9654 A a Boh. 567/20).

8. Okolnost, že výkon policie mravnostní náleží k samostatné působnosti obce, neruší příslušnost živnostenských úřadů k tomu, aby řídily z ohledů mravnostních hostinské a výčepnické živnosti. (Budw. č. 11.966 A, nálež ze dne 24. listopadu 1917 č. 29.438).

9. Samosprávným úřadům

nepřísluší, aby z moci svého práva dohlédacího mimo postup instancí zrušily nějaké právní jednání obce z toho důvodu, že dotyčné usnesení obecní rady nebylo řádně vyhlášeno, že dojednání nesmělo se státi z volné ruky, nýbrž cestou vydražení, a že schválení bylo vyhrazeno okresnímu zastupitelstvu a ne výboru. K tomu jsou povolány jen úřady státní. (Budw. číslo 11.077 A, nálež ze dne 19. října 1915 č. 6536).

10. Stížnost k politickému úřadu podle § 103 č. ob. zř. není pouhou stížností dozorcí, nýbrž opravným prostředkem v technickém slova smyslu. (Boh. č. 287/1919).

Ve kterých případnostech se má zjednatí pomoc na útraty obce.

Čechy. § 104. Jestliže by obecní zastupitelstvo opominulo vybývati, co zvláštními zákony na obec vloženo, a plnění povinnosti, dle těchto zákonů na obec náležející, aneb se to činiti zpečovalo, má okresní úřad nákladem a na škodu obce zjednatí pomoc, jíž potřebí.

Morava. § 106. Jestliže by obec. zastupitelstvo opominulo vybývati, co zvláštními zákony na obec vloženo, a plnění povinnosti, dle těchto zákonů na obec náležející, aneb se to činiti zpečovalo, má okresní úřad nákladem a na škodu obce zjednatí pomoc, jíž potřebí.

Slezsko. § 94. Jestliže by obecní zastupitelstvo opominulo vybývati, co zvláštními zákony na obec

vloženo, a plnění povinnosti, dle těchto zákonů na obec náležející, aneb se to činiti zpečovalo, má okresní úřad nákladem a na škodu obce zjednatí pomoc, jíž potřebí.

Pozn. k § 104.

1. Může-li politický úřad okresní, jak praví § 104 č. ob. zř., nákladem a na nebezpečí obce zjednatí pomoc, jíž potřebí k plnění povinnosti na obec náležejících, tož jest po-

litický úřad také oprávněn obci naříditi, aby tuto pomoc zjedнала sama, ač-li jest tu vše ostatní, čeho § 104 č. ob. zř. předpokládá. (Budw. č. 175, náleze z dne 12. prosince 1877 č. 1602).

Jaké právo má okresní úřad v příčině přenesené působnosti.

Čechy. § 105. Okresní úřad má právo uložití starostům, kteří by povinnosti své v záležitostech působnosti přenesené porušili, pokuty pořádkové až do 40 Kč.

Bylo-li by porušení povinnosti takové, že by správa záležitostí působnosti přenesené starostovi beze škody obecního dobrého svěřiti se dále nemohla, a neodpomůže-li, jsouc k tomu vyzváno, obecní zastupitelstvo, může okresní úřad ku spravování těchto záležitostí na náklad obce zříditi jiný orgán.

Z opatření učiněného od okresního úřadu podle §§ 104 a 105 vzíti se může odvolání k zemskému úřadu, kteráž odvolání však nemá odkládacího účinku a má podáno býti do 14 dnů okresnímu úřadu.

Pozn. Text upraven dle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.) a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Morava. § 105. Okresní úřad má právo, uložití starostům, kteří by povinnosti své v záležitostech působnosti přenesené porušili, pokuty pořádkové peněžné.

Bylo-li by porušení povinnosti takové, že by správa záležitostí působnosti přenesené starostovi

beze škody obecního dobrého svěřiti se dále nemohla, a bylo-li by za tou příčinou potřebí, aby se ku spravování těchto záležitostí zřídil orgán jiný, povinna bude obec nésti náklad, jehož zřízení takového orgánu vyhledává.

Slezsko. § 95. Okresní úřad má právo, starostům, kteří by povinnosti své v záležitostech činnosti přenesené porušili, uložití pokuty pořádkové až do 40 Kč.

Bylo-li by porušení povinnosti takové, že by správa záležitostí působnosti přenesené starostovi beze škody obecního dobrého svěřiti se dále nemohla, a bylo-li by za tou příčinou potřebí, aby se ku spravování těchto záležitostí zřídil orgán jiný, povinna bude obec nésti náklad, jehož zřízení takového orgánu vyhledává.

V případě tomto může obecní zastupitelstvo žádati, aby byl starosta s úřadu svého sesazen (§ 87).

Pozn. k § 105.

1. Srovnej § 100 o působnosti okresního výboru v této příčině.

2. K rozhodování o náhradním nároku, který činí někteří občané proti obci z důvodu, že k její žádosti za ni vykonal závazky na ni jako na obec náležitější k účelu veřejnému (na př. vojenskému), příslušny jsou řádné soudy. (Hye č. 1, náleze býv. říšského soudu ze dne 29. listopadu 1869 č. 30).

3. Určiti závazky obce podle materiálního práva k úhradě některých nákladů na zřízení silnic spadá v působ-

nost samosprávných orgánů. Pakliže závazky tyto se nesplní, musí se opatření exekuční vymoci u politického úřadu, jenž pak zkoumati má formální požadavky potřebné pro donucení obce. (Budw. č. 2816, náleze z dne 10. prosince 1885 č. 3243).

4. Opatření, kterým se obci odnímá působnost přenesená a ustanovuje se na útraty obce orgán náhradní dle § 105 mor. ob. zř. jest vázáno na skutkové předpoklady v cit. § 105 uvedené a jest způsobilé zasáhnouti do právní sféry obce (Náleze ze dne 4. března 1924 č. 3467).

Co se státi má, když se zastupitelstvo obecní rozpustí.

Čechy. § 106. Zemský úřad má moc, zastupitelstvo obecní rozpustiti. Obec může vzíti v případnosti takové rekurs k ministerstvu vnitra, kterýž však nemá odkládacího účinku.

Nejdéle v šesti nedělích po rozpuštění zastupitelstva obecního rozepsána budiž nová volba. (Čl. XVI. zákona, daného 5. března roku 1862). Pro spravování záležitostí do toho času, až bude nové zastupitelstvo obecní dosazeno, učiní okresní úřad po slyšení okresního výboru opatření, jichž potřebí.

Pozn. Min. nařízení z 11. března 1867 č. 49 ř. z. a § 3 zákona ze dne 18. března 1921 č. 117 sbírky zák. a nař.

Text upraven vzhledem k zákonu o organizaci správy politické.

Morava. § 107. Zemský úřad má moc, zastupitelstvo obecní rozpustiti. Obec pak může vzíti v případnosti takové rekurs k ministerstvu vnitra, kterýž však nemá odkladného účinku.

Nejdéle v šesti nedělích po rozpuštění zastupitelstva obecního rozepsána budiž nová volba. (Čl. XVI. zákona, daného 5. března roku 1862). Pro spravování záležitostí do toho času, až bude nové zastupitelstvo obecní dosazeno, učiní okresní úřad po slyšení okresního výboru opatření, jichž potřebí.

Morava. § 108. [Předpisy v této kapitole obsažené mají, pokud se k nim vztahovati lze, také platnost stran řízení prací v kapitole VI. uvedeného.]*

* Vzhledem ke zrušení VI. kapitoly stává se bezpředmětným.

Slezsko. § 96. Zemský úřad má moc, zastupitelstvo obecní rozpustiti. Obec může vzíti v případnosti takové rekurs k ministerstvu vnitra. Rekurs nemá účinku odkládacího.

Nejdéle v šesti nedělích po rozpuštění zastupitelstva obecního rozepsána budiž nová volba. (Čl. XVI. zákona, daného 5. března roku 1862). Pro spravování záležitostí do toho času, až bude nové zastupitelstvo obecní dosazeno, učiní okresní úřad po slyšení okresního výboru opatření, jichž potřebí.

Pozn. k § 106.

1. Orgán povoláný podle § 106 č. ob. zř. k prozatímnímu obstarávání záležitostí obecních jest oprávněn k zavedení nových obecních platů a dávek ve smyslu § 89 č. ob. zř. potřebných ku krytí obecních výdajů. (Budw. číslo 10.108 A, nález ze dne 26. února 1914 č. 2089; podobně Budw. č. 6848 A, nález ze dne 3. července 1909 č. 6275).

2. Do působnosti orgánu ustanoveného k proz. obstarávání obecních záležitostí, spadají záležitosti, které vybočují z rámce běžné agendy hospodářské, jen potud, pokud nebezpečí neodvratné škody nepřipouští odkladu. (Budw. č. 10.088 A, nález ze dne 19. února 1914 č. 973; podobně Budw. č. 7761 A, 6848 A, 6020 A.)

3. Vládní komisař jest oprávněn ku pořízení rozpočtu a stanovení přírážek tenkrát, když rozpuštěné zastupitelstvo tak neučinilo. (Budw. č. 9888 A, nález ze dne 20. listopadu 1913 č. 12.006; podobně Budw. č. 7761 A, 6848 A, 6020 A.)

4. Obecní zastupitelstvo není

oprávněno k tomu, aby zjišťovalo zavinění vládního komisaře za účelem uplatňování náhradních nároků. (Budw. č. 9774 A, nález ze dne 30. září 1913 č. 9897.)

5. Opatření, která byla nutná k zajištění nerušené služby zdravotnické následkem výpovědi dané obecním lékařem, jsou běžnými záležitostmi obecní správy a spadají proto do kompetence vládního komisaře. (Budw. č. 11.613 A, nález ze dne 24. listopadu 1916 č. 12.862.)

6. Až do té doby, kdy se politický úřad okresní smluví s okresním výborem o opatřeních, jichž potřebí, může v mezidobí, t. j. až k docílení této shody, učiniti politický úřad všechna nutná opatření. (Budw. č. 9263 A, nález ze dne 11. prosince 1912 č. 13.790.)

7. Jednotliví členové rozpuštěného obecního zastupitelstva nejsou legitimováni ke stížnosti na nejvyšší správní soud do onoho rozpuštění. (Usnesení ze dne 6. června 1924 č. 6790. Stejně nález ze dne 22. září 1925 č. 17726.)

Kapitola osmá.

O zastupitelstvu některých osad, které mají zvláštní jmění.

Čechy. § 107. Jestli obec složena z několika míst, budíž každému tomuto místu (osadě) ponecháno, aby si samo spravovalo své jmění, ač nebylo-li nic jiného ustanoveno zvláštní úmluvou.

To platí také o částech míst (o vsích částech), mají-li své zvláštní obecní jmění.

Morava. Nemají obdobných zvláštních ustanovení o zastupitelstvu osad.

Slezsko. Nemají obdobných zvláštních ustanovení o zastupitelstvu osad.

Pozn. k § 107.

1. Politické úřady nejsou příslušny rozhodovati o žádostech za spojení více osad v jedinou osadu. »Budw. č. 12140, nález ze dne 11. listopadu 1898 č. 6001.) K tomu srovnej nyní ovšem zákon z 18. března 1921 č. 117 sbírky zák. a nař.

2. Spory o ohraničení osad též politické obce náležejí do příslušnosti autonomních úřadů. (Budw. č. 10104 A, nález ze dne 26. února 1914 č. 2099; podobně Budw. č. 6694 A, 5725 A, 5533 A, 5401 A, 3136 A.)

3. Ustanovení § 107 č. ob. zř. jest výjimkou ze všeobecného pravidla, že majetek ustanovený ku podporování veřejných úkolů správních, obci přikázaných, spravovati se má zastupitelstvem obecním. Této výjimky smí se jen použítí ve prospěch částí obce, jež mají

své vlastní jmění výhradně ve svůj prospěch věnované nebo k svým účelům určené. (Budw. č. 2272, nález ze dne 31. prosince 1884 č. 2370; podobně Budw. č. 309.)

4. Nerozhodno jest, pokud se jedná o použití a správu jmění obecního, jakým způsobem jmění toho se nabylo nebo rozmnožilo. (Budw. č. 2272.)

5. V obcích sestávajících z více osad zůstane každé jednotlivé osadě (místu) potud samostatná správa jejího jmění vyhrazena, pokud něco jiného mezi nimi nebylo ujednáno. Data rozdělení země jsou rozhodná v příčině toho, zdali dvě místa od sebe se různí. Žádného významu nemá územní souvislost více dílů obce nebo osady v příčině toho, zdali jmění odděleně spravovati se má pro jednotlivý díl.

(Budw. č. 4263, nález ze dne 3. října 1888 č. 3056.)

6. Zvláštní zastupitelstvo místní má se zříditi a toto má místní majetek spravovati, jestliže osada má nemovitý, sobě knihovně připsaný majetek, bez újmy toho, že činí se na jmění to nároky na poživací právo nebo nároky soukromoprávní. (Budw. č. 4392, nález ze dne 7. prosince 1888 č. 3811.)

7. Jestliže občané reprezentující osadu dokázavše, čeho předpokládá § 107 č. ob. zř., žádají, aby zvláštní zastupitelstvo místní se zřídilo, nemůže se to odepřítí, a není zůstaveno volnému uvázení zemského výboru opatření taková učiniti nebo odepřítí z důvodů účelnosti, posouzeného podle většího nebo menšího jmění. (Budw. č. 12516, nález ze dne 17. února 1899 č. 1162.)

8. Rozhodným jest knihovní zápis pro důkaz dle formálního práva, že osada jest majitelkou usedlosti. Z moci úřední zkoumati sluší, zdali existuje, co zákon předpokládá pro společnou správu jmění. (Budw. č. 8032, nález ze dne 12. července 1894 č. 2709.)

9. Odděleně nespravuje se majetek osadní jen tehdy, když osady v jednu obec místní spojené učinily pozitivní ujednání o společné správě. (Budw. č. 5092, nález ze dne 17. ledna 1890 č. 185.)

10. O tom, zdali přísluší některá samota k osadě v příčině jejího účastenství na ma-

jetku osadním, sluší v případě sporu vyšetřiti rozhodná data. K datům těm náležejí také okolnost, zdali některá osada konkurovala (přispívala) k náhradě nákladu na majetek osadní a posud účastnou byla příjmů jejích. (Budw. č. 5380, nález ze dne 18. června č. 2019.)

11. Není právního nároku na zřízení zvláštního místního zastupitelstva, jež by spravovati mělo pozemky jsoucí knihovním majetkem obce místní. (Budw. č. 12855, nález ze dne 20. května 1899 č. 2769.)

12. Proti rozhodnutím finančních úřadů o změnách v rozloze katastrálních obcí a následkem toho resultujících změnách v katastru daně číznovní, není přípustnou stížností k nejvyš. správnímu soudu. (Usnesení býv. vídeňského správního soudu ze dne 25. dubna 1910 č. 6576/08.)

13. Domovské právo nemůže se obmeziti na jednotlivé osady tvořící místní obec, i když tyto mají vlastní své zastupitelstvo osadní a samostatnou správu svého jmění. (Budw. č. 9413, nález ze dne 6. března 1896 č. 1443.)

14. I když existuje v nějakém místě zvláštní fond chudinský, jest chudinství přece věcí politické obce. (Budw. č. 725, nález ze dne 10. března 1880 č. 421.)

15. Chudinský fond má obec spravovati nerozděleně. Není nároku na rozdělení fondu chudinského mezi jednotlivá místa. (Budw. č. 13874,

nález ze dne 6. března 1900 č. 1480.)

16. Jsou-li zvláštní chudinské fondy pro jednotlivá místa spojená v místní obci, nedává to oněm místům příslušnosti, jaká náleží místní obci se zřetelem k chudinství a k právu domovskému. (Budw. č. 7592, nález ze dne 15. prosince 1893 č. 4292.)

17. Místní politická obec a nikoliv pouze osada jest povinna zapraviti útraty za pohřeb osob, jež byly v chudin-

ské péči, jakož i za vyhazování sněhu na obecních cestách. (Budw. č. 9607, nález ze dne 2. května 1896 č. 2674.)

18. Právu místa (osady), aby si samo spravovalo své jmění (§ 107 ob. zř. pro Čechy) není na překážku, že až dosud bylo jmění to jen na základě zvyklosti spravováno zastupitelstvem politické obce, nikoliv však na základě zvláštní úmluvy. (Nález ze dne 14. června 1924 č. 10.648/24.)

V takových osadách zřídí se zvláštní zastupitelstvo.

Čechy. § 108. K tomu konci buď v každém místě takovém podle předpisů, obsažených v 3. kapitole zřízení obecního, pak v řádu volebním, ustanoveno zvláštní zastupitelstvo, k němuž se úplně vztahují všechna nařízení právě připomenutá, pokud se výslovně neustanoví výjimky nějaké. Aby se však předešlo všelikému nedorozumění, užíváno budiž vždy slov: místní zastupitelstvo, místní rada a místní starosta.

Pozn. Text upraven dle § 1. novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírky zák. a nař.).

Pozn. k § 108.

1. Zřízení místního vodovodu náleží do působnosti místního zastupitelstva. (Budw. č. 9588 A, nález ze dne 6. května 1913 č. 4780; analog. Budw. č. 8623 A, 8568 A, 8064 A, naproti tomu Budw. č. 8583 A.)

2. Provedení všech kroků k cíli dosažení místního vodovodu spadá do působnosti míst-

ního zastupitelstva, případně místního starosty. (Budw. č. 9588 A, nález ze dne 6. května 1913 č. 4780.)

3. Sezení obecního zastupitelstva není proto neplatným, poněvadž nebyl pozván místní starosta (§§ 14 a 42 č. ob. zř.). (Budw. č. 11263 A, nález ze dne 16. února 1916 č. 1197.)

4. Přípravy a výkon volby zastupitelstva osadního konati

má představený obecní a nikoli místní (osadní). (Budw. č. 569, nález ze dne 27. září 1879 č. 1563.)

5. Nikdo nemůže býti zároveň členem osadního a obecního zastupitelstva (§ 87 ústavní listiny). (Nález ze dne 2. března 1926 č. 4209/26.)

6. Jde-li o věc spadající do příslušnosti osadního zastupitelstva, jest nadřazeným úřadem správním ve smyslu §u 11 zák. č. 76/1919 Sb. z. a n. při podjatosti osadního zastupitelstva zastupitelstvo obecní. (Nález ze dne 27. dubna 1928 č. 10.660/28.)

7. Výrok vyšší stolice samosprávní, že určité pozemky jsou osadním jměním, může zasáhnouti také do sebeurčovacího práva osady a jest pak osada legitimována ke stížnosti k n. s. s. (Nález ze dne 27. dubna 1928 č. 10.660/28.)

8. Osada jako taková nemá — nemá-li zvláštního titulu právního — nároku na to, aby veřejná obecní cesta, sloužící především zájmům osadníků jejích, jako veřejná cesta byla zachována. (Nález ze dne 28. dubna 1926 č. 8876.)

Jak se zřizuje zastupitelstvo místní.

Čechy. § 109. [K tomu konci, aby se zřídilo místní zastupitelstvo, sestaví se v místech takových jen dva sbory voličské, a právo voliti mají jediné ti občané tohoto místa, kteří jsou českoslovenští občané státní a kteří platí z nemovitosti své, ležící v okrsku místa, nejméně od roku — aneb z podniknutí živnostenského, v místě provozovaného, aneb z příjmu svých nejméně od tří let přímou daň, v tom místě aneb alespoň v obci předepsanou.

Zastupitelstvo skládati se má v místech, která mají alespoň 100 voličů, z 8 údů, jinak ze 12 údů.

Bylo-li by v místě jen 12 aneb méně osob, majících právo voliti, jsou osoby tyto zastupitelstvem.

Aby se kdo stal členem zastupitelstva dle § 17 zřízení obecního, nedopouští se.]

Pozn. Zrušeno zavedením nového řádu volebního (§ 75 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sbírky zák. a nař.).

Kdo má spravovati ústavy místní.

Čechy. § 110. Jsou-li v místě a pro místo některé ústavy zvláštní, ved' správu jmění a záležitosti jejich zastupitelstvo místní dle § 33, ač nejsou-li tomu na odpor fundace a smlouvy nějaké.

Jak se má vésti správa jmění.

Čechy. § 111. Zastupitelstvo místní má se při spravování jmění místního a ústavů pro místo zřízených, ježto mu svěřeno, řídití tím, co ustanoveno o tom ve zřízení obecním.

Pozn. Resp. nyní ve finanční novele (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

Pozn. k § 111.

1. Vyložení a vyřízení účtů osadních řídí se nyní ustanovením finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sbírky zák. a nař.).

2. Srovnej Budw. č. 8773, nález ze dne 26. června 1895 č. 3249.

3. Rozpočty osadní ohledně osadního jmění buďtež připraveny místním starostou a projednány dle ustanovení § 72 a násl. č. ob. zř. Usnesení o krytí osadního deficitu případnými přírůžkami spadá však do kompetence obecního zastupitelstva (nikoliv místního zastupitelstva). (Budw. č. 8064 A, nález ze dne 2. března 1911 č. 2283; podobně Budw. č. 2752 A, 2877 A, 2875 A, 1241 A.)

4. Rozpočet osadní připraví místní starosta a projedná jej dle ustanovení § 72 a násl. místní zastupitelstvo. Není-li odvolání, nabude toto usnesení místního zastupitelstva mocí práva. (Budw. č. 8568 A,

nález ze dne 28. listopadu 1911 č. 12455; analog. Budw. č. 8064 A.)

5. O rozpočtu osadního jmění usnáší se místní zastupitelstvo. Není rozdílu mezi rozpočtem osadním a rozpočtem o osadním jmění. (Budw. č. 8623 A, nález ze dne 21. prosince 1911 č. 13778; analog. Budw. č. 8064 A, 2752 A.)

6. Místní zastupitelstvo není oprávněno odmítnouti připomínky k výročním účtům podané poplatníkem prostřednictvím plnomocníka pro nedostatek plné moci; místní zast. jest naopak povinno, je-li v pochybnostech o platnosti plné moci, vyžádati si potřebné průkazy. (Budw. č. 9796 A, nález ze dne 9. října 1913 č. 10127; analog. Budw. č. 8058 A.)

7. Osada není stranou v záležitostech, které se týkají zrušení expositury obecní školy v osadě zřízené. (Boh. U198/22.)

K čemu se má užití příjmů z jmění místního.

Čechy. § 112. [Čistý užitek z jmění místního buď obrácen předkem a nejprve na zapravení obecních výloh, na místo vycházejících, jak ustanoveno dle § 76.]

Pozn. Zrušeno a nahrazeno ustanovením § 20 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. zák. a nař.).

Pozn. k § 112.

1. Jméni jednotlivým osadám patřícího, určitým účelům věnovaného, má se použítí podle věnování i když bylo pojata do jmění místní obce. (Budw. č. 674 A, nález ze dne 30. listopadu 1901 č. 8974.)

2. V příčině použití příjmů ve spojených obcích závisí použití §§ 112 a 76 ob. zř. na tom, zdali postižené jmění jeví se skutečně vlastním, odděleným jměním osady. (Budw. č. 225, nález ze dne 6. března 1878 č. 292.)

3. Pro použití § 112 č. ob. zř. dlužno považovati za osadní jmění všechny ony pozemky, které v čase vydání obecního zřízení k osadě přinále-

žely; bydliště vlastníka jest nerozhodným. (Budw. č. 8658 A, nález ze dne 10. ledna 1912 č. 148; analog. Budw. č. 6694 A, 6651 A, 5533 A, 5401 A, 2752 A, 577 A.)

4. Osadou nevyrozumívá se snad svazek určitých osob, nýbrž místní celek, a jen tento jest podmínem, vlastníkem jmění osadního. (Budw. č. 6228, nález ze dne 6. listopadu 1891 č. 3505.)

5. Čistý výnos jmění osadního slouží především ku krytí alikvotní části z celého vydání obce (politické) na osadu připadající. (Budw. č. 2752 A, nález ze dne 21. června 1904 č. 6741.)

Kdo má za vyšší schválení žádati.

Čechy. § 113. Kdykoli v platnosti usnesení zastupitelstva místního potřebí jest, aby bylo schváleno od výboru okresního nebo zemského, má za takové schválení žádati obecní rada.

Pozn. Text upraven podle § 1 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sbírka zák. a nař.).

Kam jdou stížnosti na usnesení místního zastupitelstva.

Čechy. § 114. Stížnosti vedené na nějaké opatření a usnesení starosty a zastupitelstva místního podávány buďtež předem zastupitelstvu obecnímu a stížnosti na rozhodnutí zastupitelstva obecního úřadu okresnímu.

Pozn. Text upraven podle novely k ob. zř. a vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

O zastupitelstvu osad.

Čechy § 115, 116.

Kapitola devátá.**Ustanovení obecné.**

Čechy. § 115. Kdekoliv se v tomto zřízení obecním ukazuje ke zvláštním zákonům, užíváno budiž až do té doby, kdež zákony takové vydány budou pořádkem ústavním, zákonů a nařízení posavadních.

Kam jdou pokuty peněžité.

Čechy. § 116. Pokuty peněžité (pokuty pořádkové), které se dle tohoto zřízení obecního uloží, jdou do kasy obecní.

Pozn. Srovnej k tomu § 8 fin. novely 77/1927.

III.**VOLEBNÍ ŘÁDY DO OBCÍ.**

1.

Stálé seznamy voličské.

A.

**Zákon ze dne 19. prosince 1919 č. 663 sb. z. a n.
o stálých seznamech voličských**

(ve znění zákona ze dne 23. ledna 1920, č. 44 sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zák. 663/1919).

§ 1. V každé obci zřídí se stálé seznamy voličské.

Pozn. k § 1.

K zákonu tomuto i násl. připojena jest pouze judikatura z doby nejnovější. Obsáhlou judikaturu starší nalezne čtenář ve sbírce téhož autora »Volební řády rep. čsl.«. (Vydáno v Praze 1925 nákladem Č. Graf. Unie.)

§ 2. Do stálých seznamů voličských buďtež zapsáni všichni státní občané Československé republiky, bez rozdílu pohlaví, kteří v den vyložení seznamů voličských překročili 21. rok věku, mají bydliště v obci aspoň tři měsíce, počítajíc zpět ode dne vyložení voličských seznamů, a kteří nejsou podle § 3 tohoto zákona výslovně vyloučeni.

Doba ztrávená ve vojenské službě, při válečných úkonech nebo v zajetí nepřetrhuje bydlení.

Vojíní buďtež zapsáni do voličských seznamů obce, ve které jsou službou přikázáni v den vyložení seznamů voličských.

Pozn. O volebním právu příslušníků branné moci a četnictva viz dále zákon ze dne 8. dubna 1927 č. 56 Sb. z. a n.

§ 3. Vyloučení ze zápisu jsou:

1. kdož pravoplatným výrokem soudním zbaveni byli práva volně nakládati svým majetkem;

2. kdož upadli v konkurs, pokud řízení konkursní trvá, jakož i ti, na jejichž žádost se provádí řízení vyrovnávací, pokud nebylo prohlášeno za skončené;

3. kdož pravoplatným rozsudkem soudu trestního odsouzeni byli pro takový trestný čin, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta volebního práva do obcí.

Při přečinech cís. nař. ze dne 12. října 1914, č. 25 ř. z., o lichvě, nastává ztráta volebního práva již při prvním odsouzení;

4. kdož jsou v donucovací pracovně.

Pozn. O volebním právu příslušníků branné moci a četnictva viz zákon ze dne 8. dubna 1927, č. 56 sb. z. a n. s prov. nař. z 28. V. 1927, č. 67 sb. z. a n.

§ 4. Každý občan může býti zapsán pouze v obci jediné.

Má-li občan několik bydlišť, přísluší mu rozhodnouti se, ve které obci chce býti zapsán do voličských seznamů.

§ 5. Voličské seznamy sestaví a vede v stále patrnosti místní volební komise, která se zřídí pro každý volební obvod (§ 7).

Místní volební komise skládá se ze starosty obce nebo jeho zástupce jím jmenovaného, jako předsedy a ze čtyř až osmi přísedících.

Přísedící a náhradníka za každého přísedícího jmenuje dohlédací úřad politický po prvé na dobu do 31. prosince 1920, po té na dobu tří let; při jmenování a při doplňování členů komise během období přihlížej k tomu, aby podle možnosti všechny strany a to rovnoměrně byly v komisi zastoupeny a dbej při určování osob návrhů stran.

Strany podejtež návrhy po prvé do 8 dnů ode

dne, kdy zákon byl vyhlášen, po té vždy nejpozději 1. prosinec onoho roku, ve kterém končí tříleté období.

Při doplňování komise vyzve úřad stranu, jejíž člen odpadl, aby do osmi dnů podala návrh.

Do rozhodnutí úřadu mohou si stěžovatí strany návrh podavší do tří dnů ode dne, kdy byly vyrozuměny. Nadřízený úřad politický rozhodne s urychlením a s konečnou platností. Proti prvním jmenování na dobu do 31. prosince 1920 stížnost jest nepřipustna.

Pozn. k § 5. Sdělení seznamu přísedících a náhradníků místní volební komise straně podavší návrh, jemuž úřad nevyhověl, jest rozhodnutím dle § 5. zák. č. 663/19, jež nepotřebuje odůvodnění, jsou-li v seznamu uvedena jména členů komise i stran, v je-

jichž zastoupení byli povoláni. Neoznačí-li však úřad v seznamu strany, jež jsou jmenovanými osobami zastoupeny, musí straně, jejíž návrhu nevyhověl, zvláště udati, proč stranu pomínil. (Nález ze dne 3. října 1925 č. 13.041-24).

§ 6. Politický úřad dá nejméně osm dnů před 1. prosincem onoho roku, ve kterém končí tříleté období, obecním úřadem vyvěsiti po dobu osmi dnů vyhlášku, ve které budiž uveden počet místních komisí a buďtež strany poučeny, do kdy a u kterého úřadu mohou navrhnouti členy místních komisí a komise reklamační (§ 11).

§ 7. Obce, které nemají více než 5000 obyvatelů, tvoří jediný obvod volební a sestaví se v nich jediný seznam voličský, a to podle popisných čísel domů, nejnižším číslem počínajíc, a v domech podle abecedního pořadu voličů.

Obce s více než 5000 obyvatelů rozdělí politický úřad dohlédací na několik obvodů volebních. Pro každý z těchto obvodů sestaví se zvláštní seznam voličský, a to podle abecedního pořadu ulic a náměstí do obvodu pojatých, v ulicích a náměstích podle čísel domovních a v domech podle abecedního pořadu voličů.

Voličové buďtež vyznačeni příjmením, jménem, dnem a rokem narození a zaměstnáním.

Přípravné práce pro sestavení voličských seznamů vykoná obecní úřad.

Seznamy buďtež vyhotoveny ve čtyřech stejnopisech, které i s případnými dodatky podepíše všichni členové místní komise. Odepření podpisu nečiní voličský seznam neplatným.

§ 8. Starosta obce zašle před vyložением jeden stejnopis voličských seznamů politickému úřadu dohlédacímu, u něhož je zřízena pro dotčenou obec reklamační komise (§ 11); další tři stejnopisy vyloží k veřejnému nahlédnutí po dobu osmi dnů, a to každoročně 15. června a 15. prosince, event. následujícího dne všedního. Po prvé vyloženy buďtež seznamy 8. února 1920. Do dne veřejného vyložení buďtež místní komisí v seznamech voličských provedeny veškeré změny, během uplynulého pololetí nastalé.

Vyložení seznamů voličských oznámí starosta obce veřejnou vyhláškou a způsobem v obci obvyklým; vyhláška budiž v obci a osadách veřejně vyvěšena po celou dobu reklamační, a to počínajíc dnem před touto lhůtou.

Ve vyhlášce budiž uveden počáteční a konečný den osmidenní lhůty, místo a hodiny, kde a kdy možno každému v seznamy nahlédnouti a buďtež v ní občané poučeni, že v této osmidenní lhůtě mohou u obecního úřadu proti vyloženým seznamům podati námitky.

Voličské seznamy buďtež k nahlédnutí přístupny nejméně tři hodiny denně; v obcích přes 5000 obyvatelů nejméně po osm hodin denně, a to v sobotu i v hodinách poledních, v neděli od 8. do 12. hodiny polední.

Do seznamů má každý právo nahlížeti a činiti si opisy a výpisy, pokud tím nevylučuje jiných osob z výkonu téhož práva.

Po touž osmidenní dobu v obcích o více než 20.000 obyvatelů starosta dá, počínajíc 15. červnem 1920, v každém domě vyvěsiti seznam voličů v domě tom bydlících.

Na správné dodržování těchto ustanovení dohlížejí členové místní komise.

§ 9. V obcích s více než 5000 obyvatelů, budiž seznam voličů k žádosti kteréhokoliv občana včas rozmnožen a nejdéle první den reklamační lhůty vydán.

Kdo se domáhá rozmnoženého seznamu voličského, oznam to starostovi obce nejdéle osmý den přede dnem vyložení. Při tom žadatel složití musí v hotovosti částku pravděpodobně potřebnou k úhradě režijních výloh výtisků jím objednaných. Nesložil-li částky té, nebude žádosti jeho vyhověno. Po dodání výtisků vyúčtuje obecní úřad se žadateli složené zálohy.

Za stejných podmínek na žádost se rozmnoží a vydávají i případné dodatky k voličským seznamům.

Žadatel může se domáhati rozmnoženého seznamu též jen ohledně jednotlivých volebních obvodů. Nezaplacené režijní výlohy vymáhají se politickou exekucí.

§ 10. Námitky proti vyloženým seznamům voličským dlužno podati písemně u obecního úřadu ve lhůtě v § 8 uvedené.

Osoby nemohoucí psáti mají právo podati je ústně u obecního úřadu, který jest povinen námitky s nimi sepsati.

Právo podati námitky přísluší občanům, kteří buď ve voličských seznamech již zapsáni jsou, anebo se domáhají, aby byli do voličských seznamů zapsáni; mimo to každému občanu zapsanému do voličských seznamů kterékoliv obce téhož volebního kraje.

Námítky mohou být podány buď proto, že občan byl neoprávněně zapsán nebo proto, že občan k volbě oprávněný do voličských seznamů zapsán nebyl, nebo že datum narození voličova nesprávně jest uvedeno, nebo že volič nesprávně jest označen.

Jedny námítky směřjí se týkati pouze jedné osoby; k námítkám ustanovení tomu nevyhovujícím se nepřihlíží.

Strana jest povinna uvéstí v námítkách skutečnosti k jejich odůvodnění a má podle možnosti osvědčití správnost skutečností tvrzených.

Jde-li o námítky proti zápisu voliče, budiž mu ihned námítka oznámena s doložením, že může do tří dnů podati u obecního úřadu své vyjádření písemně, nebo, nemůže-li psáti, též ústně.

§ 11. K rozhodování o námítkách podaných proti voličským seznamům zřídí se reklamační komise u okresního úřadu politického, pro města statutární u politického úřadu přímo nadřízeného.

Komise skládá se z předsedy, kterým jest přednost politického úřadu nebo úředník jím určený a z osmi až dvanácti přísedících. Přísedící a náhradníka za každého přísedícího jmenuje předseda reklamační komise po prvé na dobu do 31. prosince 1920, po té na dobu tří let. Při jmenování přihlížej k tomu, aby podle možnosti všechny strany a to rovnoměrně byly v komisi zastoupeny, a dbej při určování osob návrhů stran. Strany podejtež návrhy po prvé do osmi dnů ode dne, kdy zákon byl vyhlášen, po té vždy nejpozději 1. prosince onoho roku, ve kterém končí tříleté období.

Při doplňování komise vyzve úřad stranu, jejíž člen odpadl, aby do osmi dnů podala návrh.

Do rozhodnutí úřadu mohou si stěžovati strany, návrh podavší, do tří dnů ode dne, kdy byly vyrozuměny.

Nadřízený úřad politický rozhodne s urychlením a s konečnou platností.

Pozn. k § 11. Ustanovuje-li zákon, aby v reklamační komisi byly strany podle možnosti rovnoměrně zastoupeny (§ 11 zák. č. 663/19), poskytuje jim nárok, aby nebyly ze zastoupení vyloučeny, pokud to maximální počet přísedících (12) připouští, aby nebyl jedné straně na úkor jiné přiznán větší počet zástupců, aniž

povolán někdo, kdo žádnou stranu nezastupuje (Nález ze dne 3. října 1925 č. 12.350-25).

2. Stěžovati si do rozhodnutí úřadu podle § 11 odst. 4. zákona č. 663/19 sb. může jen ona strana, jejíž návrhu nebylo dbáno. (Nález ze dne 3. října 1925 č. 12.350/25).

§ 12. Obecní úřad předloží námítky i s vyjádřením dotčeného voliče spolu se všemi stejnopisy seznamů nejdéle čtvrtý den po uplynutí lhůty reklamační předsedovi reklamační komise. Reklamační komise rozhodne o námítkách do 14 dnů ode dne předložení s platností konečnou, opraví voličské seznamy, podepíše je, sdělí svá rozhodnutí s obecním úřadem, aby je oznámil těm, jichž se týče, a vrátí opravené tři stejnopisy seznamů obecnímu úřadu.

Starosta obce vyloží opravené seznamy voličské k veřejnému nahlédnutí (§ 8) po osm posledních dnů měsíce července, pokud se týče ledna; po prvé po dobu osmi dnů od 8. do 15. března 1920.

§ 13. Proti rozhodnutí reklamační komise možno si stěžovati k volebnímu soudu.

Řízení před volebním soudem upravuje zvláštní zákon.

§ 14. Podle stálých seznamů voličských provedou se volby do obcí, osad a do oněch sborů, o nichž tak bude stanoveno zvláštními zákony.

Voličské seznamy upravené řízením, které podle § 8 má být zahájeno 15. prosince, budou podkladem pro volby, při nichž hlasy se odevzdají v době ode dne 1. února do 31. července následujícího

roku, a seznamy upravené řízením, které má být zahájeno 15. červnem, pro volby, při nichž se hlasy odevzdají v době ode dne 1. srpna téhož roku do konce ledna roku následujícího. Voličské seznamy, upravené řízením, které má být zahájeno 15. ledna 1920, budou podkladem pro volby, při nichž hlasy se odevzdají v době od 1. března do 31. července 1920.

K výsledkům řízení před volebním soudem přihlédne se toliko potud, pokud obecnímu úřadu bude dodáno úředně nebo stranou rozhodnutí volebního soudu nejméně desátý den přede dnem volby. Změny tím nastalé provede ve voličských seznamech místní komise.

§ 15. Komise v §§ 5 a 11 jmenované mohou se platně usnáseti za přítomnosti každého počtu členů.

Rozhodují nadpoloviční většinou hlasů; předseda hlasuje toliko, jsou-li hlasy rovný.

Členové komisi, kteří utrpí újmu na výdělků, mají nárok na odškodné za stejných podmínek jako členové obecních zastupitelstev. Odškodné platí členům místních komisí obec, členům reklamačních komisí stát.

§ 16. Veškerá podání, protokoly, námítky, stížnosti podle tohoto zákona a přílohy k nim jsou pro sty kolků.

Formuláře seznamů voličských a vyhlášek podá správa státní zdarma.

§ 17. Kdyby starosta obce, obecní úřad, nebo místní komise nevykonali povinností tímto zákonem jim uložených, jest státní správa oprávněna učiniti vhodná opatření na vrub obce.

§ 18. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provede jej ministr vnitra.

B.

Narižení vlády republiky Československé ze dne 23. prosince 1919 č. 664 sb. z. a n., k provedení zákona o stálých seznamech voličských.

§ 1. Stížnosti ve smyslu § 5 odst. 6 zákona ze dne 19. prosince 1919, č. 663 Sb. z. a n., a stížnosti ve smyslu § 11, odst. 4, téhož zákona dlužno podati u onoho úřadu, jehož rozhodnutí běře se v odpor.

§ 2. Narižení nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

§ 3. Narižení provede ministr vnitra.

C.

Zákon ze dne 8. dubna 1927 č. 56 sb. z. a n. o volebním právu příslušníků branné moci a četnictva.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. ⁽¹⁾ Do stálých seznamů voličských zapisují se a do zákonodárných sborů a do všech zastupitelských sborů, do kterých se volí podle seznamů těch, voleny býti mohou osoby povolané k činné službě vojenské podle §§ 22, 23, 27 a 28 branného zákona ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb. z. a n., vyhovují-li jinak zákonným podmínkám.

⁽²⁾ Ostatní vojenské osoby v činné službě a aktivní osoby četnictva nezapisují se do stálých seznamů voličských, nemohou voliti a býti voleny; rovněž nemohou voliti osoby, v odst. 1 uvedené.

§ 2. ⁽¹⁾ Budou-li osoby uvedené v odst. 2 věta 1. § 1 propuštěny nebo vystoupí-li z činné služby, zapisí se dodatečně do seznamů voličských, vyhovují-li jinak zákonným podmínkám kromě tříměsíčního bydlení.

⁽²⁾ Předseda reklamační komise zařídí po usnesení reklamační komise, jím svolané, zápis osob

v § 2, odst. 1. uvedených na podkladě vojenských (úředních) dokladů jemu předložených; z úřední moci škrtne osoby, které nemají býti zapsány v seznamech podle § 1, odst. 2.

§ 3. Podrobnosti stanoví vláda nařízením.

§ 4. Ustanovení dosavadních zákonů, pokud tomuto zákonu odporují, pozbývají platnosti.

§ 5. Zákon tento nabývá účinnosti 15. den po vyhlášení; provede jej ministr vnitra v dohodě s ministrem národní obrany.

D.

Vládní nařízení ze dne 28. května 1927, č. 67 sb. z. a n., kterým se provádí zákon o volebním právu příslušníků branné moci a četnictva.

Vláda republiky Československé nařizuje podle §§ 3 a 5 zákona ze dne 8. dubna 1927, č. 56 Sb. z. a n., o volebním právu příslušníků branné moci a četnictva:

§ 1. ⁽¹⁾ Vojenskými osobami uvedenými v § 1, odst. 1., zákona č. 56/1927 Sb. z. a n. rozumějí se ti, kdož jsou povoláni:

a) ke cvičením ve zbraní (služebním) podle § 22 branného zákona;

b) k činné službě za mobilisace a ve válce podle § 23 téhož zákona;

c) v míru k výjimečné činné službě podle § 27 téhož zákona;

d) k výjimečné činné službě za mobilisace a ve válce podle § 28 téhož zákona.

⁽²⁾ Tyto vojenské osoby zapisují se do stálých seznamů voličských a mohou býti voleny do zákonodárných sborů a do všech zastupitelských sborů, do nichž se volí podle seznamů těch, vyhovují-li jinak zákonným podmínkám; voliti však nemohou.

§ 2. ⁽¹⁾ Vojenskými osobami uvedenými v první větě §u 1, odst. 2., zákona č. 56/1927 Sb. z. a n. jsou:

a) osoby vykonávající zákonitou přesenní službu (§§ 17 a 18 branného zákona);

b) příslušníci náhradní zálohy vykonávající dvanáctine. dělní vojenský výcvik;

c) osoby vykonávající další činnou službu podle § 17 branného zákona;

d) osoby vykonávající dobrovolnou další činnou službu podle § 19 branného zákona, počítajíc v to i dele sloužící poddůstojníky;

e) důstojníci a rotmistři z povolání v činné službě, počítajíc v to i důstojníky a rotmistry na dovolené s čekáním a bez platů;

f) důstojníci a rotmistři ve výslužbě povolání přechodně k činné službě v míru podle ustanovení § 120 platového zákona.

⁽²⁾ Tyto vojenské osoby do stálých seznamů voličských se nezapisují, nemohou voliti a nemohou býti voleny.

§ 3. ⁽¹⁾ Budou-li osoby uvedené v § 2 propuštěny nebo vystoupí-li z činné služby, zapíší se k své přihlášce předložené předsedovi reklamační komise po usnesení této komise do platných seznamů voličských, vyhovují-li jinak zákonným podmínkám kromě tříměsíčního bydlení. K přihlášce o dodatečný zápis připojití jest potvrzení o propuštění nebo vystoupení z činné služby k účelu tomu vydané vojenskou správou. Potvrzení toto jest podkladem pro dodatečný zápis do seznamů voličských a zůstane u úředních spisů, bude-li na podkladě jeho zápis proveden. Dodatečný zápis zařídí předseda reklamační komise; příslušné zápisy v seznamech u obce uložených provede k jeho poukazce starosta obce (magistrát, městský notářský úřad, obecní neb obvodní notář).

⁽²⁾ Byla-li podána přihláška o dodatečný zápis po upsání volby do zákonodárneho sboru nebo zastupitelského sboru, do kterého volí se podle stálých seznamů voličských, a došla-li, řádně jsouc doložena, nejpozději šestnáctý den přede dnem volby, zařídí předseda reklamační komise po usnesení komise dodatečný zápis žadatele ještě pro tuto volbu a učiní opatření, aby to bylo provedeno nejpozději devátý den přede dnem volby ve stálých seznamech voličských.

§ 4. ⁽¹⁾ Nejde-li o dodatečný zápis podle ustanovení § 3, nýbrž o zápis do stálých seznamů voličských, jež se po propuštění nebo vystoupení z činné služby vojenské osoby, o jejíž zápis jde, teprve vykládají podle ustanovení § 8 zákona o stálých seznamech voličských k veřejnému nahlédnutí, platí v tomto případě pro zápis všeobecné zákonné podmínky kromě tříměsíčního bydlení. Podkladem pro zápis bude i v tomto případě, nebydlí-li osoba ta v obci tři měsíce, potvrzení uvedené v § 3, jež zůstane u úředních spisů, bude-li zápis proveden.

⁽²⁾ Opominula-li osoba z činné služby vojenské propuštěná nebo vystoupivší žádati o zápis do stálých seznamů volič-

ských, jež budou vyloženy podle § 8 zákona o stálých seznamech voličských po propuštění nebo vystoupení z činné služby vojenské, ve lhůtě v témž paragrafu stanovené, nelze provést zápis do těchto a pozdějších seznamů voličských na podkladě potvrzení uvedeného v odst. 1.

§ 5. Byla-li osoba z vojenské služby propuštěná nebo vystoupivší zapsána do stálých seznamů voličských podle ustanovení § 3 a jde-li o zápis její do seznamů téže obce podle ustanovení § 4 nebo naopak, provede se další zápis na základě potvrzení, jež bylo podkladem zápisu prvního. Ustanovení odst. 2. § 4 není tím dotčeno.

§ 6. Podmínkou zápisu podle ustanovení předchozích jest, že ten, o jehož zápis jde, v obci bydlí.

§ 7. ⁽¹⁾ Vojenské osoby v činné službě uvedené v § 2, které nemají být zapsány v stálých seznamech voličských, škrtne předseda reklamační komise ze seznamů těch z moci úřední (§ 2, odst. 2., zákona), a uloží provedení těchto starostovi obce (magistrátu, městskému notářskému úřadu, obecnímu neb obvodnímu notáři) v seznamech, jež jsou u obce uloženy.

⁽²⁾ Seznam odvedených branců zapsaných do stálých seznamů voličských, kteří činnou službu vojenskou nastoupili, předloží předsedovi reklamační komise starosta obce. Seznamy ostatních osob vojenských, jež bude třeba škrtnouti v seznamech voličských podle ustanovení odst. 1, obdrží předseda reklamační komise od velitelství příslušného vojenského útvaru.

§ 8. K případům, ve kterých podle platných ustanovení řádů volení volič ve stálých seznamech voličských zapsaný nesmí být připuštěn k hlasování, náleží též případ, že odevzdává při volbě hlasovací lístek, kdo nemůže voliti podle ustanovení odst. 2. § 1 zákona č. 56/1927 Sb. z. a n.

§ 9. Ustanovení §§ 2—8 platí obdobně i o příslušnících četnictva.

§ 10. Toto nařízení nabývá účinnosti zároveň se zákonem č. 56/1927 Sb. z. a n.; provede je ministr vnitra v dohodě s ministrem národní obrany.

2.

Řád volební v obcích.

Zákon ze dne 31. ledna 1919, č. 75 sb. z. a n., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé.

Na základě usnesení Národního shromáždění nařizuje se:

HLAVA PRVNÍ.

O právu volebním a volitelnosti.

Podmínky práva volebního.

§ 1. Právo voliti do obecního zastupitelstva přísluší všem státním občanům Československé republiky, kteří mají náležitosti §u 2 zák. z 19. prosince 1919, č. 663 Sb. z. a n.

Volební právo občanů bydlících v několika obcích.

§ 2. Každý občan smí vykonávat právo volební pouze v obci jediné a vykonává je osobně. To platí i v případě, že má několik bydlíšť.

Byl-li kdo zároveň nebo postupně zapsán do voličských seznamů několika obcí, nesmí během jednoho roku ode dne, kdy se konala volba v obci jediné, voliti v obci jiné.

Kdo je vyloučen z práva volebního.

§ 3. Z práva voliti jsou vyloučeni:

1. kdož pravoplatným výrokem soudním zbaven byl práva volně nakládati se svým majetkem;

2. kdož upadli v konkurs, pokud řízení konkursní trvá, jakož i ti, na jejichž žádost se provádí řízení vyrovnávací, pokud nebylo prohlášeno za skončené;

3. kdož pravoplatným rozsudkem soudu trestního byli odsouzeni pro takový zločin, anebo takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí.

Výrok, zda má nastati ztráta práva volebního, vysloví napříště soud v rozsudku. Jde-li o výrok poroty, přísluší o tom rozhodnouti porotcům. Není-li však zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen tehdy, byl-li trestní čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

Ztráta práva volebního pomíjí, pokud podle platných ustanovení nepomíjí dříve, u zločinů po třech letech, u přečinů a přestupků po roce, počítajíc ode dne ukončení trestu;

4. kdož jsou v donucovací pracovně.

Předložili-li se volební komisi úřední doklad o tom, že volič zapsaný do voličských seznamů v den volby není státním občanem anebo jest vyloučen z práva voliti podle ustanovení č. 1, 3 nebo 4 neb podle posledního odstavce §u 2 anebo rozhodnutí volebního soudu, že občan neprávem do voličských seznamů byl zapsán, nesmí býti připuštěn k hlasování.

Volitelnost.

§ 4. Do zastupitelstva obecního a obecních komisí mohou býti voleni, kdož mají právo volební, dokonali 26. rok věku, v obci aspoň jeden rok, ode dne volby zpět počítajíc, bydlí a nejsou výslovně vyloučeni z volitelnosti.

Doba ztrávená ve vojenské službě, při válečných úkonech nebo v zajetí čítá se do doby bydlení v one obci, ve které občan bydlel před nastoupením služby vojenské, válečných úkonů nebo před zajetím.

Do obecních komisí mohou býti voleni i ti, kdož nejsou členy obecního zastupitelstva, avšak musí býti volitelní.

Okolnosti vylučující z volitelnosti.

§ 5. Voleni za členy obecního zastupitelstva a obecních komisí býti nemohou:

1. zaměstnanci obecní, nad nimiž přísluší obecnímu zastupitelstvu nebo obecní radě moc disciplinární, avšak jen v obcích s méně než 5000 obyvatelů. V obcích, majících 5000 nebo více obyvatelů, nemohou býti zvoleni za starostu, náměstka nebo člena obecní rady;

2. úředníci všech úřadů správních, jimž přísluší nad obcí přímá moc dohlédací;

3. kdož, byvše osobně řádně upomenuti, ve lhůtě, aspoň na pět dní v upomínce jim dané, nezaplatili nějaké veřejné dávky obecní déle než rok splatné;

4. kdož povinni jsou činiti počet ze správy jmění obecního, jmění obecního ústavu nebo podniku, nebo jmění obcí spravovaného a neučinili-li tak, ač lhůta, obecním zastupitelstvem nebo dozorcím úřadem ke složení účtů jim daná, již byla uplynula.

Pozn. k § 5. 1. Ani vyzvání obecního zastupitelstva, aby starosta dal provésti revizi obecních účtů dozorcími úřady, ani vyzvání dozorcího úřadu starostům obcí a osad dle §u 16 fin. nov. ob., aby účty obecní předložili k revizi, není výzvou podle §u 5 č. 4 ob. řádu volebního. (Ná-

lez ze dne 23. září 1925 číslo 17583).

2. Obecní starosta, jenž byl dle § 100 odst. 2 č. ob. zř. s úřadu sesazen, nemůže v témže období volebním býti za starostu znovu volen. (Nález ze dne 24. září 1928 číslo 3064/27).

Příbuzenství a švakrovství.

§ 6. Zároveň nemohou býti členy rady obecní nebo téže komise obecní:

1. manželé,
2. rodiče a děti, vlastní i nevlastní,
3. tchán nebo tchyně se zetěm nebo snachou,
4. sourozenci,
5. manžel se sourozencem druhého manžela.

Jsou-li zvoleny osoby zde uvedené proti tomuto ustanovení, anebo nastane-li poměr takový později a nevzdá-li se jeden ze zúčastněných do tří dnů dobrovolně mandátu, pozbývá členství v obecní radě nebo dotčené komisi člen mladší; jsou-li stejně starí, rozhoduje los.

Povinnost voliti.

§ 7. Každý volič je povinen volby se zúčastniti. Od této povinnosti jsou osvobozeni:

1. lékaři,
2. osoby starší 70 let,
3. osoby, které:
 - a) pro nemoc nebo vadu tělesnou nemohou dostaviti se do místnosti volební.
 - b) pro neodkladné povinnosti svého úřadu nebo povolání nemohou se včas dostaviti do místnosti volební,
 - c) jsou v den volby vzdáleny místa volby nejméně 25 km,
 - d) jsou zdrženy přerušáním dopravy nebo jinými nepřekonatelnými okolnostmi.

Zaměstnavatel jest povinen upravit v den volby službu tak, aby zaměstnanci mohli se volby zúčastniti.

Rovněž vojenská služba budiž v den volby upravena takovým způsobem, aby pokud služební poměry to dovolují, i vojínové, kteří mimo místo služební mají právo volební, mohli toto právo vykonati.

Povinnost přijmouti a podržeti volbu.

§ 8. Každý volič jest povinen volbu do obecního zastupitelstva, obecní rady a obecních komisí přijmouti.

Od povinnosti přijmouti volbu do obecní rady neb obecní komise jsou osvobozeni:

1. kdož překročili 60. rok věku;
2. ženy, jimž péče o rodinu brání vykonávati úřad;
3. kdož po celá dvě poslední období byli členy obecní rady;
4. kdož lékařsky prokáží vážnou nemoc nebo vadu tělesnou, pro niž by nebyli schopni úřad vykonávati;
5. kdož pro své povolání pobývají často nebo po delší čas mimo obec;
6. zaměstnanci, jimž jejich povolání brání náležitě vykonávati úřad;
7. volení členové zákonodárných, veřejnoprávních, správních nebo poradních sborů;
8. vojíni z povolání;
9. kdož zvoleni byli do obecní rady neb obecní komise toliko volební skupinou, kterou nebyli kandidováni do obecního zastupitelstva.

Vzdání se členství zastupitelstva, rady, neb komisí obecních za volebního období jest přípustno jen tehdy, jsou-li tu okolnosti pod čís. 1 až 8 uvedené, nebo souhlasí-li s resignací obecní zastupitelstvo většinou všech svých členů. Resignující je z jednání a hlasování o tom vyloučen. (§ 5 zákona ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n.).

Odepře-li obecní zastupitelstvo souhlas s resignací, je resignující oprávněn odvolati se k dohlédacímu úřadu, který rozhodne s platností konečnou.

Není-li obecní zastupitelstvo ještě ustaveno, dává souhlas s resignací dohlédací úřad s platností konečnou. Také o stížnosti podané pro nezákonnost usnesení vyslovujícího souhlas s resignací rozhoduje dohlédací úřad, a to s platností konečnou.

O tom, jsou-li tu zákonné důvody pro odmítnutí volby nebo vzdání se členství obecní rady nebo komise, rozhoduje obecní zastupitelstvo, o odvolání pak dohlédací úřad s konečnou platností.

O tom, jsou-li tu zákonné důvody pro vzdání se členství obecního zastupitelstva, rozhoduje s konečnou platností dohlédací úřad, jemuž obecní starosta ihned učiní oznámení o resignaci. Nerozhodne-li dohlédací úřad do dvou měsíců ode dne, kdy ho zpráva obecního úřadu došla, považuje se to za rozhodnutí uznávající oprávněnost resignace.

Zvolený jest povinen úřad svůj vykonávati do doby, než jest pravoplatně rozhodnuto, že odmítnutí volby nebo vzdání se jest přípustno.

Kdo přes to, že příslušný sbor nebo úřad odepřel souhlas nebo uznal neoprávněnost odmítnutí nebo vzdání se, odmítne přijmouti volbu neb úřad podržeti, neb kdo před pravoplatným rozhodnutím o vzdání se odepírá úřad svůj vykonávati, ztrácí volitelnost pro běžné a nejbližší volební období, při čemž ustanovení § 68 zůstávají nedotčena.

Pozn. k § 8. 1. Jak obecní zastupitelstvo, tak — pokud toto není ustaveno — dohlédací úřad mohou dle §u 8. odst. 3, resp. 4, věty 2. zák. ze dne 14. července 1922 čísla 253 sb. z. a n. dáti souhlas s resignací na členství v obecním zastupitelstvu, i když u resignujícího není dán žádný z důvodů v § 8, odst.

2. pod číslem 1—8 cit. zákona uvedený. (Nález ze dne 6. května 1927 č. 9694/27).

2. Do rozhodnutí dohlédacího úřadu, jímž tento dal dle § 8 odst. 4, 2. věty zák. ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. zák. a n. na místě neustaveného posud obecního zastupitelstva souhlas s resignací člena obecního zastupitelstva,

je stížnost na nejv. správní soud přípustna. Legitimován je k ní každý neresignovavší člen neustaveného zastupitelstva obecního. (Nález ze dne 6. května 1927 č. 9694/27).

3. Dohlédací úřad vykročil z mezí daných volně jeho úvaze při rozhodování dle §u 8 odst. 4. věty 2. zákona ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n., dal-li souhlas s hromadnou resignací členů a náhradníků obec zastupitelstva, opírající se o tvrzení, že sdružením jiných stran k volbě obecní rady bude straně, kterou reprezentují resignující, znemožněna aktivní spolupráce v obecním zastupitelstvu. Rozhodnutí takové je nezákonné. (Nález ze dne 6. května 1927 č. 9694/27).

4. Odepírání vykonávati úřad může býti důvodem pro ztrátu volitelnosti podle § 8 voleb. řádu do obcí ve znění novely ze dne 14. července r. 1922 č. 253 sb. z. a n. jenom oproti členu obecního zastupitelstva, rady a komisí, který před pravoplatným rozhodnutím o vzdání se, odpírá úřad vykonávati. Po pravoplatném odmítnutí resignace může ztrátu volitelnosti přivoditi toliko odmítnutí přijmouti volbu nebo úřad podržeti. (Nález ze dne 28. května 1926 č. 7432/25.)

5. Podle § 8. volebního řádu v obcích ve znění novely ze dne 14. července 1922 čísla 253. sb. z. a n. jest ztráta vo-

litelnosti spojena již se skutečností, že zvolený odepírá vykonávati povinnosti svého úřadu, a není rozhodno, zdali a jaké stanovisko obecní zastupitelstvo k odpirání těchto povinností zaujalo.

Vykonáváním povinností úřadů ve smyslu § 8 volebního řádu v obcích ve znění novely svrchu citované jest rozuměti plnění všech povinností s úřadem spojených. — Nález ze dne 17. února 1926 č. 3101).

6. Volitelnost dle § 8 posl. odst. vol. ř. ve znění novely neztrácí, kdo dle § 10 odst. 5, č. 4 zbaven byl mandátu pro rozluku se stranou, a jest lhotejno, z jakého motivu se stranou se rozešel. (Nález ze dne 14. prosince 1925 č. 2060).

7. Byla-li v námitkách proti volbě do obecního zastupitelstva namítána nevolitelnost zvolených z důvodu posledního odst. § 8 zák. ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sb. z. a n. ve znění novely ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n. musí úřad o námitkách rozhodující také sám rozhodnouti o otázce nevolitelnosti. — (Nález ze dne 7. května 1924 č. 7933).

8. Obec jest legitimována stěžovati si do rozhodnutí, kterým dohlédací úřad dle §u 8 odst. 4. obec řádu voleb. vyslovil souhlas s resignací člena obecního zastupitelstva. (Usnesení ze dne 28. prosince 1927 č. 16.963/27).

HLAVA DRUHÁ.

O počtu členů obecního zastupitelstva, obecní rady a komisí obecních, jakož i o období volebním.

O počtu členů obecního zastupitelstva, rady a komisí obecních.

§ 9. Obecní zastupitelstvo skládá se v obcích:

do 200 obyvatelů z 9 členů,		
» 500 »	» 12 »	
» 1.000 »	» 15 »	
» 1.500 »	» 18 »	
» 2.000 »	» 24 »	
» 5.000 »	» 30 »	
» 20.000 »	» 36 »	
» 50.000 »	» 42 »	
» 100.000 »	» 48 »	
přes 100.000 »	» 60 »	

Pro hlavní město Prahu určuje počet členů statut.

Počet členů obecní rady, starostu a náměstků v to počítajíc, činí třetinu počtu všech členů obecního zastupitelstva.

Počet komisí a jejich členů stanoví obecní zastupitelstvo. Počet členů jednotlivých komisí nesmí býti větší než polovina všech členů zastupitelstva.

Období volební. Ztráta mandátu.

§ 10. Obecní zastupitelstvo volí se vždy na dobu čtyř let, počítajíc ode dne, kdy volba obecní rady stala se pravoplatnou. Toto ustanovení platí i pro období obecních zastupitelstev, zvolených po prvé podle zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb. z. a n.

Neustaví-li se nové zastupitelstvo do čtyř měsíců ode dne, kdy uplynulo období zastupitelstva dřívějšího, jmenuje, žádá-li to aspoň třetina členů sta-

rého zastupitelstva, dohlédací úřad pro mezidobí správní komisí s poměrným zastoupením podle výsledku platných voleb do obecního zastupitelstva po- sledně provedených. V takovém případě budtež nové volby, ač-li nebyly již provedeny, rozepsány nejdéle do dvou měsíců.

Nebyla-li správní komise jmenována, vykonává obecní zastupitelstvo svůj úřad až do doby, kdy se ustaví nové zastupitelstvo.

Úřad starosty, náměstků, obecní rady a komisí trvá tak dlouho, jako funkce obecního zastupitelstva.

Členství v obecním zastupitelstvu, radě a komisích se pozbývá:

1. úmrtím,
2. ztrátou volitelnosti, nebo vyjdou-li dodatečně na jevo okolnosti, pro které občan nebyl by původně mohl býti zvolen,
3. vzdáním se, bylo-li vzdání se pravoplatně schváleno (§ 8),

4. vystoupením nebo vyloučením ze strany, na jejíž jméno zněla volební skupina, která zvoleného kandidovala.

O ztrátě mandátů pod čís. 2. a 4. rozhodne dohlédací úřad. Do jeho rozhodnutí lze si stěžovati do 14 dnů k vyššímu úřadu dohlédacímu, který rozhoduje, a to do dvou měsíců, s platností konečnou.

Pozn. k § 10. 1. Jakmile nově zvolený člen obecního zastupitelstva složí slib dle § 59. vol. ř. ob., nemůže dohlédací úřad prohlásiti jeho volbu za neplatnou dle § 53, nýbrž může proti němu postupovati pouze dle § 10 odst. 5 bodu 2 vol. ř. ve znění novely. (Nález ze dne 11. září 1925 č. 16.837).

2. Ani proti rozhodnutí okr. správy politické o ztrátě člen-

ství v obecním zastupitelstvu podle § 10 odst. 5, č. 4 vol. řádu do obcí ve znění novely ze dne 14. července 1922 číslo 253 sb. z. a n., ani proti aktu, jímž za člena obecního zastupitelstva povolává se náhradník, nemá práva stížnosti každý volič. (Nález ze dne 30. září 1925 č. 17.966).

3. Do rozhodnutí, že nastala ztráta mandátů podle § 10 odst. 5, č. 4 vol. řádu do

obcí (zákon ze dne 14. července 1922 č. 253 sb.), nemá právo stěžovati si ani jednotlivý volič, ani náhradník, který by podle svého pořadí byl povolán nastoupiti za dočasněho člena obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 26. října 1925 č. 18.767).

4. Předpokladem pozbytí členství v obecním zastupitelstvu jest jednak dřívější existence příslušnosti ke straně, jejíhož jména bylo použito při kandidatuře toho, kdo má být vyloučen, jednak totožnost této strany se stranou, ze které zvolený vystoupil nebo byl vyloučen.

Tato totožnost jest dána i tehdy, když strana později změnila své jméno, zůstávajíc ale v podstatě pokračovatelkou strany, na jejíž jméno vydala volební skupina své kandidátní listiny. (Nález ze dne 29. října 1925 č. 18.234/25).

5. Volitelnost dle § 8 posl. odst. vol. ř. ve znění novely neztrácí, kdo dle § 10 odst. 5, č. 4 zbaven byl mandátu pro rozlukou se stranou, a jest lhostejno, z jakého motivu se stranou se rozešel. (Nález ze dne 14. prosince 1925 č. 2060).

6. Zněla-li kandidátní listina pro volbu do obecního zastupitelstva na jméno několika stran, není jedná z těchto stran, která vyloučila svého, na tuto kandidátní listinu zvoleného příslušníka ze strany, oprávněna domáhati se úředního výroku dle § 10 odst. 5 bod 4 ob. vol. řádu.

(Nález ze dne 7. ledna 1926 č. 25601/25).

7. Rozhoduje-li dohlédací úřad o ztrátě mandátu v obecní zastupitelstvu z důvodu vyloučení ze strany (§ 10 bod 4 vol. řádu do obcí ve znění zákona ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n.), zkoumá pouze, zda vyloučení ze strany bylo vysloveno orgánem podle organizačních předpisů strany k tomu povolaným, není však povolán zjišťovati, zda při vyloučení byl také jinak zachován postup stanovený organizačními předpisy strany. (Nález ze dne 20. září 1926 č. 18.847).

8. Ke ztrátě mandátu dle § 10 odst. 5 č. 4 ob. řádu vol. ve znění novely jest zapotřebí vyloučení ze strany. Vyloučení z volební skupiny samo o sobě nestačí. (Nález ze dne 26. října 1925 čísla 18767 a 20445).

9. Rozhoduje-li dohlédací úřad o ztrátě mandátu v obecní zastupitelstvu z důvodu vyloučení ze strany (§ 10, bod. 4. vol. řádu do obcí ve znění zákona ze dne 14. července 1922 č. 253 Sb. z. a n.), zkoumá pouze zda vyloučení ze strany bylo vysloveno orgánem podle organizačních předpisů strany k tomu povolaným, není však povolán zjišťovati, zda při vyloučení byl také jinak zachován postup stanovený organizačními předpisy strany. (Nález ze dne 20. září 1926 číslo 18.847).

Rozepsání voleb. Vyhláška.

§ 11. Dohlédací úřad rozepíše s konečnou platností volbu tak, aby přípravy k volbě včas mohly býti skončeny.

V době dvou měsíců, počítajíc ode dne, kdy podle zákona o stálých voličských seznamech vyloženy býti mají stálé voličské seznamy, nebudtež volby obecního zastupitelstva prováděny.

Volba vyhlásí se v úředním listě, dále pak v obci vyhláškami na veřejných místech po dobu 14 dnů, jakož i jiným způsobem v místě obvyklým. Tvoří-li obec několik osad, budiž volba vyhlášena ve všech osadách.

Vyhláška v obci musí obsahovati den volby a počet osob, jež mají býti voleny, lhůtu, do které možno žádati za vydání tištěných seznamů voličských (§ 15), dále lhůtu, do které možno se domáhati volby podle zásady poměrného zastoupení a podmínky této žádosti (§ 19), lhůtu ku předložení kandidátních listin s udáním kalendářního dne (§ 20), ustanovení o formě a obsahu kandidátních listin (§ 21), lhůtu k oznámení sdružených listin (§ 26) a lhůtu k jmenování členů volební komise (§ 32).

Stálé seznamy voličské.

§ 12. Volby vykonají se podle stálých seznamů voličských (§ 14 zák. o stál. vol. sezn.).

Vyložení seznamů voličských.

§ 13. Zároveň s volební vyhláškou vyloženy budtež po čtrnácte dnů stálé seznamy voličské.

Voličské seznamy budtež k nahlédnutí přístupny nejméně po tři hodiny denně, v obcích s více než 5000 obyvatelů nejméně po osm hodin denně, avšak ve všech obcích po dvě soboty i v hodinách poledních, v neděli vždy od 8. do 12. hodiny polední.

Do seznamů má každý právo nahlížeti a činiti si opisy a výpisy, pokud tím nevylučuje jiných osob z výkonu tétož práva.

Ke správnému dodržování těchto ustanovení dohlížejí členové místní komise.

Změny v seznamech voličských.

§ 14. Změny v seznamech voličských mohou býti provedeny toliko, pokud je připouští zákon o stálých seznamech voličských.

V posledních osmi dnech před dnem volby nesmí býti v seznamech voličských nic měněno.

Rozmnožení seznamů voličských tiskem.

§ 15. V obcích s více než 5000 obyvatelů budiž seznam voličů včas rozmnožen a na požádání každému za náhradu výrobních nákladů, připadajících na jedno vyhotovení, vydán.

Kdo se domáhá vydání rozmnoženého seznamu voličského, oznam to obecnímu starostovi do 8 dnů po vyhlášení volby. Přihláška zavazuje k odběru a zaplacení výrobních nákladů za objednané výtisky. Přihlášky po této době učiněné zůstanou nepovšimnuty.

Do dalších osmi dnů nutno u obecního starosty složit přibližné náklady výrobní, jinak nebude přihlášky dbány.

P o z n. §§ 16 a 17 pozbyly platnosti zákonem o stálých seznamech voličských.

Dodatečné vyložení seznamů voličských.

§ 18. Voličské seznamy, které budou podkladem pro hlasování, vyloženy buďtež po osm dnů až do čtrnácté hodiny posledního dne před volbou k veřejnému nahlédnutí.

O právu nahlížeti, činiti si opisy a výpisy a

o hodinách, po které seznamy mají býti vyloženy, platí ustanovení § 13.

Rozhodnutí o způsobu volení.

§ 19. Volby obecního zastupitelstva dějí se buď podle zásady poměrného zastoupení nebo podle zásady relativní většiny.

Podle zásady poměrného zastoupení konají se volby ve všech obcích, které mají více než 700 obyvatelů. V obcích ostatních konají se volby podle zásady relativní většiny, leč že by do osmi dnů ode dne vyložení seznamů voličských zažádala aspoň deseti-na voličů, zapsaných v těchto seznamech, aby volba byla provedena podle zásady poměrného zastoupení.

Návrh takový podá se písemně u obecního úřadu. O tom, zda žádost je podána nařízeným počtem zapsaných voličů a zda tedy volba podle zásady poměrného zastoupení se má provésti, rozhoduje s konečnou platností dohlédací úřad.

Starosta obce je povinen žádost předložiti dohlédacímu úřadu do tří dnů.

Kandidátní listiny.

§ 20. Nejpozději čtrnáctý den přede dnem volby do 12. hodiny polední mají volební skupiny (strany) předložiti obecnímu úřadu kandidátní listiny ve dvojím stejnopise. Obecní úřad je povinen podateli potvrditi čas podání. Zadatel je oprávněn předložiti další opis kandidátní listiny, jehož souhlas s předloženou kandidátní listinou je povinen obecní úřad potvrditi.

Kandidátní listina musí býti v obcích do 1000 obyvatelů podepsána nejméně 10 voliči, v obcích do 2000 obyvatelů nejméně 20 voliči, v obcích do 5000 obyvatelů nejméně 30 voliči, v obcích přes 5000 obyvatelů nejméně 50 a v obcích přes 20.000 obyvatelů

neméně 100 voliči, v seznamech voličských zapsanými. Vždy však musí býti podpisů nejméně tolik, co kandidovaných.

Úmrtí, odvolání podpisu nebo ztráta volebního práva podpisovatelova nepůsobí na platnost kandidátní listiny.

Obsah kandidátní listiny.

§ 21. Kandidátní listina musí obsahovati:

1. označení skupiny volební (strany);
2. seznam kandidátů, jejichž počet smí však býti nejvýše o polovici větší, než počet osob, jež mají býti voleny do obecního zastupitelstva. Zlomky třeba urovnati na nejbližší vyšší celé číslo. Pořadí každého kandidáta budiž vyznačeno arabskými číslicemi;

3. označení zmocněnce volební skupiny, t. j. osoby, která volební skupinu zastupuje, a jeho náhradníka. Nejsou-li označeni, považuje se první podepsaný volič za zmocněnce a volič na druhém místě podepsaný za jeho náhradníka. Oprávnění zastupovati volební skupinu (kandidátní listinu) trvá, i když zmocněnec byl vyškrtnut z voličských seznamů, nebo ztratil-li volební právo.

Ke kandidátní listině budiž připojeno písemně, vlastnoručně podepsané prohlášení všech kandidátů, že kandidaturu přijímají a že se svým souhlasem na jiné kandidátní listině navrženi nejsou.

Řízení o kandidátních listinách.

§ 22. Obecní úřad opatří kandidátní listiny číslem řadovým podle pořadí, jak došly.

Je-li kandidát na několika listinách, dotáže se ho starosta obce písemně, kterou kandidaturu přijímá. Neodpoví-li do 48 hodin, škrtně ho místní komise (§ 12) při úpravě kandidátních listin (§ 23) na listině, k níž nebyl připojen vlastnoručně stvrzený

souhlas jeho s kandidaturou; jinak škrtně ho na listině později došlé.

Úprava kandidátních listin.

§ 23. Současně svolá starosta do tří dnů místní komisi (§ 12), do níž pozve všechny zmocněnce volebních skupin, aby do kandidátních listin nahlédli a přednesli své námítky.

Má-li kandidátní listina formální vady, na př. nedostatečný počet podpisů, nebo že pořadí kandidátů není vyznačeno, nebo označení skupiny je sporné, nebo není předložen souhlas kandidátův a pod., vyzve komise zmocněnce, by kandidátní listinu do 24 hodin opravil.

Je-li několik kandidátních listin označeno stejným anebo nesnadno rozeznatelným označením skupiny, vyzve komise zmocněnce těchto kandidátních listin, aby do 24 hodin upravili označení skupin. Neučiní-li tak, rozhodne komise.

Není-li kandidátní listina opatřena označením skupiny, označí ji komise jménem zmocněncovým.

Kandidátní listina, která ani po tomto řízení nemá nařízeného počtu podpisů, jest neplatná a rovněž i hlasy, které přes to na sebe soustředila. Komise rozhodne o tom s platností konečnou, s výhradou námitek proti volbě.

Bylo-li zřízeno několik místních komisí, rozhoduje o kandidátních listinách komise toho volebního obvodu, ve kterém jest obecní úřad.

Pozn. k § 23.

Neobsahuje-li kandidátní listina ani označení zmocněnce volební skupiny a jeho náhradníka, ani žádného podpi-

su voliče, není místní komise povinna zavést řízení podle § 23, odst. 2 ob. vol. ř. (Nálež ze dne 31. května 1929 č. 8037/20.)

Změny v kandidátních listinách.

§ 24. Když se kandidát vzdá, zemře, ztratí volitelnost nebo jest škrtnut (§ 22), může zmocněnec vo-

lební skupiny doplniti kandidátní listinu jmenováním jiného kandidáta, což se státi musí nejdéle desátý den před volbou.

Po konečné úpravě kandidátních listin, nejméně však osm dnů před volbou není dovoleno, aby na kandidátních listinách byly prováděny změny.

Vyhlášení a rozmnožení kandidátních listin.

§ 25. Nejméně osm dnů přede dnem volby starosta obce vyvěsí v místnostech, ve kterých jsou seznamy voličské k nahlédnutí vyloženy, všechny platné kandidátní listiny podle označení skupin, podle čísla řadového, s plným a přesným uvedením všech kandidátů a zašle jeden stejnopis kandidátních listin, volebními skupinami podaný, dohlédacímu úřadu.

Kromě toho dá rozmnožiti platné kandidátní listiny tiskem na vrub obce, a to každou nejméně v počtu o pětinu větším než je počet voličů. Každá kandidátní listina budiž rozmnožena zvláště, a to ve formě hlasovacího lístku. Kandidátní listiny všech volebních skupin musí býti tištěny písmem stejné velikosti a téhož druhu, na papíru téže barvy, jakosti a velikosti, musí býti opatřeny razítkem obecního úřadu na témže místě a nesmějí míti žádných odlišných značek nebo znamení.

Pozn. k § 25. Shodnost rozmnožených kandidátních listin intendovaná §em 25 obec. řádu voleb. není porušena tím, že se kandidátní listiny od se-

be lišily označením »Kandidátní listina« a »číslo« oproti »Kandidatenliste« a »No«. (Ná. lez ze dne 11. září 1925 číslo 16.836/25).

Sdružené listiny kandidátní.

§ 26. V obcích, v nichž volba se koná podle zásady poměrného zastoupení, mohou zmocněnci volebních skupin u obecního úřadu předložit společně prohlášení, že listiny navzájem sdružují.

Prohlášení to státi se musí nejdéle osmý den přede dnem volby, načež je starosta obce vyhlásí vývěskem v místnostech, v nichž jsou seznamy voličské vyloženy k nahlédnutí.

Sdružení listin značí, že při rozvrhu mandátů se k nim hledí jako k celku (§§ 45 a 46).

HLAVA ČTVRTÁ.

Vyhlášení výsledku volby bez hlasování.

Kdy odpadá volba.

§ 27. V obcích, kde jest přihlášena jen jedna kandidátní listina, nebo kde několika skupinami dohromady navrženo bylo pouze tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má býti voleno, prohlásí místní komise (§ 12) bez volby za zvolené všechny kandidáty, kteří byli navrženi. V tomto případě odpadá rozmnožení kandidátních listin (§ 25).

Pro způsob vyhlášky výsledku volby, námitek a rozhodování o námitkách platí ustanovení §§ 51, 53—56.

HLAVA PÁTÁ.

Volba.

Den a místnost volby.

§ 28. Volba obecního zastupitelstva koná se v neděli od 8. hodiny ranní. Hodinu konečnou určí dohlédací úřad.

Místnosti volební opatří podle poukazu místní komise (§ 12) obecní úřad.

Je-li zapsáno do seznamu voličského jednoho volebního obvodu více než 1000 voličů, budiž volba konána v několika místnostech, a to tak, aby do jedné místnosti nebylo přikázáno více než 1500 voličů.

Zákaz podávati alkoholické nápoje.

§ 29. V den před volbou a v den volby jest zakázáno v obci prodávati, čepovati neb podávati nápoje, obsahující alkohol.

Vyhláška volební.

§ 30. Nejméně osmý den před volbou vyhlásí starosta obce veřejnou vyhláškou a způsobem v místě obvyklým den, počáteční i konečnou hodinu, i místnost volby, jakož i zásady, podle nichž se volba bude konati a kolik členů má býti voleno.

Ve vyhlášce, která musí býti vyvěšena až do dne volby, bud' teěž voliči vyzváni, aby si osobně na určeném místě vyzvedli legitimační lístek a případně kandidátní listiny, nebyly-li jim pro jakoukoliv překážku včas dodány, a při tom aby předložili průkaz listinný osvědčující totožnost jejich (na př. list domovský, křestní, rodný, pracovní knížku a pod.).

Průkaz voličův.

§ 31. Starosta dá ve všech obcích nejdéle třetí den přede dnem volby dodati každému voliči do bytu platné kandidátní listiny všech volebních skupin a v obcích s více než 1000 obyvatelů též lístek legitimační.

V legitimačním lístku bud' teěž uvedeny: pořadové číslo seznamu voličského, jméno voličovo, den, hodina a místnost volební a podstatná ustanovení o volební povinnosti, o způsobu hlasování a o trestních ustanoveních. Legitimace bud' teěž opatřeny obecní pečeti.

Za ztracený nebo poškozený legitimační lístek vydán budiž voliči na průkaz v § 30 uvedený, legitimační lístek jiný, jako duplikát zřetelně označený.

Nedodané legitimační lístky odevzdá starosta obce za vlastní odpovědnosti příslušné volební ko-

misí, u které může volič žádati v den volby vydání legitimačního lístku, předlože průkazní listinu, v § 30 uvedenou.

V obcích až do 1000 obyvatelů vykáží se voličové, vzejdou-li pochybnosti o jejich totožnosti, průkazem listinným, osvědčujícím jejich totožnost (na př. listem domovským, křestním, rodným, pracovní knížkou a pod.), anebo svědectvím dvou voličů, nemá-li volič takových dokladů po ruce.

Za ztracené nebo poškozené kandidátní listiny vydá nové na průkaz legitimace neb jiné průkazní listiny bud' před volbou obecní úřad nebo v den volby komise volební.

Pozn. k § 31. Doručení všech legitimačních voličův obecním sta-
 do obcí bezpodmínečným požadavkem zákona. (Nález ze
 rostou není dle řádu volení | dne 24. března 1926 č. 5926).

Volební komise.

§ 32. Volbu řídí volební komise, jejíž členy jmenuje dohlédací úřad, a to po jednom zástupci za každou kandidující volební skupinu podle návrhu té skupiny. Zároveň ustanoví týmž způsobem za každého člena náhradníka z téže skupiny. Jsou-li jen dvě nebo tři volební skupiny, jmenuje dohlédací úřad za každou volební skupinu po dvou členech a dvou náhradnících.

Plnomocník volební skupiny navrhuje zástupce své skupiny aspoň osm dnů přede dnem volby u dohlédacího úřadu.

Neučiní-li volební skupina včas návrhů, jmenuje dohlédací úřad sám členy a náhradníky za tuto skupinu.

V obcích s několika volebními místnostmi nutno jmenovati podle týchž zásad pro každou volební místnost volební komisi a mimo to jednu komisi ústřední.

V obcích, kde práce konceptní obstarává zvlášt-

ní úředník, jest tento úředník dalším členem komise s hlasem poradním a zapisovatelem. Je-li potřeba dalších pomocných sil, dodá je obec; nestane-li se tak, učiní vhodné opatření předseda volební komise na vrub obce.

V obcích přes 10.000 obyvatelů kandidáti nemohou býti členy volební komise.

Rozhodování volební komise.

§ 33. Komise volí přímo před zahájením volby ze sebe předsedu a místopředsedu většinou hlasů; nebylo-li dosaženo většiny, rozhoduje los. Předseda a místopředseda nesmějí náležeti těže volební skupině.

Volební komise může se platně usnášeti, je-li přítomna polovice členů, a rozhoduje nadpoloviční většina členů, k hlasování oprávněných; při rovnosti hlasů rozhoduje předsedající, který jinak nehlasuje.

Do rozhodnutí volební komise lze si stěžovati pouze námítkami proti volbě.

Zápis o volbě.

§ 34. O průběhu volby vede se zápis, do kterého dlužno zaznamenati jmenovitě jména členů volební komise, zástupce dohlédacího úřadu a důvěrníků, počátek a konec, po případě přerušeni volby, veškerá usnesení volební komise se stručným odůvodněním, jakož i důležitější okolnosti průběhu volby se týkající, pak výsledek volby a způsob, jakým se provedlo skrutinium.

Zápis vede úředník obecní, k volbě s hlasem poradním (§ 32) příbraný, po případě jiná pomocná síla nebo člen komise volební, předsedou komise k tomu určený.

Zápis ten, jakož i seznamy voličské a seznamy hlasovací buďtež všemi členy komise podepsány.

Zástupce dohlédacího úřadu.

§ 35. Dohlédací úřad má právo vyslati k volbě svého zástupce, aby dozíral nad správným prováděním volby.

Důvěrníci.

§ 36. Volební komise musí k návrhu volebních skupin připustiti z každé volební strany tři voliče za důvěrníky, kteří mají právo býti přítomni celému volebnímu aktu až do prohlášení výsledku skrutinia. Návrh musí být učiněn předsedovi komise ústně nebo písemně před zahájením volby.

Důvěrníci stran mohou vznášeti námítky co do totožnosti voličovy nebo proto, že volič v den volby není oprávněn podle posledního odstavce § 3 hlasovati; jinak nemají práva zasahovati do řízení volebního.

Přístup do volební místnosti.

§ 37. Do volební místnosti mají přístup pouze voličové, kteří jsou zapsáni ve voličských seznamech dotčeného volebního obvodu. Odevzdav hlasovací lístek má volič místnost volební ihned opustiti.

Agitovati ve volební místnosti mezi voliči není dovoleno. Rovněž není dovoleno žádné volební skupině zřídití agitační kancelář v témže domě, v kterém je místnost volební.

Hlasování.

§ 38. Volební komise, ustavivši se, prohlédne před počítím volby osudí. Potom přikročí se k odevzdávání hlasů. Voličové dostavte se se všemi kandidátními listinami, které jim byly dodány.

Volební komise vezme od voliče průkaz (§ 31) a zjistí, má-li volič všechny kandidátní listiny neškrтанé nebo neoznačené. Za chybějící, škrтанé nebo jinak označené dodá mu jiné, tak, aby volič měl všechny kandidátní listiny. Dále vydá mu úřední obálku. Všechny obálky buďtež stejné velikosti, jakosti a barvy a nesmějí míti žádného odlišného znamení. Dodá je obec na svůj vrub.

Volič sám vloží hlasovací lístek do obálky v prostoru tak odděleném, aby nemohl býti pozorován, načež před komisí hodí obálku do volebního osudí a odloží všechny kandidátní listiny, které mu zbyly, do zvláštní schránky.

Tímto způsobem odevzdají své hlasy voličové v pořádku, jak se do volební místnosti dostavili.

Volební komise dohlíží ke správnému odevzdávání hlasovacích lístků a bdí nad udržováním pořádku ve volební místnosti. Členům komise není dovoleno opravovat nebo přepisovat hlasovací lístky, byť i o to voličem byli požádáni.

Odevzdání hlasovacího lístku budiž členy komise vyznačeno ve dvou stejnopisech voličských seznamů.

Osoby slepé a ti, kdož pro vadu tělesnou nemohou sami hlasovací lístek odevzdati, vykonávají své právo volební v průvodu voliče, s nímž sdílejí společnou domácnost, anebo v průvodu voliče, jehož svobodně sobě za průvodce zvolily. Průvodce tento odevzdá hlasovací lístek event. průkaz za svého zmocnitele; volební komise zjistí dotazem, zda volič svobodně svého průvodce zvolil, zda zná jeho jméno a příjmení, a zapíše tento způsob volby zvlášť v protokole o volbě.

Námítky proti voličům.

§ 39. Volební komise rozhoduje o tom, zda volič má býti připuštěn odevzdati hlasovací lístek jen tehdy, když

1. jest pochybnost o totožnosti jeho,
2. když se namítá, že podle posledního odstavce § 3 nesmí při volbě hlasovati.

Námítky tyto mohou býti podány členy volební komise a důvěrníky stran (§ 36), a to potud, pokud hlasovací lístek občana, jehož právo se popírá, nebyl ještě vložen do osudí. Rozhodnutí volební komise musí se státi v každém jednotlivém případě dříve, než se připustí další volič, aby odevzdal hlasovací lístek.

Obsah hlasovacích lístků.

§ 40. Volič smí odevzdati jen kandidátní listinu jediné strany, vyhovující ustanovením § 25, nesmí v ní škrtat, ani měniti nebo přepisovati jmen, vyjmajíc případ, že skupina změnila kandidáta podle ustanovení § 24.

Přerušeni volby.

§ 41. Nastanou-li okolnosti, jež znemožňují zahájit volební jednání, pokračovati v něm nebo je dokončiti, může volební komise prodloužit dobu volební nebo provedení voleb odročiti na den následující. Opatření takové musí však ihned býti vyhlášeno veřejně a způsobem v místě obvyklým. Jde-li o přerušeni volby již zahájené, buďtež volební spisy i volební osudí s odevzdanými již hlasovacími lístky volební komisí zapečetěny a neporušenost pečeti protokolárně zjištěna při nově zahájené volbě.

Konec hlasování.

§ 42. Když volební doba uplyne, uzavře se volební místnost, avšak odvolí ještě všichni voličové,

kteří před ukončením jsou ve volební místnosti nebo v čekárně, volební komisi pro voliče určené, nebo přímo před volební místností, načež prohlásí předse-
seda volební komise hlasování za skončené.

HLAVA ŠESTÁ.

O zjištění a prohlášení výsledku volby.

Sčítání hlasů.

§ 43. Když bylo hlasování skončeno, zůstanou ve volební místnosti mimo členy komise, zástupce dohlédacího úřadu a pomocné síly pouze důvěrníci volebních skupin. Volební komise vyjme obálky s hlasovacími lístky z osudí, spočte je a srovná počet obálek se záznamy ve voličských seznamech. Potom vyloučí lístky neplatné, rozdělí hlasovací lístky podle volebních skupin a zjistí volební výsledek dvo-
jím písemným zaznamenáváním.

Při tom každý člen komise má právo nahlížeti do hlasovacích lístků.

Ve prospěch celé kandidátní listiny určité volební skupiny čítají se i hlasovací lístky, na nichž jména jednotlivých kandidátů jsou škrtnána, nebo mēněna.

Neplatné lístky.

§ 44. Neplatné jsou hlasovací lístky:

1. nejsou-li na tiskopise, dodaném voličům od obecního úřadu,
2. jsou-li všechna jména na kandidátní listině anebo celá kandidátní listina škrtnuta,
3. je-li v obálce několik kandidátních listin různých volebních skupin, jsou všechny hlasy v této obálce neplatny;

je-li v obálce několik kandidátních listin téže volební skupiny, počítají se za hlas jeden,

4. které znějí na neplatnou kandidátní listinu (§ 23).

Příkazování mandátů volebním skupinám při volbě podle zásady poměrného zastoupení. Volební číslo.

§ 45. Poté rozdělí komise počet mandátů na jednotlivé volební skupiny podle poměru hlasů, pro skupiny ty odevzdaných, a to tím způsobem, že vy-
počte nejprve volební číslo.

Součet všech platných hlasů všem skupinám odevzdaných rozdělí se počtem mandátů, které se mají obsadit, zvětšeným o jednu; celé číslo nejbliže vyšší výsledku dělení jest číslem volebním.

Volebním číslem dělí se počet hlasů, odevzdaných pro každou kandidátní listinu, načež volební komise přikáže každé skupině tolik mandátů, kolikráte jest volební číslo obsaženo v součtu hlasů, pro skupinu odevzdaných.

Kandidátní listiny stran sdružených (§ 26) sečtou se každá zvláště, avšak při rozdělení mandátů čítají se jako jediná listina a přikáží se jim mandáty společně.

Příkazování zbylých mandátů při volbě podle zásady poměrného zastoupení.

§ 46. Nebyly-li způsobem, v § 45 uvedeném, obsazeny veškeré mandáty, přikáží se zbývající mandáty postupně skupinám, které při dělení podle § 45 provedeném, vykázaly největší zbytek dělení.

Jsou-li zbytky dělení u více skupin sobě rovny, přidělí se mandát skupině, která dosáhla většího počtu hlasů: ie-li počet hlasů stejný, rozhodne los.

Kandidátní listina, která nedosáhla ani tolik hlasů, kolik činí číslo volební, nemá nároku na mandát, kteréž ustanovení však neplatí pro jednotlivé listiny, jež jsou sdruženy (§ 26).

Pozn. k § 46. Strana, která při volbě do obecní rady dle zásady o poměrném zastoupení nedosáhla volebního čísla, má nárok na mandát v obecní radě jen za splnění podmínek uvedených v § 46 odst. 1 a 2 ob. ř. voleb. (Nález ze dne 24. listopadu 1925 č. 22543).

Odčítání nadpočetných mandátů při volbě podle zásady poměrného zastoupení.

§ 47. Bylo-li by dělením počtu hlasů číslem volebním (§ 45) obsazeno o jeden mandát více, než má být obsazeno, odečte se tento mandát skupině, která měla nejmenší zbytek dělení a při stejném zbytku menší počet hlasů. Je-li počet hlasů stejný, rozhodne los.

I tu sdružené listiny (§ 26) považují se za skupinu jedinou.

Rozdělení mandátů mezi listiny sdružené při volbě podle zásady poměrného zastoupení.

§ 48. Když byla komise přidělila všechny mandáty volebním skupinám, rozvrhne mandáty mezi jednotlivé listiny sdružené. Postupuje při tom podle zásad, uvedených v §§ 45 a 46.

Která kandidátní listina je zvolena při volbě podle zásady relativní většiny.

§ 49. Koná-li se volba podle zásady relativní většiny (§ 19), jsou zvoleni kandidáti oné volební skupiny, která obdržela největší počet hlasů.

Který z kandidátů je zvolen.

§ 50. Z jednotlivých volebních skupin zvoleni jsou za členy zastupitelstva kandidáti podle pořadí, jak uvedeni jsou na kandidátní listině podle počtu na tu kterou skupinu připadajícího. Ostatní kandidáti jsou v témže pořadí náhradníky (§ 57).

Odchyluje-li se kandidátní listina tištěná od kandidátní listiny u obecního úřadu podané, platí

obsah i pořadí kandidátní listiny, u obecního úřadu podané. Má-li lístek hlasovací více jmen, než je přípustno (§ 21), nepřihlíží se k přespočetným jménům.

Ustanovení tohoto paragrafu platí pro volby, at se konají podle zásady poměrného zastoupení, nebo podle zásady relativní většiny.

Vyhlášení volebního výsledku.

§ 51. Po skončeném skrutinu komise zjistí výsledek skrutinia protokolárně za podpisu všech členů komise a důvěrníků stran, načež obecní úřad vyhlásí výsledek volby veřejnou vyhláškou a způsobem v obci obvyklým.

Ve vyhláše budiž též uvedeno, do kdy, kde a jak možno námitky proti volbě podati.

Zápis o volbě a výsledku skrutinia, budiž předložen úřadu dohlédacímu; lístky hlasovací, legitimace a obálky buďtež volební komisí zapečetěny a u obecního úřadu uloženy; předloženy buďtež jediné tehdy, jsou-li proti volbě podány námitky.

Zjištění výsledku volby, volilo-li se v několika volebních obvodech.

§ 52. Konala-li se volba v několika volebních místnostech, provedou volební komise jednotlivých volebních místností pouze úkony v § 43 uvedené. Další řízení přísluší komisi ústřední, které jednotlivé komise ihned odevzdají spisy volební zapečetěné.

HLAVA SEDMÁ.

O opravném řízení.

Oprava výsledku volby, byla-li zvolena osoba nevolitelná.

§ 53. Dohlédací úřad přezkoumá, zdali nebyly zvoleny osoby nevolitelné. Stalo-li se tak, prohlásí do měsíce ode dne, kdy protokol o volbě ho došel,

s konečnou platností volbu osoby nevolitelné za neplatnou a rozhodne, kdo místo ní je zvolen. Toto rozhodnutí vyhlásí obecní úřad veřejnou vyhláškou a způsobem v obci obvyklým.

Pozn. k § 53. Jakmile nově zvolený člen obecního zastupitelstva složí slib dle § 59 vol. ř. ob., nemůže dohlédací úřad prohlásiti jeho volbu za neplatnou dle § 53, nýbrž mů.

že proti němu postupovati pouze dle § 10 odst. 5. bodu 2. vol. ř. ve znění novely. (Nález ze dne 11. září 1925 číslo 16.837).

Námítky proti volbě.

§ 54. Námítky proti volbě podati může toliko volič v obci oprávněný, ve lhůtě osmi dnů, počínajíc dnem po vyhlášení výsledku volby. Námítky mají býti podány písemně u obecního úřadu; pouze osoby neumějící nebo nemohoucí psáti, mohou přednésti námítky též ústně u obecního úřadu, který je sepíše. Námítky dlužno nejdéle do 3 dnů předložiti i s volebními spisy úřadu dohlédacímu.

O námítkách rozhodne politický úřad druhé stolice.

Pozn. k § 54. Není-li na základě obecně známého usnesení obce jako »obecní úřad« označena v obci určitá místnost a není-li také pro podání určitého druhu na základě takového usnesení nic jiného veřejně vyhlášeno, jest podání, která se mají činiti u »obecní.

ho úřadu« podávati u obecního starosty, a jest tento povinen podání pro obecní úřad určená přijati na každém místě, kde podle zvyklostí v obci a pravidel slušnosti o obecních věcech lze s ním jednati. (Nález ze dne 9. června 1925 č. 11.702).

Řízení o námítkách.

§ 55. Úřad, kterému přísluší rozhodovati o námítkách, dá provésti osobou, která u volby nebyla zúčastněna, potřebné šetření, k němuž musí pozvati stěžovatele i zmocněnce volebních skupin. Osoby

tyto mají právo dotazovati se osob vyslýchaných, žádati protokolární zjištění, podávati vyjádření, nahlížeti do spisů a činiti si výpisy z nich.

Pozn. k § 55. Voliče, který se na řízení volebním nezúčastnil jinak nežli odevzdáním hlasu, nelze uznati za osobu, která jest podle § 55 volební-

ho řádu do obcí vyloučena z provádění šetření o námítkách. (Nález ze dne 24. března 1926 č. 5926).

Rozhodnutí o námítkách.

§ 56. Zjistí-li úřad o námítkách rozhodující takové vady řízení volebního, které mohou míti vliv na výsledek volby, zjistí-li zejména, že byla vážně porušena svoboda, čistota nebo tajnost volby, zruší buď celé volební řízení nebo příslušnou část jeho a nařídí po případě volbu novou s určením dne této volby.

Byl-li zjištěn pouze nesprávný výsledek skrutinia, opraví úřad výsledek ten a dá jej veřejně v obci vyhlásiti.

Rozhodnutí dodá se stěžovatelům a osobám, jejichž volba byla zrušena.

Rozhodnutí, jež má býti vydáno nejdéle do 3 měsíců ode dne, kdy byly námítky předloženy, má platnost konečnou.

Pozn. k § 56. Pouhé zjištění, že ve volební místnosti se agitovalo, bez bližšího konkretisování způsobu agitace a jejího účinku a vlivu, není důvodem pro zrušení volby. (Nález ze dne 11. září 1925 číslo 16.836).

2. Účast člena volební komise nelegálně jmenovaného (za stranu nepodávající platnou kandidátní listinu) v jednáních volební komise sama o sobě netvoří důvod pro zrušení vol-

by, dokud není zjištěno, že účast ta měla vliv na výsledek volby. (Nález ze dne 11. září 1925 č. 16.836).

3. Není vážným porušením tajnosti volby, netají-li se voliči sami tím, kterak hlasují. (Nález ze dne 3. října 1925 č. 11.472).

4. Pouhá okolnost, že nebylo vyšetřeno, zda zástupce dohlédacího úřadu dožíral nad správným prováděním volby (§ 35 zákona ze dne 31. led-

na 1919 č. 75 sb. z. a n.), nezakládá sama o sobě vadu řízení. (Nález ze dne 3. října 1925 č. 11472).

5. Okolnost, že zástupcem dohlédacího úřadu při volbě obecního zastupitelstva ustanovena byla osoba, která je při této volbě některou stranou kandidována, zakládá vadu, která za předpokladů § 56 vol. řádu. — odůvodňuje zrušení volby. — (Nález ze dne 6. listopadu 1925 č. 20714).

6. Opožděné započítání s volbou a opožděné dodání legitimizačních lístků do volební místnosti, nezakládá samo o sobě důvod pro zrušení volby, jestliže nebyly jím přivoděny jiné momenty, jež by mohly mít vliv na výsledek volby. (Nález ze dne 24. března 1926 č. 5936.)

7. Porušení tajnosti volby musí se dostat k vědomosti voličů, aby mohla býti řeč o vlivu této vady na svobodu volby. (Nález ze dne 24. března 1926 č. 5926.)

8. V námitkách proti volbě

obecního zastupitelstva nelze namítat, že místní volební komise byla nesprávně jmenována, ani nelze brojiti proti stálým seznamům voličským; námitky ty jsou v tomto stadiu nepřipustné. (Nález ze dne 6. května 1927 č. 9695).

9. Opravný prostředek (námitky proti volbě) nelze zamítnouti z důvodu, že byl podán, když ještě lhůta k jeho podání nepočala běžeti, nýbrž jest jej — není-li jinak nepřipustný — věcně vyrádit. (Nález ze dne 9. června 1925 č. 11702).

10. Nevytýká-li stížnost, že úřad, rozhoduje o námitkách proti obecní volbě, překročil žádání strany, nemůže k tomu nejvyšší správní soud hleděti ex officio. (Nález ze dne 6. října 1925 č. 18497/25).

11. Námitky proti volbě podané, nejsou dostatečně konkretisovány, má-li se jim dostati konkrétního obsahu teprve z výpovědi svědků, jichž slyšení se v námitkách navrhuje. (Nález ze dne 24. března 1926 č. 5926.)

HLAVA OSMÁ.

Náhradníci.

Nastupování náhradníků.

§ 57. Náhradníci (§ 50) zastupují členy obecního zastupitelstva té skupiny, za niž byli kandidováni, když oni nemohou úřadu svého, byť i jen dočasně, vykonávati nebo uprázdnili se za volebního období mandát trvale.

Náhradníci nastupují podle pořadí, v kterém byli uvedeni na kandidátní listině.

Pozn. k § 57. 1. Uprázdnil-li se mandát člena obecního zastupitelstva z důvodů uvedených v § 10 odst. 5 č. 1—4 volebního řádu do obcí ve znění novely ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n. před provedením volby obecní rady (§ 59 volebního řádu do obcí) jest dohlédací úřad oprávněn povolati za uhýblého člena náhradníka. (Nález ze dne 30. září 1925 č. 17966).

2. Ani proti rozhodnutí okr. správy politické o ztrátě členství v obecním zastupitelstvu podle § 10 odst. 5, č. 4 volebního řádu do obcí ve znění novely ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n., ani proti aktu, jímž za člena obecního zastupitelstva povolává se náhradník, nemá práva stížnosti každý volič. (Nález ze dne 30. září 1925 č. 17966).

Doplnění počtu náhradníků.

§ 58. Nebylo-li za jednu volební skupinu zvoleno tolik náhradníků, kolik činí jedna polovice členů zastupitelstva této skupiny, nebo při počtu členů zastupitelstva, dvěma nedělitelném, celé číslo nejbližší vyšší, nebo klesne-li po volbě počet náhradníků jedné volební skupiny pod uvedenou hranici, doplní počet náhradníků členové obecního zastupitelstva této skupiny tímto způsobem:

Byl-li za dotčenou skupinu zvolen pouze jeden člen obecního zastupitelstva, jmenuje náhradníka sám v písemném prohlášení, předloženém obecnímu starostovi ve lhůtě, od něho stanovené.

Je-li dotčená skupina více než jedním členem zastoupena, vykoná za řízení obecního starosty nebo jeho náměstků volbu doplňovací hlasovacími lístky, při které platí za zvolena ten, kdo obdržel největší počet hlasů. Při rovnosti hlasů rozhoduje los.

Doplnění počtu členů obecního zastupitelstva způsobem zde uvedeným nastane i tenkrát, kandiduje-li volební skupina méně členů, než by jí podle poměru odevzdaných hlasů příslušelo; i tu zvolí čle-

nové obecního zastupitelstva téže skupiny zbývající počet členů obecního zastupitelstva.

O volbě sepíše se protokol, který všichni přítomní podepíší.

O dalším řízení platí obdobně ustanovení §§ 51 až 56 tohoto řádu volení s tou změnou, že písemné prohlášení zastupuje protokol volební.

Pozn. k § 58. Přestupku dle § 58. III. — 2. zákona ze dne 29. února 1920 č. 123 sb. z. a n. dopouští se i ten volič, kte-
rý se sice do volební místnosti dostaví, ale hlasovacího aktu se nezúčastní. (Nález ze dne 28. listopadu 1927 č. 9570/26).

HLAVA DEVÁTÁ.

O volbě starosty, náměstků, obecní rady a komisí. Skládání slibu.

§ 59. Nebyly-li proti volbě podány námitky anebo bylo-li o námitkách pravoplatně rozhodnuto, svolá dohlédací úřad nově zvolené členy obecního zastupitelstva nejdéle do 8 dnů po tom, kdy volba tato stala se pravoplatnou, po případě, kdy rozhodnutí o námitkách bylo stranám doručeno, k volbě starosty, náměstků a obecní rady.

Dohlédací úřad vyšle ke schůzi té svého úředníka neb jiného zástupce, který vezme členy zastupitelstva do slibu věrnosti Československé republice.

Výhrady nebo dodatky ke slibu považují se za odepření slibu a za odmítnutí přijmouti volbu (§ 8).

Volba starosty a jeho náměstků.

§ 60. Členové nově zvoleného obecního zastupitelstva zvolí, složivše slib, ihned v prvé schůzi za předsednictví nejstaršího člena ze sebe starostu obce, jeho náměstků a ostatní členy obecní rady. Ostatní volební skupiny, než ke které náleží předsedající, jmenují po jednom zástupci do komise, která řídí volbu.

Aby volba byla platná, jest potřebí přítomnosti více než polovice členů obecního zastupitelstva.

Nejdříve volí se obecní starosta, pak první a potom druhý náměstek.

V obcích, kde počet členů obecního zastupitelstva jest nejméně 24, buďtež voleni vždy dva náměstkové.

Pozn. k § 60. Podle § 75 zákona z 31. ledna 1919 č. 75 Sb. ve znění zákona ze dne 14. července 1922 č. 253 sb. z. a n. pozbyla platnosti ustanovení § 75 bod a) a § 34 bod a) zák. čl. XXII: 1886 o volitelnosti do obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 11. pro-
since 1928 č. 33.194/28).
2. Nezákonně provedenou je volba spořitelního výboru, když komisi volbu tu řídící nepředsedal nejstarší člen ob. zastupitelstva (§ 8 vzorných stanov spořitelních, §§ 64 a 60 ob. ř. vol.) (Nález ze dne 20. října 1926 č. 20692).

Způsob volby v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady relativní většiny.

§ 61. V obcích, ve kterých se konala volba obecního zastupitelstva podle zásady relativní většiny (§§ 19 a 49), volí se toliko náměstek jeden.

Starosta a jeho náměstek volí se nadpoloviční většinou přítomných z celého sboru. *Nepředsedá volbě.*

Neobdržel-li žádný z kandidátů takové většiny, koná se volba užší mezi těma dvěma kandidáty, kteří dosáhli největšího počtu hlasů. Hlasy, které připadly při užší volbě jiným kandidátům, jsou neplatny. Za zvoleného považuje se ten, na koho připadne největší počet hlasů. Při rovnosti hlasů rozhodne los.

Pozn. k § 61. Podle § 61 řádu volení v obcích č. 75 sb. z. a n. z r. 1919 jest při volbě starosty konati užší volbu také tenkrát, jestliže při prvé volbě byly odevzdány hlasy jen dvěma kandidátům a oba dosáhli rovného počtu hlasů. (Nález ze dne 24. dubna 1929 č. 7562/29).

Způsob volby v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady poměrného zastoupení.

§ 62. V obcích, ve kterých provedena byla volba obecního zastupitelstva podle zásady poměrného

zastoupení, provede se volba starosty a náměstků takto:

Prohlásí-li před volbou obecního starosty menšina, mající aspoň čtvrtinu všech členů obecního zastupitelstva (při počtu členů obecního zastupitelstva čtyřmi nedělitelném menšina, jejíž počet rovná se aspoň celému číslu při dělení výslednému), že činí nárok na úřad druhého náměstka, volí ho sama nadpoloviční většinou, ostatní členové zastupitelstva volí pak obecního starostu a prvního náměstka nadpoloviční většinou.

Prohlásí-li skupina, mající nejméně třetinu všech členů zastupitelstva, že činí nárok na úřad prvního náměstka, volí ho rovněž sama nadpoloviční většinou a ostatní členové volí obecního starostu a není-li případu v předcházejícím odstavci řečeného, i druhého náměstka nadpoloviční většinou.

Činí-li takto nárok na druhého nebo prvního náměstka několik skupin, přiřkne se nárok ten skupině nejčetnější a mezi skupinami o stejném počtu členů rozhodne los.

K platnosti volby, skupinami prováděné, je zapotřebí, aby byla přítomna víc než polovina všech členů skupiny.

Jednotlivé skupiny mohou se pro volbu obecního starosty a náměstků sdružit a platí pak za skupinu jednu.

Nemůže-li uplatnití nebo neuplatní-li žádná skupina nároku na úřad druhého nebo prvního náměstka, koná se volba obecního starosty a jeho náměstků způsobem v § 61 nařízeným.

Pozn. k § 62.

Byl-li zvolen starostou podle § 62 ob. ř. v. příslušník skupiny, která podle § 64 téhož zákona nemá nároku na mandát

v obecní radě, nelze starostu včítati žádné ze skupin, které volby starosty se zúčastnily. (Nález n. s. s. ze dne 24. dubna 1929 č. 8003/29.)

Volba obecní rady a komisí v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady relativní většiny.

§ 63. V obcích, v nich provedena byla volba podle zásady relativní většiny, provede se volba členů obecní rady a obecních komisí nadpoloviční většinou přítomných členů obecního zastupitelstva. Nedosáhl-li potřebný počet kandidátů této většiny, vykoná se volba užší mezi těmi kandidáty, kteří obdrželi největší počet hlasů, při čemž se pojme do užší volby dvakrát tolik kandidátů, kolik členů obecní rady má se ještě voliti. Při stejném počtu hlasů rozhodne los, kdo do užší volby má býti pojat.

Při užší volbě považují se za zvolené ti, kdož obdrželi největší počet hlasů. Při rovnosti hlasů rozhodne los. Hlasy, které připadly na kandidáty, do užší volby nepojaté, jsou neplatny.

Volba obecní rady a komisí v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady poměrného zastoupení.

§ 64. V obcích, ve kterých byla provedena volba obecního zastupitelstva podle zásady poměrného zastoupení, koná se volba členů obecní rady a obecních komisí rovněž podle této zásady.

Volbu řídí komise v § 60 uvedená. Komise tato podle zásad poměrného zastoupení určí počet členů obecní rady a komisí připadající každé z volebních skupin, při čemž starosta i náměstkové se včítají stranám, k nimž náležejí. Užije při tom obdobně ustanovení §§ 45—48 s odchylkou, že i skupina, která nemá ani tolik členů, kolik činí číslo volební, může obdržeti zastoupení v obecní radě nebo komisích.

Volbu samu provedou členové příslušné skupiny volební nadpoloviční většinou hlasů. K platnosti volby jest potřebí, aby přítomno bylo více než polovice členů volební skupiny.

Jednotlivé skupiny mohou se pro volbu sdružit.

V obcích, kde po volbě starosta a náměstka má být volen pouze jeden člen obecní rady, zvolí tohoto člena ta skupina v obecním zastupitelstvu, která při volbě starosta a náměstka vyšla na prázdno. Není-li takové skupiny, aneb čítá-li skupina ta pouze jediného člena, volí se i třetí člen obecní rady nadpoloviční většinou přítomných.

Pozn. k § 64. Z ustanovení § 64 zákona č. 75/1919 neplyne, že starosta obce a jeho náměstkové jsou již po zákonu členy obecních komisí. (Nález ze dne 6. března 1925 číslo 4428/25).

Pořadí členů obecní rady.

§ 65. Náměstkové starostovi nastupují v úřad podle pořadí, v němž byli zvoleni. Jsou-li zaneprázdnění nebo podjati starosta i oba náměstkové, nastupují členové obecní rady podle stáří.

Doplňovací volby.

§ 66. Uprázdnil-li se za volebního období místo starosta, náměstka, člena obecní rady nebo komise, obsadí uprázdněné místo

a) v obcích, v nichž provedena byla volba podle zásady relativní většiny (§§ 19 a 49), obecní zastupitelstvo nadpoloviční většinou přítomných,

b) v obcích, v nichž provedena byla volba podle zásady poměrného zastoupení, půjde-li o náměstka nebo člena obecní rady neb komise, členové obecního zastupitelstva téže volební skupiny, k níž patřil činnostník, jehož místo se uprázdnilo. Volební skupina provede volbu podle zásady nadpoloviční většiny.

Uprázdnil-li se místo starosta, provede se nová volba jak starosta tak náměstků podle ustanovení § 62, a kdyby novou volbou nastal přesun v zastoupení volebních skupin v obecní radě, tedy i nová volba obecní rady podle ustanovení §u 64.

Řízení opravné.

§ 67. Námitky proti volbě starosta, náměstků, obecní rady a komisí podati může každý volič do 8 dnů ode dne volby u obecního úřadu. Rozhodne o ní s platností konečnou úřad, uvedený v § 54 do dvou měsíců.

Pozn. k § 67. Ustanovení členu knihovny rady obecní knihovny dle § 7 zák. č. 430-1919 nelze klásti na roveň volbě obecní komise ve smyslu § 67 řádu vol. do obcí. Nemá proto místa námitkové řízení v zákoně tomto (obec. vol. řádu) pro volbu obecních komisí stanovené. (Nález ze dne 1. února 1928 č. 1590/28).

HLAVA DESÁTÁ.

Ustanovení trestní.

§ 68. Nejde-li o trestný čin přísněji stíhaný, trest se:

I. jako přečin vězením od jednoho do šesti měsíců:

1. odepře-li starosta nebo zřízenec obecní přijmouti kandidátní listinu a vyhověti i jinak povinností v §§ 20 a 24 uvedeným,

2. dá-li starosta nebo zřízenec obecní zúmyslně nebo z hrubé nedbalosti vyhlásiti nebo rozmnožiti nesprávné kandidátní listiny (§ 25),

II. jako přestupek soudem stíhaný pokutou od 50 do 500 K nebo vězením od týdne do tří měsíců, když kdo

1. proti ustanovení § 2 snaží se vykonati práva voličova ve více než v jedné obci,

2. proti ustanovením tohoto zákona odepře vydati oprávněné osobě lístek legitimační nebo hlasovací,

3. nedá svým zaměstnancům nebo podřízeným k výkonu volebního právo volno,

4. užije neprávem označení volební skupiny, která již dříve označení toho veřejně užívala,

5. neodvede správně volební komisi nedodaných legitimačních lístků,

6. proti ustanovení § 18 mění na voličských seznamech,

7. jedná proti zákazu o výčepu, prodeji a podávání nápojů, obsahujících alkohol (§ 29),

III. jako přestupek politickými úřady stíhaný pokutou od 20 do 500 K nebo vězením od 24 hodin do jednoho měsíce, když kdo

1. agituje v budově, v níž jest místnost volební anebo v budově té zřídí volební kancelář.

2. volby bez omluvného důvodu se nezúčastní,

3. odepře přijmouti bez zákonného důvodu volbu nebo odmítne úřad podržeti, ač byl k tomu dvakráte vyzván (§ 8),

4. neoprávněně podepíše voliče na kandidátní listině obecnímu úřadu předložené, nebo kandidáta na prohlášení, k ní připojeném,

5. kandiduje vědomě na několika kandidátních listinách.

HLAVA JEDENÁCTÁ.

Ustanovení všeobecná.

Dohlédací úřad.

§ 69. Dohlédacím úřadem v §§ 10 a násl. jest mінěn úřad politický, obci přímo nadřízený.

Úřad tento bdí nad řádným a věsným prováděním všech úředních úkonů, volebním řádem nařízených. Shledá-li nedbalost nebo nesprávnost, může, zachovávaje pravomoc komisi v tomto volebním řáde ustanovených, úkon zcela nebo z části dáti provésti vlastními orgány nákladem obce. Obec má pak právo postihu na povolanych orgánech obecních.

Počet obyvatelstva.

§ 70. Kde v tomto zákoně mluví se o počtu obyvatelstva, je rozhodný stav podle posledního všeobecného úředního sčítání lidu.

Nárok na odškodné.

§ 71. Členové komisi místních a komisi, u dohlédacího úřadu podle § 17 zřízených, kteří trpí újmu na výdělku, mají nárok na odškodné. Odškodné členům komisi místních platí obec, členům komisi zřízených u úřadů dohlédacích platí stát.

Formuláře.

§ 72. Formuláře seznamů voličských vyhlášek, protokolárních reklamací, vyjádření proti reklamaci, protokolů volební komise a seznamů hlasovacích, do dá správa státní zdarma.

Urychlené vyřizování věcí volebních.

§ 73. Veškeré věci volební vyřizovány bud' tež všemi orgány s největším urychlením.

Osvobození od kolků.

§ 74. Veškerá podání, protokoly, námítky, stížnosti ve věci obecních voleb a přílohy k nim jsou prosty kolků.

Rozsah platnosti tohoto zákona.

§ 75. Ustanovení tohoto zákona platí pro volby do zastupitelstev všech obcí a osad. Pro Podkarpatskou Rus platí zákon tento do té doby, dokud se sněm Podkarpatské Rusi neusnese na vlastním řádu volení v obcích. Pokud pro Velkou Prahu, Bratislavu a Košice neplatí ustanovení zvláštní, platí zákon tento.

§ 76. Zákon tento nabude účinnosti dnem vyhlášky, na Slovensku 31. prosincem 1920; ministr vnitra je však zmocněn rozhodnouti, že zákon tento nabývá tam účinnosti i dříve.

§ 77. Provedením pověřují se ministři vnitra, spravedlnosti, financí a národní obrany.

3.

Hlavní město Praha.

A.

Zákon ze dne 6. února 1920, č. 114 sbírky zák. a nař., kterým se sousední obce a osady slučují s Prahou.

§ 1. Obce Bohnice, Hloubětín, Karlín, Kobylisy, Prosek, Strážkov, Troja a Vysočany v samosprávném okrese karlínském, Břevnov, Bubeneč, Dejvice, Hlubočepy, Jinonice, Košíře, Liboc, Motoly, Radlice, Sedlec, Smíchov, Střešovice, Veveřetice a Vokovice v samosprávném okrese smíchovském, Bráník, Hodkovičky, Hostivař — bez osad Miličova a Hájí — Krč, Michle, Nusle, Podolí, Král. Vinohrady, Vrsovice a Záběhlíce v samosprávném okrese vinohradském, osada Malá Chuchle a část obce Modřan, zvaná Zátíší, jež se zároveň spojuje s obcí Hodkovičkami, v samosprávném okrese zbraslavském, Hrdlořezy, Malešice, Staré Strašnice a Žižkov v samosprávném okrese žižkovském vylučují se z těchto okresů a slučují se s hlavním městem Prahou v jednu obec pod společným jménem »Hlavní město Praha«.

Očíslování nových částí Prahy a úprava hranic mezi Prahou a obcemi Miličov-Háje, Velká Chuchle a Modřany provede se vládním nařízením.

Pozn. k § 1. Rozdělení Prahy na obvody pro volbu místních výborů a očíslování nových částí Prahy provedeno vl. nař. z 11. ledna 1923 č. 7 sb. z. a n. Obvody okresních soudů, jejich působnost a názvy upraveny vl. nař. z 29. list. 1928 č. 198 sb. z. a n.

Podle cit. vl. nař. 7/23 rozdělena Praha na 13 obvodů, které tvoří tyto dřívější části obce a dřívější samostatné obce:

1. Praha I.—VII. část,
2. Praha VIII.—Libeň, se kterou se spojují Střížkov, Kobylisy, Troja, Bohnice,
3. Vysočany, Prosek, Hloubětín jako část IX.,
4. Karlín jako část X.,
5. Žižkov, Hrdlořezy, Malešice jako část XI.,
6. Král. Vinohrady jako část XII.,
7. Vrsovice, Záběhlice, Hostivař, Strašnice jako část XIII.,
8. Nusle, Michle, Krč jako část XIV.,
9. Podolí, Bráník, Hodkovičky jako část XV.,
10. Smíchov, Radlice, Hlubočepy, Malá Chuchle jako část XVI.,
11. Košíře, Motoly, Jinonice jako část XVII.,
12. Břevnov, Střešovice, Líboc jako část XVIII.,
13. Dejvice, Bubeneč, Sedlec, Vokovice, Veveslavín jako část XIX.

§ 2. Dnem sloučení podřizuje se celý obvod vyčleněný v § 1 všem zákonům a ustanovením, platným pro hlavní město Prahu, pokud v tomto zákoně není jinak stanoveno.

Zejména rozšiřuje se na celý ten obvod platnost obecního řádu ze dne 27. dubna 1850, čís. 85 z. z., stavebního řádu ze dne 10. dubna 1886, čís. 40 z. z., a zákona ze dne 9. března 1889, čís. 19 z. z., o povinném užívání jatek, se všemi pozdějšími změnami a dodatky.

Člední řád ze dne 21. srpna 1857, č. 42 z. z., vyhlášený pro Prahu a její policejní obvod, zůstává však obmezen na dosavadní obvod.

§ 3. Veškeré jmění a statek obecní, ústavy a fondy jmenovaných obcí, pokud se týče osad, veškerá jejich práva i veškeré závazky přecházejí dnem sloučení na hlavní město Prahu, které přejímá do svých služeb všechny právoplatně jmenované úředníky a zřizovatele těchto obcí (osad) a jejich ústavů a podniků se všemi jejich nabytými právy a nároky, pokud nepřevyšují míry práv a nároků úředníků a

zřizenců stejně nebo rovnocenné kategorie, kteří v den sloučení ve službách hlavního města Prahy budou ustanoveni.

Pokud však úředníkům a zřizencům obcí (osad) připojených byly do dne 30. června 1919 všeobecnou úpravou již právoplatně přiznány požitky vyšší, budou mít na ně i nadále nárok do té doby, až bude provedena nová všeobecná celková úprava platů a požitků úředníků a zřizenců sjednocené obce pražské.

Tento nárok se neuznává tam, kde jde o úpravu platů a požitků jednotlivých zaměstnanců rázu mimořádného, neodpovídající způsobilosti a skutečné služební době zaměstnancově.

Zaměstnancům obcí připojených, kteří mají menší požitky služební, než náleží zaměstnancům obce pražské, budou ode dne sloučení poukazovány k výplatě tytéž požitky služební, na jaké podle způsobilosti, zaměstnání a služebních let mají nárok u obce pražské dosavadní její úředníci a zřizenci stejně neb rovnocenné kategorie.

Stejně zásady platí i pro převzetí a míru práv i nároků oněch osob, které v den sloučení požívají již od připojených obcí platů pensijních, vdovských neb jiných zaopatřovacích.

Právníckým a lékařským úředníkům připojených obcí, kteří mají potřebnou odbornou kvalifikaci a kteří dokonali aspoň 5 let v odborných službách obecních neb jiných veřejných, promíjí se průkaz o praktické zkoušce politické nebo fyzikální.

Pozn. k § 3. 1. Správní rada elektrických podniků hlavního města Prahy není příslušna ustanovit zaměstnance podniků ve veřejnoprávním služebním poměru k obci. (Nález ze dne 13. listopadu 1928 č. 30242/28).

2. Ustanovením odst. 2 § 3

zák. ze dne 6. února 1920 č. 114 sb. byly pro přechodnou dobu až do nové všeobecné celkové úpravy požitků zaměstnanců sjednocené obce pražské zaměstnancům obcí připojených, převzatým do služeb hl. města Prahy, zachovány nejen

ony dosavadní vyšší požitky jejich, které konkrétním aktem byly jim již přiznány, nýbrž i veškeré ostatní výhody, obsažené ve všeobecných úpravách usnesených do dne 30. června 1919, pokud mají vliv na výměru požitků. (Nález ze dne 11. února 1924 č. 2219 a ze dne 23. června 1924 č. 14.085/23).

3. Bývalý městský úředník vinohradský, který ke dni 1. prosince 1918 nevyhovoval podmínkám výjimečného zařazení do kategorie C ve smyslu bodu I. odst. 2. všeobecné úpravy z 15. listopadu 1918, nýbrž, splniv je teprve později, obecním zastupitelstvem individuálně do kategorie C byl zařazen, nemá ani podle odst. 2 § 3 zák. č. 114/1920 Sb. právního nároku, aby mu výhoda ta byla při převzetí obcí pražskou zachována. (Nález ze dne 1. října 1928 č. 472/27).

4. Bývalý městský úředník smíchovský, který na základě smíchovské služební pragmatiky z 21. února 1907 a všeobecné úpravy služebních platů smíchovských úředníků ze dne 30. prosince 1918 byl jmenován důchodním s požitky VI. hodn. tř., nemá podle §u 3 odst. 2 zák. č. 114/1920 Sb. právního nároku, aby mu požitky ty byly zachovány i po převzetí obcí pražskou. (Nález ze dne 1. října 1928 číslo 26.853/28).

5. Ustanovení §u 6 novely k ob. zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n. nedává

zemskému správnímu výboru oprávnění, aby z moci dozorců rušil pravoplatné usnesení rady hl. města Prahy o úpravě služebního poměru zřízení. (Nález ze dne 27. dubna 1927 č. 11.619/27).

6. Nárok na přiznání kratších lhůt postupových podle §u 45 sl. pragm. pražské má i takový úředník předměstské obce, který sice nastoupil v obce té po 31. prosinci 1919, je mu však byla předešlá služba obecní obcí tou započtena do postupu (§ 3/4 zák. č. 114/1920). (Nález ze dne 9. března 1927, č. 4714/27.)

7. Usnesení městského zastupitelstva pražského ze dne 8. listopadu 1920, kterým byli do kategorie C pražské služební pragmatiky zařadění úředníci s neúplnou teoretickou kvalifikací, neobsahuje pouze individuální dispens pro tyto úředníky od zásadně dosud požadovaného úplného vzdělání středoškolského, nýbrž je všeobecnou úpravou, kterou se dosavadní úprava kategorie C mění. (Nález ze dne 2. února 1928 č. 2098/28).

8. Při porovnávání úředníka předměstské obce s obdobným úředníkem pražským ve smyslu odst. 1. §u 3 zákona slučovacího č. 114/1920, může místo jím u předměstské obce zastávané býti rozhodno jenom potud, pokud ho nenabyl cestou mimořádnou, postrádaje kvalifikace pro ono místo předměstskou obcí požadované. — (Nález ze dne 26. listopadu 1924 č. 17.425).

9. Slovní obrat odst. 1 §u 3 zákona z 6. února 1920 č. 114 sb. z. a n. in fine, »kteří v den sloučení ve službách obce hlav. města Prahy budou ustanoveni«, má na zřeteli zaměstnance v uvedený den již ustanovené a nikoli ty, kteří se teprve ve zmíněný den zaměstnanci takovými stanou. — (Nález ze dne 22. září 1925 č. 17.497/25).

10. Slovem »zaměstnání« v § 3 odst. 4. zákona č. 114/1920 (sloučení předměstských obcí s Prahou) nerozumí se rozsah prací převzatému úředníku příkázaných, nýbrž oboje jeho služeb. (Nález ze dne 23. června 1925 č. 12.452/25).

11. Úprava požitků zaměstnanců hl. měs. Prahy, na niž se usnesla ústř. spr. kom. dne 8. ledna a 5. února 1923 č. 856 os. praes., nelze pokládati za všeobecnou celkovou úpravu požitků ve smyslu odst. 2 §u 3 zákona č. 114/1920. (Nález ze dne 23. června 1925 č. 12.453/25).

12. Právo na požitky odpočívne vzniká teprve přeložením do výslužby; nelze tedy ustanovení §u 3 odst. 2 zákona z 6. února 1920 č. 114 sb. z. a n. aplikovati na nároky na přeložení do výslužby, pokud jsou příznivější nežli obdobné nároky úředníků pražských. — (Nález ze dne 4. května 1925 č. 19.012/24).

13. Ustanovením odst. 2 § 3 zák. ze 6. února 1920 č. 114 byly pro přechodnou dobu až do nové všeobecné celkové ú-

pravy požitků zaměstnanců sjednocené obce pražské zaměstnancům obcí připojených, převzatým do služeb hlavního města Prahy, zachovány nejen ony dosavadní vyšší jich požitky, které konkrétním aktem byly jim již přiznány, nýbrž i veškeré ostatní výhody obsažené ve všeobecných úpravách usnesených do 30. června 1919 pokud mají vliv na výměru požitků. (Nález ze dne 11. února 1924 číslo 2219).

14. Ustanovením odst. 2 §u 3 zák. ze dne 6. února 1920 č. 114 sb. byly pro přechodnou dobu až do nové všeobecné celkové úpravy požitků zaměstnanců sjednocené obce pražské zaměstnancům obcí připojených, převzatým do služeb hl. města Prahy, zachovány nejen ony dosavadní vyšší požitky jejich, které konkrétním aktem byly jim již přiznány, nýbrž i veškeré ostatní výhody, obsažené ve všeobecných úpravách usnesených do dne 30. června 1919, pokud mají vliv na výměru požitků. (Nález ze dne 23. června 1924 č. 14.085/23).

15. Obec hl. měs. Prahy jest legitimována ke stížnosti do rozhodnutí sboru pro vyřizování stížností o služebních poměrech a požitcích obecního zaměstnance. (Nález ze dne 23. června 1924 č. 14.085/23).

16. Úřady samosprávné nejsou příslušné rozhodovati v pořadí instančním spory o propuštění těch zaměstnanců

obce hl. města Prahy ze služeb obecních, kteří byli přijati jako zatímní výpomocné síly účetní na měsíční výpověď. — (Nález ze dne 14. prosince 1926 č. 2405.

17. Spor o služební požitky podúředníka hl. měs. Prahy vzhledem k §u 24 zák. ze dne 17. prosince 1919 č. 16 sb. z. a n. ex 1920 nespadá do kompetence samosprávných úřadů. (Nález ze dne 22. dubna 1926 č. 8364/26).

18. Disciplinární nález zemského správního výboru v

Praze, vyslovující propuštění definitivního zřizence zemského ústavu pro choromyslné ze služeb zemských, není konečným rozhodnutím. (Nález ze dne 21. září 1925 č. 13.432-25).

19. Zvěrolékař, ustanovený u obce pražské je oprávněn k výkonu soukromé praxe zvěrolékařské jen na základě zvláštního povolení, uděleného městskou radou po rozumu § 13. služ. pragm. pro zaměstnance obce pražské. (Nález ze dne 15. dubna 1929 č. 16.897/26).

§ 4. Sloučením obcí (osad), jmenovaných v § 1, s městem Prahou zanikají dosavadní samosprávné okresy král. vinohradský a žižkovský.

Jejich práva a povinnosti, jmění a statek — vyjma okresní silnice, ležící mimo obce (osady), jmenované v § 1 — přecházejí na město Prahu, které přijímá též jejich úředníky a zřizence za stejných podmínek, jaké stanoveny jsou pro úředníky a zřizence obecní v § 3.

Přidělení obcí (osad) dosavadních samosprávných okresů král. vinohradského a žižkovského, které se neslučují s městem Prahou, i s okresními silnicemi, ležícími v jejich obvodu, k sousedním okresům a sídlo okresních zastupitelstev pro zbývající obce okresu karlínského a smíchovského určí se po slyšení dotčených okresních zastupitelstev a obcí vládním nařízením.

§ 5. Též okresní silnice v obvodu ostatních připojených obcí (osad) stávají se dnem sloučení obecními silnicemi města Prahy, jež s nimi současně převzme za podmínek § 3 tohoto zákona do služeb svých

i okresní cestáře, kteří pro převzaté silnice do té doby právoplatně byli ustanoveni.

§ 6. Ostatní jmění, dluhy a závazky dosavadních samosprávných okresů karlínského a smíchovského rozdělí se mezi město Prahu a zbylé části těchto okresů podle stavu ze dne 31. prosince 1919 v tom poměru, v jakém jest předpis daňové základny pro přírážky v obcích ku Praze připojených ku předpisu daňové základny v obcích, kteréž i nadále ve svazku oněch okresů zůstanou, podle průměru posledních tří let 1917 až 1919.

Do dne sloučení mohou okresy ty uzavíratí půjčky a přijímatí závazky jen za předchozího souhlasu obce pražské.

Při tom okresní ústavy a nemovitosti, ležící v připojených obcích, případnou — nestane-li se jiná dohoda — se vším příslušenstvím výhradně obci pražské, která však za to nahradí zbytku okresu poměrnou část ceny jejich, připadající na ně podle klíče shora stanoveného, a naopak zbytku okresu zůstanou zcela nemovitosti a ústavy okresní, ležící v obcích nepřipojených, a okres ten za to nahradí poměrnou část ceny jejich, připadající na Prahu podle pravidla výše řečeného.

Cena jednotlivých předmětův ustanoví se dohodou.

Neshodnou-li se obě strany o náhradě, rozhodne zvláštní smíšená komise, jejíž předsedu jmenuje ministr vnitra, a do níž vyšlou po jednom přísedícím obec pražská a zúčastněný výbor okresní. Neshodnou-li se zástupci stran, rozhoduje o výši náhrady předseda v mezích obapolných návrhů, v jiných otázkách rozhoduje hlas, ke kterému se připojí předseda. Rozhodnutí se musí státi podle skutečného stavu z 31. prosince 1919 a podle inventární ceny z r. 1914, po-

kud se týče se zřetelem k nákladům, investovaným po tomto roce, po odečtení příslušné kvoty umořovací.

Podrobnosti řízení komise budou upraveny jednacím řádem, který vydá a ve Sbírce zákonů a nařízení vyhlásí ministr vnitra.

§ 7. S ústavy a nemovitostmi přejímá město Praha také dosavadní právoplatně jmenované úředníky a zřizence okresní, výhradně pro ně ustanovené, za podmínek uvedených v § 3.

Z ostatních právoplatně jmenovaných úředníkův a zřízenců těchto okresů povinna jest Praha podle dohody s dotčeným okresem převzítí za podmínek § 3 ty úředníky a zřizence, kterých okres následkem zmenšení nebude již potřebovati.

Nedojde-li k dohodě, rozhodne ministerstvo vnitra.

§ 8. Podle zásad, stanovených v §§ 5 až 7, upraven bude též poměr obce pražské k obcím Miličovu-Hájím, Velké Chuchli a Modřanům a k okresům, ke kterým přiděleny budou nepřipojené obce dosavadních okresů král. vinohradského a žižkovského, jakož i k okresu zbraslavskému.

§ 9. Zvláštní společenství obcí Prahy, Karlína, Smíchova, Král. Vinohradů a Žižkova, založené zákonem ze dne 16. srpna 1899, č. 48 z. z. ke zřízení, udržování a správě společné vodárny, se zrušuje; práva a závazky přecházejí na sjednocenou obec pražskou a správa na její zastupitelstvo a radu.

§ 10. Obecní dávky a poplatky budou se v obcích, jmenovaných v § 1, vybírat i po sloučení nadále podle dosavadní výměry potud, pokud na základě usnesení ústředního zastupitelstva nebudou jinak upraveny.

Též obecní přírážky k daním státním mohou podle usnesení ústředního zastupitelstva se schvále-

ním ministerstva financí býti vybírány v jednotlivých částech města, které tvořily dosud samostatné obce, i nadále nestejnou výší.

Pokud se ústřední zastupitelstvo obecní se schválením ministerstva financí jinak neusnese, budou přírážky obecní a okresní, vybírané v obcích nově připojených poslední rok před sloučením, vybírány dosavadní výší nadále na účet sjednocené obce pražské.

P o z n. Sr. druhou fin. novelu (zák. 77/27).

§ 11. Ústřední zastupitelstvo usnese se na finančním plánu na dobu deseti let, kterým upraví se zejména postupné provádění nutných investic a postupný přechod od nynějšího nestejného zatížení poplatnictva v jednotlivých obcích (osadách) ke stejnému zatížení v budoucnosti.

Plán tento, po případě jeho pozdější změny nebo doplňky, vyžadují schválení ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem vnitra a jsou závazny pro každoroční rozpočet obce pražské.

Ministerstvo financí vykonávati bude dohled na provádění tohoto plánu.

§ 12. Úprava daně domovní, třídní i činžovní a potravní daně nadále zůstává prozatím beze změny.

§ 13. Obvod policejního ředitelství pražského rozšíří se na celý obvod, stanovený v § 1.

Kdy v jednotlivých částech obce, nepojatých dosud do policejního obvodu, bude zahájena působnost policejního ředitelství, vyhlásí ministr vnitra ve Sbírce zákonův a nařízení.

Ministr vnitra může policejní obvod rozšířiti i na další sousední obce, souhlasí-li dotčená obec s tímto rozšířením.

Protí vůli obce, již se týče, může býti policejní obvod rozšířen vládním nařízením.

§ 14. Organizace a příslušnost úřadů politických, školských, finančních a berních zůstává zatím beze změny.

Vláda se zmocňuje, aby nařízením učinila opatření, nutná k zabezpečení jednotnosti veřejné správy v celé obci.

Pozn. Úprava politické správy hl. města Prahy provedena: ¹⁾ nař. vl. z 9. pros. 1921 č. 457 sb. z. a n. a ²⁾ ze dne 17. pros. 1926 č. 222 sb. z. a n.

§ 15. Organizace a příslušnost soudův i zařízení knih pozemkových zůstávají až do příští zákonné úpravy beze změny.

§ 16. K úplnému nebo částečnému připojení dalších obcí, sousedících s městem Prahou, bude přístě potřeba souhlasných usnesení zastupitelstva obce pražské a obce, o kterou jde, učiněných za přítomnosti dvou třetin členův, a vládního nařízení.

Vyrovnaní, týkající se jmění, práv, závazkův, úřednictva a zřízenců jejich dosavadního okresu, z něhož se obec vyloučí, s městem Prahou provede se podle zásad, stanovených v tomto zákoně.

Pouhá změna hranic obce pražské může se provést vládním nařízením po slyšení zúčastněných obcí.

§ 17. Obce, které se budoucně usnesou o svém sloučení s obcí pražskou, nemohou ode dne tohoto usnesení bez jejího předchozího svolení vstupovati v žádná nová závazky, které mají jeviti účinek i po sloučení, aniž majetek obecní zcizovati nebo počet úřednictva a zřízencův a jeho požitky zvyšovati.

Usnesení tomu odporující jsou neplatná.

§ 18. § 13 tohoto zákona nabývá účinnosti dnem vyhlášení, jinak zákon tento nabude účinnosti za 6 měsíců po svém vyhlášení.

§ 19. Provedení tohoto zákona ukládá se ministru vnitra v dohodě s ministrem financí.

B.

Zákon ze dne 6. února 1920, č. 115 sbírky zák. a nař., o volbách do ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy.

§ 1. V obcích, vyjmenovaných v § 1 zákona o sloučení, volí se společně ústřední zastupitelstvo o stu členech podle řádu volení v obcích (zákon ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. zák. a nař.) s odchylkami zde stanovenými.

§ 2. Pokud jako podmínka práva volebního nebo volitelnosti vyžaduje se bydlení v obci po dobu tří měsíců, pokud se týče jednoho roku, pokládá se území všech obcí (osad) sloučených za území jediné obce.

Na volby, které se provedou do dne 1. srpna 1920, se toto ustanovení nevztahuje.

§ 3. Dohlédacím úřadem pro konání voleb podle § 1 jest zemský úřad.

§ 4. Kandidátní listiny podle § 20 řádu volení do obcí nutno podati u magistrátu města Prahy a musí býti opatřeny podpisy vlastnoručními nejméně 500 voličů, v seznamu voličů zapsaných.

§ 5. Místní komise, která podle § 23 řádu volení do obcí rozhoduje o kandidátních listinách, jest komise volebního obvodu, ve kterém jest radnice pražská.

§ 6. Náklady spojené s konáním voleb ústředního zastupitelstva, pokud jich podle zákona nehradí stát, rozvrhnou se na sloučené obce podle počtu obyvatelstva.

Obec pražská zaplatí všecka vydání, spojená s ústředním vedením voleb, zálohou též za ostatní obce a vybere si od nich příslušné částky do měsíce po předložení likvidace.

§ 7. Volební komisi ústřední podle § 32 řádu volení do obcí bude ústřední volební komise zřízená pro hlavní město Prahu.

§ 8. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

§ 9. Výkonem pověřuje se ministr vnitra v dohodě s ministrem financí.

C.

Zákon ze dne 6. února 1920, č. 116 sb. zák. a nař., o organisaci a působnosti ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy a místních výborů.

I. Ustavení ústředního zastupitelstva.

§ 1. Členové ústředního zastupitelstva, zvoleného podle zákona ze dne 6. února 1920, čís. 115 Sb. zák. a nař., sejdou se nejprve k volbě primátora do 8dnů po tom, kdy volba zastupitelstva stala se právoplatnou.

Volba primátora může se konati, jsou-li přítomny nejméně dvě třetiny všech členů, a za zvoleného prohlášen budiž ten, kdož obdrží nadpoloviční většinu všech členů zastupitelstva.

Nedosáhne-li se tohoto výsledku ani po dvojím hlasování, koná se užší volba. Do té pojeti buďtež pouze dva členové, kteří při druhém hlasování obdrželi nejvíce hlasů. Při rovnosti hlasů rozhodne los.

Nedosáhne-li ani při užší volbě žádný kandidát nadpoloviční většiny všech hlasů celého zastupitelstva, koná se příštího dne bez zvláštního pozvání v tutéž hodinu jako v první den volba nová, stejným způsobem jako v první den.

Nedosáhne-li se ani druhého dne výsledku, koná se třetího dne bez zvláštního pozvání v tutéž hodinu volba nová, při které prohlásí se za zvoleného

Návrh o návrhu na členy městské rady 24. 5. 30. j 26/30.
Hlavní město Praha. 305

ten, kdo dosáhne nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů zastupitelstva.

Nedosáhne-li se ani po dvojím hlasování toho výsledku, koná se volba užší podle pravidla shora vyláčeného.

§ 2. K platnosti volby primátora jest třeba, aby byla k návrhu vlády potvrzena prezidentem republiky.

Nedojde-li k rozhodnutí o tom do měsíce, nabývá volba moci práva.

§ 3. Primátor svolá členy zastupitelstva do 5 dnů ke schůzi, ve které zastupitelstvo zvolí ze sebe tři náměstky primátorovy a 24 členy městské rady.

§ 4. Nežli se přistoupí k volbě náměstků, rozvrhnou se členové presidia — zvoleného primátora v to počítaje — mezi strany podle zásad poměrného zastoupení (§ 64 vol. ř.).

Strana, která má největší počet členů — mimo stranu, ze které byl zvolen primátor — má nárok na místo prvního náměstka; strana po té nejčetnější po případě nárok na druhého náměstka, a podobně další strana, mající nárok na zastoupení v presidiu, na třetího náměstka.

Při stejném počtu členů dvou neb více stran rozhodne dohoda jejich, po případě los.

Sdružení stran pro volbu náměstků jest přípustno.

Dohodnou-li se strany, z nichž každá má aspoň 21 člena v zastupitelstvu, jak o tom, kterým stranám a v jakém pořadí mají býti místa náměstků přidělena, tak i o osobách kandidátů, koná se volba všech tří náměstků současně nadpoloviční většinou.

§ 5. V téže schůzi zastupitelstvo zvolí dvanácte členů do stavebního sboru a šestnácte členů sboru pro vyřizování stížností.

Do obou sborů těchto mohou býti voleni také nečlenové zastupitelstva; primátor, jeho náměstkové a členové městské rady do těchto sborů však voleni býti nemohou.

Za členy stavebního sboru mohou býti voleni pouze odborníci techničtí (architekti a inženýři), lékaři, právníci a odborníci v ochraně památek předhistorických, historických, uměleckých a přírodních a konečně pracovníci z oboru bytové reformy; do sboru pro vyřizování stížností musí býti voleni nejméně polovicí právníci.

Ministr vnitra, vyžádav si návrhy zemského (správního) výboru, advokátní, inženýrské a lékařské komory do lhůty čtrnácti dnů, jmenuje v dohodě s ministrem veřejných prací, ministrem sociální péče, ministrem školství a národní osvěty a ministrem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy další 4 členy stavebního sboru; jejich funkční období je stejné, jako funkční období členů, volených zastupitelstvem.

§ 6. Primátor svolá jak sbor stavební, tak sbor pro vyřizování stížností ke schůzím, ve kterých se každý tento sbor ustaví tím způsobem, že zvolí ze sebe předsedu a dva místopředsedy.

II. Volba a ustavení místních výborů.

§ 7. Zastupitelstva obcí a osad jmenovaných v § 1 zák. ze dne 6. února 1920, č. 114 Sb. zák. a nař., zvolená podle řádu volení v obcích, budou se po sloučení obcí nazývati místními výbory, obecní rady místními radami a obecní starostové místními starosty.

Při příštích volbách ústředního zastupitelstva budou vždy za týden po těchto volbách a na základě týchž voličských seznamů vykonány volby místních výborů tím způsobem, že pro části města do 10.000 obyvatel budou míti 12 členů, do 20.000 obyvatelů

18 členů, do 50.000 obyvatelů 24 členy, do 100.000 obyvatelů 30 členů, do 200.000 obyvatelů 36 členů a přes 200.000 obyvatelů 42 členy.

Místní výbory tyto ustaví se pak tím způsobem, že každý z nich zvolí ze sebe místního starostu, dále jednoho náměstka, po případě v částech obce, ve kterých místní výbory mají 24 a více členů, 2 náměstky a členy místních rad podle ustanovení řádu volení v obcích.

Členství ústředního zastupitelstva jest neslučitelné se členstvím místních výborů.

§ 8. Pro všechny volby, zmíněné v předcházejících ustanoveních, platí řád volení v obcích ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n., pokud tento zákon nestanoví odchylky.

III. Působnost ústředního zastupitelstva.

§ 9. Ústřední zastupitelstvo tvoří samosprávný sbor, který za předsednictví primátora nebo jeho náměstka vede podle podrobných ustanovení tohoto zákona pro všechny obce (osady), jmenované v zákoně ze dne 6. února 1920, č. 114 Sb. zák. a nař., již před úplným sloučením jejich tyto společné věci:

1. Buduje příští organizaci sjednocené obce pražské, zejména po stránce finanční;
2. koná vrchní dohled k hospodářské správě všech obcí (osad);
3. provádí práce, na které povolena byla státní subvence zákonem ze dne 15. dubna 1919, č. 209 Sb. z. a n., nebo na které povoleny budou státní subvence později;
4. řeší otázku dopravní, bytovou a pozemkovou, zejména má právo nabývatí pro obce pozemkův i vlastněním jak v území sjednocené obce pražské, tak i mimo toto území v mezích zvláštních zákonů vlastňovacích;

5. pečuje o práci pro nezaměstnané;
6. koná vrchní dozor na správu čudinskou a na péči o mládež;
7. koná vrchní dohled na správu zdravotní;
8. vydává všeobecná nařízení v oboru místní policie, pokud jí nevykonávají orgány státní;
9. připravuje neb usnází se o plánu polohy a dohlíží na jednotné vykonávání stavebního řádu.

Usnesením ústředního zastupitelstva může být jeho působnost rozšířena též na jiné věci, jichž jednotně provádění ve všech obcích (osadách) uzná za nutné. Usnesení o tom může se státi většinou dvou třetin přítomných; k platnosti usnesení je třeba potvrzení ministra vnitra v dohodě s příslušným ministrem odborným.

Pravomoc ústředního zastupitelstva může být na jiné společné věci, spadají-li do oboru samostatné působnosti obecní, rozšířena také pouhým nařízením ministra vnitra, je-li třeba v dohodě s příslušným ministrem odborným.

§ 10. Provádějíc úkoly zmíněné v § 9, ústřední zastupitelstvo používá orgánů obcí sloučených neb ustanoví zvláštní úředníky a zřízence podle norem platných pro úředníky a zřízence obce pražské a to v prvé řadě ze zaměstnanců sloučených obcí.

§ 11. Stavební sbor jest, šetře ustanovení § 5 novely k obecním zřízením, výhradně příslušný rozhodovati o všech stížnostech, podaných na základě řádu stavebního ze dne 10. dubna 1886, č. 40 z. z., nebo ze dne 8. ledna 1889, č. 5 z. z., a zákonů pozdějších je doplňujících a měnících, do usnesení obecních orgánů všech obcí sloučených, zejména o stížnostech, do dne jeho ustavení nevyřízených, pokud se týče stavebních věcí z obvodu vytčeného v § 1 zákona o sloučení. Nastupuje v té příčině na místo městského za-

stupitelstva v Praze a výborů okresních, pokud se týče obcí mimo Prahu.

Všechna povolení parcelační a stavební, která až do dne sloučení budou vydána obecními orgány v obcích sloučených, pokud nebude jinak ustanoveno zákony pozdějšími, a která se vztahují k území, ustanovenému v odst. 1., musí býti doručena primátorovi, který má právo podati v zákonné lhůtě stížnost do nich i do rozhodnutí stavebního sboru.

§ 12. O všech ostatních stížnostech do rozhodnutí a opatření obecních orgánů v oboru samostatné působnosti, o kterých dosud rozhodovalo městské zastupitelstvo v Praze a okresní výbory nebo zastupitelstva v ostatních obcích, příslušný jest rozhodovati sbor pro vyřizování stížností.

Pozn. k § 12. 1. Sbor sjednocené obce pražské pro vyřizování stížností není příslušným rozhodovati o sporech mezi správou obecních plynáren pražských a úředníkem sjednocené obce praž. stran slevy při dodávce koksu. (Nález ze dne 15. prosince 1924 č. 949/24).

2. Z rozhodnutí sboru hlav. města Prahy pro vyřizování stížností jest v záležitosti disciplinovaného úředníka obce pražské přípustno odvolání k zemskému správnímu výboru. (Nález ze dne 25. května 1925 č. 20.589/24).

§ 13. Ústřední zastupitelstvo nastupuje na místo městského zastupitelstva v Praze a zastupitelstev okresních neb okresních výborů v ostatních obcích, pokud jde o vykonávání dozoru k hospodářské správě všech obcí (osad) sloučených a pokud jde o usnášení nebo schvalování důležitějších opatření hospodářských, v těch případech, kde usnesení městského zastupitelstva v Praze nebo schválení okresního zastupitelstva (výboru) podle dosavadních zákonů jest nutné.

Vykonávajíc tento dozor, finanční komise ústředního zastupitelstva může kdykoli vyslati do kterékoli obce své orgány, kteří mají právo nahlížeti do

knih účetních, spisův a dokladů, kopati skontra pokladen atd.

Vedle toho vyhrazeno jest ústřednímu zastupitelstvu schvalovati ve všech obcích jakákoli vydání mimo rozpočet, systemisování nových míst úřednických a zřízeneckých a úpravu požitkův úředníků, zřízencův a dělníků.

Ústřední městská rada přejímá pak vůbec veškeré ostatní úřední funkce, vykonávané dosud okresními výbory, v obcích (osadách), jmenovaných v § 1 zákona o sloučení.

§ 14. Pokud se týče společných otázek, zmíněných v § 9 pod č. 6 a 7. usnáší se ústřední zastupitelstvo o jednotlivých zásadách, kterými pak obecní zastupitelstva všech obcí jsou vázána.

§ 15. Pro jednání ústředního zastupitelstva, ústřední městské rady a primátora a jejich vzájemný poměr platí — pokud tento zákon nestanoví odchylky — ustanovení obecního řádu pražského ze dne 27. dubna 1850, č. 85 z. z., a pozdějších zákonů jej měnících a doplňujících.

Stavební sbor a sbor pro vyřizování stížností usnášejí se za předsednictví svých předsedů ve schůzích veřejných, pro které platí obdobně, co platí pro jednání ústřední městské rady.

§ 16. [Ústřední zastupitelstvo jest oprávněno na účet budoucí jednotné obce uzavíratí výpůjčky se schválením ministra financí; k usnesení o výpůjčce třeba jest přítomnosti nejméně dvou třetin všech členů zastupitelstva a většiny, zmíněné v § 9, odst. 2. Též jest oprávněno podle zákona ze dne 5. května 1908, č. 32 z. z., usnášeti se o zavedení nových dávek obecních pro celou jednotnou obec. Pravomoc, kterou podle tohoto zákona i podle obecního řádu pražského dosud vykonával zemský výbor po případě ve

shodě s místodržitelstvím, vykonává ministr financí, který může povoliti též vybírání přírážek nad 50%.]

P o z n. Zrušeno druhou fin. novelou (§ 29 zák. 77/27).

§ 17. Po sloučení všech obcí (osad) v jedinou obec převezme ústřední zastupitelstvo též všechny ostatní úkoly, které obec pražská v samostatném i přeneseném oboru působnosti vykonávala, pokud tímto zákonem nebo zákonem o sloučení obcí nejsou stanoveny odchylky.

Primátor pak převezme úkoly, vznesené podle platných zákonů na starostu obce pražské, zejména předsednictví magistrátu.

IV. Působnost místních výborů.

§ 18. Po sloučení všech obcí (osad) v jedinou obec, budou míti místní výbory za úkol spolupůsobiti předem při odevzdání jmění a správy dosavadních samostatných obcí (osad) nové obci sloučením vzniklé.

Vedle toho budou míti za úkol spolupůsobiti při hospodářství a správě jednotné obce podle všeobecných nebo zvláštních usnesení ústředního zastupitelstva jako poradní, dozorcí a výkonné orgány v oboru samostatné i přenesené působnosti obecní.

Zejména náleží jim v mezích pravidel, schválených ústředním zastupitelstvem, a za jeho dohledu správa ústavů, podnikův a zařízení, sloužících ryze místním účelům.

Místní výbory v částech města mimo dosavadní Prahu I. až VIII. budou vykonávati trestní pravomoc policejní v obvodu místní policie, obci svěřené, pokud jednací řád jinak neustanoví, a to v senátech trojčlenných za předsednictví místního starosty nebo jeho náměstka.

Též jednotliví členové místních výborů mohou býti ústředním zastupitelstvem neb ústřední městskou

radou pověření dozorem a výkonem, mohou býti jako zástupcové obce vysíláni ke komisím a jiným úkonům.

Místní výbory mají právo podávati podněty, týkající se místních zájmů, a jsou povinny k vyzvání ústředního zastupitelstva podávati dobrá zdání v oboru své působnosti.

Povolovati vydání oprávněny jsou místní výbory v rámci společného rozpočtu pro celou jednotnou obec a pouze potud, pokud k tomu byly všeobecným nebo zvláštním usnesením ústředního zastupitelstva výslovně zmocněny.

§ 19. Schůze místních výborů konají se podle potřeby, avšak nejméně jednou za dva měsíce za předsedání místního starosty. O každé schůzi musí býti včas předem zpraven primátor, který má právo vyslati ke schůzi člena ústředního zastupitelstva neb úředníka. Má též právo kterékoli usnesení místního výboru zastaviti, domnívá-li se, že porušuje zákon, nebo působí obci podstatnou škodu.

V tomto případě má místní výbor právo, odvolati se k ústřednímu zastupitelstvu.

§ 20. Podrobněji upravena bude působnost místních výborů v mezích § 18 jednacím řádem, který vydá ústřední zastupitelstvo, a který musí býti schválen ministrem vnitra a řádně vyhlášen.

Jednací řád ustanoví zejména, které věci mají vyhrazeny býti místním výborům a které ponechají se místním radám.

Rozhodování o věcech, spadajících jinak do působnosti ústřední rady městské nebo magistrátu, lze na místní výbory, po případě místní rady přenést pouze jednacím řádem.

§ 21. Ústřední zastupitelstvo vyslechnuvši místní výbory, jichž se týče, může nejdéle půl léta před rozeptáním nových voleb většinou, vytčenou v § 9, odst.

2., a se schválením ministra vnitra sloučiti několik částí obce pro volbu místních výborů v celek, rozdělit některou část obce, která tvořila dříve samostatnou obec, v několik částí, nebo změnit hranice místních obvodů.

Podobné sloučení, rozloučení nebo změnu hranic může v téže lhůtě naříditi vláda, vyslechnuvši ústřední zastupitelstvo a místní výbory, jichž se týče.

§ 22. Zákon tento, jehož provedením pověřují se ministři vnitra a financí v dohodě s ministry veřejných prací, školství a národní osvěty, sociální péče a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, nabude účinnosti dnem vyhlášení mimo ustanovení hlavy III. a IV., jež nabudou účinnosti dnem, kdy ustanovení nového ústředního zastupitelstva stane se praxoplatným.

IV.

ZÁKONY

K OBECNÍMU ZŘÍZENÍ SE VZTAHUJÍCÍ.

I.

Zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice.

(Novela k obecním zřízením.)

Na základě usnesení Národního shromáždění se nařizuje:

I. Ustanovení všeobecná.

§ 1. Obecní sbor, nazývaný dosud obecním představenstvem, zve se obecní (městskou) radou. Obecní sbor, nazývaný dosud obecním výborem (sborem obecních starších a j.), zve se obecním (městským) zastupitelstvem.

§ 2. Konání schůzí obecního zastupitelstva s označením místa, dne a hodiny, jakož i programu musí býti — mimo zákonem stanovené osobní pozvání všech členů — způsobem, v místě obvyklým, veřejně vyhlášeno alespoň tři dni napřed, v případech pilných alespoň jeden den napřed.

1. Svolání schůze obecního zastupitelstva k volbě obecního starosty dle § 59 zákona z 31. ledna 1919 č. 75 Sb. z. a n. děje se co do formy dle předpisu vysloveného v § 2 zák. ze 7. února 1919 č. 76 Sb. z., kterým byla zachována zásada obligatorního osobního pozvání všech členů

obecního zastupitelstva pod sankcí neplatnosti usnesení. (§ 42 zák. z 16. dubna 1864 č. 7 z. z.) (Boh. č. 522, nález ze dne 15. září 1920 č. 8468.)

2. Není zmatkem, když se vyhláška o konání schůze ob. zast. nestala podle § 2 nov. aspoň 3 dny před schůzí. (Boh. 2583/23.)

3. Nešetření předpisů šu 2 novely k ob. zřízení č. 75/1919; § 6 finanční novely a § 42 č. ob. zř. o době pozvání členů obecního zastupitelstva o době veřejného vyhlášení schůze, nepůsobí neplatnost usnesení obec. zastupitelstva. — (Nález ze dne 2. září 1924 č. slo 12.578).

4. Nezakládá neplatnost usnesení obecního zastupitelstva, k níž by rekursní instance musela hleděti z povinnosti úřední, nebylo-li konání schůze ve smyslu šu 2 zák. č. 76/19 sb. z. a n. ve-

§ 3. O předmětech, které nebyly dány na program a veřejně vyhlášeny, lze jednati pouze, souhlasili aspoň tři čtvrtiny přítomných členů.

Ustanovení toto netýká se pouhých dotazů.

Žádá-li o to aspoň dvanáctina členů zastupitelstva, nejméně však dva, jest povinen obecní starosta dáti určitý předmět na program nejbližší schůze zastupitelstva.

Žádost budiž podána nejdéle třetí den předem schůze u obecního úřadu písemně.

Pozn. k § 3. Není třeba, aby se stalo formální usnesení ob. zast. o tom, má-li se ve smyslu šu 3 nov. jednati o předmětu, který nebyl dán na program schůze ani nebyl ve-

řejně vyhlášeno. (Nález ze dne 10. ledna 1927 č. 192).

5. Nešetření předpisu šu 2 novely k ob. zř. č. 76/19, podle něhož konání schůzí ob. zastupitelstva má býti vyhlášeno na 3 dny napřed, nepůsobí neplatnost usnesení ve schůzi takové učiněných. — (Nález ze dne 4. května 1927 č. 8787).

6. Ustanovení šu 2 novely k obecnímu zřízení na Slovensku neplatí, poněvadž nařízení, o kterém mluví § 26 cit. zákona, nebylo dosud vydáno. (Nález ze dne 24. září 1924 č. 15.401).

řejně vyhlášen; stačí, když žádný ve schůzi přítomný člen projednání předmětu toho neodporuje. Lhostejno je, jde-li o předmět nálehavý, čili nic. (Boh. 1557/22).

§ 4. Schůze obecního zastupitelstva konají se nejméně jednou za dva měsíce; mimo to musí býti schůze svolána, žádá-li za to písemně čtvrtina všech členů zastupitelstva, označíc přesně předmět jednání.

§ 5. Jednání a usnesení zastupitelstva, rady a komisi nesmí býti přítomen, aniž se ho účastníti člen

dotčeného sboru, jde-li o zvláštní osobní ať soukromý nebo veřejný zájem jeho samého, jeho manželky neb osob s ním příbuzných a sešvakřených do druhého stupně.

Totéž platí o zákonných zástupcích, členech správní rady akciové společnosti, jednatelích společnosti s obmezeným ručením, členech představenstva hospodářských a výdělkových společenstvech, o advokátech, notářích, stavitelích, civilních technících a pod., jde-li o zvláštní osobní soukromý neb veřejný zájem osob a korporací, které zastupují.

Členové zastupitelstva neb komisi nesmějí zastupovati obec ve sporech, leda za náhradu hotových útrat, a nesmějí dávatí právní rady stranám ve sporech proti obci. Nesmějí se přímo ani nepřímou účastniti dodávek a prací, obcemi, obecními ústavy neb podniky zadávaných, nesmějí pachtovati vybírání dávek obecních. Ve výjimečných případech může dozorčí úřad k návrhu obecní rady povoliti úchytku od těchto zásad.

Pozn. k § 5. 1. Starosta obce, třeba je v určité věci podle § 5 nov. podjat, není proto vyloučen ze svolání schůze ob. zast. k jednání o této věci. (Boh. 2583/23).

2. Podjatými ve smyslu § 5 nov. jsou toliko členové představenstva hosp. a výd. společenstva, nikoli pouzí členové společenstva ani předseda dozorčí rady. (Boh. 2525/23).

3. Pouhé členství ve spolku nezakládá důvod podjatosti ve smyslu odst. 2 § 5 novely. (Boh. 1558/22).

4. Není nezákonným, jestliže starosta do schůze obecního zastupitelstva, v níž má býti jednáno o věci, ve které někteří členové jsou podjati,

členy vskutku podjaté nepozve. (Nález ze dne 4. května 1927 č. 8787).

5. Členství v představenstvu společenstva, zakládajícího podjatost ve smyslu šu 5 novely k ob. zř., pozbývá se již volbou nového představenstva, nikoliv teprve zápisem změny v členstvu představenstva do obchodního rejstříku. — (Nález ze dne 14. října 1925 číslo 18.963).

6. Je-li předmětem usnesení obecního zastupitelstva účast obce na sanaci hosp. a výd. společenstva, kterou mají členové tohoto společenstva býti zproštěni závazků ze zákonného svého ručení, jsou tyto členové vzhledem k své

mu zvláštnímu osobnímu zájmu již podle § 5 odst. 1 novely č. 76/1919 Sb. podjati a proto z účasti na usnášení

vyloučení, i když nejsou členy představenstva družstva. (Nález ze dne 25. května 1927 č. 11.223).

§ 6. Zaměstnanci obce, obecních ústavů neb podniků jsou po dobu, kdy budou členy zastupitelstva neb komisí s právem hlasovacím, vyloučení z veškerého mimořádného postupu a mimořádného započítání služebních let.

Pozn. k § 6. 1. Ustanovení § 6 novely k ob. zřízení ze dne 7. února 1919 čís. 76 Sb. z. a n. nedává zemskému správnímu výboru oprávnění, aby z moci dozorečí rušil pra-

voplatné usnesení rady hlav. města Prahy o úpravě služebního poměru zřízence. (Nález ze dne 27. dubna 1927 číslo 11.619/27). *Pod 619/27*

§ 7. Obecní rada tvoří sbor, který za předsedání starostova usnáší se o všech věcech, které podle zákona nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu, anebo podle nařízení zákonných, po případě usnesení obecního zastupitelstva, nejsou vzneseny na starostu.

1. Podává-li se stížnost k nejvyššímu správnímu soudu jménem obce, potřebí jest po rozumu § 7 zák. ze dne 7./2. 1919, Sb. z. č. 76 (novela k obecním zřizením) výkazu o tom, že na podání stížnosti usnesla se obecní (městská) rada. (Usnesení ze dne 12. května 1919 č. 2072.)

2. Ke každé stížnosti podané jménem obce k n. s. s. jest zapotřebí výkazu, že se o podání stížnosti usneslo ob.

zastupitelstvo. (Pleniss. II/19).

3. Podá-li obec starostou stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, zkoumá soud jediné, zdali na podání stížnosti se usnesl orgán k tomu povoláný (§ 7 zákona ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n.), avšak nemůže zkoumati, stalo-li se usnesení ono se zachováním všech zákonných předpisů. (Nález ze dne 21. prosince 1926 č. 18.062/26).

§ 8. Schůze obecní rady konají se zpravidla jednou týdně a jsou neveřejné; schůze komisí konají se podle potřeby a jsou též neveřejné.

Jinak platí pro jednání obecní rady a komisí obdobně nařízení, platná pro obecní zastupitelstvo, vy-

jímajíc nařízení o zvaní na schůze, které se upraví jednáním řádem, schváleným obecním zastupitelstvem.

§ 9. Vedoucí úředníci koncepční a odborní mají právo a povinnost zúčastniti se hlasem poradním všech schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady a komisí, pokud jde o otázky spadající do oboru služeb, pro který byli ustanoveni, nemají-li podle dosavadních nařízení právo hlasovací.

Pozn. k § 9. 1. Není žádného zákonného předpisu, z něhož mohl by obecní úředník vyvozovati nárok na zvláštní honorování za účast ve schůzích obecního zastupitelstva, rady i komisí ve smyslu § 9 obecní novely ze dne 7. února 1919 č. 76 sb., ani pokud vynaloží na to hodiny mimořádní. —

(Nález ze dne 16. března 1925 č. 14.355/24).

2. Okolnost, že vedoucí úředník obecní nesúčastnil se schůze obecního zastupitelstva po rozumu § 9. zák. 76/19 nepůsobí ani neplatnosti ani vadnosti usnesení ve schůzi té učiněných (nález ze dne 29. dubna 1929 č. 7565/29).

§ 10. Členové obecních zastupitelstev, rad a komisí, kteří ztratou času při výkonu těchto svých funkcí, vyjímajíc schůze obecního zastupitelstva by utrpěli hmotnou újmu, mají nárok na náhradu dietami, které určí obecní zastupitelstvo.

K platnosti tohoto usnesení jest třeba schválení vyššího správního úřadu, který má dozor nad hospodářstvím obce.

Veřejným zřízencům, kteří jsou členy obecního zastupitelstva, rady neb komisí, musí býti bez újmy platových i postupových nároků poskytnuta možnost, vykonávati tyto funkce.

V obcích do 1000 obyvatelů bud' tež konány schůze obecního zastupitelstva bud' večer neb v neděli anebo vůbec v takovou dobu, kdy nejméně jsou členové rušeni ve svém pravidelném zaměstnání.

1. Nárok podle §u 10 novely k obec. zřiz. ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n. že výkonem funkcí uvedených v tomto §u trpí újmu

dotyčeného funkcionáře obecního, nýbrž založen jest tím, že výkonem funkcí uvedených v tomto §u trpí újmu

hospodářská výdělečná činnost funkcionáře. (Nález ze dne 9. března 1921 č. 2859. Boh. 755.)

2. »Újmou« ve smyslu § 10 novely k obec. zřiz. ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n. rozuměti sluší nejen škodu skutečně vzešlou, nýbrž i ušlý zisk, takže jest tu hmotná újma již tenkrát, když čas, věnovaný obecním funkcím, má pro dotýčeného člena cenu materiální. (Nález ze dne 9. března 1921 č. 2859. Boh. 755.)

3. § 10 novely k obec. zřiz. ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n. nevyklučuje paušalování diet. Otázka, zda v určitém případě šlo opravdu jen o »paušalování« diet či zda tu nebylo zakryté honorování veřejných funkcí ve formě trvalého platu, podlé-

§ 11. Je-li z důvodu § 5 podjato tolik členů, že zastupitelstvo neb rada nejsou způsobilé se usnášeti, přechází rozhodování s rady na zastupitelstvo, po případě se zastupitelstva na nadřízený úřad správní, není-li v té věci zvláštních zákonných nařízení.

Pozn. k § 11. 1. V případě § 11 zákona ze dne 7. února 1920 č. 76 sb. z. a n. (novela k obecním zřízením) není devoluce podmíněna formálním usnesením obecního zastupitelstva, jímž konstatuje se jeho nezpůsobilost usnášeti se pro podjatost členů. (Nález ze dne 23. června 1924 číslo 11.512).

§ 12. Stížnosti do usnesení obecní rady neb do rozhodnutí starostova k obecnímu zastupitelstvu nut-

há jako otázka právní rozhodování nejvyššího správního soudu.

4. Pro rozhodnutí této otázky může se státi důležitou okolnost, bylo-li usneseno, aby paušalované diety byly vypláceny předem. (Nález ze dne 9. března 1921 č. 2859.)

5. § 10 odst. 3. novely 76/1919 nezakládá nároku na to, aby veřejní zaměstnanci, kteří jsou členy obecního zastupitelstva, obecní rady, nebo obecních komisí, nebyli přeloženi na jiné místo služební. (Boh. 2852/23.)

6. Nárok na náhradu hmotné újmy podle § 10 novely k obecnímu zřízení č. 76/1919 přísluší i starostovi obce. — (Nález ze dne 28. května 1926 č. 9626/25).

2. Devoluce k rozhodování dle § 11 novely č. 76 sb. ex 1919 nenastane, dokud jest nepodjatých členů obecního zastupitelstva s připočtením nepodjatých náhradníků dohromady kolik jest třeba, aby zastupitelstvo nebo rada byly způsobilé se usnášeti. (Nález ze dne 2. dubna 1925 č. 6522).

no podati ve lhůtě 14 dnů, pokud není dosavadními zákonnými nařízeními stanovena lhůta kratší.

Stejná lhůta platí pro stížnosti do usnesení obecních zastupitelstev měst statutárních k zemskému výboru, není-li o tom zvláštních nařízení.

Pro stížnosti do rozhodnutí obecních orgánů k nadřízeným úřadům politickým platí lhůta 14-denní, není-li ve zvláštních zákonech stanoveno jinak.

1. Člen obecního zastupitelstva, který se cítí disposicími starosty (ku př. nesprávným vyznačením svého návrhu na programu schůze obecního zastupitelstva dle § 2 nov. k ob. zř.) dotčen ve svých členských právech, musí se domáhati nápravy především u obecního zastupitelstva (§ 40 ob. zř., a § 12 nov. k ob. zřízení).

II. Ustanovení o správě hospodářské.

§ 13. [Veškerá vydání z důchodů obecních, jakož i ústavů, podniků fondův a nadačí obcí spravovaných, poukazuje k výplatě starosta podle usnesení obecní rady neb jejího zmocnění.]

Jenom v případech naléhavých a nepředvídaných, kterých bez škody a nebezpečí pro obec neb občanstvo nelze odložit, může starosta sám s vlastní odpovědností poukázati nutné vydání, musí však nejdéle v příští schůzi předložiti věc k dodatečnému schválení obecní radě po případě, jde-li o vydání rozpočtem neuhrazené, obecnímu zastupitelstvu podle nařízení níže uvedených.]

Pozn. §§ 13—19 zrušeny a nahrazeny ustanovením §§ 3—14 finanční novely (viz sub. č. 1.).

§ 14. [Ve všech obcích musí býti zřízeny zvláštní finanční komise.]

Polovici členů volí obecní zastupitelstvo, ostatní ustanovuje dohlédací úřad, vyžádav si návrhy volebních skupin. Při tom šetřeno budiž zásady, že komise má se skládati aspoň polovicí z nečlenů obecního zastupitelstva a míti mezi sebou odborníky.

Finanční komise má právo kontrolovati veškeré hospodářství obecní a stěžovati si s účinkem odkládacím k dohlédacímu úřadu do všech usnesení obecního zastupitelstva po vahy finanční.

Komisi této musí býti zejména předloženy rozpočty a

účty obecní před veřejným vyložením, aby je prozkoumala a o nich se vyjádřila.

Komise musí svá vyjádření podati do 8 dnů a ve zvláštních nutných případech do 3 dnů, nebýla-li jí povolena obecním zastupitelstvem neb obecní radou lhůta delší, jinak se k vyjádření nehledí.

Vyskytnou-li se v komisi mínění odchylná ve věci, budíž též stanovisko menšiny i s důvody ve vyjádření uvedeno.]

Dohlédací úřad není při ustanovení polovice členů finanční obecní komise omezen jen na ony volební skupiny, které v obecním zastupitelstvu jsou zastoupeny. (§ 14 zák. ze 7./2. 1919 č. 76 Sb. z. a n.) (Boh. č. 521, náleze ze dne 15. září 1920 č. 8467.)

Obecní finanční komise je

§ 15. [Návrh na nové vydání, v příslušné položce rozpočtu neuhrazené, může vycházeti pouze od obecní rady a musí finanční komise býti požádána, aby se o něm vyjádřila. Spolu s vydáním musí býti schválena úhrada, jinak usnesení jest neplatné a nesmí býti obecní radou provedeno.]

1. Předpisu § 15 nov. k ob. zř. ze 7. února 1919 Sb. 76, že spolu s vydáním musí býti schválena úhrada — je vyhověno již tím, když současně s vydáním stanoví se způsob úhrady po zákonu možný a přípustný a dle stavu věci dostačitelny a realizovaný; není třeba, aby nejpозději s usnesením byly již prostředky k úhradě usneseného vydání také pohotové anebo aby alespoň v tomto momentu skončeny byly všechny ony formální kroky, jichž k opatření určité úhrady nutně potřebí.

§ 16. [Učiní-li se jinak zastupitelstvu návrh na nové vydání, musí býti odkázán obecní radě a finanční komisi, aby

legitimována do konečného rozhodnutí administrativního úřadu, vydaného o její stížnosti, kterou podala do usnesení obecního zastupitelstva ve smyslu § 14 odst. 3 nov. k obec. zřiz. z r. 1919, stěžovat si k nejvyššímu správnímu soudu. (Nález ze dne 30. května 1921 č. 5987. Boh. 864/21.)

(Nález ze dne 7. prosince 1921 č. 16380.)

2. Slovem »úhrada« v § 15 nelze rozuměti položku, která by po zakoupení nějakého objektu objevila se v bilanci obecního jmění, nýbrž položku příjmovou, která by vyvážila výdajovou položku zakoupením objektu způsobenou. (Boh. 1525/22.)

3. Porušilo-li ob. zast. ustanovení § 15, jest dán zákonný důvod pro dozorčí zakročení státní správy polit. dle § 102 ob. zř. č. (Boh. 1525/22.)

se o něm vyjádřily a návrhy úhrady. Teprve potom může býti vydání schváleno obecním zastupitelstvem spolu s úhradou.]

§ 17. [Co uvedeno v §§ 15 a 16 o návrhu na nová vydání, platí též o návrhu na zastavení nebo snížení rozpočtového příjmu.]

§ 18. [Výjimka od ustanovení §§ 15 a 16 připouští se jen, běží-li o náhlá, nepředvídaná opatření, která naprosto nemohou býti odložena, na příklad při živelních pohromách. V takových případech musí však věc býti předložena obecnímu zastupitelstvu nejdéle v nejbližší schůzi s návrhem obecní rady a finanční komise stran úhrady.]

§ 19. [Jde-li o nový podnik, neb zařízení, v rozpočtu neuvedené, k jejichž úhradě bude třeba uzavřítí půjčky, zcizití kmenové jmění obecní, zvýšení přírůžku obecní k daním přímým neb nepřímým nejmeně o 20% aneb zavětí novou neb zvýšení nejmeně o 1/5 dosavadní samostatnou dávku obecní, — nehledě k předpokládanému čistému výnosu — nutno nejmeně po dobu 8 dnů před schůzí obecního zastupitelstva vyložití veřejně povšechný plán a rozpočet k nahlédnutí.]

Podá-li v této lhůtě námitky proti návrhu v obcích do 10.000 obyvatelů nejmeně jedna desetina voličů, zapsaných v posledním pravoplatném seznamu voličském, přechází rozhodnutí o tom, zda a jakým způsobem se má podnik neb zařízení provésti, na vyšší úřad, povolany dohlédati na hospodárství obecní. Avšak vždy stačí podpis 5000 voličů.]

1. § 19 vztahuje se nejen na podniky, nýbrž vůbec na se nová staví či hotová již zakupuje, a bez ohledu na to, veškerá zařízení v nejbližším okolí obce sloužit k účelům slova smyslu; pod tento pojem spadá také budova, necht' výdělečným či jiným. (Boh. 1525/22.)

§ 20. Širší sbory samosprávné, po případě státní správa převzme tyto obory posavadní působnosti obecní:

1. Věcný náklad na školství obecné;
2. policii bezpečnostní a polní;
3. policii zdravotní a mravnostní;
4. stavbu a udržování silnic;
5. správu chudinskou a ústavy dobročinné.

Pozn. K č. 2. Sr. zák. 165/1920, 306/1924, podle nichž převzal stát. policii v některých velkých městech (Píseň, Liberec, Karl. Vary, Mar. Lázně, Brno, Olomouc a j.).

K č. 3. srovn. zákon 332/1920, 236 a 237/1922, 405/1922 a další.

§ 21. Ku provedení změn, podle § 20 zamýšlených, předloží vláda do jednoho roku osnovy zvláštních podrobných zákonů.

Pozn. Zákonem z 18. března 1920, č. 164 sbírky zák. a nař. prodloužena tato lhůta do konce roku 1921. Provedeno jen ohledně policie bezpečnostní a agendy zdravotně policejní.

§ 22. Vědomé přestoupení nařízení §§ 5 a 6 trestá se dohlédacími úřady, není-li čin nebo opomenutí trestné podle trestního zákona, pokutou do 1000 K a při opakování pokutou do 5000 K.

Mimo to, opakuje-li se věc, může býti vyslovena nevolitelnost do zastupitelstva obecního na příští volební období.

Přestoupení nařízení §§ 13, 14, odst. 4., 15. až 18. trestá se dohlédacími úřady pokutou do 200 K a při opakování pokutou do 500 K.

III. Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 23. [Vláda se zmocňuje, aby v přechodné době do konce r. 1919 slučovala neb rozlučovala obce, a měnila hranice obcí a okresů.

V této době není potřeba k těmto opatřením dobrých zdání, vyjádření neb souhlasu účastněných obcí neb jakýchkoliv sborů správních, úřadů neb sborů zákonodárných.

Vláda však jest povinna zamýšlené sloučení, rozlučení, neb změnu hranic uveřejniti po dobu osmi dnů vyhláškou v zúčastněných obcích. V dalších osmi dnech má každý právo podati u ministerstva vnitra připomínky.]

Pozn. Zmocnění udělené tímto § vládě již zaniklo. Viz pozn. u § 2—4 ob. zř.

§ 24. Ustanovení zákonná o právech virilistů, jakož i ustanovení šesté hlavy moravského obecního zřízení ze dne 15. března 1864, čís. 4 zem. zák. se zrušují.

Ustanovením § 24 nov. k ob. zř. ze 7. února 1919 sb. 76 nebyly dotčeny závazky, jež velkostatkáři dle § 84 ob. zř. mor. ze svazku obecního vyňati jako konkurenč-

ni činitelé silniční dle čl. V. z. ze dne 7. února 1886 mor. z. z. č. 20 pravoplatně převzali prve, nežli citovaná no-	vela nabyta působností. (Nálež ze dne 7. prosince 1921 č. 16381.)
--	---

§ 25. Rovněž se zrušuje 2. věta § 65 českého obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák.

§ 26. Nařízením bude stanoveno, od kdy mají ustanovení shora uvedená platiti na Slovensku.

Pozn. Dosud neprovedeno.

§ 27. Zákon tento nabude účinnosti zároveň s novým řádem volebním v obcích.

Zároveň pozbývají platnosti všechny zákony, pokud tomuto zákonu odporují.

Pozn. Zákon nabyl účinnosti dnem 18. února 1919.

§ 28. Provedením pověřují se ministři vnitra, financí, veřejných prací, školství a národní osvěty, zdravotnictví, sociální péče.

2.

I. finanční novela z roku 1921.

Zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n.,
o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí
a měst s právem municipálním.

Národní shromáždění republiky Československé
usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Finanční hospodářství obcí.

O rozpočtu.

§ 1. ⁽¹⁾ O všech příjmech a vydáních obce, podniků, ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných sestaviti jest každoročně rozpočet pro nejbližší správní rok, který jest totožný se správním rokem státním.

⁽²⁾ Rozpočet dělí se v rozpočet rádný a mimořádný.

Pozn. k § 1. Ustanovení §§ 1—5 obecní finanční novely nebrání použití příjmu rozpočtu rádného k úhradě vy-

dání rozpočtu mimořádného. (Nález ze dne 21. září 1925 č. 8910/25.)

§ 2. Příjmy rozpočtu rádného se skládají:

1. z pravidelně se opětujících výtěžků jmění obecního, pak ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných,

2. z čistých výtěžků výdělečných podniků obecních,

3. z příspěvků, z výnosu poplatků a dávek obecních, již povolených,

4. z přidělů státních a

5. z jiných různých, pravidelně se opakujících příjmů.

§ 3. Příjmy rozpočtu mimořádného se skládají:

1. z mimořádných příjmů ze jmění obecního,

2. z příjmu za prodaný obecní majetek,

3. z výnosu půjček,

4. z výnosu mimořádných, k úhradě zvláště označených mimořádných výdajů vypsaných příspěvků, poplatků a dávek,

5. z jinakých nahodilých příjmů.

Pozn. k § 3. 1. Usnesení ob. zast. o tom, jakým způsobem má být uhrazen nekrytý schodek rozpočtový (zda mimořádnou zápůjčkou či najednou), je pouhou ho-

spodářskou disposicí a nikoli rozhodnutím či opatřením konstitutivním. Nemůže tedy vejíti v právní moc a může být měněno (Boh. 1438/22 —653/21).

§ 4. ⁽¹⁾ Výdaje rozpočtu rádného obsahují pravděpodobně očekávané, opakující se výdaje, nutné k zachování obecního jmění, k úhradě služebních požitků personálu obecního, k obstarávání správy obecní a k pravidelnému plnění úkolů, obci zákonem nebo jinak uložených, nebo do činnosti její ve všeobecném veřejném zájmu spadajících, jmenovitě též ke zúrokování a umořování dluhů obecních.

⁽²⁾ Výdaje rozpočtu mimořádného obsahují pravděpodobně očekávané výdaje nahodilé nebo dočasné, jmenovitě výdaje k nabytí nového a k trvalému zvýšení hodnoty dosavadního majetku obecního.

Pozn. k § 4. 1. Pro otázku, jestli určitá výdajová položka obecního rozpočtu odůvodněna, je směrodatno, bylo-li dotyčné vydání v rozpočtovém roce pravděpodobno v době, kdy obec o rozpočtu se usnášela; nerozhodno jest, že v době, kdy o

rozpočtu rozhodoval v cestě instancí nadřazený úřad samosprávný, bylo již jisto, že dotyčné vydání v rozpočtovém roce učiněno nebude (Boh. 2315/23).

2. Není zákonné překážky, aby obec vložila do rozpočtu položku za účelem zřízení.

ní fondu na krytí budoucích potřeb. (Nález ze dne 27. listopadu 1928 č. 16.030/27).

3. Správce církevní lidové školy na Slovensku není legitimován ke stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu do rozhodnutí župního výboru, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání domáhající se toho, aby do obecního rozpočtu byla vložena položka na ho-

norář pro správce této školy. (Usnesení ze dne 13. září 1926 č. 2495/26.)

4. Jestliže aktivní nedoplatky z minulých let, které byly již do příjmů rozpočtu určitého roku vloženy, v tomto roce do pokladny obecní nedošly, sluší je prelimitovat v rozpočtu roku následujícího. (Nález ze dne 14. června 1926 č. 1738.)

§ 5. (1) Příjmy mimořádnými nesmějí být i hrazeny výdaje rozpočtu řádného.

(2) Přesuny v položkách vydání a příjmu rozpočtu podléhají schválení bezprostředního úřadu dohlédacího.

(3) Nešetří-li starosta nebo ten, kdo poukazuje vydání k výplatě (§ 8), ustanovení tohoto, ručí za škodu obci tím vzešlou.

(4) O povinnosti k náhradě škody rozhoduje bezprostřední úřad dohlédací, z jehož výroku může jak obec, tak i ten, proti němuž byl výrok na náhradu škody vydán, se odvolati.

(5) Na základě právoplatného výroku dohlédacího úřadu rozhoduje řádný soud o výši náhrady, při čemž výrokem dohlédacího úřadu o povinnosti k náhradě škody jest vázán.

§ 6. (1) Rozpočet (§ 1) připravuje starosta obce a po projednání v obecní radě předkládá jej obecnímu zastupitelstvu. Obecní zastupitelstvo usnází se o něm nejdéle dva měsíce před počátkem správního roku, pro který rozpočet zní. Rozpočet budiž po dobu 14 dní před tím, než se bude o něm usnášeti obecní zastupitelstvo, vyložen u obecního úřadu k veřejnému nahlédnutí, když byl prve s finanční komisí (§ 9) sdělen, aby se o něm vyjádřila. Dobu, po kterou bude rozpočet vyložen, jest veřejně způsobem v obci ob-

vyklým vyhlásiti. O vyjádření finanční komise a podmínkách, učiněných k rozpočtu, jest při usnášení se o rozpočtu jednati.

(2) Schůzi obecního zastupitelstva, ve které se má usnísti o rozpočtu, jest svolati a veřejně prohlásiti aspoň 3 dny napřed. K platnému usnášení jest třeba přítomnosti nejméně dvou třetin členů obecního zastupitelstva; usnesení děje se nadpoloviční většinou přítomných.

(3) Nesejde-li se do schůze zastupitelstva, nebo není-li při projednávání a usnášení se o rozpočtu přítomno tolik členů, aby se mohli platně usnášeti, má starosta členy zastupitelstva a za řádně omluvené členy jejich náhradníky do schůze o témže předmětu znovu svolati a připomenouti, že schůze ta bude k usnášení schopna bez ohledu na počet přítomných.

(4) Usnesení obecního zastupitelstva o rozpočtu jest způsobem v obci obvyklým po dobu 14 dnů veřejně vyhlásiti. Z usnesení možno se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu.

(5) Do rozpočtu nahlížeti, připomínky k němu činiti, jakož i z usnesení o něm se odvolati má právo každý volič nebo poplatník v obci.

Pozn. k § 1. 1. Také usnesení obce, jímž má se převzít nějaký »závazek« (§ 97 č. 3 čes. ob. zřízení) může se státi za šetření ustanovení odst. 3. § 6 fin. novely. (Schopnost schůze ob. zastupitelstva k usnášení.) (Nález ze dne 2. září 1924 č. 12578.)

2. Obecní rozpočet, dozorčím úřadem v základě § 7 odst. 3. a 4. ob. fin. nov. doplněný nebo sestavený, dlužno ve smyslu § 6 odst. 4. ob. fin. nov. v obci veřejně vyhlásiti; teprve touto vyhláškou sděluje se doplněný

resp. sestavený rozpočet občanům majícím vůči němu postavení stran. (Nález ze dne 24. října 1924 č. 22470/23.)

3. Lhůta k rekursu do usnesení obec. zastupitelstva o rozpočtu nepočne běžeti, dokud usnesení to nebylo podle § 6 odst. 4. ob. fin. nov. č. 329/1921 veřejně vyhlášeno. Vyhláška, kterou se ve smyslu § 40 cit. zákona publikuje toliko usnesení současně učiněné o vybírání přírážky k úhradě rozpočtového schodku, oné vyhlášky

o rozpočtu nenahrazuje. (Nález ze dne 22. října 1925 č. 19390.)

4. Z §u 6 odst. 5. obecní finanční novely plyne legitimace poplatníků a voličů ke stížnosti na nejvyšší správní soud ve věcech obecního roz-

počtu (v nálezu nevysloveno). (Nález ze dne 7. dubna 1925 č. 7119.)

5. Místní politické organisační přísluší legitimace k stížnosti ve věci obecního rozpočtu jen tehdy, je-li poplatníkem v obci (Boh. 2654/23).

§ 7. (1) Rozpočet obecní předložiti jest ihned po prošlé lhůtě odvolací bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, a tož bylo-li proti němu podáno odvolání nebo mají-li býti vybírány obecní přírážky ve výši potřebující vyššího schválení, ve dvou stejnopisech, jinak jednoduše. Jeden stejnopis zůstane pro úřední potřebu vždy u bezprostředního úřadu dohlédacího.

(2) O rozpočtu naříkaném rozhoduje bezprostřední úřad dohlédací jen v rámci podaného odvolání, má však právo a povinnost současně zkoumati, vyhovuje-li rozpočet všem ustanovením zákonným, jmenovitě jsou-li v něm též zařazena veřejná plnění, obci po zákonu příslušející, nebo platy peněžní, zakládající se na vykonatelném titulu, pokud jsou takové závazky obce bezprostřednímu úřadu dohlédacímu známy.*

(3) Jde-li o schválení obecních přírážek, přezkoumá bezprostřední úřad dohlédací rozpočet v jednotlivých položkách, může si vyžádati od obecního starosty potřebné vysvětlivky, činiti připomínky, týkající se doplnění nebo opravy rozpočtu. O těchto připomínkách budiž v obecním zastupitelstvu nejdéle do 14 dnů jednáno. Jde-li o připomínku, podle které jest do rozpočtu zařaditi veřejná plnění obci po zákonu příslušející nebo platy peněžní, zakládající se na vykonatelném titulu, budiž obci nařízeno, aby rozpočet v označeném směru do 14 dnů doplnila s upozorněním, že jinak dohlédací úřad rozpočet takto sám doplní a k úhradě potřebnou přírážku k přímým daním vypíše.*

(4) Nesestavila-li obec rozpočtu ve lhůtě zákonné a ani přes vyzvání bezprostředního úřadu dohlédacího ve lhůtě tímto jí stanovené, může tento úřad sestaviti rozpočet z moci úřední nákladem obce. Ve vyzvání úřadu dohlédacího budiž na tyto následky výslovně upozorněno.

(5) Z rozhodnutí bezprostředního úřadu dohlédacího, kterým bylo po rozumu ustanovení odst. 3. nařízeno doplniti rozpočet, nebo kterým byl podle odst. 4. tohoto paragrafu rozpočet obecní z moci úřední sestaven, může se obecní zastupitelstvo s účinkem odkládacím odvolati k vyššímu úřadu dohlédacímu.

(6) Mají-li býti vybírány obecní přírážky k přímým daním ve výměře, podléhající schválení vyššího úřadu dohlédacího, předloží bezprostřední úřad dohlédací rozpočet, přezkoušev jej ve smyslu odst. 3., s příslušným návrhem vyššímu úřadu dohlédacímu, jemuž co do přezkoušení a případného doplnění rozpočtu příslušejí stejná práva, jako bezprostřednímu úřadu dohlédacímu podle ustanovení předchozích.*

Pozn. Odst. 2., 3. a 6. pozměněn druhou fin. novelou.

Pozn. k § 7. 1. Byl-li zrušen rozpočet obce a jí uloženo, aby úhradové položky v určitém směru doplnila, nebrání to obci, aby šetříc tohoto poukazu sdělala úplně nový rozpočet. (Nález ze dne 30. září 1922 č. 13467. Boh. 1534/22.)

2. Položky obecního rozpočtu musí spočívat na konkrétním reálním podkladu, podle okolností případu dostatečném k tomu, aby bylo lze posouditi jich účelnost a přiměřenost; je podstatnou vadou řízení, když vyšší instance, nemajíc takového podkladu, o účelnosti a přiměřenosti jich rozhodovala (Boh. 1534/22—913/21).

3. Dohlédací úřad nemůže ani na základě §u 7 ani na základě §u 18 ob. fin. novely č. 329 z r. 1921 Sb. dávatí obci závazné direktivy pro sestavování rozpočtů pro příští roky správní. (Nález ze dne 18. dubna 1928 č. 9873/28.)

4. Dohlédací úřad, rozhoduje dle § 7 odst. 2. ob. fin. nov. č. 329/1921 o rozpočtu naříkaném, jest vázán na rámec podaného odvolání; mimo tyto hranice nemůže pů-

sebiti na opravu nebo doplnění rozpočtu jinak nežli prostředky, které mu dává odst. 3. cit. paragrafu. (Nález ze dne 10. prosince 1925 č. 23755.)

5. »Vykonatelným titulem« v § 7 odst. 3. ob. fin. nov. rozumí se toliko exekuční titul ve smyslu exek. předpisů. (Nález ze dne 24. října 1924 č. 22470/23.)

6. Z § 23 odst. 3. ob. fin. nov. nemůže dozoreč úřad dovozovati oprávnění, zařaditi v základě § 7 odst. 3. cit. zákona z dozoreč moci do obecního rozpočtu annuity obecní výpůjčky, pro něž není tu vykonatelného titulu. (Nález ze dne 24. října 1924 č. 22470/23.)

7. Pokud nejde o doplnění rozpočtu obecního potřebou na veřejná plnění obci po zákonu náležející nebo na peněžní platy zakládající se na vykonatelném titulu, je dohlédací úřad podle § 7 odst. 3. ob. fin. nov. č. 329/1921 oprávněn toliko činiti připomínky a event. obec přiměti, aby o nich jednala, nepřisluší mu však právo, aby podle výsledků svého přezkoumávání rozpočet obecní sám věcně opravoval a upravoval. (Nález ze dne 10. prosince 1925 č. 23755.)

8. Dozoreč oprávnění podle § 7 odst. 3. ob. fin. nov. č. 329/1921 Sb. přísluší dle dohlédacímu úřadu i tehdy, když ani proti rozpočtu obecnímu nebylo podáno od-

volání, ani nejde o povolení obecních přírůžek. (V nálezu nevysloveno, jen v poradním protokole.) (Nález ze dne 22. října 1926 č. 14000.)

9. Obecní rozpočet, dozorečím úřadem v základě § 7 odst. 3. a 4. ob. fin. nov. doplněný nebo sestavený, dlužno ve smyslu § 6 odst. 4. ob. fin. nov. v obci veřejně vyhlásiti; teprve touto vyhláškou sděluje se doplněný resp. sestavený rozpočet občanům majícím vůči němu postavení strany. (Nález ze dne 24. října 1924 č. 22470/23.)

10. Usnesení zemského výboru, kterým v základě § 7 odst. 3. ob. fin. nov. byl obecní rozpočet doplněn a vypsána obecní přírůžka k úřadě potřebná, může stížností na nejvyšší správní soud nařikáno býti nejen obcí, nýbrž i každým poplatníkem nebo voličem v obci. (Nález ze dne 24. října 1924 č. 22470/23.)

11. ¹⁾ Sestaví-li bezprostřední dohlédací úřad (na Moravě zemský výbor) obecní rozpočet místo obec. zastupitelstva, má do tohoto postupu právo stížnosti pouze obec nikoliv poplatník.

²⁾ Není nezákonné, použije-li dohlédací úřad (okresní po příp. zemský výbor) při sestavení rozpočtu obecního osnovy rozpočtu obcí připravené.

³⁾ Příspěvky dle § 27 zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329

sb. z. a n. může obec, po příplatník nemá právního náro-
padě úřad dohlédací, žádati ku, aby se tak stalo. (Nález
dle volného uvážení — po- ze dne 4. června 1924 č. 9919.)

O vydáních a jejich poukazování.

§ 8. ⁽¹⁾ Hospodářství obecní vede se v mezích rozpočtu.

⁽²⁾ Veškerá vydání důchodů obecních, jakož i ústavů, podniků a fondů obecních a obcí spravovaných poukazuje v rámci právoplatně stanoveného rozpočtu k výplatě starosta obce podle usnesení obecní rady nebo jejího zmocnění.

⁽³⁾ Jenom v případech naléhavých a nepředvídaných, kterých beze škody a nebezpečnosti pro obec neb občanstvo nelze odložit, může starosta sám s vlastní odpovědností poukázati nutné vydání, musí však v nejbližší příští schůzi předložit věc k dodatečnému schválení obecní radě, po případě, jde-li o vydání rozpočtem neuhrazené, obecnímu zastupitelstvu podle ustanovení dále uvedených,

⁽⁴⁾ Nebyl-li rozpočet na ten který rok ještě právoplatně stanoven, může býti hospodařeno v rámci rozpočtu na rok právě prošlý, pokud nejsou výdajové položky předcházejícího rozpočtu vyšší, než rozpočtu, o který jde. Výjimečně mohou býti konány i nové výdaje, obsažené v rozpočtu posud právoplatně nestanoveném, je-li k nim obec po zákonu povinna.

⁽⁵⁾ U podniků a ústavů obecních může býti usnesením obecního zastupitelstva i jiná osoba než obecní starosta pověřena právem poukazovati běžné výdaje k provozování podniku nutné, ale vždy jen v rámci právoplatně stanoveného rozpočtu. Předchozí dva odstavce platí i zde obdobně.

Pozn. k § 8. 1. Úspora zů-
vůbec příjmem obce ve smy-
skaná snížením amortisací slu § 8 fin. nov. (Nález ze
anuit obecních zápůjček není dne 28. VI. 1924, č. 9493/24.)

§ 9. Ve všech obcích jest zřídití zvláštní finanční komisi. Výjimku může povoliti v případech zvláštního ohledu hodných vyšší úřad dohlédací. O počtu členů platí ustanovení § 9 zák. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb.z. a n.

(2) Polovici členů volí obecní zastupitelstvo, ostatní ustanovuje bezprostředně dohlédací úřad, vyžádav si návrhy volebních skupin a šetře — pokud možno — zásady poměrného zastoupení. Při tom budiž šetřeno zásady, že komise má se skládati aspoň polovici z nečlenů obecního zastupitelstva a míti odborníky.

(3) Finanční komise má právo kontrolovati veškeré hospodářství obecní a odvolati se s účinkem odkládacím ze všech usnesení obecního zastupitelstva povahy finanční.

(4) Komisi této musí býti zejména předloženy rozpočty a účty obecní před veřejným vyložením, aby je prozkoumala a o nich se vyjádřila.

(5) Komise musí svá vyjádření podati do 8 dnů a ve zvláštních nutných případech do 3 dnů, nebyla-li jí povolena obecním zastupitelstvem neb obecní radou lhůta delší, jinak se k vyjádření nehledí.

(6) Vyskytla-li se v komisi mínění věcně odchylná, budiž též stanovisko menšiny i s důvody ve vyjádření pojato.

Pozn. k § 9. 1. Členství obecní finanční komise zaniká resignací teprve, když resignace stala se právoplatnou. (§ 8 zák. č. 253/22 novela k řádu volení v obcích). (Nález ze dne 2. září 1924 č. 12578.)

2. I. Není ustanovení zákona, že počet členů obecní finanční komise musí býti sudý.

II. Je-li počet členů obecní

finanční komise 15, volí obecní zastupitelstvo 8 členů a dohlédací úřad jmenuje ostatní, tedy 7. (Nález ze dne 9. června 1925 č. 11141/24.)

3. Z §u 9, zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. z. a n. nelze dovoditi právo jednotlivého voliče ke stížnosti do výroku politického úřadu II. instance, jímž i jmenováni byli členové finanční obecní komise. (Usnesení ze

dne 22. května 1924 č. 5410/24.)

4. Z práva finanční komise kontrolovati veškerého hospodářství obecní (§ 9 fin. nov.), plyne její oprávnění, nahlížeti do veškerých spisů obecních, tedy i do spisů městské rady, pokud se týkají obecního hospodářství (Boh. 1575/22).

5. Návrh na usnesení o obecní zápůjčce nemusí býti prvé s obecní finanční komisí sdělen za účelem vyjádření. (§ 9 fin. novely.) (Nález ze dne 2. září 1024 č. 12578.)

6. Obecní finanční komise

není legitimována stěžovati si do usnesení obecní rady povahy finanční, leč by tvrdila, že obecní rada učinila nekompetentně usnesení spadající do příslušnosti obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 15. prosince 1924 č. 17776.)

7. Finanční komise je podle §u 9. zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. z. a n. legitimována k odvolání do rozhodnutí obecního zastupitelstva o konkrétním předpisu samostatné dávky obecní. (Nález ze dne 1. prosince 1928 č. 29.411/28.)

§ 10. (1) Vydání, která nejsou v rozpočtu (§ 8, odst. 2.) obsažena, nesmějí býti učiněna, není-li současně právoplatně zabezpečena jejich úhrada.

(2) Návrh na vydání v rozpočtu neobsažené může vycházeti pouze od obecní rady, a musí býti finanční komise požádána, aby se o něm vyjádřila.

(3) Usnesení o takovém vydání bez současného zabezpečení úhrady jest neplatné a nesmí býti provedeno. Za škodu z jeho provedení ručí osobně starosta nebo náměstek, který je provádí, a ti členové obecní rady neb obecního zastupitelstva, kteří hlasovali pro usnesení nebo provedení jeho. Pro to provedeno budiž hlasování dle jmen a jména těch, kteří pro návrh ten hlasovali, v protokole o schůzi zapsána.

(4) Ručení toto pomíjí, jakmile byly účty podle § 16- právoplatně schváleny.

(5) O vymáhání náhrady škody platí obdobně ustanovení §u 5, odst. 4. a 5.

Pozn. k § 10.

1. Před usnesením o zahájení sporu obcí, na jehož útraty není pamatováno v obec-

ním rozpočtu, jest třeba provést řízení dle § 10. ob. fin. nov. (Nález ze dne 4. května 1927 č. 8787.)

2. Porušení normy odst. 1. § 10 zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329 sb. nečiní přes obsah předpisu první věty

odst. 3. téhož § usnesení obecní / representace zmatečným. (Nález ze dne 28. června 1924, č. 4300.)

§ 11. Učiní-li se jinak zastupitelstvu návrh na nové vydání, musí být odkázán obecní radě a finanční komisi, aby se o něm vyjádřily a navrhly úhradu. Teprve po tom může být vydání schváleno obecním zastupitelstvem spolu s úhradou.

§ 12. ⁽¹⁾ Co uvedeno v §§ 10 a 11 o návrhu na nová vydání, platí též o návrhu na zastavení nebo snížení rozpočtového příjmu.

⁽²⁾ Ve všech těchto případech platí ustanovení odst. 2. až 5. § 6 obdobně.

Pozn. k § 12.
1. § 12 ob. fin. nov. nepřichází vůbec v úvahu, když ob. zast. instancně rozhoduje o zákonitosti předpisu obecní dávky (Boh. 2874/23).

§ 13. Výjimka z ustanovení §§ 10 a 11 připouští se jen, běží-li o náhlá, nepředvídaná opatření, která naprosto nemohou být odložena, na příkl. při živelních pohromách. V takových případech musí však věc být předložena obecnímu zastupitelstvu k usnesení o úhradě nejdéle v nejbližší schůzi svolané do 14 dnů, a to s návrhem obecní rady i finanční komise.

§ 14. ⁽¹⁾ Jde-li o nový podnik nebo zařízení v rozpočtu neuvedené, k jejichž úhradě bude třeba učinit půjčky, zciziti kmenové jmění obecní, zvýšiti přírážky obecní k daním přímým nebo nepřímým nejméně o 20% nebo zavésti novou nebo zvýšiti nejméně o jednu pětinu dosavadní samostatnou dávku obecní — nehledě k předpokládanému čistému výnosu — musí povšechný plán a rozpočet být předložen finanční komisi, aby je prozkoumala a o nich vyjádření podala, načež nutno je po dobu 14 dnů před schůzí obecního zastupitelstva vyložit

veřejně k nahlédnutí, což způsobem v obci obvyklým budiž veřejně vyhlášeno.

⁽²⁾ Podá-li v této lhůtě námitky proti návrhu nejméně jedna desetina voličů zapsaných v posledním pravoplatném stálém seznamu voličském, budiž usnesení obecního zastupitelstva o tom, zdali a jakým způsobem se má podnik nebo úřízení provésti, ve všech případech předloženo bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, aby je schválil. Vždy však stačí podpis 5000 voličů.

O účtování, sestavování účtů a dozoru.

§ 15. ⁽¹⁾ Obce jsou povinny o všech příjmech a výdajích vésti řádně knihy podle vzorů, jež budou vyšším dohlédacím úřadem předepsány neb schváleny.

⁽²⁾ Tento jest oprávněn na útraty obce knihy založiti a pořádek v nich zavésti, nebyly-li vedeny vůbec, nebo byly-li vedeny nesprávně.

⁽³⁾ Nemá-li obec úředníka, jenž by vedl knihy a pokladnu, buďtež knihy a pokladna vedeny některým členem obecního zastupitelstva, jím stanoveným, který smí výplaty konati toliko na poukaz starosty neb úřadujícího náměstka.

§ 16. ⁽¹⁾ Nejdéle 3 měsíce po skončení správního roku jest knihy účetně uzavřiti, a starosta obce jest povinen po projednání v obecní radě předložiti veškeré doložené účty o příjmech a výdajích důchodů obecních, jakož i ústavů, podniků a fondů obecních a obcí spravovaných finanční komisí, aby je prozkoumala, a s jejím vyjádřením obecnímu zastupitelstvu, aby se o nich usneslo. Účty obecním zastupitelstvem schválené jest předložiti k revisi bezprostřednímu úřadu dohlédacímu a připojiti pro potřebu jeho opis celkové účetní závěrky.

⁽²⁾ Účty tyto, vyjímajíc účty výdělkových pod-

niků obecních, jimiž by mohlo být prozrazeno obchodní tajemství, buďtež nejméně 14 dní před schůzí obecního zastupitelstva veřejně k nahlédnutí vyloženy. Dobu, po kterou budou vyloženy, jest způsobem v obci obvyklým vyhlásiti, o podaných připomínkách jest při usnášení se o účtech jednati.

(³) Odstavce 2. až 5. § 6 platí obdobně.

(⁴) Bezprostřední dohlédací úřad přezkoumá předložené účty, při čemž může od obecního starosty žádati potřebná vysvětlení. Neshledá-li závad, účty schválí, jinak oznámí zjištěné závady obecnímu starostovi a učiní zároveň opatření, aby byly odstraněny.

(⁵) Nedojdou-li starosty obce do 3 měsíců od dohlédacího úřadu žádné výtky proti předloženým účtům, jest účty považovati za schválené.

(⁶) Zodpovědnost starosty obce i členů obecního zastupitelstva z hospodářské správy toho kterého správního roku pomíjí, vyjímajíc případ činu trestného, po 4 letech ode dne, kdy obecní zastupitelstvo účty za rok ten schválilo.

(⁷) O vymáhání náhradní škody platí obdobně ustanovení § 5, odst. 4. a 5.

§ 17. (¹) Inventář movitého i nemovitého jmění obce, ústavů, podniků i fondů obecních a obcí spravovaných jest vésti v patrnosti tak, aby vždy se skutečným stavem souhlasil.

(²) Obce jsou povinny na vyzvání bezprostředního úřadu dohlédacího předložiti mu k nahlédnutí inventář se součástkami.

§ 18. (¹) Vyššímu úřadu dohlédacímu náleží, aby z moci úřední aspoň jednou ve 4 letech přesvědčil se o stavu hospodářství obcí s více než 3000 obyvatelů, neb obcí, které vládnou větším majetkem, po případě aby provedl odbornou revisi buď celého hospodářství nebo některého jeho odvětví, jmeno-

vitě, je-li tu podezření nesprávného hospodaření. Při tom může dle okolností případu užití též orgánů bezprostředního úřadu dohlédacího. V ostatních obcích provádí revisi bezprostřední úřad dohlédací. Vyšší úřad dohlédací však jest oprávněn kdykoli vykonati přehlídku neb odbornou revisi hospodářství také kterékoli z těchto obcí. Dožádáním ministerstva vnitra nebo ministerstva financí za provedení takové revise u kterékoli obce povinen jest i mimo stanovený revisní program vyhověti.

(²) Náklady spojené s přehlídkou nebo revisí nese pravidelně vyšší dohlédací úřad, který ji provádí. Obci může býti uložena náhrada nejvýše polovice nákladu vzniklého provedením odborné revise, zjistí-li se nesprávnosti nebo nepořádky v hospodářství obecním. Náklady odborné revise provedené k žádosti obce nese tato zcela. V obou těchto případech jest ten, kdo se nesprávností nebo nepořádku dopustil, povinen obci náklad revise nahraditi. Prokázaných chyb početních se netýká povinnost náhrady, stanovená v tomto odstavci. O vymáhání této náhrady platí obdobně ustanovení § 5, odst. 4. a 5.

(³) Starosta obce povinen jest revidujícím orgánům předložiti všechny potřebné pomůcky, jmenovitě též zápisy o všech schůzích obecní rady, finanční komise a obecního zastupitelstva.

(⁴) Všechny obce povinny jsou nejdéle do 3 měsíců po skončeném správním roce podati vyššímu úřadu dohlédacímu výkaz obecních dluhů k 31. prosinci roku právě prošlého.

(⁵) Všechny úřady veřejné, samosprávné i státní, povinny jsou revidující orgány při výkonu jim svěřeného úkolu účinně podporovati, pokud tomu nejsou na odpor výslovná ustanovení zákonná.

Pozn. k § 18.

1. Odporuje zákonu, jestliže dohlédací úřad vyslovuje ve

smyslu § 18 2. odst. 4. věty zákona z 12. srpna 1921 č. 329 sb. povinnost k náhradě

revisních útrat, vysloví, jakou část útrat těch má povinná osoba obci nahraditi. (Nález ze dne 26. října 1925 č. 17976.)

2. Z §u 18. ob. fin. novely

neplyne dozorcímu úřadu právo, aby nařídil obci odstranění závad revisi zjištěných. (Nález ze dne 9. listopadu 1927 č. 22.641/27.)

O úhradě.

§ 19. ⁽¹⁾ K úhradě výdajů obecních užití jest především výnosu obecního jmění.

⁽²⁾ Je-li některá část tohoto jmění věnována k úhradě určitých výdajů, nesmí býti výnosu takového jmění užito k účelům jiným.

Prováděcí nařízení k § 19. (uveřejněno ve sb. z. a n. pod číslem 143/1922).

⁽¹⁾ Stejně jako §§ 2 a 3 uvádějí mezi rozpočtovými položkami v příjmu na prvním místě příjem ze jmění obecního, vytýká se i v § 19 výnos jmění obecního jako příjem, k němuž jest při stanovení úhrady v první řadě hleděti.

⁽²⁾ Jméni věnované určitému účelu a jeho výnos musí býti tomuto účelu zachován a nesmí ho býti užito k úhradě výdajů všeobecných.

§ 20. ⁽¹⁾ Je-li několik osad sloučeno v jednu místní obec s výhradou, že každá z nich podrží vlastnictví svého majetku, jest příjmů z toho kterého majetku plynoucích upotřebiti podle učiněné dohody, nedošlo-li však k takové dohodě, ke krytí výdajů na dotčenou osadu připadajících. Případný přebytek zůstává výhradním vlastnictvím osady.

⁽²⁾ O správě takového vlastního osadního jmění platí obdobně ustanovení tohoto zákona.

Prováděcí nařízení k § 20.

⁽¹⁾ Je-li zde zvláštní jmění (majetek) jednotlivých osad, jest o něm vésti oddělený inventář a sestaviti o příjmech i výdajích zvláštní rozpočet.

⁽²⁾ V osadách, kde není místního zastupitelstva, vede správu takového jmění zastupitelstvo obecní.

⁽³⁾ Není-li dohody o tom, jak jest příjmů z takového jmění užívati, jest ho upotřebiti k úhradě nákladů na osadu přípa.

dajících. Tyto budou sestávati z podílu na schodku rozpočtu o společných výdajích obecních, který se určí v poměru přímých daní v jednotlivých osadách předepsaných, a ve zvláštních výdajích podle § 25 pouze na osadu připadajících.

⁽⁴⁾ Nestali-li výnos osadního jmění k úhradě nákladů na osadu připadajících, bude hraditi schodek pravidelně přírůžkou k daním přímým v osadě předepsaným.

§ 21. ⁽¹⁾ Všechn majetek obce, ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných jest spravovati tak, aby, plně vyhovuje účelu, ku kterému jest věnován, neztenčeně zůstal zachován, pokud pak může poskytovat výtěžků, aby se docílovalo trvale výtěžku co největšího, není-li to obecně prospěšným zájmům na újmu.

⁽²⁾ Jmenovitě jest také dbáti, aby s ohledem na znehodnocení součástí majetku, podléhajících opotřebení, byly nashromážděny fondy potřebné ke znovuzřízení těchto součástí neb opatření náhrady za ně, pokud nejde o investice z půjček, které jest umořovati podle ustanovení § 23, odst. 3. Fondů takto vzniklých může býti užito k jinému než výtěžnému účelu jen se svolením bezprostředního úřadu dohlédacího.

⁽³⁾ Řádného výtěžku užití jest k úhradě výdajů řádného rozpočtu běžného roku, a byly-li výdaje tyto uhrazeny, případně k úhradě rozpočtu mimořádného. Přebytků užití jest k úhradě výdajů rozpočtu nejbliže příštích dvou roků správních. Není-li jich k tomu účelu třeba, schvaluje usnesení obecního zastupitelstva o jejich užití bezprostřední úřad dohlédací.

⁽⁴⁾ Mimořádných výtěžků užití jest, pokud jich není potřebí k úhradě výdajů rozpočtu mimořádného, k rozmnožení, případně zvýšení hodnoty kmenového jmění, v první řadě ke splacení dluhů na dotčeném majetku váznoucích.

⁽⁵⁾ Není dovoleno ani majetek ani případný přebytek jeho výnosu rozdělit.

Prováděcí nařízení k § 21.

(¹) S majetkem obce, ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných hospodáří jest tak, aby především neztenčeně zůstal zachován. Proto jest dbáti, aby obyčejným potřebám jednotlivých součástí tohoto majetku vznikající úbytek byl kryt rezervami, které k tomu účelu jest dovoleno tvořiti. Poskytují-li ta která součást majetku nějaký výnos, tvořiti lze takové rezervy především z tohoto výnosu. Jen výjimečně a jmenovitě v případech, kdy součást majetková svým určením docílení výnosu vylučuje, lze tvořiti takové rezervy i z příjmů jinakých.

(²) Rezervy takové musí tvořiti fondy skutečné, musí tedy záležeti v peněžních prostředcích bezpečně uložených a nestačí pouze provádění odpisů v účtech a inventáři.

(³) Užití se jich smí po usnesení obecního zastupitelstva výhradně k účelu, pro který byly určeny, t. j. ke znovuzřízení opotřebovaných součástí majetku neb opatření náhrady za ně.

(⁴) Jakékoli jiné opotřebení těchto rezerv podmíněno jest svolením bezprostředního úřadu dohlédacího.

(⁵) Byl-li ten který předmět majetkový pořízen zcela nebo z části z půjčky k tomu účelu učiněné, která musí v ustanovené době býti umořena, nelze ohledně hodnoty půjčkou opatřené až do zapravení půjčky tvořiti rezervy obnovovací, nýbrž mohlo by se tak státi jen ohledně zbytku hodnoty.

(⁶) Při správě majetku, který podle své povahy a svého určení může poskytovat výtěžku, nutno hleděti k tomu, aby byla zajištěna výnosnost trvalá, a to co největší, od kteréžto zásady uchýliti se lze v případech, odůvodněných jinakým prospěchem všeobecným, nikoli však pouze ohledy na jednotlivé vrstvy občanstva nebo jednotlivce. Tím však není dotčeno ustanovení zákona ze dne 17 července 1919, č. 421 Sb. z. a n., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

(⁷) Obecní jmění nebo přebytek jeho výnosu nesmí býti rozdělen; nesmí se tak státi ani tím způsobem, že by na př. výnos z lesa byl zcela nebo částečně in natura rozdělen mezi občanstvo. Neruší se ovšem na příklad právo obecního zastupitelstva, aby stavebním dřívím poskytl podpory pohořelým a pod.

§ 22. (¹) Výdělečné podniky obcí, ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných jest vésti, pokud nebude hospodářství takových podniků podrobně upraveno zvláštním zákonem, pravidelně tak, aby příjmy kryly aspoň všechna vydání včetně zúrokování a umořování základního kapitálu.

(²) Přebytků užití jest, pokud výdělečný podnik není součástí zvláštního jmění účelového, k úhradě všeobecných řádných výdajů obecních.

(³) Tvořili-li se z podniku jiné než v § 21, odst. 2., zmíněné fondy, smí jich býti užito jen se svolením bezprostředního úřadu dohlédacího.

Prováděcí nařízení k § 22.

(¹) Za výdělečné podniky podle tohoto zákona jest považovati všechny soukromohospodářské podniky, které podle své povahy k docílení zisku směřují a jejichž zařízení užívati nebo výrobky odbíratí není občanstvo veřejnoprávními ustanoveními nuceno. Patří sem tedy na příklad podniky elektrické, plynárny, pohřební ústavy a pod. Vodárnou, dodávající vodu soukromníkům, bylo by za podnik zcela nebo částečně výdělečný považovati tehdy, jestliže odběr vody záleží na svobodném rozhodnutí odběratele.

(²) Podniky výdělečné spravovati jest podle zásad obchodnických se snahou a patrným úmyslem, aby bylo docíleno zisku, nejméně však, aby příjmy kryly aspoň všechna vydání včetně zúrokování a umořování základního kapitálu.

(³) Ustanovení § 21 zákona a prováděcího nařízení k němu ohledně fondův obnovovacích platí i pro podniky výdělečné s tím pouze rozdílem, že obnovovací rezervy u podniků výdělečných nemusí vždy záležeti ze vkladů nebo cenných papírů a pod., nýbrž že tu stačí, jsou-li takové fondy, tvořící pasiva podniku, kryta náležitými aktivy. Odstavec 3. §u 22 zákona však připouští, aby byly tvořeny i rezervy jiné, na př. ztrátové, s nimiž však vůbec nelze nakládati bez svolení bezprostředního úřadu dohlédacího. Bylo-li by tedy nutno takové rezervy ztrátové užití na př. k úhradě ztrát v podniku vzniklých, musí býti dříve žádáno za svolení tohoto úřadu.

(⁴) Při podnicích, které povahou svou nejsou výdělečné, nýbrž slouží též veřejnému zájmu, jenž by jinak nemohl býti ukojen, nelze sice užití bez výhrady zásady stanovené pro podniky výdělečné, bude však nutno přesně uvážiti míru tohoto veřejného zájmu, vedoucího k tomu, aby případně k částečné úhradě bylo užito jinakých příjmův obce. Nesmí však dojiti k tomu, aby těm, kdož užívají zařízení nebo odbírají výrobky takového podniku, dostalo se výhod na úkor všeobecnosti.

Pozn. k § 22. Z § 22 fin. noveiy neplatí, že zařizovací náklad výdělečného podniku obce nesmí býti opatřen obecní přírůzkou nebo zápůjčkou. (Boh. 2181/23.)

§ 23. ⁽¹⁾ Schválení bezprostředního úřadu dohlédacího není třeba k těmto usnesením obecního zastupitelstva o hospodářství s majetkem obecním:

1. O prodeji nemovitého majetku obecního nebo ústavů a fondů obecních a obcí spravovaných v obcích s počtem obyvatelstva více než 30.000, a to nepřesahuje-li hodnota majetku, o jehož prodej jde, v obcích s počtem obyvatelstva více než 30.000, nejvýše však 100.000, v každém jednotlivém případě 50.000 Kč, v obcích s více než 100.000 obyvatel pak 100.000 Kč. Součástí kmenového jmění nelze však nikdy bez schválení bezprostředního úřadu dohlédacího zeiziti. Rovněž potřebuje vždy schválení bezprostředního úřadu dohlédacího prodej nemovitého majetku v obcích s nejvýše 30.000 obyvatel.

Výjimečně nevyžaduje vůbec vyššího schválení usnesení o prodeji pozemků, jímž se upravuje místo podle schválené stavební čáry uliční.

2. O uzavření obecní půjčky nebo převzetí záruky, nebude-li tím obec zatížena déle než do konce roku, nebo, jde-li o zatížení déle trvající, jestliže zúrokování a umořování celkového dluhu, tedy včetně posavadního obecního dluhu nevyžaduje více než 20% přírážky k daním přímým, podrobeným přírážkám podle předpisu v dotčené obci pro rok, ve kterém se obecní zastupitelstvo o půjčce usnáší. Půjčky, jimiž by obec současně přejímala neobmezené ručení za závazky dotyčného peněžního ústavu (společnosti), nejsou přípustny.*

3. O pronájmu (propachtování) obecního majetku nemovitého nebo o prodloužení pronájmu (pachtu) na dobu do šesti let veřejnou dražbou nebo veřejně vyhlášeným řízením ofertním.

4. O koupi nemovitostí, jestliže prokázatelný pravidelný čistý výnos té které nemovitosti stačí

Pozn. Srovnej k tomu změny podle § 1, 3 a 20 druhé fin. novely.

aspoň k obvyklému zúročení a umořování kupní ceny a vedlejších výloh a jestliže kupní cena nemovitostí nepřesahuje v obcích do 3000 obyvatel 25.000 Kč, v obcích přes 3000 do 50.000 obyvatel 200.000 Kč, v obcích přes 50.000 obyvatel nejvýše však 100.000 obyvatel 1.000.000 Kč a v obcích přes 100.000 obyvatel 10.000.000 Kč. Uhradí-li se kupní cena s vedlejšími výlohami z kmenových kapitálů, není její výše rozhodná.*

⁽²⁾ Jinak potřebují taková usnesení, jakož i usnesení, že se má nemovitý majetek obce neb ústavů neb fondů obecních dáti do zástavy nebo trvalým břemenem zatížit, nebo že se má nějaké právo zakoupiti nebo zeiziti, nebo že se má v obecním lese více dříví káceti, nežli dopouští systemisace lesů, schválení bezprostředního úřadu dohlédacího. Usnesení ta mohou se státi vždy jen za obdobného zachování odstavce 2. až 5. § 6.*

⁽³⁾ Úřad povolující uzavření půjčky povinen jest učiniti opatření, aby bylo zabezpečeno řádné její splácení, a jmenovitě dbáti toho, aby půjčka uzavřená k účelům investičním byla splacena při trvalých investicích v době odpovídající povaze investice, nejdéle však ve 40 letech, jinak nejdéle v době, po kterou investice pravděpodobně bude trvati.

⁽⁴⁾ Výpůjčky smí býti použito jedině k tomu účelu, pro který byla výpůjčka schválena.

⁽⁵⁾ Ve všech případech, ve kterých podle zvláštních zákonů bylo třeba, aby usnesení obecního zastupitelstva bylo schváleno usnesením zemského sněmu (prostým neb císařem schváleným), nebo ve kterých bylo k platnosti právního jednání obce třeba zemského zákona, schvaluje usnesení obecního zastupitelstva nadále vyšší úřad dohlédací. V pří-

Pozn. Srovnej k tomu změny podle § 1, 3 a 20 druhé finanční novely.

padech těchto platí obdobně ustanovení předchozích odst. 1. až 4.

Prováděcí nařízení k § 23.

(¹) Směrnice pro běžné hospodaření s majetkem obecním dána jest ustanoveními §§ 21 a 22.

(²) Ustanovení § 23 dotýkájí se tohoto běžného hospodaření především v odstavci 1., č. 3., jednajícím o pronájmu (propachtování) obecního majetku nemovitého.

(³) Obecní majetek nemovitý lze pronajmouti (propachtovati) nebo již stávající pronájem (pacht) prodloužití pouhým usnesením obecního zastupitelstva, jen jde-li o nájem (pacht) na dobu nejdéle 6 let a koná-li se o něm veřejná dražba nebo veřejně vyhlášené řízení ofertní.

(⁴) Šlo-li by tedy o nájem (pacht) třeba na dobu kratší 6 let z volné ruky, bylo by potřeba k tomu schválení bezprostředního úřadu dohlédacího stejně jako k pronájmu (propachtování) nemovitostí na dobu delší než 6 let.

(⁵) Ustanovení toto však se nevztahuje na případy, ve kterých pronájem dražbou nebo veřejně vyhlášeným řízením ofertním není vůbec obvyklý, na př. na pronájem bytů v činžovních domech obecních.

(⁶) Ustanovení odst. 3. až 5. platí obdobně, i jde-li o pronájem různých práv obcí příslušejících, jako práva přívozu a pod.

(⁷) Má-li se káceti více dříví v obecním lese, než dopustí systemisace lesů, jest k tomu potřebí schválení bezprostředního úřadu dohlédacího, a to bez ohledu, jaké jsou pro to důvody, tedy i tenkrát, je-li to nutno pro nějakou živelní pohromu. Tímto schválením se stanoviska hospodářství obecního ovšem nijak není dotčeno právo státního policejního dozoru na lesy, po případě státní lesní správy obecních (municipálních) a některých jiných lesů dle platných právních předpisů, obsažených zejména v cis. patentu ze dne 3. prosince 1852, č. 250 ř. z. v zákonu o dozoru a hospodaření v obecních lesích v Čechách ze dne 14. ledna 1893, č. 11 z. z., v zák. čl. XXXI.: 1879 a XIX.: 1898 a v zákonu o prozatímní ochraně lesů ze dne 17. prosince 1918, č. 82 Sb. z. a n.

(⁸) Obcím jest dovoleno činit bez vyššího schválení výpůjčky zálohové, a to i k prozatímnímu krytí řádných vydání a bez ohledu na jejich výši, ale s tou podmínkou, že v době uzavření takové půjčky jsou zde jisté předpoklady pro to, že bude do konce roku, v němž byla učiněna, opět splacena. — S tím není v rozporu ustanovení § 3 zákona, podle něhož výnos půjček patří mezi příjmy rozpočtu mimořádného, poněvadž tu nejde o úhradu rozpočtovou.

(⁹) Každá půjčka, která by měla býti později splacena než v roce, v němž se činí, potřebuje vyššího schválení, jakmile by obnos potřebný na úrokování a umořování celkového dluhu posavadního a novou zápůjčkou vznikajícího, činil více než 20 procent základny přírážkové podle předpisu pro rok, ve kterém se obecní zastupitelstvo o půjčce usnáší. Není-li předpis přímých daní pro tento rok ještě proveden, rozhoduje poslední skutečný předpis.

(¹⁰) I kdyby však zde této podmínky nebylo a šlo na př. o první půjčku obce, při které by úrokování a umořování nevyžadovalo více než 20 procent přírážky k přímým daním, jest potřebí k takové půjčce vyššího schválení, měl-li by se dáti pro ni obecní majetek nemovitý v zástavu.

(¹¹) Jako potřebuje vyššího schválení každé usnesení obecního zastupitelstva, kterým se má nemovitý majetek obce neb ústavu nebo fondův obecních dáti v zástavu, a jest bez tohoto schválení neplatno, stejně se má věc, i máli se takový majetek zatížití trvalým břemenem, na př. máli se pro někoho zříditi na obecním majetku nějaká služebnost a pod.

(¹²) Co platí o uzavření obecní půjčky, platí i o převzetí záruky obcí. Vůbec nepřipustno jest však současně převzetí neomezeného ručení za závazky peněžního ústavu, u něhož si obec vypůjčuje.

(¹³) V příčině zcizení majetku obecního platí, že součást kmenového jmění nelze vůbec zciziti bez schválení (vyššího*), dohlédacího úřadu. To platí nejen o majetku nemovitém, nýbrž i o majetku movitém, pokud tvoří součást jmění kmenového.

(¹⁴) Nemovitý majetek, i když není součástí kmenového jmění, nesmí býti v obcích s nejvýše 30.000 obyvatelů prodán nikdy bez schválení bezprostředního dohlédacího úřadu. V obcích větších jest prodej takového majetku dovolen bez takového schválení pouze s omezením, a to: nepřesahuje-li hodnota majetku, o jehož prodej jde, v obcích s více než 30.000, nejvýše 100.000 obyvatelů v jednotlivém případě 50.000 Kč, v obcích s více než 100.000 obyvatelů pak 100.000 Kč. Hodnotou rozuměti jest tu nikoli skutečnou prodejní cenu, nýbrž obecnou hodnotu nemovitostí v den prodeje.

(¹⁵) Jde-li o prodej pozemku, kterým se upravuje místo podle schválení stavební čáry uliční, neplatí posud uvedená omezení.

(¹⁶) Stejně jako prodej nemovitostí posuzovati jest i směnu jich.

(¹⁷) Darovati nemovitosti, patřící obci nebo ústavům a fondům obecním neb obcí spravovaným, není bez vyššího schválení dovoleno.

* Podle zákona má býti správně »bezprostřední«.

(²⁸) Obec smí bez schválení bezprostředního úřadu dohlédacího kupovati nemovitosti, jestliže prokazatelný pravidelný čistý výnos té které nemovitosti stačí aspoň k obvyklému zuročení a umořování kupní ceny a vedlejších výloh a uhradí-li se kupní cena s vedlejšími výlohami z kmenového kapitálu.

(²⁹) Není-li zde této úhrady a kupní cena by se mělahraditi ať z půjčky ať z jiného promene příjmu, nepotřebují vyššího schválení k takové koupí obce s nejvýše 3000 obyvatelů, nečiní-li kupní cena nemovitosti více než 25.000 Kč, obce s více než 3000, ale nejvýše 50.000 obyvatelů, není-li tato cena vyšší než 200.000 Kč, obce s více než 50.000, ale nejvýše 100.000 obyvatelů, není-li cena vyšší než 1 milion Kč, konečně obce přes 100.000 obyvatelů, není-li kupní cena vyšší než 10 milionů Kč. Podmínkou jest i tu, že prokazatelný čistý výnos nemovitosti, o jejíž koupí jde, stačí aspoň k obvyklému zuročení a umořování kupní ceny a vedlejších výloh.

(³⁰) Ve všech jiných případech jest třeba schválení bezprostředního úřadu dohlédacího.

(³¹) Nějaké samostatné, t. j. s nemovitostí nesouvisející právo obci patřící zciziti nebo pro obec zakoupiti lze jen se schválením bezprostředního úřadu dohlédacího.

(³²) Pro jednání obecního zastupitelstva o všech těchto věcech platí obdobně ustanovení § 6, odst. 2. až 5., kterými jest upraveno, jak jest svolati schůzi obecního zastupitelstva k jednání o rozpočtu, kdy jest tato usnášení schopna, jak se usnesení děje, jak jest je vyhlásiti, kdo a kam se může z něho obvolati.

(³³) Ustanovení odst. 5. §u 23 zákona vztahuje se pouze na usnesení obecního zastupitelstva o hospodářství s majetkem obecním, neplatí tedy pro usnesení jinakého rázu, o kterých případně vydaná ustanovení zůstávají v platnosti.

Pozn. k § 23.

1. Není zákonného předpisu, který by zásadně bránil dáti do zástavy nemovitý majetek obecní nemocnice na Moravě. (Nález ze dne 31. října 1928 č. 10.606/28.)

2. Schválení usnesení obce, že se má nemovitý majetek obecního ústavu dáti do zástavy, může dohlédací úřad odepřiti netoliko z důvodů hospodářských v užším slova smyslu, nýbrž i vzhledem k

zájmu veřejnému, jemuž ústav slouží. (Nález ze dne 31. října 1928 č. 10.606/28.)

3. Propachtování obecního majetku nemovitého na dobu 6 let, které na základě veřejně vyhlášeného řízení ofertního bylo zadáno oferentu, podavšímu nabídku, která není nejvyšší, ale byla uznána za nejvýhodnější, nelze pokládati za propachtování z volné ruky, pro něž by neplatila výjimka § 23, č. 3. ob. fin. nov. (Nález

ze 28. června 1928 č. 18.055/28.)

4. Ustanovení vládního nařízení č. 143/1922 Sb. z. a n. k §u 23, odst. 5., pokud stanoví, že schválení bezprostředního úřadu dohlédacího není třeba v případech, ve kterých pronájem dražbou, nebo veřejně vyhlášeným řízením ofertním není vůbec obvyklým, odporuje §u 23, odst. 2. ob. fin. novely a jest neplatné. (Nález ze dne 5. června 1928 čísl. 12.025/28.)

5. Pronájem obecní budovy podléhající jinak schválení dohlédacího úřadu podle §u 23. ob. fin. nov. má schválení toho zapotřebí i tehdy, když je prostředkem, aby obec v rámci §u 28 ob. zřiz. podpo-

rovala tím nějaký účel všeobecný. (Nález ze dne 30. března 1927 č. 6605/27.)

6. Schvalovací pravomoci dohlédacího úřadu dle §u 23 fin. novely podrobena jsou právní jednání obce, která před účinností tohoto zákona nestala se právně hotovými. (Nález ze dne 21. listopadu 1925 č. 19.478.)

7. Schválením dohlédacího úřadu, jehož jest dle §u 97 mor. ob. zřiz. a § 23 fin. nov. k usnesení obecního zastupitelstva zapotřebí, doplňuje se smluvní vůle obce a jest jím tedy podmíněna účinnost právního jednání obcí zamýšleného. (Nález ze dne 21. listopadu 1925 č. 19.478.)

§ 24. Obecní zastupitelstvo může se v mezích platných zákonů usnésti na tom, aby, pokud k úhradě výdajů nestačí jiné příjmy, byly vybírány v obci příspěvky (§§ 26 a 27), poplatky (§ 28), pak dávky (§§ 30, 31, 33, 34, 35 a 38) a naturální plnění (§ 39).

Prováděcí nařízení k § 24.

Obecní zastupitelstvo může se usnésti, aby byly vybírány v obci příspěvky, poplatky, dávky a naturální plnění jen tehdy, nestačí-li k úhradě výdajů jiné příjmy, tedy především příjmy ze jmění obecního, přiděly z výnosu státních daní a výnosu dávek ze zábav a dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí, které se podle § 37 zákona ve všech obcích musí vybírat.

§ 25. Vydání, která se činí výhradně v zájmu jednotlivých vrstev občanstva nebo jednotlivých částí okrsku obce nebo konečně jednotlivých členů obce, na př. vydání na polního hlídače, uhradí zcela tito účastníci. Těmto jest dáti příležitost, aby se mohli vyjádřiti prve, než se opatření vedoucí k ta-

kovému vydání provede, jmenovitě jde-li o ustanovení zřízence, které způsobí vydání.*

Pozn. Viz dále § 15 druhé fin. novely.

Prováděcí nařízení k § 25.

(1) Úhrada vydání, která se činí výhradně v zájmu jednotlivých vrstev občanstva nebo jednotlivých částí okrsku obce nebo konečně jednotlivých členů obce, stane se v první řadě přírůžkou k přímým daním státním, předepsaným dotýčným účastníkům; není však vyloučen ani jiný způsob, na němž by se obec s dotčenými účastníky dohodla. Jmenovitě jest možná dohoda i o tom, že opatření, jehož náklad se má takovým vydáním uhraditi, provede ten, kdo z něho má výhradný prospěch, zcela nebo zčásti vlastními prostředky, pokud tomu neodporují příslušná ustanovení zákonná.

(2) Jak se má dáti zájemníkům příležitost, aby se vyjádřili o zamýšleném opatření, jehož náklad sami ponosou, říditi se bude okolnostmi v každém jednotlivém případě. Pokud zde nebude orgánů všechny takové zájemníky sdružujícího a zastupujícího, bude pravidelně nutno zájemníky veřejnou vyhláškou a způsobem jinak v obci obvyklým o zamýšleném opatření vyrozuměti a vyzvati, aby případné námítky ve stanovené míře lhůtě přednesli.

(3) Požadavku, vyslovenému druhou větou tohoto paragrafu, aby totiž byla zájemníkům dána příležitost vyjádřiti se, není vyhověno již prostým vyložení rozpočtu podle odst. 1., §u 6.

Pozn. k § 25.

1. Hradili se náklad na polní hlídku (§ 25 ob. fin. nov.) ve formě přírůžky k dani pozemkové (§ 18 zák. ze dne 12. října 1875 č. 76 č. zem. z.) nejde o obecní přírůžku v technickém smyslu §u 24 a §u 30 násl. ob. fin. nov. (Nález ze dne 5. ledna 1926 č. 25.418/25.)

2. Předpoklad pro použití § 78 ob. zř. čes. resp § 25 fin. novely jest vyloučen všude, tam, kde jde o výdělečný podnik obce. (Nález ze dne 27. února 1924 č. 2550.)

3. Jde-li o náklad na udržování obecní kaple věnované

bohoslužbám církve katolické, nepřichází pro úhradu jeho v úvahu ani § 25 ob. fin. nov., ani čl. 9. zákona č. 49/1868 ř. z. (Nález ze dne 30. března 1927 č. 6606/27.)

4. Usnese-li se obec přistoupiti za člena k elektr. družstvu a náklady s tím spojené hraditi obecní výpůjčkou, nemohou poplatníci části okrsku obecního, která jest zásobována proudem z jiné elektrárny, domáhati se z tohoto titulu, aby byli podle § 25 ob. fin. novely zproštěni přispívati k úhradě zmíněných nákladů. (Nález ze dne 25. května 1927 č. 11.223.)

§ 26. (1) Jde-li o zřízení takových zařízení, která jsou sice ve všeobecném zájmu, ze kterých však někteří majitelé pozemků nebo domů nebo živností budou míti zvláštní hospodářský prospěch, mohou býti od takových osob žádány příspěvky ke zřízení, po příp. udržování těchto zařízení.

(2) Příspěvky tyto mohou záležeti buď v jednorázových příplatcích, případně na několik let rozdělených, nebo v příplatcích po dobu trvání tohoto zařízení se opětujičích.

(3) [Mohou býti buď v dohodě s těmito zájemníky smlouveny, nebo nedojde-li k dohodě, se schválením vyššího dohlédacího úřadu ustanoveny. Poměrná výše jejich řídí se v obou případech hodnotou zvláštního hospodářského prospěchu, jednotlivým zájemníkům z tohoto zařízení plynoucího, jakož i ohledem na zájem, jaký veřejnost na zřízení toho zařízení má.]

(4) Nejde-li o příspěvky smlouvené, musí býti plán tohoto zařízení s příslušným rozpočtem celkového nákladu a rozvrhem příspěvků, když byl prve s finanční komisí sdělen (§ 9), vyložen k volnému nahlédnutí současně s obecním rozpočtem, do kterého výdaj rozvrženými příspěvky nehrazený byl pojat, s výslovným upozorněním, že mohou býti proti rozpočtu nákladu a rozvrhu příspěvků podány zájemníky námítky.

(5) Jde-li o zařízení v rozpočtu neuvedené, postupovati jest obdobně se současným zřetelem k ustanovení §§ 10, 11 a 14.

(6) Vyšší dohlédací úřad rozhoduje v takovém případě nejen o námítkách, podaných proti povinnosti a výši příspěvků, nýbrž i o případných námítkách, podaných podle 2. odst. § 14.

Pozn. Odstavec tento nahrazen zněním uvedeným při § 16 druhé finanční novely.

Prováděcí nařízení k § 26.

(1) Příspěvky ke zřízení, po případě udržování zařízení, která jsou sice ve všeobecném zájmu, ze kterých však někteří

Obecní zřízení

majitelé pozemků nebo domů nebo živnosti budou mít zvláštní hospodářský prospěch, nelze žádati * takové výši, aby jim byl hrazen celý náklad zařízení nebo jeho udržování.

(²) Povinnost plnění, k němuž podle jiných zákonných ustanovení, dotčení zájemníci jsou povinni, na př. povinnost postoupiti zdarma pozemky potřebné pro ulici, nevylučuje právo obce, aby žádala příspěvky podle ustanovení §u 26 zákona. Rovněž není vyloučena možnost vybírati za používání takového zařízení poplatky (§ 28), a to i od oněch uživatelů, kteří zapravili příspěvky podle § 26, pokud nejde o opětuující se poplatky k udržování takového zařízení, které by dosahovaly alespoň výše poplatků, jaké by jinak uživatel pravděpodobně platil.

(³) [Způsob a výši příspěvků, jakož i dobu splatnosti jejich stanoviti jest především vsouhlasnou dohodou obce a zájemníků. Dohoda taková musí býti usnesena obecním zastupitelstvem, nepotřebuje však schválení dohlédacího.]*

(⁴) Dohoda může býti učiněna i tak, že ten, kdo ze zařízení má prospěch, buď sám nebo v dohodě s jinými zúčastněnými celé zařízení neb určitou jeho část vlastními prostředky provede, tak ovšem, jak obec po dohodě se zúčastněnými uzná za potřebné.

(⁵) [Nedojde-li k dohodě, usnáší se obecní zastupitelstvo o příspěvcích, jeho usnesení však nabývá účinnosti teprve schválením, a to vyššího úřadu dohlédacího, který jest povinen při svém rozhodování hleděti i k návrhům učiněným podle předchozího odstavce při jednání o dohodu.]*

(⁷) Námitky zájemníků proti rozpočtu nákladů na takové zařízení a rozvrhu příspěvků podati jest odděleně od případných připomínek k rozpočtu. O námitkách rozhoduje vyšší dohlédací úřad, který usnesení obecního zastupitelstva o příspěvcích schvaluje.

* Pozn. Odstavce tyto pozbyly významu vzhledem ke změně §u 26.

Pozn. k § 26.

1. § 26 zák. z 12. srpna 1921 č. 329 Sb. neposkytuje nikomu právního nároku na zavedení zvláštního příspěvku v § tom normovaného. (Nález ze dne 3. dubna 1923 č. 5465.)

2. Okolnost, že majitel usedlosti z obecní studny veřejně přístupné přes 40 let bere vodu, neodůvodňuje ještě závěr,

že nabyt tím služebností tohoto obsahu, která by mu dávala nárok, aby byl zproštěn příspěvků na udržování oné studně ve smyslu § 26 ob. fin. novely. (Boh. 2814/23.)

3. Schválí-li vyšší dohlédací úřad usnesení ob. zastupitelstva dle § 26. ob. fin. nov., dokud usnesení to nenabylo právní moci, jest jeho schva-

lovací výrok neplatný a může býti zájemníky brán v odpor stížností k nejvyššímu správnímu soudu. (Nález ze dne 19. prosince 1928 č. 33.903/28.)

4. Z usnesení obec. zastupitelstva, jímž se ustanovuje příspěvek podle § 26 ob. fin. nov., jest přípustno odvolání

podle § 40 ob. fin. nov., nahlédě k námitkovému řízení, v § 26 ob. fin. nov. upravenému. Lhůta k tomuto odvolání počíná pro zájemníky (§ 26, odst. 1. ob. fin. novely) běžeti individuální intimací tohoto usnesení. (Nález ze dne 19. prosince 1928 č. 33.903/28.)

§ 27. [(¹) Vzházejí-li obci následkem toho, že v ní má sídlo nebo provozovnu velký podnik, nebo že v ní bydlí velký počet zaměstnanců takového podniku ze sousední obce, náklady (na př. na chudinství, komunikace, zdravotnictví, potřeby kulturní, policii bezpečnostní nebo požární), kterých by prokazatelně jinak vůbec nebo aspoň v takové výši neměla, jest oprávněna k úhradě takových nákladů usnesením obecního zastupitelstva žádati od dotyčného podniku zvláštní příspěvek, jehož výše se řídí podle poměru celkového počtu obyvatelstva dotyčné obce k počtu zaměstnanců toho kterého závodu v ní bydlících, a se zřetelem k poměru obecních přírůžek podnikem nebo jeho zaměstnanci v obci placených k celkové potřebě, kterou obecními přírůžkami ke přímým daním státním jest hraditi. Příspěvky takto stanovené nesmějí přesahovati obnos vyšších nákladů existencí podniků pro tu kterou obec vyvolaných.

(²) Pokud nejsou také příspěvky dobrovolně smluveny, potřebují k platnosti schválení vyššího dohlédacího úřadu. Tento úřad smí rozvržené příspěvky schváliti jen, jde-li o náklady skutečně potřebné a v míře nezbytně nutné.

(³) Ustanovení, podle kterých některé podniky státní nejsou podrobeny dani výdělkové, platí zde obdobně.

Pozn. § tento byl zrušen s účinností od 1. I. 1928 (viz §§ 17 a 29 druhé finanční novely).

Pozn. k § 27.

1. a) Sestaví-li bezprostřední dohlédací úřad (na Moravě zemský výbor) obecní rozpočet místo obec. zastupitelstva, má do tohoto postupu právo stížnosti pouze obec, nikoliv poplatník.

b) Není nezákonné, použije-li dohlédací úřad (okresní, po příp. zemský výbor) při sestavení rozpočtu obecního

osnovy rozpočtu obcí připravené.

c) Příspěvky dle § 27 zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n., může obec, po případě úřad dohlédací žádati dle volného uvážení — poplatník nemá právního nároku, aby se tak stalo. (Nález ze 4. června 1924 č. 9919.)

2. Schválení usnesení obec. zastupitelstva dle § 27 obecní

fin. nov. (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n.) předpokládá, že toto usnesení nepodléhá již instančnímu přezkoumání. (Nález ze dne 30. prosince 1924 č. 23.024/24.)

3. Proti výroku, jímž schvalovací úřad podle § 4^{1/2} eb. fin. nov. č. 329/1921 Sb. určil dobu splatnosti příspěvku dle § 27 cit. zák., jest poplatný subjekt oprávněn užití oprav. ných prostředkův. (Nález ze dne 22. října 1926 č. 25.032.)

4. Ustanovení prováděcího nařízení ze 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n. k §u 27 zák. z 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n. odporuje zákonu, pokud stanoví, že společný příspěvek dle § 27 obecní fin. nov. pro několik podniků jest vypočítati úhrnem a pak úhrnný příspěvek mezi podniky ty rozdělit. (Nález ze dne 28. května 1925 č. 10.765.)

5. Pod pojem »provozovny« dle §u 27 ob. fin. nov. č. 329/1921 spadá každé místo, resp. zařízení určené k tomu, aby se v něm vykonávaly práce ku provozování toho kterého velkého podniku (dílny a topírny čl. státních drah). —

§ 28. (1) Obec jsou oprávněny vybírat poplatky buď jakožto náhradu za užívání zařízení jimi v zájmu veřejném zřízených a udržovaných, nebo jako náhradu za jednotlivé úkony orgánů obecních.

(2) Sem patří na př.: poplatky z místa, dlažebné, vodné, stočné, poplatky hřbitovní, stavební, zdravotní, domovské a dávky z obecního úřadování.

(3) Poplatky mohou býti odstupňovány podle

(Nález ze dne 4. února 1925 č. 2035.)

6. Pod pojem »podniku« ve smyslu §u 27 ob. fin. nov. č. 329/1921 spadají také čl. státní dráhy. (Nález ze dne 4. února 1925 č. 2035.)

7. K úhradě vyšších nákladů dle § 27 ob. fin. nov. (zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n.) může obec požadovati zvláštní příspěvek jen když jest jisto, že tyto vyšší náklady jsou v přičinné spojitosti s existencí podniku.

Nelze-li výši takových nákladů číselně přesně zjistiti, stanoví se tato podle poměru celkového počtu obyvatelstva dotčené obce k počtu zaměstnanců toho kterého závodu v obci bydlících. (Nález ze dne 30. prosince 1924 číslo 23024/24.)

8. Pokus o dohodu o zvláštní příspěvek dle §u 27 obecní fin. nov. (zákon ze dne 12. srpna 1924 č. 329 Sb. z. a n.) není procesní náležitostí, která by musila předcházeti stanovení příspěvku usnesením obecního zastupitelstva, schváleným vyšším úřadem dohlédacím. (Nález ze dne 30. prosince 1924 č. 23024/24.)

míry užívání dotyčného zařízení, úřední činnosti dotyčného orgánu obecního, a kde to odpovídá povaze poplatku, i se zřetelem k berní mohoucnosti subjektu a k tomu, je-li tento veřejnoprávními ustanoveními nucen dotyčného zařízení užívati.

(4) O vybírání takových poplatků vydati jest dotyčnou obcí pravidla, pokud se tak dosud nestalo.

(5) Vláda se zmocňuje, aby pro příště vydala vzorná pravidla pro hlavní druhy a určila podle potřeby i nejvyšší míru poplatků.

(6) Pokud pravidla v obci usnesená odpovídají těmto vzorným pravidlům, povoluje vybírání poplatků a schvaluje pravidla vyšší dohlédací úřad; jestliže se od nich odchylují nebo přesahují-li míru jako nejvyšše přípustnou označenou, potřebí jest povolání vlády.

Prováděcí nařízení k § 28.

(1) Poplatky podle ustanovení tohoto paragrafu liší se od příspěvků dle § 26 tím, že příspěvky mohou býti žádány jen od majitelů pozemků nebo domů nebo živností, kteří budou míti z určitého zařízení zvláštní hospodářský prospěch, poplatky však ode všech, kdož zařízení obcí zřízeného jakkoliv skutečně užívají.

(2) Vzorná pravidla pro nejobyklejší druhy poplatků připojena jsou v dodatku k tomuto nařízení. Sazby v pravidlech těch ustanovené značí nejvyšší přípustnou míru poplatků, do které až mohou býti podle usnesení obecního zastupitelstva se schválením vyššího dohlédacího úřadu vybírány. Vybírati poplatky takové v sazbách vyšších nebo poplatky, o nichž vzorná pravidla vydána nebyla, může povolit vláda.

(3) Při usnášení se a při schvalování sazeb za užívání některého zařízení hleděti jest k tomu, aby náklad, jakého udržování toho kterého zařízení — čítajíc v to i úrokování a umořování základního kapitálu, pokud nebyl opatřen příspěvkem (§ 26) nebo z jiných prostředků než obecních — vyžaduje, byl příjmem z poplatku kryt, pokud ovšem veřejný zájem na dotčeném zařízení neodůvodňuje částečné hrazení ze všeobecných příjmů obce. Není však zákonem zabráněno stanoviti některé poplatky i tak, aby se docílilo přebytků, je-li to z důležitých důvodů žádoucí. Vždy však jest dbáti toho, aby nebylo

přílišnou výši poplatků znemožněno vrstvám hospodářsky slabším zařízením všeobecně prospěšných uživatelů.

(⁴) Žádá-li se o povolení vybírat poplatky v sazbách vyšších, než jaké jsou vzornými pravidly určeny, budíž prokázán náklad, jakého udržování dotčeného zařízení vyžaduje a uveden pravděpodobný výnos poplatků.

(⁵) Právo vybírat poplatky budíž při jejich povolání obmezeno vždy na určitou řadu let, nejdéle však na dobu 6 roků s výhradou, že vyšší úřad dohlédací jest oprávněn každoročně zkoumatí důvodnost dalšího vybírání poplatku a posavadní jeho výše a — povolil-li sám vybírání poplatků — další jeho vybírání buď vůbec nebo v posavadní výši odstraniti nebo — bylo-li vybírání poplatku povoleno vládou — této navrhnouti, aby další jeho vybírání bylo zakázáno vůbec neb dovoleno jen v sazbách nižších.

(⁶) Ustanovením § 28 není dotčena působnost politických úřadů v příčině řádů tržních, pak ustanovení o používání veřejných jatek a příslušných poplatků.

Pozn. k § 28.

1. Pravidla o vybírání vodného vydaná na základě § 28 ob. fin. nov. předpokládají obecné užívání vodovodního zařízení.

Existují-li zvláštní práva užívací k obecnímu vodovodu, nejsou práva tato vydáním všeobecných pravidel o vodném zrušena. (Nález ze dne 9. ledna 1926 č. 47/1926.)

2. Vodné podle § 28 obecní fin. nov. (zákon č. 329/1921) nelze předepsati tomu, kdo odebírá vodu z obecního vo-

vodu na základě titulu soukromoprávního. (Nález ze dne 13. prosince 1926 č. 16.275.)

3. Ujednala-li obec s obcí sousední, že tato bude vlastním vodovodem pro obyvatelstvo prvé obce vodu dodávati, není tím pro prvou obec splněna podmínka § 28 zák. č. 329/1921 pro vybírání vodného jako náhrady za užívání zařízení obcí v zájmu veřejným zřízených a udržovaných. (Nález ze dne 24. září 1927 č. 19.416/27.)

§ 29. Dávky obecní mohou býti vybírány buď jako přírážky ke státním daním, buď jako samostatné dávky.

§ 30. (¹) Přírážky k přímým daním jest rozvrhnouti pravidelně na všechny v obci předepsané daně toho druhu, pokud jest zákonem dovoleno k nim přírážky ukládati, bez rozdílu, je-li poplatník členem obce čili nic, a to stejnoměrně pro celý obvod obce, pokud se neužije ustanovení §§ 20 a 25.

[²] K jednotlivým druhům daní přímých mohou býti obecní přírážky stanoveny různou výměrou, odstupňování uvnitř jednoho druhu daní dovoleno jest výjimečně a pouze se souhlasem příslušného úřadu finančního (§ 50).

(³) Daň všeobecnou výdělkovou a daň výdělkovou podniků veřejně účtujících pokládati jest k tomuto účelu za jeden druh daní přímých.]

Pozn. Odst. 2. a 3. tohoto řu zrušen druhou fin. novelou. Tím pozbylo významu i prováděcí nařízení k tomuto paragrafu vydané.

Pozn. k § 30.

1. Vzejde-li spor o otázku, v jaké výši jest nutno v rozpočtu stanoviti obecní přírážky potřebné ke krytí obecních výdajů, není pro řešení jeho rozhodný jedině poslední předpis daňový. (Nález ze dne 7. června 1924 č. 10.196.)

2. Ujednání obce s poplatníkem, jímž obec propouští přímou daň v obci předepsanou z povinnosti přírážkové,

nemá právních účinků. (Nález ze dne 14. dubna 1925 č. slo 7683.)

3. Hradí-li se náklad na polní hlídku (§ 25 ob. fin. nov.) ve formě přírážky k daní pozemkové (§ 18 zák. ze dne 12. října 1875 č. 76 čes. zem. z.) nejde o obecní přírážku v technickém smyslu řu 24 a řu 30 násl. obec. fin. nov. (Nález ze dne 5. ledna 1926 č. 25.418/25.)

§ 31. [¹] Usnesení obecního zastupitelstva o nevyšší 100%ních přírážkách k daním přímým nepotřebuje vyššího schválení.

(²) Obecní přírážky ke přímým daním, které přesahují 100%, nepřesahují však 200% některé přímé daně, mohou býti předepisovány jen s povolením bezprostředního úřadu dohlédacího.

(³) Vybíratí obecní přírážky ke přímým daním mimo daň výdělkovou — přes 200% až do 300% — povoluje vyšší dohlédací úřad.

(⁴) Mají-li býti vybírány přírážky k daní výdělkové přes 200%, k jiným daním přes 300%, jest k jejich povolání vyšším dohlédacím úřadem třeba souhlasu finančního úřadu (§ 49). Nedocílí-li se shody, rozhodne vláda. Žádost obce o povolení těchto vyšších přírážek budíž doložena výkazem o poplatcích, přírážkách ke státním daním spotřebním a samostatných dávkách v obci již zavedených.

(⁵) Příslušnost k povolování přírážek k přímým daním řídí se při diferencovaných přírážkách výměrou nejvyšší přírážky.

(⁶) Právo dohlédacího úřadu, povoliti přírážky ve výměře obecním zastupitelstvem usnesené, zahrnuje v sobě též

právo stanoviti obecní přírážky výměrou nižší nebo vyšší potřebnou k úhradě rozpočteného schodku.

(¹) Úřady povolané rozhodovati o žádostech za povolení přírážek jsou povinny rozhodnouti nejdéle do 2 měsíců ode dne, kdy žádost k nim došla.

(²) Pokud není dohlédacím úřadem o výši přírážek pro ten který rok rozhodnuto, jest je vybíratí ve výměře roku předšlého.]

P o z n. § tento zrušen šem 29 druhé finanční novely.

Pozn. k § 31.

1. Shledá-li vyšší dohlédací úřad při povolování vybírání obecních přírážek (§ 31, odst. 4.), že k úhradě rozpočteného schodku jest zapotřebí pouze přírážek, které nedosahují 200 procent, nepřechází příslušnost k rozhodování na bezprostřední úřad dohlédací, nýbrž zůstává vzhledem k ustanovení 6. odst. šu 31 cit. zák. vyhrazena vyššímu dohlédacímu úřadu. (Nález ze dne 10. února 1926 č. 130/26.)

2. Poplatník nemá nároku na to, aby — zvýšili se daňová base nad sumu předpokládanou při stanovení přírážkového procenta a převýšili následkem toho výnos přírážek míru potřebnou k úhradě rozpočtového schodku — přírážkové procento bylo dodatečně přiměřeně sníženo, resp. přepáčené přírážka mu vrácena. (Nález ze dne 6. října 1926 č. 19.679/1926.)

§ 32. (¹) Výdělková daň podle II. hlavy zákona o osobních daních ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. z. (na Slovensku a v Podkarpatské Rusi daň zárobková podniků veřejně účtujících) na berní léta 1920 a 1921 předepsaná nesmí s válečnými přírážkami, jakož i se všemi přírážkami samosprávných svazků činiti více než 80% čistého výnosu onoho obchodního roku, který jest podkladem pro vyměření daně.

3. Stanou-li se rozpočet školní obce a repartice neuhrazeného schodku na přískolené obce pravoplatnými, jest přískolená obec povinna přispěti k úhradě schodku částkou připadající na ni podle tohoto rozpočtu bez ohledu na eventuelně později nastalé změny daňové základny. (Nález ze dne 30. dubna 1927 č. 12.978/26.)

4. Vzejde-li spor o otázku, v jaké výši jest nutno v rozpočtu stanoviti obecní přírážky potřebné ke krytí obecních výdajů, není pro řešení jeho rozhodný jedině poslední předpis daňový. (Nález ze dne 7. června 1924 č. 10.196.)

5. Úřad rozhodující v cestě instancní o obecních přírážkách, není oprávněn vysloviti odstupňování přírážek uvnitř jednoho druhu daní, na němž se obecní zastupitelstvo neuneslo. (Nález ze dne 18. dub. na 1928 č. 9872.)

(²) Pokud by předpis v prvním odstavci zmíněný byl vyšší, sníží se předepsaná daň státní, včetně válečné přírážky i přírážky samosprávných svazků poměrně.

(³) Čistým výnosem ve smyslu prvního odstavce rozumí se poplatný výnos, upravený vyloučením úroků z půjček a daně výdělkové [§ 94, lit. c) a f), zákona o os. daních a na Slovensku a v Podkarpatské Rusi zákonný článek VIII:1909 a zákonný článek XXXIV:1916].

(⁴) Ustanovení předchozích odstavců neplatí při předpisu daně výdělkové podle § 100, odst. 2. (daň minimální) a odstavec 9., zákona o os. daních.

(⁵) Proti zjištění čistého výnosu (odst. 3.) lze podati rekurs k zemskému finančnímu úřadu (na Slovensku a v Podkarpatské Rusi k daňové komisi municipálního správního výboru), který o něm rozhodne s konečnou platností.]

P o z n. Účinnost tohoto šu prodloužena, jen do konce roku 1927 (čl. III. zák. 76/27).

Pozn. k § 32.

1. Odstupňování obecních přírážek k výdělkové dani dle II. hlavy zákona o osob. daních jest podle § 32 ob. fin. nov. přípustno, i pokud jde o daň vyměřenou podle bilančního čistého výtěžku na jedné

straně a o minimální daň dle § 100 odst. 2. zák. o osobních daních na druhé straně. Odstupňování takové není však ob. fin. nevelou (§ 32) nařízeno. (Nález ze dne 21. září 1925 č. 1150.)

§ 33. (¹) Po návrhu vyššího dohlédacího úřadu mohou obce se svolením vlády nebo úřadu jí zmocněného předpisovati a vybíratí nejvýše 10%ní přírážku ke státnímu poplatku z převodu nemovitostí mezi živými, pokud jde o nemovitosti v katastru té které obce ležící.

(²) Přírážku předpisuje obecní starosta a vybírá ji obecními orgány. Proti platebnímu rozkazu podatí lze odvolání, o němž rozhoduje obecní zastupitelstvo. Odvolání nemá účinku odkládacího.

(³) Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, je-li rozhodnutí jest konečné.

(⁴) O povinnosti platební, osobním a věcném ručení, lhůtách platebních, úrocích z prodlení, exekuč-

ním vymáhání a o promlčení platí zákonná ustanovení o státním poplatku obdobně.

(5) Úřady, vyměřující poplatek státní, jsou povinny s dotčenými obcemi sdělit všechny údaje potřebné, aby byla přírážka vyměřena.

Prováděcí nařízení k § 33.

(1) Ministerstvo financí jest zmocněno, aby v souhlasu s ministerstvem vnitra povolovalo obcím k jejich žádosti a k návrhu vyššího úřadu dohlédacího předpisovati a vybíratí nejvýše 10procentní přírážku k reálnému poplatku předepsanému z převodu vlastnictví mezi živými k nemovitostem, ležícím v obvodu té které obce.

(2) Povolování této přírážky budíž omezovalo zpravidla na více než 10.000 obyvatelů. Udělená povolení budíž vyhlášována v Úředním listě (na Slovensku »Úradné Noviny«).

(3) Přírážku lze předpisovati pouze z převodů, které se staly v době, pro kterou obci povolení k vybírání přírážky bylo dáno.

(4) Přírážku předpisuje obecní starosta a jsou úřady vyměřující poplatek státní povinny z vlastního počínání v každém jednotlivém případě s ním sdělití základ, podle něhož byl státní poplatek vyměřen, i obnos poplatku sama. Jdeli o nemovitost ležící v několika obcích, jest vedle úhrnného základu a poplatku sdělití též na tu kterou obec připadající část základu a poplatku, ze které jest přírážku vyměřiti.

(5) Rozvrh tento provede úřad, vyměřující poplatek státní vslechna poplatníka, při čemž však jest šetřiti zásad platných pro státní poplatek z převodu.

(6) O přírážce vydá obecní starosta poplatníku platební rozkaz, z něhož musí býti zřejmý předmět zpoplatněný, výše poplatku státního a připadající přírážky, doba její splatnosti, a poučení o opravném prostředku. Odvoláním lze nařikati výpočet přírážky, nikoliv však základ, stanovený úřadem vyměřujícím poplatek státní.

(7) Změní-li (zvýší-li nebo sníží-li) nebo odepíše-li se předepsaný reálný poplatek, jest úřadu poplatek vyměřujícímu o tom vyzrozuměti obec, která jest povinna provéstí změnu neb odpis obecní přírážky bez další žádosti poplatníkovy.

Pozn. k § 33.

1. Přírážku k státnímu poplatku z převodu nemovitostí dle § 33 ob. fin. nov. nelze povolití se zpětnou platností. —

(Nález ze dne 8. března 1929 č. 4759/29.)

2. Poplatník nemůže proti předpisu obecní přírážky k státnímu poplatku z převodu

nemovitosti uplatňovati nesprávnost vyměřovacích základů tohoto poplatku. (Nález ze dne 20. června 1925 číslo 12.324/25.)

3. Poplatník může proti předpisu obecní přírážky ke státnímu poplatku z převodu nemovitostí (§ 33 fin. nov.) uplatňovati jenom takové osvobození, které by se zakládalo na předpisu upravujícím speciálně osvobození od této přírážky, nikoli však osvobození, které by poplatníku příslušelo v důsledku osvobození od státního poplatku. (Nález ze dne 23. března 1927 č. 5741/27.)

4. Otázku, je-li obec oprávněna předepsati přírážku obecní k státnímu reálnému poplatku, dlužno posuzovati podle právního stavu v době, kdy uzavřeno bylo zpoplatněné právní jednání, a nikoli podle stavu v době vydání přírážkového předpisu. (Nález ze dne 28. května 1926 číslo 6551.)

5. Obec hlavního města Prahy není oprávněna vybíratí obecní přírážku k státnímu reálnému poplatku předepsanému z převodů nastalých v době od 1. října do 31. prosince 1921. (Nález ze dne 28. května 1926 č. 6551.)

§ 34. (1) Přírážky ke spotřebním daním státním lze vybíratí s povolením vyššího úřadu dohlédacího jen, pokud je to příslušným zákonem výslovně dovoleno a nejvýše ve výměře tam stanovené.

(2) Obecní dávkou spotřební, ať se vybírá jako přírážka, ať jako samostatná dávka, smí býti postižena jen spotřeba v obci.

Prováděcí nařízení k § 34.

Podle dnešního stavu zákonodárství lze vybíratí obecní přírážky pouze ke všeobecné dani nápojové z vína, moštu a jiných šťáv z hroznů, jakož i vína, moštu a vůbec z jiného ovoce, a to až do výše 25 procent státní daně.

§ 35. (1) Samostatné dávky spotřební mohou býti obcemi vybírány na základě povolení vyššího dohlédacího úřadu, jestliže pravidla, na kterých se obecní zastupitelstvo v tom kterém případě usneslo, odpovídají vzorným pravidlům, která vláda o vybírání té které dávky vydá, jmenovitě jestliže též výměra jejich nebude vyšší než ona, která nařízením vlády jako nejvýše přípustná bude označena.

(2) Jestliže se vyšší dohlédací úřad do 3 měsíců

ode dne, kdy k němu žádost za povolení dávky, v rámci vzorných pravidel usnesené, došla, nevyjádří, platí dávka za mlčky povolenou a usnesená pravidla za schválená.

(³) Dávka, o které by vzorná pravidla nebyla vydána, nebo která by měla být vybirána podle pravidel odchylných od oněch vládou vydaných nebo vyššími sazbami než za přípustné prohlášenými, může být vybirána jen s povolením vlády.

(⁴) Vláda se zmocňuje, aby pro tyto dávky vydala jednotné řády, v souhlase s vyšším dohlédacím úřadem pověřila vybiráním nebo kontrolou těchto dávek buď pro všechny obce nebo některé z nich jiné orgány samosprávné než úřady obecní a stanovila výměru odškodného za tuto činnost.

Prováděcí nařízení k § 35.

(¹) Samostatná obecní dávka spotřební může být vybirána pouze tehdy, nevybirá-li se současně z téhož předmětu spotřeby obecní přírážka ke spotřební dani státní. Je-li pak tu možnost vybirati takovou přírážku, jest v zájmu obce, aby nezaváděla samostatné dávky. Připojená pravidla o obecní dávce z nápojů sice pamatují i na případ samostatné dávky z vína, nejsou však závazná tak, že by taková dávka musila být zavedená.

(²) O žádostech za povolení samostatných dávek spotřebních jednati jest co nejrychleji, jmenovitě jest bezprostřední úřad dohlédací povinen žádosti obcí k němu došlé přezkoumat a předložiti bezodkladně vyššímu úřadu dohlédacímu.

(³) Lhůta 3 měsíců, po jejíž marném projití platí dávka za mlčky povolenou a pravidla za schválená, počítá se teprve ode dne, kdy došla žádost k vyššímu dohlédacímu úřadu. Den, od kterého se počne dávka vybirati, jest stanoviti ve výnose povolovacím, při mlčky povolené dávce pak ve vyhláše obcí vydané tak, aby mohly být přípravy k vybirání dávky včas vykonány.

(⁴) Dávky spotřební nelze vybirati za dobu před povolením dávky prošlou. Sazby dávek uvedené ve vzorných pravidlech o dávce z masa a dávce z nápojů jsou maximální. Může se tedy obecní zastupitelstvo usnísti o sazbách nižších, čímž se nemění ničež na příslušnosti vyššího dohlédacího úřadu k povolování dávek.

(⁵) Žádala-li by však obec o povolení sazeb vyšších, přísluší právo povoliti takovou dávku vládě.

(⁶) Předposlední odstavec prováděcího nařízení k § 28 platí obdobně i pro obecní dávky spotřební.

(⁷) Vybirání a kontrola samostatných a spotřebních dávek ponechává se obcím. Není však závady, aby obce dobrovolnou dohodou přenesly tuto činnost na vyšší orgán samosprávy, smluvíce se s ním zároveň o odškodném za tuto činnost.

(⁸) Orgány, vybirající státní daně spotřební, jsou povinny k žádosti obcí spotřební dávky vybirajících, poskytnouti jim data potřebná k vyměření nebo kontrole těchto dávek obecních, pokud tomu nevádí ohledy služební.

Pozn. k § 35.

1. Vybirání obecní dávky podle § 35 nebo § 38 ob. fin. nov. nelze povoliti s účinností přede dnem, kdy schválená pravidla vybirací byla dle §u 43 odst. (3) ob. fin. nov. v obci veřejně vyhlášena. (Nález ze dne 1. dubna 1927 č. 221/27.)

2. Dodatečné uložení zvýšené obecní dávky spotřební na základě obci uděleného povolení dohlédacím úřadem vybirati zvýšenou dávku za dobu uplynulou před tím, než udělené úřední povolení vstoupilo v platnost, jest nezákonné, i když povolení k vybirání zvýšené dávky bylo uděleno před účinností zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n. (fin. nov.) (Nález ze dne 10. května 1924 č. 21.656/23.)

3. Dodatečné uložení obecní dávky z přechodného ubytování za dobu, která předcházela uveřejnění pravidel o vybirání této dávky, jest nezákonné. (Nález ze dne 27. ledna 1925 č. 1576.)

4. Poplatníci (voliči) nejsou

legitimováni k stížnosti do výroku dohlédacího úřadu, jímž dáno bylo po rozumu §§ 35 a 38 zák. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí ze 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n. povolení k vybirání samostatné dávky. (Nález ze dne 31. května 1924 č. 6012.)

5. Rozhoduje-li vyšší dohlédací úřad o schválení pravidel pro vybirání obecní dávky dle zák. č. 329/21 Sb., pro kterou vydána byla vládou vzorná pravidla, není oprávněn posuzovati, nebo zkoumati oprávněnost dávky s hlediska, je či není-li tato dávka sociální. (Nález ze dne 21. listopadu 1928 č. 27.862/28.)

6. Z pouhé moci dozorčí není dle finanční novely obecní dohlédací úřad samosprávný povolán zasahovati do aktu, kterým byla dávka obecní v individuálním případě vyměřena, třebaže výše dávky byla určena odchylně od vybiracích pravidel dohodou mezi obcí a poplatníkem. — (Nález ze dne 13. ledna 1925 č. 302.)

§ 36. Ustanoveními §§ 34 a 35 nejsou předpisy §§ 20 a 21 zákona o potravní dání na čáře ze dne 14. dubna 1920, č. 264 Sb. z. a n., dotčeny.

§ 37. ⁽¹⁾ Ve všech obcích vybíráti jest dávkou ze zábav a dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí, a to výhradně ve prospěch obcí; pouze z výtěžku dávkou ze zábav, docíleného v obcích v Čechách, patří 10% Pražskému nemocničnímu fondu.

⁽²⁾ Čtvrtý odstavec § 35 platí obdobně.

Prováděcí nařízení k § 37.

⁽¹⁾ Dávku ze zábav a dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí vybíráti jest ve všech obcích republiky Československé podle přípojených pravidel, která jsou všeobecně závazna a nemohou býti měněna, pokud nejsou v dalším stanoveny výjimky. Jimi se ruší dosavadní řády a předpisy o zemské dávce ze zábav a zemské a obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí.

⁽²⁾ Ze zásady, v těchto pravidlech stanovené, že dávkou ze zábav a dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí vyměřují a vybírají obce, stanoví se tyto výjimky:

⁽³⁾ Dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí vyměřuje a vybírá v Čechách zemský inspektorát pro zemské dávky, na Moravě zemský výběrčí úřad, ve Slezsku zemský úřad pro vyměřování dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí, a jde odvolání proti platebním rozkazům a rozhodnutím jimi vydaným (§14 pravidel) k zemskému správnímu výboru, pokud se týče zemského výboru, pokud se týče zemské správní komisi. Pouze obcím dále jmenovaným zůstává až na další právo vyměřovati a vybíráti tuto dávku samostatně. Jsou to v Čechách: hlavní město Praha, Aš, Boleslav Mladá, Děčín, Cheb, Chomutov, Jablonec n. N., Jičín, Karlovy Vary, Kolín, Liberec, Lípa Česká, Most, Mýto Vysoké, Náchod, Plzeň, Podmokly, Rumburk, Tábor, Teplice-Šanov, Trnovany, Ústí n. L., Varnsdorf, Vejprty; na Moravě: Brno, Jihlava, Olomouc, Mor. Ostrava, Prostějov, Přerov, Přívoz n. O., Svitavy, Viňkovice a Znojmo. Rozhodnouti o tom, má-li některé obci další býti přiznáno právo samostatného vyměřování a vybírání této dávkou, nebo má-li posud přiznané právo některé obci býti odňato, přísluší vládě k návrhu zemského správního výboru, pokud se týče zemské správní komise. Rozhodnutí taková budou uveřejňována od případu k případu v Úředním listě.

⁽⁴⁾ Obce, pro kterou tuto dávkou vyměřují zemské orgány v odstavci 3. jmenované, povinny jsou zemským fondům na-

hraditi skutečné výlohy s tím spojené. Odškodné toto však nesmí činiti více než 15 procent skutečného výnosu dávkou v obcích, které samy dávkou té nevyměřují a nevybírají.

⁽⁵⁾ Dávku ze zábav vyměřují a vybírají v Čechách, na Moravě a ve Slezsku obce. Zemský správní výbor v Čechách, zemský výbor na Moravě a zemská správní komise pro Slezsko, vedou však dozor nad vyměřováním a vybíráním této dávkou. Jsou obce povinny předkládati jim příslušné doklady a deníky o vyměření, platbě a súčtování dávkou.

⁽⁶⁾ Obce povinny jsou zemským fondům nahraditi skutečné výlohy s dozorem tímto spojené, které však nesmějí činiti více než 3 procenta výnosu dávkou v obcích co do dávkou ze zábav tomuto dozoru zemských orgánů podrobených.

⁽⁷⁾ Výnos dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí a dávkou ze zábav patří od 1. října 1921 počínajíc, t. j. ohledně dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí z převodů dne 1. října 1921 a později nastalých, ohledně dávkou ze zábav co do zábav ve stejné době pořádaných, výhradně obcím, nehledě k odškodnému shora uvedenému a 10%nímu podílu, který jsou obce v Čechách povinny z dávkou ze zábav odváděti Praž. nemocničnímu fondu. Podíl tento odvádějí obce prostřednictvím zemského správního výboru ve lhůtách tímto pro předkládání dokladů a deníků stanovených (odst. 5.).

⁽⁸⁾ Na Slovensku počítí jest s vybíráním obou dávek nejdéle do 90 dnů po vyhlášení tohoto nařízení. Obě dávkou jest vyměřovati a vybíráti prozatím až na další úpravy orgány nastupujícími podle ustanovení §§ 51, 52 a 54 zákona na místo starosty obce.

⁽⁹⁾ Soudy jsou povinny zasílati usnesení, jimiž se nařizuje knihovny provedení převodu vlastnictví k některé nemovitosti nebo vlastnického podílu na takové nemovitosti na základě úplatného právního jednání, rozsudku nebo vyvlastňovacího nálezu, v jednom vyhotovení tomu úřadu, který jest dle § 15 pravidel k vyměření dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí příslušným.

⁽¹⁰⁾ Usnesení o knihovním provedení úplatných převodů mezi osobami v § 4, č. 3., pravidel jmenovanými netřeba sdělovati.

⁽¹¹⁾ Příslušné soudy jsou povinny oznamiti příslušnému vyměřovacímu úřadu každou změnu v osobách nebo v poměru podílů společníků společností s ručením omezeným, o nichž se dovedí z oznámení nebo na základě podání nařízených §em 26 zákona ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z.

⁽¹²⁾ Na žádost vyměřovacích úřadů jsou povinny jmenované soudy sdělití také data o držbě předchůdců zcizovatele.

⁽¹³⁾ Úřady, které jsou povolány, aby vedly poplatkové

rejstříky, mají o převodech uvedených v § 1., odst. 1., 2., 5. a 6., pravidel (přínos do majetku společnosti, změna v osobách neb podílech) vyrozuměti do 30 dnů po zápisu do poplatkové knihy rejstříku příslušný, dávku z přírůstku vyměřující úřad.

(¹⁴) Tohoto vyrozumění není třeba, běží-li o úplatné převody mezi osobami, jmenovanými v § 4, č. 3., pravidel.

(¹⁵) Mimo to mají úřady, jež jsou povolány vésti poplatkové rejstříky, sdělovati vyměřovacímu úřadu, žádá-li o to, ohledně nemovitostí, tvořících předmět převodu, zákonný daňový násobek rozhodný pro vyměřování poplatků, reální hodnotu, kupní cenu smlouvenou při posledním předcházejícím převodu koupí i s vedlejším plněním a poslední soudní cenu odhadní, pokud lze tyto údaje seznati z pomůcek, jež mají po ruce (likvidační knihy, spisy o vyměření poplatků). Nejsou-li ve spise o vyměření poplatku, jež se týká převodu podrobeného dáve z přírůstku hodnoty, udání, jež umožňují vyhledati hořejší údaje, jest podati vysvětlení jen tehdy, když dávku vyměřující úřad sdělí úřadu povolanému vésti poplatkové rejstříky rok, ve kterém, a osoby, mezi kterými se převod stal. Dále jest vyměřovacímu úřadu sděliti základy vyměřovací, k nimž došlo dohodou nebo dodatečným šetřením, odhadem a podobně.

(¹⁶) Dotazy vyměřovacího úřadu na čistý katastrální výnos, na výměru, na pozemkovou, domovní třídní, domovní číselní a 5procentní daň jest urychleně zodpověděti.

Pozn. k § 37.

1. Ustanovení odst. 5 k §u 37 vládního nařízení č. 143/22, podle něhož zemský správní výbor v Čechách vede dozor nad vyměřováním a vybíráním dávek ze zábav, jest kryto ustanovením §u 35, odst. 4. zákona č. 329/21 (fin. nov.) — (Nález ze dne 29. října 1924 č. 18.669.)

2. Výrok zemského správního výboru, jímž vyslovuje povinnost obce k náhradě výloh spojených s dozorem nad vyměřováním a vybíráním dávek ze zábav (odst. 6 k § 37 prov. nař. č. 143/22) jest rozhodnu-

tím příslušného úřadu. (Nález ze 29. října 1924 č. 18.669.)

3. Rozvrhuje skutečné výlohy s dozorem nad vyměřováním a vybíráním dávek ze zábav spojené na jednotlivé obce (odst. 6. k §u 37 prov. nař. č. 143/22), není zemský správní výbor povinen výši výloh výkonem dozoru v té které obci způsobených individuálně zjišťovati. Může se tedy přispěvek k úhradě výloh těch také stanoviti pro všechny obce určitým procentem z výtěžku dávek v obci. (Nález ze dne 29. října 1924 č. 18.669.)

§ 38. (¹) Jako samostatné dávky mohou obce vybíratí dále:

dávku z nájemného nebo z používaných místností,

dávku z přechodného ubytování, dávku z návštějí jakéhokoliv druhu, určených pro veřejnost, vyjímajíc inseráty v časopisech a v knihách,

dávku z nezastavených pozemků, dávku z držení motorických dopravních prostředků,

dávku z dopravy, dávku ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím,

dávků ze psů, dávky přepychové (na př. dávku z luxusních bytů, dávky z útraty v zábavních místnostech přepychových).

(²) O povolení těchto dávek platí obdobně ustanovení § 35.

(³) Jinaké dávky obecní než v tomto zákoně jmenované mohou býti zavedeny jen se svolením vlády.

Prováděcí nařízení k § 38.

(¹) Při povolování samostatných obecních dávek hleděti jest vždy k tomu, aby pravděpodobný výsledek dávky byl v patričním poměru k režii, kterou ukládání a vybírání vyžaduje.

(²) Vzorná pravidla pro dávky v zákoně za přípustné označené a častěji se vyskytující jsou připojena.

(³) Ve vzorných pravidlech stanovené sazby jednotlivých dávek jsou maximální, takže dávky s těmito nebo nižšími sazbami usnesen může povoliti vyšší dohlédací úřad, pokud usnesená pravidla zůstávají jinak v rámci pravidel vzorných. Vyšší sazby dávek, o kterých byla vzorná pravidla vydána, nebo dávky, zákonem sice za přípustné označené, o kterých však vzorná pravidla vydána nebyla, nebo konečně dávky v zákoně neuvedené může povoliti pouze vláda.

(⁴) Předposlední odstavec prováděcího nařízení k § 28 platí obdobně i pro dávky obecní podle § 38.

Pozn. k § 38.

Poplatníci (volíči) nejsou roku dohlédacího úřadu, jímž dáno bylo po rozumu §§ 35 a 38 zák. o přechodné úpravě Obecního zřízení

finančního hospodářství obcí
z 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z.
a n. povolení k vybírání sa-

mostatné dávky. (Nález ze
dne 31. května 1924 č. 6012.)

§ 39. ⁽¹⁾ Z usnesení obecního zastupitelstva a po předchozím schválení vyššího dohlédacího úřadu mohou býti v případě potřeby naprosto nezbytné pro potřebu obce žádány služby (ruční i potahy nebo motorovými vozidly).

⁽²⁾ Ke službám ručním jsou povinni zásadně všichni obyvatelé a poplatníci obce ve stáří od 18 do 60 let stejnoměrně, pokud neprokáží, že jsou k požadované službě tělesně nezpůsobilí a nemohou zapřaviti peníz, potřebný ke zjednání schopného náhradníka; ke službám potahy (motorovými vozidly) pak všichni majitelé potahů v obci v poměru počtu potahů (motorových vozidel), které drží.

⁽³⁾ Služby požadované mohou býti konány i schopnými zástupci.

⁽⁴⁾ Místo žádaných služeb může býti povinným zapraven do obecní pokladny peníz potřebný ke zjednání schopného náhradníka. Nejvýše přípustný peníz určí se způsobem uvedeným v odst. 1.

⁽⁵⁾ V případě nouze, na př. při živelní pohromě, nemusí býti vyčkáno schválení podle odst. 1.

⁽⁶⁾ Osvobození jsou:

1. od takových služeb vůbec ti, jimž patří osvobození podle zásad práva mezinárodního a v mezích těchto zásad;

2. od služeb ručních:

a) úředníci, zřizenci a dělníci veřejných úřadů a podniků, skutečně činní, čítajíc v to i profesory a učitele škol veřejných a právem veřejnosti nadaných,

b) osoby v činné službě vojenské,

c) lékaři ve veřejné službě,

d) osoby zaměstnané při soukromých drahách a

podnicích plavby vodní a vzduchové, veřejné dopravní sloužících,

e) osoby zaměstnané při elektrárnách a plynárnách sice soukromých, ale také veřejné osvětlení nebo pohon obstarávajících, dále osoby zaměstnané při provozování vodovodu,

f) nemajetné matky, jejichž děti potřebují mateřské péče;

3. od služeb potahy (motorovými vozidly) obvodní lékaři, ale jen v příčině svého služebního povozu (motorového vozidla).

Osvobození uvedené pod čís. 2. neplatí v případě nouze, na př. při živelní pohromě, ve kterémžto případě jsou z osob pod čís. 2. jmenovaných osvobození od ručních služeb pouze ti, kdož podle povinnosti své služby nebo svého povolání nesmějí svého místa opustiti.

Prováděcí nařízení k § 39.

⁽¹⁾ Služby žádati lze pro potřebu obce toliko v případě potřeby naprosto nezbytné, pravidelně tedy jen tehdy, kdyby jinak nebylo obci buď vůbec nebo bylo jen s nepoměrně velkým nákladem možno provésti práce, pro které se služby žádají.

⁽²⁾ Průkaz o tělesné nezpůsobilosti k požadované službě jest podati vysvědčením úředního lékaře, pokud nejde o nezpůsobilost zřejmě patrnou.

⁽³⁾ O námitce osoby povinné osobní službou, podle vysvědčení lékařského však k ní tělesně nezpůsobilé, že nemůže zapřaviti peníze potřebné ke zjednání schopného náhradníka, rozhoduje po řádném vyšetření poměrů obecní zastupitelstvo.

⁽⁴⁾ Při službách potahy nebo motorovými vozidly musí službou povinný buď potah nebo motorové vozidlo sám obsluhovati nebo osobu k tomu způsobilou opatřiti.

⁽⁵⁾ Peněžitou náhradou potřebnou ku zjednání schopného náhradníka lze se vykoupiti jak z služeb ručních, tak ze služeb potahy nebo motorovými vozidly. Obnos náhrady vyměřiti jest podle průměrných mezd v obci za požadované úkony v době provádění prací placených. Odstupňování této náhrady dovoleno jest pouze podle požadovaných prací, nikoli však podle osobních poměrů toho, od něhož se služba požaduje.

(6) Usnesení obecního zastupitelstva o nejvýše přípustném penízi, který může být požadován místo žádaných služeb, staň se zároveň s usnesením o požadování služeb. Obojí usnesení potřebuje ke své platnosti schválení vyššího dohlédacího úřadu.

(7) V případě nouze, na př. při živelní pohromě, nemusí být sice vyčkáno schválení vyššího dohlédacího úřadu, obec však jest povinna, požadující služby, současně učiniti o tom oznámení vyššímu dohlédacímu úřadu a žádati za dodatečné schválení.

Ustanovení všeobecná.

§ 40. (1) Pro schůze obecního zastupitelstva, ve kterých usnášeti se má o příspěvcích, poplatcích, dávkách a naturálních plněních, platí ustanovení odst. 2. až 5. § 6 obdobně.

(2) Opis vyhlášky o usnesení budiž dodán vyššímu dohlédacímu úřadu.

Pozn. k § 40.

1. Rozhodovati o odvolání z usnesení obecního zastupitelstva, že má v obci vybírána býti dávka z přepychových bytů, povolána jest ve smyslu § 40 a § 6, odst. 4. ob. fin. nov. č. 329/21 okresní správní komise. (Nález ze dne 31. března 1924 č. 21.625/23.)

2. Z usnesení obecního zastupitelstva, jímž se ustanovu-

je příspěvek podle § 26 ob. fin. nov., jest přípustno odvolání podle § 40 ob. fin. nov., nehledě k námitkovému řízení, v § 26 ob. fin. nov. upravenému. Lhůta k tomuto odvolání počíná pro zájemníky (§ 26 odst. 1. ob. fin. nov.) běžeti individuální intimací tohoto usnesení. (Nález ze dne 19. pros. 1928 č. 33.903/28.)

§ 41. (1) Příspěvky po rozumu ustanovení §§ 26 [a 27] předpisuje obecní starosta a vybírá je obecními orgány.

(2) Jde-li o příspěvky dobrovolně smluvené, musí býti v příslušné úmluvě, jinak ve schvalovacím výnose určena doba jejich splatnosti.

(3) Příspěvky včas nezapravené dobývá obecní starosta, a platí o řízení exekucím tytéž předpisy jako pro dobývání nezapravených daní přímých.

Pozn. k § 41.

Proti výroku, jímž schvalovací úřad podle § 41/2 ob. fin. nov. č. 329/21 Sb. určil dobu splatnosti příspěvku dle § 27

cit. zák., jest poplatný subjekt oprávněn užití opravných prostředkův. (Nález ze dne 22. října 1926 č. 25.032.)

§ 42. (1) Výpočet, předpis a vybírání obecních přírážek ke státním daním děje se týmiž orgány, které jsou pověřeny vybíráním příslušných daní státních.

(2) [Obce jsou povinny orgánům, které obecní přírážky k přímým daním vybírají, oznámiti nejdéle do konce května jejich výši pro běžný správní rok. Neučiní-li tak přes to, že byly včas o povolených přírážkách zpraveny, vybírají zmíněné orgány přírážky po celý rok ve výši pro předchozí rok stanovené, leč by jich došlo rozhodnutí úřadu přírážky povolujícího o povolené přírážce nižší.]

(3) Proti obecním přírážkám lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jen byly-li stanoveny vyšší sazbou, než odpovídá zákonem určené nebo schválené výměře. Odvolání nemá účinku odkládacího.

(4) Obecní přírážky nesprávně vypočtené lze bráti v odpor odvoláním, podaným u předpisujícího orgánu; rozhoduje o něm s konečnou platností finanční úřad (§ 50).

(5) Přírážky jsou splatny současně s příslušnou daní státní; o jejich vymáhání a promlčení platí stejné předpisy jako pro státní daň, k níž se přírážka vybírá.

(6) [Povinnost platiti úroky z prodlení z nezapravených přírážek ke státním daním přímým jest upravena zákonem ze dne 16. března 1921, čís. 116 Sb. z. a n.]

P o z n. Odstavec 2 a 6 zrušen § 29 druhé fin. novely.

Pozn. k § 42.

Strana nemůže svá udání o hodnotách, učiněná v přiznání, v odvolání platebního rozkazu měniti, leč by osvědčila, že

tato udání spočívala na omylu, t. j., že neodpovídají tomu, co strana tehdy udati chtěla. (Nález ze dne 1. února 1929 č. 1749/29.)

§ 43. ⁽¹⁾ Pravidla, která jest o vybírání poplatků neb dávek podle §§ 28, 35, 37 a 38 vydati, musí jmenovitě obsahovati ustanovení:

1. V jaké výši se poplatek (dávka) vybírá, nebo dle jakého měřítka se poplatek (dávka) vyměřuje;

2. kdo je povinen poplatek (dávku) platiti, a kdo jest od poplatku (dávky) osvobozen;

3. kým se poplatek (dávka) vybírá, komu jest poplatek (dávku) odváděti;

4. jaká opatření se stala za účelem dozoru, aby byl poplatek (dávka) řádně placen, jaké povinnosti mají občané poplatkem (dávkou) povinni, aby mohl obecní dozor býti vykonáván;

5. kdy jest poplatek (dávka) splatný a jak se vymáhá;

6. k jakému účelu má býti výnosu poplatku (dávky) upotřebeno;

7. jakými pořádkovými pokutami a jinými tresty se stíhají ti, kdo podniknou něco, aby se placení poplatku (dávky) vyhnuli, nebo ti, kdo nešetří pravidel o vybírání poplatku (dávky) vydaných.

⁽²⁾ Trestní řízení o pokutách pořádkových náleží obcím ve vlastním oboru působnosti, o jiných trestech finančním úřadům (§ 50).

⁽³⁾ Pravidla o způsobu výběru poplatku (dávky) v obci buďte schválena těmi úřady, které vybírání povolují. Schválená pravidla budtež v obci po 14 dní veřejně vyhlášena. Každý volič a poplatník v obci má právo nahlédnouti v pravidla ta v úředních místnostech obecních.

⁽⁴⁾ Dohlédacímu úřadu, jemuž předkládati jest podle § 16 závěrečné účty, náleží přihlížeti k tomu, aby výnosu poplatků (dávek) obcím povolených upotřebeno bylo k účelům, k nimž byly určeny.

Prováděcí nařízení k § 43.

V trestním řízení před finančními úřady užiti jest co do způsobu řízení obdobně ustanovení hlavy V. zákona o os.

daních přímých (pro Slovensko vyhlášeno dodatkem 1. nař. vlády ze dne 25. června 1920, čís. 424 Sb. z. a n.).

Prováděcí nařízení k §§ 41 a 43.

⁽¹⁾ Příspěvky, poplatky a dávky včas nezapravené vymáhati lze buď exekucí politickou neb exekucí soudní.

⁽²⁾ Výkaz o nedoplatech, vyhotovený a co do vykonatelnosti potvrzený obecním starostou nebo jiným podle ustanovení § 35, odst. 4., § 37, odst. 2., nebo § 38, odst. 2., zákona dávku vyměřujícím a vybírajícím orgánem, tvoří exekuční titul.

Pozn. k § 43.

Poplatníku (voliči) nepřislouží legitimace ke stížnosti na nejvyšší správní soud do rozhodnutí, kterým úřad ve

smyslu odst. 3., § 43 ob. fin. nov. schvaluje pravidla o vybírání dávky. (Nález ze dne 2. ledna 1926 č. 23.776/25.)

§ 44. ⁽¹⁾ Pokud není v pravidlech o vybírání jednotlivých poplatků (dávek) podle tohoto zákona nic jiného stanoveno, předpisuje je obecní starosta a vybírá je obecními orgány. Proti platebnímu rozkazu podati lze odvolání, o němž rozhoduje obecní zastupitelstvo. Odvolání nemá účinku odkládacího.

⁽²⁾ Z rozhodnutí obecního zastupitelstva možno se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí jest konečné.

⁽³⁾ Poplatky, příp. dávky včas nezapravené dožívá obecní starosta. O řízení exekučním platí též pravidla jako pro dobývání nezaplacených daní přímých.

Pozn. k § 44.

1. Usnesení obce, kterým se stanoví zásady, dle nichž má býti na konsumenty elektrického proudu rozvržen k placení požadavek obce, zbylý při přeměně obecního podniku elektr. v podnik soukromý, je pouhým prohlášením jednoho z účastníků soukromoprávního poměru založeného mezi obcí a ostatními účastníky elektrizačního zařízení; zemský výbor není tedy příslušný roz

hodovati o rekursu některých účastníků do onoho usnesení obce (Morava). Boh. 1134/22.)

2. Z pouhé moci dozorcí není dle finanční novely obecní dohlédací úřad samosprávný povolán zasahovati do aktu, kterým byla dávka obecní v individuálním případě vyměřena, třebaže výše dávky byla určena odchýlně od výběracích pravidel dohodou mezi obcí a poplatníkem. (Nález ze dne 13. ledna 1925 č. 302.)

3. Poplatník, kterému byla předepsána obecní dávka, může v rekursu proti předpisu uplatňovati nezákonnost určitého ustanovení dávkových pravidel, o něž předpis se opírá, v každém případě, ať v řízení o zavedení dávky proti ustanovení onomu brojil čili nic. (Nález ze dne 23. února 1928 č. 4651/28.)

4. Ustanovením § 44 ob. fin. nov. (instanční postup ve věcech obecních dávek) byl v mezích tohoto předpisu změněn také § 90 statutu zemského hlav. města Brna, není proto rozhodnutí městského zastupitelstva brněnského o vrácení předepsané dávky ze zábah ko- necné (Nález ze dne 1. dubna 1927 č. 21.052/26.)

5. O předpisu obecní dávky spotřební vydaném za platnosti zák. ze dne 12. srpna 1921

č. 329 Sb. z. a n. (fin. nov.) rozhoduje dle § 44, odst. 2. cit. zák. v konečné instanci bezprostřední úřad dohlédací nad obcí, byť i šlo o dávku, povolenou obcí před účinností citovaného zákona. (Nález ze dne 10. května 1924 č. 21.656/23.)

6. V obcích na Slovensku, v nichž byla dávka z přířístku hodnoty nemovitostí zavedena již před 1. říjnem 1921, jsou pro vyměření této dávky z převodů nastalých v době před 23. květnem 1922 rozhodnuty po stránce materiální předpisy platné před 1. říjnem 1921, po stránce formální pak — počínaje 1. říjnem 1921 — předpisy zák. č. 329/1921 (ob. fin. nov.), tudíž i kompetenční předpisy obsažené v §u 44. tohoto zákona. (Nález ze dne 26. ledna 1928 č. 1306/28.)

§ 45. ⁽¹⁾ Přípomínky a námítky přípustné podle tohoto zákona podati jest ve lhůtě 14 dnů u obecního starosty (úřadu).

⁽²⁾ Odvolání podati jest do 14 dnů; o místě, kde jest odvolání podati, platí posavadní ustanovení, pokud tento zákon nestanoví jinak.

⁽³⁾ Lhůta k podání připomínek, námitek neb odvolání počíná se dnem, jenž následuje po dni vyhlášení nebo vyznění.

Pozn. k § 45.

Odvolací lhůta 14denní, stanovená v §u 45 ob. fin. nov. č. 329/1921 Sb., platí také pro odvolání z platebních příkazů

o obecních dávkách, vydaných magistrátem hl. města Prahy. (Nález ze dne 22. listopadu 1927 č. 24.334/27.)

§ 46. O promlčení příspěvků (§§ 26 a 27), obecních poplatků a dávek (§§ 28, 35, 37 a 38) platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 47. Není-li v zákoně nebo v příslušných pravidlech o vybírání té které dávky jinak stanoveno, platiti jest z částek příspěvků, poplatků a dávek obecních, které nebyly včas zapraveny, úroky z prodlení podle ustanovení, platných ohledně úroků z prodlení z daní přímých. Povinnost tato nastává však při příspěvcích, poplatcích a dávkách, jestliže celková povinnost roční při příspěvcích, poplatcích a dávkách na celý rok vyměřených činí více než 100 Kč, při příspěvcích, poplatcích a dávkách pak vyměřovaných od případu k případu v jednotlivém případě 50 Kč.

§ 48. ⁽¹⁾ V Čechách s Vitorazskem rozumí se bezprostředním dohlédacím úřadem podle tohoto zákona okresní výbor, vyšším dohlédacím úřadem zemský [správní] výbor; nad městy s vlastním statutem obstarává zemský [správní] výbor působnost bezprostředního i vyššího dohlédacího úřadu.

⁽²⁾ Na Moravě s Valčickem a ve Slezsku s Hlučínskem obstarává působnost bezprostředního i vyššího dohlédacího úřadu nad všemi obcemi zemský výbor (zemská správní komise).

⁽³⁾ Na Slovensku rozumí se bezprostředním dohlédacím úřadem podle tohoto zákona municipální výbor, vyšším dohlédacím úřadem ministerstvo vnitř.

Pozn. O dohlédacím právu nad obcemi viz nyní § 99 zákona o organizaci politické správy.

§ 49. [Pokud podle tohoto zákona vyšší dohlédací úřad jedná za souhlasu finančního úřadu (§ 31), rozumí se:

1. v území republiky mimo Slovensko: finančním úřadem zemský finanční úřad;
2. na Slovensku: finančním úřadem ministerstvo financí.]

Pozn. Zrušen § 29 druhé finanční novely.

§ 50. Finančním úřadem podle dalších ustanovení tohoto zákona rozumí se:

1. v území republiky mimo Slovensko:
 - a) v případě § 42, odst. 4., jde-li o přírážky k daním přímým, a v případě § 43, odst. 2., berní správa,

b) v případě § 42, odst. 4., jde-li o přírážky k daním nepřímým, okresní finanční ředitelství,

c) v případě § 30, odst. 2., v Čechách a na Moravě zemské finanční ředitelství, ve Slezsku finanční ředitelství;

2. na Slovensku:

a) v případech § 42, odst. 4., a § 43, odst. 2., — finanční ředitelství.

b) v případě § 30, odst. 2. — generální finanční ředitelství v Bratislavě.

§ 51. ⁽¹⁾ [Do doby, než budou na Slovensku provedeny pravoplatně obecní volby podle zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb. z. a n., nastupuje na místo starosty obce ve městech s regulovaným magistrátem měšťanosta, v případech §§ 41 a 44 magistrát.

⁽²⁾ Na místo obecní rady nastupuje v těchto městech magistrát.]

§ 52. [Do doby uvedené v předchozím paragrafu nastupuje na místo starosty ve velkých a malých obcích rychtář společně s obecním (obvodním) notářem.

⁽²⁾ Na místo obecní rady nastupuje ve velkých a malých obcích obecní představenstvo.]

Článek II.

Finanční hospodářství měst s právem municipálním.

§ 53. [Ustanovení článku I. platí také pro finanční hospodářství měst s právem municipálním na Slovensku s odchylkami níže uvedenými.]

§ 53. [⁽¹⁾ Na místo starosty obce nastupuje v městech s právem municipálním měšťanosta, v případech §§ 41 a 44 magistrát.

⁽²⁾ Na místo obecní rady nastupuje v těchto městech magistrát, na místo obecního zastupitelstva municipální výbor dotčeného města.]

§ 55. [Počet členů finanční komise v městech s právem municipálním stanoví ministr vnitra.]

§ 56. [Působnost bezprostředního i vyššího dohlédacího úřadu vykonává naproti městům s právem municipálním

ministerstvo vnitra; pokud podle ustanovení tohoto zákona jedná vyšší dohlédací úřad za souhlasu finančního úřadu (§ 31), rozumí se, pokud jde o města s právem municipálním, finančním úřadem ministerstvo financí.]

Článek III.

Ustanovení společná.

§ 57. ⁽¹⁾ Veškerého ustanovení zákonů a nařízení, dále statutů městských a municipálních, která se týkají poměrů finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním upravených tímto zákonem, pozbývají platnosti.

⁽²⁾ Dohlédací práva, jež podle uherských zákonů, nařízení a statutu přísluší nad obcemi, pokud se týče městy s právem municipálním hlavním slůžným a županům, nejsou však tímto zákonem dotčena.

⁽³⁾ Rovněž zůstávají nedotčena ustanovení zákonů ze dne 6. února 1920, čís. 114 a 116 Sb. z. a n., týkajících se Velké Prahy.]

Pozn. Odst. 3. zrušen § 29 druhé finanční novely.

Prováděcí nařízení k § 57.

Tímto zákonem pozbývají platnosti, pokud nebyly již dřívějšími ustanoveními novely k obecním zřízením ze dne 7. února 1919, čís. 76 Sb. z. a n., zrušeny, zejména:

1. z obecního zřízení českého: §§ 68, 69, 71 až 76, 78 až 91, 97, č. 1.—5., 99, odst. 2., 111 a 112. Změněny, případně doplněny jsou §§ 43 a 44 tohoto obecního zřízení ustanoveními §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona, pak § 66 obec. zřízení ustanoveními §§ 5, 10, 16 a 18 zákona;

2. z obecního zřízení moravského: §§ 61, 62, 64 až 69, 71 až 82, 97, č. 1. a 2. Doplněn jest § 41 tohoto obecního zřízení ustanoveními §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona; § 96 zřízení pak ustanovením § 18 zákona;

3. z obecního zřízení slezského: §§ 61, 62, 64 až 81 a 89. Doplněny jsou §§ 41 a 45 tohoto zřízení ustanoveními §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona;

4. z obecních řádů:

a) z pražského: §§ 12, 102 až 104, 107 až 109. Doplněn jest § 111 ustanoveními §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona,

b) libereckého: §§ 5, 57 až 62, 84, 85. Doplněn jest § 68 jako ad a),

c) brněnského: §§ 7, odst. 1. a 3., 40 až 57, 81, odst. 3., co do lhůt pro sestavení rozpočtu a účetní závěrky, § 83. Změněny a doplněny §§ 65 a 68 jako ad a),

f) olomouckého: §§ 6, 69, odst. 2., 70 až 76. Doplněn jest § 83 jako ad a), § 113 doplněn ustanovením § 18 zákona,

i) opavského: §§ 5, 38, odst. 3., 39, 40, odst. 1. až 3., 41 až 50, 75 a 84. Doplněn jest § 63 jako ad a), § 84 ustanovením § 18 zákona,

5. §§ 13 až 19 novely k obecním zřízením ze dne 7. února 1919, čís. 76 Sb. z. a n.;

6. § 138 stavebního řádu českého (zák. ze dne 8. ledna 1899, čís. 5 z. z.), § 130 stavebního řádu pražského (zák. ze dne 10. dubna 1886, čís. 40 z. z.), § 140 stavebního řádu moravského (zák. ze dne 16. února 1894, čís. 64 z. z.), § 133 stavebního řádu platného pro Brno, Olomouc, Jihlavu i Znojmo (zák. ze dne 16. června 1894, čís. 63 z. z.) a druhý odstavec šu 109 stavebního řádu slezského (zák. ze dne 2. června 1883, čís. 26 z. z.);

7. §§ 5, 6, 8, 9, 14, 15, 17 a 19 zák. čl. XXI: 1886, pokud se vztahují na finanční hospodářství měst s právem municipálním. Změněny, případně doplněny jsou, pokud jde o finanční hospodářství měst s právem municipálním, z téhož zákonného článku: § 46, poslední odstavec, co do lhůty ke svolání generálního shromáždění municipálního města v případech §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona, dále § 50 co do nutného počtu přítomných členů v těchto případech, § 75 co do lhůt odvolací tímto zákonem jednotně upravené, §§ 89 a 90 co do ručení měšťanů a členů municipálního výboru neb úředníků a uplatnění tohoto ručení v případech §§ 5, 10, 16 a 18 zákona;

8. § 14. dále §§ 24, 25, 26 zák. čl. XXII: 1886, pokud se vztahují na finanční hospodářství obcí, §§ 110 až 114, 122 až 130, 132 až 144, konečně § 165 téhož zák. článku, tento paragraf, pokud odporuje ustanovením o úřadech dohlédajících na finanční hospodářství obcí.

Změněny, případně doplněny jsou ze zák. čl. XXII: 1886: §§ 56 a 57 o svolání generálního shromáždění a o nutném počtu přítomných členů v případech §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona, §§ 86 a 87 pokud jde o příslušnost úřadů povolaných rozhodovati o náhradě škody podle §§ 5, 10, 16 a 18 zákona, § 109, dále § 120 ohledně postupu při pronájmu (propachtování) nemovitého majetku obecního podle § 164, tento vedle

toho ještě ohledně lhůt ke svolání generálního shromáždění v případech §§ 6, 12, 16, 23 a 40 zákona;

9. částka II. zák. čl. LVIII: 1912, pokud jde o hospodářství s obecním majetkem a vybírání poplatků.

Změněny, případně doplněny jsou §§ 1 a 3 zák. ze dne 19. září 1883, čís. 51 z. z., pro Čechy, § 2 zák. ze dne 29. dubna 1894, čís. 53 zák. a nař. pro Moravu, a § 1 zák. ze dne 6. ledna 1891, čís. 11 zák. a nař. pro Slezsko, o nucených přírážkách obecních ustanoveními § 7, odst. 3. a 6., zákona.

Pozn. k § 57.

1. Ustanovením § 57, odst. 3. ob. fin. nov. č. 329/1921 Sb. ve spojení s § 16 zák. č. 116/1920 Sb. zachována byla pro území obce pražské toliko kompetence minister. financí, povolovati dávky v zákoně č. 32/1908 čes. z. z. vypočítané a schvalovati příslušná dávková pravidla, i když neodpovídají zákonu posléze uvedenému nebo vzorným pravidlům vydaným vlád. nařízením č. 143/1922 Sb. Materiálně-právním podkladem oněch dávek jest od 1. října 1921 nikoliv zákon č. 32/1908 čes. z. z., nýbrž fin. novela č. 329/1921 Sb. (Nález ze dne 12. října 1928 č. 27381/28.)

2. Ustanovení čl. IV. lit. a) patentu z 29. prosince 1915 č. 83 čes. z. z. (zmocnění obce Liberce k uzavírání obecních zápůjček) pozbylo důsledkem předpisu § 57 obecní finanční novely č. 329/1921 počínajíc 1. říjnem 1921 platnosti. (Nález ze dne 4. února 1925 číslo 2037/25.)

3. Předpisy statutu města Rožnavy z r. 1911, schváleného výnosem bývalého ministra vnitra z 18. září 1912 č. 32.018, pokud se jimi ukládá vlastní- kům domů povinnost nésti náklady zřízeného chodníku, pozbyly platnosti ustanovením šu 57 ob. fin. nov. z r. 1921. (Nález ze dne 13. března 1928 č. 5757/28.)

§ 58. [⁽¹⁾] Působnost, která přísluší podle tohoto zákona bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, příslušetí bude, až v dotčeném území republiky budou zřízeny župní a okresní úřady, okresnímu výboru a působnost vyššího úřadu dohlédacího župnímu výboru.

(²) V době té bude o odvoláních podle tohoto zákona rozhodovati okresní výbor a v dalším postupu stolic župní výbor. Vyňata jsou odvolání podle §§ 5, odst. 4., 16, odst. 7., 18, odst. 2., posl. věta, 33, 44 a 47 tohoto zákona, o nichž rozhodovati bude podle zákona ze dne 9. března 1920, čís. 153 Sb. z. a n., okresní senát a v dalším postupu stolic župní senát.]

Pozn. Viz nyní § 99 zákona o organizaci politické správy.

§ 59. ⁽¹⁾ Zákon tento nabývá účinnosti dnem 1. října 1921 v celém území republiky Československé mimo území Podkarpatské Rusi.

⁽²⁾ Obce, pokud se týče města s právem municipálním, mohou nadále vybírat dosud povolené příspěvky, poplatky, dávky a požadovati nadále dosud povolená naturální plnění, pokud vláda neustanoví jinak.

⁽³⁾ Působnost tohoto zákona může býtí vládním nařízením zcela nebo z části, po případě s vhodnými změnami rozšířena prozatím až do další úpravy zákonem sněmu Podkarpatské Rusi na území Podkarpatské Rusi.

Pozn. Rozšíření tohoto zákona na území Podk. Rusi prov. vl. nař. 216/1922 s platností od 1./7. 1922.

Prováděcí nařízení k § 59.

⁽¹⁾ Obce (města municipální) mohou posud povolené příspěvky, poplatky a dávky, při nichž doba, na kterou byly povoleny, posud neprošla, vybírat v míře povolené a podle posud platných pravidel nejdéle do 31. prosince 1922.* Vyjmuty jsou ony příspěvky, poplatky a dávky, které byly vládou nebo příslušným úřadem povoleny teprve po 1. říjnu 1921 na dobu delší.

⁽²⁾ Nejdéle do 60 dnů po vyhlášení tohoto nařízení jsou obce (municipální města) povinny předložiti vyššímu dohlédacímu úřadu úplný seznam poplatků a dávek, které posud na základě povolení udělených před 1. říjnem 1921 vybíraly, s příslušnými pravidly a usnesení obecního zastupitelstva o tom, zdali a které z nich, jakož i po kterou dobu obec i po 1. lednu 1923* vybíratí hodlá. V příčině těchto dávek budtž zároveň předložena nová pravidla, přizpůsobená vzorným pravidlům, v příloze k tomuto nařízení vyhlášeným. Vyšší dohlédací úřad přezkoumá předložená nová pravidla a přihlížeje k potřebám té které obce povolí za podmínky § 28, odst. 6., případně § 35, odst. 2., případně § 38, odst. 2., zákona další vybírání dotčených poplatků nebo dávek a stanoví zároveň dobu, po kterou je bude lze vybíratí.

* Pozn. Změněno nařízením vlády rep. čsl. ze dne 20. září 1922, č. 283 Sb. z. a n.

⁽³⁾ Šlo-li by o poplatky nebo dávky, o nichž vzorná pravidla nebyla vydána, nebo které mají býtí vybírány podle pravidel, nevyhovujících pravidlům vzorným, bylo by připojiti řádně instruovanou žádost o jejich povolení, o níž rozhodne vláda.

⁽⁴⁾ Ustanovení tato se nevztahují na dávku ze zábav a dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí, které musí býtí ve všech obcích podle jednotných, v příloze vyhlášených pravidel vybírány.

Poslední odst. zrušen zákonem 77/1927.

§ 60. Zákon provedou ministři vnitra a financí.

Pozn. Prov. vl. nař. 143/22 a 283/22.

Vzorná pravidla

pro vybírání poplatků a dávek

uveřejněná v dodatcích k vl. nař. ze dne 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n. Nově upravená, změněná a doplněná vl. nař. ze dne 26. ledna 1928, č. 15 Sb. z. a n.

Pravidla o vybírání vodného.

§ 1. K úhradě nákladu na zřízení a udržování veřejného vodovodu obce. platiti jest vodné.

§ 2. Vodné může býti vybíráno:

- a) jako vodné všeobecné, které je platiti za možnost bráti vodu z veřejného vodovodu,
- b) jako vodné zvláštní, které se platí za vodu k jakémukoliv účelu skutečně spotřebovanou.

Všeobecné vodné.

§ 3. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření všeobecného vodného je nájemné nebo nájemní hodnota jednotlivých nájemních objektů, jež je základem daně činžovní, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zákona ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., o přímých daních), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty.

⁽²⁾ U budov (části budov), pro něž bylo určeno úřední povolení stavební před 28. lednem 1917, je základem pro vyměření všeobecného vodného nájemné nebo nájemní hodnota, jež je základem daně činžov-

ní na rok 1927, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty. — Částky, o které bylo nájemné (nájemní hodnota) od 1. ledna 1928 zvýšeno, nejsou základem pro vyměření poplatku.

⁽³⁾ V domech dočasně od činžovní daně osvobozených zjistí se nájemné nebo nájemní hodnota obdobně podle předpisů platných pro vyměření daně činžovní s omezením podle ustanovení odst. 2.

⁽⁴⁾ Všeobecné vodné se vyměřuje z nájemného (nájemní hodnoty) každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož užívatele v témě domě.

⁽⁵⁾ Údaje, potřebné k vyměření budou zjištěny ze spisů berní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro vyměření poplatku, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých užívatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro vyměření poplatku samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li ho třeba.

⁽⁶⁾ Sazba všeobecného vodného činí 10% nájemného nebo nájemní hodnoty; v budovách (částech budov), pro něž bylo uděleno nebo se udělí úřední povolení stavební po 27. lednu 1917, snižuje se sazba poplatku na polovici, pokud zákon nestanoví jinak.

Poznámka k § 3: Sazba tato jest nejvyšší; nevylučuje se možnost odstupňovati poplatek podle výše nájemného (nájemní hodnoty) a místních poměrů. Vybírali obec ještě jiné obecní dávky nebo poplatky na podkladě nájemného nebo nájemní hodnoty, na př. dávku z nájemného, poplatek za používání obecních stok, poplatek za odvoz popela a smetí, nesmí součet sazeb všech těchto dávek a poplatků překročiti nejvýše přípustné celkové 40%ní zatížení nájemného (nájemní hodnoty).

[Místo tohoto znění, kterého nemůže být použito pro místo, jež není zcela podrobena dani činžovní, mohou nastoupiti tato ustanovení:

§ 3. ⁽¹⁾ Základem pro výměření všeobecného vodného je počet a účel místnosti.

⁽²⁾ Všeobecné vodné se vyměřuje z každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož uživatele v témž domě.

⁽³⁾ Údaje potřebné k výměření budou zjištěny ze spisů besní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro výměření poplatku, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých uživatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro výměření poplatku samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li toho třeba.

⁽⁴⁾ Sazba všeobecného vodného činí:

a) z každé místnosti, jež je součástí bytu (kuchyň, světnice, kloset, prádelna a koupelna) ročně 20 Kč; z každé takové místnosti používané společně ročně 10 Kč pro každého poplatkem povinného,

b) z každé místnosti obchodní, spolkové a výrobní, počítajíc v to i kanceláře, čekárny, ordinační síně, dílny skladiště, hostinské kuchyně, chlévy a pod. ročně 30 K.]*

* Sazby tyto jsou nejvyšší a mohou být podle místních poměrů sníženy.

§ 4. Všeobecné vodné jest povinen platiti:

1. každý, kdo má místnosti přímo od majitele (trvalého uživatele) domu najaty nebo komu byly místnosti bezplatně přenechány, pokud nejde o byty naturální (č. 2.), pak majitel (trvalý uživatel) domu co do místnosti jím samým užívaných;

2. každý držitel naturálního bytu, jestliže majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen z tohoto bytu přiznávatí nájemné nebo činžovní hodnotu.

§ 5. ⁽¹⁾ S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, jsou od všeobecného vodného osvobozeny osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené.

⁽²⁾ Všeobecné vodné se neplatí z místností, které jsou z domovní daně vyňaty nebo od ní trvale osvobozeny; ustanovení toto nevztahuje se však na budovy (části budov), uvedené v § 126, č. 8. zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.

§ 6. Všeobecné vodné jest splatno napřed ve stejných lhůtách, v jakých se v obci obvykle platí nájemné.

Je-li povoleno vybíratí všeobecné vodné po několik roků, může v tomto čase, není-li na ten který rok nebo období posud předepsáno, býtí vybíráno podle výměry roku předešlého s výhradou dodatečného sčítování.

Majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen od nájemníků a těch, jimž přenechal místnosti k bezplatnému užívání, všeobecné vodné vybrati a odvésti obecní pokladně nejdéle do 14 dnů, počítajíc ode dne, kdy jest nájemné splatno. Týž ručí za správné zaplacení a odvedení vodného.

§ 7. ⁽¹⁾ Změnil-li se základ pro výměření všeobecného vodného (na př. následkem odvolání proti výměřené dani činžovní, pro nedobytnost činže nebo okolnostmi, odůvodňujícími osvobození podle § 5, bude všeobecné vodné k žádosti majitele (trvalého uživatele) domu poměrnou částkou odepsáno.

Žádost jest podati u obecního úřadu do 14 dnů ode dne, kdy nastala okolnost odůvodňující odpis všeobecného vodného.

Jinaké změny nastalé během roku neb ukládání období ve výši činže nemají vlivu na výměru všeobecného vodného.

§ 8. Všeobecné vodné předpisuje obecní starosta.

(²) O předpisu vodného jest vydati majiteli (trvalému uživateli) domu nebo jeho plnomocníku platební rozkaz tak upravený, aby z něho byly zřejmy základ a výměra vodného pro každého, kdo je poplatkem povinen.

Majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen o vyměřeném vodném všechny osoby vodným povinné (§ 2) nejdéle ve 3 dnech vyrozuměti a, že i kdy se tak stalo, na platebním rozkaze dáti potvrditi. Ne učiní-li tak, jest dotčené osobě vodným povinné právo ze škody jí případně vzešlé.

Spoluvlastníci domu jsou povinni oznámiti obecnímu úřadu společného zmocněnce, jinak jest úřad oprávněn pokládati kteréhokoli spoluvlastníka za zmocněnce ostatních.

§ 9. Z platebního rozkazu může se odvolati jak majitel domu tak i dotčená osoba dávkou povinná.

Odvolání jest podati u obecního úřadu ve 14 dnech počítajíc ode dne, kdy prošla lhůta pro vyrozumění osob dávkou povinných stanovená.

O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo, z jehož rozhodnutí lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu.* Rozhodnutí tohoto jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

Stejně nestaví povinnosti platiti dávku rekurs podaný proti vyměřené dani činžovní.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným udáním tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 10. Z rozhodnutí obecního úřadu o žádosti za odpis dávky podle § 7 může se odvolati pouze majitel (trvalý uživatel) domu.

Odvolání jest podati u obecního úřadu do 14 dnů počítajíc ode dne, kdy bylo majiteli (trvalému

držiteli) domu doručeno vyrozumění o vyřízení žádosti.

Třetí odstavec § 9 platí obdobně.

Zvláštní vodné.

§ 11. Zvláštní vodné platí se za každou bezprostřední spotřebu vody z veřejného vodovodu v nemovitostech nebo na nemovitostech, do nichž nebo na něž veřejný vodovod jest zaveden, a to dle velikosti spotřeby.

Tato se určuje pravidelně měřením skutečně odebraného množství vody, výjimkou paušálně.

Je-li v obytném domě podnik, živnost nebo zařízení, jež způsobuje větší spotřebu vody, může obec k důvodné žádosti ostatních nájemníků žádati, aby byla spotřeba ta odměřována zvláště, případně může tuto větší spotřebu ustanoviti paušálem.

Naproti tomu může držitel místností obchodních nebo živnostenských, ve kterých spotřeba vody zůstává za průměrnou spotřebou vody v domácnosti, v dohodě s obcí svým nákladem dáti zříditi vodoměr, kterým by skutečná spotřeba vody v těchto místnostech byla zjišťována.

§ 12. Základem pro vyměření zvláštního vodného jest skutečná spotřeba vody, zjištěná podle ustanovení v § 11 v kubických metrech a prodejní cena 1 m³ vody vyšetřená podle skutečných nákladů na zřízení, udržování a provoz vodovodu.

Tato prodejní cena se stanoví až na další penízem 3 Kč* za 1 m³ vody.

Skutečná spotřeba vody se vyšetří pololetně pro každou nemovitost, opatřenou vodoměrem. V obytných domech podle spotřeby vypočtený úhrnný obnos prodejní ceny vody rozvrhne se na všechny byty

* Světojná cena vody musí býti obcí, žádající o povolení vybíratí vodné, prokázána.

a obchodní nebo jinaké místnosti — pokud v prošlém období nebyly užívány — v poměru nájemného nebo činžovních hodnot, které jsou základem pro vyměření všeobecného vodného. Předem však nutno vyloučiti onu část úplaty, která připadá na podnik, živnost nebo jinaké zařízení, pro které se spotřeba vody podle ustanovení § 11, odst. 3. a 4., zjišťuje buď dílčím vodoměrem nebo paušálem.

Podle provedeného rozvrhu na jednotlivý byt nebo na místnosti obchodní nebo živnostenské, pro které byla spotřeba vody zvláště zjištěna nebo u nichž se stanoví paušálně, připadající část celkové úplaty se zmenší o všeobecné vodné, na dotčené místnosti připadající, zbytek pak činí zvláštní vodné, které jest zapraviti.

Byla-li by náhrada za skutečně spotřebovanou vodu menší než všeobecné vodné, nepředepíše se zvláštní vodné, ale také všeobecné vodné zůstává beze změny.

§ 13. Užívá-li se vody z veřejného vodovodu v zahradě, jest obec oprávněna žádati, aby příslušný výtok opatřen byl na útraty majitele (trvalého uživatele) zahrady vodoměrem, je-li zahrada větší než 500 m², nebo je-li v ní zařízení umělý vodomet nebo umělá nádržka s volným odtokem. Pro vyšetření obnosu zvláštního vodného platí ustanovení § 12 obdobně.

Neučiní-li obec tak, nebo jde-li o menší zahradu, na kterou jest veřejný vodovod zaveden, stanoví se obnos zvláštního vodného paušálem.

Umělé zavodňování zahrady vodou z veřejného vodovodu umělými zavodňovacími přiváděči (struhami) a stružkami nebo výtopou není dovoleno.

§ 14. Za vodu spotřebovanou k bourání a k stavbám (novým stavbám, přístavbám a přestavbám), dodává-li se voda přítokem neodměřeným, platí se

zvláštní vodné, které se vypočte podle zastavěné plochy jednotlivých poschodí, a to podle celkové půdorysné plochy sklepů, souterrainů, přízemí, mezipatra, jednotlivých pater i půdy, je-li v ní aspoň jedna místnost projektována. Není-li v půdě žádná místnost, počítá se pro výpočet vodného pouze polovice plochy.

Vodné za 1 m² takto zjištěné plochy činí 10 h.

Odběratel vody dodávané takto neodměřeným výtokem jest povinen včas oznámiti městskému úřadu, kdy bourání nebo stavbu ukončí, aby mohl býti neodměřený přítok vody včas zastaven.

Obec má právo zastaviti neodměřený přítok vody, plýtvá-li se vodou nebo užívá-li se jí k jinému účelu, než ke kterému byl neodměřený výtok povolen.

§ 15. Zvláštní vodné povinen jest platiti:

1. Každý, kdo má místnosti přímo od majitele (trvalého uživatele) domu najaty nebo komu byly místnosti bezplatně přenechány, pak majitel domu co do místnosti jím samým užívaných,

2. v případech § 13 majitel (trvalý uživatel) zahrady, který však jest oprávněn přesunouti je na nájemce nebo jinakého uživatele zahrady,

3. v případech § 14 stavebník.

§ 16. Zvláštní vodné stanovené podle §§ 12 a 13 podle skutečné spotřeby vody jest splatno do 14 dnů po doručení platebního rozkazu, poplatníci jsou však povinni zároveň se všeobecným vodným odvésti napřed poměrnou splátku podle průměrné spotřeby vody prošlého kalendářního roku. Konečné súčtování se provede po zjištění skutečného odběru vody za celý rok berní.

Paušálně stanovené zvláštní vodné splatno jest napřed ve stejných lhůtách, v jakých se v obci obvykle platí nájemné.

Majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen od

nájemníků a těch, jimž přenechal místnosti k bezplatnému užívání, zvláštní vodné případně splátky podle prvního odstavce vybrati a odvésti obecní pokladně nejdéle do 14 dnů počítajíc ode dne, kdy jest nájemné splatno. Týž ručí za správné zaplacení a odvod dávek.

Zvláštní vodné za vodu dodávanou přítokem neodměřeným podle § 14 jest splatno do 14 dnů po doručení platebního rozkazu.

§ 17. Byla-li daň činzovní pro nedobytnost činže odepsána, odepíše se příslušná část zvláštního vodného k žádosti majitele (trvalého uživatele) domu.

Ustanovení § 7, odst. 2., pravidel platí obdobně.

§ 18. Ustanovení §§ 8, 9 a 10 platí i pro zvláštní vodné obdobně.

Všeobecná ustanovení.

§ 19. Obec má právo naříditi, aby voda z obecního vodovodu braná byla odměřována výhradně vodoměry jí dodanými a osazenými, ať jde o vodoměry hlavní nebo vodoměry podružné.

Vodoměry obcí opatřené zůstávají i po osazení jejím vlastnictvím a odběratel vody ručí obci za jejich poškození nebo zcizení. Odběratel vody musí chrániti vodoměr před zamrznutím a opatřiti a udržovati vlastním nákladem skříň na vodoměr předepsaného rozměru a tvaru.

Osazení vodoměru děje se na náklad majitele nemovitosti, při vodoměrech podružných na náklad toho, jehož odběr vody tímto podružným vodoměrem má býti zjišťován

Za zapůjčení vodoměru povinny jsou osoby v odst. 3. jmenované platiti paušální poplatek v pololetních, dnem

a splatných lhůtách podle této sazby.⁴

Za tento poplatek bude obec vodoměr také udržovati, t. j. obstarávati takové opravy vodoměru, kterých bude potřebí následkem obyčejného opotřebování; při vodoměrech cejchovaných pak opatří také vše, co jest zákonem předepsáno o cejchování vodoměrů.

* Sazba budiž určena v patričném poměru k pořizovací ceně vodoměru, jeho amortisací a nutným výdajům na obyčejné udržování.

§ 20. Odběratel vody jest povinen vyhověti všem předpisům a nařízením obcí vydaným k zabezpečení správného zjištění spotřeby vody a sděliti s obcí všechna žádaná data podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Obec jest oprávněna svými zřízenci dáti kontrolovati přítok vody do domu a stav vodovodu, jakož i přezkoušeti chod vodoměru. Držitel vodoměru, jeho zřízenci i nájemníci jsou proto povinni dovoliti obecním zřízencům kdykoli přístup do všech místností, kudy jest vodovod veden, a nesmějí jim v provedení kontroly brániti.

Držitel vodoměru nebo jeho zástupce může se zúčastniti úředních úkonů zřízenců obecních, jež souvisejí se zjištěním spotřeby vody.

§ 21. Obec jest oprávněna vydati předpisy směřující k tomu, aby se vodou neplývalo.

§ 22. Kdo jedná jakýmkoli způsobem proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán podle ustanovení obecního řádu, pokud čin jeho nespadá do pravomoci řádných soudů.

Obec jest vedle toho oprávněna případně i uzavřiti přítok vody, dokud nebude učiněna náprava.

§ 23. O promlčení vodného platí táž ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 24. (1) Z částek vodného, které nebyly včas zapraveny, povinen jest majitel (trvalý uživatel) domu nebo zařízení vodnému podléhajícího platiti 6% úroky z prodlení, činí-li vodné z dotčeného předmětu připadající celoročně více než 100 Kč.

(2) Prokáže-li majitel (trvalý uživatel) domu, že nájemník se zdráhá platiti vodné pravoplatně předepsané, platí ustanovení odst. 1. obdobně pro nájemníka.

§ 25. Vodné, případně pokutu včas nezapravenou dobývá obecní starosta. O řízení exekucním platí táž ustanovení jako pro dobývání nezaplacených daní.

Výnos pokut připadá místnímu ústavu chudých.

§ 26. Výnosu vodného užívati jest k úhradě nákladů spojených se zřízením, udržováním a případným rozšířením vodovodu.

§ 27. Platnost těchto pravidel počíná dnem

Pravidla o vybírání poplatků za vpuštění stok a potrubí domovních do obecních stok a používání těchto.

§ 1. Za vpuštění stok a potrubí domovních do stok obecních vybírá se od majitelů (trvalých uživatelů) nemovitostí obecními stokami odvodňovaných jednou pro vždy poplatek (stočné).

§ 2. K částečné úhradě nákladů na udržování obecních stok jsou mimo stočné jednou pro vždy placené (§ 1) povinni majitelé (trvalí uživatelé) všech budov v obvodu obce k obecním stokám připojených odváděti roční poplatek za používání.

Stočné.

§ 3. Sazba poplatku obnáší:

- a) 10 h za každý čtverečný metr plochy nezastavěné a
- a) 20 h za každý čtverečný metr plochy zastavěné.

§ 4. K plochám nezastavěným stočnému podrobeným náležejí dvory, zahrady, soukromé cesty a otevřená místa stavební, odvodňují-li se, byť i jen nepřímo, t. j. prostřednictvím společného kanálu, připojením k obecním stokám.

§ 5. Plocha zastavěná vypočte se tím způsobem, že výměra půdorysu násobí se počtem pater budovy, při čemž zvláště se počítá přízemí i jednotlivá patra. Polopatra počítají se rovněž za celá patra.

Sklepní a podkrovní místnosti používané za bydlíště, prádelnu nebo stáj podléhají sazbě 10 h za každý čtverečný metr zastavěné plochy; jinak se půda a sklep do počtu pater nečítají.

Na arkýře, výstupky, pavlače a pod. neběře se při výměře poplatné plochy zřetele.

Při budovách vysokých, nedělených v patra, jakož i při těch, jež obsahují místností zaujímající do výšky více než 1 patro, vybírá se poplatek rovněž dle zastavěné plochy a se zřetelem k tomu, kolikrát je ve výši celé budovy obsažena průměrná výška patrová.

§ 6. Stočné jsou povinni platiti všichni majitelé (trvalí uživatelé):

I. budov:

- a) po vydání těchto pravidel postavených,
- b) před vydáním těchto pravidel postavených, ale dosud k obecním stokám nepřipojených, jakmile připojení bude provedeno;

II. ploch nezastavěných,

kteří ke stokám obecním zvláštní stokou třeba jen způsobem v § 4 naznačeným budou připojeny.

§ 7. ⁽¹⁾ Z budov starých k obecním stokám již připojených povinni jsou majitelé (trvalí uživatelé) platiti stočné jen tehdy, když po dni vyhlášení těchto pravidel:

- a) byla stavební změnou původně zastavěná plocha zvětšena, nebo
- b) vnitřní úpravou místnosti dosud stočnému nepodrobené (na př. půda, sklep) byly přeměněny v místnosti pro výpočet stočného započitatelné, nebo
- c) byly zavedeny v domě splachovací klosety, koupelny atd., nebo nově zaveden vodovod.

⁽²⁾ V prvním a druhém případě nutno doplatiti stočné dle § 3 b) z nově vzniklých, stočnému po-

drobených místností; v posledním případě vyměřiti se stočné poloviční sazbou.

⁽³⁾ Přeměnění-li se plocha nezastavěná, z níž bylo zapláceno stočné podle § 3 a), na zastavěnou, nutno doplatiti stočné podle § 3 b).

§ 8. Zřízení odpadu vodovodního v domě, ke stokám obecním nepřipojeném, pokládá se za zřízení stoky a nutno v tom případě stočné zaplatiti.

§ 9. Majitelé (trvalí uživatelé) budov, kteří vlastním nákladem zřídili stoku uliční z důvodu, že obecní tu dosud nebyla, jsou povinni pouze k poloovičnímu příplatku dle § 7.

Stejně ustanovení platí o těch, kdož na zřízení obecní stoky přispěli podle ustanovení § 26 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.

§ 10. Provedení přípojky provésti nutno dle předpisů v tom ohledu stavebním úřadem vydaných.

Opravy starých kanálů, s povolením úřadu stavebního prováděné, nejsou novým připojením.

§ 11. Stočné vyměřuje se zpravidla hned při komisi kolaudační a vyznačeno budiž v protokole o jednání této komise sepsaném.

§ 12. O předepsaném stočném vydati jest obecním starostou osobě poplatkem tímto povinné (§ 1) platební rozkaz, který obsahujž jmenovitě též základ a výpočet stočného.

Z platebního rozkazu lze se odvolati k obecnímu zastupitelstvu. Odvolání jest podati do 14 dnů po doručení platebního rozkazu u obecního úřadu.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu,* jež rozhodnutí jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 13. Stočné jest splatno do 14 dnů po doručení platebního rozkazu.

Poplatek za používání obecních stok.

§ 14. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření poplatku jest nájemné nebo nájemní hodnota jednotlivých nájemních objektů, jež je základem daně činžovní, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty.

⁽²⁾ U budov (částí budov), pro něž bylo uděleno povolení stavební před 28. lednem 1917, je základem pro vyměření poplatku nájemné nebo nájemní hodnota, jež je základem daně činžovní na rok 1927, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty. Částky, o které bylo nájemné (nájemní hodnota) od 1. ledna 1928 zvýšeno, nejsou základem pro vyměření poplatku.

⁽³⁾ V domech dočasně od činžovní daně osvobozených zjistí se nájemné nebo nájemní hodnota obdobně podle předpisů platných pro vyměření daně činžovní s omezením podle ustanovení odst. 2.

⁽⁴⁾ Poplatek se vyměřuje z nájemného (nájemní hodnoty) každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož uživatele v témže domě.

⁽⁵⁾ Údaje potřebné k vyměření budou zjištěny ze spisů berní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro vyměření poplatku, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých uživatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro vyměření poplatku samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li ho třeba.

⁽⁶⁾ Sazba poplatku činí 5% nájemného nebo nájemní hodnoty; v budovách (částech budov), pro něž bylo uděleno nebo se udělí úřední povolení stavební po 27. lednu 1917, snižuje se sazba poplatku na polovici, pokud zákon nestanoví jinak.*

* Sazba tato jest nejvyšší; nevylučuje se možnost odstupňovati poplatek podle výše nájemného (nájemní hodnoty) a místních poměrů. Vybírali obec ještě jiné obecní dávky nebo poplatky na podkladě nájemného nebo nájemní hodnoty, na příklad dávku z nájemného, vodné, poplatek za odvoz popela a smetí, nesmí součet sazeb všech těchto dávek a poplatků překročiti nejvýše přípustné celkové 40%ní zatížení nájemného (nájemní hodnoty).

[Místo tohoto znění, kterého nemůže býti použito pro místo, jež není zcela podrobeno dani činžovní, mohou nastoupiti tato ustanovení:

§ 14. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření poplatku je počet a účel místnosti.

⁽²⁾ Poplatek se vyměřuje z každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností uživatele v témž domě.

⁽³⁾ Údaje potřebné k vyměření budou zjištěny ze spisů berní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro vyměření poplatku, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých uživatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro vyměření poplatku samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li ho třeba.

⁽⁴⁾ Sazba poplatku činí:

a) z každé místnosti, jež je součástí bytu (kuchyň, světnice, kloset, prádelna a koupelna) ročně 10 Kč; z každé takové místnosti, používané společně, ročně 5 Kč pro každého poplatkem povinného,

b) z každé místnosti obchodní, spolkové a výrobní, počítajíc v to i kanceláře, čekárny, ordinační

*síně, dílny, skladiště, hostinské kuchyně, chlévy a pod. ročně 20 Kč.]****

** Sazby tyto jsou nejvyšší a mohou být podle místních poměrů sníženy.

§ 15. Ustanovení vzorných pravidel pro vybírání dávek z nájemného nebo z používaných místností o povinnosti platební, splatnosti, předpisu, platebním rozkaze, odvolání, odpisu a o ustanoveních trestních platí obdobně; rovněž platí obdobně ustanovení o osvobození od dávky z nájemného nebo z používaných místností s tou odchylkou, že osvobození nevztahuje se na budovy (části budov), uvedené v § 126, č. 8. zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.

Ustanovení společná.

§ 16. O promlčení stočného a poplatku za používání obecních stok platí jako o promlčení daní přímých.

§ 17. ⁽¹⁾ Z částek těchto poplatků, které nebyly včas zapraveny, povinen jest majitel (trvalý uživatel) nemovitosti platiti 6%ní úroky z prodlení, a to při stočném, činí-li toto aspoň 50 Kč, při poplatku za používání obecních stok, činí-li dávka z dotčené nemovitosti připadající celoročně více než 100 Kč.

⁽²⁾ Prokáže-li majitel (trvalý uživatel) domu, že nájemník se zdráhá platiti pravoplatně předepsaný poplatek za používání obecních stok, platí příslušné ustanovení odst. 1. obdobně pro nájemníka.

§ 18. Poplatek, případně pokutu včas nezapravenou dobývá obecní starosta. O řízení exekucním platí též ustanovení jako pro dobývání nezaplacených daní přímých.

§ 19. Výtěžku těchto poplatků užití jest k částečné úhradě nákladů na zřízení a udržování obecních stok. Pokuty připadají fondu chudinskému.

Pravidla o vybírání obecních poplatků stavebních.

§ 1. Poplatky stavební se vybírají:

1. za komise konané stavebním úřadem podle stavebního řádu;
2. za povolení k rozdělení pozemku na stavební místa (poplatek parcelační) nebo k přeměně pozemků dosud nezastavěných na staveniště;
3. za výkon dozoru stavebního úřadu na stavbu;
4. za povolení, aby mohlo být při stavbě užito veřejného statku.

Pozn. k § 1.

1. Poplatek za stavební komisi podle §u 1, č. 1 pravidel o vybírání obecních poplatků stavebních (dodatek I. vl. nař. č. 143/22) možno předepsati jen, když byla komise skutečně konána. (Nález ze dne 12. ledna 1926 č. 113.)

2. Pokud nebylo uděleno parcelační povolení, nemůže být parcelační dávka prominuta. Takové prominutí jest

právně bezúčelné. (Nález ze dne 15. září 1925 č. 5383.)

3. Obecní dávka »za povolení k rozdělení pozemku na místa stavební« (čl. I., odst. I., 3. lit. b) zákona z 24. října 1899 čes. z. z. č. 97) lze předepsati i za povolení k dalšímu rozdělení parcely stavební na několik částí. (Nález ze dne 28. května 1926 číslo 11.102/25.)

§ 2. Za komise konané stavebním úřadem podle stavebního řádu platiti jest:

- a) při novostavbách 200 Kč;
- b) při přístavbách, přestavbách, stavebních změnách, při bourání, při stanovení stavební čáry, výše rovinné a pod., při nichž bude nutno provést vyšetření komisí, peníz 100 Kč;
- c) za komisí prohlídku budov nebo jejich

částí za příčinou dovolení k obývání nebo k užívání jich platí se poplatek, jaký byl stanoven při řízení o povolení stavebním;

d) za šetření konané o žádosti za povolení ke zřízení výkladce (výkladní skříně) vyměřuje se poplatek podle délky výkladce (výkladní skříně), a to při délce do 1.50 m základní sazbu 20 Kč, při délce větší za každý započatý metr 4 Kč;

e) ve všech ostatních případech, při nichž nutno šetření provést na místě samém jednotlivým znalcem bez komisionelního šetření, 50 Kč.

Pozn. k § 2.

1. Komisionelní poplatek podle § 2 lit. e) pravidel pro vybírání obecních poplatků stavebních (dodatek I. k vládnímu nařízení ze dne 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n.) nelze uložit za místní ohledání, provedené za účelem vykazání místa pro složení stavebního materiálu na veřejném prostranství, jde-li pouze o provádění stavebních oprav podle § 29 stavebního řádu pro Čechy. (Nález ze dne 27. dubna 1926 č. 8910.)

2. Podle § 5 pravidel o vybírání poplatků stavebních v Praze (výn. mín. fin. z 31. prosince 1922 č. 97.466) podléhá poplatek parcelačnímu také povolení změny původní parcelace sloučením dvou parcel stavebních v jednu. (Nález ze dne 4. ledna 1928 číslo 11.961/27 pres.)

§ 3. Poplatek komisionelní jest platiti za každé komisionelní řízení, vykonané podle stavebního řádu ať na žádost strany, ať z povinnosti úřední a bez ohledu na to, byla-li stavba povolena čili nic.

3. Nižší sazby 1 Kč parcelačního poplatku podle § 5 dávk. pravidel pro Prahu, schválených výnosem ministerstva financí ze dne 31. prosince 1922 č. j. 97466/11874/22—III/9 B, sluší použití jenom tam, ale všude tam, kde jde o parcelu, jež podle povolení parcelačního, po případě jinakého aktu stavebního úřadu určena jest k zastavení budovami o sobě stojícími ve smyslu § 18 stav. řádu pro Prahu. (Nález ze dne 5. září 1928, číslo 23.111/28.)

4. Poplatek za prodloužení stavebního povolení může býti podle § 6 pravidel o vybírání obecních poplatků stavebních (dodatek I. vl. nař. číslo 143/22) předepsán, třeba stavební komise nebyla konána. (Nález ze dne 12. ledna 1926 číslo 113.)

Konalo-li se v jedné stavební věci několik komisí, platiti jest poplatek tolikrát, kolikrát se komisionelní řízení konalo, jmenovitě bylo-li řízení odročeno pro nedostatečné plány nebo pro jinou vadu žadatelem zaviněnou nebo na jeho výslovnou žádost.

§ 4. Poplatek komisionelní se neplatí za komisionelní řízení konané k

1. vyšetření stavebních opatření při nebezpečnosti sesutí,

2. vyšetření stavebních opatření při požáru a na spáleníšti,

3. vyšetření závad na domech, které mají býti odstraněny,

4. vyšetřování, na základě jehož se má naříditi vyklizení bytu,

5. vyšetření k trestnímu řízení.

§ 5. Za pravoplatné povolení k rozdělení pozemků na místo stavební (parcelaci ve smyslu stavebního řádu) nebo k přeměně pozemků dosud nezastavěných na staveniště platit jest vedle komisionelního poplatku (§§ 2 až 4) zvláštní poplatek, který činí z každého čtverečního metru plochy k parcelaci určené 1 Kč, jde-li o plochy, jež mají býti zastavěny budovami souvislými, a 50 h, jde-li o plochy, jež mají býti zastavěny budovami nesouvislými (jako jsou domy v zahradách, rodinné domky, vily, továrny, budovy izolované a pod.).

Při výpočtu poplatku se nepočítají plochy, které musí býti bezplatně postoupeny na veřejné ulice a náměstí.

Poplatek parcelační platiti jest pouze za pravoplatné povolení, nikoli též za prodloužení daného již povolení k parcelaci; pouze tehdy, bylo-li dáno povolení k parcelaci před zavedením poplatku parcelačního, jest zapraviti dávku, prodlouží-li se platnost daného povolení po započetí působnosti těchto pravidel.

§ 6. Za úřední povolení ve věcech stavebních vybírají se vedle poplatků komisionálních (§§ 2 až 4) poplatky (stavební taxy) podle těchto sazeb:

Za ustanovení stavební čáry a svahu (niveau) za běžný metr fronty (včetně délky uličního oplocení zahrádky neb dvora) K 2.50.

Za novostavby, přístavby, přestavby a nástavby:

a) budov obytných:

za budovu přízemní včetně sklepů a podkroví za 1 m² zastavěné plochy . . . K —.60

při budově vícepatrové vedle toho za každé patro za 1 m² zastavěné plochy . . . K —.40

b) budov hospodářských (vedlejších při budovách obytných neb samostatných budov hospodářských):

za budovu přízemní včetně sklepů a podkroví za 1 m² zastavěné plochy . . . K —.40

při budově vícepatrové vedle toho za každé patro za 1 m² plochy . . . K —.20

c) budov průmyslových, živnostenských, obchodních a veřejných:

za budovu přízemní včetně sklepů a podkroví za 1 m² zastavěné plochy . . . K —.80

při budově vícepatrové vedle toho za každé patro za 1 m² zastavěné plochy . . K —.60

Za stavební změny a úpravy při budovách stávajících jakéhokoli druhu neb účelu:

za přestavbu střechy (krovu) za 1 m² plochy základové K —.40

za zřízení podkrovních bytů za 1 m² plochy základové K —.40

za změnu neb zřízení schodiště za 1 m² plochy základové za každé poschodí . . K —.90

za změnu neb zřízení sklepů a lednic v budově neb mimo budovu za 1 m² plochy základové K —.40

za změnu neb zřízení balkonu neb arkýře do ulice za 1 m² plochy základové . . K 8.—

za změnu neb zřízení výkladů a portálů do ulice za 1 m² plochy pohledové . . . K 4.—

za zřízení neb změnu oken a dveří do ulice za 1 m² plochy pohledové K 3.—

za vybourání neb zřízení kleneb stropů a vnitřních zdí za 1 m² plochy pohledové K —.60

za změnu neb zřízení kominů za 1 m² běžné výšky K 2.—

za změnu nebo zřízení žumpy (hnojiště) z 1 m² plochy základové K 2.—

za stavbu opěrné zdi mimo budovu za 1 m² plochy pohledové K —.60

za zřízení vodovodů, plynovodů, elektrických vedení a hromosvodů v budovách stávajících, poplatek K 30.—

Za ohrady:

Za stabilní ohradu k ulici, za běžný metr K —.80

za provisorní ohradu k ulici, za běžný metr K —.40

§ 7. Za dozor stavebního úřadu během provádění staveb v § 6 uvedených vyměřuje se kromě toho zvláštní poplatek poloviční sazbou poplatků v § 6 uvedených.

§ 8. Za povolení, aby mohlo býti při stavbách užito veřejného statku obecního, vybírají se poplatek z plochy zabrané lešením, stavebními hmotami a náčiním takto:

1. Nesahá-li lešení do veřejného statku dále než 2 m od stavební čáry, neplatí se z plochy jím zabrané nic. Sahá-li však lešení dále než 2 m od stavební čáry do veřejného statku, platí se z každého čtverečního metru plochy takto více použité denně 10h.

2. Z každého m² plochy veřejného statku, zabrané ukládáním stavebních hmot a náčiní nebo jakýmkoli jiným způsobem při provádění staveb, přestaveb neb oprav, platí se denně 5 h.

Sazby tyto platí pro plochy zabrané s povolením stavebního úřadu (stavební komise).

Zabral-li by stavebník veřejný statek bez předchozího povolení na jiném než vykázaném místě nebo na větší než vyměřené ploše, zaplatí, bez újmy zodpovědnosti trestní podle § 14 těchto pravidel, poplatek dvojnásobný z každého m² plochy veřejného statku, bez povolení takto užívaného.

Poplatek se platí podle skutečné výměry plochy zabrané, nehledíc k prázdným mezerám mezi složenými předměty, a za celou dobu od počátku zabránění až do skutečného úplného vyklizení zabrané plochy a učiněného oznámení o tom stavebnímu úřadu.

§ 9. Za používání veřejného statku obecního zabraného stavebními výstupky dovolenými podle stavebního řádu platí se jednou pro vždy za každý m² zabrané plochy dvě třetiny ceny, která se v době stavby platí za 1 m² stavebního místa v té poloze místní. V případech pochybných určí cenu tu stavební úřad.

Je-li na fašádě domu takových výstupků (balconů, arkýřů a pod.) několik ve svislé řadě nad sebou, počítati jest při vyměření dávky jen plochu jedním, nejdále vynikajícím výstupkem zabranou.

§ 10. Jde-li o stavby obecně prospěšné nebo nouzové, platí se poplatky komisionální pouze jednou polovicí, poplatky uvedené v §§ 6, 7 a 8 jednou třetinou stanovené pravidelné výše.

§ 11. Poplatky stavební platiti jest povinen:

1. poplatky komisionální ten, k jehož žádosti se komisionální řízení koná, leč by šlo o věc trestní, nebo kdo jinak zavalal ke komisi příčinu;

2. poplatek parcelační, případně poplatek za povolení k přeměně nezastavěných pozemků na staveništi ten, jemuž povolení podle § 5 vydáno;

3. poplatky stavební podle §§ 6 až 9 pak stavebník.

§ 12. Poplatky stavební předpisuje obecní starosta.

Z platebního rozkazu lze se odvolati k obecnímu zastupitelstvu. Odvolání jest podati do 14 dnů po doručení platebního rozkazu u obecního úřadu.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu,* jehož rozhodnutí jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacního.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 13. Poplatky komisionální a poplatky uvedené v §§ 5, 6, 7 a 9 jsou splatny do 14 dnů po doručení platebního rozkazu, poplatky uvedené v § 8 jsou splatny podle výše platebním rozkazem na jeden den stanovené měsíčně pozadu.

Z částek poplatků včas nezapravených platiti jest 6% úrok z prodlení, jestliže poplatek najednou nebo za jednoměsíční období splatný činí aspoň 50 Kč.

§ 14. Kdo nešetří ustanovení těchto pravidel, potrestáni budou, pokud činy jejich nepatří do pravomoci rádných soudů, pokutou pořádkovou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 15. Poplatky, případně pokuty včas nezapravené vymáhá obecní starosta. O vymáhání a exekučním řízení platí předpisy o vymáhání daní přímých obdobně.

§ 16. O promlčení poplatků platí táz ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 17. Výtěžku poplatků užití jest k

Pravidla o vybírání poplatku za dobrovolné propůjčení nebo za dobrovolné přislíbení práva domovského.

§ 1. Obec vybírá za dobrovolné propůjčení nebo za dobrovolné přislíbení práva domovského poplatek, který povinen jest zaplatiti každý, jemuž ač nemá zákonného nároku na přijetí do svazku obce, domovské právo bylo propůjčeno nebo přislíbeno.

§ 2. Výši poplatku v každém jednotlivém případě určuje obecní zastupitelstvo podle volného uvážení, hledíc při tom k osobním, rodinným, výdělkovým a majetkovým poměrům žadatele. Poplatek nesmí však v jednotlivém případě činiti více než 10.000 Kč.

§ 3. Dobrovolné propůjčení nebo dobrovolné přislíbení práva domovského děje se v každém případě s podmínkou, že bude určený poplatek nejdéle do 14 dnů po vyrozumění o jeho výši zapraven u obecní pokladny. Výměr o dobrovolném propůjčení nebo přislíbení práva domovského bude vydán teprve na průkaz o zapravení poplatku.

§ 4. Proti určené výši poplatku lze se odvolati pouze tehdy, byl-li stanoven ve výměře vyšší, než jaká jest v § 2 za nejvýše přípustnou označena.

Odvolání podati jest do 14 dnů po vyrozumění u obecního úřadu. Rozhoduje o něm bezprostřední dohlédací úřad*, jehož rozhodnutí je konečné.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 5. Poplatek zapravený za dobrovolné přislíbení práva domovského se vrátí, nebylo-li žadateli přiznáno státní občanství republiky Československé.

Žádost o vrácení podati jest v nepřestupné lhůtě 14 dnů po tom, kdy byl žadatel vyrozuměn o zamítavém vyřízení žádosti za přiznání státního občanství republiky Československé.

O žádosti za vrácení poplatku rozhoduje obecní rada, z jejíhož rozhodnutí lze se odvolati k obecnímu zastupitelstvu. Odvolání podati jest do 14 dnů po vyrozumění u obecního úřadu.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí jest konečné.

§ 6. Výnos poplatku plyne do pokladny obecní a užije se ho k

Pravidla pro vybírání obecní dávky z masa.

§ 1. Dávka z masa vybírá se z veškerého masa, které dle §§ 1 a 5 zákona ze dne 14 dubna 1920, čís. 262 Sb. z. a n., podléhá státní dani z masa.

Pozn. k § 1.

Rozhoduje-li vyšší dohlédací úřad o schválení pravidel pro vybírání obecní dávky dle zák. č. 329/21 Sb., pro kterou vydána byla vládou vzorná

pravidla, není oprávněn posuzovati, nebo zkoumati oprávněnost dávky s hlediska, je — či není-li tato dávka sociální. (Nález ze dne 21. listopadu 1928 č. 27.862/28).

§ 2. Dávka se vyměřuje a vybírá jako státní daň z masa buď dle váhy nebo z kusu.

Sazby dávky z masa jsou:

I. Dávka dle váhy.

1. Dávka z masa činí 5 h z 1 kg.
2. Zapravuje-li se dávka ze živých zvířat, sráží se u koní a mulů polovina, u hovězího, skopového a koziho dobytka jedna třetina, u telat a hříbat (do 85 kg živé váhy) a oslů jedna pětina a u vepřového dobytka jedna desetina.
3. Zapravuje-li se dávka ze zabitých telat a hříbat do 70 kg mrtvé váhy a ze zabitého skopového a koziho dobytka, vesměs v kůži, sráží se jedna desetina.
4. Z masa připraveného a z masných výrobků činí dávka 10 h z 1 kg.

II. Dávka z kusu

1. Z dobytka hovězího (býci, volí, krávy, bůvoli, mladý dobytek)

do 180 kg živé váhy	6 K 25 h
do 400 kg živé váhy	12 K 50 h
přes 400 kg živé váhy	25 K — h
2. z koní a mulů do 400 kg živé váhy	6 K 25 h
přes 400 kg živé váhy	12 K 50 h
3. z telat a hříbat:	
do 85 kg živé váhy neb 70 kg mrtvé váhy	3 K — h
dále oslů	3 K — h
4. z dobytka skopového a koziho, a to:	
a) ovcí, beranů, skopců, koz a kozlů	1 K 50 h
b) jehňat do 10 kg živé váhy neb 8 kg mrtvé váhy	50 h
c) kůzlat do 10 kg živé váhy neb 8 kg mrtvé váhy	25 h
5. z dobytka vepřového:	
a) do 10 kg živé váhy neb 8 kg mrtvé váhy	50 h
b) do 20 kg živé váhy neb 18 kg mrtvé váhy	75 h
c) do 80 kg živé váhy neb 70 kg mrtvé váhy	3 K — h
d) do 150 kg živé váhy neb 130 kg mrtvé váhy	6 K — h
e) přes 150 kg živé váhy neb 130 kg mrtvé váhy	9 K — h
- § 3. Zapraviti dávku jsou povinni:
1. kdo v obvodu obce dobytek porázejí nebo porážeti dávají,
 2. kdo maso do obce dopravují nebo dopravovati dávají.
- § 4. Dávka se vybírá přímo z každé porážky nebo z každé zásilky (dopravy). Výjimkou se nevybírá dávka, dopravuje-li se do obce maso nebo výrobky z masa ve váze nejvýše 5 kg. Výhoda tato nevztahuje se na ty, kdo po živnostensku konají porážky dobytka nebo maso prodávají nebo zpracovávají.

§ 5. Obec jest oprávněna dávkou buď

a) vybíratí vlastními orgány, které k tomu obecní zastupitelstvo určí, nebo

b) ji na jeden rok paušalovati v dohodě s osobami dávkou povinnými.

Rozhodnutí o výši paušálu a podmínkách paušalování přísluší obecnímu zastupitelstvu po slyšení finanční komise. Usnesení schvaluje bezprostřední dohlédací úřad (§ 48 cit. zák.), jemuž jest předložiti všechny údaje o pravděpodobném výnosu dávky.

§ 6. Dávka jest splatna

1. při porážkách:

a) platí-li se dávka z kusu, před porážkou;

b) platí-li se dávka podle váhy, jakmile byla zjištěna váha porážkou získaného masa, vždy však dříve, než bylo maso uloženo do chladíren nebo jinak odstraněno z místností jatečních;

2. dopravuje-li se do obce maso odjinud, před jeho uložením nebo dopravením do živnostenské provozovny.

Obec jest oprávněna naříditi, aby váha masa do obce odjinud dopraveného byla zjišťována na jatekách nebo na obecní váze.

§ 7. Nejpozději se zapravením dávky má ohlásiti platitel dávky u obecního úřadu ústně nebo písemně na předepsaných tiskopisech.

1. jméno toho, kdo jest povinen dávku platiti,

2. úkon (porážku, dovoz odjinud), který zakládá povinnost k dáвке,

3. kdy a kde se tento úkon má provésti, a

4. druh a množství dobytka nebo masa.

§ 8. Dávka se platí u (pokladny) obecního úřadu.

O zaplacení dávky vydá se poplatníku v každém případě stvrzenka, která obsahujž: datum přihlášky, úkon zakládající povinnost k dáвке a den jeho pro-

vedení, druh a množství dobytka nebo masa (masných výrobků) dáвке podrobeného, obnos zaplacené dávky, den platby a kde tato sčítována.

Učiní-li se přihláška před splatností dávky (§ 6), jest potvrzení o učiněné přihlášce při placení dávky předložiti.

§ 9. Zjistí-li se hned po vykonané porážce zdravotní prohlídkou, že maso nebo část jeho není způsobilá k lidskému požívání, vrátí obec dávku za toto nepoživatelné maso podle těchto zásad:

Byla-li dávka z porážky zapravena podle váhy, nebo byla-li sice zapravena z kusu, obnáší-li však nejméně tolik, kolik odpovídá váze po porážce zjištěné, vrátí se dávka plnou částkou, připadající na maso k lidskému požívání nezpůsobilé. Byla-li však dávka zapravena z kusu a obnáší-li méně než činí dávka vypadající podle váhy po porážce zjištěné, zmenšuje se částka, která má býti za maso k lidskému požívání nezpůsobilé vrácena, o tento rozdíl.

§ 10. Porážky, které se konají z nařízení úředního, aby čeleno bylo nákazám dobytčím, není třeba napřed ohlašovati a dávku z nich zapravovati; porážky takové nutno však stranou, které poražený dobytek patří, nebo které byl nákazovou komisí ponechán, ohlásiti během následujícího všedního dne po vykonané porážce, vždy však dříve ještě, než i jen část masa k lidskému požívání způsobilého byla odstraněna z místnosti, kde porážka byla vykonána; zároveň s ohláškou nutno, s uvedením řečeného úředního rozkazu, zapraviti dávku z onoho masa, které jest k lidskému požívání způsobilé.

Bylo-li poražené zvíře nákazovou komisí buď prodáno k zpeněžení nebo ponecháno vlastníkoví, přechází povinnost ohlásiti porážku a zapravovati dávku z masa na dotčenou z těchto osob.

Na požádání obecních orgánů, pověřených vybí-

ráním a kontrolou dávky z masa, musí strana předložiti úřední rozkaz k nahlédnutí.

§ 11. Musí-li býti vykonána nutná porážka dobytka v době, kdy předběžné zapravení dávky není možné, může býti dávka zapravena s udáním důvodu během 24 hodiny po porážce; lhůta tato se počítá podle doby, kdy úřad, oprávněný přijímati dávku, jest otevřen; na požádání obecních orgánů, pověřených vybíráním a kontrolou obecní dávky, musí býti okolnost, že šlo o nutnou porážku, věrohodně prokázána.

§ 12. Živnostník, který porážku vykonává pro někoho jiného, jest povinen, vyjímaje případy v § 10 označené, přesvědčiti se o tom, že dávka byla správně zapravena, a potvrditi svým podpisem platební stvrzenku.

Živnostník tento ručí za dávku nebo případné nedoplatky i s pokutou, a to i tenkrát, dá-li vykonati porážku svým zřízencem.

(Stejně závazky mají podnikatelé veřejných jattek co do všech porážek, v těchto jatkách kýmkoli konaných.)

§ 13. Maso, které se má z obce vyvézti nebo které se obcí prováží, nutno ohlásiti a dávku z něho zapraviti podle předpisů uvedených v §§ 6 až 8.

Je-li postaráno dostatečnou kontrolou o to, že se poražený dobytek nebo maso určené k provozu nebo vývozu skutečně z obce vyveze, může obec na základě usnesení obecního zastupitelstva od vybírání dávky v těchto případech upustiti.

§ 14. Zaplacená dávka vrátí se při vývozu masa z obce, avšak pouze tehdy, nejde-li o dávku paušalovanou a vyváží-li se buď zvířata celá, nebo maso najednou ve váze aspoň 25 kg.

Poráží-li se zvířata v místě za účelem živnostenského zpracování masa a platí-li se dávka z masa

podle váhy (§ 2, I. — nikoliv z kusu), vrátí se dávka za vyvezené masné výrobky nebo maso připravené podle jich skutečné váhy ve výši 50% dávky z masa, uvedené v § 2, I., č. 1., a to pouze tehdy, vyváží-li se najednou aspoň 25 kg masných výrobků neb masa připravovaného.

Vývoz jest předem ohlásiti na předepsaném formuláři u obecního úřadu, načež se vydá straně vývozní list.

Tento obsahujž: jméno zasilatelovo, způsob zaslání, druh a váhu vyvezeného masa (masných výrobků), jméno a bydliště příjemcov a dobu vývozu.

Obecní úřad jest oprávněn nejdéle do 1 hodiny po došlém oznámení se o správnosti údajů přesvědčiti. Neučiní-li tak v této době, platí údaje ke vrácení dávky učiněné za prokázány.

Vyveze-li poplatník zásilku bez oznámení nebo dříve, než projde lhůta k přehlídce, nemá nároku na vrácení dávky.

Při zásilkách poštou nebo drahou činí potvrzení pošty nebo dráhy doklad o správném vývozu.

Maso nebo masné výrobky k vývozu ohlášené musí býti do 24 hodin vyvezeny.

§ 15. Osoby, které k účelům živnostenským v obvodu obce dobytek porážejí nebo maso (výrobky z masa) do obce dovážejí, jsou povinny obci udati místnosti, ve kterých maso (masné výrobky) dávce podrobené přechovávají, místnosti tyto zevně označiti a nesmějí do nich zamezovati přístupu orgánům, kteří obcí ke kontrole dávky jsou určeni.

§ 16. Orgánové obcí k tomu ustanovení mají právo přesvědčiti se o správnosti údajů, učiněných osobami dávkou povinnými za účelem vyměření dávky, jmenovitě o druhu a množství masa (výrobků z masa) dávce podléhajícího a k tomu konci i

vstoupiti do místnosti, ve kterých se maso (výrobky z masa) dávce podrobené přechovává.

§ 17. K témuž účelu jsou jatky (veřejné i soukromé) kdykoli přístupny orgánům pověřeným vybíráním a kontrolou obecní dávky z masa.

Titó orgánové mají též právo nahlížeti do zápisů o porážkách (jateční protokoly) a o dovozu masa a vůbec do všech zápisů a listin, týkajících se dobytka a masa na jatky dopravovaného.

§ 18. Obec jest oprávněna, má-li odůvodněnou domněnku, že ustanovení pravidel k zajištění dávky nestačí, uvaliti na jednotlivé podnikatele masných živností (§ 20 zák. ze dne 14. dubna 1920, č. 262 Sb. z. a n.) zostřený dozor, spočívající v tom, že se jmenovaným uloží povinnost, aby ohlašovali v určité lhůtě napřed každý přírůstek a úbytek v počtu dobytka, dále každou porážku i každý odběr masa a aby buď konali o těchto ohláškách zevrubné zápisy na zvláštním tiskopisu nebo je dali zapisovati od dozorčích orgánů.

Zostřený dozor může se naříditi jen na základě usnesení obecního zastupitelstva.

O zostřeném dozoru platí ustanovení §§ 18 až 21 nařízení vlády ze dne 26. dubna 1920, čís. 263 Sb. z. a n., obdobně.

§ 19. Kdo vědomě a s úmyslem vyhnouti se placení dávky odstraní maso z místností jatečních dříve, než byla dávka zapravena (při porážkách mimo jatky neučiní oznámení o zamýšlené porážce), nebo neučiní předepsané ohlášky při dopravě, nebo kdo maso ohlášené k průvozu nebo vývozu v obvodu obce uloží nebo někomu odevzdá, bude potrestán, pokud nejde o činy spadající do pravomoci řádných soudů, příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

Kdo se zmíněných přestupků dopustí bez úmyslu vyhnouti se placení dávky nebo jinakým způsobem jedná proti ustanovení těchto pravidel, na př. neoznačí místností pro uschování masa určených, ztěžuje kontrolu oprávněných orgánů, bude potrestán pořádkovou pokutou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 20. Proti vyměření dávky, jakož i proti rozhodnutí o vrácení dávky podati lze odvolání u obecního úřadu do 14 dnů počínajíc dnem, jež následuje po dni vyrozumění. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu dohlédacímu úřadu,* jež rozhodnutí jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 21. O promlčení dávky platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 22. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka v tom kterém jednotlivém případě vyměřená aspoň 50 Kč.

§ 23. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucním platí táž pravidla jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 24. Výnosu dávky se upotřebí k

Pravidla

o vybírání obecní dávky z nápojů.

§ 1. Dávka nápojová vybírá se z těchto nápojů a v těchto sazbách:

1. z 1 litru piva bez rozdílu . . . 10 (deset) h
2. z 1 litru vína, moštu a jiných šťáv z hroznů
20 (dvacet) h
- z 1 litru vína, moštu a vůbec šťáv z jiného
ovoce 10 (deset) h

(Dávka z těchto nápojů přípustna jest zcela výjimečně tehdy, nevybírání-li obec současně přírážku ke státní dani nápojové. Naprosto však nelze zároveň vybírati dávku i přírážku.)

3. z 1 litru lihu (vyjma lih denatur.)
80 (osmdesát) h
- z 1 litru lihové tresti nebo slazené kořalky
60 (šedesát) h
- z 1 litru kořalky jinaké . . . 40 (čtyřicet) h

Při tom považují se za kořalku lihoviny s nejvyšší 50° alkoholu, lihoviny silnější zdaňují se jako lih.

§ 2. Dávku jsou povinni platiti:

1. všichni hostinští a výčepníci nápojů v § 1 uvedených;

2. majitelé skladů, obchodníci a prodáváci, kteří nápoje ty kupcům, hokynářům nebo přímým konsumentům v jakýchkoli nádobách prodávají;

v obou těchto případech (č. 1. a 2.) z nápojů, které buď do vlastních místností živnostenských nebo

přímo překupníkům nebo konsumentům v obci sami dopravili nebo dopraviti dali;

3. výrobci z nápojů jimi vyrobených, které v drobném prodávají nebo v závodě či ve vlastní domácnosti spotřebují. Z nápojů uvedených v § 1, č. 2., vyrobených pro spotřebu ve vlastní domácnosti, se dávka neplatí, nepřesahuje-li výroba za kalendářní rok 100 l pro domácnost a druh nápoje;

4. všichni jiní prodáváci, jakož i spotřebitelé z nápojů, z nichž osobami pod č. 1. až 3. jmenovanými dávka v obci zaplacená nebyla.

§ 3. Obec jest oprávněna buď

- a) vybírati dávku obecním zřízencem (výběřčím), kterého k tomu obecní zastupitelstvo určí, nebo
- b) ji na jeden rok paušalovati v dohodě s osobami dávkou povinnými.

Rozhodnutí o výši paušálu a podmínkách paušalování přísluší obecnímu zastupitelstvu, které jest povinno vyžádati si dříve vyjádření finanční komise. Usnesení schvaluje bezprostřední dohlédací úřad (§ 48 cit. zák.), jemuž jest předložiti všechny doklady o pravděpodobném výnosu dávky vybírané ve vlastní režii.

§ 4. Dávka se odvádí přímo při každém dovozu neb výrobě (§ 2, odst. 3.). Výjimkou se nevybírání dávka, dopravuje-li se od obce pivo v množství nejvyšší 5 litrů, z ostatních nápojů nejvyšší 1 litr. Výhoda tato se nevztahuje na ty, kdo po živnostensku nápoje vyrábějí nebo prodávají.

§ 5. Každý, kdo jest povinen dávku z nápojů platiti, má každou zásilku, nebo, pokud jde o vlastní výrobu, každou výrobu nápojů k účelu v § 2, č. 3., uvedenému obecnímu výběřčímu této dávky ohlásiti.

Ohlášení staniž se zvláštními ohlašovacími listky v místnostech, jež k tomu obec určí, a to ve všední

dny od 8 hodin ráno do 6 hodin odpoledne, v neděli a ve svátek od 9 hodin do 12 hodin dopoledne. Ohlašovací lístky lze obdržeti u obecního úřadu zdarma.

Na lístku ohlašovacím budiž udáno jméno a příjmení toho, jenž nápoje přijímá nebo vyrábí, přesné označení druhu a množství nápojů, počet a druh jednotlivých nádob, číslo nebo jiné zvláštní označení nádob, jakož i den, kdy byly přivezeny, při výrobě pak, kdy byly naplněny a kam se složí.

Každé ustanovení nebo změna místnosti, kde se mají nápoje ohlašovati, oznámeno bude v obci obvyklým způsobem, rovněž tak každé ustanovení nebo změna výběrčího zmíněného v § 3 těchto pravidel.

§ 6. Ohlášení budiž učiněno pravidelně, jakmile zásilka nápojů dávece podrobených poplatníku dávky dojde, nejdéle však před složením, jde-li o výrobce dávkou povinného, před tím, než se nápoje složí do sklepa nebo jiných k tomu určených místností.

Výběrčí dávky nebo jiný zřízenec obcí k tomu určený jest oprávněn při skládání takových nápojů k vůli kontrole intervenovati. Nedostaví-li se nejdéle 1 hodinu po učiněné ohlášce na místo, kde se nápoje mají skládati, lze je složit bez jeho přítomnosti.

Je-li poplatníku dávky známo, že zásilka nápojů dávece podrobených mu dojde po hodinách k ohlášce určených (§ 5), jest povinen učiniti ohlášení ještě před dojitím zásilky v těchto hodinách.

Dojde-li zásilka nápojů neočekávaně teprve po těchto hodinách, může býti sice bez předchozího oznámení složena, poplatník však jest povinen učiniti ohlášku nejdéle do 9. hodiny ranní následujícího dne.

§ 7. Připadající obecní dávka budiž zapravena současně s odevzdáním ohlašovacího lístku. Na doklad, že byla zaplácena, vydá obecní úřad (důchod)

plátcí stvrzenku, která má obsahovati číslo deníku pokladního, druh i množství nápojů dávece podrobených a obnos zaplacené dávky. Stvrzenku třeba uschovati jako doklad a jí se v případě potřeby vykázati.

§ 8. Každý dávkou povinný má obci udati místnosti, v nichž nápoje, dávece podrobené, budou uloženy, místnosti ty zevně označiti, nesmí zamezovati přístupu do nich zřízencům obecním, k tomu určeným, kteří jsou oprávněni zásoby v těchto místnostech kdykoli kontrolovati, a musí se postarati o osvětlení těchto místností po dobu výkonu kontrolujícího orgánu.

§ 9. Za nápoje z obce vyvezené jest obec povinna zaplacenou dávkou vrátiti pouze tehdy, platí-li se dávka přímo z každé zásilky, t. j. nebyla-li zpaušalována a vyváží-li se nápoje obecní dávkou zdáněné najednou v množství činícím u piva nejméně 25 l, u vína a lihu, lihových trestí a kořalky nejméně 10 l. Při lihových trestích a kořalce však nevrátí se nikdy větší obnos dávky, než kolik by připadlo na skutečný obsah lihu v zásilce k vývozu určené podle sazby pro lih platné.

Každou takovou zásilku jest před odesláním obecnímu úřadu (výběrčímu) oznámiti s udáním místa určení, množství a jakosti zboží. Výběrčí se nejdéle do 1 hodiny po došlém oznámení přesvědčí o pravosti udání a vydá o tom vývozci stvrzenku, ve které musí býti uvedeno množství a jakost vyvezeného nápoje a obnos připadající náhrady dávky. Má-li výběrčí (dozorčí) orgán odůvodněné pochybnosti o správnosti oznámení co do množství nebo jakosti, může zásilku k vývozu určenou v tom směru přezkoušeti. Kdyby se výběrčí na učiněné oznámení nedostavil na místo do 1 hodiny po došlém ozná-

mení, může vývozce zásilku vyprávit, při čemž oznámení jeho pokládáti jest za správné.

Vyveze-li poplatník zásilku bez oznámení nebo dříve, než projde lhůta k přehlídce (odst. 2.), nemá nároku na vrácení dávky.

§ 10. Každý, kdo v den, kdy se nově povolená dávka počne vybírat, bude míti zásobu nápojů dávce podrobených, a to piva nejméně 25 l, vína nebo lihu, lihových trestí a kořalky nejméně 10 l, pokud jsou tyto nápoje obecní dávce podrobeny (§ 2), povinen jest nejdéle ve 24 hodinách oznámiti obci zásobu tu, načež může obec zásoby zvláštní komisí zjistiti.

Případající dávku jest zapraviti ihned při přihlášce obecnímu úřadu (důchodu).

§ 11. Obec jest oprávněna, má-li odůvodněnou domněnku, že ustanovení pravidel k zajištění dávky nestačí, uvaliti na jednotlivé výrobce neb obchodníky (hostinské) zosřtený dozor záležející v tom, že jmenovaným se uloží za povinnost, hlásiti předem zahájení a ukončení výroby, a způsob uložení výrobků a dopravy nápojů do živnosti a konati podrobné zápisy o výrobě, o příjmu a vydání nápojů.

Zosřtený dozor se může naříditi jen na základě usnesení obecního zastupitelstva.

O zosřtřeném dozoru platí ustanovení §§ 36 až 39 nařízení vlády ze dne 16. prosince 1919, čís. 666 Sb. z. a n., obdobně.

§ 12. Kdo vědomě a s úmyslem vyhnouti se placení dávky neučiní oznámení o zásobě nápojů (§ 10) nebo o zásilce nápojů ho došlé (§ 5), nebo učiní oznámení nesprávné, bude potrestán, pokud nejde o činy spadající do pravomoci řádných soudů, finančním úřadem (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

Kdo se zmíněných přestupků dopustí bez úmyslu vyhnouti se placení dávky nebo jinakým způsobem, jedná proti ustanovení těchto pravidel, na př. neučiní oznámení o došlé zásilce nápojů včas (§ 6), neudá nebo neoznačí místnosti pro uložení došlých nápojů, nebo jinakým způsobem ztěžuje kontrolu orgánů k tomu určených, bude potrestán pokutou pořádkovou uloženou obcí ve vlastním obvodu působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 13. Proti předpisům dávky podati lze odvolání u obecního úřadu do 14 dnů, počínajíc dnem, jenž následuje po dni vyznění. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu,* jehož rozhodnutí jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 14. O promlčení dávky platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 15. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činili-li dávka v tom kterém jednotlivém případě vyměřena aspoň 50 Kč.

§ 16. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá starosta. O vymáhání a řízení exekucím platí též ustanovení jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 17. Výnosu dávky se upotřebí k

Pravidla o obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí v obcích republiky Československé.

§ 1. Při převodu nemovitosti nebo podílu na nemovitosti předpisuje a vybírá se dávka z přírůstku hodnoty podle těchto ustanovení:

Nemovitostem jsou na roveň postavena práva, která podle občanského práva platí za věci nemovité.

Převod ve smyslu těchto pravidel nastává dnem, kdy právní jednání, byť jen ústní, převod uskutečňující, bylo pravoplatně ukončeno, pokud se týče, kdy vyvlastňovací nález nebo rozsudek nabyl moci práva.

U písemné smlouvy rozhoduje datum posledního na ní připojeného podpisu. Podléhá-li smlouva úřednímu schválení (souhlasu), platí den schválení (souhlasu) za den převodu.

Převodu nemovitosti (podílu na nemovitosti) rovná se její přínos do majetku společnosti společníkem, jakož i převod z majetku společnosti do majetku společníkova.

Změna v osobách veřejné obchodní společnosti nebo společnosti s omezeným ručením nebo společnosti podle práva občanského a změnu v osobách osobně ručících společníků komanditní společnosti nebo komanditní společnost na akcie, které mají nemovitosti, rovnati jest převodu ideálního podílu na těchto nemovitostech v té výměře, která odpovídá poměru účastenství vystupujícího nebo vstupujícího společníka na jmění společnosti.

Obdobně jest naložiti se změnou v poměru podílů společníků beze změny v osobách.

Judikatura k § 1.

1. Převodem ve smyslu odst. 1. a 2. §u 1 dávkových pravidel č. 143/22 není, zřídí-li zcizitel nemovitosti při jejím převodu na prospěch nabyvatele nemovitosti právo s držbou této nemovitosti spojené. (Nález ze dne 10. března 1926 č. 4946/26.)

2. Zcizí-li se soubor nemovitostí v celku nabytý několika smlouvami, jest dávku vyměřiti z každého tohoto převodu samostatně (d. ř. 545/20). (Nález ze dne 20. května 1926 č. 10.578/26.)

3. Podléhá-li smlouva o prodeji nemovitosti několika osobám úřednímu schválení jen ohledně některých z nich, nelze za den převodu ohledně ostatních pokládati teprve den schválení, leč by platnost celého právního jednání dle projevené vůle stran závisela na tomto schválení (§ 1 odst. 3. pravidel o dávce z přírůstku hodnoty č. 143 sb. z. a n. z r. 1922). (Nález ze dne 8. února 1927 č. 2488/27.)

4. Převod deskového statku

nastává ve smyslu pat. č. 83/1915 z. z. č. o vybírání dávky z přírůstku hodnoty teprve v tu dobu, kdy se mu dostalo schválení podle zákona č. 32/1918 Sb. zák. a nař., a to i tehdy, jde-li o statek podrobený záboru podle zákona č. 215/1919 Sb. z. a nař. (Nález ze dne 9. dubna 1927 č. 7384/27.)

5. Prohlášení státního pozemkového úřadu, že jest ochoten dáti souhlas ke zcizení zabrané půdy dle §u 7. zák. zák., hudou-li splněny určité podmínky (t. zv. zásadní souhlas), nelze ještě pokládati za schválení převodu ve smyslu §u 1. odst. 4. dávk. pravidel vl. nař. 143/22. (Nález ze dne 12. dubna 1927 č. 7731/27.)

6. 2. věta odst. 4. § 1. dod. III. vlád. nař. č. 143/22 Sb. (o dávce z přírůstku hodnoty) vztahuje se i na smlouvy, které podléhají schválení úřadu dle § 4. zák. č. 64 z r. 1918 Sb. a nař. ministra s plnou mocí ze dne 12. ledna 1919 č. 11 (Úr. Noviny z r. 1919 č. 3. a 4.). (Nález ze dne 21. listopadu 1928 č. 31.369/28.)

Osvobození od dávky z přírůstku hodnoty.

Osobní.

§ 2. Od dávky z přírůstku hodnoty jsou jako zcizitelé nemovitosti nebo podílu na nemovitosti osvobozeny:

1. stát, podniky státní a fondy státem spravované nebo dotované;

2. země a fondy jimi spravované nebo dotované;

3. župy, municipia a fondy jimi spravované nebo dotované;

4. okresy, jakožto samosprávné subjekty právní a jejich fondy, obce (osady) a jejich fondy, pokud jde o nemovitosti, které leží v jejich obvodu; dále okresní a místní školní fondy, školní okresy a obce, jakož i veřejné školy, pokud jsou zvláštními právními osobami;

5. nadace a fondy pro vyučování, chudinské fondy a nadace pro všeužitečné, dobročinné a lidumilné účely;

6. dobročinné nadace a obecně užitečná stavební sdružení, která mají podle stanov opatřiti laciné byty, nevyplácejí-li členům většího zisku než 5% a při zrušení věnují podle stanov čistý zisk, který zbyl po zaplacení všech dluhů a realizaci jmění, obecně užitečným účelům bytovým;

7. veřejnoprávní ústavy sociálního pojištění;

8. osoby, jimž toto osvobození přísluší na základě státních smluv nebo podle zásad mezinárodního práva.

Osoby, uvedené pod č. 1. až 8., jsou jako nabyvatelé nemovitostí (podílů na nemovitostech) osvobozeny od ručení za dávku z přírůstku hodnoty.

Věcné.

§ 3. Od dávky z přírůstku hodnoty jsou dále osvobozeny:

1. převody, pokud nepřevyšuje přírůstek hodnoty 5% hodnoty nabývací;

2. převody nucenou dražbou;

3. převody a směny nemovitostí uskutečněné na základě zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 Sb.

z. a n. (zákona záborového), a zákonů tento zákon provádějících a doplňujících.

Judikatura k § 3.

1. I převod, provedený nucenou dražbou nemovitostí dle § 144. a násl. zák. čl. LX/1881 na základě rozsudku vydaného ve sporu o zrušení spoluvlastnictví, požívá věcného osvobození od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí dle § 3. č. 2. dávkového řádu. (Nález ze dne 27. října 1928 č. 28.786/28.)

2. Převody zabraných nemovitostí s vlastníka přímo na osoby naznačené v §u 1 přídělového zákona, k nimž státní pozemkový úřad dal svolení podle §u 7 zábor. zák. za účelem zkrácení provedení přidělu zabrané půdy, jsou osvobozeny od dávky z přírůstku hodnoty podle §u 3 č. 3 dávkových pravidel vládní nařízení č. 143/22. (Nález ze dne 25. června 1927 č. 11.702/27.)

3. Směna půdy zabrané za půdu nezabranou dle § 24. zák. ze dne 30. ledna 1920 č. 81 sb. z. a n. (zák. přidělový) jest osvobozena od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí dle § 3. č. 3 dávk. pravidel č. 143/1922 sb. z. a n. (Nález ze dne 4. prosince 1928 č. 32.400/28.)

4. Převod stavební parcely, které se použije v plné výměře dle staveb. řádu přípustné k novostavbě, přestavbě, přístavbě nebo nástavbě budovy obytné nebo budovy ku provozu podniku, jest podle §u 3. zák. č. 403/22 Sb. za předpokladů tam uvedených osvobozen od dávky z přírůstku hodnoty i tehdy, když nabyvatel není osobou podléhající některé z daní uvedených v zák. č. 102/21 Sb. (Nález ze dne 19. prosince 1927 č. 2860/27.)

O převezech, jež nejsou podrobeny dávce z přírůstku hodnoty.

§ 4. Dávce z přírůstku nejsou podrobeny:

1. převody na případ smrti na dědice a legatáře a převody neúplatným jednáním právním mezi živými;

2. převody pozůstalostních nemovitostí na dědice, legatáře a osoby, které mají nárok na povinný díl, za projednávání pozůstalosti, t. j. před odevzdáním nebo převzetím pozůstalosti;

3. úplatné převody s rodičů na děti, též nevlastní, prisvojené a nemanželské, nebo jejich potomky,

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí.

jakož i osoby s nimi svazkem manželským spojené nebo manželství uzavírající, dále úplatné převody mezi manžely a snoubenci pod podmínkou, že sňatek bude uzavřen;

4. směna zemědělských pozemků za účelem zaokrouhlení, pokud jest od poplatků osvobozena nebo poplatky za ni sníženy;

5. převody za účelem zcelení zemědělských pozemků a očištění lesů od cizích enklav a zaokrouhlení lesních hranic směnou pozemků zemědělských a lesních a za účelem dělení společných pozemků, pokud jsou tyto převody od státních poplatků z převodu majetku osvobozeny;

6. dobrovolná směna pozemků za účelem vhodnější úpravy stavenišť, je-li tato skutečnost potvrzena příslušným stavebním úřadem a nepřevyšuje-li kromě toho případný příplatek 600 korun.

Při pozdějších převodech jest k převodům pod č. 1. až 6. uvedeným při vyšetřování přírůstku hodnoty a délky držby hleděti, jako by jimi změna držby vůbec nebyla nastala.

Judikatura k § 4.

1. Nabytí manželka nemovitosti svého manžela soudním příklepem v nucené dražbě, nejde o převod nemovitosti mezi manžely ve smyslu § 4, bod 3. d. ř. č. 545/1920 sb. z. a n. (Nález ze dne 9. listopadu 1926 č. 22.730.)

2. Směna zemědělských pozemků za účelem zaokrouhlení jest podle § 4, bod 4. dávk. řádu č. 545/20 sb. z. a n. osvobozena od dávky z přírůstku hodnoty do té míry, do jaké jest osvobozena od stát. poplatku převodního podle zákona č. 17/1868 a 263/1899

ř. z. (Nález ze dne 9. listopadu 1926 č. 22.731.)

3. Uplatnila-li strana v řízení vyměňovacím osvobození od dávky z přírůstku hodnoty dle ř. z. 4. b. 5. pravidel dávk. (č. 143/22, dodat. III.), jest vyměřující úřad povinen otázku osvobození převodu od státního převodního poplatku řešiti si prejudiciálně, třebaž straně převodní poplatek byl předepsán proto, že strana nároku na osvobození od tohoto poplatku před poplatkovým úřadem vůbec neuplatňovala. (Nález ze dne 19. prosince 1927 č. 4359/27.)

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí.

O přírůstku hodnoty.

§ 5. Přírůstek hodnoty jest rozdíl mezi zeizovací hodnotou nemovitosti (podílu na nemovitosti), t. j. hodnotou při převodu, který jest podnětem k vyměření dávky, a mezi hodnotou nabývací; za tuto hodnotu nabývací jest pokládati hodnotu při posledním převodu dávece podrobeném nebo ve smyslu §§ 2 a 3 od dávky osvobozeném. Při zeizování, jemuž předcházeli některý z převodů v § 4, č. 4. až 6., vyznačených, jest podle toho rozhodnou hodnota pozemku v jeho původní podobě.

Za zeizovací a nabývací hodnoty platí zpravidla zjištěné zeizovací a nabývací ceny, k nimž jest připočítati užítky zeizitelem vyhrazené a břemena, nabyvatelem převzatá, jakož i hodnotu ostatních vedlejších plnění mimo kupní cenu smluvených, zejména i dávku z přírůstku hodnoty, zavázal-li se nabyvatel je zaplatiti.

Je-li jedné ze smluvních stran vyhrazeno právo, aby volila nebo aby v určitých mezích určila objem vzájemného plnění, rozhoduje pro vyměření dávky nejvyšší možná částka jako plnění vzájemné.

Hodnota plnění nebo užitků se opakujících stanoví se obdobně podle ustanovení platných pro vyměření poplatků státních.

Kde to pravidla výslovně uvádějí, nastupuje na místo těchto cen obecná hodnota v době nabytí nebo zeizování.

K ceně (hodnotě) příslušenství se při vyměřování dávky z přírůstku hodnoty nehledí.

Judikatura k § 5.

Hodnotu vedlejších plnění ve smyslu § 5, odst. 2. dávk. prav. č. 143/1922 Sb. nelze připočítavati, beře-li se za zá-

klad vyměření dávky nikoli cena, nýbrž obecná hodnota nemovitosti. (Nález ze dne 18. září 1928 č. 10505/28.)

O smlouvách směnných a dělení společných pozemků.

§ 6. Při směnných smlouvách o nemovitostech (podílech na nemovitostech) jest přírůstek hodnoty každé směnované nemovitosti (podílu na nemovitosti) zvláště vyšetřiti a dávku na jeho základě předepsati pro obec, kde ta která nemovitost leží. K přírůstku hodnoty nemovitosti, jež leží, mimo území platnosti tohoto řádu, se nehledí.

Při převodu za účelem dělení nemovitostí, jež jsou ve spoluvlastnictví, jest, pokud se nepoužije § 4, použití obdobně ustanovení § 1, odst. 6. a 7.

O hodnotě nabývací.

§ 7. Nedá-li se nabývací cena bezpečně zjistiti, nebo jsou-li pochybnosti o tom, odpovídá-li zjištěná nabývací cena obecné hodnotě nemovitosti (podílu na nemovitosti) v době nabytí, může vyměřující úřad vzíti za základ výpočtu přírůstku hodnoty vyšetřenou obecnou hodnotu v době nabytí. O tom, jsou-li v daném případě podmínky pro to, aby byla vzata za základ obecná hodnota v době nabytí, rozhoduje vyměřující úřad podle volného uvážení.

Bylo-li nabyto nemovitosti nucenou dražbou, platí za nabývací cenu nejvyšší docílené podání, aniž by tím byla dotčena platnost odst. 1. Vydražil-li nemovitost hypotekární věřitel a vyšel-li na prázdno s celou svou pohledávkou nebo s její částí a nebere-li se za základ obecná hodnota v době nabytí, jest k nabývací hodnotě připočísti prokazatelný schodek, avšak nejvýše do odhadní hodnoty, která při projednávání nucené dražby byla zjištěna.

Prodá-li se nemovitost, která byla zavázána pro hypotekární pohledávku vydražitelovu jako vložka hlavní nebo vedlejší, počítá se část nekryté pohledávky, kterou lze připočísti k nejvyššímu podání,

podle poměru odhadních hodnot v řízení dražebním zjištěných, po případě podle poměru berních odhadních hodnot nemovitostí simultánně ručících.

Při prvním převodu nemovitosti po nabytí platnosti těchto pravidel, platí za její nabývací cenu (hodnotu) cena (hodnota) v době posledního před počátkem platnosti tohoto řádu uskutečněného převodu, jež nenáleží do třídy převodů uvedených v § 4.

Stal-li se poslední převod před 1. lednem 1914, platí za nabývací cenu obecná (prodejní) cena v den 1. ledna 1914, neprokáže-li strana, že sama nabyta nemovitosti úplatně za cenu vyšší; v tomto případě běře se za základ tato cena.

Přípočty.

§ 8. K nabývací ceně (hodnotě) jest za účelem vyšetření přírůstku hodnoty, jež dávec podléhá, připočítati:

1. veškeré prokazatelné náklady, které zcizitel nebo jeho právní předchůdcové učinili k trvalému zvýšení hodnoty nemovitosti v době, která jest vzata za základ k vyměření dávky (§ 11), pokud nejsou kryty subvencemi nebo jinými bezplatnými věnováními a pokud se předmět tohoto nákladu ještě na nemovitosti nalézá, a jen do výše jeho hodnoty v době zcizení,

2. 10% z nabývací ceny (hodnoty) jako paušální náhradu zvláštních vydání, spojených s dřívějším nabytím (za poplatky převodní, odměny za zastupování, zprostředkování atd.).

Byly-li v době rozhodné pro výpočet přírůstku hodnoty bezplatně odstoupeny pozemky pro veřejné silnice a místa, vpočítá se veškerá dřívější nabývací cena na zbývající část pozemků.

Judikatura k § 8.

Náklad na zřízení střechy stodoly, která v době nabytí zcizitelem střechy neměla, je připočitatelný po rozumu §

8 b. 1 pravidel o dávce z přírůstku hodnoty č. 143 sb. z. a n. z r. 1922. (Nález ze dne 30. října 1924 č. 18491.)

O hodnotě zcizovací.

§ 9. Nedá-li se zcizovací cena bezpečně zjistiti nebo jsou-li pochybnosti o tom, odpovídá-li vyšetřená zcizovací cena obecné hodnotě nemovitosti (podílu na nemovitosti), může vyměřující úřad vzít za základ výpočtu přírůstku hodnoty vyšetřenou obecnou hodnotu v době zcizení. O tom, jsou-li v daném případě podmínky pro to, aby byla vzata za základ obecná hodnota v době zcizení, rozhoduje vyměřující úřad podle volného uvážení.

K ceně zcizovací budíž připočteno odškodnění za zmenšení hodnoty, kterého se majiteli dostalo v době pro výpočet přírůstku hodnoty rozhodné, pokud nelze prokázati, že ho bylo použito k nápravě škody, v kterémžto případě se odškodnění toto srazí z nákladů podle § 8, čís. 1., započitatelných.

K ceně zcizovací připočte se také hodnota předmětů, které byly v rozhodné době (§ 11) z podstaty nemovitosti vybrány. Vychází-li se však od obecné hodnoty v době nabytí (§ 5, odst. 5.), budíž na místě připočtu ke zcizovací ceně zjištěno, jakou hodnotu by byla měla nemovitost při nabytí, kdyby byla bývala ve stavu, ve kterém jest v době zcizení, a budíž tato hodnota vzata za základ vyšetření přírůstku hodnoty.

O částečném zcizení v celku nabytých nemovitostí a o jednotném zcizení nemovitostí po částech nabytých.

§ 10. Zcizí-li se část souboru nemovitostí, nabytého v celku, vyšetří se nabývací cena (hodnota),

připadající na zcizenou část podle poměru její plošné výměry k plošné výměře celého souboru nemovitostí. Stejně vyšetří se při zcizení ideálního vlastnického podílu nabývací cena (hodnota) podle poměrné výše vlastnického podílu z nabývací ceny (hodnoty) celé nemovitosti. Vpočítání v § 8 připuštěná mají se státi v poměru, který byl vzat za základ při vyšetření ceny nabývací.

Zcizí-li se v celku nemovitost, jejíž skutečných nebo ideálních podílů bylo nabyto v různých dobách, děje se vyšetření dávkou povinného přírůstku hodnoty a vyměření dávky pro každou z těchto částí zvláště tak, že se zcizovací cena (hodnota) celé nemovitosti rozdělí na jednotlivé části podle plošné výměry a při ideálních podílech podle poměru podílů a porovná s dřívější nabývací cenou (hodnotou) jednotlivých podílů.

Obdobně jest si počínati, zcizí-li nemovitost společností v § 1, odst. 6., uvedená a byla-li dávka z jednotlivých podílů nemovitosti již dříve vyměřena při změně osob nebo poměru podílů společníků.

Při nestejně jakosti částí souboru nemovitostí budíž zjištěna cena jednotlivých podílů místo podle plošné výměry (odst. 1. a 2.) vyšetřením jejich obecných hodnot.

O základu vyměření.

§ 11. Pro vyšetření přírůstku hodnoty (§§ 5 až 10) jest rozhodným obsah a doba zcizovacího jednání (vyvlastňovacího nálezu, rozsudku), na jehož základě se převod děje.

Při výpočtu doby držby neběře se ohled na dobu držby před 1. lednem 1914.

Od přírůstku hodnoty podle svrchu uvedených ustanovení vyšetřeného odpočte se 5% ceny (hod-

noty) nabývací (§ 7) zvětšené o přípočty podle § 8 jako část dávce nepodléhající.

Zbytek vezme se pak za základ pro vyměření dávky.

O výši dávky.

§ 12. ⁽¹⁾ Dávka z přírůstku hodnoty činí v procentech z částky, která byla vzata za základ vyměření dávky:

A. Stal-li se převod pro zjištění hodnoty nabývací rozhodný (převod nabývací) po 31. prosinci 1922:

5%	při vzestupu hodnoty nad	5%	až včetně do	10%
6%	»	10%	»	20%
8%	»	20%	»	30%
10%	»	30%	»	40%
12%	»	40%	»	50%
15%	»	50%	»	75%
18%	»	75%	»	100%
23%	»	100%	»	150%
25%	»	150%		

nabývací hodnoty zvětšené přípočty podle § 8.

B. Stal-li se nabývací převod před 1. lednem 1923:

5% při vzestupu hodnoty nad 5% až včetně do 600% nabývací hodnoty zvětšené přípočty podle § 8; při vzestupu hodnoty nad 600% předepíše se mimo to 25% z částky přírůstku hodnoty, převyšující 600 procent.

⁽²⁾ Pro určení procenta dávky rozhodným jest veškerý přírůstek hodnoty, čítajíc v to i část 5% dávce nepodléhající (§ 11).

⁽³⁾ Po srážce dávky z přírůstku hodnoty podle vyššího stupně nesmí dávkou povinnému zůstatí z přírůstku hodnoty méně, než by mu zbylo, kdyby přírůstek hodnoty nepřekročil nejvyšší částky pro nejbližší nižší stupeň ještě přípustný.

⁽⁴⁾ Dávka podle odstavce 1. a 2. vypočtená sníží se o 10%, trvá-li držba pro vyměření dávky rozhodná déle než 10 let, a o 20%, trvá-li doba pro vyměření dávky rozhodná déle než 20 let.

P o z n. Toto znění § 2 zakládá se na vl. nař. z 25. června 1926 č. 121 sb. z. a n. a platí od 17. července 1926.

Kdo dávku platí a za ni ručí.

§ 13. Dávku z přírůstku hodnoty platí zcizitel, je-li však zcizená nemovitost (podíl na nemovitosti) ve spoluvlastnictví, všichni spoluvlastníci rukou nerozdílnou.

Ukládací řízení provádí se výhradně se zcizitelem a toliko jemu se dávka předpisuje.

Při nedobytnosti dávky u zcizitele ručí za ni nabyvatel. Nabyvatel však může žádati, aby vyměřující úřad výši dávky, nad kterou na něm nemůže býti ručení požadováno, nejkratší cestou a bez závazku vůči zciziteli vyšetřil a jemu oznámil.

Více nabyvatelů ručí rukou nerozdílnou.

§ 14. Při několika po sobě jdoucích mimo-knihovních převodech jest vypočtené dávky sečísti, při čemž se na převody, které jsou podle § 3, čís. 1., od dávky osvobozeny, nehledí, jako by se jimi držení nebylo změnilo.

V tomto případě jest za zcizitele pokládati prvního zcizitele, za nabyvatele posledního nabyvatele; s ním jsou i přechodní nabyvatelé podle svého podílu na celkové povinnosti rukou nerozdílnou k placení zavázáni.

Stejně ručí, kdo práva zcizovacím jednáním nabytá převede na třetího nebo dodatečně prohlásí, že jich pro třetího nabyt.

Vyhradí-li si kdo za účelem, aby se vyhnul dávce, požitky nebo práva na nemovitostech, aniž by nemovitost byla převedena, nebo převede-li se v tom-

to úmyslu nemovitost způsobem, který dávec nepodléhá, rovná se takové právní jednání převodu dávece podléhajícímu.

O řízení ukládacím.

Úřady.

§ 15. Dávku z přírůstku hodnoty předpisuje obecní starosta a vybírá ji obecními orgány, pokud není vládnou podle ustanovení 2. odst. §u 37 a 4. odst. §u 35 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n., ustanoveno jinak.

Jde-li o nemovitost, ležící v několika obcích, je předepsati dávku starostou každé jednotlivé obce z přírůstku hodnoty té části nemovitosti, která v obci leží. Při tom užití jest ustanovení § 10 obdobně.

O povinnosti podati oznámení a vysvětlení.

§ 16. Každý zcizitel (§ 13), též v případech § 14, jest povinen oznámíti do 14 dnů písemně nebo protokolárně vyměřujícímu úřadu (§ 15) zcizovací jednání, jež jest základem převodu (§ 1), uvéstí při tom veškeré pro vyměření dávky podstatné skutečnosti a připojití potřebné listiny v prvopise neb ověřeném opise. Na vyzvání vyměřujícího úřadu jest povinen ve lhůtě mu určené, nejméně čtrnáctidenní, podati příznání k dávece z přírůstku hodnoty, podle vzorce k tomu cíli vydaného. Z tohoto příznání musejí býti zřejmy okolnosti potřebné pro vyměření dávky. Jest dále povinen, aby o určitých, pro vyměření dávky závažných skutečnostech podal vysvětlení, byl-li k tomu vyměřujícím úřadem vyzván. Nevyhoví-li vyzvání, aby podal příznání neb vysvětlení v dané lhůtě, ačkoliv na následky nevyhovění byl výslovně upozorněn, vyměří úřad dávku na základě pomůcek, které má po ruce.

Okolnosti, na základě kterých se činí při vyměrování dávky nárok na výhody (přípočty a pod.), jest v příznání uvéstí a hodnověrně prokázati, jinak k nim při vyměrování dávky nebude hleděno.

Dané lhůty může vyměřující úřad na odůvodněnou žádost prodloužití.

Podávati vysvětlení o skutečnostech s nabytím nemovitostí spojených jest povinen též nabyvatel. Spoluvlastníci nemovitosti jsou povinni uvéstí již v oznámení společného zmocněnce, jinak jest úřad oprávněn pokládati kteréhokoliv spoluvlastníka za zmocněnce ostatních.

Stejnou povinnost podávati oznámení a vysvětlení mají společnosti uvedené v § 1, odst. 6., o změnách v osobách a v poměru podílu společníků.

Judikatura k § 16.

1. Úřad nemůže založití praeclusi strany v řízení o dávece z přírůstku hodnoty podle pravidel o dávece (příloha III. k vl. nařízení čís. 143/1922 Sb. z. a n.) již na tom, že strana nepodala oznámení ve smyslu §u 16 odst. 1. cit. pravidel. (Nález ze dne 8. listo-

padu 1927 č. 20.692/27.)

2. Pomůckou pro stanovení hodnot k cíli vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí ve smyslu §§ 16. a 17. dávk. prav. může býti i posudek staveb. úřadu obce dávku vyměřující. (Nález ze dne 4. prosince 1928 č. 32.399/28.)

Jak se hodnota vyhledá.

§ 17. Nemají-li se podle ustanovení tohoto řádu vzítí za základ pro vyměření dávky udané ceny, buďtež hodnoty na jejich místo nastupující určeny takto:

Neuvede-li strana ničeho o obecných hodnotách, vyzve ji vyměřující úřad, aby tak do 14 dnů učinila. Má-li úřad vyměřující za to, že udání strany jest správné, vyměří dávku. Není-li tomu tak, oznámí straně, jakou částku míní při vyšetření přírůstku vzítí za základ, a zároveň ji vyzve, urče lhůtu, aby se vy-

jádrila, s tím, že bude považováno za souhlas, nedojde-li její vyjádření ve lhůtě určené.

Nepodá-li strana ani po vyzvání (§ 16) přiznání k dávce, nebo nevyhoví-li ve lhůtě stanovené vyzvání, aby udala obecné hodnoty, nebo neprojeví-li ve stanovené lhůtě, že s oceněním hodnoty, které jí bylo úřadem vyměřujícím oznámeno, nesouhlasí, budíž dávka vyměřena na základě hodnot úředně předpokládaných.

Projeví-li strana ve lhůtě jí dané nesouhlas s výší jí sdělené hodnoty, dá vyměřující úřad vyšetřiti hodnotu, nebylo-li docíleno dohody, soudním odhadem.

Konal-li se v roce před dobou, pro niž se má hodnota zjistiti, nebo v roce po tom soudní odhad, může vyměřující úřad vzíti za základ odhadní hodnotu při tom zjištěnou.

Výlohy soudního odhadu hradí ten, kdo jest povinen dávkou platiti, je-li podle výsledku odhadu buď nabývací hodnota více než o 12.5% nižší, nebo zcizovací hodnota více než o 12.5% vyšší, než jak bylo stranou udáno.

Judikatura k § 17.

1. Ustanovení § 5 pravidel o dávce z přírůstku hodnoty neopravňuje vyměřující úřad vzíti za základ pro vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti jako nabývací hodnotu částku, která byla při posledním, dávce podrobeném převodu, úřadem vzata jako hodnota zcizovací, aniž dříve provedl řízení podle § 17 cit. d. ř. (Nález ze dne 22. září 1926 č. 19035.)

2. Nepodala-li strana včas přiznání k dávce a úřad vměřil dávkou na základě §u 17. odst. 3. dávk. pravidel podle hodnoty úředně předpokládané k 1. lednu 1914, nemůže strana ve smyslu §u 7. posled. odstavce dávk. pravidel uplatňovati, že nabyla nemovitosti před tímto dnem za cenu vyšší. (Nález ze dne 16. listopadu 1928 č. 30.212/28.)

O rozkazu platebním, záručním, o doručení a prostředcích opravných.

§ 18. O vyměření dávky jest vrozuměti toho, kdo jest povinen ji platiti, platebním rozkazem, z něhož musí býti zřejmým podklad vyměření (nabývací cena, zcizovací hodnota, co bylo vpočítáno, jak co bylo rozděleno, zjištěný přírůstek hodnoty, poměr přírůstku hodnoty k nabývací hodnotě, doba držby) a výpočet dávky.

Stejně uvědomiti jest ručitele, že na něj došlo.

Platební (záruční) rozkaz doručiti jest způsobem nařízeným pro doručování v záležitostech dávky z majetku — § 63 zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 Sb. z. a n. (§§ 267 a 268 zák. ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. z., o přímých daních osobních, změněného zákonem ze dne 23. ledna 1914, čís. 13 ř. z.).

§ 19. Do platebního (záručního) rozkazu lze podati ve 14denní lhůtě po jeho doručení odvolání, které jest podati u úřadu, který vydal platební rozkaz. Odvolání nemá účinku odkládacího.

O odvolání rozhoduje, byla-li dávka vyměřena obecním starostou, obecní zastupitelstvo, jinde orgán, který nařízením vlády (§ 15) jest k tomu určen.

Do rozhodnutí obecního zastupitelstva lze si stěžovati ve lhůtě 14denní po jeho doručení k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu,* v dalším postupu instancí k vyššímu dohlédacímu úřadu.*

Rozhodnutím a příkazem vydaným před vyměření dávky, nelze, vyjímajíc případ § 25, odst. 2., odporovati zvláštním prostředkem opravným, nýbrž teprve odvoláním proti vyměření dávky.

Ukáže-li se udání, učiněné v odvolání o cenách a nákladech, po šetření zvláště nařízeném buď zcela

* Viz § 48 zákona.

nebo z největší části nesprávným, nese zvláštní útraty tohoto šetření odvolatel.

Judikatura k § 19.

1. V opravném prostředku proti platebnímu rozkazu vydanému o dávce z přírůstku hodnoty nemovitosti (vl. nař. č. 143/22) lze uplatnit námitku, že soudní usnesení o výši odhadní ceny nebylo straně

doručeno. (Nález ze dne 3. května č. 24817/25.)

2. Okresní výbor na Slovensku nemůže ani z moci úřední zakročiti ve věcech předpisu dávky z přírůstku hodnoty. (Nález ze dne 8. listopadu 1927 č. 16.494/26.)

Zkrácené řízení.

§ 20. Nepřevyšuje-li dávka, jež má býti předepsána, částku 200 korun, může vyměřující úřad vyměřiti dávku, aniž by provedl řízení předepsané v předchozích paragrafech. Dávkou povinný může do 14 dnů po doručení platebního (záručního) rozkazu u vyměřujícího úřadu odporovati. Odporem pozbývá platební (záruční) rozkaz platnosti a jest zavésti řádné řízení.

Lhůty.

§ 21. Při počítání lhůt, uvedených v těchto pravidlech, nečítají se dny, po které pošta podání dopravuje, bylo-li poště odevzdáno na úřední potvrzení. Případá-li poslední den lhůty na neděli nebo všeobecný svátek, končí lhůta následujícím všedním dnem.

O placení.

§ 22. Dávku jest zaplatiti do 14 dnů po doručení platebního (záručního) rozkazu u pokladny úřadu, který dávku vyměřil. Nebyla-li dávka v této lhůtě zaplácena, vybírá se 6%ní úrok z prodlení ode dne splatnosti.

O vrácení dávky.

§ 23. Bylo-li odvolání podanému proti platebnímu rozkazu vyhověno, vrátí se částka neprávem zaplácená s připočtením 6% ročních náhradních úroků ode dne zaplacení do dne, kterého byla strana o vyřízení odvolání zpravena.

Dávka se nevybírání a zaplácená se vrací bez náhradních úroků, bylo-li právní jednání, které je základem převodu, pravoplatným soudním nálezem zrušeno, nebo bylo-li od něho upuštěno a prokázeli strana, že státní poplatek převodní z právního jednání předepsaný byl odepsán, protože jednání nebylo uskutečněno.

Nevybere-li se nebo vrátí-li se dávka z těchto důvodů, jest zocizení ve smyslu tohoto řádu míti za nevykonané.

O zvýšení dávky.

§ 24. Nepodá-li strana dávkou povinná nebo její zmocněnec oznámení podle § 16 předepsané, nebo činí-li za ukládacího řízení udání, která mohou způsobiti zkrácení dávky, nebo zamlčí-li při podávání vysvětlení podstatné skutečnosti, může jí býti bez trestního řízení zvýšena dávka až do trojnásobné částky, o kterou dávka byla nebo mohla býti zkrácena.

Prokázeli však strana, že předepsaného oznámení nepodala, nebo nesprávná udání učinila, nebo skutečnosti zamlčela v omluvitelném omylu, nebo aspoň bez úmyslu zkrátit dávku, možno dávku zvýšiti nejvýše o 10%.

Zvýšenou dávku jest předepsati osobě dávkou povinné, která její zvýšení zavinila; bylo-li zvýšení dávky zaviněno zmocněncem několika osob, povín-

ných platiti rukou nerozdílnou, jest předepsati zvýšenou dávku všem zmocnitelům společně.

Ustanovení §§ 18 až 23 platí obdobně o řízení při zvýšení dávky.

O trestním řízení.

§ 25. Nepředloží-li ten, kdo jest povinen dávku platiti, na vyzvání příznání k dávece, nebo odepře-li podati vysvětlení, nebo nepodala-li jiných oznámení podle ustanovení těchto pravidel osoba k tomu povinná, nebo podá-li oznámení nebo vysvětlení nepravá, nebo vědomě a v úmyslu vyhnouti se placení dávky, může mu býti uložena pokuta až do 100 korun, pokud nejde o činy spadající do pravomoci řádných soudů. Trestní řízení provede příslušný finanční úřad (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.).

Mimo to jest dávkou povinnému uložiti výlohy šetření vzešlé tím, že odepřel podati vysvětlení.

Dopustí-li se osoba dávkou povinná činů neb opominouti v odst. 1. zmíněných bez úmyslu vyhnouti se dávece, bude potrestána pokutou pořádkovou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

O nuceném vymáhání.

§ 26. Dávku nebo pokutu včas nezapravenou vymáhá úřad, který dávku předepsal.

Tímto úřadem potvrzený výkaz o nedoplatcích tvoří exekuční titul. O vymáhání a řízení exekučním platí též ustanovení jako pro vymáhání daní přímých.

O promlčení.

§ 27. O promlčení dávky platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

Jak se užije výnosu dávky, zvýšených dávek a pokut.

§ 28. Z výnosu dávky předepsané a skutečně vybrané jinými než obecními orgány (§ 15) patří orgánu, jež dávku předepsal a vybral, odškodné, jehož výše se řídí podle skutečného správního nákladu a podle výnosu dávky, nesmí však nikdy činiti více než 15% výnosu dávky. Při výpočtu výnosu dávky jest dovoleno odpočítati jen zpětné náhrady, náhradní úroky, výlohy soudního odhadu a exekuce.

Jinak plyne výnos dávky do pokladny obce k úhradě vydání rozpočtu.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce, v níž leží nemovitost, která jest předmětem dávky.

O spolupůsobení soudů a finančních úřadů.

§ 29. Vyměřující úřad jest oprávněn požadovati od soudů a finančních úřadů data týkající se převodů nemovitostí neb změn v osobách a v poměru podílů společníků, kupní resp. soudní cenu odhadní a úřady jsou povinny dožádání tomu vyhověti.

§ 30. Tato pravidla o dávece z přírůstku hodnoty nemovitostí nabývají účinnosti ode dne jich vyhlášení a platí pro převody nastalé od tohoto dne.

Pravidla

o vybírání dávky ze zábav ve všech obcích republiky Československé.

§ 1. Dávku ze zábav jest platiti ze všelikých zábav, pořádaných v obci, v místnostech nebo na otevřených prostranstvích, vyjímajíc zábavy domácí, t. j. zábavy konané bez úplaty v kruhu rodinném a v domácnostech soukromých.

Judikatura k § 1.

1. Obec není oprávněna požadovati dávku ze zábav z takové zábavy, při níž sice produkce koná se na jejím úze-

mi, ale obecnstvo nalézá se na území obce jiné. (Nález ze dne 30. června 1928 č. 18.767/28.)

§ 2. Dávce ze zábav podrobeny jsou zejména tyto zábavy:

1. taneční zábavy,
2. produkce a podívané všeho druhu, k nimž jest třeba úředního povolení, jako představení divadelní všeho druhu, jmenovitě též představení kinematografická, divadel varietních, představení zpěvních síní a kabaretů, koncerty (vyjímajíc koncerty, pořádané bezplatně na veřejně přístupných prostranstvích, a dále koncerty uvedené v § 3, č. 4.), přednášky a recitace, výstavy, musea, panoramy, panoptika, kukátka, stereoskopické automaty, cirkus, zvěřince, výkony gymnastů, ekvilibristů a pod., zábavná jízda na zvířatech, kolotočích, houpačkách, lodičkách a na kole, dostihy, závody ve střelbě do terče a na umělé ptáky, závody při hře v kuželky a na kulečnicku, kluziště, bruslení na kolečkách, házení kroužky, tomboly, zápasů sportovní.

Judikatura k § 2.

Závody ve střelbě do terče podléhají podle § 2. bod 2. dávk. prav. vládn. nař. č. 143/1922 Sb. dávce ze zábav i tehdy, když účast byla omezena na členy spolku a zvané

hosty, a když se nekonaly před obecnstvem. Bez významu jest, bylo-li pro pořádání závodů těch zapotřebí úředního povolení čili nic. (Nález ze dne 19. března 1929 č. 35.061/28.)

§ 3. Dávce nejsou podrobeny:

1. podniky, jež slouží výhradně účelům vědeckým, vzdělávacím nebo vyučovacím, na př. veřejná musea, umělecké výstavy, přednášky se světelnými projekcemi a filmy, jež jsou censurou prohlášeny za kulturně-výchovné, pořádané úřady, školami a podniky vědeckými, uměleckými atd., lidovýchovné přednášky, recitace a kurzy přednáškové i hudební pořádané Svazem osvětovým nebo jednotlivými osvětovými sbory, zkoušky zpěvácích a orchestrálních spolků, tyto, nejsou-li obecnstvu přístupny, produkce a závody tělocvičných sdružení, řídicích se stanovami úředně schválenými, ale jen pokud, pokud jsou rázu domácího (produkce v tělocvičnách), přístupny bez vstupného a pokud jest jejich účelem ukázati veřejnosti pokrok v tělesné výchově a duševní disciplině členstva sdružení.

2. podniky, pořádané výhradně žáky veřejných nebo práva veřejnosti požívajících obecných, občanských a středních nebo uměleckých škol za souhlasu dozorcích úřadů školních a jako doplněk školy nebo pořádané výhradně pro žáky zmíněných škol, jakož i podniky mateřských školek v těchto školkách pořádané.

3. divadelní představení ve vlastním slova smyslu, t. j. reprodukce některého díla dramatického spisovatele neb operního skladatele, provedená na divadle ať herci z povolání neb ochotníky. Toto osvození však neplatí, je-li divadelní představení spojeno s taneční zábavou, hudbou mezi jedním

(není-li tato součástí hry jako t. zv. hudba scénická), nebo s jinou zábavní produkcí, uvedenou v § 2, č. 2.

4. koncerty kvalifikovaných neb uznaných hudebních (i zpěvních) umělců nebo jich souborů, pokud jsou pořádány při sedadlech, aniž by se při produkci podávaly pokrmy nebo nápoje. Dávce však mohou býti podrobeny takovéto koncerty umělců (nikoliv uměleckých souborů), do nichž vstupné převyšuje dvojnásob nebo více vstupné do hudebních a zpěvních koncertů v místě obvyklých, zvláště jde-li o podniky po živnostensku zprostředkované. Za kvalifikované neb uznané hudební (i zpěvní) umělce nebo jich soubory považují se ve smyslu těchto ustanovení jenom ti, kdož se o tom vykáží potvrzením ministerstva školství a národní osvěty.

5. podniky vojenských zátiší a vojenských osvětových odborů, pokud jsou navštěvovány výhradně osobami vojenskými a příslušníky jejich rodin.

Rozhodnutím obecní rady mohou býti od dávky zcela nebo částečně osvobozeny produkce nutných podnikatelů, kde úplata obecněstvem poskytovaná má povahu almužny.

Judikatura k § 3.

1. Měli vstupenka z povozů a automobilů, dovážejících návštěvníky k dostihům, povahu pouhé úplaty za uschování těchto vozidel, nepodléhá dávce ze zábavy. (Nález ze dne 28. února 1925 č. 3944.)

2. Divadelním představením ve vlastním slova smyslu (§ 3 vyb. pravidel, vl. nař. č. 143/1922 sb. z. a n.) rozumí se bezprostřední předvedení sdramatisovaného děje scénickým a hereckým uměním, i když představení se nekoná ve stálé

divadelní budově. (Nález ze dne 22. února 1924 č. 2869.)

3. Spojí-li se produkce, jež sama o sobě nebyla by dle § 3 bodu 2 dávkového řádu z r. 1915 podrobena dávce ze zábavy, s produkcí jinou, dávce té podléhající, jest celý podnik dávce podroben. (Nález ze dne 18. října 1924 č. 17895.)

4. Ustanovení §u 3 bodu 1 pravidel o vybírání obecní dávky ze zábav (nařízení č. 143/22), pokud jim byly taneční hodiny vyloučeny z osvobození od této dávky, i

když výhradně slouží účelům vyučovacím, jest v rozporu se zákonem a jest proto neplatné. (Nález ze dne 2. prosince 1924 č. 21203.)

5. Produkce, které nejsou ani výhradně divadelní představení dle odstavce 3 ani výhradně koncerty dle odstavce 4 §u 3 pravidel o vybírání obecní dávky ze zábav ve všech obcích republiky česko-

slovenské (nař. ze dne 27. dubna 1922 č. 143 sb. z. a n.), nejsou od dávky osvobozeny. (Nález ze dne 29. května 1925 č. 10768/25.)

6. Pořádání vzorkového večerku nepodléhá dávce ze zábavy podle pravidel vydaných vládním nařízením čís. 143/22. (Nález ze dne 23. března 1927 č. 5744/27.)

§ 4. Dávku vybere a obci odvede podnikatel zábavy (ředitel, poradatel, spolek, výbor a pod.). Spolu s ním při zábavách pořádaných v hostinci nebo kavárně, vinárně, ve spolkové místnosti, kasině nebo v jiné uzavřené společnosti je zavázán za řádné placení dávky rukou společnou a nerozdílnou těž ten, kdo v místnostech, v nichž je zábava pořádána, provozuje živnost hostinskou nebo výčepnickou jako majitel nebo pachtýř živnosti, nejde-li o takové místnosti, nájemce místností spolkových a pod., nejsou-li tyto najaty, vlastník místností.

§ 5. Dávku jest platiti:

1. z pravidla jako dávku ze vstupenek,
2. výjimečně paušálem.

§ 6. Při zábavách pořádaných za úplatu předem stanovenou smí se vstup do zábavy připustiti jen, byla-li koupena vstupenka obcí okolkovaná, za niž byla dávka podle ustanovení těchto pravidel zaplácena.

Platí-li se vedle jednotného vstupného do zábavy ještě zvláštní vstupné do jednotlivých oddílů zábavy nebo zvláštní úplata za účastenství na zábavě, jest platiti dávku z každé vstupenky a z každé úplaty.

Při zábavách, při nichž se vybírá vstupné, není dovoleno dávku paušalovati. Kdo by v takovém při-

padě v zastoupení obce povolil paušalování dávky, ručí osobně za škodu obci tím způsobenou.

O náhradě škody platí předpisy § 5 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n., obdobně.

§ 7. Dávka ze vstupenek (§ 5) se platí z každé vstupenky podle této sazby:

- a) při vstupném až včetně
 - do 1 Kč 10 h,
 - b) při vyšším vstupném až včetně
 - do 2 Kč 40 h,
 - c) při vyšším vstupném až včetně
 - do 5 Kč 20% vstupného,
 - d) při vyšším vstupném až včetně
 - do 10 Kč 30% vstupného,
 - e) při vyšším vstupném až včetně
 - do 20 Kč 40% vstupného,
 - f) při vstupném vyšším
 - než 20 Kč 50% vstupného.

Z volných, čestných, členských a pod. lístků se vyměřuje dávka podle vstupného zapravovaného platícími účastníky za ten druh místa, k jejichž použití tyto lístky opravňují.

Lístky předplatní, tuctové atd. podrobeny jsou též dávkou jako lístky jednotlivé; dávka se tu vypočítá podle počtu představení, k jichž návštěvě lístky takové opravňují.

Ze vstupenek, jež opravňují ke vstupu bez omezení na určitý počet představení, se vyměří dávka 20% z ceny lístků.

Od dávky jsou osvobozeny osoby, které se zúčastní zábav v §§ 1 a 2 naznačených, vykonávající úředně službu dozorcí, bezpečnostní nebo zdravotní, jsou-li opatřeny úřední legitimací, pak referenti tisku, mají-li žurnalistickou legitimaci, jakož i podnikatel zábavy, zřízení a výkonný personál představení nebo produkce.

§ 8. Pořadatelé zábav přístupných na vstupenky mají podati vstupenky (bloky), jež musí býti opatřeny kontrolními útržky, v počtu potřebném nejméně pro jedno představení nebo pro jeden večer, včas u obecního (městského) úřadu v obvyklých úředních hodinách k okolkování spolu s výpočtem dávky podle vstupenek k okolkování předložených, když byli před tím složili celou částku dávky na vstupenky tyto připadající, vypočtenou podle výše skutečné ceny každé jednotlivé vstupenky. Jiných než úředně okolkovaných a kontrolním útržkem opatřených vstupenek nesmí býti používáno. Jak na vstupence, tak na útržku budiž jasně vyznačen den a místo zábavy, počet osob, jež mohou vstupenky použít, platí-li vstupenka pro více osob, pak cena vstupenky a dávka na ni připadající. Obec má právo ustanoviti, že smí býti užito pouze vstupenek jí vydaných.

Lístky předplatní, pokud jeden lístek opravňuje ke vstupu na několik představení, nemusí býti opatřeny kontrolními útržky, musí však býti před vydáním předloženy obecní (městské) radě, aby byly okolkovány, spolu s výpočtem dávky, při čemž sluší současně zapraviti dávku podle ceny předplatného za všechna představení, pro něž lístky ty platí.

Nad to náleží pořadatelům předložiti obecní (městské) radě před počátkem zábavy seznam všech vydaných lístků předplatních.

§ 9. Za nepoužité vstupenky, nebo za vstupenky, za něž návštěvníkům bylo vstupné vráceno proto, že představení bylo odřeknuto, nebo přerušeno, jest vrátiti dávku napřed zaplacenou, bylo-li o vrácení žádáno nejdéle do 8 dnů po dnu, který byl pro představení určen.

Žádost o vrácení sluší podati tím, kdo jest dávkou povinen (§ 4), ústně nebo písemně u obecního (městského) úřadu a s ní předložit vstupenky, za něž se kdo vrácení dovolává, s výpočtem částky, která má býti vrácena, a s potvrzením, že dávka byla skutečně zaplacená.

Nepoužité vstupenky musí ještě míti útržek; u vstupenek, za něž návštěvníkům bylo vstupné vráceno, musí býti útržky spolu předloženy.

Není-li nijakých závad a vrátí-li se vstupenky, vyplatí obecní (městská) rada náhradu bez dalších průtahů. Jinak sluší důvody zamítnutí žádosti oznámiti žadateli písemně.

Z lístků předplatních nebo volných nebo takových, jež opravňují ke vstupu bez obmezení na určitý počet představení, jejichž majitelé se představení nezúčastnili, se dávka nevrací.

Judikatura k § 9.

Pro odepření vrácení dávky ze zábav za nepoužité vstupenky (§ 9. pravidel o dávkách ze zábav) není podmínkou, aby závada byla zjištěna a pořada-

telům vytknuta při zábavě samé, nýbrž stačí i závada zjištěná později. (Nález ze dne 30. listopadu 1925 č. 24579/26.)

§ 10. Podnikatelé zábav za vstupné jsou povinni sami osobně nebo svými zřízenci bděti nad tím, aby používáno bylo toliko vstupenek úředním kolkem a kontrolním útržkem opatřených, po případě úředně kolkovaných lístků předplatních a aby nikdo — nehlédě k orgánům úředním — bez takovéto vstupenky neměl přístupu. Za účelem dozoru jest obecensťvo povinno vstupenky, od nichž byl útržek oddělen, až do konce zábavy uschovati.

§ 11. Orgánové obecní, kteří byli k tomu konci opatření od obecního starosty písemným ověřením,

mohou při pokladně nebo u vchodu a rovněž i v zábavní místnosti samé bez újmy představení kontrolovati, zdali se předpisů těchto pravidel zachovává.

Podnikatelé a jich zřízenci mají za tím účelem obecním orgánům k přání jich býti nápomocni; také majitelé vstupenek jsou zavázáni ukázati jim na požádání vstupenky, od nichž útržek byl oddělen, pokud se týče lístky předplatní. Nemohou-li se jimi vykázati, musí bez újmy případného trestního řízení (§ 15) zaplatiti ihned dávku znova, a to podle sazby nejvyšší.

Týž dozor mohou vykonávati také samosprávné dohlédací úřady orgány k tomu delegovanými.

§ 12. Paušální dávku jest platiti:

1. při zábavách bezplatných,
2. při zábavách nepřipravených nebo neočekávaně konaných.

K žádosti dávkou povinného může býti obecní radou povoleno paušalování dávky při zábavách, při nichž

- a) jest obvyklo vybírání,
- b) se vstupné vybírá zvýšením cen nápojů nebo jídel.

Zaplacení dávky paušálem může býti přiznáno jak za jednotlivou zábavu, tak také při zábavách ve stejnoměrných obdobích se opakujících v době jednoho týdne nebo jednoho měsíce.

§ 13. Dávka paušální činí za jednu zábavu nebo za den nejméně 3 Kč a nejvýše 1000 Kč.

Obecní starosta, stanově výměru paušálu, hledí při tom ke všem okolnostem, z nichž se dá souditi na hrubý příjem, jehož pravděpodobně bude docí-

leno, jako při tanečních zábavách na počet hudebníků, velikost místnosti, v nichž se zábava koná, pravděpodobný počet účastníků atd., při jinakých zábavách na druh zábavy, velikost podniku a pravděpodobný hrubý příjem.

Dávku paušální jest zapraviti před počátkem zábavy; ze zábavy nepřipravené, pokud se týče neočekávaně konané, kterou nebylo lze dříve oznámiti, jest dávku zapraviti v nejbližších 24 hodinách. Neděle a všeobecné svátky se do této lhůty nepočítají.

Judikatura k § 13.
Osoha povinná k peněžitě dávat ze zábav má nárok na to, aby byly náležitě zjištěny okolnosti uvedené v 2. odst. § 13. pravidel o vybírání této dávky. (Nález ze dne 23. února 1925 č. 21612/24.)

§ 14. Proti předpisu dávky ze zábav, jakož i proti rozhodnutí o žádosti za vrácení dávky podati lze odvolání.

Odvolání podati jest u obecního úřadu do 14 dnů počítajíc ode dne vyrozumění, za kterýžto jest ohledně předpisu dávky považovati potvrzení o zaplacené dávce.

O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo, z jehož rozhodnutí lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu (§ 48 zákona). Rozhodnutí tohoto jest konečné. Odvolání nemá účinku odkládacího.

Judikatura k § 14.
Podnikatel zábavy, od něhož obec nevybrala celou částku dávky ze zábavy připadající na okolkované vstupenky předem, nýbrž spokojila se jeho záručním prohlášením, jest legitimován odvolati se z předpisu této dávky i tenkrát, vybral-li dávku tu od návštěvníků. (Nález ze dne 28. února 1925 č. 3944.)

§ 15. Kdo vědomě a s úmyslem vyhnouti se placení dávky jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán, pokud nejde o činy spadající do pra-

vomoci řádných soudů, příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

Kdo jedná jinak proti ustanovením těchto pravidel, jmenovitě tedy kdo z návštěvníků zábav se nepodrobí kontrolním předpisům (§ 11), bude potrestán pokutou pořádkovou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti. Pokuty případnou chudinskému fondu obce, v níž se zábava pořádá.

§ 16. O promlčení dávky platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 17. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka v tom kterém jednotlivém případě vyměřená aspoň 50 Kč.

§ 18. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou dobývá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucním platí též pravidla jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 19. Výnosu dávky se upotřebí k

(*Znění pouze pro Čechy:* Z výnosu dávky obdrží pražský fond nemocniční 10%, které jest mu odváděti čtvrtletně pozadu.

Zbytku výnosu se upotřebí k

Pravidla

o vybírání dávky z nájemného nebo z používaných místností.

§ I. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření dávky je nájemné nebo nájemní hodnota jednotlivých nájemních objektů, jež je základem daně činžovní, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty.

⁽²⁾ U budov (části budov), pro něž bylo uděleno úřední povolení stavební před 28. lednem 1917, je základem pro vyměření dávky nájemné nebo nájemní hodnota, jež je základem daně činžovní na rok 1927, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76-1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty. Částky, o které bylo nájemné (nájemní hodnota) od 1. ledna 1928 zvýšeno, nejsou základem pro vyměření dávky.

⁽³⁾ V domech dočasně od činžovní daně osvobozených, pokud nejsou podle § 3, odst. 2. od dávky osvobozeny, zjistí se nájemné nebo nájemní hodnota obdobně podle předpisů platných pro vyměření daně činžovní, s omezením podle ustanovení odst. 2.

⁽⁴⁾ Dávka se vyměruje z nájemného (nájemní hodnoty) každého jednotlivého bytu, jednotlivé míst-

nosti nebo souboru místností téhož uživatele v témž domě.

⁽⁵⁾ Sazba dávky činí 25% nájemného nebo nájemní hodnoty. V budovách (částech budov), pro něž bylo uděleno nebo se udělí úřední povolení stavební po 27. lednu 1917, snižuje se sazba dávky na polovici, pokud zákon nestanoví jinak.*

* Sazba tato jest nejvyšší; nevylučuje se možnost osvoboditi od dávky nejmenší nájemné (nájemní hodnotu) a odstoupňovati dávku podle výše nájemného (nájemní hodnoty...), a místních poměrů. Vybírá-li obec ještě jiné obecní dávky nebo poplatky na podkladě nájemného nebo nájemní hodnoty, na př. vodné, poplatky za používání obecních stok, poplatky za odvoz popela a smetí, nesmí součet sazeb všech těchto dávek a poplatků překročiti nejvýše přípustné celkové 40%ní zatížení nájemného (nájemní hodnoty).

(Místo tohoto znění, kterého nemůže býti použito pro místo, jež není zcela podrobena dani činžovní, mohou nastoupiti tato ustanovení:

§ I. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření dávky je počet a účel místností.

⁽²⁾ Dávka se vyměruje z každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož uživatele v témž domě.

⁽³⁾ Sazba dávky činí:

a) z každé místnosti, jež jest součástí bytu (kuchyň, světnice, předsín, pokojík pro služebné, koupelna) ročně 50 Kč,

b) z každé místnosti obchodní, spolkové a výrobní, počítajíc v to i kanceláře, čekárny, ordinace, dílny, skladiště, hostinské kuchyně a pod. ročně 100 Kč.**

** Sazby tyto jsou nejvyšší a mohou býti podle místních poměrů sniženy.

Judikatura k § 1.

I v případech, kde budova je dočasně osvobozena od domovní daně činžovní, tvoří činže základ pro obecní dávku

z nájemného (§ 38. a 43. zák. čl. VI z r. 1909). (Nález ze dne 1. prosince 1928 č. 29,411/28.)

§ 2. Dávku platiti jest povinen:

1. Každý, kdo má místnosti přímo od majitele (trvalého uživatele) domu najaty nebo komu byly místnosti bezplatně přenechány, pokud nejde o byty naturální (č. 2.), pak majitel (trvalý uživatel) domu co do místností jím samým užívaných,

2. každý držitel naturálního bytu, jestliže majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen z tohoto bytu přiznati nájemné nebo činžovní hodnotu.

Judikatura k § 2.

1. Nepříčí se zákonu, bylo-li v pravidlech o vybírání dávky z nájemného (§ 38 zák. z 12. srpna 1921 č. 329 sb. z. a n. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí) pla-

cení dávky uloženo nájemníkům, její vybírání a odvádění, jakož i ručení za správné zaplacení a odvod dávek pak majetníkům domů. (Nález ze dne 31. května 1924 č. 6012.)

§ 3. ⁽¹⁾ S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, jsou od dávky osvobozeny osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené.

⁽²⁾ Dávka se neplatí z místností, které jsou z domovní daně vyňaty nebo od ní trvale osvobozeny.

Judikatura k 3.

1. Obecní dávece z nájemného nepodléhají naturální byty úředníků v železničních budovách (§ 3 pravidel o vybírání dávky z nájemného vl. nař. č. 143/22 sb. z. a n.). (Nález ze dne 18. listopadu 1924 č. 19866.)

2. § 37 zákona č. 45/1922 pokud se týče § 2 zákona č.

209/1920 nevyslovuje osvobození od obecní dávky z nájemného. (Nález ze dne 7. října 1925 č. 18526.)

3. Podle vzorných pravidel o dávece z nájemného (vlád. nař. č. 143/1922) podléhají dávece i místnosti najaté k účelům továrním. (Nález ze dne 30. května 1927 č. 11.700/27.)

§ 4. Dávka jest splatna napřed ve stejných lhůtách, v jakých se v obci obvykle platí nájemné.

Je-li dávka povolena na několik roků, může v tomto čase, není-li na ten který rok nebo období

dosud předepsána (§ 7), býti vybírána podle výměry roku předešlého s výhradou dodatečného súčtování.

Majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen od nájemníků a těch, jimž přenechal místnosti k bezplatnému užívání, dávku vybrati a odvésti obecní pokladně nejdéle do 14 dnů, počítajíc ode dne, kdy jest nájemné splatno. Týž ručí za správné zaplacení a odvod dávky.

Judikatura k § 4.

Podle vzorných pravidel o dávece z nájemného (vl. nař. č. 143/1922) jest obec oprávněna dávku z nájemného po-

žadovati přímo od majitele domu bez ohledu na to, zda ji od nájemníků vybral či nikoli. (Nález ze dne 18. října 1927 č. 21.253.)

§ 5. ⁽¹⁾ Změnil-li se základ pro vyměření dávky (na př. následkem odvolání proti vyměření dani činžovní, pro nedobytnost činže nebo okolnostmi, odůvodňujícími osvobození podle § 3, bude dávka k žádosti majitele (trvalého uživatele) domu poměrnou částkou odepsána.

Žádost podati jest u obecního úřadu do 14 dnů ode dne, kdy nastala okolnost odůvodňující odpis dávky.

Jinaké změny nastalé během roku nebo ukládacího období ve výši činže nemají vlivu na výměru dávky.

§ 6. Údaje potřebné k vyměření dávky budou zjištěny ze spisů berní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro vyměření dávky, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých uživatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro vyměření dávky samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li ho třeba.

§ 7. Dávku předpisuje obecní starosta.

O předpisu dávky jest vydati majiteli (trvalému uživateli) domu nebo jeho plnomocníku platební

rozkaz tak upravený, aby z něho byla zřejma výměra dávky pro každou část domu, z níž placené nájemné nebo jejíž činžovní hodnota tvoří základ pro vyměření dávky.

O předpisu dávky jest vydati majiteli (trvalému uživateli) domu nebo jeho plnomocníku platební rozkaz tak upravený, aby z něho byly zřejmy základ a výměra dávky pro každého, kdo je dávkou povinen.

Spoluvlastníci domu jsou povinni oznámiti obecnímu úřadu společného zmocněnce, jinak jest úřad oprávněn pokládati kteréhokoli spoluvlastníka za zmocněnce ostatních.

Pozn. k § 7.
Do pravidel o dávce z nájemného, usnesených obcí, nelze pojmouti kompetenci | předpisy odchylné od ustanovení §§ 44 a 58 finanční novely. (Nález ze dne 8. října 1925 č. 18708/25.)

§ 8. Z platebního rozkazu může se odvolati jak majitel domu, tak i dotčená osoba dávkou povinná.

Odvolání jest podati u obecního úřadu ve 14 dnech počítajíc ode dne, kdy prošla lhůta pro vyrozumění osob dávkou povinných stanovená.

O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo, z jehož rozhodnutí lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu.* Rozhodnutí tohoto jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

Stejně nestaví povinnosti platiti dávku rekurs podaný proti vyměřené dani činžovní.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 9. Z rozhodnutí obecního úřadu o žádosti za odpis dávky podle § 5, může se odvolati pouze majitel (trvalý uživatel) domu.

Odvolání jest podati u obecního úřadu do 14 dnů počítajíc ode dne, kdy bylo majiteli (trvalému držiteli) domu doručeno vyrozumění o vyřízené žádosti.

Třetí odstavce §u 8 platí obdobně.

§ 10. Kdo vědomě a s úmyslem, aby bylo docíleno nižší výměry dávky, učiní nesprávná udání nebo taková udání potvrdí, bude potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč, pokud se jeho jednání nejeví jako čin spadající do pravomoci rádných soudů.

Kdo jinakým způsobem jedná proti ustanovení těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 11. O promlčení dávky platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 12. ⁽²⁾ Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, povinen jest majitel (trvalý uživatel) domu platiti 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka z dotčeného domu celoročně více než 100 Kč.

⁽²⁾ Prokáže-li majitel (trvalý uživatel) domu, že nájemník se zdráhá platiti dávku pravoplatně předepsanou, platí ustanovení odst. 1. obdobně pro nájemníka.

§ 13. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucí platí též ustanovení jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 14. Výtěžku dávky užiti jest k

Pravidla o vybírání obecní dávky z přechodného ubytování.

§ 1. Dávku jest povinen platiti každý, kdo po živnostensku nebo za účelem zisku vůbec pronajímá k přechodnému pobytu obytné místnosti ať v celku ať v částech (jednotlivá lůžka).

Pobyt jest přechodný, netrvá-li nepřetržitě déle než tři měsíce. Při pronájmu, provozovaném po živnostensku, délka pobytu nerozhoduje.

Pozn. k § 1.

1. Dodatečné uložení obecní dávky z přechodného ubytování za dobu, která předcházela uveřejnění pravidel o vybírání této dávky, jest nezákonné. (Nález ze dne 27. ledna 1925 č. 1576.)

2. Dávce z přechodného u.

bytování podle vzorných pravidel (vl. nař. č. 143/1922 Sb.) podléhají, nehledíc k pronájmu, provozovanému po živnostensku, jenom takové pronájmy, které byly již předem uzavřeny na dobu kratší 3 měsíců. (Nález ze dne 22. listopadu 1927 č. 24.333/27.)

§ 2. Dávka činí 10% úplaty, docílené za pronájem.

Do úplaty se nepočítá poplatek za světlo, otop a posluhu, jakož i daň z obratu nebo přepychová, pokud jsou zahrnuty v ceně pronájmu.

Byla-li úplata sjdnána úhrnou sazbou za používání pronajaté místnosti (její části) se zařízením i za stravu a za ostatní výhody (světlo, otop, posluha), odpočítává se z celkové úplaty za stravu nejvýše 50% při stravě celodenní; při částečném stravování se sráží nejvýše po 20% na oběd nebo večeři, po 5%

na snídaní nebo svačiny; dalších 10% se může sraziti v obojím případě na výhody ostatní.

§ 3. ⁽¹⁾ S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, jsou od dávky osvobozeny osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené. Od dávky je dále osvobozen pronájem místností a jich součástí státním, zemským, župním, okresním a obecním úředníkům a zřízencům a vojenským gážistům při služebních cestách, vojsku a četnictvu po čas vojenského a služebního ubytování, studujícím bydlícím přechodně v místě za účelem návštěvy škol nebo dalšího vzdělání, pronájem místností nebo jich součástí v t. zv. svobodárnách a konečně pronájem, při němž úplata za den a osobu nepřesahuje 2 Kč.

§ 4. Dávku jest povinen platiti ve lhůtách v těchto pravidlech uvedených pronajimatel, jest mu však dovoleno žádati její náhradu od nájemníků.

Při podnikcích, zabývajících se přechováváním cizinců po živnostensku, jest pronajímající povinen sestaviti a obecnímu úřadu předkládati ve lhůtách 14denních výkazy o pronajatých místnostech nebo jejich součástech.

Ve výkaze jest udati počet všech nájemních případů za minulé období, výši každé sjednané úplaty a výpočet dávky z úplaty té plynoucí. Současně s předložením výkazu jest zaplatiti dávku v něm vypočtenou obecní pokladně.

Za uplynulé 14denní období podávati jest výkazy nejdéle do 3 dnů.

Obecní (městské) radě náleží stanoviti bližší předpisy o zevnější úpravě výkazů a vydati je pronajimatelům za náhradu výloh.

Při pronájmech součástí bytů soukromých pro přechodný pobyt jest pronajimatel povinen ohlásiti obecnímu úřadu každý případ pronájmu do 3 dnů po jeho sjednání na tiskopise, obsahujícím označení osoby nájemce, pronajaté součásti bytu, výši sjednané úplaty a výpočet dávky. Také tento tiskopis vydá obec pronajímajícímu za náhradu výloh. Při ohlášení pronájmu zapraví pronajimatel zároveň dávku obecní pokladně za celou dobu nájemní; je-li smluvena nájemní doba delší jednoho měsíce, jest dávku platiti vždy měsíčně předem.

V živnostenských podnicích má se dostati nájemci, který pronajimateli dávku nahradil, od pronajimatele písemného stvrzení, že dávku zaplatil, v jaké výši, za kterou dobu a za který předmět nájemní (čís. pokoje).

V každé místnosti, která jest předmětem pronájmu, jest vyznačiti výši úplaty, rozhodné pro vyměření dávky (§ 2), na nápadném místě zřetelným způsobem.

Městská (obecní) rada jest oprávněna v jednotlivých případech dávku paušalovati.

§ 5. Obecní (městská) rada má právo kdykoliv se přesvědčiti svými orgány, které k tomu účelu ustanoví a opatří přiměřenou legitimací, o správnosti podaných výkazů a ohlášek, zejména také nahlížeti do záznamů, které pronajimatel jest povinen vésti na základě předpisů policejních, obchodních a pod .

§ 6. Obecní (městské) radě jest vyhrazeno, shledá-li, že se za světlo, otop, posluhu nebo jiné výhody stanoví nepřiměřené odčitatelné (položky) úplaty, nebo shledá-li úchytky v udáních pronajimatelových, zejména ve výpočtu dávky, vyměřiti dávku platebním rozkazem. Proti platebnímu rozkazu může pronajimatel podati odvolání k obecnímu (měst-

skému) zastupitelstvu do 14 dnů po doručení. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo, z jehož rozhodnutí lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu.* Rozhodnutí tohoto jest konečné. Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 43 zákona.

§ 7. Nepředložil-li pronajimatel včas předepsaného výkazu, nebo neohlásil-li pronajimatel soukromého bytu včas pronájem, může obecní (městská) rada dle svého volného uvážení předepsati dávku na základě pomůcek po ruce jsoucích.

Ustanovení § 6 platí tu obdobně.

§ 8. Kdo vědomě a s úmyslem, aby bylo docíleno nižší výměry dávky, učiní nesprávná udání, bude, pokud se nejedná o činy, spadající do pravomoci rádných soudů, potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

Kdo jinakým způsobem jedná proti ustanovení těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 9. O promlčení dávky platí též pravidla jako o promlčení daní přímých.

§ 10. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka za jedno období platební (§ 4) aspoň 50 Kč.

§ 11. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucí platí ustanovení jako pro vymáhání nezaplacení daní přímých.

§ 12. Výtěžku dávky užití jest k

Pravidla o vybírání obecní dávky z držení motorických dopravních prostředků.

Pozn. Zrušeno zákonem ze dne 14. července 1927 č. 116 sb. o silničním fondu.

Zákon ze dne 14. července 1927 č. 116 Sb. z. a n., o silničním fondu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Silniční fond.

§ 1. (1) Při ministerstvu veřejných prací zřizuje se státní silniční fond, který jsa právnickou osobou může samostatně nabývatí práv a se zavazovati.

(2) Na venek zastupuje fond ministr veřejných prací, pokud jde o zápůjčky (§ 4) spolu s ministrem financí. Akty týkající se zápůjček kontrahuje předseda Nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

§ 2. Účelem silničního fondu jest opatřiti prostředky na zlepšení silnic státních a na poskytování příspěvků na zlepšení těch tratí silnic zemských (župních) a okresních, které mají mimořádný význam pro dopravu, zvláště dálkovou, dále na zlepšení silnic obecních v obvodu měst, v nichž je sídlo zemské politické správy.

§ 3. (1) Silniční fond opatřuje si potřebné peněžní prostředky:

1. z běžných příjmů (odst. 2.),
2. zápůjčkami.

(2) Jako běžné příjmy se silničnímu fondu prikazují výtěžky:

1. daně z motorových vozidel a dávky z jízdného za osobní dopravu autobusy (§§ 8 až 25);
2. polovice poplatků za povolení k dovozu minerálních olejů a polovice cla z dovozu minerálních olejů;
3. cla na dovoz pneumatik (duše, pláště) a plných a komorových pryžových obručí.

Daň z motorových vozidel.

§ 8. Motorová vozidla, jichž se používá k dopravě po veřejných cestách nebo místech a jež se nepohybují po kolejích, jakož i vlečné jeřich vozy, pokud jsou zvláště pro ně zařízení, jsou podrobeny dani podle tohoto zákona.

§ 9. (1) Osvobozena jsou vozidla:

1. státní správy s výjimkou oněch, jichž se používá ve státních závodech, ústavech a zařízeních, spravovaných podle zákona ze dne 18. prosince 1922, č. 404 Sb. z. a n. o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plniti úkoly správní, nebo jež jsou pronajata;

2. vozidla, jichž se používá výhradně pro místní službu poštovní, dále vozidla zvláště zařízená pro službu požární a zdravotní, jakož i zvláště zařízená vozidla silničních správ a obcí, jichž se používá výhradně ke stavbě, správě a udržování nebo čistění veřejných cest a míst;

3. určená pro osobní dopravu a náležející osobám, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulům z povolání a osobám jim na roveň postaveným s podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že uvedené osoby nejsou příslušníky československými;

4. traktory, používané v polním hospodářství, pokud jezdí jen mezi hospodářskými budovami a poli, na nichž poplatníci (§ 10) sami hospodaří;

5. kola (bicykly) s pomocným motorkem (velomotory).

(2) Ministr financí se zmocňuje, aby povolil, je-li vzájemnost zaručena, osvobození cizozemským vozidlům, jimiž přijíždějí do území Československé republiky cizozemské osoby ve výkonu služby veřejné, a cizozemským vozidlům, zvláště zařízeným pro službu požární nebo zdravotní.

§ 10. (1) Poplatníkem je majitel vozidla, v případě jeho prodeje s výhradou vlastnictví držitel vozidla. Vzniknouli pochybnosti nebo jde-li o vozidla, s nimiž se podnikají zkušební jízdy, považuje se za majitele, na koho zní dopravně-policejní značka.

(2) Nemá-li majitel vozidla v tuzemsku bydliště (sídla) a nepoužívá-li vozidla v tuzemsku sám, jest poplatníkem, kdo vozidla v tuzemsku používá.

§ 11. (1) Z tuzemských vozidel, t. j. takových, která mají stálé stanoviště v Československé republice, činí daň ročně:

1. z motocyklů s vozíkem nebo bez něho a z tříkolek 150 Kč;
2. z osobních automobilů, vyjímajíc autobusy, podle válcového obsahu:

Daň z motorových vozidel (silniční fond).

	do 1.— litru	300 Kč
více než	1.— » 1.5 »	500 »
»	» 1.5 » 2.— »	800 »
»	» 2.— » 2.5 »	1200 »
»	» 2.5 » 3.— »	2200 »
»	» 3.— » 3.5 »	3500 »
»	» 3.5 » 4.— »	4500 »
»	» 4.— » 4.5 »	5000 »
»	» 4.5 » 5.— »	5500 »
»	» 5.— » 5.5 »	6000 »
»	» 5.5 » 6.— »	6500 »
»	» 6.— » 6.5 »	7000 »
»	» 6.5 » 7.— »	7500 »
»	» 7.— »	8000 » ;

z osobních vozidel, hnaných elektrinou, za každých 100 kg váhy a její část, převyšující 50 kg, 50 Kč;

3. z autobusů a podobných motorových vozidel, sloužících k hromadné dopravě osob, z traktorů a z vlečných vozů (§ 8) uvedených vozidel za každých 100 kg váhy a její část, převyšující 50 kg, 50 Kč.

z nákladních automobilů a jiných nákladních vozidel, hnaných motory spalovacími, elektrickými nebo parními, a z vlečných jejich vozů (§ 8) za každých 100 kg váhy, za každých 100 kg únosnosti a část váhy a únosnosti, převyšující 50 kg, po 35 Kč.

Sazby tyto platí pouze pro vozidla opatřená pneumatikami. Při vozidlech, opatřených obručemi plnopryžovými, zvyšuje se sazba o 50 procent, při vozidlech s obručemi komorovými o 20 procent;

4. z automobilů, používaných střídavě k dopravě zboží a osob, platí se daň podle sazby, stanovené pro automobily nákladní;

5. z vozidel, s nimiž podnikají výrobci nebo obchodníci motorových vozidel zkušební jízdy, za každou značku na motocykly nebo tříkolky 100 Kč, na jiná vozidla 500 Kč.

(²) Na šest měsíců činí daň 55 procent roční částky.

(³) Vyměří-li se při prvním vyměření (§ 14, odst. 1.) daň na dobu kratší jednoho roku nebo pololetí, vypočte se daň poměrnou částí z částek, vpadajících podle odst. 1. a 2.

(¹) Vypočtená daň zaokrouhlí se nahoru na celé Kč.

(⁶) Z vozidel, sloužících k dopravě pošty a patřících poštovní správě nebo poštovní správou k tomu účelu najatých, pokud nejsou podle § 9, odst. 1., č. 2. osvobozena, snižuje se daň o polovici.

Daň z motorových vozidel (silniční fond).

§ 12. (¹) Za autobusy považují se vozidla, jež mají více než 8 sedadel.

(²) Obsah válců vypočte se podle vzorce

$$N = \frac{0.785 \times V \times V \times Z \times P}{1,000.000}$$

při čemž N značí obsah válců (v litrech), V vrtání (v mm), Z zdvih (v mm), P počet válců.

§ 13. (¹) Z cizozemských vozidel, která přibudou do tuzemska k jízdě na přechodnou dobu, činí daň:

1. z motocyklů s vozíkem nebo bez něho a tříkolek:

při pobytu do 15 dnů	20 Kč
při pobytu do 30 dnů	40 Kč
při pobytu do 60 dnů	80 Kč

2. z osobních automobilů, vyjímajíc autobusy:

při pobytu do 2 dnů	40 Kč
při pobytu do 5 dnů	80 Kč
při pobytu do 15 dnů	160 Kč
při pobytu do 30 dnů	240 Kč
při pobytu do 60 dnů	480 Kč

3. z autobusů, nákl. vozidel a traktorů při váze vozidla do 500 kg:

při pobytu do 15 dnů	20 Kč
při pobytu do 30 dnů	40 Kč
při pobytu do 60 dnů	80 Kč

přes 500 kg do 2000 kg:

při pobytu do 5 dnů	20 Kč
při pobytu do 15 dnů	40 Kč
při pobytu do 30 dnů	80 Kč
při pobytu do 60 dnů	160 Kč

přes 2000 kg:

při pobytu do 5 dnů	40 Kč
při pobytu do 15 dnů	120 Kč
při pobytu do 30 dnů	200 Kč
při pobytu do 60 dnů	400 Kč

(²) Dny pobytu v tuzemsku nemusí následovat po sobě; daňový list (§14) ztrácí však rok po vyhotovení svou platnost. Dnem rozumí se den kalendářní; část dne počítá se za den celý.

(³) Činí-li pobyt v tuzemsku více než 60 po sobě následujících dnů nebo požádá-li o to poplatník, budiž zapravena daň podle sazeb, platných pro vozidla tuzemská (§ 11). Cizozemský osobní automobil může však být zdaněn podle tuzemské sazby jen tehdy, když poplatník předloží vyměřova-

címu úřadu (§ 17) osvědčení o počtu válců a jich rozměrech (vrtání a zdvihu) v mm. § 11, odst. 2. a 4. platí obdobně.

(¹) Vyžádá-li si poplatník prodloužení doby pobytu v tuzemsku, zaplatí jest na další období daň podle sazby, jako by šlo o nový vstup vozidla do tuzemska.

§ 14. (¹) Daň z tuzemských vozidel dlužno zapraviti před použitím vozidla, a to najednou na rok nebo šest měsíců, při prvním vyměření daně však vždy do konce běžného pololetí nebo běžného roku. Daň se platí, pokud vládním nařízením nebude stanoveno jinak, zvláštními složnými lístky poštovního úřadu šekového.

(²) Z cizozemských vozidel zapraví se daň při celním záznamu vozidla na období uvedená v § 13. V případě § 13, odst. 3., zapraví se daň na celých šest měsíců nebo celý rok. O zapravení daně vydá úřad vyměřovací (§ 17) daňový list. Předpisy celní zůstávají nedotčeny.

(³) Za každé vozidlo budíž daň zapravena zvláště.

(⁴) Do které lhůty třeba zapraviti daň z vozidel, která byla v používání již v době účinnosti tohoto zákona, ustanoví vládní nařízení.

(⁵) Pro vozidla od daně osvobozená (§ 9) vydá úřad vyměřovací potvrzení o osvobození.

(⁶) Řidič vozidla je povinen míti při jízdě s sebou složenku o zapravené dani nebo daňový list nebo potvrzení podle předchozího odstavce.

§ 15. (¹) Nehledíc k případům zániku osvobození, nemají změny nastalé v platebním období v osobě majitele nebo v podkladě pro zdanění toho kterého vozidla za následek změnu ve vyměření dani, poplatník je však povinen změny tyto do 8 dnů oznámiti úřadu vyměřovacmu, který je vyznačí na složném nebo daňovém listu. Při cizozemských vozidlech mohou tyto změny býti oznamovány ve stejné lhůtě kterémukoli z úřadů, uvedených v § 17, odst. 2.

(²) Daň se nevrací vyjímajíc případ, o němž jedná § 16, odst. 1.

§ 16. (¹) Tuzemská vozidla jsou poplatníci (§ 10) povinni před použitím (§ 14, odst. 1. a § 15, odst. 1.), pokud se týče před uplynutím posledního období, za něž daň byla zaplacená, ohlásiti u vyměřovacího úřadu (§ 17), aby zjistil, zda daň byla správně zaplacená nebo že jest od ní poplatník osvobozen. Vzor přihlášky ustanoví vládní nařízení. Případně předepsaný dodatek na dani zapraviti je do 14 dnů po doručení vyrozumění; bylo-li na dani zaplacenó více než odpovídá zákonu, vrátí se rozdíl hotově.

(²) Cizozemská vozidla, která přibudou do tuzemska k

jízdě na přechodnou dobu, jsou poplatníci povinni přihlásiti u celního úřadu při záznamním řízení. Zůstane-li cizozemské vozidlo na území Československé republiky ještě po uplynutí období, na které z něho byla daň zapravena, jest poplatník povinen přihlásiti vozidlo k dalšímu pobytu u vyměřovacího úřadu (§§ 17) a zapraviti daň na další dobu nejpozději v den, kdy prochází platnost starého daňového listu.

(²) Do které lhůty třeba přihlásiti vozidla, která byla v používání již v době účinnosti tohoto zákona, ustanoví vládní nařízení.

(³) Pokud tuzemské vozidlo nebylo u dopravně-policejního úřadu odhlášeno nebo pokud cizozemské vozidlo nevystoupilo prokázaně z území Československé republiky, má se za to, že se ho používá k tuzemské dopravě.

§ 17. (¹) Úřadem vyměřovacím pro daň z tuzemských motorových vozidel je v Čechách a na Moravě okresní finanční ředitelství, ve Slezsku finanční inspektorát, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi finanční ředitelství, v jehož obvodu má vozidlo stálé stanoviště.

(²) Vyměřovacím úřadem pro daň z cizozemských motorových vozidel je vstupní celní úřad a, jde-li o další zapravení daně nad dobu, pro kterou byla daň zapravena (§§ 13, 16, odst. 2.), též kterýkoli úřad, uvedený v odst. 1. Pro prvé vyměření daně podle § 16, odst. 3., jakož i pro dodatečné vyměření daně z vozidel, jež nebyla včas přihlášena k dalšímu pobytu, jest vyměřovacím úřadem kterýkoli úřad, uvedený v odst. 1., jakož i celní úřad výstupní.

(³) Pro vozidla, o nichž jedná § 11, odst. 5., je vyměřovacím úřadem pro obvod celého státu zemské finanční ředitelství v Praze. Podrobnější předpisy o řízení určí vládní nařízení.

(⁴) Vyměřovací úřady jsou oprávněny žádati od poplatníků vysvětlivky o veškerých okolnostech, které se týkají daně neb ohlašovací povinnosti, nahlížeti do průkazných listin, činiti z nich výpisy a vyžádati si na stvrzenku příslušné doklady.

§ 18. Proti výměře daně nebo odepření osvobození lze u vyměřovacího úřadu podati odvolání do 30 dnů po sdělení o výši daně neb odepření osvobození. O odvolání rozhoduje s konečnou platností finanční úřad II. stolice a, jde-li o daň, vyměřenou podle § 17, odst. 3., ministerstvo financí. Odvolání nemá účinku odkládácho.

§ 19. (¹) Veškeré veřejné úřady jsou povinny účinně spolupůsobiti při provádění tohoto zákona. Politické (policejní) úřady, vedoucí v patrnosti motorová vozidla, jsou zejména povinny do 4 neděl po účinnosti zákona zaslati seznam všech

Daň z motorových vozidel (silniční fond).

motorových vozidel, jich majitelů a stanovišť vyměřovacímu úřadu (§ 7, odst. 1. a 3.), příslušnému podle stanoviště vozidla a sdělovati nadále témuž úřadu každou změnu majitele vozidla i stanoviště.

(²) Dopravně-policejní značka pro nově ohlášené vozidlo nesmí býti vydána, pokud nebyl podán průkaz, že daň byla zapravena.

§ 20. (¹) Jakékoli zkrácení nebo zatajení daně z motorových vozidel trestá se jako těžký důchodkový přešůpek pětí. až dvacetinásobkem zkrácené daně. Jiné přešůpky tohoto zákona a nařízení podle něho vydaných trestají se peněžitým trestem od 10 do 2000 Kč.

(²) Jinak platí o stihání přešůpků tohoto zákona trestní zákon důchodkový z r. 1835, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi podle ustanovení tříčárkových řádů z roků 1754 a 1788 s instrukcí z roku 1842 a zák. čl. XI/1909 se všemi změnami a dodatky.

(³) Trestnost přešůpků promlčuje se ve třech letech.

(⁴) Při zmeškané přihlašovací povinnosti může vyměřovací úřad na základě pomůček, které má po ruce, vyměřovati daň z moci úřední, jsa při tom oprávněn užití sazeb o 10% vyšších než jsou uvedeny v § 11, pokud se týče 13.

§ 21. O promlčení daně podle tohoto zákona, jakož i o vymáhání platí obdobně ustanovení, týkající se daní přírodních. Pro daň podle tohoto zákona vázne na vozidle zákonné zástavní právo.

§ 22. (¹) Obecní dávka z držení motorických dopravních prostředků smí býti vybírána nejpozdě za kalendářní pololetí, v němž tento zákon nabyt účinnosti. Tím mění se § 38 zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

(²) Pokud dávka, uvedená v předchozím odstavci, byla prokazatelně zaplacená za pololetí, v němž zákon tento nabyt účinnosti, započte se poměrnou částí, která vypadá na dobu od účinnosti zákona do konce pololetí, do daně podle tohoto zákona, vyměřené na touž dobu. Do daně na dobu pozdější není započítání dávky přípustno ani tehdy, když započítáním podle věty první nebyla placená dávka zcela vyčerpána.

(³) Poplatky za povolení dočasného vstupu cizozemských automobilů, vybírané na základě § 3 zákona ze dne 24. června 1920, č. 418 Sb. z. a n. o úřadu pro zahraniční obchod a § 2 zákona ze dne 19. ledna 1922, č. 25 Sb. z. a n., jimž se zrušuje úřad pro zahraniční obchod, se zrušují dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti.

(⁴) Pokud byly tyto poplatky zaplacený na dobu, do níž spadá počátek účinnosti tohoto zákona, započtou se poměrnou

Daň z motorových vozidel (silniční fond).

částí, která vypadá na dobu od počátku účinnosti tohoto zákona do konce vstupní lhůty, těmito poplatky kryté, do daně z motorových vozidel.

(⁵) Ode dne účinnosti tohoto zákona nepodléhají přepychové daní předměty, uvedené v pol. 64 seznamu přepychových předmětů a výkonů. vydaného vládním nařízením ze dne 28. dubna 1927, č. 43 Sb. z. a n.

§ 23. Orgány důchodkové kontroly a pohraniční finanční stráže, jakož i silniční a bezpečnostní policie jsou oprávněny a povinny bděti nad tím, zda poplatníci zachovávají předpisy tohoto zákona, zejména zda daňové povinnosti bylo učiněno zadost. Zastavování vozidel v jízdě jediné za účelem tohoto dozoru nebudí však prováděno. Výjimka se připouští jen v pohraničním pásmu.

§ 24. Daň podle tohoto zákona není základem pro jakékoli přírážky.

Dávka z jízdného za osobní dopravu autobusy.

§ 25. (¹) Z jízdného za osobní dopravu autobusy kromě autobusů, sloužících výhradně dopravě v hranicích obce, zapraviti je dávku ve výši, stanovené pro železniční dopravu osobní. Tato dávka může býti paušalována, Lístky dělnické a školní jsou od dávky osvobozeny.

(²) Ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem železnic a pošt a telegrafů může pro autobusy, obstarávající spojení v krajích, kde není souběžného spojení železničního, dávku zcela nebo zčásti prominouti.

(³) Jinak platí pro dávku podle tohoto paragrafu obdobně ustanovení zákona ze dne 30. června 1921, č. 241 Sb. z. a n. o dopravních daních.

(⁴) Podrobnosti stanoví vládní nařízení.

(⁵) Právo obcí vybírati dávku z osobní dopravy autobusy zaniká pro dobu od účinnosti tohoto zákona. Tím mění se § 38 zákona č. 329/1921, a čl. I., § 1, č. 14. zákona ze dne 6. února 1920, č. 117 Sb. z. a n. o zavedení a vybírání obecních platů a dávek v obci hlavního města Prahy.

Závěrečná ustanovení.

§ 26. Poplatníci, kteří jsou povinni obstarávati dopravu motorovými vozidly za náhradu, stanovenou smlouvou nebo úředním tarifem, mohou žádati, aby náhrada byla přiměřeně upravena se zřetelem na zvýšení daňového břemene, vzniklé tímto zákonem.

§ 27. Kdy zákon tento nabude účinnosti, stanoví vládní nařízení.

§ 28. Provedením zákona pověřují se ministři financí a veřejných prací v dohodě s ostatními zúčastněnými ministry.

Pravidla o vybírání dávky ze psů.

§ 1. Každý držitel psa v obci jest povinen platiti dávku, a to:

a) z každého psa, chovaného pouze ke hlídání domu a dvoru, dále k účelům živnostenským nebo hospodářským nebo konečně za psa přísežného personálu mysliveckého pro honbu 50 Kč ročně,

b) z každého psa jinakého 200 Kč ročně.

Chová-li někdo několik psů jedné z obou kategorií, zvyšuje se sazba za druhého a každého dalšího psa vždy o 50% základní sazby.

§ 2. Dávka se neplatí:

1. ze psů chovaných k účelům policejním a vojenským,

2. ze psů, ze kterých byla pro ten který rok dávka již zaplacená v jiné obci republiky Československé, jestliže se držitel psa zdržuje v obci na čas, t. j. po dobu osmi neděl nepřevyšující,

3. ze psů určených k prodeji, které chovají oprávnění obchodníci se psy.

§ 3. Od placení dávky jsou osvobozeni:

1. s podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené.

2. ti, kdož se v obci pouze přechodně, t. j. nejdéle 8 dní zdržují.

Rozhodnutím obecní rady mohou býti od dávky

zcela nebo částečně osvobozeni slepci nebo mrzáci, kteří mají psa za průvodce neb ochránce.

§ 4. Každý majitel domu nebo jeho zástupce jest povinen ve lhůtě, která bude obecním úřadem veřejně vyhlášena, přesně vyplniti a obecnímu úřadu odevzdati seznam držitelů psů, pak počtu a druhu psů v domě. Vzorce seznamu dodá obecní úřad. Držitelé psů jsou povinni učiniti k tomu účelu majiteli domu potřebné údaje.

§ 5. Podle tohoto seznamu předepíše dávku obecní starosta držitelům psů platebními rozkazy.

Proti předpisu dávky lze podati odvolání u obecního úřadu do 14 dnů počínajíc dnem, jenž následuje po dni, kdy platební rozkaz byl doručen. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédávacímu,* jehož rozhodnutí jest konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

§ 6. Dávku jest zapraviti na celý správní rok, a to do 14 dnů po tom, kdy byl platební rozkaz doručen.

O zaplacené dávce vydá obecní úřad potvrzení a známku, na níž jest vyznačeno číslo rejstříku o vybírání této dávky a letopočet.

§ 7. Známkou jest upevniti na obojku psa; ztratili-li pes známku, vydá se jeho držiteli známka nová, prokáže-li, že dávku zaplatil, a zaplatí-li současně za novou známku.

§ 8. Přejde-li držba psa na jinou osobu v obci, může býti potvrzení o zaplacené dávce i se známkou převedeno na nového držitele psa, což jest obci oznámiti.

§ 9. Stane-li se někdo během roku držitelem psa, z něhož obci dávka posud nebyla zapravena, nebo pomine-li důvod, pro který se dávka ze psa posud neplatila (§ 2), jest povinen oznámiti to do 8 dnů u obecního úřadu.

Nastane-li povinnost k dávce před 1. červencem, zapraviti jest dávku za celý rok, stane-li se tak po 1. červenci, zapraviti jest dávku jen za půl roku.

Ustanovení §§ 5 až 7 platí obdobně.

§ 10. Držitel psa, který neučiní povinného oznámení podle §§ 4 a 9, zaplatí dvojnásobnou dávku.

Kdo by jiným způsobem nešetřil těchto pravidel, jmenovitě majitel domu nebo jeho zástupce, který by nevyplnil přesně a podle pravdy vzádaného seznamu (§ 4), bude potrestán za každý zjištěný případ nesprávnosti nebo neúplnosti pořádkovou pokutou ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 11. O promlčení dávkv platí též ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 12. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka v tom kterém jednotlivém případě vyměřená za celý rok aspoň 100 Kč.

§ 13. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucním platí též ustanovení jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 14. Výnosu dávky se upotřebí k . . .

Pravidla o vybírání dávky z přepychových bytů.

§ 1. Dávka z přepychových bytů se vybírá ze všech obytných místností, které jsou při kterémkoli bytě v obci nad nejvyšší v § 2 stanovenou míru.

Za obytnou místnost pokládá se každá prostora bytu, která jest souvislými stěnami, stropem a podlahou pro sebe uzavřena a má aspoň jedno okno a dveře.

Za obytné místnosti se však nepovažují:

a) prostory, které podle svého určení slouží za kuchyni, spíží, síň, verandu, koupelnu nebo záchod,

b) prostory sklepní a půdní, které podle předpisů stavebního řádu není dovoleno obývat,

c) prostory, které mají méně než 8 m² plochy nebo méně než 2 m výšky.

d) prostory, kterých se užívá výhradně k účelům živnosti nebo povolání (krámy, skladiště, dílny, písařny, čekárny a ordinační místnosti lékařů, kanceláře advokátů, pracovny vědeckých a uměleckých pracovníků, místností lázeňských domů mimo vlastní byt majitele atd.).

e) místnosti, jež nejsou trvale používány k obýváním a v nichž jsou chovány historické neb umělecké sbírky, knihovny a pod.

Obytná místnost, mající více než 40 m² plochy, platí za místnosti dvě, obytná místnost o ploše menší než 10 m², za půl místnosti.

Pozn. k § 1.

1. Obytné místnosti, které jsou vlhké, nejsou již proto vyloučeny z počtu místností, podléhajících dávce z přepychových bytů dle vládního nařízení ze dne 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n. (Nález ze dne 7. května 1924 č. 7934.)

2. Obecní dávku z přepychových bytů podle pravidel vydaných vlád. nař. č. 143/22 Sb. z. a n. nelze uložit majiteli domu z uprázdněných místností v jeho domě se nalézajících, pokud nejsou součástí jeho bytu. (Nález ze dne 26. března 1926 č. 6569.)

3. Služební byty v továrních budovách užívané úředníky závodu, nelze pokládati za prostory, kterých se užívá výhradně k účelům živnosti

ve smyslu § 1 odst. 2. lit. d) pravidel o vybírání dávky z přepychových bytů, vydaných vládním nařízením č. 143 Sb. z. a n. z roku 1922. (Nález ze dne 23. března 1925 č. 5765/25.)

4. Okolnost, že se místnosti určené za kuchyni nepoužívá ku přípravě pokrmů, nestačí ještě sama o sobě, aby vyloučila onu místnost z osvobození od dávky z přepychových bytů dle § 1, odst. 3. lit. a) vzorných pravidel, vydaných vl. nařízením č. 143/22. (Nález ze dne 11. listopadu 1925 č. 21402/25.)

5. Místnosti úřední, i když souvisejí s bytem, nejsou součástí bytu a nepodléhají proto dávce z přepychových bytů podle vládního nařízení č. 143/1922 Sb. (Nález ze dne 19. března 1929 č. 5.710/29.)

§ 2. Přesahuje-li počet obytných místností, ze kterých se byt skládá, nejvyšší přípustnou výměru o 1 místnost, činí dávka 200 Kč,
při 2 přebytečných místnostech 500 Kč,
při 3 přebytečných místnostech 800 Kč,
při 4 přebytečných místnostech 1200 Kč,
při více než 4 přebytečných místnostech za každou další místnost 1000 Kč.

Nejvyšší přípustný počet místností, ze kterých se dávka nevyměruje, je počet o jednu místnost větší, než je počet členů domácnosti (§ 3).

Je-li v bytě jedna nebo několik místností za poloviční počítaných (§ 1) a přebývá-li při sčítání všech místností taková poloviční místnost, nezdaňuje se. Stejně jest tomu, přebývá-li polovice místnosti ná-

sledkem lichého počtu osob za poloviční počítaných (§ 3).

Užívá-li jednotlivec nebo domácnost několika bytů v téže obci, sčítají se obytné místnosti těchto bytů a platí za byt jediný. Má-li jeden nebo několik členů jedné domácnosti ještě jeden nebo několik bytů jiných, zdaňují se z těchto druhých bytů zvláště, nepočítají se však v bytě společném.

Pozn. k § 2.

Pro jednotlivou osobu jest ve smyslu 2. odstavce §u 2) pravidel o vybírání dávky z přepychových bytů, vydaných nař. č. 143 Sb. z. a n.

z r. 1922 přípustná toliko jedna místnost, i kdyby osoba ta měla domácnost v obecném slova smyslu. (Nález ze dne 13. prosince 1924 č. 22308/24.)

§ 3. Domácnost ve smyslu těchto pravidel tvoří držitel bytu a všechny osoby, které do bytu trvale přijal. Děti nebo schovanci poplatníkovi, kteří pro návštěvu škol neb studium se zdržují v cizině, počítají se za členy domácnosti, jestliže pravidelně o prázdninách bydlí s rodiči nebo pěstouny v bytě, o který jde.

Za polovici osoby se počítají:

1. děti mladší 7 let,
2. děti, které sice jsou starší 7 let, ale nedokonalý 16. roku, jsou-li stejného pohlaví s dětmi tohoto věku nebo mladšími k téže domácnosti patřícími,

3. každá ze dvou nebo více v téže domácnosti zaměstnaných služebních osob téhož pohlaví, bydlí-li pohromadě v jednom pokoji.

Ke služebním v domácnosti zaměstnaným patří kuchařky, pokojské, kojně, dívky nebo paní k dětem, vychovatelky, učitelky řeči, společnice, komorné, hospodyně a pod., kuchaři, sluhové, kočí, šoféři, zahradníci, vychovatelé, učitelé řeči a podobný personál, pokud jsou zaměstnaní v dotčené domácnosti a za jejich služby se jim hotově platí.

Podnájemníci, kteří nejsou u držitele bytu zcela na stravu, považují se za samostatné přednosty domácnosti.

Pozn. k § 3.

1. Při vyměřování obecní dávky z přepychových bytů dle vládního nařízení ze dne 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n., jest služebné osoby, které jsou zaměstnány v domácnosti držitele bytu, tam bydlí a za své služby jsou hotově placeny, počítati do členů domácnosti ve smyslu § 3 pravidel o vybírání této dávky. (Nález ze dne 7. května 1924 č. 7934.)

Osobu, přijatou trvale do bytu držitele bytu (in concreto hospodyně), dlužno počítati jako člena jeho domácnosti ve smyslu §u 3 vzor. pravidel o dávce z přepychových bytů čís. 143/1922 Sb. i tehdy, když jest jí ku spaní přikázána místnost, kterou ve smyslu §u 1 cit. pravidel nesluší pokládati za obytnou. (Nález ze dne 8. září 1927 č. 18.480/27.)

§ 4. Dávku jest povinen platiti držitel bytu.

Vedle něho ručí za dávku rukou společnou a nerozdílnou všichni zletilí členové domácnosti mimo osoby služebné a podnájemníky, kteří se podle posledního odstavce §u 3 považují za samostatné přednosty domácnosti.

§ 5. (1) S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, jsou od dávky osvobozeny osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené.

(2) Od dávky jsou osvobozeni veřejní zaměstnanci, jde-li o byt úřední nebo naturální, jim přikázaný.

Pozn. k § 5.

Bezplatný služební byt ve státní budově státnímu úředníku přikázaný není osvobozen od dávky z přepychových

bytů dle pravidel daných vl. nařízením č. 143/22. (Nález ze dne 18. listopadu 1925 č. 21323.)

§ 6. Majitelé domů a držitelé místností jsou povinni do 4 neděl po vyhlášení těchto pravidel, pro další léta pak vždy ve lhůtě obecním úřadem k tomu

stanovené podati na tiskopisech, které jim k tomu obecní úřad dodá, výkaz o jednotlivých bytech a jeho držitelích, ze kterého musí býti patrný jmenovitě počet a velikost obytných místností, jména, zaměstnání a stáří osob v každém jednotlivém bytě bydlících s výslovným udáním, jde-li o člena domácnosti či o podnájemníka.

§ 7. Změnu v osobě držitele bytu jest povinen majitel domu ohlásiti do 8 dnů obecnímu úřadu.

Ve stejné době povinen jest držitel bytu oznámiti obecnímu úřadu, nastala-li změna v osobě podnájemníka (§ 3, posl. odst.), změnil-li se počet členů domácnosti nebo zvětšil-li se počet obytných místností.

§ 8. Dávka ukládá se na celý rok berní. Ke změnám však, které průběhem roku nastanou buď v bytě samém nebo ve způsobu jeho užívání tak, že byt posud dávce nepodléhající má býti podroben dávce neb opačně, nebo že má nastati zvýšení neb snížení výměry dávky, jest hleděti, a to od nejbližšího kalendářního čtvrtletí po tom, kdy dotčená změna nastala a byla obecnímu úřadu ohlášena.

§ 9. Dávka jest splatna čtvrtletně předem, a to vždy v prvních 14 dnech kalendářního čtvrtletí.

§ 10. Dávku předpisuje obecní starosta.

O předpisu dávky vydati jest držiteli bytu platební rozkaz, z něhož se tento může odvolati.

Odvolání podati jest u obecního úřadu do 14 dnů, počítajíc ode dne doručení.

Rozhoduje o něm obecní zastupitelstvo, z jehož rozhodnutí se lze odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu.* Rozhodnutí toto je konečné.

Odvolání nemá účinku odkládacího.

* Označení toto nahraditi jest v konkrétních případech přesným označením tohoto úřadu podle § 48 zákona.

Pozn. k § 10.

Z pouhé moci dozorců není dle finanční novely dohlédací úřad samosprávný povolán zasahovati do aktu, kterým byla dávka obecní v indivi-

duelním případě vyměřena, třebaže výše dávky byla určena odchýlně od vybíracích pravidel dohodou mezi obcí a poplatníkem. (Nález ze dne 13. ledna 1925 č. 302.)

§ 11. Stejně jest přípustno odvolání z rozhodnutí obecní rady o odpisy dávky podle ustanovení §u 8.

Ustanovení §§ 3 až 5, odstavce §u 10 platí obdobně.

§ 12. Kdo vědomě a s úmyslem, aby bylo docíleno nižší výměry dávky, učiní nesprávná udání, bude potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč, pokud se jeho jednání nejeví jako čin spadající do pravomoci řádných soudů.

Kdo jinakým způsobem jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, ukládanou obcí ve vlastním oboru působnosti.

Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 13. O promlčení dávky platí táž ustanovení jako o promlčení daní přímých.

§ 14. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, povinen jest poplatník dávkou povinný platiti 6%ní úroky z prodlení, činí-li celoroční dávka více než 100 Kč. Ručení za dávku (§ 4) platí i pro úroky z prodlení.

§ 15. Dávku, případně pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a exekucím řízení platí táž ustanovení jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 16. Výtěžku dávky užití jest k

Závěrečná ustanovení

v I. nař. ze dne 26. ledna 1928, č. 15 Sb. z. a n.

Čl. X. Vybírá-li některá obec dvě nebo více dávek a poplatků na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) nebo na jiném, nájemné (nájemní hodnotu) nahrazujícím podkladě, jako na př. podle počtu a účelu místností, předepisují se všechny tyto dávky a poplatky zpravidla jedním platebním rozkazem.

Čl. XI. Pronajímání vybírání poplatků a dávek je nepřípustno.

Čl. XII. Povolené dávky a poplatky mohou býti do konce lhůty, na kterou byly povoleny, vybírány podle schválených pravidel, pokud dohlédací úřady jinak neustanoví. U dávek a poplatků, vybíraných na podkladě nájemného (nájemní hodnoty), budiž však základ pro vyměření na rok 1927 a další upraven podle změn, obsažených v čl. I., II. a VI.; pokud základ ten nebude znám, mohou tyto dávky a poplatky býti dále vybírány na dosavadním podkladě zálohově s výhradou dodatečného vyúčtování.

Čl. XIII. K §§ 28 a 38 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. vydávají se další vzorná pravidla, uvedená v dodatku I. a II. k tomuto nařízení. Podle záhlaví těchto pravidel jest přizpůsobiti záhlaví pravidel, uveřejněných v dodatcích k vládnímu nařízení číslo 143/1922 Sb. z. a n.

Čl. XIV. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou je ministři vnitra a financí.

DODATEK I.

(K § 28 zákona.)

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků za zvěropolicejní prohlídku dobytka a masa.

§ 1. Poplatek za zvěropolicejní prohlídku dobytka a masa, kterou obec vykonává svými orgány, je povinen platiti každý, kdo za prohlídku tu žádá nebo podle platných předpisů k ní zavdává podnět.

§ 2. Sazby poplatků za zvěropolicejní prohlídku dobytka a masa v jednotlivých případech činí:

1. při živnostenské porážce (i nucené)

z koně nebo z kusu hovězího dobytka (vola, býka, krávy, jalovice)	Kč 15.—
z vepře	Kč 10.—
z telete nebo z hřiběte	Kč 5.—
z ovce nebo kozy	Kč 3.—
z jehněte, kůzlete nebo selete	Kč 1.—

2. při dovozu nebo vývozu k účelům obchodu poražených koní, dobytka hovězího, ovcí, koz a vepřů, jakož i masa z těchto zvířat bez rozdílu druhu a jakosti, ať syrového nebo jakýmkoliv způsobem zpracovaného, dále slaniny, sádla nebo vnitřností zvířecích, určených k lidskému požívání buďto:

a) při dovozu nebo vývozu poraženého dobytka v celých kusech dobytka stejné poplatky jako za prohlídku při porážce (č. 1.), z půlí nebo čtvrtí přísluš-

nou část těchto poplatků a z menších částí masa a z ostatních předmětů 15 h za každý, byť jen započatý kilogram, nebo

b) vůbec jen 15 h za každý byť jen započatý kilogram;*

3. před vydáním nebo prodloužením dobytčího pasu;**

z koně	Kč 5.—
z kusu hovězího dobytka (vola, býka, krávy, jalovice)	Kč 3.—
z telete, hřiběte, vepře, ovce nebo kozy	Kč 2.—
z kůzlete, jehněte nebo selete	Kč 1.—

* Poplatky mohou být vybírány pouze jedním ze způsobů, uvedených pod lit. a) a b).

** Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi před vydáním dobytčího pasu nebo před obnovením zdravotní doložky na něm.

§ 3. ⁽¹⁾ Poplatky, uvedené v § 2 těchto pravidel, jsou splatny:

a) poplatky za prohlídku dobytka při porážce a poplatky za prohlídku dobytka před vydáním neb prodloužením dobytčího pasu současně se žádostí za výkon prohlídky;

b) poplatky za prohlídku předmětů, uvedených v § 2, č. 2 těchto pravidel a odjinud do obce dopravených, před jejich uložením nebo dopravením do živnostenské provozovny;

c) poplatky za prohlídku týchž předmětů, avšak z obce vyvážených, současně se žádostí za výkon prohlídky.

⁽²⁾ V případech odst. 1., lit. b) a c) jest obec oprávněna naříditi, aby váha předmětů tam uvedených byla zjišťována na jatkách nebo na obecní váze.

§ 4. Nejpozději se zapravením poplatků má plátitel u becního úřadu ústně nebo písemně (na předepsaných tiskopisech) ohlásiti:

1. Jméno toho, kdo je povinen poplatek platiti,
2. úkon zakládající povinnost k poplatku,
3. kdy a kde se má tento úkon provésti,
4. druh a množství dobytka nebo masa.

§ 5. ⁽¹⁾ Poplatky, uvedené v § 2 těchto pravidel, předpisuje a vybírá obecní starosta, po případě orgán, obcí k tomu cíli ustanovený. Poplatky plynou do obecní pokladny.

⁽²⁾ O zaplacení poplatků vydá se poplatníkovi v každém případě stvrzenka, která obsahuje:

datum přihlášky, úkon zakládající povinnost k poplatku a den jeho provedení, druh a množství dobytka nebo masa poplatníkům podrobeného, obnos zaplacených poplatků, den platby a kde jsou poplatky zúčtovány.

⁽³⁾ Zaplacené poplatky vrátí se pouze v tom případě, bylo-li od zvěropolicejní prohlídky dobytka nebo masa upuštěno. V takovém případě nutno za vrácení poplatků žádati u obecního úřadu do 14 dnů, počínajíc dnem, jenž následuje po dni zaplacení. V žádném jiném případě se poplatky nevracejí, tedy ani tehdy, zjistí-li se prohlídkou, že maso neb jeho část (při porážce, dovozu nebo vývozu) není způsobilá k lidskému požívání, nebo bylo-li na základě výsledku prohlídky vydání nebo prodloužení dobytčího pasu odepřeno.

§ 6. Musí-li býti vykonána prohlídka dobytka při nucené porážce k době, kdy předběžné zapravení poplatků není možné, je poplatky zapraviti s udáním důvodů během 24 hodin po porážce. Okolnost, že šlo o nutnou porážku, je na požádání obecních orgánů, pověřených vybíráním a kontrolou poplatků, věrohodně prokázati.

§ 7. Osoby, které k účelům živnostenským v obvodu obce dobytek porázejí nebo porážeti dávají,

nebo které předměty v § 2, č. 2. těchto pravidel uvedené za účelem obchodu do obce dopravují nebo dopravovati dávají, nebo které tyto předměty za účelem obchodu z obce vyvázejí nebo vyvážeti dávají, jsou povinny udati obci místnosti, v nichž předměty poplatkům podrobené přechovávají, místnosti tyto zevně označiti, a nesmějí do nich zamezovati přístup orgánům, které obcí ke kontrole poplatků jsou určeny.

§ 8. Orgánové obcí k tomu ustanovení mají právo přesvědčiti se o správnosti údajů, učiněných osobami poplatky povinnými za účelem vyměření poplatků, jmenovitě o druhu a množství předmětů poplatkům podléhajících, a k tomu cíli i vstoupiti do místností, ve kterých se předměty poplatkům podrobené přechovávají.

§ 9. ⁽¹⁾ K témuž účelu jsou jatky (veřejné i soukromé) kdykoli přístupny orgánům, pověřeným vybíráním a kontrolou těchto poplatků.

⁽²⁾ Tito orgánové mají též právo nahlížeti do zápisů o porážkách (jateční protokoly) a o dovozu a vývozu masa a předmětů poplatníkům podrobených a vůbec do všech zápisů a listin, týkajících se dobytka a masa na jatky a z jatek dopravovaného.

§ 10. ⁽¹⁾ Proti vyměření poplatků, jakož i proti rozhodnutí obecního úřadu o žádosti za vrácení poplatků podle § 5, odst. 3. těchto pravidel, podati lze odvolání u obecního úřadu do 14 dnů, počínajíc dnem, následujícím po dni vyrozumění. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

⁽²⁾ Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí má platnost konečnou.

⁽³⁾ Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 11. ⁽¹⁾ Kdo vědomě a s úmyslem podnikne něco, aby se placení poplatků vyhnul, nebo docílil nižší výměry tím, že učiní nesprávná udání nebo nečiní předepsaného oznámení, bude potrestán, pokud nejde o činy, spadající do pravomoci řádných soudů, příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 do 100 Kč.

⁽²⁾ Kdo se zmíněných přestupků dopustí bez úmyslu vyhnouti se placení poplatků nebo jinakým způsobem jedná proti ustanovení těchto pravidel, na př. neoznačí místnosti pro uschování masa atd. určených, ztěžuje kontrolu oprávněných orgánů, bude potrestán pořádkovou pokutou, kterou ukládá obec ve vlastním oboru působnosti.

⁽³⁾ Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 12. O promlčení poplatků platí stejná ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 13. Poplatky nebo pokuty včas nezapravené vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucím platí též pravidla, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 14. Z částek poplatků, které jakýmkoli způsobem nebyly včas zapraveny, platí jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li poplatek v tom kterém jednotlivém případě vyměřený aspoň 50 Kč.

§ 15. Výnosu poplatků užití jest k úhradě výloh, spojených s výkonem zvěropolicejních prohlídek dobytka a masa.

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků hřbitovních.

§ 1. Poplatky hřbitovní vybírají se:

- a) za propůjčení místa pro hroby, hrobky, náhrobky a popelnice,
- b) za obnovu užívacího práva na tato místa,
- c) za převod užívacího práva na místa pro hroby rodinné a pro hrobky na osoby jiné,
- d) za propůjčení hrobky obecní k prozatímnímu uložení zemřelého,
- e) za použití umrlčí komory,
- f) za vykopání, zasypání a první úpravu hrobu,
- g) za pohřbení rakví a uložení popelnic,
- h) za exhumaci.

§ 2. Sazby jednotlivých poplatků jsou:

- a) za m² místa pro hrobku
 1. při zdi na dobu 50 roků 250 Kč, na dobu trvání hřbitova 500 Kč,
 2. při hlavní cestě na dobu 50 roků 200 Kč, na dobu trvání hřbitova 400 Kč,
 3. jinde na dobu 50 roků 150 Kč, na dobu trvání hřbitova 300 Kč;
- b) za m² místa pro hrob rodinný
 1. při zdi na dobu 25 roků 100 Kč, na dobu 50 roků 200 Kč, na dobu trvání hřbitova 400 Kč,
 2. při hlavní cestě na stejné doby 75 Kč, 150 Kč a 300 Kč,
 3. jinde za stejných podmínek 50 Kč, 100 Kč, 200 Kč;
- c) za místo na hrob obyčejný pro děti do 14 let na dobu 10 roků

1. při zdi 50 Kč, na dobu 20 roků 100 Kč,
 2. při hlavní cestě 40 Kč, na dobu 20 roků 80 Kč,
 3. při vedlejší cestě 30 Kč, na dobu 20 let 60 Kč,
 4. v druhé řadě odd. 20 Kč, na dobu 20 let 40 Kč,
 5. jinde 10 Kč, na dobu 20 roků 20 Kč;
- d) za místo pro hrob obyčejný pro osoby přes 14 roků stáří
1. při zdi na dobu 10 roků 100 Kč, na dobu 20 roků 200 Kč,
 2. při hlavní cestě na dobu 10 let 80 Kč, na dobu 20 let 160 Kč,
 3. při cestě vedlejší na dobu 10 let 60 Kč, na dobu 20 let 120 Kč,
 4. v druhé řadě oddělení na dobu 10 let 40 Kč, na dobu 20 let 80 Kč,
 5. jinde na dobu 10 let 20 Kč, na dobu 20 roků 40 Kč;
- e) za místa pro náhrobky
1. pro pomník k hrobce na dobu 50 roků: při zdi 500 Kč, při hlavní cestě 400 Kč, jinde 200 Kč, na dobu trvání hřbitova za stejných podmínek 1000 Kč, 800 Kč a 400 Kč,
 2. pro pomník k hrobu rodinnému na dobu 25 roků: při zdi 250 Kč, při hlavní cestě 200 Kč, jinde 100 Kč, na dobu 50 roků za stejných podmínek 500 Kč, 400 Kč a 200 Kč, na dobu trvání hřbitova 1000 Kč, 800 Kč a 400 Kč,
 3. pro pomník k hrobu dětskému na dobu 10 roků podle stejných zásad, jako stanoveny jsou poplatky za místa pro hroby dětské [lit. c)] 50 Kč, 40 Kč, 30 Kč, 20 Kč a 10 Kč, na dobu 20 roků poplatky dvojnásobné, pro křížs podezdívkou poplatky poloviční,
 4. pro pomník ke hrobu osoby přes 14 roků stáří podle stejných zásad na dobu 10 let 100 Kč, 80 Kč, 60 Kč, 40 Kč a 20 Kč, na dobu 20 roků poplatky dvojnásobné, pro křížs podezdívkou poplatky poloviční,

5. za m² místa pro desku na zeď k hrobce na 50 roků 100 Kč, na dobu trvání hřbitova 200 Kč, k hrobu rodinnému na dobu 25 roků 50 Kč, na dobu 50 roků 100 Kč, na dobu trvání hřbitova 200 Kč, k hrobu dětskému na dobu 10 roků 15 Kč, na dobu 20 roků 30 Kč, k hrobu osoby přes 14 roků stáří na 10 roků 20 Kč, na 20 roků 40 Kč;

f) za m² místa pro popelnice

1. při zdi na dobu 10 roků 100 Kč, na dobu 20 roků 200 Kč, na dobu 25 roků 250 Kč, na dobu 50 roků 500 Kč, na dobu trvání hřbitova 1000 Kč,
2. při hlavní cestě za stejných podmínek 75 Kč, 150 Kč, 200 Kč, 400 Kč a 800 Kč,
3. jinde za stejných podmínek 50 Kč, 100 Kč, 125 Kč, 250 Kč a 500 Kč;

g) za obnovu užívacího práva na všechna dočasná místa pod a) až f) jmenovaná na další stejnou dobu, t. j. na dalších 10, 20, 25 nebo 50 roků platí se stejné poplatky, jako za propůjčení míst těch na prvních 10, 20, 25 nebo 50 roků;

h) za převod užívacího práva na místa pro hroby rodinné a pro hrobky na dobu trvání hřbitova propůjčené na osoby jiné (cizí) platí se 50% příslušného poplatku za místo;

i) za propůjčení hrobky obecní k prozatímnímu uložení zemřelého: za rakev a den 2 Kč;

k) za použití umrlčí komory k uložení zemřelého před pohřbením: za dítě do 14 let stáří 25 Kč, jinak 50 Kč, za použití této komory k neúřední pitvě 100 Kč;

l) za vykopání, zasypání a první úpravu hrobu rodinného 200 Kč, dětského 50 Kč, jiného 100 Kč;

m) za pohřbení do hrobky nebo do hrobu rodinného za každou rakev 100 Kč, do hrobu dětského 25 Kč, jiného 50 Kč, za uložení popelnice 75 Kč;

n) za exhumaci 200 Kč.

§ 3. Poplatky jest povinen platiti, kdo žádá za úkon poplatku podrobený, po případě, kdo po zákonu jest povinen hraditi náklady pohřební. Obecní chudí jsou od poplatků osvobozeni. Obecní rada může s výhradou dodatečného schválení obecním zastupitelstvem poplatky v jednotlivých zřetele hodných případech snížit nebo i zcela prominouti.

§ 4. Poplatky předpisuje a vybírá obecní starosta nebo orgán obcí k tomu ustanovený a odvádí je do obecní pokladny. Poplatky jsou splatny zároveň se žádostí za provedení toho kterého úkonu. O zaplacení poplatků vydá se poplatníkovi v každém případě náležitě upravená stvrzenka. Obecní úřad vydá pak orgánům hřbitovní správy poukaz k provedení úkonů, jež byly zaplacený. Stvrzenka a poukaz slouží za průkaz, že poplatky byly řádně zapraveny. Byla-li straně poskytnuta lhůta k placení, nutno okolnost tu v poukazu vyznačiti. Dozor nad správným placením poplatků vykonává obecní rada neb orgán obcí k tomu ustanovený.

§ 5. Proti vyměření poplatků podati lze odvolání k obecnímu zastupitelstvu, a z jeho rozhodnutí lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí je konečné. Odvolání je podati u obecního úřadu do 14 dnů, počítajíc dnem, jenž následuje po dni vyrozumění. Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 6. Kdo vědomě a úmyslně podnikne něco, aby se vyhnul placení poplatků nebo docílil nižší jich výměry, bude potrestán, pokud nejde o činy, spadající do pravomoci řádných soudů (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč. Kdo přestupků těch dopustí se bez úmyslu vyhnouti se placení poplatků nebo jinakým způsobem jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, kterou ukládá obec ve

vlastním oboru působnosti. Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 7. Poplatky, po případě pokuty včas nezapravené vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekučním platí též ustanovení, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 8. Z částek poplatků, které jakýmkoli způsobem nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li poplatek v tom kterém pednotlivém případě vyměřený aspoň 50 Kč.

§ 9. O promlčení poplatků platí stejná ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 10. Poplatky plynou do obecní pokladny a výnosu jich jest užiti k úhradě nákladů na zřízení a udržování obecního hřbitova.

Poznámka.

Pro hřbitovy, společně několika obcím, upraví se nadpis, úvod a § 10 pravidel takto:

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků za používání obecního hřbitova v

společného obcím

Zemský (okresní) výbor v
povolil (nařídil) výnosem ze dne
 č. podle ustanovení § 28 zákona ze dne 12.
 srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n. — § 3 (§ 10) zákona
 ze dne 15. června 1927, č. 77 Sb. z. a n. —, aby obec

. s platností ode dne
do dne vybírala za používání obecního hřbitova, společného obcím
obecní poplatky hřbitovní podle těchto pravidel:

§ 10. Poplatky odvádějí se do pokladny obce a jejich výnosu jest užiti k úhradě nákladů na zřízení a udržování společného hřbitova.

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků za úřední úkony.

§ 1. Jako náhrada za následující úkony obecních orgánů, pokud se konají v zájmu soukromém, vybírá se obecní poplatek v těchto sazbách:

1. Za vyhotovení vysvědčení (vyjma vysvědčení chudoby nebo nemajetnosti), potvrzení, osvědčení a pod., jejich duplikátů . . . 5 Kč,
2. za povolení nahlížeti, po případě opatření si opisy ze spisů, listin a plánů a pod. . . 5 Kč,
3. za vyhotovení opisů listin za každou i jen započatou stranu 5 Kč,
4. za písemné informace, vyjímajíc informace ve věcech obecních dávek a poplatků . . . 5 Kč,
5. za povolení dobrovolných dražeb . . . 20 Kč,
6. za doručení vyřízení obecního úřadu obecním poslem 1 Kč,
7. za komissionelní řízení 50 Kč,
8. za rovnání mezi stranami spor vedoucími 10 Kč.

§ 2. Poplatku nepodléhají úkony, konané v zájmu veřejném nebo z nařízení úřadu nebo takové, za něž se zapravují jiné obecní poplatky.

§ 3. Zapraviti poplatek je povinen ten, kdo k úkonu zavedl příčinu.

§ 4. Poplatek je splatný dříve, než se ukončí příslušný úřední úkon.

§ 5. Poplatek předpisuje obecní starosta a vybírá jej obecními orgány. O zaplacení poplatku se vydá stvrzenka, obsahující úkon zakládající povinnost k poplatku, obnos zaplaceného poplatku a den platby.

§ 6. Obecní chudí jsou od poplatků osvobozeni. Obecní rada může s výhradou dodatečného schválení obecním zastupitelstvem poplatky v jednotlivých zřetele hodných případech snížit nebo i zcela prominouti.

§ 7. Předepsaný a zapravený poplatek se vrátí jen v tom případě, nebyl-li příslušný úřední úkon ani z části proveden.

§ 8. ⁽¹⁾ Proti vyměření poplatku, jakož i proti rozhodnutí o vrácení poplatku podati lze odvolání u obecního úřadu do 14 dnů, počínajíc dnem, jenž následuje po dni vyrozumění. O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

⁽²⁾ Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu dohlédacímu úřadu, je-li rozhodnutí jest konečné.

⁽³⁾ Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 9. Kdo vědomě a úmyslně podnikne něco, aby se vyhnul placení poplatků nebo docílil nižší jich výměry, bude potrestán, pokud nejde o činy, spadající do pravomoci řádných soudů, příslušným finančním úřadem (§ 43 záik. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč. Kdo přestupků těch dopustí se bez úmyslu vyhnouti se placení poplatků nebo jinakým způsobem jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, kterou ukládá obec ve vlastním oboru působnosti. Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 10. Z částek poplatku, které nebyly včas zapraveny, platí ještě 6%ní úroky z prodlení, činí-li poplatek v tom kterém jednotlivém případě aspoň 50 Kč.

§ 11. Poplatek, po případě pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekučním platí též pravidla, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 12. O promlčení poplatku platí též ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 13. Výnosu poplatku upotřebí se k úhradě osobních nákladů obecních.

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků za používání veřejného statku (místa).

§ 1. Poplatky vybírají se v těchto sazbách:

I. za trvalé používání veřejného obecního statku (místa):

1. portály, výkladeč a výkladními skříněmi obchodů a živnostenských podniků:
 - a) evidenční poplatek 50 Kč,
 - b) roční poplatek za každý běžný m délky a za každých 20 cm šířky portálu atd. 5 Kč,
2. prodejními stánky a benzinovými stanicemi:
 - a) evidenční poplatek 50 Kč,
 - b) roční poplatek za každý m² zabrané plochy 20 Kč,
3. návěstními (reklamními) kiosky a tabulemi:
 - a) evidenční poplatek 50 Kč,
 - b) roční poplatek za každý m² plochy zabrané kioskem 20 Kč, za tabuli 10 Kč;
4. dílnami, skladišti, kůlnami, ohradami k účelům živnostenským, zděnými hradbami a restauračními a kavárenskými zahrádkami:
 - a) evidenční poplatek 50 Kč,
 - b) roční poplatek za každý m² zabrané plochy 5 Kč;
5. vedením kolejí, stok, potrubí, kabelů a pod.:
 - a) evidenční poplatek 25 Kč,

- b) roční poplatek za každý běžný m délky 1 Kč;
6. stožáry, sloupy, podpěrami a pod.:
- a) evidenční poplatek 50 Kč;
- b) roční poplatek za každý stožár, sloup, podpěru a pod. jednoduché konstrukce 25 Kč, zvláštní konstrukce 35 Kč;
7. světlíky k osvětlování sklepů, skladišť, dílen a pod., nebo šachtami ke spouštění sudů, uhlí, zboží a pod.:
- a) evidenční poplatek 50 Kč,
- b) roční poplatek za každý m² zabrané plochy 25 Kč;
8. domovními zahrádkami a pod.:
- a) evidenční poplatek 25 Kč,
- b) roční poplatek za každý m² zabrané plochy 1 Kč;
9. k hospodářským účelům:
- a) evidenční poplatek 25 Kč,
- b) roční poplatek za každý m² zabrané plochy , , . . . , 50 hal;

II. za přechodné používání veřejného obecního statku (místa):

1. kočovnými zábavními podniky (kolotoče, houpačky, střelnice, zvěřince, cirkusy, panoramata, panoptika, loutková a jiná divadla, hry a pod.): za každý m² zabrané plochy a za každý den 5 h;
2. nájemnými vozidly (za stanoviště): za každý vůz (autobus, auto, fiakr, drožku, nákladní povoz a pod.) a za každý den 50 h, nebo ročně 150 Kč;
3. pojezdými a přenosnými stánky a pod.:
- a) od zmrzlinářů za vozík a den 1 Kč,
- b) od párkářů a kaštanářů za kotlík a den 50 h,

- c) od jiných prodavačů a od čističů bot a pod. za každý m² zabrané plochy a za každý den 20 h;
4. uložení stavebních a jiných hmot (cihly, dříví, pařezy, kamení, zem, komposty a pod.), jakož i různého zboží:
- a) stavebních a jiných hmot za každý m² a den 30 h,
- b) různého zboží za každý m² a den . . 50 h.

§ 2. ⁽¹⁾ Evidenční poplatky, uvedené v § 1, I., pod č. 1—9, platí se jednou pro vždy, ostatní poplatky se opakují a počítá se při nich každý, byť jen započatý m běžný nebo m² a den za celý. Roční poplatek za používání veřejného obecního statku vedením kolejí [§ 1, I., č. 5, lit. b)] rozumí se z každého páru kolejnic.

⁽²⁾ Návěstními (reklamními) kiosky a tabulemi (§ 1, I., č. 3) rozumí se ty, jež jsou určeny k umístování reklamních plakátů nebo vyhlášek, bez ohledu na to, jakým způsobem nebo z jakého materiálu plakáty a vyhlášky jsou zhotoveny. Nejsou však jimi obvyklé obchodní štíty (firmy) a vývěsky, zřízené na krámových portálech a na fasádách domů.

§ 3. ⁽¹⁾ Poplatky v § 1 uvedené je povinen platiti každý, kdo veřejného obecního statku (místa) používá, zejména majitel, držitel nebo nájemce zařízení v § 1 zmíněných.

⁽²⁾ Zaplacením poplatků nenahrazuje se povolení k používání veřejného obecního statku, potřebné podle platných předpisů.

⁽³⁾ Začal-li kdo veřejného obecního statku (místa) používat způsobem v § 1, I. vytčeným teprve během kalendářního roku, zaplatí poplatek evidenční nezkráceně, kdežto na ročním poplatku zaplatí v roce tom toliko část, vypadající na měsíce zbýva-

jící do konce roku. Při tom se za celý počítá i měsíc, kdy začal kdo veřejného obecního statku používat, a vypočtený poplatek se zaokrouhlí nahoru na celé Kč.

(4) Stejně platí pro případ změny majitele (nájemce) zařízení během kalendářního roku, avšak s tím rozdílem, že povinnost platit roční poplatek za používání nastává novému majiteli (nájemci) nejbliže příštím kalendářním měsícem po změně.

(5) Původnímu majiteli (nájemci) odpíše a vrátí se při změně takové k jeho oznámení o tom ona část předepsaného a již zaplaceného ročního poplatku, která připadá na zbytek roku, počínajíc nejbliže příštím kalendářním měsícem po oznámení změny. Při tom se vypočtená částka, jež se má vrátit, zaokrouhlí nahoru na celé Kč. Poplatek evidenční se nevrací.

(6) Stejně platí pro případ, kdy veřejného obecního statku přestane se vůbec používat během kalendářního roku způsobem vyčleněným v § 1, I.

§ 4. Od placení poplatků jsou osvobozeni:

1. stát, země, okres, obec a jejich podniky, jakož i podniky, jimž byla přiznána všeužitečnost;

2. přípojky na obecní síť kanalizační, vodovodní, plynovodní a elektrovodní, jestliže obec zavedla a vybírá stočné nebo poplatky, postihující připojení na obecní stoky, po případě poplatky a dávky, postihující odběr vody, plynu a elektřiny;

3. kočovné zábavní podniky, jichž majitelé provozují podnik na podkladě t. zv. almužnické licence;

4. přenosné stánky a pod. osob, pořizujících veřejného chudinského zaopatření, nebo jimž v náhradu za takové zaopatření propůjčuje se místo pro stánek a pod. zdarma;

5. zařízení, náležející sborům, sdružením a spolkům, majícím účely lidumilné, osvětové a vzdělávací.

§ 5. (1) Poplatky předpisuje a vybírá obecní starosta, po případě orgán obcí k tomu ustanovený a odvádí je do obecní pokladny.

(2) Podkladem pro předpis jest přihláška, v níž je strana povinna vyznačiti zejména druh používání (trvalé či přechodné), dále druh předmětu (zařízení), velikost zařízení pokud se týče zabrané plochy, a při používání přechodném také pravděpodobnou dobu používání. Obec jest oprávněna přesvědčiti se o správnosti údajů a předepsati poplatek na podkladě výsledku šetření.

(3) Předpis děje se platebním rozkazem, z něhož musí býti patrný všechny náležitosti, jež pro vyměření poplatků jsou rozhodné, jakož i výše poplatků jednotlivě i úhrnem.

(4) Při používání přechodném (§ 1, II.) předpisuje se poplatek za celou přihlášenou dobu na jednu. Trvá-li používání dále, předpíše se příslušný doplatek za další období.

(5) O zaplacení poplatků vydá se poplatníkovi potvrzenka, kterou musí strana uschovati a vykázati se jí kdykoliv obecním kontrolním orgánům.

§ 6. (1) Evidenční poplatky a ostatní roční poplatky (i jejich části podle § 3, odst. 3 a 4.) za trvalé používání veřejného obecního statku (místa) jsou pro první kalendářní rok splatny do 30 dnů po obdržení platebního rozkazu; roční poplatky v letech dalších jsou pak splatny předem vždy ve dvou pololetních lhůtách, a to nejdéle do 14. ledna a do 14. července.

(2) Poplatky za přechodné používání veřejného

obecního statku (místa) jsou splatny ihned při daném povolení.

§ 7. Dozor nad řádným placením poplatků vykonává obecní rada po případě i pomocí kontrolních orgánů, jimž jest na požádání kdykoliv předložití potvrzení, že poplatek byl zaplacen.

§ 8. ⁽¹⁾ Proti předpisu poplatků (platebnímu rozkazu), jakož i proti rozhodnutí obce o odpisu a vrácení poplatků (§ 3, odst. 3. až 6. a § 5, odst. 4.) podati lze u obecního úřadu odvolání, a to do 14 dnů, počínajíc dnem, který následuje po dni, kdy platební rozkaz nebo vyrozumění o rozhodnutí obecního úřadu o odpisu a vrácení poplatků bylo doručeno.

⁽²⁾ O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo; z jeho rozhodnutí lze se ve stejné době odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí má platnost konečnou.

⁽³⁾ Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 9. ⁽¹⁾ Kdo vědomě a úmyslně podnikne něco, aby se vyhnul placení poplatků nebo docílil nižší jich výměry, bude, pokud nejde o činy, spadající do pravomoci řádných soudů, potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

⁽²⁾ Kdo přestupků těch dopustil se bez úmyslu vyhnouti se placení poplatků nebo jinakým způsobem jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, kterou ukládá obec ve vlastním oboru působnosti.

⁽³⁾ Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 10. Poplatky, po případě pokuty včas nezaplacené vymáhá obecní starosta. O vymáhání a

řízení exekučním platí stejná ustanovení, jako o vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 11. Z částek poplatků, které jakýmkoliv způsobem nebyly včas zapraveny, platiti je 6%ní úroky z prodlení, a to při poplatcích evidenčních a při poplatcích za přechodné používání veřejného obecního statku, činí-li poplatek v tom kterém jednotlivém případě najednou vyměřený aspoň 50 Kč, a při ročních poplatcích za trvalé používání veřejného obecního statku, činí-li poplatek na celý rok připadající více než 100 Kč.

§ 12. O promlčení poplatků platí stejná ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 13. Výnosu poplatků užití jest k úhradě nákladů na udržování veřejného obecního statku (místa) a nákladů na dozor k němu.

§ 14. Dnem, kdy zavedeny jsou tyto poplatky, zaniká povinnost platiti uznávací činže za zařízení, poplatkům těm podrobená.

Vzorná pravidla pro vybírání obecních poplatků za odvoz popela a smetí.

§ 1. K úhradě nákladů na odvázení popela a smetí z budov v obci které obstarává z důvodů zdravotních výhradně obec, vybírají se obecní poplatky za odvoz popela a smetí.

§ 2. ⁽¹⁾ Základem pro vyměření poplatků je nájemné nebo nájemní hodnota jednotlivých nájemních objektů, jež je základem daně činžovní, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zákona ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n. o přímých daních), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty.

⁽²⁾ U budov (částí budov), pro něž bylo uděleno úřední povolení stavební před 28. lednem 1917, je základem pro vyměření poplatků nájemné nebo nájemní hodnota, jež je základem daně činžovní na rok 1927, po odečtení položek z celkového nájemného nebo nájemní hodnoty při vyměření daně činžovní vyloučených (§ 151 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.), jež se rozvrhnou poměrně podle nájemného (nájemní hodnoty) na jednotlivé nájemní objekty. Částky, o které bylo nájemné (nájemní hodnota) od 1. ledna 1928 zvýšeno, nejsou základem pro vyměření poplatků.

⁽³⁾ V domech dočasně od činžovní daně osvobozených zjistí se nájemné nebo nájemní hodnota ob-

dobně podle předpisů platných pro vyměření daně činžovní s omezením podle ustanovení odst. 2.

⁽⁴⁾ Poplatky se vyměřují z nájemného (nájemné hodnoty) každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož uživatele v témž domě.

§ 3. Sazba poplatků činí 5% nájemného nebo nájemní hodnoty. V budovách (částech budov), pro něž bylo uděleno nebo se udělí úřed. povolení stavební po 27 lednu 1917, snižuje se sazba poplatků na polovici, pokud zákon nestanoví jinak.*

* Sazba tato jest nejvyšší; nevylučuje se možnost odstupňovati poplatek podle výše nájemného (nájemní hodnoty) a místních poměrů. Vybírali obec ještě jiné obecní dávky nebo poplatky na podkladě nájemného nebo nájemní hodnoty, na př. vodné, poplatek za používání obecních stok, dávku z nájemného, nesmí součet všech těchto dávek a poplatků překročiti nejvýše přípustné celkové 40%ní zatížení nájemného (nájemní hodnoty).

[Místo tohoto znění, kterého nemůže býti použito pro místo, jež není zcela podrobeno dani činžovní, mohou nastoupiti tato ustanovení:

§ 2. Základem pro vyměření těchto poplatků jest počet a účel místností. Poplatky se vyměřují z každého jednotlivého bytu, jednotlivé místnosti nebo souboru místností téhož uživatele v témž domě.

§ 3. Sazba poplatků činí:

a) z každé místnosti, jež jest součástí bytu (kuchyň, světnice, kloset, prádelna a koupelna) ročně 10 Kč; z každé takové místnosti, používané společně, ročně 5 Kč pro každého poplatkem povinného,

b) z každé místnosti obchodní, spolkové a výrobní, počítaje v to i kanceláře, čekárny, ordinační síně, dílny, skladiště, hostinské kuchyně, chlévy a pod. ročně 20 Kč.]**

** Sazby tyto jsou nejvyšší a mohou býti podle místních poměrů sníženy.

§ 4. Poplatky je povinen platiti každý, kdo má místnosti od majitele (trvalého uživatele) domu najaty nebo komu byly místnosti bezplatně přenechány, i když jde o byty naturální, jakož i majitel (trvalý uživatel) domu co do místnosti jím samým užívaných.

§ 5. ⁽¹⁾ Poplatky se neplatí z budov, z nichž obec odvoz popela a smetí neobstarává, jako na př. z budov odlehlých, z domů s ústředním topením, z továren a ze živností provozovaných po továrnicku, jakož i z domů, jichž majitelem (trvalým uživatelem) bylo obecní radou povoleno, aby k účelům hospodářským vyváželi popel a smetí patřičným způsobem sami.

⁽²⁾ Jestliže obec z takovýchto budov odvoz popela a smetí přece obstarává, hradí obci skutečné výlohy jich majitel (uživatel), jenž po případě může žádati náhradu od nájemníků.

⁽³⁾ Od placení poplatků jsou osvobozeny obecní budovy, sloužící ryze obecním veřejným účelům (obecní podniky, nemocnice, chudobince, divadla a pod. poplatkům podléhají).

§ 6. Údaje potřebné k vyměření poplatků budou zjištěny ze spisů berní správy; neposkytují-li tyto spisy úplného podkladu pro vyměření poplatků, jest obec oprávněna žádati potřebné údaje od majitelů (trvalých uživatelů) budov, může se přesvědčiti o jich správnosti a stanoviti základ pro vyměření poplatků samostatně po slyšení těch, jichž se týče, a po místním šetření, je-li ho třeba.

§ 7. ⁽¹⁾ Poplatky předpisuje obecní starosta, po případě orgán obcí k tomu ustanovený, platebním rozkazem, v němž musí býti uvedeny základ a výměra poplatku pro každého poplatkem povinného.

⁽²⁾ Platební rozkaz vydá se majiteli (trvalému uživateli) budovy, jenž je povinen o vyměřených poplatcích všechny osoby poplatkem povinné (§ 4) nejdéle ve třech dnech vyzrozuměti a že, i kdy se tak stalo, si dáti od nich na platebním rozkaze potvrditi. Neučiní-li tak, ručí za škody poplatníku po případě vzešlé.

⁽³⁾ Spoluvlastníci domu jsou povinni oznámiti obecnímu úřadu společného zmocněnce, jinak bude kterýkoliv spoluvlastník považován za zmocněnce ostatních.

§ 8. ⁽¹⁾ Poplatky jsou splatny ve stejných lhůtách, v jakých se v obci obvykle platí nájemné, pro první čtvrtletí povoleného výběracího období však do 14 dnů po doručení platebního rozkazu.

⁽²⁾ Majitel (trvalý uživatel) domu jest povinen ode všech poplatníků (§ 4) poplatky vybrati a odevdati je do obecní pokladny nejdéle do 14 dnů po splatnosti. Týž ručí za správné zaplacení a odvod poplatků.

⁽³⁾ Při změně majitele (trvalého uživatele) domu ručí za správné zaplacení a odvedení poplatků společně původní i nový majitel (trvalý uživatel).

§ 9. ⁽¹⁾ Nastanou-li po předpisu poplatků okolnosti, odůvodňující osvobození podle § 5, nebo změní-li se základ pro vyměření poplatků následkem odvolání proti vyměřené dani činžovní nebo uprázdní-li se místnosti, budou poplatky k žádosti majitele (trvalého uživatele) domu poměrnou částkou odepsány a vráceny.

⁽²⁾ Žádost podati jest u berního úřadu do 14 dnů ode dne, kdy nastala okolnost, odůvodňující odpis a vrácení poplatků.

(Stejně platí pro případ změny v počtu nebo

účelu místností, vybírají-li se poplatky na základě ustanovení shora ležatým písmem otištěných paragrafů 2 a 3).

§ 10. ⁽¹⁾ Z platebního rozkazu může se odvolati jak majitel (trvalý uživatel) domu, tak i osoba poplatkem povinná (§ 4).

⁽²⁾ Odvolání podati jest u berního úřadu do 14 dnů, počítajíc dnem, následujícím po dni, kdy platební rozkaz byl doručen, pokud se týče, kdy prošla lhůta pro vyrozumění poplatníků stanovená (§ 7, odst. 2).

⁽³⁾ O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo; z jeho rozhodnutí lze se v téže lhůtě odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí má platnost konečnou.

⁽⁴⁾ Odvolání nemá účinku odkládacího. Stejně nestaví povinnost platiti poplatek odvolání, podané proti vyměření daní činžovní.

§ 11. ⁽¹⁾ Z rozhodnutí obce o žádosti za odpis a vrácení poplatků podle § 9 může se odvolati pouze majitel (trvalý uživatel) domu.

⁽²⁾ Odvolání podati jest u obecního úřadu do 14 dnů, počínajíc dnem, následujícím po dni, kdy majiteli (trvalému uživateli) domu byla doručena zpráva o rozhodnutí.

⁽³⁾ § 10, odst. 3. platí obdobně.

§ 12. ⁽¹⁾ Kdo vědomě a úmyslně podnikne něco, aby se placení poplatků vyhnul nebo docílil nižší jich výměry, bude — pokud nejde o činy, spadající da pravomoci řádných soudů — potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč.

⁽²⁾ Kdo přestupků těch dopustí se bez úmyslu vyhnouti se placení poplatků nebo jiným způsobem

jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, kterou ukládá obec ve vlastním oboru působnosti.

⁽³⁾ Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 13. Poplatky, po případě pokuty včas nezapravené vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekučním platí stejná ustanovení, jako o vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 14. ⁽¹⁾ Z částek poplatků, které jakýmkoliv způsobem nebyly včas zapraveny, povinen je majitel (trvalý uživatel) domu platiti 6%ní úroky z prodlení, činí-li poplatek z dotčeného domu celoročně více než 100 Kč.

⁽²⁾ Prokáže-li majitel (trvalý uživatel) domu, že nájemník se zdráhá platiti poplatek pravoplatně předepsaný, platí ustanovení odst. 1. obdobně pro nájemníka.

§ 15. O promlčení poplatků platí stejná ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 16. Výnosu poplatků užití je k úhradě nákladů na odvážení popela a smetí.

Dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím.

Nový zákoník

DODATEK II.

(k § 38 zákona.)

Vzorná pravidla pro vybírání obecní dávky ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím.

§ 1. Každý, kdo jakkoli používá elektrické energie nebo plynu jakéhokoli druhu v obvodu obce k účelům osvětlovacím, je povinen platiti obecní dávku ze spotřeby elektrické energie i plynu, která činí 10 (deset) haléřů za každou KW hodinu elektrické energie a 5 (pět) haléřů za každý m^3 plynu.

§ 2. Od dávky jsou osvobozeny:

1. S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, osoby, jimž podle práv mezinárodního přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené. Osvobození toto platí pro elektrickou energii a plyn, spotřebované k účelům osvětlovacím jak v místnostech úředních, tak i v bytech soukromých, pokud se skutečná spotřeba dá spolehlivě zjistiti.

2. Stát, země, župa, okres, obec, jakož i ústavy a fondy jimi spravované nebo dotované.

§ 3. ⁽¹⁾ Kdo provozuje živnostenský nebo průmyslový závod a sám vyrábí pro svou potřebu elektrickou energii nebo plyn (jakéhokoliv druhu, tedy i acetylen a pod. k osvětlování), je povinen na vlastní svůj náklad postaviti si úředně cejchované měřící přístro-

Dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím.

je k měření této spotřeby a připustiti, aby tyto přístroje mohly býti obecními úředními orgány kdykoli přezkoušeny.

⁽²⁾ Poplatníci tito jsou povinni podati obecnímu úřadu k jeho žádosti přesně a podle pravdy, písemně nebo ústně veškerá potřebná vysvětlení o výrobě a spotřebě elektrické energie nebo plynu k osvětlování. Obecní úřad má právo úředními orgány tím pověřenými se přesvědčiti, zda údaje strany jsou správné. Pokud by strany ve lhůtě, jež jim k tomu účelu bude obecním úřadem dána, cejchovaných měřících přístrojů nepostavily, může obecní úřad postavení přístrojů těch sám opatřiti, a to na účet a nebezpečí strany. Udržování měřících přístrojů náleží stranám.

⁽³⁾ Objeví-li se nějaké nedostatky, jež souvisely by s chybou měřících přístrojů, platí analogicky pro případy takové ustanovení platná pro obecní plynárnu (elektrárnu) nebo ustanovení všeužitečného elektrického podniku, zásobujícího obec.

⁽⁴⁾ Pro živnostenské a průmyslové závody, které samy pro svou potřebu vyrábějí elektrickou energii nebo plyn k osvětlování neb odbírají elektrinu od všeužitečného elektrického podniku a platí dávku podle množství, zjištěného úředně cejchovanými měřícími přístroji, snižuje se sazba dávky (§ 1) na polovici.

⁽⁵⁾ Činí-li opatření měřících přístrojů zvláštní nesnáze, může býti usnesením obecního zastupitelstva dávka v dohodě s držiteli takových podniků na dobu jednoho roku paušalována. Příslušná smlouva musí obsahovati vedle podrobných podmínek paušalování též potřebné údaje, svědčící o přiměřenosti sjednaného paušálu, jmenovitě počet a druh lamp (plamenů), průměrnou dobu svícení v jednotlivých obdobích ročních atd.

§ 4. Snižuje-li se při zvýšeném odběru elektrické energie nebo plynu z obecní elektrárny neb od vše-

Dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím.

užitečného elektrického podniků nebo obecní plynárny podle příslušných pravidel o odběru elektrické energie nebo plynu cena těchto, snižuje se stejným poměrem i sazba dávky. Tato sleva však nesmí činiti nikdy více než 50% dávky.

§ 5. ⁽¹⁾ Obecní dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím, která není paušalována, jest splatna měsíčně pozadu, a to:

1. u odběrů elektrické energie (plynu) z obecní elektrárny (plynárny) zároveň s účtem za spotřebovanou elektrickou energii (plyn);

2. u poplatníků, kteří spotřebují ve vlastním závodě vyrobenou elektrickou energii (plyn) do 14 dnů po projití měsíce spotřeby;

3. u odběratelů elektrické energie (plynu) z jiné, nikoli vlastní elektrárny (plynárny), v době a za podmínek, které určí obec.

⁽²⁾ V případech odst. 1., č. 1 jest obecní elektrárna (plynárna) povinna obnos dávky v účtu zvlášť vyznačiti. V případech odst. 1., č. 2 jsou poplatníci povinni množství elektrické energie (plynu) v prošlém měsíci spotřebované(ho) podle údajů měřících přístrojů zjistiti a při placení dávky obecnímu úřadu oznámiti. Tento jest oprávněn o správnosti oznámení se přesvědčiti a připadající dodatek platebním rozkazem předepsati. V případech odst. 1., č. 3 učiní obec v mezích své působnosti opatření ve smyslu ustanovení § 43, odst. 1., č. 4 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.

⁽³⁾ Dávka paušalovaná je splatna napřed ve dvou stejných pololetních lhůtách, a to do 14. ledna a 14. července.

§ 6. ⁽¹⁾ Z vyzrozumění o předepsané dávce (§ 5, odst. 2.) lze se odvolati do 14 dnů počínajíc dnem, který následuje po dni vyzrozumění.

⁽²⁾ Odvolání podati jest u obecního úřadu.

Dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím.

⁽³⁾ Rozhoduje o něm obecní zastupitelstvo, z jehož výroku se lze odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu. Rozhodnutí toto jest konečné.

⁽⁴⁾ Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 7. ⁽¹⁾ Kdo vědomě a s úmyslem vyhnouti se placení dávky nebo dosíci zmenšení dávky, jmenovitě též zmenšení paušálu, učiní nesprávná udání nebo jinak podnikne něco, aby přivodil zkrácení dávky, bude potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč, pokud nejde o činy spadající do pravomoci řádných soudů.

⁽²⁾ Kdo jinakým způsobem jedná proti ustanovení těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou podle ustanovení obecního řádu.

⁽³⁾ Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 8. O promlčení dávky platí též ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 9. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, platiti jest 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka na jeden rok připadající více než 100 Kč.

§ 10. Dávku, po případě pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucím platí též ustanovení, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 11. Výtěžku dávky užije se k částečné úhradě obecního rozpočtu.

Vzorná pravidla pro vybírání obecní dávky z návěští.

§ 1. Dávce z návěští jsou podrobena veřejná oznámení obrazem nebo textem, ať jsou nalepena, vyvěšena nebo rozdávána, nošena nebo vožena po ulicích, náměstích a jiných veřejných místech nebo ve veřejně přístupných místnostech, nebo umístěna ve výkladech a oknech při veřejných komunikacích, uvnitř nebo vně vozů elektrické dráhy nebo jiných dopravních prostředků, konečně oznámení světelně promítaná.

§ 2. (1) Sazba dávky činí při oznámeních vylepených, vyvěšených nebo veřejně jinak umístěných, mají-li taktó zůstatí uveřejněna po dobu nejdéle jednoho týdne, podle plošné výměry plakátů a celkového nákladu 20 hal. za každý, byť jen započatý m².

(2) Pro oznámení, která jsou na veřejně přístupných místech rozdávána nebo dům od domu roznášena nebo podobně, snižuje se sazba o 50%.

(3) Má-li býti oznámení vylepeno, vyvěšeno nebo jinak umístěno po dobu delší jednoho týdne, platiti jest stejnou sazbou na každé další období týdenní, při čemž takové období i jen započaté počítá se za celé.

(4) Z oznámení, která byla zhotovena přímo na prázdných plochách (na př. na zdi domu, ohradě a pod.), nebo která jsou na veřejných místech nesena, vožena nebo jinak s použitím zvláštních k tomu určených zařízení vystavena, platiti jest dávku podle celkové režie s tím spojené, k níž jest počítati náklad na zhotovení oznámení, při oznámeních trvale umí-

stěných náhradu placenou majiteli volné plochy, příznaků jinakých na př. odměnu osobám oznámení nosícím nebo vozícím atd.; do nákladu se však nepočítají případně vybírané poplatky za používání veřejného obecního statku (místa). Sazba dávky činí v takových případech 10% celkového nákladu taktó vzniklého. Neprokáže-li se tento náklad věrohodně, může jej vyměřující úřad odhadnouti podle cen tou dobou v místě za podobný způsob oznámení platných.

(5) Světelně promítaná oznámení a reklamy (na př. v biografech atd.) podléhají dávce 10% z celkového obnosu úplaty za promítání. Promítá-li kdo jinému světelnou reklamu bez úplaty, je základem pro vyměření dávky cena v místě za touž dobu a týž způsob reklamy placená.

(6) Oznámení k účelům kulturním a politickým podléhají poloviční sazbě.

§ 3. Dávce nepodléhají:

a) oznámení státu, země, župy, okresu a obce, jakož i oznámení jejich podniků a ústavů, pak oznámení zastupitelstev cizích států, u vlády republiky Československé pověřených;

b) oznámení politických schůzí volebních po vyhlášení voleb do sborů zákonodárných nebo do veřejných korporací samosprávných, pokud tyto mají právo uhrazovati své potřeby předpisováním přírůžek k přímým daním státním;

c) firemní označení a oznámení týkající se vlastního podniku, obchodu, živnosti atd., vyvěšená nebo rozdávaná ve vlastních místnostech, na vlastních domech (čítajíc v to místnosti nebo domy, k provozování vlastní živnosti atd. najaté), na vlastních dopravních prostředcích, ve vlastních stáncích na veletrzích a na výstavách atd.

Těmto oznámením klásti jest na roveň i oznámení

podniků, s jejichž výrobky dotčený živnostník atd. obchoduje, pokud obsahují pouze označení podniku a jeho výrobku a jsou v závodě dotčeného živnostníka umístěna bezplatně, jakož i oznámení podniků, umístěná na součástech zařízení v živnosti atd. užívajících a dotčeným podnikem dodaných:

d) všechna oznámení a sdělení, učiněná ve veřejném zájmu, jako orientační tabulky, dopravní upozornění, výstražná znamení a pod.;

e) inseráty v časopisech a knihách, ceníky, reklama na vlastních, obvykle používaných obchodních tiskopisech (na př. dopisní papíry, sáčky, reklamní kalendáře, účty a pod.).

§ 4. Dávkou povinen jest ten, kdo oznámení do veřejnosti přivádí. Tento může jí přesunouti na objednatelé, t. j. toho, v jehož jméně a na jehož prospěch oznámení činí. Objednatel a ten, kdo provedení oznámení zprostředkoval, pokud tato činnost se děje po živnostensku, nebo kdo propůjčením svých práv oznámení umožnil, ručí za dávku solidárně.

§ 5. ⁽¹⁾ Dávka jest splatna před vydáním oznámení na veřejnost u obecní pokladny. Proto povinen jest oznamující, nepřivádí-li však oznámení do veřejnosti vlastními prostředky, ten, jenž uveřejnění obstarává, předem písemně o tom učiniti obecnímu úřadu oznámení (případně na blanketech, jež budou obcí za náhradu hotových výloh vydány) a uvést v oznámení veškeré údaje pro vyměření dávky rozhodné.

⁽²⁾ Obec jest oprávněna naříditi, aby všechna oznámení, jež mají býti vylepena, vyvěšena, rozdána a pod., byla předložena obecnímu úřadu, aby byla opatřena úředním razítkem na znamení, že z nich byla dávka zapravena.

⁽³⁾ Podniky v místě, které provádějí reklamu po živnostensku (reklamní ústavy), jsou povinny sestá-

vovati a obci předkládati ve lhůtách měsíčních výkazy o provedených reklamách. Výkazy musí obsahovati veškeré údaje pro vyměření dávky rozhodné.

§ 6. ⁽¹⁾ Obec má právo kdykoli se přesvědčiti svými orgány, které k tomu účelu určí a legitimací opatří, o správnosti podaných oznámení a výkazů.

⁽²⁾ Nepředložili-li osoba dávkou povinná včas předepsaného oznámení nebo výkazu, může obec podle svého volného uvážení předepsati dávku na základě pomůcek po ruce jsoucích.

§ 7. Obci jest vyhrazeno v případech, kde toho potřeba uzná, jmenovitě jde-li o oznámení divadel a jinakých zábavních podniků s měnivým programem, dávku tuto zcela nebo částečně zvláštním sjednáním paušalovati v dohodě s osobami dávkou povinnými.

§ 8. ⁽¹⁾ Každý, kdo dávkou je povinen, má právo žádati za vydání písemného platebního rozkazu, v němž uvedeny budou výpočet dávky i předpoklady, za nichž tato dávka byla vyměřena.

⁽²⁾ Do platebního rozkazu podati lze odvolání u obecního úřadu do 14 dnů počítajíc dnem, jenž následuje po dni vyrozumění.

⁽³⁾ O odvolání rozhoduje obecní zastupitelstvo.

⁽⁴⁾ Z rozhodnutí obecního zastupitelstva lze se odvolati k bezprostřednímu úřadu dohlédacímu, jehož rozhodnutí je konečné. Odvolání nemá účinku odkládacího.

§ 9. ⁽¹⁾ Kdo vědomě jedná s úmyslem vyhnouti se placení dávky, bude potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč, pokud jednání jeho nejeví se jako čin spadající do pravomoci rádných soudů.

⁽²⁾ Kdo jinakým způsobem jedná proti předpisům těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořá-

kovou, kterouž ukládá obec ve vlastním oboru působnosti.

(³) Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 10. Z částek dávky, které nebyly včas zapraveny, povinen jest oznamující nebo solidární ručitel (§ 4) platiti 6%ní úroky z prodlení, činí-li dávka v tom kterém jednotlivém případě vyměřená aspoň 50 Kč.

§ 11. O promlčení dávky platí též ustanovení, jako o promlčení přímých daní.

§ 12. Dávku, po případě pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucním platí též ustanovení, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 13. Výnosu dávky se upotřebí k částečné úhradě obecního rozpočtu.

Vzorná pravidla pro vybírání obecní dávky ze hry v karty, v domino, na kulečnicku a v kuželky.

§ 1. (¹) Dávku ze hry v karty, v domino, na kulečnicku a v kuželky povinen je platiti každý, kdo se zúčastní některé ze jmenovaných her v místnostech, věnovaných provozování živnosti hostinské a výčepnické, dále v místnostech klubů a spolků, i když se v nich neprovozuje živnost hostinská a výčepnická, konečně v místnostech jinakých, pro jmenované hry nebo některou z nich za úplatu propůjčených.

(²) Účastníkem hry v karty jest i ten, kdo bezprostředně hru ze záliby sleduje a hráče mezi hrou občas zastupuje (kibic).

(³) S podmínkou, že vzájemnost je zaručena a že nejsou příslušníky československými, jsou od dávky osvobozeny osoby, jimž podle mezinárodního práva přísluší právo exterritoriality, konsulové z povolání a osoby jim na roveň postavené.

§ 2. (¹) Dávka činí:

1. ze hry v karty 2 Kč ze hry a jednoho účastníka hry,

2. ze hry v domino 50 h ze hry a jednoho účastníka hry,

3. ze hry na kulečnicku 50 h ze hry a jednoho účastníka hry,

4. ze hry v kuželky 50 h ze hry a jednoho účastníka hry,

(²) Při tom hrou v karty rozumí se nepřetržitá účast jedné společnosti, skládající se z několika a

týchž hráčů, na této zábavě. Trvá-li hra déle než 6 hodin, považuje se pokračování ve hře za hru novou, ze které je platiti dávku.

(3) Podobně hrou v domino, na kulečnicku a v kuželky rozumí se nepřetržitá účast dvou nebo více, a to těchž osob na těchto hrách, nejdéle 3 hodiny trvajících. Trvá-li hra déle než 3 hodiny, považuje se pokračování ve hře za hru novou, dávce podléhající.

(4) Změna během hry nastalá v osobě hráče nebo v osobě zmíněné v § 1, odst. 2., podmiňuje nové placení dávky novým účastníkem.

(5) Hra v karty v místnostech veřejných, pro hry v karty zvláště určených, zdaňuje se dávkou dvojnásobnou, hra v karty v místnostech klubů a spolků, které vydržují vlastní služebnictvo v počtu aspoň dvou osob nebo které vybírají členský příspěvek alespoň 100 Kč ročně, zdaňuje se dávkou trojnásobnou, konečně hra v karty v místnostech jinakých, pro hru v karty za úplatu propůjčených, dávkou čtyřnásobnou.

(6) Obecní rada může sazby dávky ze hry na kulečnicku a v domino v místnostech klubovních a spolkových snížit, po případě jmenované hry v těchto místnostech od dávky vůbec osvoboditi.

§ 3. (1) Dávku povinen jest platiti ten, v jehož místnostech ať vlastních, ať najatých se v karty, v domino, na kulečnicku a v kuželky hraje, jest však oprávněn přesunouti dávku na hráče. Je povinen buď sám nebo svým zástupcem nebo zřízencem k tomu určeným každému hráči i každému, kdo hru způsobem uvedeným v § 1. odst. 2., sleduje, vydati před početím hry z bloku, opatřeného čísly pořadovými a obecním razítkem, kontrolní ústřížek o příslušné dávce.

(2) Kontrolní ústřížek a juxta v bloku zbylá musí býti perem nebo inkoustovou tužkou označeny dnem a hodinou započetí hry a jménem účastníka, jemuž ústřížek vydán. Kontrolní ústřížek je nepřenositelný a musí býti tím, komu byl vydán, až do konce hry uschován.

§ 4. (1) Dávku platiti je tak, že osoba dávkou povinná zakoupí u obecní pokladny blok (§ 3), za nějž zaplatí tolikanásobný obnos příslušné dávky, kolik listů má blok. Blok spotřebovaný jest zároveň vrácen.

(2) Osoba dávkou povinná musí míti v zásobě vždy buď jeden blok nebo aspoň blok s tolika listy, aby stačily na přiměřenou třídní potřebu.

§ 5. (1) Ke kontrole o řádném placení dávky jest obec oprávněna do všech místností, ve kterých se dávka má vybírat, vysílati svoje orgány, kterým je na požádání předložiti k nahlédnutí bloky, z nichž se listy vydávají.

(2) Stejně jsou povinni hráči a osoby hru sledující (§ 1, odst. 2.) předložiti těmto orgánům ústřížky jim vydané, po případě jim ústřížky ty na potvrzení odevzdati.

§ 6. (1) Obecní rada je zmocněna, aby v jednotlivých případech dávku ze hry v karty, v domino, na kulečnicku a v kuželky s držitelem místnosti, v nichž se hraje, paušalovala. V takových případech nesmí držitel sám vybírati dávku větší, než se vybírá na bloky.

(2) Obecním orgánům jest i v těchto případech povoliti přístup do místností, v nichž se hraje, aby se přesvědčili o početnosti návštěvy a o výši dávky od hráčů požadované.

(3) Obecní rada jest oprávněna paušalování toto kdykoliv zrušiti.

§ 7. ⁽¹⁾ Kdo vědomě a s úmyslem, aby se vyhnul placení dávky, jedná proti těmto předpisům, bude potrestán příslušným finančním úřadem (§ 43 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.) peněžitou pokutou od 2 Kč do 100 Kč, pokud nejde o činy, spadající do pravomoci řádných soudů.

⁽²⁾ Kdo jinak nešetří ustanovení těchto pravidel, bude potrestán pokutou pořádkovou, kterou ukládá obec ve vlastním oboru působnosti.

⁽³⁾ Pokuty plynou do chudinského fondu obce.

§ 8. O promlčení dávky platí stejná ustanovení, jako o promlčení daní přímých.

§ 9. Dávku nebo pokutu včas nezapravenou vymáhá obecní starosta. O vymáhání a řízení exekucním platí stejná ustanovení, jako pro vymáhání nezaplacených daní přímých.

§ 10. Výnos dávky plyne do důchodů obecních k částečné úhradě obecních potřeb.

3.

II. finanční novela.

Zákon ze dne 5. června 1927,

č. 77 Sb. z. a n.,

o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Přirážky k daním přímým.

§ 1. ⁽¹⁾ Přirážky svazků územní samosprávy (zemí, okresů a obcí) mohou býti vybírány k těmto daním přímým:

daní pozemkové bez 1.5% zvláštního příspěvku (§ 105, odst. 2. zákona o přímých daních),

daní domovní,

všeobecné daní výdělkové,

zvláštní daní výdělkové bez přirážky rentabilitní a likvidační,

daní rentové, pokud se vybírá přímo,

daní z vyššího služného,

a to pro léta 1928 a další s výjimkami dále uvedeny do těchto nejvýše přípustných sazeb:

přirážky zemské 160%,

přirážky okresní 110%,

přirážky obecní 200%.

⁽²⁾ Přirážky k dani činžovní nesmí přesahovati polovici těchto sazeb, pokud se týče, byly-li v roce

předcházejícím účinnosti tohoto zákona vybírány sazbou vyšší, tuto sazbu, pokud nepřevyšuje sazby u ostatních daní nejvýše přípustné (odst. 1.). Obecní přírážky jsou však až do sazby podle odst. 1. přípustny vždy, jestliže se pro dotýčný rok nevybírají v obci dávky z používaných místností na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) nebo na jiném, nájemné (nájemní hodnotu) nahrazujícím podkladě.

(³) Ustanovení odst. 2. má platnost pro léta 1923 a další. Pro léta 1928 až 1931 mohou přírážky k dani činžovní býti zvýšeny jen do té výše, aby byl vyrovnán úbytek, nastalý snížením přírážkové základny, vyplývající ze snížení sazeb činžovní daně podle § 156 zákona o přímých daních, nejvýše však do sazby, uvedené v odst. 1.

(⁴) Příspěvky podle §§ 25 a 26 zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním, pokud se vybírají ve formě přírážek, nezačítávají se do výměry podle předchozích odstavců.

(⁵) Nestačí-li úhrada, rozpočtená z obecních, pokud se týče okresních přírážek podle sazeb, uvedených v odst. 1. a 2., pokud se týče 3., ani k úplné úhradě úroků a splátek ze zápůjček, platně uzavřených obcí nebo okresem do dne platnosti tohoto zákona, buďtež vybírány přírážky nad sazby, stanovené v odst. 1. v takové výši, aby potřeba tato byla kryta, avšak nejvýše přírážky obecní do sazby 300%, přírážky okresní do sazby 150%. Při tom se nepřihlíží k potřebě na úrok a splátky ze zápůjček na stavby, podniky a jiná zařízení, jež mají rozpočtovou rovnováhu nebo přebytek; jinak se k potřebě této přihlíží, nejvýše však do částky rozpočtového schodku jednotlivých staveb, podniků a zařízení. Na přírážky k dani činžovní se ustanovení tohoto odstavce o přípustnosti zvýšení přírážkové sazby nevztahují.

(⁶) Pro města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) platí součet procent přírážek okresních a obecních podle odst. 1. jako nejvyšší přípustná výměra přírážek obecních. Ustanovení odst. 2. a 3. platí obdobně.

(⁷) Nehledíc k ustanovení odst. 2., 3. a 4. jest odstupňování přírážek k různým druhům přímých daní přípustno pouze u obcí pro jednotlivé osady, tvořící samostatné katastrální území, jestliže podřely vlastnictví a správu svého majetku. Odstupňování přírážek uvnitř jednoho druhu daně jest nepřípustno vůbec.

Prováděcí nařízení z 30. listopadu 1927
č. 157 Sb. z. a n. k § 1.

Odst. 1. (¹) Ustanovení o přírážkách svazků územní samosprávy (zemí, okresů a obcí) nevztahují se na 10% přírážku okresní školní a na příspěvky náboženské, vybírané ve způsobu přírážek.

(²) Přímé daně, k nimž možno vybírat přírážky zemí, okresů a obcí, jsou uvedeny taxativně. Daní domovní rozumí se daň činžovní i třídní.

(³) Zvláštní příspěvek 1.5% základu pro vyměření daně pozemkové, který se s touto daní vybírá podle § 105, odst. 2., zákona ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., o přímých daních, jakož i přírážky likvidační a rentabilitní, předpisované podle § 83 citovaného zákona, nejsou základem pro vybírání přírážek.

Odst. 2. a 3. (¹) Přírážky k dani činžovní mohou býti na léta 1928 až 1931 zvýšeny v mezích sazeb, uvedených v § 1, odst. 1., jen o tolik, aby byl vyrovnán úbytek, nastalý snížením přírážkové základny v důsledku snížení sazeb činžovní daně podle § 156 zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. Ustanovení §u 1, odst. 4., věty 2. zákona ze dne 26. března 1919, č. 170 Sb. z. a n., jímž se upravuje státní daň a přírážková základna u daní reálných, zůstává do konce roku 1931 v platnosti. Úbytek, jenž nastane poklesem přírážkové základny podle čl. X. uváděcích ustanovení k zákonu č. 76/1927 Sb. z. a n. pod základnu vyplývající ze sazeb podle § 156 téhož zákona, nemůže býti vyrovnáván zvýšením přírážek k činžovní dani.

(²) Sloučily-li se v letech 1928 až 1931 některé svazky územní samosprávy v jeden, stanoví se jednotné zvýšení procenta

přírůvkového k dani činžovní podle celkového úbytku (odst. 1.) sloučených svazků.

(³) Na leta 1932 a další smí býti přírůvky k dani činžovní vybírány nejvýše polovicí sazeb, uvedených v § 1., odst. 1.; byly-li však přírůvky ty na r. 1927 vybírány sazbou vyšší, je tato vyšší sazba až do hranice, stanovené v § 1., odst. 1., i nadále přípustna. Na leta 1932 a další mohou tedy vybírati na přírůvkách k dani činžovní:

země až do 80% a vybíraly-li na rok 1927 přírůvky sazbou vyšší, tuto sazbu až do 160%;

okresy až do 55% a vybíraly-li na r. 1927 přírůvky sazbou vyšší, tuto sazbu až do 110%;

obce — s výjimkou měst s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem), pro která platí zvláštní ustanovení — až do 100% a vybíraly-li na r. 1927 přírůvky sazbou vyšší, tuto sazbu až do 200%, kteráž sazba je též přípustna vždy, jestliže pro dotčený rok obec nevybírá dávek z používaných místností na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) nebo na jiném, nájemné (nájemní hodnoty) nahrazujícím podkladě, jako na př. podle počtu místností; vybírání poplatků podle § 28 zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním nepřekáží přípustnosti sazby 200%.

Odst. 4. Usnesení o vybírání příspěvků podle §§ 25 a 26 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. nepodléhá schválení podle § 3.

Odst. 5. (¹) Zápůjčky, na jejichž úrokování a splácení lze vybírati zvýšené obecní a okresní přírůvky, musí býti do dne platnosti zákona, t. j. do 1. července 1927, již pravoplatně uzavřeny.

(²) Má-li se zjistiti, zda může býti vybírána zvýšená přírůzka na úrokování a splácení zápůjček, třeba rozlišiti jednotlivé zápůjčky podle účelu, zda zápůjčka byla uzavřena pro vlastní potřeby obecní nebo na stavby, podniky a jiná zařízení. V prvním případě se k potřebě na úrokování a splácení zápůjčky přihlíží v plném rozsahu, při zápůjčkách na stavby, podniky a jiná zařízení dlužno rozeznávati, zda mají rozpočtovou rovnováhu nebo přebytek, ve kterémž případě se k potřebě na úrokování a splácení dotčených zápůjček nepřihlíží, nebo zda mají rozpočtový schodek. V tomto poslednějším případě se k potřebě na úrokování a splácení zápůjček přihlíží nejvýše do částky rozpočtového schodku jednotlivých sazeb, podniků a zařízení. (Má-li na příklad vodárna na úrokování a splácení zápůjček rozpočteno 10.000 Kč a rozpočtový schodek činí 2000 Kč, přihlíží se jen k částce 2000 Kč; má-li na úrokování a

splácení rozpočteno 10.000 Kč a schodek činí 12.000 Kč, přihlíží se k částce 10.000 Kč.

(³) Zvýšení přírůzek obecních až do 300% a okresních až do 150% může sahati vždy jen do té výše, aby byla hrazena potřeba na úrokování a splácení zápůjček, platně uzavřených do dne platnosti zákona, na jiné potřeby se zřetel bráti nemůže.

(⁴) Obecní a okresní hospodářské podniky jest zpravidla věsti tak, aby jejich příjmy uhrazovaly aspoň veškerá vydání, počítajíc v to přiměřené úrokování a umořování vloženého kapitálu; proto mohou zvýšené přírůvky býti povoleny teprve po náležité úpravě rozpočtů podle § 3.

Odst. 6. Města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) mohou vybírati přírůvky k daním uvedeným v § 1., odst. 1., vyjmo daň činžovní, až do 310%. Ustanovení § 1., odst. 5., o vybírání zvýšených přírůzek na úhradu úroků a splátek ze zápůjček se na města tato nevztahuje. Pro přírůvky k dani činžovní na leta 1928 až 1931 platí obdobné ustanovení k § 1., odst. 2. a 3. (odst. 1.). Na leta 1932 a další budou města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) moci vybírati přírůzky k dani činžovní až do 155%; ta města však, která v roce 1927 vybírala přírůzky k této dani nad 155%, budou je moci dále vybírati, nejvýše však do sazby 310%, kteráž sazba je též přípustna vždy, jestliže pro dotčený rok město nevybírá dávek z používaných místností na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) nebo na jiném, nájemné (nájemní hodnotu) nahrazujícím podkladě, jako na př. podle počtu místností. Vybírání poplatků podle § 28 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. nepřekáží přípustnosti sazby 310%.

Odst. 7. Přírůzky okresní a zemské mohou míti různé sazby jen pokud jde o přírůzky k dani činžovní na straně jedné a přírůzky k ostatním přímým daním (§ 1., odst. 1.) na straně druhé.

§ 2. (¹) Z plateb na zemské (župní) přírůzky vyhrazuje se ve prospěch státu 30% k částečné úhradě osobních nákladů na školství národní, pokud je opatřuje stát. Jinak zůstávají v platnosti dosavadní předpisy o vydržování národních škol.

(²) Obce jsou povinny přispívati do fondů, zřízených podle § 108 zákona o přímých daních, částkou ve výši 10% pozemkové daně, předepsané v obci z veškeré půdy kromě lesů. Pokud částka ta může býti uhrazena z výnosu obecních přírůzek, vybíra-

ných státními úřady, zadrží se jimi a odvede do označeného fondu.

(³) Blíže provedení určí vládní nařízení.

Prováděcí nařízení k § 2.

(¹) Státu na částečnou úhradu osobních nákladů na školství národní vyhrazený 30%ní podíl na zemských (župních) přírážkách zadrží státní finanční správa z vykonaných plateb a sčítuje k tomuto účelu.

(²) Do fondů, zřízených podle § 108 zákona č. 76/1927 Sb. z. a n., jsou povinny přispívat částkou rovnající se 10% pozemkové daně, předepsané v obci z veškeré půdy kromě lesů, všechny obce, tedy i ty, které nemají obecních přírážek. Pokud příspěvek může být uhrazen z výnosu obecních přírážek, vybíraných státními úřady, zadrží se jimi a odvede do fondu. Nestačí-li výnos obecních přírážek, vybíraných státními úřady, k úplné úhradě příspěvku, nebo vybírali si přírážky k dani pozemkové obec sama, jest obec povinna příspěvek nebo jeho část, neuhrazenou srážkou provedenou státním úřadem, odváděti čtvrtletně pozadu přímo dotčenému fondu a učiniti o tom oznámení bernímu úřadu. Částku, která na obec připadá, oznámí obci berní úřad. Zemědělské radě (v Podkarpatské Rusi zemědělskému referátu civilní správy) sdělí finanční úřad II. stolice celkovou částku, z jejího území do fondu připadající, a berní úřady vždy za uplynulé čtvrtletí částky, které u jednotlivých obcí nebyly uhrazeny srážkou z výnosu přírážek.

§ 3. (¹) Dosavadní předpisy o schvalování rozpočtů a povolování přírážek zůstávají v platnosti s těmito odchylkami:

Usnesení o vybírání nejvýše 100%ní přírážky obecní, 50%ní přírážky okresní a zemské nepotřebují vyššího schválení.

Vyšší přírážky až do sazeb, stanovených v §u 1, povoluje a rozpočty schvaluje obcím, i když vyšší přírážky byly usneseny jen pro některou část obce, okresní výbor,

okresům a městům s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) zemský výbor,
zemím vláda.

O podaném odvolání proti usnesení obecního za-

stupitelstva o rozpočtu rozhoduje okresní výbor, o odvolání proti usnesení o rozpočtu měst s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) a o rozpočtu okresním výbor zemský. Odvolání proti rozpočtu zemskému je nepřipustno.

(²) Příslušnost k povolování přírážek řídí se při diferencovaných přírážkách (§ 1, odst. 7.) výměrou nejvyšší přírážky.

(³) Právo vlády, pokud se týče úřadů, v odst. 1. uvedených, povoliti přírážky ve výměře usnesené zahrnuje v sobě též právo stanoviti přírážky výměrou nižší nebo vyšší až do meze podle § 1 přípustné.

(⁴) Vláda, pokud se týče úřady, povolané rozhodovati o žádostech za povolení přírážek, jsou povinny rozhodnouti nejdéle do dvou měsíců ode dne, kdy žádost náležitě doložená k nim došla. Žádosti obcí a okresů o povolení přírážek buďtež doloženy kromě dokladů o splnění formálních náležitostí též posledním účtem, žádosti obcí mimo to též výkazem o poplatcích, přírážkách ke státním daním spotřebním a samostatných dávkách v obci již zavedených, s uvedením sazeb.

(⁵) Pro obec hlavního města Prahy je bezprostředním i vyšším úřadem dohlédacím zemský výbor.

(⁶) Nestačí-li celková úhrada ani s výnosem nejvyšší přírážky podle § 1 dovolené k úplné úhradě rozpočtové potřeby, nařídí úřad přírážku povolující při povolování obecních přírážek obci podle potřeby vybírání vhodných obecních dávek a poplatků, pro něž vydána vládou pravidla, nebo zvýšení sazeb zavedených již takovýchto dávek a poplatků do nejvyšší pro ně přípustné míry. Rovněž může úřad ten, připojuje osnovu příslušných pravidel, navrhnouti vládě povolení takových dávek a poplatků, pro něž nejsou vydána vládou pravidla, jež však se zřetelem k prav-

děpodobnému čistému výtěžku mohou mít pro finanční hospodářství obce značnější význam.

(7) Vláda, pokud se týče úřady, uvedené v odst. 1., jsou při povolování přírážek povinny přihlížeti k tomu, aby rozpočtový schodek byl zpravidla uhrazen v rámci přípustné výše přírážek; musí proto nejen zkoumat, zda rozpočty vyhovují všem ustanovením zákonným, jmenovitě jsou-li v nich zařazena veškerá plnění, obci (okresu, zemi) po zákonu příslušející, nebo platy peněžní, zakládající se na právním titulu, pokud jsou takové závazky úřadu přírážky povolujícímu známy, nýbrž jsou povinny, nestačí-li celková úhrada ani s výnosem nejvyšší přírážky podle § 1 dovolené k úplné úhradě rozpočtové potřeby, zkoumat jednotlivé položky rozpočtů také po stránce účelnosti a prováděti v potřebě a úhradě změny jak co do zařazení, tak co do výše. Rovněž jsou úřady ty povinny dbáti toho, aby u obcí byla zachována ustanovení §§ 21 a 22 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n., a naříditi provedení k tomu směřujících opatření. Zámýšlené zavedení nebo zvýšení dávek a poplatků (odst. 6.) a zamyšlené změny v rozpočtech bud' tež dotčeným samosprávným svazkům sděleny, aby se o nich do 14 dnů vyjádřily.

(8) Opatření (odst. 6., věta 1. a odst. 7.) vlády, pokud se týče úřadů přírážky povolujících nahrazují usnesení zastupitelských sborů a v příčině dávek a poplatků i povolovací řízení. Svazky územní samosprávy jsou povinny vyhověti nařízením, vydaným na podkladě ustanovení odst. 6. a 7.

Prováděcí nařízení k § 3.

(1) 1. Usnesení o vybírání nejvýše 100%ní přírážky obecní, 50%ní přírážky okresní a zemské nepotřebuje vyššího schválení.
2. Vyšší přírážky, t. j. nehledíc k příspěvkům podle §§ 25 a 26 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n., přírážky obecní přes 100%, okresní a zemské přes 50%, povoluje a rozpočty schvaluje obcím, i když přírážky v těchto sazbách byly usneseny

jen pro některou část obce, okresní výbor, okresům a městům s vlastním statutem (se zřízenými magistrátem) zemský výbor, zemní vláda. Vláda, pokud se týče úřady povolující přírážky jsou při tom povinny přihlížeti k tomu, aby rozpočtový schodek byl zpravidla uhrazen v rámci přípustné výše přírážek, a zkoumat, zda rozpočty vyhovují všem ustanovením zákonným, jmenovitě jsou-li v nich zařazena veškerá plnění, obci (okresu, zemi) po zákonu příslušející nebo platy peněžní, zakládající se na právním titulu, pokud jsou takové závazky vládě, pokud se týče úřadu přírážky povolujícímu známy. Jde-li o povolení obecních přírážek, jsou okresní (zemské) výbory povinny přihlížeti k tomu, aby byla zachována ustanovení §§ 21 a 22 zákona č. 321/1921 Sb. z. a n. a jsou povinny naříditi provedení k tomu směřujících opatření, aby se bud' zvýšila úhrada (na př. zvýšením pachtu, nájemného, prodejní ceny produktů jako elektrického proudu, plynu a pod.) nebo. by se snížila potřeba (na př. snížením režijních vydání osobních i věcných). Nevhovující okresní nebo zemský rozpočet vrátí se k odstranění závad a k novému usnesení v přiměřené lhůtě. U obcí v tomto případě platí ustanovení § 7, odst. 3. a 5. zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. Pro schvalování zemských rozpočtů a povolování zemských přírážek od účinnosti zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. z. a n. o organizaci politické správy platí ustanovení § 45, odst. 2., a § 55, odst. 2., téhož zákona.

3. Nestačí-li celková úhrada s výnosem nejvyšší přírážky podle § 1 dovolené k úplné úhradě rozpočtové potřeby, jsou úřady povolující přírážky kromě toho povinny zkoumat jednotlivé položky rozpočtů také po stránce účelnosti a prováděti v potřebě a úhradě změny jak co do zařízení, tak co do výše. Obcím může podle potřeby býti nařízeno vybírání vhodných obecních dávek a poplatků, pro něž vydána vládou pravidla, nebo zvýšení sazeb zavedených již takových dávek a poplatků do nejvyšší pro ně přípustné míry. Rovněž může úřad přírážku povolující navrhnouti povolení dávek a poplatků, pro něž nejsou vydána vládou pravidla, jež však se zřetelem k pravděpodobnému čistému výtěžku mohou mít pro finanční hospodářství obce značnější význam. Návrh bud' předložen ministerstvu vnitra a doložen výkazem o pravděpodobném výnosu navrhované dávky nebo poplatku a režii s vybíráním spojené. Při sestavování osnovy pravidel, jež bud'ž k návrhu připojena, je dbáti ustanovení § 43 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. Nestačí-li celková úhrada ani s výnosem nejvyšší přírážky podle § 1 dovolené k úplné úhradě rozpočtové potřeby zemské, platí pro schvalování zemských rozpočtů a povolování

zemských přírážek od účinnosti zákona č. 125/1927 Sb. z. a n. ustanovení § 45, odst. 2., a § 55, odst. 2., téhož zákona.

(²) O podaném odvolání proti usnesení obecního zastupitelstva o rozpočtu rozhoduje okresní výbor, o odvolání proti usnesení o rozpočtu měst s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) a o rozpočtu okresním výbor zemský. Odvolání proti rozpočtu zemskému jest nepřipustné. Právo úpravy rozpočtu podle §§ 3 a 10, odst. 5., není rozhodnutím o odvolání dotčeno. Bylo-li proti usnesení o rozpočtu obecním s přírážkou nejvíce 100%ní podáno odvolání, rozhoduje o něm okresní výbor a, jde-li o rozpočet města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem), zemský výbor jen v rámci podaného odvolání. Má však právo a povinnost současně zkoumat, vyhovuje-li rozpočet všem ustanovením zákonným, jmenovitě jsou-li v něm zařaděna veřejná plnění obci po zákonu příslušející nebo platy peněžní zakládající se na vykonatelném titulu, pokud jsou takové závazky obce okresnímu (zemskému) výboru známy.

(³) Ustanovení § 57, odst. 3., zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. a § 16 zákona ze dne 6. února 1920 č. 116 Sb. z. a n., o organizaci a působnosti ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy a místních výborů jsou zrušena. O povolování dávek, poplatků, příspěvků a naturálních plnění platí předpisy, platné pro ostatní města se statutem (se zřízeným magistrátem); ustanovení §§ 20 a 21 zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 264 Sb. z. a n., o potravní dani na čáře zůstávají však nedotčena.

§ 4. (¹) Příspěvek obce na úhradu schodku školního rozpočtu budiž vráđen do rozpočtu obecního, v jehož mezích se uhradí stejně jako ostatní potřeby obecní. Vybíratí zvláštní obecní přírážky školní se nedovoluje.

(²) Místní školní rady jsou povinny, aby nejdéle do konce září každého roku zaslaly podrobný rozpočet školní obce na příští rok kalendářní s potřebnými výkazy a vysvětlivkami starostovi obce. Jde-li o školní obec, složenou z několika obcí místních nebo jejich částí, připojí se k rozpočtu též rozvrh rozpočtového schodku mezi přískolené obce a rozešle se starostům všech přískolených obcí. Tutéž povinnost mají na Slovensku a v Podkarpatské Rusi obecní školské stolice

stran rozpočtu na potřeby veřejných škol národních, vydržovaných zcela nebo z části obcemi.

(³) Starostové obcí jsou povinni školní rozpočet s rozvrhem schodku ihned po dobu 14 dnů veřejně vyložit, a když byl prve s finanční komisí sdělen, aby se o něm vyjádřila, nejdéle do 30 dnů ode dne, kdy jim byl dodán, předložit obecním zastupitelstvům, aby se usnesla, má-li se proti školnímu rozpočtu nebo rozvrhu jeho schodku podati odvolání. Usnesené odvolání jest podati do 14 dnů ode dne usnesení.

(⁴) Proti školnímu rozpočtu nebo rozvrhu jeho schodku má kromě obecního zastupitelstva (odst. 3.) právo ve lhůtě vyložení podati odvolání také každý volič nebo poplatník v obci. O odvolání rozhoduje s konečnou platností okresní výbor, pokud se týče, přísluší-li přískolené obce do dvou nebo více okresů nebo jde-li o samostatné školní okresy, zemský výbor. Úřady rozhodující o odvolání jsou povinny slyšeti příslušné, v dotyčném území zřízené okresní (městské) školní výbory.

(⁵) Ustanovení § 3, odst. 7. vztahuje se i na rozpočet školní.

(⁶) Ustanovení předchozích odstavců platí též o školních rozpočtech samostatných městských školních okresů. Povinnost uvedená v odst. 2. týče se orgánů, kterým podle platných předpisů přísluší sestavovati rozpočet městského školního okresu.

Prováděcí nařízení k § 4.

(¹) Příspěvek obce na úhradu schodku školního rozpočtu uhradí se v mezích obecního rozpočtu stejným způsobem, jako ostatní potřeby obecní (§ 24 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.) z celkových obecních příjmů, pokud nejsou věnovány určitým účelům. Vybíratí zvláštní obecní přírážky školní se nedovoluje.

(²) Na dosavadních předpisech o rozvrhu schodku školního rozpočtu na přískolené obce se nic nemění.

(³) Rozpočet školní s rozvrhem schodku musí býti místní školní radou (obecní školskou stolicí) zaslán nejdéle do konce

září starostům obcí, kteří jsou povinni rozpočet ten nejdéle do 30 dnů po dodání, tedy nejdéle do konce října, předložit obecním zastupitelstvům. V době od konce září do konce října musí rozpočet s rozvrhem schodku být po dobu 14 dnů veřejně vyložen a sdělen s finanční komisí.

(4) O odvoláních obecních zastupitelstev a voličů nebo poplatníků proti školnímu rozpočtu nebo rozvrhu jeho schodku rozhoduje s konečnou platností okresní výbor, pokud se týče, příslušili příškolené obce do dvou nebo více okresů nebo jde-li o samostatné městské školní okresy, zemský výbor, které jsou povinny slyšet příslušné, v dotčeném území zřízené okresní (městské) školní výbory. Místní školní rada (obecní školská stolice) je povinna provést podle rozhodnutí okresního, pokud se týče zemského výboru příslušné změny ve školním rozpočtu, pokud se týče v rozrhu jeho schodku.

(5) Prováděti změny v rozpočtu školním jest — nehlédě k změnám v důsledku rozhodnutí o odvoláních — možno jen, pokud to připouští § 3, odst. 7., tedy jen tehdy, nestačí-li celková úhrada obecního rozpočtu ani s výnosem nejvýše přípustné přírážky k úhradě rozpočtové potřeby (včetně potřeby školní) buď všech, nebo některé příškolené obce.

(6) Školní úřady všech stupňů jsou povinny okresním, pokud se týče zemským výborům podávat všechny zprávy, posudky a návrhy, potřebné pro rozhodnutí o odvoláních proti školním rozpočtům a rozvrhům schodků.

§ 5. (1) Výpočet, předpis a vybírání obecních přírážek k dani pozemkové děje se obcemi, kterým se od státní finanční správy dostane potřebných údajů; jiné přírážky ke státním daním (§ 1) se vypočtou, předepíší a vyberou činiteli, kteří jsou pověřeni vybíráním příslušných daní státních.

(2) Podkladem pro výpočet a předpis přírážek je příslušná daň státní; jakákoliv změna platební povinnosti co do daně státní má za následek i příslušnou změnu platební povinnosti co do přírážek, pokud zvláštními zákony není stanoveno jinak.

(3) Přírážky jsou splatny zároveň s příslušnou daní státní; o jich vymáhání a promlčení platí stejné předpisy jako pro státní daň, k níž se přírážka vybírá. O úrocích z prodlení a náhradních platí ustanovení zákona o přímých daních.

(4) Proti výměře přírážek lze se do 30 dnů po příslušném oznámení odvolati u předpisujícího činitele. Odvolání nemá účinku odkládacího; rozhoduje o něm s konečnou platností, pokud jde o přírážky k dani pozemkové, vybírané obcemi, bezprostřední úřad dohlédací, pokud jde o přírážky k ostatním státním daním (§ 1), finanční úřad I. stolice, který jest povinen vyžádati si dobré zdání příslušného samosprávného svazku, popírá-li se odvoláním platební povinnost. —

(5) Obecní zastupitelstvo může se nejméně dvou-třetinovou většinou všech členů usnésti, aby od počátku správního roku, který následuje po pravoplatnosti usnesení, byly výpočet, předpis a vybírání obecních přírážek k dani pozemkové přeneseny na činitele státní. Pravoplatné usnesení nelze později již měniti novým usnesením obecního zastupitelstva.

Prováděcí nařízení k § 5.

(1) Usnesení obce, že se výpočet, předpis a vybírání obecních přírážek k dani pozemkové přenáší na úřady státní, třeba oznámiti finančnímu úřadu II. stolice s doklady, že předepsaným formálním náležitostem bylo vyhověno a že usnesení nabylo právní moci.

(2) Vybírá-li obec přírážky k dani pozemkové sama, zašle jí každoročně příslušný berní úřad výkaz poplatníků daně té s udáním přírážkové základny (bez 1.5% zvláštního příspěvku podle § 105, odst. 2., zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.). Změny nastalé v osobách poplatníků nebo předmětu daňovém za berního roku se obcí sdělují jen tehdy, mají-li účinek na předpis daně na dotyčný rok (§107, odst. 3., zákona č. 76/1927 Sb. z. a n.).

(3) Odpis nebo prominutí daně má podle § 276, odst. 7., zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. v zápětí i odpis nebo prominutí přírážek; sleva daně pozemkové při poškození lesů nemá však podle § 116, odst. 2., zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. vlivu na předpis přírážek.

(4) Pro obec, jež vybírá přírážky k dani pozemkové sama, vymáhá je též úřad, který vymáhá daň státní; žádá-li obec za vymáhání těchto přírážek, je povinna vymáhajícímu úřadu

(§ 345 zákona č. 76/1927 Sb. z. a n.) prokázati, že přírážky poplatníkovi řádně předepsala, a předložití výkaz nedoplatků.

(⁵) O placení úroků z prodlení a úroků nahrazovacích platí ustanovení §§ 271 a 272 a §§ 293 až 297 zákona číslo 76/1927 Sb. z. a n. Vybírali obecní přírážky k dani pozemkové obec sama, nastává povinnost platiti úroky z prodlení a nahrazovací, jen pokud jde o poplatníky, u nichž roční předpis přírážek k dani pozemkové v obci přesahuje částku 500 Kč. Úroky z prodlení z obecních přírážek k dani pozemkové, vybíraných obcemi, připadají obcím a obec platí též úroky nahrazovací z těchto přírážek. Vládou stanovená výše úroků z prodlení a nahrazovacích pro přímé daně státní platí též pro úroky z obecních přírážek k dani pozemkové, vybíraných obcemi.

(⁶) Vyměření přírážek, vybíraných státní finanční správou, oznámí se poplatníkům stejným způsobem, jako vyměření příslušné státní daně a zároveň s oznámením tohoto vyměření. Obecní přírážky k dani pozemkové, jež si obec vybírá sama, oznámí obec obdobným způsobem zvláště. Třicetidenní lhůta pro podání odvolání proti výměře přírážek jest lhůtou praeklusivní. Pro počítání lhůty té jsou směrodatny předpisy, platné pro úřady, u nichž se odvolání podává. Zřejmé chyby početní neb omyly v psaní může opravití předpisující činitel.

(⁷) O odvolání proti výměře obecních přírážek k dani pozemkové, vybíraných obcemi, rozhoduje s konečnou platností bezprostřední úřad dohlédací a po účinnosti zákona č. 125/1927 Sb. z. a n. okresní úřad, pokud se týče, jde-li o města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem), zemský úřad. O odvolání proti výměře přírážek, vybíraných finanční správou státní, rozhoduje s konečnou platností finanční úřad I. stolice. Popírá-li se odvoláním povinnost platiti přírážky, jest povinen příslušný finanční úřad vyzádati si dobré zdání samostatných svazků, o jejichž přírážky jde.

§ 6. (¹) Vláda, pokud se týče úřady povolující přírážky jsou povinny sdělovati činitelům, vybírajícím přírážky, sazby povolených přírážek. Svazky územní samosprávy (§ 1, odst. 1.) jsou povinny činitelům, kteří pro ně vybírají přírážky k přímým daním, oznámiti vždy nejdéle do konce března výši rozpočtové úhrady z těchto přírážek. Nebyly-li přírážky na běžný správní rok od té doby ještě povoleny, nebo jde-li o přírážky, k jejichž vybírání není třeba povolení, dlužno předložití doklad, že o povolení přírážek

a v jaké výši bylo zažádáno, pokud se týče oznámiti usnesené sazby přírážek.

(²) Nebude-li ustanovení odst. 1. vyhověno, zastaví jmenovaní činitelé odvod přírážek za měsíc březen a další až na dobu, kdy ustanovení tomuto bude vyhověno. Výjimky může ze závažných důvodů povolití finanční úřad II. stolice.

(³) Pokud nedošlo oznámení úřadu přírážky povolujícího o přírážkách na běžný správní rok povolených nebo oznámení toho kterého svazku o usnesených sazbách přírážek, k jejichž vybírání není třeba povolení, dlužno přírážky bez újmy ustanovení odst. 2. odváděti podle sazby předešlého roku, nejvýše však v sazbách podle § 1, odst. 1. až 3. a 6. přípustných. Došlo-li oznámení o sazbách přírážek vyžadujících povolení, avšak usnesených sazbou nižší než v roce předešlém, dlužno přírážky na běžný rok až do rozhodnutí o jejich povolení odváděti touto sazbou nižší.

(⁴) Ustanovení tohoto paragrafu nevztahují se na obecní přírážky k dani pozemkové, vybírané obcemi. —

Prováděcí nařízení k § 6.

Odst. 1. (¹) Usnesení vlády o povolených sazbách zemských přírážek sdělí ministerstvo financí finančním úřadům II. stolice, aby vrozuměly činitele, vybírající tyto přírážky. Okresní a zemské výbory vrozumí o sazbách přírážek jimi povolených činitele ty přímo.

(²) Usnese-li se zastupitelstvo některého samosprávného svazku na vybírání přírážek v sazbách, k jejichž vybírání není třeba povolení, jest povinností dotčeného svazku oznámiti nejdéle do konce března běžného roku sazby usnesených přírážek činitelům vybírajícím přírážky. Tutěž povinnost mají svazky, kterým do jmenované lhůty nebyly vyšší přírážky ještě povoleny, při čemž mají předložití doklad, že o povolení přírážek a v jaké výši žádaly (na př. opis usnesení zastupitelstva a opis žádosti o povolení přírážek).

(³) Bylo-li proti usnesení o obecním nebo okresním rozpočtu podáno odvolání a byly-li sazby usnesených přírážek

změněny, jest tyto změny též sdělovati příslušným výběrčím činitelům.

(¹) Svazky územní samosprávy mají dále povinnost oznámiti výběrčím činitelům nejdéle do konce března běžného roku výši úhrady z přírážek, s níž se v upraveném rozpočtu počítá. Za rozpočtovou úhradu z přírážek považuje se všechno očekávaný příjem z přírážek pro rozpočtový rok. Vybíralí si obec sama obecní přírážky k dani pozemkové, neděluje jí sazbu ani rozpočtovou náhradu z těchto přírážek činitelům, vybírajícím daň státní.

(²) Země vyhoví povinnosti podle § 6, odst. 1., příslušným oznámením finančnímu úřadu II. stolice.

Odst. 2. a 3. (¹) Prokáže-li územní svazek, že nemůže z důvodů závažných v dané lhůtě (do konce března) vyhověti povinnosti, stanovené v § 6, odst. 1., může finanční úřad II. stolice povolit, aby se mu přírážky dále odváděly buď zcela anebo v míře zmenšené anebo jen po určité době.

(²) Činitelé, vybírající přírážky samosprávných svazků, odvádějí přírážky po dobu, než dojde oznámení podle § 6, odst. 1., nejdéle však do konce března běžného roku, podle sazeb předešlého roku, nejvýše však v sazbách uvedených v § 1, odst. 1. až 3. a 6. Nepřihlíží se tudíž ke zvýšení přírážek, přípustnému podle § 1, odst. 5., k úhradě úroků a splátek ze zápujček při přírážkách obecních a okresních. Poněvadž sazba podle § 1, odst. 3., není pevná, bude přírážky k dani číňovně prozatím odváděti podle sazby předešlého roku, nejvýše však v sazbách, přípustných podle § 1, odst. 1. a 6.

(³) Při odvodu přírážek sráží se z plateb na zemské (župní) přírážky ve prospěch státu 30%, a z plateb na obecní přírážky částka, rovnající se 10% daně pozemkové, předepsané v obci z veškeré půdy kromě lesů (§ 2).

§ 7. (¹) Činitelé, vybírající přírážky, budou z výtěžku plateb na přírážky obecní poukazovati obcím měsíčně nejvýše jednu dvanáctinu oznámených rozpočtových úhrad z přírážek. Jen výjimečně, prokáže-li obec, že na úhradu rozpočtových vydání nestačí v některém měsíci dvanáctina rozpočtové úhrady z přírážek, může finanční úřad II. stolice nebo úřad jím zmocněný na dotčený měsíc povolit v mezích plateb a nezbytně nutné potřeby poukaz přírážek nad jednu dvanáctinu.

(²) Částky, o které by výtěžek plateb na příráž-

ky v tom kterém roce převyšoval míru, stanovenou v odst. 1., budou obcím po vyrovnání případných přeplatků z dřívější doby poukazovány k výplatě dodatečně s přírážkovým přidělem za měsíc listopad a musí jich býti použito především k zaplacení dluhů, jinak k úhradě řádných rozpočtových schodků a k snížení přírážek roku následujícího, případně i let příštích; v poslednějším případě musí býti v mezidobí uloženy na úrok. O zmíněném dodatečném poukazu budiž zpraven bezprostřední dohlédací úřad.

Prováděcí nařízení k § 7.

(¹) Vybrané přírážky k daním přímým poukazují se samosprávným svazkům měsíčně a odvod řídí se platbami se zřetelem na běžný předpis přírážek a na případné nedoplatky nebo přeplatky z doby minulé.

(²) Dokud nedojde oznámení o výši rozpočtové úhrady z přírážek za běžný rok, počínajíc rokem 1929, budou obecní přírážky za leden a únor odváděny nejvýše jednou dvanáctinou rozpočtové úhrady z přírážek z předešlého roku.

(³) Dostalo-li se obci v některém měsíci méně než jedna dvanáctina rozpočtové úhrady z přírážek, může jí býti rozdílnahrazen v přídělech za další měsíce.

§ 8. (¹) Starosta obce (úřadující náměstek), který do lhůty stanovené okresním výborem neprovede bez omluvných důvodů příkazů podle § 3, odst. 8., může býti okresním úřadem potrestán pořádkovou pokutou do 5000 Kč. Ustanovení obecních zřízení o sesazení s úřadu zůstávají nedotčena. Na okolnosti tyto musí při stanovení lhůty býti upozorněno.

(²) Pořádkové pokuty, uložené podle předchozího odstavce, připadají pokladně okresního výboru.

Prováděcí nařízení k § 8.

(¹) Lhůty k provedení opatření, nařízených obcím podle § 3, odst. 6. a 7., stanoví okresní výbor. Jde-li o dávky nebo poplatky, jež na návrh úřadu povolujícího přírážky povoluje vláda, je pro vybírání dávky nebo poplatku směrodatnou lhůta, uvedená ve schválených pravidlech. Pravidla musí býti v obci

po 14 dní veřejně vyhlášena (§ 43, odst. 3. zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.).

(²) Uložení a vymáhání pořádkové pokuty řídí se předpisy, platnými pro politické úřady.

Příděly.

§ 9. (¹) Obcím, které v roce předcházejícím rok berní vybíraly více než 150% obecních přírážek, přikazuje se celá splatná daň domovní v té které obci na berní rok předepsaná.

(²) Při přírážkách odstupňovaných (§ 1, odst. 7.) rozhoduje výměra přírážky nejnižší. K výši přírážky k dani činžovní se nehledí.

(³) Skládá-li se obec z několika osad anebo byla-li utvořena sloučením několika obcí, a jestliže tyto územní části podržely vlastnictví a správu svého majetku, takže v důsledku toho se v nich vybírá přírážka v různé výši, má nárok na příděly podle odst. 1. jen ta územní část, ve které se vybírá přírážka ve výši v odstavci tom označené a jen z daně, v územní části té předepsané.

(⁴) Městům, v nichž je sídlo zemské politické správy, přísluší příděl podle odst. 1., nehledíc na výši obecních přírážek.

Prováděcí nařízení k § 9.

(¹) Domovní daní rozumí se daň činžovní, třídní a pokud dotčené dočasné výhody podle čl. III., odst. 2., uváděcích ustanovení k zákonu č. 76/1927 Sb. z. a n. ještě trvají, také 5%ní, nebo na 5% snížená daň činžovní. Obecní přírážkou rozuměti jest, pokud jde o rok 1927, směrodatný pro poskytnutí přídělu na rok 1928, i obecní přírážku školní. Jsou-li přírážky odstupňovány proto, že se k některému druhu daní vybírají příspěvky podle §§ 25 nebo 26 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. nebo (na rok 1927) v důsledku ustanovení § 30, odst. 2. a 3., téhož zákona, je rozhodnou výměra přírážky nejnižší; k výši přírážek k dani činžovní se však nehledí.

(²) Splatnou daní domovní rozumí se daň ke skutečnému placení předepsaná na rozdíl od daně ideální z domů osvobozených, vyměřované na přechodnou dobu (čl. III., odst. 2.,

uváděcích ustanovení k zákonu č. 76/1927 Sb. z. a n.) pouze za účelem předpisu přírážek samosprávných svazků.

§ 10. (¹) Zemské výbory budou spravovati zvláštní fond, jemuž připadnou:

1. Splatná daň domovní, předepsaná na leta 1928 a další obvodu té které země v obcích neb osadách, které podle ustanovení § 9 nemají nároku na příděl z daně té;

2. 1.5% zvláštní příspěvek podle § 105, odst. 2. zákona o přímých daních, předepsaný na leta 1928 a další v obvodu té které země, po srážce částky, přidělené fondu, označenému v § 108 zákona o přímých daních;

3. část obecních přírážek ku všeobecné a zvláštní dani výdělkové (§ 58, odst. 6. a § 85, odst. 6. zákona o přímých daních);

4. tyto roční příděly z daně z obratu a přepychové:

fondu při zemském výboru	
v Čechách	103,374.800 Kč
na Moravě se Slezskem	40,650.500 Kč
na Slovensku	14,564.000 Kč
v Podkarpatské Rusi	1,410.700 Kč

Příděly fondů sníží se o částky, vypadající na služební, odpočivné a zaopatřovací platy zaměstnanců okresů a jejich pozůstalých, jichž placení při organizaci politické správy převezme stát.

(²) Zemské výbory budou z fondu, označeného v odstavci 1., poskytovatí příspěvky oněm obcím a okresům svého obvodu, jichž upravená rozpočtová potřeba nemohla býti zcela uhrazena přes to, že výměry přírážek podle § 1 bylo plně využito a v obcích byly též zavedeny vhodné dávky i poplatky. — Ustanovení tohoto odstavce nevztahuje se na hlavní město Prahu.

(³) Obce, žádající za příděl z fondu, jsou povin-

ny předložiti svoje rozpočty okresnímu úřadu v nepřekročitelné lhůtě do 30. listopadu roku předcházejícího rok rozpočtový. Okresní úřad předloží tyto rozpočty, podle § 3, odst. 6. a 7. upravené, s celkovým přehledem rozpočtů a s případnými vyjádřeními (§ 3, odst. 7.) zemskému úřadu nejdéle do konce ledna. Do téhož dne předloží své rozpočty okresy. Bezdůvodné nedodržení lhůty má za následek ztrátu nároku na přiděl z fondu.

(4) Z příspěvku podle odst. 2. jsou vyloučeny okresy, jejichž výbory jakožto bezprostřední dohlédací úřady nevykonaly řádně povinnosti, uložené jim v § 3, odst. 6. a 7., a obce i okresy, které neprovedly ustanovení § 3 zákona ze dne 21. prosince 1921, č. 495, a § 19 zákona ze dne 20. prosince 1922, č. 394 Sb. z. a n., pokud se týče § 212 zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n. o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platového zákona), jakož i obce a okresy, které bez závažných důvodů nepoužily možnosti, dané v §u 28 zákona ze dne 22. prosince 1924, č. 286 Sb. z. a n. o úsporných opatřeních ve veřejné správě.

(5) Při poskytování příspěvku podle odst. 2. přísluší zemským výborům co do úpravy rozpočtů stejná práva a povinnosti, jako výborům okresním (§ 3, odst. 6., 7. a 8.), jejichž opatření mohou k cíli dalšího snížení rozpočtového schodku měniti. Při rozdělování příspěvku dlužno po zjištění celkového nároku na fond dbáti toho, aby v mezích pohotových prostředků fondu byly především hrazeny náklady, k nimž jsou obce (okresy) po zákonu povinny anebo jež spočívají na jiném právním titulu; teprve ze zbývajících prostředků lze povolití příspěvky na ostatní náklady se zřetelem na jejich účelnost a se zřetelem na obce a okresy finančně slabé, zejména s nízkou přírážkovou základnou.

(6) O použití a stavu fondu jsou zemské výbory povinny předložiti do konce ledna každého roku ministerstvu financí zprávu, jejíž podrobnosti určí vládní nařízení.

Prováděcí nařízení k § 10.

Odst. 1. (1) Fond zřízený podle § 10 není právnickou osobou a nemůže se proto samostatně zavazovati. Správu vede zemský výbor, řídě se při svém jednání předpisy platného jednacího řádu. Pokud nenabude účinnosti zákon č. 125/1927 Sb. z. a n., pokud se týče nedojde k sloučení Moravy se Slezskem, platí pro přiděly fondu ustanovení § 27.

(2) Z přidělů, uvedených v § 10, odst. 1., č. 4., odečtou se služební, odpočivné a zaopatřovací platy zaměstnanců okresů a jejich pozůstalých, pokud jich placení při organizaci politické správy převezme stát.

Odst. 2. až 4. (1) Z fondu, utvořeného podle § 10 budou poskytovány příspěvky obcím s výjimkou hlavního města Prahy a okresům za podmínek v zákoně stanovených. Přípustná přírážková hranice musí být vyčerpána u všech daní bez rozdílu. Upraví-li zemský výbor obecní rozpočty a sníží-li schodky staveb, podniků a zařízení, k nimž bylo přihlíženo okresním výborem při povolení zvýšené přírážky podle § 1, odst. 5., zákona, snižuje vyplývající z toho přebytek nárok na fond.

(2) I. Nárok na přiděl ztrácí:

1. obce, které nepředložily žádosti o přiděl s rozpočty v nepřekročitelné lhůtě do 30. listopadu roku předcházejícího rok rozpočtový, je-li nedodržení této lhůty bezdůvodné. Bez důvodným nedodržením lhůty není nedodržení z důvodů omluvných. Nemohla-li obec předložiti žádost včas z důvodu, že v obci byly konány v říjnu nebo listopadu běžného roku volby nového obecního zastupitelstva, jest překročení lhůty omluvitelné zpravidla tenkrát, byla-li lhůta zákonem stanovená překročena nejvýše o 30 dní;

2. okresy, které bezdůvodně nepředloží do konce ledna rozpočtového roku své vlastní nebo rozpočty obcí svého obvodu. Lhůta do konce ledna platí s výjimkou hlavního města Prahy též pro města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem).

II. Z přidělu jsou vyloučeny:

1. obce a okresy, jichž rozpočty po provedené úpravě vykazují rozpočtovou rovnováhu nebo přebytek;
2. obce a okresy, které bez závažných důvodů nepoužily

možností, dané jim v § 28 zákona ze dne 22. prosince 1924, č. 286 Sb. z. a n., o úsporných opatřeních ve veřejné správě;

3. obce a okresy, které neprovedly ustanovení ostatních zákonů, uvedených v § 10, odst. 4.;

4. okresy, jejichž výbory jakožto bezprostřední dohlédací úřady nevykonaly řádně povinnosti, uložené jim v § 3, odst. 6. a 7.

Odst. 5. ⁽¹⁾ Zemským výborem zamýšlené zavedení nebo zvýšení dávek a poplatků a zamýšlené změny v rozpočtech musí být dotčeným okresům a obcím sděleny, aby se o nich do 14. dnů vyjádřily.

⁽²⁾ Opatření zemského výboru, kterým obce a okresy jsou povinny vyhověti, nahrazují usnesení zastupitelských shodů a v příčině dávek a poplatků i povolovací řízení.

⁽³⁾ Po provedené úpravě rozpočtů vyřadí zemský výbor obce a okresy, jež ztratily nárok na příděl nebo jsou z něho vyloučeny. U zbývajících obcí a okresů bude třeba zjistiti jednak celkový nárok na fond, jednak zvláště onu neuhrazenou část potřeby (řádné i mimořádné), která připadá na vydání, k nimž jsou obce (okresy) po zákonu povinny nebo jež spočívají na jiném právním titulu, poněvadž k úhradě těchto nákladů je fond určen v prvé řadě. Při rozdělování příspěvku dlužno v mezích zákona dbáti toho, aby předem byl brán zřetel na obce a okresy finančně slabé, zejména s přírážkovou základnou v poměru obyvatelstva nízkou.

Odst. 6. Zpráva, kterou mají zemské výbory podati do konce ledna ministerstvu financí, musí obsahovati:

1. veškeré příjmy fondu za uplynulý rok podle jednotlivých druhů (§10, odst. 1., č. 1. až 4.);

2. celkovou výši povolených příspěvků, a sice:

- a) obcím,
- b) okresům;

3. počet všech a) obcí, b) okresů, jež činily nárok na fond, s uvedením celkové částky požadovaných příspěvků, a to zvláště pro obce a pro okresy. Z požadovaných příspěvků jest uvéstí zvláště částky, jež byly uznány za náklady, k nimž jsou obce nebo okresy po zákonu povinny anebo jež spočívají na jiném právním titulu, a to zvláště u obcí a okresů;

4. jmenovitě jest uvéstí obce a okresy, jež činily nárok na fond v částece převyšující základnu přírážkovou;

5. počet a) obcí, b) okresů, které rozhodnutím zemského výboru byly buď po konečné úpravě rozpočtu nebo z důvodů uvedených v § 10, ods. 4., z příspěvků vyloučeny nebo které z důvodů uvedených v § 10, odst. 3., ztratily nárok na příděl;

6. počet všech a) obcí, b) okresů, jež se domáhaly příspěvku při zvýšených přírážkách podle § 1, odst. 5.

§ 11. ⁽¹⁾ Pokud rozpočtová potřeba země České, Moravsko-slezské, Slovenské a Podkarpatoruské nemohla být zcela uhrazena přes to, že výměry přírážek podle § 1 bylo plně využito, může vláda při schvalování zemských rozpočtů na návrh ministerstva vnitra rozdělit mezi jmenované svazky podle potřeby příděl z daně z obratu a přepychové do nejvyšší roční částky 140,000.000 Kč. Příděl tento sníží se o částky, vypadající na služební, odpočivné a zaopatřovací platy zemských zaměstnanců, jichž placení při organisaci politické správy převezme stát.

⁽²⁾ Pokud rozpočtová potřeba hl. města Prahy nemohla být zcela uhrazena přes to, že výměry přírážek (§ 1) bylo plně využito a že byly též zavedeny vhodné dávky a poplatky, může po úpravě rozpočtu ministr financí povoliti jmenovanému městu příděl z daně z obratu a přepychové až do nejvyšší roční částky 10,000.000 Kč.

Prováděcí nařízení k § 11.

⁽¹⁾ Příděl z daně z obratu a přepychové nutno vedle částek vypadajících na služební, odpočivné a zaopatřovací platy zemských zaměstnanců a jejich pozůstalých, jichž placení při organisaci politické správy převezme stát, zkrátiti dále o částky, vypadající na rok 1927 na zemské fondy pro stálé ubytování četnictva (§ 22, odst. 4.).

⁽²⁾ Právo povolovati hlavnímu městu Praze obecní přírážky, po případě upravovati rozpočet přísluší v mezích § 3 zemskému výboru, jakožto bezprostřednímu a vyššímu dohlédacímu úřadu (§ 3, odst. 5.). Příděl povoluje však ministr financí.

§ 12. ⁽¹⁾ Příděly podle §§ 9 až 11 budou finančními úřady poukazovány, pokud se týče k dobru sčítovány v čtvrtletních pozadu splatných lhůtách.

⁽²⁾ Konečné sčítování podle čl. I., § 6, odst. 2. zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 334 Sb. z. a n., kte-

rým se přikazuje samosprávným svazkům výnos některých státních daní a mění se v Čechách, na Moravě a ve Slezsku sazba domovní daně třídní, budíž provedeno co do plateb konaných na předpisy příslušných daní na leta 1921 až 1927 včetně.

§ 13. Podíl na celkové roční částce 7,000.000 Kč podle ustanovení čl. I., § 2, zákona č. 334/1921 Sb. z. a n. bude v dosavadní výměře přikazován zemským fondům českému a moravsko-slezskému, nemocničnímu fondu pražskému a brněnskému.

§ 14. Zvláštní přírážku k dani z lihu, zavedenou ve prospěch zemí, pokud se týče žup, článkem III. zákona ze dne 22. prosince 1920, č. 687 Sb. z. a n., jímž se ruší nebo mění některá ustanovení zákona o dani z lihu, rozdělí mezi dotčené samosprávné svazky počínajíc rokem 1928 ministr financí, a to zpolovice v poměru běžné rozpočtové potřeby z roku 1926, zpolovice v poměru výtěžku daně z lihu vždy za předešlý rok v tom kterém území.

Prováděcí nařízení k § 14.

Běžnou rozpočtovou potřebou rozumí se potřeba bez investic.

Ustanovení závěrečná.

§ 15. § 25 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. se doplňuje takto:

Vyjádří-li se o zamýšleném opatření záporně zájemníci, kteří by dohromady platili více než polovinu potřebného nákladu, jest provedení opatření vázáno schválením okresního výboru, a jde-li o města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem) zemského výboru.

Prováděcí nařízení k § 15.

Usnesení obecního zastupitelstva o opatření, k jehož úhradě má sloužiti příspěvek podle § 25 zákona č. 329/1921

Sb. z. a n., musí býti zájemníkům sděleno (vyhláškou, oběžníkem a pod.) s rozvrhem příspěvku a s udáním lhůty, do které zájemníci se mohou o zamýšleném opatření vyjádřiti. Vyjádřili-li se proti zamýšlenému opatření zájemníci, kteří podle rozvrhu mají platiti více než polovinu příspěvku, může se usnesení provésti jen tehdy, když ho schválí okresní výbor, a jde-li o města s vlastním statutem (se zřízeným magistrátem), zemský výbor. Rozvrh příspěvku a jeho výše schválení nepodléhá.

§ 16. § 26, odst. 3. zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. bude zníti:

(³) Výše, rozvrh a způsob placení budtež sjednány dohodou se zájemníky. Za dohodu se pokládá souhlas zájemníků, na něž by připadly alespoň dvě třetiny těchto příspěvků. Nedojde-li k dohodě, jest k stanovení výše, rozvrhu a způsobu placení třeba schválení zemského výboru.

§ 17. § 27 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. pozbývá platnosti na leta 1928 a další.

Prováděcí nařízení k § 17.

(⁴) Při sestavování rozpočtu na rok 1928 a další lze sice do úhrady zařaditi dlužné příspěvky podle § 27 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. za léta minulá, nikoliv však příspěvky pro rok rozpočtový.

(²) Od státních podniků, jež jsou osvobozeny od daně výdělkové (železnice a jiné), nelze podle § 27, odst. 3., zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. požadovati příspěvků již ani pro rok 1927.

§ 18. Pokud se týče drah, o nichž jednájí zákony ze dne 31. října 1906, č. 212 ř. z., ze dne 2. srpna 1908, č. 169 ř. z. a ze dne 27. března 1909, č. 46 ř. z. o nabytí některých drah státem, jest státní železniční správa povinna, počínajíc rokem 1927, platiti po 10 let na základě předpisu výdělkové daně na rok 1907 obecní přírážky oněm obcím, jež na tomto předpisu byly zúčastněny. Tato přírážková základna snižuje se počínajíc rokem 1928 každoročně o jednu desetinu předpisu na rok 1907.

Prováděcí nařízení k § 18.

(¹) Jde o severní dráhu Ferdinandovu, českou severní dráhu, státní, severozápadní a jiho-severo-německou spojovací dráhu. Přírážky budou se platit u činitelů, pověřených vybíráním státních daní, ve lhůtách, v nichž je splatna zvláštní daň vydělková.

(²) Na tyto přírážky vztahují se ustanovení § 5, odst. 1. až 4.

§ 19. O všech příjmech a vydáních každého samosprávného svazku jest sestavit každoročně jednotný rozpočet.

Prováděcí nařízení k § 19.

(¹) Rozpočty musí být každoročně sestaveny o všech příjmech a vydáních, jak řádných, tak i mimořádných a investičních. Nelze tudíž sdělovati zvláštní rozpočty o jednotlivých hospodářských odvětvích na př. silničním, chudinském, školním.

(²) Do rámce jednotného rozpočtu spadají také podniky, ústavy, fondy a pod. dotyčného samosprávného svazku. Jednotnost rozpočtu není na závadu, jsou-li podrobnosti hospodaření podniků, ústavů a fondů uvedeny ve zvláštních přílohách, tvořících nerozlučnou součást rozpočtu.

§ 20. Obce a okresy, jichž roční potřeba na úrok a splátky ze zápůjček vyžaduje kromě výtěžků kmenového jmění k tomuto účelu použitých více než 50 procent přírážkové základny v průměru tří let, jež předcházejí rok, v němž se dotyčný svazek o zápůjčce usnáší, smí nové zápůjčky uzavíratí jen tehdy, jde-li o opatření úhrady na nutná vydání, způsobená vyšší mocí, nebo nařízením nadřízených úřadů, podle zákona, nebo o vydání na zařízení, o němž bude náležitě prokázáno, že jeho výnosem bude úrokování a splácení zápůjčky zaručeno. K potřebě na úrok a splátky ze zápůjček obecních a okresních staveb, podniků a jiných zařízení, jež mají rozpočtovou rovnováhu nebo přebytek, se při ustanovení meze 50% nehledí. Jinak se k potřebě této přihlíží, nejvýše však do částky rozpočtového schodku jednotlivých staveb, podniků a jiných zařízení.

Prováděcí nařízení k § 20.

(¹) Aby se vyšetřilo, zda roční potřeba na úrok a splátky ze zápůjček vyžaduje více než 50% přírážkové základny v průměru tří let, jež předcházejí rok, v němž se obec (okres) o zápůjčce usnáší, třeba předem zjistiti celkovou rozpočtovou potřebu na úrok a úmor dluhů. Při tom se nepřihlíží k potřebě na úrok a úmor zápůjček na stavby, podniky a zařízení, jež mají rozpočtovou rovnováhu nebo přebytek; nemají-li rozpočtové rovnováhy nebo přebytku, přihlíží se k potřebě té, nejvýše však jen do částky rozpočtového schodku staveb, podniků a zařízení. (Má-li na př. vodárna na úrok a úmor dluhů rozpočteno 10.000 a rozpočtový schodek činí 2.000 Kč, přihlíží se jen k této poslední částce; má-li na úrok a úmor rozpočteno 5.000 a schodek činí 10.000 Kč, přihlíží se k částce 5.000 Kč.)

(²) Od celkové potřeby, takto zjištěné, odečte se částka, které se použije k úhradě úroku a úmoru z výtěžku kmenového jmění. Teprve zbývající potřeba na úrok a úmor dluhů přichází v úvahu při posouzení, zda potřeba ta převyšuje 50% přírážkové základny. V kladném případě mohou nové zápůjčky býti uzavírány jen na úhradu nutných vydání, způsobených vyšší mocí (na př. povodní, požárem), nařízením nadřízených úřadů, podle zákona, nebo na úhradu vydání na zařízení, o němž bude náležitě prokázáno, že jeho výnosem bude úrokování a splácení zápůjčky zaručeno.

(³) Ustanovení § 5, odst. 1., zákona č. 329/1921 Sb. z. a n. zůstává nedotčeno.

§ 21. Na ošetrovací útraty ve veřejných nemocnicích, porodnicích a ústavech pro choromyslné, pokud jich nelze vymoci na ošetřovaném anebo na jiných fyzických nebo právnických osobách (korporacích, spolicích, nemocenských pojišťovnách a pod.), jež jsou podle zákona nebo z jiného právního titulu povinny je nésti, jsou obce povinny přispívati dvacetí procenty ošetrovacích útrat, vzešlých za jejich příslušníky pro roky 1928 a další. Tento příspěvek nepovažuje se za chudinské opatření osoby ošetřované. Tato povinnost obcí odpadá, jde-li o ošetrovací útraty za léčení chorob nakažlivých ve veřejných nemocnicích.

Prováděcí nařízení k § 21.

(¹) Příspěvek 20% na ošetrovací útraty v tuzemských veřejných nemocnicích, porodnicích a ústavech pro choromyslné předpisuje obcím za jejich příslušníky a vybírá od těchto obcí na Slovensku a v Podkarpatské Rusi ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, v Čechách, na Moravě a Slezsku zemský výbor.

(²) Seznam nakažlivých chorob vyhlásí vhodným způsobem ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

(³) Příspěvky předpisují se platebními rozkazy obcím v obdobích, které určí orgány uvedené v odst. 1.

(⁴) Předepsaný příspěvek jest zapraviti do 30 dnů ode dne doručení platebního rozkazu. Spory o povinnost obcí platiti příspěvek rozhodují politické úřady.

§ 22. (¹) Veškeré náklady stálého ubytování četnictva v celém území republiky hradí pro rok 1928 a další stát, na nějž přechází vlastnictví veškerého movitého zařízení, sloužícího ubytování četnictva.

(²) Podrobnější předpisy určí se vládním nařízením.

(³) Všechna práva v příčině nájmu místností četnictva, jež přísluší zemím z dosavadních nájemních smluv, pokud se týče z dosavadního nájemního poměru, přecházejí dnem 1. ledna 1928 na stát.

(⁴) O částku vypadající ročně na zemské fondy pro stálé ubytování četnictva sníží se přiděly státní zemím (§ 11, odst. 1.).

Prováděcí nařízení k § 22.

(¹) K nákladům stálého ubytování četnictva náležejí zejména:

1. náklady na novostavby, případně koupě příslušných budov;

2. nájemné včetně veřejných dávek z budov nebo částí budov najatých, pokud je k nim povinen uživatel budovy;

3. udržovací náklady budov a místností, pokud jdou na vrub státu;

4. výlohy na vnitřní zařízení;

5. výlohy za čištění a osvětlování místností;

6. dopravní výlohy za přesídlení četnických útvarů.

(²) Na stát přechází od 1. ledna 1928 bez náhrady vlastnictví veškerého movitého zařízení sloužícího ubytování četnictva, pokud bylo opatřeno z prostředků zemských. Toto zařízení seznamená se za účasti zástupců zemí na podkladě inventářů, vedených u zemských četnických velitelství v Čechách, na Moravě a Slezsku.

(³) Všechna práva v příčině nájmu místností četnictva, jež přísluší zemím z dosavadních nájemních smluv, pokud se týče z dosavadního nájemního poměru, přecházejí dnem 1. ledna 1928 na stát. Stát přejímá také všechny povinnosti, jež v příčině nájmu místností četnictva vyplynou počínaje 1. lednem 1928 z dosavadních nájemních smluv, pokud se týče z dosavadního nájemního poměru.

(⁴) Ministerstvo vnitra ustanoví, zdali a jakou náhradu jsou povinni platiti za místnosti, přenechané k obývání, příslušníci četnictva, kteří jsou povinni bydleti v kasárnách.

§ 23. Ministr financí se zmocňuje, aby stanovil, zda, do jaké míry a za jakých podmínek lze po dobu tří let od účinnosti tohoto zákona zákonně přirážky k daním výnosovým, které platí poplatníci na Slovensku a v Podkarpatské Rusi na náklady církevních škol, započítati do výměry přirážek, rozhodných pro přípustnost příspěvku z fondu podle § 10.

§ 24. (¹) Při každém obecním zastupitelstvu v obcích majících podle posledního sčítání lidu nejméně 10.000 obyvatel, budiž ustanoven úředník pro obor služby konceptní; v obcích menších přísluší obecnímu zastupitelstvu usnáseti se podle ustanovení § 212 platového zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n. o tom, mají-li býti zřízena místa úřednická vůbec a jaká, vydati bližší pravidla o ustanovení úředníků a o jejich služebních požitcích a právních nárocích.

(²) Úředníkem pro obor služby konceptní může býti ustanoven pouze ten, kdo prokáže se kvalifikací získanou na některé československé fakultě věd právních a státních a před 28. říjnem 1918 i na některé fakultě věd právních a státních v bývalém mocnářství rakousko-uherském nabytím hodnosti doktor-

ské nebo úspěšným složením teoretických státních zkoušek požadovaných pro způsobilost k veřejné službě.

(³) Práva nabytá úředníků již ustanovených, odpovídající předpisům dosud platným, nejsou tím dotčena.

§ 25. Svazky územní samosprávy jsou povinny předkládati ministerstvu financí výkazy o výši a druhu svých příjmů a vydání a o stavu jmění a dluhů. Podrobnosti určí vládní nařízení.

Prováděcí nařízení k § 25.

Výkazy o výši a druhu příjmů a vydání a o stavu jmění a dluhů mají se týkati všech hospodářských odvětví čítajíc v to i podniky, ústavy a fondy, a to jak příjmů a vydání řádných, tak i mimořádných a investičních a dluhů dlouhodobých i přechodných. Svazky územní samosprávy jsou též povinny podávati žádaná vysvětlení. Mohou býti požadována data jak podle rozpočtů, tak i skutečné výsledky podle účtů. Vzory pro výkazy stanoví ministerstvo financí.

§ 26. Pokud okresní, pokud se týče zemské výbory nebudou v některém území ještě ustaveny a zvláštním zákonem nebude jinak stanoveno, vykonávají působnost, která podle tohoto zákona přísluší okresním výborům — bezprostřední, působnost, která přísluší zemským výborům — vyšší úřady dohlédací (§§ 48 a 58 zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.). Až do účinnosti zákona o organizaci politické správy vztahují se ustanovení zákona o přírážkách zemských obdobně na přírážky župní a ustanovení o přírážkách okresních na okresní přírážky silniční.

§ 27. Pokud nenabude účinnosti zákon o organizaci politické správy, pokud se týče nedojde k sloučení Moravy se Slezskem, dostane se fondům, jež se zřídí při vyšších dohlédacích úřadech, z přidělů, označených v § 10, odst. 1., č. 1. až 3., částek připadajících na jejich obvod, a z přidělu, uvedeného v § 10, odst. 1., č. 4., pro Moravu, částka 6,266.700.— Kč zemi

Slezské, z přidělu pak, uvedeného pro Slovensko, částka

3,354.700	Kč	pro	župu	XV.
3,735.700	»	»	»	XVI.
1,564.800	»	»	»	XVII.
1,744.800	»	»	»	XVIII.
1,655.400	»	»	»	XIX. a
2,508.600	»	»	»	XX.

§ 28. Ustanovení §§ 3, 4, 8, 17, 19 a 20 mají na území Podkarpatské Rusi platnost, dokud zákon jejího sněmu v mezích jeho působnosti jinak neustanoví.

§ 29. (¹) Ustanovení tohoto zákona nabývají účinnosti dnem 1. ledna 1928 s tou úchytkou, že opatření, jež zákon ku včasnému provedení předpokládá již v roce předchozím, budou již ode dne vyhlášení účinná podle předpisu zákona tohoto.

(²) S výhradou použití na dřívější případy pozbývají zároveň platnosti všechna ustanovení zákonů a nařízení, jež se týkají předmětů, upravených tímto zákonem, zejména:

a) ze zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.:

§ 27,

§ 30, odst. 2. a 3.,

§ 31,

§ 42, pokud se týká přírážek k daním přímým,

§ 49,

§ 57, odst. 3.;

b) ze zákona č. 334/1921 Sb. z. a n.:

čl. I. §§ 1 a 3 až 6;

c) § 16 zákona ze dne 6. února 1920, č. 116 Sb. z. a n., o organizaci a působnosti ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy a místních výborů;

d) § 30 zákona ze dne 13. července 1922, č. 243 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě zřízení obcí na Slovensku a § 1, č. 5. zákona ze dne 31. března 1925,

č. 62 Sb. z. a n., jímž se s prozatímní platností upravují některá ustanovení obecního zřízení v Podkarpatské Rusi;

mění, pokud se týče doplňují se zejména :

a) ze zákona č. 329/1921 Sb. z. a n.:

§ 7, odst. 2., 3. a 6.,

§ 23, odst. 1., č. 2. a 4. a odst. 2.,

§ 25,

§ 26, odst. 3.;

b) § 39 zákona ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé, pak §§ 40 a 80 téhož zákona, pokud jednájí o odvolání proti přírůžkám;

c) § 40 obecního zřízení českého ze dne 16. dubna 1864, č. 7 čes. z. z., § 38 obecního zřízení moravského ze dne 15. března 1864, č. 4. mor. z. z., § 38 obecního zřízení slezského ze dne 15. listopadu 1863, č. 17. slezs. z. z.,

§ 12 zákona ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice, a tímto odpovídající ustanovení obecních řádů měst s vlastním statutem (se zřízením magistrátů), pokud jde o odvolání proti výměře obecních přírůžek,

§ 10, odst. 2. a 3. zákona ze dne 6. února 1920, č. 114 Sb. z. a n., kterým se sousední obce slučují s Prahou;

d) §§ 77 zákona ze dne 25. července 1864, č. 27 čes. z. z. o zastupitelstvu okresním, čl. XXIV. zákona ze dne 5. března 1862, č. 18 ř. z., jímž se vyměřují základní pravidla, dle nichž se mají uspořádati záležitosti obecní (pokud jde o odvolání proti usnesení okresního zastupitelstva ve věci obecních přírůžek);

e) §§ 12 až 14 zákona ze dne 24. února 1873, č. 16 čes. z. z., kterým se upravuje zřizování, vydržo-

vání a navštěvování veřejných škol obecných a § 11 téhož zákona ve znění zákona ze dne 11. září 1880, č. 85 čes. z. z.;

f) § 42 zákona ze dne 24. ledna 1870, č. 17 mor. z. z., kterým se pořádá zakládání, vydržování a návštěva veřejných škol obecných, ve znění zákona ze dne 27. listopadu 1905, č. 4 mor. z. z. z r. 1906;

g) §§ 37 a 38 zákona ze dne 6. listopadu 1901, č. 41 slezs. z. z. o zřizování, navštěvování a vydržování veřejných škol obecných;

h) zák. čl. XXXVIII/1868 o vyučování v národních školách;

i) čl. I, odst. 2., věta 2. zákona ze dne 26. června 1926, č. 99 Sb. z. a n. o zvýšení daně z lihu;

k) zák. čl. XV/1883, XXI/1886 o komitátech a I/1890 o veřejných silnicích a mýtech, ve znění zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 302 Sb. z. a n.;

l) § 5 zákona ze dne 5. března 1888, č. 19 čes. z. z., kterým se upravují veřejně-právní poměry všeobecných veřejných nemocnic v Čechách, zákon ze dne 20. května 1914, č. 19 mor. z. z. o příspěvku domovských obcí k nákladům ošetrovacím a zák. čl. XXI/1898;

m) §§ 3, 6 a 42 zákona ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., jímž se upravují služební poměry úředníků při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

(³) Zákon ze dne 26. března 1919, č. 170 Sb. z. a n., pozbývá co do ustanovení § 1, odst. 4., věta 2. platnosti od 1. ledna 1932.

Prováděcí nařízení k § 29.

Účinnost tohoto nařízení počíná s účinností zákona.

§ 30. Provedením tohoto zákona pověřují se ministři vnitra a financí.

P o z n. Provedeno vl. nařízením ze dne 3. listopadu 1927 č. 157 Sb. z. a n.

4.

Zákon ze dne 17. července 1919,

č. 421 Sb. z. a n.,

kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

Usnesením Národního shromáždění se nařizuje:

§ 1. Nemovitosti, jež jsou obecním (měšťanským) statkem podle ustanovení obecních zřízení, prohlašují se za kmenové obecní (osadní) jmění.

Pozn. k § 1.

Také obecní rybníky, které byly dosud obecním statkem, byly zákonem 421/1919 přeměněny v obecní jmění, a zanikla tedy dosavadní požitková práva k nim. (Boh. 1602/22).

2. Na nemovitosti, které po-

dle pozemkové knihy nejsou vlastnictvím obce, nelze použítí předpisů § 1 a 5 zák. 421/1919. (Boh. 1321/22.)

3. Zákona 421/19 nelze upotřebiti na nemovitosti užívané jiným způsobem, než upraven jest v § 70 č. ob. zř. (Boh. 1969/23.)

§ 2. Práva podílníkův, užíváti nemovitosti obecního statku, zanikají bez náhrady, pokud v §§ 3 a 4 není jinak nařízeno.

Zároveň zanikají veškeré povinnosti, jež postihují podílníky jako úplata za užívání obecního statku, vyjímajíc ty, které připadají na poslední dvě léta ode dne 1. září 1919 zpět počítajíc. Povinnosti ty nutno splniti v obvyklém způsobu a rozsahu nejdéle do konce roku 1919.

Pozn. k § 2.

1. Tím, že zákon ze 17. července 1919 Sb. 421 o zrušení obecního statku nabyl působ-

nosti, nezanikly nároky dosavadních podílníků obecního statku na požitky podle dosavadního právního stavu již

vzešlé, třebaš nebyly ještě dobytý. (Nález ze dne 16. ledna 1922 č. 17257/21.)

2. Rozhoduje o žádosti dosavadních uživatelů obecních lesů za povolení ku kácení dříví dle zák. ze dne 14. ledna 1893 čes. z. z. č. 11 jest samosprávný úřad oprávněn jako otázku prejudiciální zkoumati, zda užíváči práva žadatelů, o něž svou žádost opírají, podle zák. ze dne 17. července 1919 Sb. z. čís. 421 nezanikla. (Nález ze dne 30. prosince 1921 č. 17580.)

3. Zákon ze dne 17. července 1919 čís. 421 Sb. z. a n. ne-

vztahuje se na rozhodnutí o povinnostech spojených s účastenstvím na užitcích z obecního statku, jež se stala před účinností tohoto zákona, třeba by rozhodnutí poslední stolice bylo vyneseno až po této době. (Nález ze dne 28. prosince 1921 číslo 17501.)

4. Bylo-li povinností starousedlých přispíváti k nákladu na vydržování cest, nelze v tom rozuměti také náklad na zřizování cest nových. — (Nález ze dne 28. prosince 1921 č. 17501.)

§ 3. Obec je povinna podílníku, který sám užívá určité nemovitosti obecního statku, jako rolí, luk neb rašeliníšť, propachtovati tuto nemovitost na dobu 9 let, počínajíc dnem 1. října 1919, jestliže podílník nejdéle do 15. září 1919 oznámí obci, že činí nárok na pacht nemovitosti té od obce za pachtovné, v zákoně stanovené, a že ponese ze svého veškeré daně a veřejné dávky, na nemovitost tu připadající.

Podílník může hlásiti se o pacht i na kratší dobu.

Podílníkům, kteří jsou vlastníky více než 8 hektarů orné půdy a luk, nárok na pacht nepřisluší. Na přebytky menší 1 hektaru se nehledí.

Sklizeň z roku 1919 náleží dosavadním uživatelům.

Roční pachtovné za 1 ha činí:

1. při rolích:

jsou-li zařaděna do I. až III. třídy bonitní Kč 150.—;

jsou-li zařaděna do IV. a vyšší tř. bonitní Kč 90.—;

2. při lukách:

jsou-li zařaděny do I. až III. třídy bonitní Kč 225.—;

jsou-li zařaděny do IV. a vyšší tř. bonitní Kč 150.—;

3. při rašeliníštích Kč 150.—,

Po třech letech snižuje se pachtovné o jednu třetinu. Pro plošnou výměru nemovitosti jsou při stanovení výše pachtovného směřodajny údaje evidence katastru daně pozemkové.

Pachtované pozemky není dovoleno dáti v podpacht odděleně od vlastní usedlosti pachtýřovy. Překročení tohoto zákazu má v zápětí zrušení pachtu.

Kde podle platného obyčeje náleželo společně všem anebo některým majetníkům dobytka v obci pásti na lukách po sklizni sena neb otavy zůstává tato zvyklost pro dobu pachtu nedotčena.

Pozn. k § 3.

O nároku bývalého podílніка obecního statku na pacht pozemků jim dosud užívaného ve smyslu § 3 zák. ze dne 17. července 1919 čís. 421 Sb. z. a n. náleží rozhodovati úřadům samosprávným, jejichž konečné rozhodnutí podléhá ke stížnosti přezkoumání nejvyšším správním soudem.

Rozhodování o sporu, který vzešel z pachtování smlouvy

podle cit. § 3 mezi obcí a podílníkem uzavřené, náleží před řádné soudy a jest tedy příslušnost nejvyššího správního soudu v těchto věcech vyloučena. Na řádné soudy náleží také spor mezi obcí a dosavadním uživatelem obecního statku o náhradu nákladů, který podílník — dosavadní uživatel na zlepšení užívaného pozemku vynaložil. (Nález ze dne 29. prosince 1921 č. 17493, Boh. 1083/21.)

§ 4. Podílníkům, kteří dosud mají nárok na braní stavebního nebo palivového dříví z pasek lesa obecního statku, přísluší po dobu 6 let počínaje dnem 1. ledna 1920 polovice peněžitého výtěžku tohoto lesa po odečtení veřejných dávek a potřebných nákladů na řádné hospodaření, udržování a správu lesa, v dotčeném roce skutečně učiněných. Polovice ta rozdělí se mezi podílníky podle poměru, v jakém bylo naposled mezi ně rozdělováno stavební nebo palivové dříví z pasek obecního statku lesního.

Peníz, připadající na jednoho podílніка, nesmí přesahovati 2000 Kč ročně. Peníz, převyšující tuto částku, plyne do pokladny obecní.

Dohodne-li se obec aspoň se dvěma třetinami

podílníkův o odbytém za nároky v předcházejících odstavcích uvedené, podle posudku odborného lesního znalce, a schválí-li toto ujednání dohlédací úřad, jsou povinni též ostatní podílníci přijmouti odbyté stanovené podle stejných zásad.

Pozn. k § 4.

1. Předmětem náhradních nároků, uvedených v § 4 je výhradně náhrada peněžítá. Obec není vázána přijímati návrh, který jí stran odbytého učinila většina $\frac{2}{3}$ bývalých podílníků. (Boh. 1718/22.)

2. Polovici peněžitého výtěžku, jež podle § 4 přísluší po dobu 6 let podílníkům bývalého obecního statku lesního, jest počítati z peněžitého výtěžku za všechny užítky, tedy i za polomy, soušky, vývratě a pod., a nikoli jen z peněžitého výtěžku za dříví stavební a palivové. (Boh. 1660/22.)

3. Jde-li o dělení peněžitého výtěžku lesa, který do účinnosti zák. 421/1919 byl obecním statkem, nelze postupovati dle § 77 č. ob. zř., nýbrž jest dle § 4 odpočísti od čistého výtěžku tohoto lesa všechny veřejné dávky a potřebné náklady na řádné hospodaření, udržování a správu lesa, třeba by určité podíly byly již dříve pro obec uvolněny a výlohy ty doposud z uvolněných podílů těch byly bývaly hrazeny. (Boh. 1660/22.)

4. Náklad vynaložený pouze na úpravu veř. obecní cesty, protínající les, který byl obecním statkem, nelze poklá-

dati za náklad učiněný na řádné hospodaření, udržování a správu lesů ve smyslu § 4, ani když úprava ta lesu prospívá. (Boh. 2873/23.)

5. Obec, již za platnosti § 70 č. ob. zř. připadl výtěžek za některé uvolněné podíly na obecním statku, nestala se tím podílnicí ve smyslu § 8 zák. 421/1919 a neparticipuje tudíž na oné polovici peněžitého výtěžku lesa, která se dle § 4 cit. z. rozděluje mezi podílníky. (Boh. 1798/22.)

6. Dávka z majetku a přírůstku na majetku není veřejnou dávkou ve smyslu § 4 zákona ze dne 17. července 1919 č. 421 Sb. o přeměně obecního statku v kmenové jmění. (Nález ze dne 9. ledna 1925 č. 158/25.)

7. Nárok na vyplacení podílu z poloviny peněžitého výtěžku obecního lesa dle § 4 zákona č. 421 Sb. z r. 1919 o přeměně obecního statku v kmenové obecní jmění nezaniká smrtí původně oprávněné osoby. (Nález ze dne 2. dubna 1925 č. 6680/24.)

8. Nárok na náhradu ve smyslu § 4, odst. 1. zákona ze 17. července 1919 č. 421 Sb. z. a n. přísluší jen takovým podílníkům, kteří v den 30. července 1919 měli nárok na skutečné pobírání užitků z

obecního statku. (Nález ze dne 30. ledna 1924 č. 1456.)

9. Náhrada za zrušené právo užívání na lesním statku obecním dle šu 4 zák. ze dne 17. července 1919 č. 421 Sb. z. a n. až do výše 2000 K ročně přísluší podílníku za každý podíl, i když v jeho rukou

jest sloučeno podílů několik. (Nález ze dne 23. června 1924 č. 11512.)

10. Výtěžkem lesa ve smyslu § 4 zák. 421/1919 nerozumí se výtěžek lomu v lese ležícího (25. června 1929 č. 12562/9).

§ 5. Práva užívací nebo poživací, podle ustanovení obecních zřízení na nemovitostech obecního statku v pozemkových knihách zapsaná, buďtež na návrh obce nebo dohlédacího úřadu v pozemkové knize vymazána.

§ 6. Převody nemovitostí obecního statku do vlastnictví podílníků, které byly vykonány podle smluv a právních jednání, uzavřených po 1. srpnu 1914, prohlásí knihovní soud na návrh obce nebo dozorcího úřadu v řízení nesporném za bezúčinné, nehledíc na to, zda nemovitosti ty jsou v držení původního nabyvatele, nebo jiných osob. Návrh jest učiniti nejdéle do konce roku 1920.

Byl-li nárok soudem uznán, jest obec povinna do tří měsícův ode dne, kdy usnesení nabylo právní moci, složit u soudu pro nynějšího vlastníka kupní cenu, kterou za dotčenou část obecního statku skutečně obdržela. Tato náhrada vstupuje co do práv a závazků vzniklých po 1. srpnu 1914 na dotčených pozemcích na jejich místo.

Svolí-li oprávnění, vydá soud složenou náhradu vlastníkovi, jinak rozvrhne ji podle zásad, stanovených v řízení exekučním pro rozvrh nejvyššího podání za nemovitosti.

Jakmile náhrada bude složena, vloží soud právo vlastnické obci a vymaže závady vzniklé po 1. srpnu 1914 z moci úřední.

Pozn. k § 6.

Otázka, má-li obec po rozumu § 6 zák. ze dne 17. čer-

vence 1919 č. 421 Sb. z. a n. zakročiti u soudu o prohlášení bezúčinnosti převodu

nemovitostí obecního statku, je otázkou účelnosti, tedy otázkou skutkovou, při jejímž zodpovídání správní úřady mohou vzíti v úvahu, zda soudní zakročení bude mítí pravděpodobně úspěch čili nic.

Nejvyšší správní soud zodpovědění této otázky může prozkoumati jen s hlediska § 6, odst. 2. zák. o spr. soudě.

(Nález ze dne 25. května 1921 č. 6438.)

Poplatníkům obce nelze upíratí legitimaci ke stížnosti do usnesení, jehož předmětem je otázka, má-li obec zakročiti u soudu ve smyslu šu 6 zákona ze dne 17. července 1919 č. 421 Sb. z. a n. o prohlášení bezúčinnosti převodu nemovitostí obecního statku. (Nález ze dne 25. května 1921 č. 6438.)

§ 7. Stal-li se převod nemovitostí obecního statku do vlastnictví podílníků podle rozsudků, vydaných po 1. srpnu 1914, pro zmeškání neb uznání, budiž na žalobu obce obnoveno řízení, aniž je potřebí podmínek § 530 c. ř. s. Tuto žalobu podati jest nejdéle do konce roku 1920. Bude-li v tomto řízení původní žaloba zamítnuta, obnoví soud z moci úřední stav, jaký byl v době sporného převodu, i proti těm, kdo později nabyli knihovních práv.

§ 8. Pokud se v zákoně mluví o podílnících, rozumějí se tím osoby, jež jsou podle ustanovení obecních zřízení oprávněny užívati obecního statku, ať společně nebo jednotlivě co do určitých částí.

§ 9. Obec prodává každoročně užítky obecních lesů veřejnou dražbou především pro spotřebu svých obyvatelů.

Obec může dovoliti sbíratí chrástí v obecních lesích podle zvláštního řádu, který vydá.

O užívání obecních pastvin vydá obec se schválením nadřízeného samosprávného úřadu zvláštní pastevní řád, kterým umožněno budiž všem obyvatelům obce pásti dobytek a husy na obecních pastvinách.

Přeměna obecních pastvin na jinou kulturu jest dovolena jen, schválí-li to nadřízený úřad samosprávný.

Role a luka obecní buďtež pronajímána přede-

vším uchazečům nemajetným a těm, kteří toho z důvodů hospodářských potřebují.

Pozn. k § 9.

Po rozumu § 9 má se prodej užitků obecního lesa díti veřejnou dražbou, kterou však — pokud potřeba místního obyvatelstva není kryta — dlužno omeziti na místní obyvatele a při tom vyloučiti také toho, kdo již dle míry své potřeby koupil. Teprve zbytek možno prodati nejvýše podávajícímu. (Boh. 722/21.)

2. Předpisy šu 9 zákona ze dne 17. července 1919 č. 421 sb. vztahují se jen na kmenové jmění obecní, které až do účinnosti zákona bylo obecním statkem. (Nález ze dne 6. dubna 1922 č. 1008. Boh. 1283/22-1399/22-1958/23.)

3. I. Obec pronajímajíc role a luka dle § 9 odst. 5. zák. ze 17. VII. 1919 Sb. 421 je vázána pronajmouti je především uchazečům nemajetným a těm, kteří toho z důvodů hospodářských potřebují; co zbude po uspokojení poptávky uchazečů těchto dvou kategorií, může býti pronajato i uchazečům jiným, bez rozdílu jich držebnosti a majetku.

II. Který z uchazečů nále-

§ 10. Ustanovení tohoto zákona o obcích platí také o osadách.

Zákon nevztahuje se na Slovensko.

§ 11. Zákon tento působí ode dne, kdy byl vyhlášen. Provéstí jej ukládá se ministrům vnitra, spravedlnosti a zemědělství.

P o z n. Prov. nař. vydáno nebylo.

ží do skupiny »nemajetných« resp. těch, kteří toho z důvodů hospodářských potřebují, jest otázkou skutkovou, kterou obec musí si zodpovědětí individuálně na základě konkrétních poměrů, aniž by pro vynesení okruhu těchto privilegovaných »uchazečů bylo možno použiti měřítka stanoveného v § 3 odst. 3. cit. zák. Nesprávným je proto právní názor, že ti, kteří mají více nežli 8 ha orné půdy a luk, jsou z přednostního pachtu dle § 9/5 cit. zák. za všech okolností vyloučeni.

III. Uchazeči »nemajetní« a »ti, kteří toho z důvodů hospodářských potřebují«, jsou při pronajímání rolí a luk dle § 9/5 cit. zák. postaveni sobě na roveň a nutno tedy při pronajímání obě tyto skupiny připustiti současně. (Nález ze dne 12. dubna 1922 č. 5057. Boh. 1296/22.)

4. Ustanovení § 97 č. 4 č. ob. zř., dle něhož propachtování obecních pozemků z volné ruky vyžaduje schválení okresním zastupitelstvem, zůstalo zákonem 421/1919 nedotčeno. (Boh. 1399/22.)

5.

Zákon ze dne 15. dubna 1920,

č. 304 Sb. z. a n.,

kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Ustanovení obecních zřízení (městských statutů) o měšťanech a právu měšťanském se zrušují.

§ 2. Užitky z obecního jmění (ústavů, fondů), které byly dosud vyhrazeny měšťanům, plynou do obecní pokladny

Pokud požitky nadací vázány byly podmínkou měšťanství, nastupuje místo této podmínky příslušnost k obci.

Správa ústavů, fondů a nadací měšťanských, určených pro měšťany určité obce, a propůjčování požitků z nich, pokud již nebyly vykonávány orgány obecními, přecházejí na orgány tyto.

§ 3. Osobám nemajetným, kterým z ústavů, fondů a nadací, zmíněných v § 2, byly již pravoplatně přiznány užitky, vyhrazené dosud měšťanům, ponechávají se tyto užitky nadále za stejných podmínek a ve stejné míře, avšak nejvýše na dožití dočasného poživitele.

§ 4. Na nemovitosti, ze kterých jako z obecního statku podle ustanovení obecního zřízení (městských statutů) brali užitky a požitky měšťané, vztahují se

ustanovení zákona ze dne 17. července 1919, č. 421 Sb. z. a n.

§ 5. Ustanovení tohoto zákona vztahují se jak na obce, tak i na osady.

Na Slovensko se zákon tento nevztahuje.

§ 6. Práva užívací nebo požívací, na nemovitostech obce v pozemkových knihách pro měšťany (měšťanstvo) zapsaná a podle tohoto zákona zrušená, buďtež na návrh obce nebo dohlédacího úřadu v pozemkové knize vymazána.

§ 7. Zákon tento počíná působiti dnem svého vyhlášení. Provéstí jej ukládá se ministru vnitra.

6.

**Zákon ze dne 9. dubna 1920,
č. 280 Sb. z. a n.,
o zvláštních opatřeních v oboru samosprávy
v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Vládě přísluší činiti veškerá opatření správní, jež podle dosud platných zákonů vyhrazena byla působnosti zemských sněmů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Totéž platí i v případech, kdy se k správnímu opatření vyhledávalo podle dosavadních zákonů usnesení zemského sněmu, schváleného císařem.

Pozn. O zrušení měst se zvl. statutem viz vl. nař. z 27. října 1928 č. 174 sb. z. a n. (dále sub 27 při zákonu o organizaci polit. správy).

§ 2. Pokud podle dosud platných zákonů lze zavést dávky a přírážky zemské, okresní a obecní toliko na základě zvláštního zákona zemského, nastupuje na místo tohoto zákona usnesení vlády.

§ 3. Vydání, jež nejsou zařaděna do zemského rozpočtu, lze učiniti jenom se schválením vlády.

Vláda je povinna podávati Národnímu shromáždění pravidelné zprávy o veškeré činnosti zemských správních výborů (komisí), zejména o zemských rozpočtech a účetních závěrkách.

§ 4. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

§ 5. Zákon provede vláda

7.

**Zákon ze dne 18. března 1921,
č. 117 Sb. z. a n.,**

**kterým se vláda zmocňuje k dalšímu slučování
a rozlučování obcí, k změně hranic obcí, okresů,
žup a zemí, jakož i k potřebným opatřením
s tím souvisejícím.**

(ve znění zákonů č. 406 z roku 1922, 257 z roku 1923 a 298
z roku 1924).

Národní shromáždění republiky Československé
usneslo se na tomto zákoně:

1. Vláda se zmocňuje, aby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a v územích jim inkorporovaných v přechodné době až do konce roku 1924 slučovala a rozlučovala obce, jakož i měnila hranice obcí, okresů politických, soudních a zastupitelských, a k tomu cíli i hranice žup a zemí, byl-li do konce roku 1920 politickým úřadům správním písemným podáním dán k tomu podnět, nebo bylo-li těmito úřady v téže lhůtě z moci úřední zahájeno řízení.

2. Před každým opatřením ve smyslu odstavce prvního budiž vždy poskytnuta příležitost zúčastněným osadám, obcím, okresům, zemským správním výborům (zemským výborům, zemským správním komisím), aby se k věci mohly vyjádřiti ve lhůtě 30denní. Jinak není třeba ke všem těmto opatřením, vyjímajíc případy podle odstavce třetího, dobrých zdání, vyjádření nebo souhlasu jakýchkoli sborů a úřadů správních nebo sborů zákonodárných. Vláda však jest povinna zamýšlené sloučení, rozlučení nebo změnu hranic

uverejnit po dobu osmi dnů vyhláškou v zúčastněných osadách nebo obcích. V dalších osmi dnech má každý právo podati připomínky u ministerstva vnitra, o nichž se rozhodne zároveň s rozhodnutím ve věci samé.

3. Při rozlučování obcí budiž dbáno toho, aby obce nově vznikající byly hospodářsky tak zajištěny, aby mohly plniti úkoly veřejné správy. Rozloučení může býti povoleno jen tehdy, když zemský správní výbor (zemský výbor, zemská správní komise) neodepře k němu souhlasu ve lhůtě čtyř měsíců; lhůta tato může býti o další 2 měsíce prodloužena.

4. Slučování a rozlučování obcí, jakož i změny hranic obcí, okresů správních a soudních a k tomu cíli i hranic žup na Slovensku a v Podkarpatské Rusi může vláda povolovati do konce roku 1926, byl-li do konce roku 1923 písemným podáním dán k tomu podnět slůžnovským (okresním) nebo politickým úřadům jim nadřízeným, nebo bylo-li těmito úřady v téže lhůtě z moci úřední zahájeno řízení. Před každým takovýmto opatřením budiž zúčastněným obcím, okresům a župám poskytnuta příležitost, aby se k věci mohly ve lhůtě 30 dnů vysloviti. Jinak není ke všem těmto opatřením třeba dobrých zdání, vyjádření nebo souhlasu jakýchkoli sborů a úřadů správních nebo sborů zákonodárných, ani podmínek v zákonných čl. XXI. a XXII. z roku 1886 předepsaných. Vláda jest však povinna zamýšlené sloučení, rozloučení neb změnu hranic uverejnit po dobu osmi dnů vyhláškou ve zúčastněných obcích. V dalších osmi dnech má každý právo podati k tomu připomínky u ministerstva vnitra, o nichž se rozhodne zároveň s rozhodnutím ve věci samé. Při rozlučování obcí budiž dbáno toho, aby obce nově vznikající byly hospodářsky tak zajištěny, aby mohly plniti úkoly veřejné správy.

Judikatura k § 1.

1. Obec nemá právního nároku na to, aby rozloučení

obce jí žádané bylo povoleno. (Boh. CXXI/22.)

2. Občané nejsou legitimo-

vání stěžovati si do rozhodnutí vlády, jímž podle zák. z 18. března 1921 Sb. 117 navrhovaná jimi rozlučka a změna hranic obce povolena nebyla. (Nález ze dne 30. října 1922 č. 12356. Boh. CXXII/22.)

3. I. Zákon z 7. II. 1919 č. 76, 14. IV. 1920 č. 285 a 18. III. 1921 č. 117 Sb. z. a n., nezakládají právní nárok některé z obcí rozlučených, aby jí z území druhé obce část byla přikázána. Neodporuje těmto zákonům ani obecnímu zřízení pro Slezsko, zamítne-li zemský správní výbor takový návrh proto, že není souhlasu druhé obce.

II. Když podle zákonů shora uvedených vláda obec rozloučila ve dvě obce, neučiní-li opatření o rozdělení společného jmění, statku a dluhů, není zemský správní výbor příslušným, aby o rozdělení tom rozhodl. (Nález ze dne 4. IX. 1922 č. 4564. Boh. 1469/22.)

4. Úřad rozhoduje o rozlučení obce podle zák. 285/1920 není povinen zkoumati a respektovati vůli většiny obyvatelstva jejího. (Boh. 1205.)

5. Zda rozlučením dosavadní politické obce na 2 samostatné obce bude ohrožena možnost existence a rozvoje těchto nových obcí, je otázka skutková, kterou může n. s. s. přezkoumávat jen s hlediska § 6. (Boh. 1205/22.)

§ 2. Vláda se zmocňuje, aby, měnic podle § 1 hranice zemské, upravila nařízením místní platnost

6. Proti usnesení vlády, jímž se na základě zákona 285/1920 mění hranice obcí, nelze stížností na n. s. s. namítati, že určitě závažné skutkové nebyly náležitě vyšetřeny a že nebyly plně uváženy připomínky, podané stěžovatelem proti zamýšlené změně. (Boh. LXXX/21.)

7. Ustanovení § 1, odst. 2. in fine zák. 117/21 ve znění zákona 406/22, že vláda má rozhodnouti o podaných připomínkách, obsahuje toliko direktivu vládě, aby připomínky tu uvážila, nedává však podatelům subjektivního nároku, aby o jejich připomínkách bylo rozhodnuto. (N. s. s. 18./9. 1924 č. 15844.)

8. Ustanovení § 1, odst. 2. věty 1. zák. 117/21 ve znění zák. 406/22 jest s dostatek vyhověno, byla-li obci poskytnuta příležitost, aby sdělila stanovisko, které k zamýšlenému opatření zaujímá. Obec nemůže požadovati, aby jí za účelem jejího vyjádření sdělen byl materiál, úřadem sebraný. Podala-li obce vyjádření, ač k tomu nebyla zvláště se lhůtou 30denní vyzvána, není již takového vyzvání třeba. (N. s. s. 18./9. 1924 č. 15844.)

9. I na Slovensku může vláda podle zák. 117/20, 406/22 a 298/24 provést sloučení obcí i proti jejich vůli. (N. s. s. 6. V. 1926 č. 9297.)

říšských i zemských zákonů v dotýcných územích dosud platných.

§ 3. Ministr vnitra se zmocňuje, aby v případech, kde jde o sloučení obcí podle výsledků šetření a jeví se to potřebným nebo účelným, před provedením sloučení rozpustil obecní zastupitelstvo a jmenoval správní komisi pro celé území, které se má sloučiti v jednu obec. Za těchto podmínek může ministr vnitra jmenovati správní komise pro části obce, která se má rozloučiti. Komise tyto převzou ihned správu dotčených území a vykonávají přípravy ku provedení voleb obecních v každé nové obci, sloučením nebo rozlučením utvořené. V takových případech buďte volby rozepsány nejdéle do 6 měsíců, v obcích přes 10.000 obyvatelů nejdéle do jednoho roku.

§ 4. Ministr vnitra se zmocňuje, aby v dohodě s ministrem financí s konečnou platností rozhodl o majetkovém vyrovnání mezi zeměmi v případech sloučení, rozlučení, nebo změny hranic okresů a obcí, kde jde současně o změnu hranic mezi dosavadními zeměmi a kde zúčastněné zemské správní výbory (zemské výbory, zemské správní komise) se nedohodnou.

§ 5. Ministr vnitra se zmocňuje, aby v dohodě s ministrem financí v případech slučování, rozlučování nebo změny hranic povoloval dočasné vybírání obecních, okresních, župních a zemských přírážek a dávek nestejnou výši v jednotlivých částech, kde též dosud byly vybírány nestejnou výši.

Tato pravomoc může býti přenesena na úřady, které jsou podle všeobecných ustanovení příslušny povolovati vybírání těchto přírážek a dávek.

§ 6. Pokud jde o podmínky práva volebního nebo volitelnosti, jakož i o zápis do stálých voličských seznamů, sčítá se souvislý nepřetržitý pobyt v jednotlivých obcích, které se sloučiti mají, jako by šlo o pobyt v obci jedné.

§ 7. Zmocnění daná tímto zákonem vztahují se

těž na města s vlastním statutem, na města s regulovaným magistrátem a na města s právem municipálním.

§ 8. Ministr vnitra může výkon práv, jež mu přísluší podle tohoto zákona, svěřiti ministru zmocněnému pro správu Slovenska.

§ 9. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Zároveň pozbývá platnosti zákon ze dne 27. května 1919, č. 295 Sb. z. a n., a zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 285 Sb. z. a n. Ustanovení § 1 zákona ze dne 22. května 1920, č. 210 Sb. z. a n., nejsou tímto zákonem dotčena.

Provedení tohoto zákona ukládá se ministru vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Zákon ze dne 4. června 1925 č. 131 Sb. z. a n., jímž se vláda zmocňuje, aby v územích pohraničních prováděla změny obvodů.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. ⁽¹⁾ Vláda jest zmocněna, aby prováděla, pokud toho jest třeba v důsledku úpravy státních hranic podle mírových smluv, v době od 31. prosince 1927 v pohraničních územích změny obvodů politických a služnovských okresů, soudních, zastupitelských a silničních okresů, obvodů finančních a školských okresů, obvodů jiných státních úřadů vůbec, obvodů zdravotních a notářských a obvodů místních a školních obcí, a není k těmto změnám potřebí zákona, nařízení nebo řízení zvláště předepsaného.

⁽²⁾ Před provedením změn buďtež slyšeny zastupitelské sbory, jichž se dotýká změna obvodů.

§ 2. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provedou jej všichni členové vlády.

Pozn. Podstatně stejné změny měl zákon 40/1923, jenž udělil podobné zmocnění vládě do 31. prosince 1924. Proveden nebyl.

8.

**Zákon ze dne 29. května 1908,
č. 35 z. z.,**

ve znění zákona ze dne 23. července 1919,
č. 443 Sb. z. a n.,

jímž upravují se služební poměry úředníků při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

§ 1. Ustanovení § 32 zákona zemského ze dne 16. dubna 1864, zák. a nař. pro království České č. 7, jímžto se vydává zřízení obecní a řád volební v obcích, doplňují se a částečně mění se ustanoveními tohoto zákona.

Pozn. Vzhledem k čl. II. shora cit. zák. č. 443, jímž ustanovení českého zem. zák. č. 35 rozšířeno také na Moravu a Slezsko, vztahují se tyto předpisy k § 31 ob. zř. moravského a slezského.

Zemský správní výbor pro Čechy vydal v základě § 43, zákona ze dne 29. května 1908, číslo 35 z. z., o úpravě služebních poměrů obecních úředníků v Čechách, pozmeněného zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., následující prováděcí předpisy, uveřejněné v č. XV. zem. zákoníku pro Čechy ze dne 22. listopadu 1920: (Obdobné předpisy vydal zemský výbor moravský a slezský.)

*Prováděcí předpisy
k zákonu ze dne 29.
května 1908, číslo 35 z. z.
o úpravě služebních poměrů
úředníků při obcích v Če-*

chách, pozmeněnému a doplněnému zákonem ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n.

V základě ustanovení § 43, zákona ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z., o úpravě služebních poměrů úředníků při obcích v Čechách, pozmeněného a doplněného zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., vydává zemský správní výbor pro Čechy následující předpisy ku provádění tohoto zákona, kterážto předpisy platí pro všechny obce v Čechách.

I.

(K §§ 1 a 44 zákona.)

1. Ustanovení zákona ze dne

29. května 1928, č. 35 z. z., pozměněného a doplněného zákonem ze dne 23. července 1919, číslo 443 Sb. z. a n., vztahují se na úředníky ustanovené na základě § 32, zákona ze dne 16. dubna 1864, zák. a n. č. 7. Za úředníky ve smyslu tohoto zákona dlužno však také pokládati všechny ty osoby, které před platností zákona ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., pozměněného a doplněného zákonem ze dne 23. července 1919, číslo 443 Sb. z. a n., ustanoveny byly usnesením obecního zastupitelstva při obecních úřadech a vykonávají práce úřední obcím na základě zákonů a nařízení příslušející v některém ze služebních oborů uvedených v § 3 zákona, nebo činny jsou ve službě ústavů a podniků od obce zřízených, pokud dle jich služebních dekretů byl jim charakter úřednický výslovně přiznán nebo pokud dle skutečných poměrů jim charakter tento po právu přísluší, bez ohledu na to, je-li ustanovení jejich definitivním čili nic, a pokud zákon ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., pozměněný a doplněný zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., nestanoví výjimek.

2. Ustanovení zákona ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., pozměněného a doplněného zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., vztahují se zejména na úředníky obce při policii bezpečnostní, stavební a zdravotní, při všech

ústavech a podnicích obecních, zvláště elektrárnách, vodárnách, plynárnách a pod., jakož i při obecním hospodářství polním, zahradním, lesním, rybníčním a j., a na učitelky mateřských škol obecních, pokud místa ta jako místa úřednická obecním zastupitelstvem zřízena byla nebo napříště zřízena budou (§§ 7 a 9 zákona.)

3. Naproti tomu nevztahují se ustanovení tohoto zákona na obecní lékaře a na úředníky veřejných všeobecných nemocnic ve správě obcí se nacházejících, pokud ustanovení jsou na základě stanov, potvrzených podle zem. zákona ze dne 5. března 1888, č. 19 z. z. Zvláštní předpisy vydané o úřednicích těchto nemocnic nejsou dotčeny ustanoveními tohoto zákona.

Ustanovení zákona ze dne 29. května 1908, číslo 35 z. z., pozměněného a doplněného zákonem ze dne 23. července 1919, č. slo 443 Sb. z. a n., nevztahují se na síly výpomocné, jež ustanoveny jsou toliko dočasně na dobu předem určenou a k provedení určitého úkolu hned při ustanovení přesně vymezeného, dále na jiné zřízení, kteří jsou určeni, aby vykonávali podřízenější práce (písaře na denní plat, cestáře, strážníky a pod.), dále na úředníky, kteří nevykonávají úřadu svého u obce jako stálé a výhradně povolání, a konečně na úředníky statutárních obcí vůbec.

Obecní úředník nevykoná-

vá svého úřadu u obce jako stálé a výhradně povolání, zastává-li ještě další povolání, za něž běže od někoho jiného než od obce pevně smluvený plat a jež je spojeno se sídelní povinností, pevnými úředními hodinami a pod., nebo

které samo o sobě zaručuje samostatnou existenci.

Judikatura: Zákon z 29. V. 1908 č. 35 z. z. ustanovil požadavek, aby služba obecní byla obecnímu úředníku povoláním výhradním. (Boh. 2133/23.)

Náležitosti všeobecné.

§ 2. Úředníkem ve smyslu obecních zřízení v Čechách, na Moravě i ve Slezsku může být platně ustanoven toliko:

1. kdo je státním občanem republiky Československé,

2. kdo je svéprávný, pokud zákon tento výslovně nepřipouští výjimky, a

3. kdo prokázal způsobilost podle § 3, případně 42 tohoto zákona.

Úředníci, ustanovení ve smyslu tohoto zákona, jsou úředníky veřejnými.

Prováděcí předpisy k § 2:

II.

(K § 2 zákona.)

Na úředníky obecní ustanovené ve smyslu tohoto zákona vztahují se všechna práva, povinnosti i ochrany poskytnuté různými zákony všem ostatním úředníkům veřejnoprávního charakteru.

Aby se obecní úředník mohl při svých úředních jednáních vykáhati jako orgán veřejně

správy obecní, buď mu vydána obcí legitimace. Tato legitimace obsahuje fotografii majitele legitimace, jeho jméno a příjmení, domovskou příslušnost, jakož i úřední charakter a buď od starosty obce potvrzena. Fotografie musí být přetisknuta úředním razítkem obce a podepsána majitelem legitimace. Potvrzení legitimace starostou obce buď počátkem každého kalendářního roku obnoveno.

Náležitosti zvláštní.

§ 3. I. V obcích, které mají podle posledního úředního sčítání lidu nejméně 3000 obyvatel, může být úředníkem pro obor služby konceptní ustanoven

pouze ten, kdo podal průkaz, že vykonal studia právnická a státovědecká a že podrobil se s prospěchem všem teoretickým státním zkouškám právnickým, aneb že dosáhl hodnosti doktora práv na některé tuženské universitě.

Při obcích s počtem obyvatel mezi 3000 až 5000 může zemský výbor na základě odůvodněného podání obce upustiti od právnické kvalifikace úředníka konceptního, jenž má býti ustanoven.

II. Úředníkem pro obor služby účetní neb pokladniční může býti ustanoven, kdo prokázal, že s prospěchem absolvoval některou veřejnou vyšší obchodní školu, vyšší reálku neb vyšší gymnasium.

Průkaz o složené zkoušce maturitní se nežadá.

III. Úředníkem pro obor služby manipulační může býti ustanoven, kdo podal průkaz, že jest způsobilý úkony služby této úspěšně vykonávati; pro úřad tento stačí věk dokonaných 20 let, byt i úředník nebyl svěprávným.

IV. Pokud pro jiné odborné úředníky (jako na příklad úředníky stavební, zvěrolékařské, lesní, hospodářské, archivní a jiné) předepsána jest zvláštní způsobilost, budiž, ustanovují-li se úředníci takoví, šetřeno těchto ustanovení.

P o z n. Ustanovení odst. I. bylo změněno § 24 druhé finanční novely, který zní takto:

(¹) Při každém obecním zastupitelstvu v obcích majících podle posledního úředního sčítání lidu nejméně 10.000 obyvatel, budiž ustanoven úředník pro obor služby konceptní; v obcích menších přísluší obecnímu zastupitelstvu usnášení se podle ustanovení § 212 platového zákona ze dne 26. června 1926. č. 103 Sb. z. a n. o tom, mají-li býti zřízena místa úřednická vůbec a jaká, vydati bližší pravidla o ustanovení úředníků a o jejich služebních požitcích a právních nárocích.

(²) Úředníkem pro obor služby konceptní může býti ustanoven pouze ten, kdo prokáže se kvalifikací získanou na některé československé fakultě věd právních a státních a před 28. říjnem 1918 i na některé fakultě věd právních a státních v bývalém mocnářství rakousko-uherském nabytím hodnosti

doktorské nebo úspěšným složením teoretických státních zkoušek požadovaných pro způsobilost k veřejné službě.

³) Práva nabytá úředníků již ustanovených, odpovídající předpisům dosud platným, nejsou tím dotčena.

Prováděcí předpisy k § 3:

III.

(K § 3 zákona.)

1. V obcích, které mají nejméně 3000 obyvatel, může úředníkem pro obor služby konceptní býti ustanovena zpravidla pouze osoba kvalifikovaná (odst. 1., § 3 ad 1.). Výjimka, kterou připouští odst. 2 téhož paragrafu ad 1. při obcích s počtem obyvatel až do 5000, může míti místa jen v případech zvláštního uvázení hodných.

2. Kvalifikaci odborných úředníků, na př. úředníků policejních, úředníků při průmyslových podnikcích obecních (elektrárnách, vodárnách, plynárnách a pod.), při podnikcích stavebních, při hospodářství polním a lesním, úředníků archivních, obecních knihoven a pod. určuje obecní zastupitelstvo, pokud kvalifikace tato není stanovena jinými zákonnými předpisy, před vypsáním konkursu.

3. Za dostatečný průkaz způsobilosti pro obor služby manipulační lze pokládati průkaz o odbytých prvních čtyřech třídách střední školy neb o úplně odbyté měšťanské (občanské) škole spolu s průkazem o praksi aspoň jednoroční v oboru služby manipulační.

4. Za dostatečnou kvalifikaci pro obecní zahradníky,

pokud ustanovují se s charakterem úředníků odborných, lze pokládati průkaz o absolvování zemského ústavu pomologického nebo ústavu jiného, tomuto co do učebné osnovy příbuzného; nebo vyšší zahradnické školy, kromě případů, v nichž uchazeč vykazati se může odbornou vynikající kvalifikací jinak získanou; v těchto případech mohou býti ustanovováni i absolventi nižších škol zahradnických.

5. Lesní hospodáři dle zákona zemského ze dne 14. ledna 1893, číslo 11 z. z., pro správu lesů obecních ustanovení a dle § 22 lesního zákona ze dne 3. prosince 1852, č. 250 ř. z., kvalifikovaní zařazení buďtež mezi úředníky technické s vysokoškolským vzděláním.

6. Učitelky mateřských škol obecních, které dosáhly vysvědčení způsobilosti podle §§ 20 a 24 ministerského nařízení za dne 22. července 1872, č. 108 ř. z., jsou postaveny na roveň úředníkům manipulačním.

Judikatura. Ustanovení čl. III., odst. 5., vyhlášky presidenta české správy politické pro Čechy ze dne 20. září 1920 č. 54 zem. zák. nemá povahy závazné normy, nýbrž pouhého pokynu daného obcím k provádění zákona ze dne 23. července 1919 č. 443

Sb. z. a n. (Nález ze dne 12. září 1921 č. 11019.) — Srovnaj k tomu též nález, právní větu u § 19.

2. Ředitel kůru při kostele kat. ustanovený obcí za souhlasu faráře k obstarávání chrámové hudby a zpěvu není obecním zaměstnancem. (Nález ze dne 24. září 1921 č. 11773.)

3. Zákony č. 35/1908 česk. z. z. a 443/1919 Sb. znají v obcích s nejméně 5000 resp. 3000 obyvateli jen obecního úředníka, ustanoveného pro určitý obor služby (§ 3), nikoliv obecního úřed-

§ 4. Úředníkem dle tohoto zákona nemůže však býti ustanoven:

1. kdo není dle § 6 zákona ze dne 15. listopadu 1867, č. 131 ř. z., dále dle § 6 zákona ze dne 28. května 1881, č. 47 ř. z., a dle § 2 zákona ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z., způsobilým k nabytí úřadu státního neb jiného veřejného úřadu zemského nebo obecního, zvláště však i ten, kdo pro přestupky označené v §§ 460, 461, 463 a 464 ob. trest. zák. byl odsouzen, a to po dobu tří let od dokonalého trestu;

2. kdo byl pro disciplinární přečin spáchaný ze zjištěnosti, propuštěn z úřadu veřejného neb ze služby veřejné; tato nezpůsobilost pomine však uplynutím tří let od dne propuštění.

§ 5. Jakmile zákon tento nabude moci, bud'těž ustanovovány za úředníky jenom takové osoby, které dle ustanovení §§ 2 až 4, případně § 42 tohoto zákona jsou k tomu způsobilé.

Ustanovení osoby, jež nemá způsobilosti ve smyslu tohoto zákona, jest neplatno.

§ 6. Při každém obecním zastupitelstvu v obcích, označených v § 3 tohoto zákona, budiž ustanoven úředník pro obor služby konceptní.

níka bez takového určení. (Nález ze dne 24. dubna 1928 č. 4899/28.)

4. Není překážky, aby zem. správ. výbor dispens od právnické kvalifikace konceptního úředníka podle § 3 I. odst. 2. zák. z 29. května 1908 č. 35 z. z. česk. neudělil až dodatečně po ustanovení dotyčného úředníka. Takovou dodatečnou dispensi neplatnost ustanovovacího aktu (§ 5 odst. 2. cit. zák.) dodatečně se sanuje. (Nález ze dne 24. dubna 1928 č. 4899/28.)

Úředník, který dosud při obci službu konceptní vykonával, může službu tuto při této obci opatřovati, byť neprokázal náležitosti ustanovených v § 3, odst. 1 tohoto zákona.

Úředník konceptní může vykonávati také práce služby účetní a pokladniční, jakož i práce služby manipulační. V tomto případě úředník, ustanovený podle tohoto zákona pro obor služby konceptní, pokládá se za úředníka konceptního, byť i kromě prací služby konceptní opatroval také jiné úkony úřední.

P o z n. Ustanovení toto doznalo změny předpisem § 24 druhéh fin. novely.

Prováděcí předpisy k § 6:

IV.

(K §§ 6 a 9. zákona.)

1. Podle ustanovení §§ 3 a 6 zákona jest při každé obci čítající nejméně 3000 obyvatel ustanoviti úředníka pro obor služby konceptní.

Ustanovení tomuto jesi učiněno též zadost, opatřuje-li úředník, ustanovený pro obor služby konceptní za šetření předpisů zákona ze dne 29. května 1908, čís. 35 z. z., dříve nežli platnosti nabytí zákon ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., to je před 1. září 1919, nadále práce tohoto oboru služby v téže obci (§ 41 zákona), při čemž na tom nesejde, koná-li vedle služby konceptní ještě služby jiného oboru a byl-li v době, kdy zákon tento platnosti nabyl, ustanoven prozatímně či skutečně.

Postup úředníka ustanoveného výslovně pro obor konceptní neb účetní (pokladní) před platností tohoto zákona

na místo prvního úředníka téhož oboru jest rovněž přípustným, aniž dotčený úředník podati musil průkaz o schopnostech v § 3., odst. I. a II. zákona naznačených (§ 7., odst. 2. zák.)

2. Služební povinnost úředníka v každém jednotlivém případě jest stanovena listinou o ustanovení, služebním řádem a služební instrukcí, vydanými obecním zastupitelstvem.

Ustanovení § 6 zákona nevymezuje služebních povinností úředníků jednotlivých oborů. Nezakládá tudíž ustanovení § 6, odst. 3., samo o sobě povinnost úředníka konceptního konati též práce služby účetní nebo pokladniční nebo práce služby manipulační, nýbrž prohlašuje toliko úředníka konceptního za způsobila ke konání prací těchže beze zvláštního průkazu způsobilosti (§ 3 zákona.)

Nebyly-li práce služby účetní, pokladniční nebo manipulační úředníku konceptnímu uloženy listinou o ustanovení

nebo služebním řádem nebo zvláštní služební instrukcí, lze jej ke konání prací těchto zavázati jen zvláštní úmluvou. Totéž platí o úřednících ustanovených dříve, než zákon tento platnosti nabyl, avšak s tou úchylnou, že práce, které podle dosavadního poměru služebního jako služební povinnost zastávali, jsou povinni nadále konati (§ 41 zákona.)

Totéž platí obdobně o úřednících ustanovených pro jiný obor služební, byla-li jim později přikázána práce v oboru jiném, než pro který byli ustanoveni.

3. Byla-li úředníku ustanovenému pro určitý obor služební přikázána práce oboru jiného, nesnižují se tím jeho

zákonné nároky podle §§ 19 až 38 zákona.

Judikatura:

1. Úlevy §u 6, odst. 2. zákona č. 443/19 může se obec dovolávati jen ohledně takového úředníka, který již před účinností zákona toho byl jejím obecním úředníkem a jemuž vykonávání konceptní služby v obci orgánem k tomu oprávněným platně bylo svěřeno. (Nález ze dne 17. září 1925 č. 17.154/25.)

8. Správní rada elektrických podniků hlav. města Prahy není příslušna ustanoviti zaměstnance podniků ve veřejnoprávním služebním poměru k obci. (Nález ze dne 13. listopadu 1928 č. 30242/28.)

Jak se úředníci ustanovují.

§ 7. Obecnímu zastupitelstvu přísluší usnášeti se o tom, kolik míst úřednických a pro který obor služby má se zříditi, a vydati bližší předpisy o jejich ustanovení.

Úředníka, kromě případu povýšení, volí po provedeném veřejném konkursu obecní zastupitelstvo volbou, a to nadpoloviční většinou hlasů.

Hlasování o ustanovení úředníka nesmí se zúčastniti ten člen obecního zastupitelstva, který je z jednání a hlasování vyloučen podle § 5 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919, číslo 76 Sb. z. a n.).

Prováděcí předpisy k § 7:

V.

(K § 7 zákona.)

1. Obecnímu zastupitelstvu jest zůstaveno usnísti se o

tom, pro jaký obor a v jakém počtu místa úřednická se zřídí. O tom budíž předem slyšena obecní komise finanční. Toliko pro obor služby konceptní jsou obce, mající aspoň

3000 obyvatel, povinny místo úřednické zříditi. Pokud v době, kdy zákon ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., pozměněný a doplněný zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., platnosti nabyl, opatřen jest obor služby konceptní silou výpomocnou, jest obecní zastupitelstvo obce takové povinno zříditi místo úřednické oboru tohoto a rozvázati ihned služební poměr dosavadní síly výpomocné.

Obor i počet zřízených míst úřednických budíž oznámen okresnímu výboru nejdéle ve lhůtě 14denní po usnesení obecního zastupitelstva, kterým jedno nebo více míst úřednických bylo zřízeno; obor i počet míst zřízených dříve, než nařízení tato byla vydána, budíž okresnímu výboru oznámen nejdéle do 3 měsíců ode dne vydání těchto nařízení (§ 43 zákona.)

2. Kromě případu postupu (povýšení) úředníka budíž do 3 měsíců na místo úřednické, které se má obsaditi, vypsán veřejný konkurs. V tomto vypsání uveřejněném v úředních novinách republiky Československé a aspoň jednou v listě každodenně v Čechách vycházejícím budíž uvedeny náležitosti k dosažení vypsáného místa, příjmy s místem tím spojené, jakož i nejméně 14denní lhůta k podání žádosti, a budíž se v něm odvoláno na usnesení obecního zastupitelstva, jímž bylo místo zřízeno.

V konkursu budíž ustanoven Obecní zřízení

no, že úředník prozatímně ustanovený, osvědčil-li se, bude ustanoven po jednorozční službě prozatímní trvale (§ 8 zákona.)

Neměl-li konkurs takový úspěchu, budíž vypsání konkursu aspoň ve třech měsících opakováno.

Obecní rada učiní obecnímu zastupitelstvu návrh na obsazení navržením pokud možno tří žadatelů.

Při obsazování těchto míst budíž setřeno předpisy zákona ze dne 24. července 1919, č. 462 Sb. z. a n., o propůjčování míst legionářům.

Judikatura. 1. Pro rozhodnutí otázky, zda určitý zřízenec obce pověřený pracemi úřednickými má právní charakter úředníka podle zákona ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z. pro Čechy, jest rozhodnou okolnost, bylo-li jeho místo zřízeno usnesením obecního výboru jako místo úřednické nebo alespoň dodatečně jako místo úřednické uznáno. (Boh. č. 119, 699, 701, 795, 158L.)

2. Obecní výbor nemůže své právo systemisovatí místa úřednická (§ 32 ob. zřiz. pro Čechy a 7 zák. z 29. května 1908, č. 35 z. z. pro Čechy) na nižší jiný orgán obce přenést.

Jmenování ob. úředníků smí za platnosti zákona z r. 1908 jen obecním výborem býti provedeno. V době před platnosti tohoto zákona mohl býti jmenován obecní úředník jako takový i orgánem, jež k obsazování systemisová-

v aných míst byl obecním výborem zmocněn. (§ 32, odst. 2 ob. zřiz.) (Boh. č. 119, nález ze dne 3. června 1919 číslo 2696.)

3. Označení oboru služby při zřízení místa úředníka obecního dle § 7 čes. zem. zák. ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. je dostatečné, bylo-li použito označení služebních oborů v § 3 téhož zákona uvedených. (Boh. č. 558, nález ze dne 21. října 1920 č. 9823.)

4. Ustanovení obec. úředníka podle § 7 čes. zem. zák. z 19. května 1908, č. 35 z. z. není zmatečné, bylo-li provedeno bez veřejného konkursu. (Boh. č. 558, nález ze dne 21. října 1920 č. 9823.)

5. Za platnosti zákona o obec. úřednících z 29. V. 1908 z. z. č. 35 mohl obecní úředník ustanovený pro obor služby manipulační nabýti povahy úředníka účetního jenom na základě usnesení obec. zastupitelstva k tomu směřujícího, nikoliv již tím, že fakticky konal služby účetnické. (Nález ze dne 7. II. 1923 č. 2114/23.)

§ 3. Prozatímní ustanovení úředníka nesmí trvati déle jednoho roku.

Pokud ustanovení úředníka není trvalým, může býti úředník usnesením obecního zastupitelstva propuštěn, a to, nebylo-li při přijetí jeho smluveno jinak, po čtvrtletní výpovědi. Výpověď může býti dána nejdéle do ukončení čtvrtého čtvrtletí roku prozatímního.

6. Obecní úředník, který před působností zákona z 23. července 1919 sb. 443 konal fakticky vedle prací jiných také práce konceptní, aniž byl však ustanoven úředníkem konceptním nebo dosazen na místo systemisované pro obor služby konceptní, nemá nárok na to, aby považován byl za úředníka konceptního dle zák. z 23. července 1919 sb. 443. (Nález ze dne 30. X. 1922 č. 13537.)

7. Učitel ustanovený obecním zastupitelstvem na vyučovací ústavu obcí zřízeném a vydržovaném způsobem pro obecní úředníky předepsaným jest obecním úředníkem ve smyslu zákona z 23. VII. 1919 č. 443 sb. z. a n. (Nález ze dne 16. II. 1923 č. 2527.)

8. Správní rada elektrických podniků hlav. města Prahy není příslušná ustanoviti zaměstnance podniků ve veřejnoprávním služebním poměru k obci. (Nález ze dne 13. listop. 1928, č. 30242/28.)

Prováděcí předpisy k § 8:

VI.

(K § 8 zákona.)

1. Prozatímní ustanovení úředníka nesmí trvati déle jednoho roku. Obecní zastupitelstvo jest tudíž povinno úředníka prozatímně ustanoveného, jakmile rok tento uplynul, ustanoviti trvale, nebo ho propustiti po čtvrtletní výpovědi, která může býti dána nejdéle do konce čtvrtého čtvrtletí prozatímního roku.

2. Ustanovení § 8 zákona vztahuje se též na úředníky ustanovené dříve, než zákon nabyl platnosti. Obecnímu zastupitelstvu náleží tudíž učiniti opatření, aby prozatímní ustanovení úředníků těchto netrvalo déle nežli jeden rok ode dne, kdy zákon ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n. nabyl účinnosti, t. j. 1. září 1919, ač-li podle dřívější úmluvy nebo podle ustanovení § 8 zákona ze dne 20. května 1908, č. 35 z. z., nemají nároku na ustanovení trvalé již dříve.

3. Okresní výbor vykonává dohled nad tím, aby ustanovení tohoto bylo šetřeno, (§ 43 zák.), a náleží mu tudíž, aby v mezích zákona (§§ 40 a 43) na základě své úřední vědomosti, jakož i na základě oznámení, jež ho ve věci té dojdou, o to pečoval, aby prozatímní ustanovení úředníka netrvalo déle než rok.

§ 9. Ustanovení úředníka děje se doručením listiny o ustanovení (§ 55 zákona ze dne 16. dubna 1864,

Judikatura. 1. Ustanovení § 8 zák. ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. nevylučuje, aby vzájemnou dohodou mezi úředníkem a obcí prodlouženo bylo provisorní ustanovení úředníka na dobu delší jednoho roku. (Boh. č. 21, nález ze dne 30. ledna 1919 č. 158.)

2. Rozhodnutí obce o vzneseném nároku obecního úředníka na příznání definitivy podle § 8 zákona z 29. května 1908 řs. z. z. č. 35 je nálezem kompetentního úřadu, schopným právní moci; materiální účinky formelní právní moci jeví se v tom, že usnesení ono, nehledíc k jeho zákonnosti, tvoří podklad pro úpravu právního poměru mezi obcí a dotčeným zřízencem. (Boh. č. 208, nález ze dne 17. října 1919, č. 5134.)

3. Úředník obecní za platnosti českého zemského zákona z 29. května 1908, č. 35 zemského zák. prozatímně ustanovený nabývá ulynutím prozatímní doby služební, nebyl-li obcí včas ze služby vypovězen, nároku na trvalé postavení služební. (Boh. č. 537, nález ze dne 4. října 1920 č. 6678.)

4. Ustanovení prozatímního obecního úředníka definitivním podle § 8 zák. č. 443/19 předpokládá pravoplatnost prozatímního ustanovení. (Nález ze dne 14. října 1926 č. 20417/26.)

zák. a nař. č. 7), obsahující ustanovení o tom, pro který obor služby byl úředník ustanoven, dále zdali je ustanoven prozatímní či skutečně, jaký je jeho úřední titul, jaké mu náleží služební příjmy a jaký má nárok na jejich zvýšení, jaký má nárok na výslužné a jaké požitky zaopatřovací jsou zabezpečeny pro případ smrti jeho manželce a dítkám.

Zároveň budiž mu vydán služební řád, kterým výtčeny jsou všeobecné povinnosti vyplývající z poměru služebního, jakož i práce úřední, jež náleží úředníku vykonávat.

Služební instrukce budiž vydána zastupitelstvem obecním.

Nebyl-li úředníku s listinou o ustanovení vydán řád služební, platí pro něho řád, který vydá zemský výbor podle předpisu § 43 tohoto zákona.

Není-li v listině o ustanovení jinak vysloveno, pokládá se ustanovení úředníka za skutečné.

Každé ustanovení úředníka budiž oznámeno okresnímu výboru.

Prováděcí předpisy k § 9:

Viz také prov. předp. u § 6.

VII.

(K § 9 zákona.)

1. Listina o ustanovení, která budiž vyhotovena a podepsána podle § 55 obec. zřiz., má být právním základem služebního poměru úředníka a má tudíž obsahovat veškerý podstatný obsah smlouvy služební. Obsahují aspoň ustanovení o tom, pro který obor služby byl úředník ustanoven, zdali jest ustanoven prozatím či trvale, jaký jest jeho úřední titul, jaké mu náleží služební příjmy a jaký má nárok na jejich zvýšení, jaký má nárok

na výslužné a jaké požitky zaopatřovací jsou zabezpečeny pro případ jeho smrti manželce jeho a dítkám (§ 9, odst. 1., zákona).

V listině o ustanovení stanovený titul a v ní zajištěné platy zachovávají se úředníku jak při rozloučení, tak i při sloučení obcí.

V listině o ustanovení budiž dále uvedeno, že úředník prozatímně ustanovený nabude právního nároku na ustanovení trvalé, jakmile uplynul první rok jeho služby a nebyla mu dána včas výpověď (§ 8. zák.).

Listina o ustanovení necht' obsahuje též den, kdy jest službu nastoupiti.

2. Současně s listinou o ustanovení budiž úředníku vydán služební řád (§ 9, odst. 2.). Řád ten obsahuj' zejména také přesná ustanovení o nárocích úřednickových na každoroční dovolenou k zotavení sil (i o její délce), o počtu úředních hodin, o případné povinnosti pracovat i přes čas, o remuneraci za práci přes čas, o cestném a dietách za úřední výkony, kterých podle okolností přidělené práce nekoná v kanceláři úřední a pod. Vedoucí úředníci konceptní a odborní budiž upozorněni na předpis § 9 zákona ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. zák. a nař. (novely k obecním zřízením).

3. Pokud pro právní poměr úředníků ustanovených dříve než zákon tento nabyt platnosti, jsou právně významny okolnosti, jež dle § 9. zákona mají být obsaženy v listině o ustanovení, sluší okolnosti tyto posuzovati především dle listiny o ustanovení, kterou obecní zastupitelstvo hledě k dosavadnímu poměru služebnímu úředníku dodatečně vydá (§ 41. zák.), ovšem ve shodě s dosavadními smlouvami služebními, oproti jejich obsahu nesmí být novou listinou úředník poškozen ani hmotně ani jinak. Opomenulo-li obecní zastupitelstvo listinu tuto dodatečně vydati, sluší hleděti k platné smlouvě služební s úředníkem uzavřené nebo k dekretu o ustanovení jemu vydanému. Není-li ani smlouvy takové ani

jiného listinného průkazu, sluší okolnosti tyto posuzovati dle skutečného dosavadního poměru služebního, pokud se týká oboru služby, zejména dle dosavadní fakticky vykonávané činnosti úřední.

4. Každé ustanovení úředníka kteréhokoliv oboru sluší oznámiti okresnímu výboru.

Oznámení děje se předložení popis listiny o ustanovení, k němuž připojit sluší originály neb ověřené opisy listinných průkazů o splněných náležitostech § 2. a 3. zák. (§ 43. zák.).

Za účelem vykonávání zákonného dohledu (§§ 6., 8., 19. a 43. zák.) jest předložiti okresnímu výboru nejdéle do 3 měsíců od vydání těchto nařízení seznam úředníků ustanovených dříve, než zákon tento platnosti nabyt, a to označení oboru služby, doby ustanovení, způsobu ustanovení (zdali trvalého nebo prozatímního), ztrávené doby služební, jakož i druhu a výše příjmů služebních. (Základní služné, automatické jeho zvyšování, příbytečné, drahotní přídatky, nákupní výpomoci atd.).

Řád služební a instrukce budiž připojeny.

Judikatura: Dle čes. zem. zákona z 29. května 1908 č. 35 zem. zák. není ani zřízení místa obecního úředníka ani jmenování úředníka takového neplatno, opomenulo-li obecní zastupitelstvo stanovit služební požitky. (Boh.

č. 558, nález ze dne 21. října 1920 č. 9828.)

Bylo-li obecnímu úředníku odepráno povýšení na místo úřednické, které v organizaci obecní služby je systemisováno jako místo samostatné,

§ 10. Pokud listinou o ustanovení (§ 9) nebo později nebylo o příjmech služebních, o nároku na jejich zvýšení, o výslužném a zaopatřovacích požitcích vdov a sirotků ustanoveno příznivěji, platí v těchto směrech předpisy obsažené v §§ 19—39 tohoto zákona.

§ 11. Dříve než úředník náležitě ustanovený (§ 9) nastoupí úřad, budiž vzat do služební přísahy, kterou vykoná do rukou obecního starosty a v případě nepřítomnosti starostovy do rukou náměstka obecního starosty ve schůzi rady obecní a kterou slíbí, že bude přesně plnit povinnosti úřední listinou o ustanovení a služebním řádem jemu uložené.

Prováděcí předpisy k § 11.
VIII.

(K § 11. zákona.)

Každý úředník náležitě ustanovený budiž vzat do přísahy služební v první schůzi obecního zastupitelstva, jež ustanovení jeho následuje.

Vykonání přísahy budiž na listině o ustanovení předsedou schůze potvrzeno.

Text služební přísahy budiž tento:

»Slíbují, že zachovám vždy věrnost Československé republice, že budu plnit přesně povinnosti, které jsou mi uloženy úřední listinou o ustanovení i služebním řádem, jakož i že budu ve svém úřadě přísně zachovávat platné zákony.«

kteří sluší obsazovati jmenováním, je stížnost k nejvyššímu správnímu soudu na odeprání to dle § 3 lit. f) zák. o správ. soudu nepřipustná. (Nález ze dne 2. listopadu 1921 č. 14202.)

Disciplinární přestupky a tresty.

§ 12. Poruší-li úředník své povinnosti, jež jsou mu uloženy listinou o ustanovení nebo služebním řádem, budiž disciplinárně potrestán.

Tresty disciplinární jsou:

1. domluva,
2. písemná důtka,
3. pokuta na penězích, která může se vyměřiti až do 200 Kč, při čemž sluší určití lhůty, ve kterých má pokuta tato úředníku ze služného býtí sražena,
4. odejmutí nároku na jedno neb několik přístích zvýšení příjmů služebních,
5. nucené dání do výslužby, po případě se snížením výslužného, na něž by úředník měl nárok, a to nejvýše o 30%,
6. propuštění ze služby bez nároku na služné, výslužné neb odbytné.

Propuštění ze služby nastane, když úředník stal se dle § 4, č. 1. tohoto zákona nezpůsobilým k nabytí úřadu.

Kromě toho případu může trest nuceného dání do výslužby (č. 5) a propuštění ze služby (č. 6) býtí uloženo jen tehdy:

- a) odepřel-li úředník po výslovném i po písemném vyzvání konati povinnosti svého úřadu, anebo vzdálil-li se o své újmě a bez důvodné omluvy ze svého úřadu na dobu delší nežli osmi dnů;
- b) poruší-li zúmyslně hrubým způsobem své povinnosti úřední ke značné škodě obce;
- c) choval-li se přes to, že z toho důvodu byl již disciplinárně potrestán, způsobem takovým, že ztrácí veřejnou vážnost.

Prováděcí předpisy k § 12.

IX.

(K § 12. zákona.)

1. Disciplinárního přestup-

O výkonu této přísahy sepíše se ihned zvláštní protokol, v němž formule přísežná doslova je obsažena. Protokol ten podepíše přísahavší úředník a za obec starosta obce, načež jej starosta obce pošle okresnímu výboru v opisu a zemskému výboru správnímu v originále. Druhý opis uloží se u obce.

Odepře-li úředník vykonati tuto přísahu, má to stejný účinek, jakoby se místa svého vzdal.

Úředníci ustanovení před platností zákona ze dne 23. července 1919, č. 43 Sb. z. a n. (t. j. před 1. září 1919), vykonají tuto přísahu nejdéle do měsíce ode dne, kdy nařízení tato nabyla účinnosti.

ku dopustí se úředník, poruší-li povinnosti listinou o ustanovení nebo řádem služebním neb instrukcí služební (smlouvou služební) vý-

šlovně mu uložené jakož i dopustí-li se skutků neb opomenutí, které zákonem samým jako přestupek disciplinární jsou označeny (§ 12, odst. 4., lit. a-c zák.).

2. Tresty disciplinární uvedené v § 12, pod č. 3. a 4. mohou býti uloženy jen v případech těžkého porušení povinností služební (§ 13., odst. 1.).

Tresty disciplinární uvedené v § 12., č. 5. a 6., mohou býti uloženy jen v případech vypočtených ve 4. odstavci § 12., lit. a-c, a to:

a) odepřel-li úředník vůči svému představenému ve službě i po písemném vyzvání, jehož doručení jest prokázáno, výslovně konati povinnosti svého úřadu nebo vzdálil-li se o své újmě a bez důvodné omluvy ze svého úřadu na dobu delší 8 dnů;

b) porušil-li úředník své povinnosti úřední zúmyslně hrubým způsobem a vzešla-li z tohoto porušení povinnosti úřední obci škoda značná. Příklad ten nenastává, porušil-li úředník povinnosti své nedopatřením, byť i zavineným nebo porušil-li sice svou povinnost služební zúmyslně, avšak nikoli způsobem hrubým nebo nevzešla-li obci následkem toho porušení škoda značná, nebo vzešla-li škoda, která v poměru k celkovému hospodářství obecním není značná;

c) choval-li se úředník způsobem takovým, že ztrácí veřejnou vážnost, a byl-li z to-

hoto důvodu již disciplinárně potrestán. Příklad tento nastává jen tehdy, porušil-li úředník těžkým způsobem povinnosti úřední (§ 13., odst. 1. a contr.), a předpokládá se tedy, že úředník byl z tohoto důvodu již dříve potrestán jiným trestem disciplinárním, než které jsou stanoveny pro případ lehkého porušení povinností služebních (§ 13., odst. 1.). Nebylo-li v nálezu disciplinárním uvedeno, že úředník je disciplinárně potrestán pro určité chování, jímž ztrácí veřejnou vážnost, nelze v nálezu tomto spatřovati předpoklad disciplinárního přestupku uvedeného v § 12., odst. 4., lit. c). Ztráta veřejné vážnosti ve smyslu tohoto ustanovení zákona předpokládá chování veřejné, jež úředníku skutečně přivodilo obecnou nevážnost.

3. Zákon nenařizuje, že tresty disciplinární uvedené v § 12., č. 5. a 6. zákona (ve případech vypočtených ve 4. odst. § 12., lit. a až c) uloženy býti musí, nýbrž úřadu, který disciplinární nález vydá, jest zůstaveno, aby hledě k okolnostem polehčujícím i v případech těchto uložil některý jiný trest disciplinární naznačený v § 12. zákona.

Judikatura. 1. Disciplinární zodpovědnost obecního úředníka není obmezena na služební povinnosti listinou ustanovovací vymezené, když mu obec s jeho souhlasem uložila další povinnosti. (Boh.

č. 553, nález ze dne 14. října 1920 č. 9537.).

2. Nevykonali obecní úředník ustanovený před vydáním zákona č. 443/1919 práva volby ve smyslu §u 41 odst. 2. pro tento zákon, neplatí pro něho disciplinární předpisy

§ 12 a násl. zákona z 29. května 1908 č. 35 zem. zák. pro Čechy, jestliže normy upravující jeho dosavadní služební poměr obsahují předpisy tohoto druhu. (Nález ze dne 13. února 1926 č. 1457/26.)

Řízení disciplinární.

§ 13. Domluvu a písemní důtku udělí obecní starosta v případech lehkého porušení povinností služebních.

ostatní disciplinární tresty mohou býti úředníku uloženy jen po provedeném disciplinárním řízení dle §§ 14—16 tohoto zákona.

Pozbyl-li však úředník způsobilosti k úřadu dle § 4, č. 1 tohoto zákona, vydá nález o propuštění (§ 12) obecní zastupitelstvo, aniž předcházelo řízení předepsané v §§ 14—16 tohoto zákona.

O odvolání z disciplinárního nálezu vyneseno ve smyslu § 13/1 z. z. 29. května 1908 z. z. č. 35 pro Čechy obecním starostou rozhoduje podle § 16

odst. 3 v druhé instanci nikoliv obecní zastupitelstvo, nýbrž přímo okresní výbor. (Nález ze dne 20. června 1921 č. 4359.)

§ 14. Byl-li úředník obviněn, že porušil své úřední povinnosti, a nebyl-li potrestán dle § 13, náleží obecnímu zastupitelstvu, neshledá-li obvinění zjevně nepravdivým, svolati disciplinární komisi a o tom úředníka zpravit.

Disciplinární komise vyšetří, zdali obvinění úředníka jest odůvodněno, čili nic; k tomu konci vyslechnou obviněného, a pokud toho potřebí i svědky a znalce, a prozkoumá listiny věci se týkající.

Obecní starosta jest povinnen předložiti komisi k její žádosti své listiny úřední.

Členové obecního zastupitelstva a úředníci obce jsou povinni před disciplinární komisí vypovídati jako svědci.

Po skončeném vyšetřování předloží disciplinární komise výsledky vyšetřování obecnímu zastupitelstvu, podá mu zároveň odůvodněný písemný návrh, má-li obviněný úředník býti uznán vinným, čili nic, a jaký má býti vinníkovi uložen trest.

Komise může též učiniti návrh, aby řízení bylo zastaveno, aneb aby proti obviněnému bylo postupováno dle § 13, odst. 1 tohoto zákona.

Návrh komisi učiněný budiž v opisu sdělen s obviněným úředníkem.

Shledá-li obecní zastupitelstvo, že vyšetřování komisí provedené jest neúplné vrátí návrh a vyšetřovací spisy komisí k doplnění.

K okolnostem jiným, než které vyšetřeny byly disciplinární komisí, nebudiž v řízení před obecním zastupitelstvem přihlíženo. (§ 16.)

Obviněný úředník má právo žádati, aby mu bylo dovoleno nahlédnouti do protokolu, sepsaného o řízení vyšetřovacím, a do spisů vyšetřovacích.

Prováděcí předpisy k § 14.

X.

(K § 14. zákona.)

Potrestati disciplinární přestupek jest nařízeno zákonem (§ 12, odst. 1.). Řízení disciplinární sluší zahájiti, kdykoliv obecní zastupitelstvo má za to, že úředník dopustil se přestupku disciplinárního. Formálním udáním není zahájení řízení disciplinárního podmíněno.

I v případě lehkého porušení povinností služebních musí býti přestupek obecním zastupitelstvem vyšetřen a vina prokázána.

Vinu nelze však úředníku přičítati, když dopustil se dotyčného skutku neb opomenutí z nepřekonatelného donucení nebo pro nepřekonatelnou překážku.

O všelikém jednání a usnášení se obecního zastupitelstva i disciplinární komise v řízení disciplinárním (§§ 13., 14. a 15. zák.) budiž sepsán protokol.

Svolá-li se komise disciplinární, budiž úředník, proti němuž řízení disciplinární bylo zahájeno, současně zpraven o tom, že komise disciplinární byla svolána, a za jakým účelem (§ 14., odst. 1. zák.).

§ 15. Disciplinární komisi zvolí na dobu své působnosti obecní zastupitelstvo, když se bylo ustavilo, a doplní ji, kdykoli počet členů jest menší, než šest.

Obviněný úředník má právo dva členy komise bez uvedení důvodu odmítnouti.

Ku provedení řízení vyšetřovacího dle § 14 tohoto zákona jest potřebí součinnosti nejméně tří členů komise. —

Bližší předpisy o složení a jednání komise vydá zemský výbor dle § 43 tohoto zákona.

Prováděcí předpisy k § 15.

XI.

(K § 15. zákona.)

Disciplinární komisi zvolí obecní zastupitelstvo, jakmile se ustavilo. Aby úřednictvo obecní bylo v komisí disciplinární zastoupeno, buďtež zvoleni do komise té i dva úředníci samosprávní jako členové. Obecní úřednictvo navrhne si k tomu 4 osoby, z nichž obecní zastupitelstvo zvolí nadpoloviční většinou hlasů dva členy komise.

Volba ostatních členů komise provede se podle předpisů §§ 63. a 64. řádu volení v obcích.

Volba prvé komise disciplinární provedena budiž v nejbližší schůzi obecního zastupitelstva po vydání těchto nařízení, ačli pro běžné funkční období nebyla dle zásad předcházejícího odstavce provedena již dříve. Nebylo-li při dřívější volbě šetřeno těchto zásad, provede se volba komise v určené tuto lhůtě znovu. Vykonaná volba budiž oznámena okresnímu výboru (§§ 15. a 43. zák.).

Počet členů komise disciplinární nesmí býti menší nežli šest, může však býti větší. Doplniti komisí disciplinární jest možno i později, i když počet členů jejich neklesl pod šest.

Za členy komise mohou býti zvoleny též osoby, jež nejsou členy obecního zastupitelstva, a sluší hleděti k tomu, aby do komise zvoleny byly též osoby práv znalé.

Jednání komise disciplinární nesmějí zúčastniti se členové její, kteří jsou k věci nebo k obviněnému v takovém poměru, který by je vylučoval z úřadu porotce dle řádu trestního (§ 306. zákona ze dne 23. května 1873, č. 119 ř. z.) anebo kteří jsou podjati podle § 5. novely k obec. zřízení. Komise disciplinární může, když vykonáno bylo právo odmítací dle § 15, odst. 2. zák., vznést vyšetřování na užší výbor nejméně tříčlenný (§ 15 odst. 3.).

Je-li členem komise, která provádí řízení vyšetřovací, osoba práva znalá, zejména soudcovská, náleží jí komisí

předsedati, jinak zvolí úřadující členové ze svého středu předsedu komise nadpoloviční většinou hlasů. Předseda řídí jednání komise.

Při hlasování rozhoduje většina hlasujících členů předsedu v to počítaje; při rovnosti hlasů platí za přijaté mínění, pro které hlasoval předseda.

§ 16. K návrhu, jež podá disciplinární komise, dle § 14 tohoto zákona, vydá obecní zastupitelstvo náleze disciplinární, vyslechnuši dle potřeby referenta disciplinární komisí vyslaného a poskytnouši prve obviněnému úředníku příležitost, aby před obecním zastupitelstvem osobně neb svým zástupcem se hájil.

Nález disciplinární, jímž vyslovuje se nucené dání do výslužby neb propuštění ze služby, jest předložiti okresnímu výboru ke schválení.

Z disciplinárního nálezu, vyneseneho dle §§ 13 neb 16 tohoto zákona, lze se odvolati dle ustanovení § 99 zákona ze dne 16. dubna 1864 z. a n. č. 7.*

Shledá-li okresní, pokud se týče zemský výbor, toho potřebu, může dáti znovu provésti neb doplniti vyšetřování disciplinární.

Peněžní pokuty, disciplinárním nálezem úředníku uložené, plynou do pensijního fondu obecních úředníků, a kde fondu takového není, do fondu obecního.

Pozn. Resp. §§ 98 mor a 90 sl. ob. zř.

Judikatura: 1. Disciplinární náleze proti obecnímu úředníku není vadným:

a) když o zahájení řízení disciplinárního se neusnesl předem obecní výbor, nýbrž když řízení obecní radou zahájeno před vydáním nálezu obecním výborem bylo schváleno,

b) když k odvolání obecní-

Hlasování v komisi disciplinární děje se ústně.

Jednání komise disciplinární jakož i jednání obecního zastupitelstva ve věcech disciplinárních jest důvěrné. Veškeré nálezy disciplinární dle § 13., odst. 1. nebo dle § 16. zákona vydány buďtež písemně.

ho úředníka v cestě instanční byl potvrzen, aniž dle § 16 odst. 2. zák. z 29./5. 1908 č. 35 z. z., dříve byl schválen okresním výborem. (Boh. č. 553, náleze ze dne 14. října 1920 č. 9537.)

2. Z ustanovení § 16 odst. 4 zák. z 29. května 1908 č. 35 z. z. pro Čechy nelze vyvozovati, že vyšší stolice, rozho-

dující o odvolání obecního úředníka z nálezu disciplinárního, jest povinna pečovati o doplnění skutkové podstaty, jehož jest třeba, aby úředník mohl býti z disciplinárního přestupku usvědčen. (Náleze ze dne 13. července 1921 číslo 8803.)

3. Obec je legitimována stěžovat si k nejvyššímu správnímu soudu do rozhodnutí zemského výboru, kterým disciplinární náleze jí vydaný proti obecnímu úředníku byl zrušen nebo změněn. (Náleze ze dne 13. července 92 č. 8803.)

4. O odvolání z disciplinární-

ního nálezu vyneseneho ve smyslu § 13/1 z. z 29. května 1908 z. z. č. 35 pro Čechy obecním starostou rozhoduje podle § 16. odst. 3 v druhé instanci nikoliv obecní zastupitelstvo, nýbrž přímo okresní výbor. (Náleze ze dne 20. června 1921 č. 4359.)

5. Zemský výbor, přezkoumávaje instančně disciplinární náleze, vydaný obecním zastupitelstvem proti obecnímu úředníku, není oprávněn — změni-li výrok o vině — věc odkázati obecnímu zastupitelstvu k novému rozhodnutí o trestu. (Náleze ze dne 5. června 1926 č. 10127.)

§ 17. Úředník budiž dočasně zbaven úřadování (suspendován):

1. uvalí-li se na jeho jmění konkurs,

2. zahájí-li se proti němu řízení trestní pro takový skutek trestný, pro který nemohl by se dle § 4 č. 1, tohoto zákona státi úředníkem, aneb,

3. zahájí-li se proti němu svoláním disciplinární komise (§ 14) řízení disciplinární pro disciplinární přestupek, jenž by mohl míti za následek jeho propuštění.

S dočasným zbavením úřadování může býti úředníku zastavena výplata příjmů služebních, jest mu však v tomto případě, není-li jiné výživy, poskytnouti přiměřenou alimentaci, kterou stanoví obecní zastupitelstvo.

Nebyl-li úředník v řízení trestním (č. 2) neb právoplatným nálezem disciplinárním (č. 3) uznán vinným, budiž mu zadržené služné vyplaceno.

Zbaviti úředníka dočasně úřadování náleží obecnímu starostovi proti dodatnému schválení zastupitelstva obecního.

Byl-li úředník dočasně zbaven úřadování vzhledem k zahájení řízení disciplinárního (č. 3), budiž řízení provedeno nejdéle v osmi týdnech od té doby, kdy úředník byl úřadování dočasně zbaven.

Prováděcí předpisy k § 17.

XII.

(K § 17. zákona.)

Alimentace, která má být poskytnuta úředníku v případě dočasného zbavení úřadování, budiž stanovena s ohledem na poměry osobní, rodinné a místní, nesmí však být menší než existenční minimum stanovené příslušnými zákony. Jsou-li služební požitky obecního úředníka nižší nežli existenční minimum, nesmí být alimentace menší než tyto požitky služební.

Judikatura.

1. Suspense podle § 17 zákona z 29. května 1908 č. 35 z. z. česk. nezbavuje obecního úředníka nároku na úpravu jeho služebních požitků v době suspense vydaných. (Nález ze dne 18. září 1924 č. 15828.)

2. Jestliže obecní úředník, jenž v základě § 17 zákona

§ 18. Přestupky disciplinární nebud'ěž stíhány po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy vešly úředně ve známost obecního starosty nebo obecního zastupitelstva.

Prováděcí předpisy k § 18.

XIII.

(K § 18. zákona.)

Bylo-li dodáno obvinění ú-

29. května 1908 č. 35 z. z. česk. byl suspendován, byl sice v disciplinárním řízení uznán vinným, avšak odsouzen k jinému trestu nežli propuštění ze služby, nelze mu odpirati vyplacení služného za dobu suspense zadržného. (Nález ze dne 18. září 1924 č. 15828.)

3. Vyloučení doby suspense, uvalené na obecního úředníka v základě § 17 zákona z 29. května 1908 č. 35 z. z. česk., z doby započitatelné pro časový postup platový dle § 19. III. zákona 443/1919, ani nenastává se suspensí ex lege, ani nemůže být při suspensí úředníka vysloveno. (Nález ze dne 18. září 1924 č. 15828.)

4. Na alimentaci podle § 17, odst. 2. zák. o obec. úřednicích má obecní úředník nárok až do doby, kdy disciplinární nález o jeho propuštění ze služby nabyt právní moci. (Nález ze dne 29. listopadu 1927 č. 21.765/27.)

ředníka k rukám starosty obce neb úřadujícího náměstka jako takových, budiž neprodleně zapsáno do podacího protokolu obecního úřadu.

1. Lhůta stanovená v § 18 zákona z 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n. počíná běžeti, jakmile přestupek disciplinární vešel úředně ve známost buďsi obecního starosty nebo obecního zastupitelstva, ať si jde o přestupek podléhající disciplinární pravomoci obecního starosty nebo obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 5. června 1926 č. 10127.)

2. Bylo-li ve lhůtě §u 18 zákona o obecních úřednicích č. 35 z r. 1908 z. z. pro Čechy stíhání disciplinárního přestupku zahájeno, nenastane již promlčení trestnosti, třebaš v řízení disciplinárním po dobu delší jednoho roku nebylo pokračováno. (Nález ze dne 23. ledna 1926 č. 1120/26.)

Příjmy služební, výslužné a jiné platy zaopatřovací.

§ 19. I. Zastupitelstvu obecnímu přísluší ustanoviti, jaké příjmy služební mají úředníci při obci ustanovení.

II. 1. Neustanovilo-li obecní zastupitelstvo služného vyššího, činí základní služné trvale ustanovených úředníků konceptních ročně aspoň tolik, aby se rovnalo základnímu služnému druhého stupně IX. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních. Vedoucí (první) úředník konceptní, může-li se vykázati po absolvovaných studiích právnických předběžnou aspoň pětiletou praxí konceptní, má nárok na základní služné, rovnající se základnímu služnému prvního stupně VIII. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních.

2. Ustanovení o úřednicích konceptních platí též o úřednicích technických, zvěrolékařských a jiných, kteří podle podmínek konkursních při ustanovení svém prokázali, že vykonali studia na vysoké škole a podrobili se s prospěchem všem předepsaným zkouškám státním.

3. Neustanovilo-li obecní zastupitelstvo služného vyššího, činí základní služné trvale ustanoveného

úředníka účetního neb pokladničního ročně alespoň tolik, aby se rovnalo základnímu služnému druhého stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních. Může-li se takový úředník vykázáti předběžnou alespoň pětiletou praxí v oboru účetním nebo pokladničním, má nárok na základní služné, rovnající se základnímu služnému prvního stupně IX. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních. Základní služné trvale ustanoveného úředníka pro obor služby manipulační, neustanovilo-li obecní zastupitelstvo služné vyšší, činí ročně aspoň tolik, aby se rovnalo základnímu služnému prvního stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních.

4. Jsou-li u obce ustanoveni jiní úředníci odborní, od nichž nebyla žádána vyšší kvalifikace, než od úředníků manipulačních podle § 3 III. tohoto zákona, platí o jejich základním služném ustanovení, platné pro úředníky manipulační.

5. Jsou-li u obce ustanoveni jiní odborní úředníci (stavební, lesní, hospodářští atd.) s vyšší kvalifikací a zkouškami (vyšší školy lesnické, průmyslové, hospodářské a pod.), buď jim vyměřeno základní služné roční aspoň tak, aby se rovnalo ročnímu základnímu služnému druhého stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních. Může-li se takový úředník vykázáti aspoň pětiletou předběžnou praxí ve svém oboru, má nárok na základní služné, rovnající se aspoň základnímu služnému posledního stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních.

III. Úředníci, kteří službu úřední nepřetržitě konali, mají nárok na pravidelné automatické zvyšování služného v trienálkách, činících vždy 12.5% služného základního, tak dlouho, až se služné zvýší o 100 procent proti služnému základnímu. Trienálky počí-

tají se, není-li nic výhodnějšího s úředníkem zvlášť ujednáno, od nastoupení do služby.

IV. Úředník definitivní má nárok na příbytečné, jež se vyměřuje v obcích, majících do 5000 obyvatel, 20%, v obcích od 5000 do 10.000 obyvatel 25% a v obcích větších 30% z celkového ročního služného úředníka. Přijme-li úředník od obce byt naturální, odpadá tento nárok.

V. Změna v počtu obyvatel má na příjmy úředníka již ustanoveného a na jeho služební poměr vliv pouze tehdy, znamená-li změnu k jeho dobru. Počet obyvatelstva posuzuje se podle výsledku všeobecného úředního sčítání lidu.

P o z n. Odst. II., III. a IV. změněn ze základu předpisem § 212 platového zákona (103/26) — viz dále.

Prováděcí předpisy k § 19.

XIV.

(K § 19. zákona.)

1. Ustanovení § 19 zákona mají platnost jen v tom případě, pokud listinou o ustanovení nebo později nebylo o příjmech služebních a jich zvýšení a o příbytečném ustanovení příznivěji.

Obecnímu zastupitelstvu přísluší ustanoviti, jaké služební příjmy mají míti úředníci obecní, t. j. jaké má býti jejich služné a jak postupem služební doby toto služné se zvyšuje. Obecní zastupitelstvo není při tom vázáno zásadami uvedenými v § 19, odst. II. III. a IV. zákona, nýbrž může upravití příjmy služební, nárok na jejich zvýšení a příbytečné též dle jiných základů, ale i v tom případě nesmí počítky ty býti nižší než počítky, které

Obecní zřízení

pro příslušnou kategorii úřednickou stanoví se v § 19 tohoto zákona. Výjimku činí služné praktikantů, aspirantů a pod., kteří po dobu nedokonané roční praxe nemají, neusneslo-li se obecní zastupitelstvo jinak, nároku na minimální služné zákonné. Zvýšilo-li obecní zastupitelstvo služné úředníka za doby služební, aniž při tomto zvýšení výslovně jinak bylo ustanoveno, sluší zvýšení to považovati za zvýšení služného základního a vyměřovati z něho přídavky služební, příbytečné a počítky pensijní.

Zákon v § 19 II. a v § 42 neustanovil minimální základní služné úředníka obecního pevnou, neměnitelnou cifrou, nýbrž jen poukazem na určitou platovou stupnici té které hodnostní třídy dosavadního systému hodnost-

ních tříd úředníků státních. Tím zajištěna úřednictvu obecnímu výhoda, že se stane automaticky účastno případného zlepšení platů státních úředníků, kdykoli bude zlepšení takové provedeno za platnosti zákona ze dne 23. července 1919, čís. 443 Sb. z. a n.

Prvé takové zlepšení stalo se skutkem s platností od II. září 1919 zákonem ze dne 7. října 1919, čís. 541 Sb. z. a n.

Na výhodu plynoucí z pětileté praxe mají nárok nejen vedoucí (první) úředníci konceptní, nýbrž i vedoucí (první) úředníci techničtí, zvěrolékaři atd. (§ 19, II. 2.)

Je-li úřad obecní rozdělen na několik oddělení, jsou vedoucími úředníky ti, kdož mají samostatnou zodpovědnost anebo řídí samostatně obecní ústav (podnik), jinak je vedoucím úředníkem ten, kdo obecní úřad opravdu řídí nebo komu funkce ta byla obecním zastupitelstvem přiznána.

Mezi úředníky odborné (§ 19, II. 5) sluší počítati i kvalifikované obecní zahrádkníky.

Požitky služební, jichž dostává se úředníku z důvodů zvláštních, jako: drahotní přídatky, odměna za zvláštní výkony, přídatky funkční, novoroční, odměny za práci přes čas a pod., nejsou službným ve smyslu § 19, odst. 2. zákona.

2. V obcích s počtem obyvatelů 3000 až 5000 může si ce zemský správní výbor na

základě odůvodněného podání obce upustiti od právníké kvalifikace úředníka konceptního, jež má býti ustanoven. V tom případě jest žádati aspoň úplné středoškolské vzdělání (arg. § 3, II. zák.). Pro úředníka takto ustanoveného platí všechna dobrodíní zákona platná pro úředníky s vysokoškolským vzděláním (§ 19, § 21, § 24 zák.).

3. Za platnosti zásady vyslovené shora pod XIV., odst. 1., stanoví zákon základní služné rovnající se aspoň základnímu služnému prvního stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních (nyní 3708 Kč) jakožto nejnižší přípustné služné základní nejnižší kategorie úřednické.

Sluší tudíž též při stanovení službních příjmů pro takové úředníky, při nichž nežadá se vyššího vzdělání než pro úředníky manipulační, hleděti k tomu, že nejnižší služné nesmí dle úmyslu zákona činiti méně než základní služné prvního stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních.

Obdobně pak při takových úřednicích (třeba manipulačních), kteří vykazali podle podmínek konkursu kvalifikaci rovnající se kvalifikaci úředníků účetních, na příklad průkaz o odbyté vyšší střední škole nebo škole či ústavu jí na roven postaveném, nesmí činiti nejnižší služné zá-

kladní méně než základní služné druhého stupně X. třídy hodnostní úředníků státních, po případě prvního stupně třídy IX. (§ 3, odst. II. a § 19, odst. 3. ad II. zákona).

4. Do tříletí ve smyslu § 19, odst. 3. III., jest včítati celou dobu, kterou ustanovený úředník ve službě obce ztrávil, při čemž nečiní rozdíl, ztrávil-li část doby této ve službě prozatímní nebo v jiném ohoru služby. Také léta započtená dle zvláštního usnesení obecního zastupitelstva vůbec, dále dovolená a presenční doba služby vojenské — pokud byla vykonána za služební doby — počítají se plně do nepřetržité doby služební.

Byl-li úředník ustanoven s vyšším službným než jak stanoveno jest v § 19, odst. II. zákona, sluší při vyšetření nároků na zvýšení dle § 19, odst. III., vzíti za základ toto vyšší služné, není-li listinou o ustanovení výslovně stanoveno jinak.

5. Příbytečné (§ 19, IV. zák.) počítá se z celkového ročního služného úředníkovat. j. ze služného základního (§ 19, II.) i z trienálek (§ 19, III.) dohromady. Zvýšili se podle výsledku všeobecného úředního sčítání lidu počet obyvatel tak, že má býti příbytečné vyměřováno vyšší sazbou procentní, náleží úředníku zvýšené příbytečné od prvního dne onoho měsíce,

ce, který následuje po provedenému soupisu.

Úředník může od obce přijmouti na místě příbytečného bytí naturální, není však k tomu povinen a může se kdykoli bytu toho vzdáti, v kterémž případě náleží mu plně příbytečné, jakmile se vystěhuje z bytu naturálního. Obec však, aby si pro úřad zachovala výhody, jež jí plynou z toho, že úředník obývá byt naturální, může s úředníkem smluviti, že mu na místě části příbytečného poskytne byt naturální oceněný podle místních poměrů a zbytek příbytečného doplatí hotově.

6. Zvýšené příjmy, na něž má úředník obecní nárok v případě, že všeobecným úředním sčítáním lidu zjištěno bylo zvýšení počtu obyvatel obce (§ 3, § 19 V., § 42), buďtež mu poukázány k výplatě od prvního dne onoho měsíce, který následuje po provedeném soupisu.

Judikatura:

1. Minimální služné dle 3. stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd státních úředníků náleží dle ustanovení § 42 z. ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. jen obecním úředníkům, kteří by podle § 19 II. cit. z. v obcích o více než 3000 obyvatelů měli nárok na základní služné vyšší. (Nález ze dne 29. prosince 1921 č. 17509.)

2. I. Usnesení obecního zastupitelstva o ustanovení obecního úředníka a zařaze-

ní jeho do toho kterého stupně platového, může býti legitimovanou stranou bráno v odpor podle § 98 obecního zřízení moravského.

II. Ze zákonů ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. a ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. pro Čechy nelze vyvozovati žádné maximální hranice pro služební příjmy obecních úředníků. (Nález ze dne 19. IV. 1922 č. 5397.)

3. Úředníci obecní, k nimž se vztahuje zákon ze dne 23. VII. 1919 č. 443 sb. z. a n., mají zákonný nárok na základní služné příslušné hodnostní třídy a platové stupnice státních úředníků dle toho systému, který platí právě v čase pro nárok obecního úředníka rozhodném. (Nález ze dne 22. IV. 1922 č. 5540.)

4. Nárok na základní služné, rovnající se základnímu služnému druhého stupně IX. tř. státních úředníků má trvale ustanovený obecní úředník konceptní i nevykáže-li se absolvovanými studii právníckými a vykonanými zkouškami; takový úředník nemá však nároku na základní služné rovnající se služnému prvního stupně VIII. tř., byť by sloužil déle než 20 let od platnosti zákona ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a nař. zpět počítaje (§ 19, II. č. 1 cit. z.). (Boh. č. 504, nález ze dne 3. září 1920 č. 7763.)

5. Nárok na základní služné

2. event. posledního stupně X. hodn. tř. dosavadního systému hodn. tříd státních úředníků přísluší podle § 19 II. 5. zák. z 23. července 1919 sb. 443 jen těm odborným úředníkům, kteří prokázali odborně vyšší vzdělání školské a příslušné zkoušky. (Nález ze dne 12. X. 1922 č. 14128.)

6. Byl-li obecnímu úředníku z ohledů služebních přikázán naturální byt s povinností, aby v něm bydlel (byť služební), zůstává tím nárok jeho na plně přibytečné ve smyslu § 19 IV. zák. z 23/7. 19 sb. 443 nedotčen. (Nález ze dne 23. IV. 1923 č. 2809.)

7. Výše přibytečného, příslušejícího obecnímu úředníku dle § 19 IV. zák. 443/19, řídí se dle počtu obyvatelstva obce, jejímž záměstnancem jest, a to i tehdy, má-li služební místo své v území jiné obce [na př. obecní lesní]. (Nález ze dne 23. IV. 1923 č. 2809.)

8. »Vedoucím úředníkem« ve smyslu § 19, II. 1 a 2 zák. z 23/7. 1919 sb. č. 443 jest úředník, jenž samostatný odbor služby, pro který byl ustanoven, pod svou vlastní služební zodpovědností vede, nejša při tom po stránce věcné podřízen služebně jinému úředníku a to i tehdy, když ustanoven je pro obor onen sám a nemá tedy k ruce jiných úředníků sobě podřízených. (Nález ze dne 11. května 1921 č. 5662.)

9. Okolnost, že konceptní

úředník právnický, který sám nemá kvalifikace pro službu zvěrolékařskou, aprobuje podle ustanovení obce koncepty místního zvěrolékaře, nevylučuje postavení tohoto zvěrolékaře jako úředníka vedoucího ve smyslu § 19 II. 1. zák. z 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. (Nález ze dne 14. března 1924 č. 4404/24.)

9. Lesní úředník obecní, ustanovený na základě soutěže, v níž požadovno bylo absolvování střední školy lesnické, nemá nároku na základní služné prvního stupně VIII. tř. dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních dle § 19 II. č. 1 věta 2. zák. z 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. (Nález ze dne 12. září 1921 č. 11019.)

10. Předběžnou pětiletou praxí v oboru účetním, nebo pokladničním, která podle § 19, II. 3. zák. z 23. července 1919 sb. 443. dává nárok na základní služné prvního stupně IX. hodn. tř., rozuměti lze jen takovou praxi zmíněného druhu, která konána byla v *organizovaném pracovním odvětví*, jehož podstatu tvoří činnost účetnická nebo pokladniční. (Nález ze dne 11. října 1921 č. 12539.)

11. Nárok na základní služné 2. stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd státních úředníků náleží podle § 19, II. č. 5 z. ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n. jen těm úředníkům odborným, kteří prokázali odborné vzdělání školské, jakož

i příslušné zkoušky. (Nález ze dne 29. prosince 1921 čís. 17509.)

12. Obecní zaměstnanec (třebas manipulační síla), kterému teprve později udělen byl charakter obecního úředníka, nemá nárok, aby mu byla započtena služební doba ztrávená ve službách obce před tímto udělením do postupu ve smyslu § 19, III. zák. ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a nař. (Nález ze dne 7. září 1921 č. 12280.)

13. Byl-li obecní úředník právoplatně jmenován na místo, pro které je zásadně předepsána kvalifikace vyšší, které úředník ten nemá, nemůže býti na základě § 19 zákona č. 394/22 přesazen do kategorie nižší, které jeho předběžné vzdělání odpovídá. § 19 zákona č. 394/22 provádí jen schematickou úpravu podle jednotlivých kategorií. (Nález ze dne 13. ledna 1925 č. 20761/24.)

14. Jestliže obec pro úpravu platových poměrů svého úřednictva zvolila požitkový systém státní služby, není vázána poskytnouti úředníkům v rámci tohoto systému to základní (počáteční) služné, které pro svůj systém jako minimální uvádí zákon č. 443/1919 v §u 19. (Nález ze dne 28. února 1927 č. 22187/26.)

15. Obec je v základě své organizační moci oprávněna v mezích všeobecných předpisů právních upravovati jednostranně způsobem závazným

služební poměry svých úředníků. Pokud úpravami takovými poskytla svým úředníkům nějaká práva, nesmí pozdějšími usneseními těchto práv jednostranně se dotýkati. (Nález ze dne 16. března 1925 č. 14355/24.)

16. Provede-li obec mimo rámec šu 19 zákona č. 394/1922 novou úpravu služebního poměru svého zaměstnance přeražením jeho do systému úřednického práva státního, jest otázku, do které postupové skupiny § 52 služ. pragm. dotyčného zaměstnance jest zařaditi, posuzovati výhradně dle příslušných předpisů služební pragmatiky. (Nález ze dne 16. března 1925 č. 23371/24.)

17. Usnese-li se obec v mezích daných zákony o úpravě požitků obecních zaměstnanců, že pro zaměstnance její má platiti služební pragmatika pro státní úředníky z r. 1914, jest pro nárok jednotlivého zaměstnance na zařaze-

§ 20. Zastupitelstvu obecnímu přísluší ustanoviti, jaké výslužné náleží úředníkům skutečně ustanoveným, a jaké požitky zaopatřovací náležejí jejich vdovám a sirotkům.

Nárok úředníka na výslužné, jakož i nároky vdov a sirotků na požitky zaopatřovací, nebudtež však vyměřeny méně příznivě, než jak stanoví §§ 21 až 39 tohoto zákona.

Judikatura. Obecní úředník ustanovený podle zákona z 29. května 1908, č. 35 zem. zák. čes., vztahně zákona z 23. července 1919, č. 443 Sb.

ní do některé ze skupin uvedených v § 52 služ. pragm. rozhodným, zda pro služební odvětví, v jehož oboru jest místo jím zastávané systemisováno, jest v zásadě předepsáno předběžné vzdělání, odpovídající té které skupině dle cit. § 52. (Nález ze dne 3. prosince 1924 č. 19579/24.)

18. Pro pohledávku státu proti úředníku ze služebního poměru — nemůže zemský výbor, když úředníka toho vyzval, srážky ze služebních požitků od země vyplácených naříditi, leč za souhlasu úředníka nebo na základě povolené exekuce. (Nález ze dne 28. ledna 1926 č. 1491/26.)

19. Obecní úředník, jehož služební požitky jsou upraveny podle zák. 443/1919 nemá nároku, aby základní služné bylo mu upraveno podle sazeb zákona 103/26 (nález z 3. V. 1929 č. 7467/29 č. 7467/29).

z. a n. nemůže se platně vzdáti právního nároku na výslužné. (Nález ze dne 21. listopadu 1922, č. 14942.)

§ 21. Povinná doba služební stanoví se zásadně 35 lety, pro úředníky, kteří podle § 19 II. 1. a 2. nastoupili vzhledem k prokázané předchozí aspoň pětileté praxi s vyšším základním služným, 30 lety.

Nároku na výslužné nabývá úředník trvale ustanovený nepřetržitou službou, prokáže-li, že se stal bez vlastního zavinění k další službě neschopným.

Průkazu toho netřeba u úředníka, který — maje již nárok na výslužné — dosáhl 60 let věku.

Provisorní leta služební započítávají se do pense.

Stane-li se úředník, který již alespoň pět let, ale méně než deset let službu vykonával, bez vlastního zavinění pro nemoc, poranění neb jinou pohromu, kterou utrpěl při zastávání své služby, neschopným k dalšímu vykonávání služby, buď s ním naloženo tak, jako by již plných deset let byl sloužil.

Prováděcí předpisy k § 21:

XV.

(K § 21 zákona.)

Nároku na výslužné nabývá úředník skutečně ustanovený:

1. Ztrávil-li dle § 21, odst. 1. zákona ve službě nepřetržitě trvající 35, pokud se týče 30 let;

2. ztrávil-li v nepřetržitě službě aspoň 10 let a dosáhl-li věku 60 let;

3. ztrávil-li v nepřetržitě službě 10 let a stal-li se bez vlastního provinění k službě neschopným;

4. ztrávil-li ve službě nepřetržitě 5 let a stal-li se neschopným k dalšímu vykonávání služby bez vlastního zavinění, pro nemoc, poranění nebo jinou pohromu, kterou utrpěl zastávaje službu obecní.

Veškerá dovolená čítá se do doby služební nepřetržitě ztrávené, rovněž včítá se doba prezenční služby vojenské.

Doba suspense včítá se do doby služební, byli vydán disciplinární nález osvobozující nebo bylo-li řízení disciplinární zastaveno.

Do doby služební nepřetržitě ztrávené včítají se i leta služby prozatímní a leta zvláštěním usnesením obecního zastupitelstva započtená vůbec.

Judikatura.

1. Obec není oprávněna trvale pensionovati svého skutečně a trvale ustanoveného úředníka proti jeho vůli jen proto, že překročil 60 let svého věku a dovršil služební dobu 30 resp. 35 let ustanovenou § 21 zem. č. zák. č. 35/1908 ve znění zákona č. 443 sb. z. a n. z roku 1919,

(Nález ze dne 15. dubna 1924 č. 5560/24.)

2. Slovy »provisorní léta služební« v § 21, odst. 4. zákona ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. rozumí se pouze léta ztrávená v poměru provisorního úředníka. (Nález ze dne 29. září 1925 č. 18052.)

3. Jestliže úřad právoplat-

ným výrokem přiznal pensijní požitky vycházejí z předpokladu, že oprávněný jest československým státním příslušníkem, může tento svůj výrok odvolati jen, zjistí-li sám dříve v bezvadném řízení, že předpoklad ten byl nesprávným. (Nález ze dne 2. května 1924 č. 7395/24.)

§ 22. Nároku na výslužné pozbude:

1. Úředník, který vzdá se služby dobrovolně, aneb vystoupí z ní o své vůli, neprokázav neschopnosti ke službě, je-li k podání takového průkazu povinen podle § 21 tohoto zákona.

Pokud není jiného ustanovení, může se úředník vzdáti své služby teprve po čtvrtletní výpovědi.

2. Úředník, který disciplinárním nálezem byl ze služby propuštěn.

Nároku na výslužné nenabude úředník, jenž byl ustanoven jen na čas, pokud nebylo smlouveno jinak.

§ 23. Stane-li se úředník neschopným ke službě bez vlastního zavinění, a trvá-li jeho neschopnost ke službě déle než rok, není-li však vyloučeno, že neschopnost tato pomine, může býti úředník, jenž má již nárok na výslužné (§ 21), dán jen do dočasný odpočinek.

Prováděcí předpisy k § 23:

XVI.

(K § 23 zákona.)

Na dočasný odpočinek může býti dán pouze ten úředník, jenž má již nárok na výslužné,

když jeho neschopnost ke službě trvala po celý rok nepřetržitě. Sčítati více léčebných dovolených, mezi nimiž se služba opětně konala, tak, aby dohromady činily 1 rok, není přípustno.

§ 24. Trvalé i dočasné výslužné vyměřuje se úředníkům tím způsobem, že za prvních 10 let ve službě ztrávených připadá jim kvota 40% platu ročního, který ve službě činné posléze brali i s příbyteč-

ným, nepočítajíc do toho jakékoli příjmy vedlejší. U těch, kdož mají naturální byt, započítává se příbytečné, na něž by měli nárok.

Každým dalším rokem služebním pak kvota tato vzrůstá a to při těch úřednících, kterým jest podle § 21 dosloužiti 30 let, o 3%, při ostatních pak o 2,4% jejich celkového služného za každý rok, nejvýše však na 100% posledních úředníkových služebních požitků do pense vpočítatelných.

Pense úředníkovy rovněž se však, má-li úředník nezaopatřeně dítka, nejméně platu vdovskému, který by vdově úředníkově v té době příslušel, počítajíc v to příspěvky na vychování dětí.

Byl-li úředník dočasně dán na odpočinek a vstoupí pak opět do služby a odejde později na trvalý odpočinek, počítají se při vyměření definitivního výslužného toliko leta, která v činné službě ztrávil a nikoli doba, po kterou byl na dočasném odpočinku.

Prováděcí předpisy k § 24.

XVII.

K § 24. zákona.

Obecnímu zastupitelstvu nezabráňuje se, aby svým usnesením, služební smlouvou nebo listinou o ustanovení zaru-

čilo svému úředníku, že mu do základu rozhodného pro vypočítávání požitků pensijních a zaopatřovacích vůbec započte i jiné požitky služební než služné základní, trienálky a příbytečné.

§ 25. Úředníku skutečně ustanovenému, který byl propuštěn pro nezaviněnou neschopnost ke službě, aniž má nárok na výslužné (§ 21), přísluší odbytne, jež se rovná platu jednoho roku, který v aktivní službě posléze bral.

§ 26. Mimo případ propuštění nálezem disciplinárním může býti skutečně ustanovený úředník, pokud nebyl ustanoven jen na určitý čas, propuštěn jen tehdy, prokáže-li se jeho neschopnost ke službě.

Prováděcí předpisy k § 26.

XVIII.

(K § 26 zákona.)

1. Služební poměr úředníka skntečně ustanoveného může rozvázán býti toliko:

- a) smrtí úředníka,
- b) vzdal-li se úředník svého místa,
- c) byl-li se služby propuštěn nálezem disciplinárním (§ 12 zákona),
- d) byl-li na svou žádost dán na odpočinek,
- e) byl-li propuštěn pro neschopnost ke službě (§ 26 zákona).

2. Neschopností rozumí se trvalá nemožnost vykonávati

práce služební úředníku ve smyslu zákona příkázané, která má příčinu svou v tělesných nebo duševních vlastnostech úředníka.

Uplná neschopnost úředníka musí býti nepochybně prokázána způsobem znaleckým.

Jedná-li obecní zastupitelstvo o propuštění úředníka pro neschopnost ve službě, sluší obdobně užití ustanovení § 16 zákona.

3. Nabyli-li úředník pro neschopnost ke službě propuštěný ve smyslu § 21 zákona nároku na výslužné, není nárok tento propuštěním ze služby nijak dotčen. Totéž platí o nároku na odbytné nabytém dle § 25 zákona.

§ 27. Vdově po úředníku přísluší plat vdovský, když:

- a) zemřelý již v době úmrtí měl nárok na výslužné aneb sám již výslužného požíval (§ 21),
- b) sňatek uzavřen byl před vstoupením do služby, aneb po čas služby, a zemřelý tenkrát nepřekročil 55. rok svého věku,
- c) vdova, v čase kdy úředník zemřel, nebyla z vlastního provinění soudně rozvedena.

§ 28. Vdova má podati žádost za plat vdovský k obecnímu zastupitelstvu a opatřiti ji svým listem oddacím a listem úmrtním manžela, pak vysvědčením správce duchovního o tom, že manželé spolu žili, po případě, bylo-li manželství rozvedeno, soudním rozsudkem neb usnesením o rozvodu.

§ 29. Vdovský plat vyměřuje se podle služebních požitků, které by pro vyměření výslužného manžela byly vpočitatelný, tím způsobem, že vdově ná-

leží jako plat vdovský z platu manžela včetně do 6000 Kč 40%, a z toho, co nad to bral, 15%.

Plat vdovský vyplácí se měsíčně předem.

Judikatura. 1. Není překážky, aby obec k účelům vyměření vdovského platu po obecním úředníkovi znovu neupravila pensijní základnu, ovšem jen pokud tato nová úprava byla by přípustná i vůči úředníku samotnému (n. s. s. nález ze dne 11. VI. 1929 č. 11629/29).

§ 30. Vdovský plat přestává, jakmile vdova se opět vdá. V případě provdání se náleží vdově odbytné jednou pro vždy ve výši jednorozního platu vdovského.

§ 31. Každému manželskému dítěti úředníka, který měl právo na výslužné, neb již byl ve výslužbě, přísluší po smrti otcově příspěvek na výchování.

Příspěvek tento přísluší dítěti, pokud nedovršil 20 roků věku svého, pomine však, nastalo-li dříve zaopatření.

V případech zvláštních ohledů hodných může obecní zastupitelstvo povolití příspěvky výchovné do 24 roku.

Navštěvuje-li dítě školy vysoké, náleží mu příspěvek výchovný do dokonání 24 roku.

§ 32. Příspěvek na výchování jednoho dítěte vyměřuje se sumou rovnající se jedné pětině vdovského platu, který náleží jeho odovělé matce, anebo který by jí podle § 29 zákona tohoto náležel; nikdy však nemá příspěvek na výchování dohromady převyšovati výměru vdovského platu, a to ani tehdy, když pozůstalé děti pocházejí z více manželstev.

§ 33. Není-li matka na živu, nebo byl-li její plat vdovský zastaven, buďtež příspěvky na výchování zvýšeny, zvýšení však nemá přesahovati 50% příspěvku prvotního.

§ 34. Všecky platy zaopatřovací poukází se ode dne, kdy se zastavil plat neb výslužné, podle nichž

se vyměření dělo, a vyplácejí se ve lhůtách měsíčních napřed jdoucích.

§ 35. Jakýkoli zaopatřovací plat přestává, když ten, komu náleží, uznán byl vinným buď zločinem nějakým vůbec anebo přestupkem krádeže, podvodu, zpronevěření nebo podílnictvím v některém z těchto přestupků (§§ 460, 461, 463, 464 trestního zákona), konečně přečinem § 1 zákona ze dne 28. května 1881, č. 47 ř. z., anebo přečinem nebo přestupkem zákona ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z. V případě takovém buďž dotýčný plat zastaven koncem toho měsíce, kdy trestní rozsudek moci práva nabyl.

§ 36. Zůstalé vdově a dítkám po úředníku, necht' zemřel v činné službě nebo ve výslužbě, přísluší na zapravení útrat nemoci a pohřbu čtvrtletní úmrtné, rovnající se 25% ročního platu nebožtíkova do výslužného vpočítatelného, nebo výslužného, jehož požíval.

§ 37. Vdova po úředníku, který ještě neměl práva na výslužbu, má kromě čtvrtletního úmrtného toliko nárok na odbytné, rovnající se 25% ročního služebního platu zemřelého manžela. Není-li manželka úředníka na živu, náleží nárok ten zůstalým nezaopatřeným manželským dítkám, které nedovršily ještě 24. roku věku svého.

§ 38. Nároky vdov a sirotek po úřednících nejsou nikterak dotčeny tím, jsou skončili úředník sebevraždou.

§ 39. Všichni úředníci, kteří mají nárok na výslužné, jsou povinni, dokud jsou v činné službě, platiti do pensijního fondu obecního, po případě, dokud fond takový zřízen není, do fondu obecního roční příspěvek 3% svého platu, který do výslužného se vpočítává.

Příspěvek tento sráží se v měsíčních lhůtách ze

služného počínajíc od měsíce následujícího po tom, kdy tento zákon nabude platnosti.

Prováděcí předpisy k § 39.

XIX.

(K § 39 zákona.)

Úředníci, kteří byli ustanoveni dříve, než zákon ze dne 29. května 1908, číslo 35 z. z., pozměněný a doplněný zákonem ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a u., platnosti nabyl, a kteří dle dosavadního poměru služebního měli nárok na výslužné, povinni jsou platiti úřpěvek do pensijního fondu obecního, pokud s týče do fondu obecního podle § 39

zákona jen potud, pokud k placení takovému již podle dosavad platného ujednání byli povinni. (§ 41 zákona.)

Obecní zastupitelstvo může však kdykoli sprostiti svého úředníka od této povinnosti platební, aniž tím ovšem dotčeno je jeho právo na výslužné a jiné požitky zaopatřovací. Pensijní příspěvky zaplacené úředníky, kteří nenabylí nároku na pensi ani na odbytné a jejichž služební poměr k obci přestal, budou jim resp. jejich pozůstalým vráceny.

Spory.

§ 40. Spory o příjmy služební a výslužné úředníka, o zaopatřovací požitky vdov a sirotek, jakož i ostatní spory, vzešlé ze služebních poměrů úředníka, rozhodují se pořadem instancí samosprávných.

V žádném případě však — a to ani z inoci úřední ani ke stížnosti — není zemský výbor oprávněn, úředníka ve smyslu tohoto zákona ustanoviti.

Judikatura. 1. Dle zákona ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. a zákona ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n., nejsou samosprávné úřady povolány rozhodovati ve sporu o platnosti výpovědi obecního strážníka z obecní služby. (Boh. čís. 447, náleze ze dne 11. června 1920, č. 5162.)

2. Rozhodovati o nároku podúředníka statutární obce na ustanovení úředníkem jsou příslušny úřady samosprávní.

(Nález ze dne 29. ledna 1927 č. 24859/26.)

3. Úřady samosprávné nejsou příslušné rozhodovati v pořadí instančním spory o propuštění těch zaměstnanců obce hlav. města Prahy ze služeb obecních, kteří byli přijati jako zatímní výpomocné síly účetní na měsíční výpověď. (Nález ze dne 14. prosince 1926 č. 2405.)

4. Uplatňuje-li obecní úřed-

ník v I. a II. instanci nárok na úpravu služebních požitků dle zák. ze dne 22. VII. 1919 č. 443 sb., byv však zamítnut v rekursu k 3. instanci namítá, že úprava jeho požitků neodpovídá ani zákonu ze dne 29. V. 1908 č. 35 z. z., zakládá vadu řízení, jest-li III. instance o tomto novém nároku bezprostředně sama

rozhodne. (Nález ze dne 29. I. 1923, č. 952.)

5. Zemský správní výbor není — mimo případ obnovy řízení — oprávněn svoje instancí rozhodnutí, vydané ve sporu o služební požitky obecního úředníka, když stranám bylo již doručeno, o své újmě změnit. (Nález ze dne 18. září 1924 č. 15828.)

Ustanovení o úřednících již ustanovených.

§ 41. Úředníci, kteří byli ustanoveni dříve, než tento zákon nabyt platnosti, zůstanou — jsou-li státními občany republiky Československé — i nadále ve svém dosavadním úředním postavení.

V každém případě přísluší jim však právo volby, má-li pro budoucnost jejich služební poměr býti posuzován nadále podle ustanovení tohoto zákona, či ne.

Nehledě k tomu zůstávají zvláštní výhody, přiznané takovýmto úředníkům jich služební smlouvou, nadále v platnosti.

Slouží-li takový úředník déle, než dvacet let, od platnosti tohoto zákona zpět počítaje, není povinen prokazovati praxi, které nabyt před ustanovením do služby u obce, aby dosáhl výhody zabezpečené jemu § 19 II. tohoto zákona (počáteční základní služné).

Pokud úředníci ti nebyli již dříve ustanoveni definitivně, náleží obecnímu zastupitelstvu učiniti opatření, aby prozatímní ustanovení jich netrvalo déle, nežli po dobu jednoho roku ode dne, kdy zákon tento nabyt platnosti, ačli podle dřívější úmluvy nenabývají nároků na ustanovení trvalé již dříve.

Prováděcí předpisy k § 41.

XX.

(K § 41 zákona.)

Úředník obecní, který byl

ustanoven dříve, než nabyt účinnosti zákon ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., může si voliti, chce-li, aby pro

něho platila dále služební smlouva dosavadní nebo tento zákon.

Rozhodli-li se obecní úředník, aby jeho poměr služební do budoucna byl upraven podle citovaného zákona, zůstanou mu zachovány zvláštní výhody, které mu — u srovnání s ustanovením citovaného zákona — přiznala dosavadní jeho smlouva služební. Takové výhody jsou: Vyšší služné základní, lepší poměry postupové než trienáلكy, vyšší příbytečné, funkční přídavek, remunerace za zvláštní práce a úkony, novoročné, drahotní přídávky a výpomoci nákupní — pokud jsou vyšší nežli dle zákona ze dne 15. dubna 1920, číslo 312 Sb. z. a n. — po dobu, na kterou byly stanoveny, dále výhodnější předpisy o délce doby služební, o nárocích pensijních pro úředníka, jeho ženu i děti, paliva, svítivo a jiné požitky naturální kromě bytu, přídavek aktivní, placení daně z příjmu a tax jmenovacích, léčebné výlohy všeho druhu, náhrady za úcastenství ve schůzích zastupitelstva, rady i komisí, diety a cestné, remunerace za práce přes čas atd.

Vyšetřuje-li se míra výhod ve smyslu § 41 zákona, dlužno hleděti ke každému jednotlivému nároku z poměru služebního vyplývajícímu zvláště.

Trienáلكy (§ 19, III.) vyměří se úředníku, který se rozhodl, aby pro něho platil zákon ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., z úhrnného

počtu let služebních, které do sud u obce nepřetržitě ztrávil, po případě která mu byla započtena do doby služební. Základem pro vypočtení jich je tu — nemá-li základního služného vyššího — základní služné podle § 19 II. resp. podle § 42 zákona.

Místa úřednická zřízená už při obcích v době, kdy zákon ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., nabyt účinnosti (t. j. 1. září 1919), považují se za místa zřízená ve smyslu tohoto zákona. Úředníci, kteří jsou ustanoveni za šetření předpisů zákona ze dne 28. května 1908, č. 35 z. z., místa ta dne 1. září 1919 zastávali, zůstanou na svých místech, třeba nemají pro ně kvalifikace předepsané šem 3 zákona ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n. Musí jim býti ponechán alespoň dosavadní titul, právo na povýšení podle § 7, odst. II. zák. a právo, aby se rozhodli do budoucna, má-li pro ně platit tento zákon či dosavadní smlouva služební.

Judikatura. 1. Výrazem »slouží-li« § 41, odst. 4. zákona ze dne 23. července 1919, č. 443 Sb. z. a n., rozumětí jest pouze skutečnou službu, nikoliv však započítaná t. zv. válečná leta. (Nález ze dne 3. listopadu 1921 č. 14016.)

2. Pod »zvláštními výhodami« ve smyslu § 41, odst. 3 z. z. z. 23. července 1919 Sb. 43 rozumětí jest toliko výhody, jež se týkají oněch stránek služebního pomě-

r u, jež tímto zákonem byly upraveny. (Nález ze dne 29. listopadu 1921 č. 15921.)

3. Z toho, že zaměstnanec obce ustanoven byl svého času jako úředník obecní ve smyslu zákona z 29. května 1908 z. z. č. 35, neplyne o sobě ještě, že má nárok na úpravu služebního poměru svého dle zákona z 23. července 1919 Sb. č. 443. (Nález ze dne 24. května 1921 č. 6531.)

4. Úředník obecní, jehož aktivní služební poměr skončil se před 1. zářím 1919, nemá právního nároku na volbu normy pro posouzení jeho služebního poměru rozhodné dle 2. odst. §u 41 zák. z 23. července 1919 č. 443 sb. a nemůže tedy požadovati, aby jeho pensijní požitky byly upraveny dle tohoto zákona. (Nález ze dne 29. května 1922 č. 5267.)

5. Obecní úředník, který za účinnosti zák. č. 35/1908 česk. z. z. byl platně ustanoven úředníkem pro obor služby konceptní podle § 3 I. cit. zák., má podle § 41 odst. 1. a 2. zák. č. 443/1919 Sb. — optoval-li pro tento zákon — nárok na to, aby byl uznán za úředníka konceptního ve smyslu tohoto zákona, i když

nemá kvalifikace předepsané pro toté místo v § 3 zák. 443/1919 Sb. (Nález ze dne 24. dubna 1928 č. 4899/28.)

6. Právo volby ve smyslu předpisu § 41 odst. 2. zákona ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n. lze vykonati i v žádosti o přeložení na trvalý odpočinek. (Nález ze dne 28. února 1927 č. 8432/26.)

7. Nevykonali-li obecní úředník ustanovený před vydáním zákona č. 443/1919 práva volby ve smyslu §u 41 odst. 2. pro tento zákon, neplatí pro něho disciplinární předpisy § 12 a násl. zákona z 29. května 1908 č. 35 zem. zák. pro Čechy, jestliže normy upravující jeho dosavadní služební poměr obsahují předpisy tohoto druhu. (Nález ze dne 13. února 1926 č. 1457/26.)

8. Obecní úředník, ustanovený před účinností zákona z 23. července 1919 č. 443 sb., má v základě § 41/3 cit. zákona nárok na to, aby mu pro časový postup platový dle § 19 III. cit. zákona započítána byla také doba, která mu před účinností zákona 443/1919 byla obci započtena do služební doby úřednické. (Nález ze dne 18. září 1924 č. 15828.)

O úřednících v obcích, majících méně než 3000 obyvatel.

§ 42. V obcích, které nemají 3000 obyvatel, přísluší obecnímu zastupitelstvu usnáseti se o tom, mají-li zřízena býti místa úřednická a jaká, vydati

blíže pravidla o ustanovení úředníků, jakož i určovati pro ně náležitou kvalifikaci a služné základní. Služné to musí však — má-li obec aspoň 1500 obyvatel — býti nejméně takové, aby roční jeho výše rovnala se ročnímu základnímu služnému třetího stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd úředníků státních, v obcích menších pak aspoň prvního stupně této třídy. Vykáže-li úředník podle podmínek konkursu vyšší kvalifikaci, než podle § 3 III. tohoto zákona, budiž mu základní služné určeno podle této kvalifikace ve smyslu ustanovení § 19 II. tohoto zákona. V ostatním platí i pro úředníky v obcích, majících méně než 3000 obyvatel, všechna ustanovení tohoto zákona.

Pro úředníky ustanovené dříve, než tento zákon nabyl platnosti, platí obdobně to, co stanoveno jest § 41 tohoto zákona.

P o z n. Ustanovení tohoto § doznalo změny § 24 druhé fin. novely.

Prováděcí předpisy k § 42.

XXI.

(K § 42 zákona.)

Ukáže-li se při všeobecném úředním sčítání lidu, že počet obyvatel v některé v §u 42 zákona zmíněné obci zvýšil se na 3000, budiž služné úředníku této obce, není-li vyšší, upraveno podle předpisu §u 19 zákona, aniž by od nich požadován byl průkaz způsobilosti k tomu kterému oboru služby, jaký předepsán jest §em 3 zákona. Z tohoto vyššího služného vypočtou se pak trieuálky i příbytečné podle úhrnného počtu let služebních.

Ukáže-li se při všeobecném úředním sčítání lidu, že počet obyvatel v některé obci, o níž

Obecní zřízení

se zmiňuje § 42 zákona, stoupí na 1500, budiž základní služné úředníků této obce zvýšeno na míru, která je předepsána pro obce mající aspoň 1500 obyvatel. V ostatních platí předpisy XXI., odst. 1., obdobně i pro tyto případy.

Judikatura.

Minimální služné podle 3. stupně X. třídy dosavadního systému hodnostních tříd státních úředníků náleží podle ustanovení § 42 z. ze dne 23. července 1919, číslo 443 Sb. z. a n., jen obecním úředníkům, kteří by podle § 19, II. cit. zák. v obcích o více než 3000 obyvatelů měli nárok na základní služné vyšší. (Nález ze dne 29. prosince 1921, číslo 17509.)

Dozorčí právo okresního a zemského výboru.

§ 43. Okresní výbor vykonává z úřední moci dohled nad tím, aby zákona tohoto bylo šetřeno. K tomu konci jest oprávněn činiti všeliká opatření, jež dle zákona tohoto náleží učiniti obecnímu výboru, pokud by úřad tento opomenul je učiniti.

Rovněž jest okresní výbor oprávněn zrušiti z povinnosti úřední všeliká usnesení obecního zastupitelstva nebo disciplinární komise, jež přičí se předpisům tohoto zákona.

Zemskému výboru náleží vydávati v mezích tohoto zákona podrobné, pro všechny obce závazné předpisy k jeho provedení. Předpisy tyto nesmějí však vztahovati se na jazykovou kvalifikaci žadatelů za místa úřednická.

Pozn. k § 43.

1. Okresní správní komise podle § 43 zák. z 29. května 1908 z. z. pro Čechy č. 35 je oprávněna z úřední moci zrušiti usnesení obecního zastupitelstva, jímž se vyměňují obecnímu úředníku služební požitky, má-li usnesení to za nezákonné, není však oprávněna požitky ty při tom stanoviti sama. (Nález ze dne 7. VI. 1922 č. 8045.)

2. Také zemský správní výbor je oprávněn přímo zakročit proti obci podle §u 43 odst. 2. zákona z 39. května 1908 č. 35 z. z. o obecních úřednících. (Nález ze dne 17. září 1925 č. 17154/25.)

3. Opomenutí, jež dává dozorcímu úřadu právo dozorcího zásahu podle § 43 zák. ze dne 29. května 1908 č. 35 čes. zem. zák. nastává nejen tehdy, nedodrží-li obec do-

zorčím úřadem stanovenou lhůtu k provedení zákonných opatření, nýbrž i tehdy, lze-li z okolností případu souditi, že obec zákonem jí uložená opatření učiniti nehodlá. (Nález ze dne 28. února 1927 č. 8432/26.)

4. Přesahuje meze dozorcího oprávnění, daného ministerstvu v § 14 zák. ze dne 24. července 1919 č. 462 Sb. z. a n., jestliže ministerstvo vnitra obci, která, obsazující současně několik míst obecních zřízenců, na něž se vztahuje zákon č. 462/1919, nezachovala předpisu tohoto zákona, že 50% míst takových se vyhražuje legionářům, označí individuálně ty zřízence, které jako neplatné ustanovené jest obec povinna ze služeb svých propustiti, neponechávajíc obci v tom směru volnost výběru. (Nález ze dne 4. října 1927 č. 19.931.)

§ 44. Ustanovení tohoto zákona nevztahují se na úředníky, kteří nevykonávají úřadu svého u obce jako stálé a výhradné povolání, dále na síly výpomocné a jiné zřízence, kteří ustanovují se, aby vykonávali podřízenější práce (písaře na denní plat, cestáře, strážníky a pod.), konečně na úředníky statutárních obcí vůbec.

Prováděcí předpisy k § 44.

XXII.

(K § 44 zákona.)

Zákon ze dne 23. července 1919, číslo 443 Sb. z. a n. nabyt účinnosti dnem 1. září 1919 i mají úředníci obecní nárok, aby od toho dne služební požitky byly jim podle tohoto zákona upraveny, resp., aby jim nahrazena byla difference mezi služným skutečnými a služným dle tohoto zákona upraveným za dobu od 1. září 1919 až do dne, kdy počali bráti požitky podle tohoto zákona upravené.

XXIII.

Prováděcí předpisy k zákonu ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., vyhlášené pod číslem 52 zemského zákoníka z roku 1909 (částka XV.) pozbývají platnosti dnem vyhlášení těchto prováděcích předpisů.

§ 45. Zákon tento nabude moci dnem vyhlášení.

§ 46. Mým ministrům vnitra a spravedlnosti se ukládá, aby zákon tento uvedli ve skutek.

Článek II.

Zákon ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z. pro Čechy se změnami v článku předcházejícím vytknutými, platí též pro Moravu a Slezsko.

Judikatura. 1. U obecního zvěrolékaře na Moravě, jenž vedle své služby obecní zastává funkci zemského zvěrolékaře obvodního a vykonává soukromou praxi, služba obecní není povoláním výhradným ve smyslu § 44 zákona z 23. července 1919 Sb. č. 443, i nelze proto ustanovení tohoto zákona naň vztahovati. (Boh. čís. 472, nález ze dne 24. června 1920, č. 5833.)

2. Vykonávali obecní úředník vedle své služby úřední na základě smlouvy s obcí pro ni ještě práce jiné a to takovým způsobem, že výkon jich má povahu »povolání« jest tím vyloučena výhradnost jeho povolání jako obecního úředníka ve smyslu § 44 zák. ze dne 23. července 1919 č. 443 sb. z. a n. (Nález ze dne 11. února 1924 č. 2300.)

[Kde mluví se v něm o okresním výboru, jest tím pro Moravu a Slezsko rozuměti zemský výbor.]

Článek III.

Zákon tento nabývá účinnosti 1. dne měsíce následujícího po jeho vyhlášení.*

Pozn. To jest dnem 1. září 1919.

Článek IV.

Ministru vnitra se ukládá, aby zákon tento provedl.

Zákon ze dne 15. dubna 1920,

č. 312 Sb. z. a n.,

jmž upravují se drahotní přídavky úředníkům obecním v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a úředníkům okresním v Čechách, okresním cestmistřům na Moravě a ve Slezsku, jakož i staro-
pensistům.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Úředníci, na něž vztahují se zákony ze dne 23. července 1919, čís. 443 Sb. z. a n., ze dne 23. července 1919, čís. 444 Sb. z. a n., a ze dne 30. září 1919, čís. 536 Sb. z. a n., mají zákonný nárok na drahotní a nákupní přídavky ve stejné výši jako úředníci státní, pokud celkový jejich služební příjem již nedosahuje nebo nepřesahuje obdobného celkového příjmu služebního státních úředníků rovnocenné kategorie a stejné doby služební, a to po dobu, pokud drahotní a nákupní přídavky se budou vypláceti státním úředníkům.

§ 2. Úředníkům obecním a okresním, kteří odešli nebo odejdou na trvalý odpočinek, jakož i jejich vdovám, pokud se týče pozůstalým jejich dětem, přísluší též nárok na drahotní a nákupní přídavky, jako v obdobných případech mají úředníci státní rovnocenné kategorie a stejné doby služební, a to po dobu, pokud drahotní a nákupní přídavky se budou vypláceti státním úředníkům a jejich příslušníkům.

§ 3. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provéstí jej přísluší ministru vnitra.

Zákon ze dne 21. prosince 1921,

č. 495 Sb. z. a n.,

kteřím se upravují výhody poskytnuté státním a jiným veřejným zaměstnancům z důvodů mimořádných poměrů.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 3. Služební požitky a právní nároky úředníků a zaměstnanců zemí, žup, fondů a ústavů jimi spravovaných a úředníků okresů a obcí jakož i fondů a ústavů jimi spravovaných, stanovené služebními řády nebo usneseními těchto korporací, pokud přesahují míru jednotlivých druhů požitků, práv a nároků úředních a zřízcenců státních stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných poměrů rodinných, musí býti těmito korporacemi nejdéle do konce roku 1922 uvedeny na míru požitků, práv a nároků úředníků a zaměstnanců státních.

Judikatura k § 3.

1. § 3 zákona ze dne 21. prosince 1921 č. 495 sb. z. a n. vztahuje se také na ony samosprávní úředníky, kteří před 1. lednem 1923 byli přeloženi do výslužby. (Nález ze dne 2. června 1925 č. 2277.)
2. Předpis § 3 zákona ze dne 21. prosince 1921 č. 495

sb. z. a n. zasahuje i nároky samosprávného úředníka na postup příznivější, nežli přísluší státnímu úředníku stejné nebo rovnocenné kategorie, pokud nároky ony jsou založeny v služebním řádu neb usnesení dotyčné samosprávné korporace. (Nález ze dne 28. března 1924 č. 5405.)

Zákon ze dne 20. prosince 1922,

č. 394 Sb. z. a n.

o služebních, odpočivných a zaopatřovacích požitcích civilních i vojenských státních zaměstnanců v podnicích, ústavech a fondech státních a státem spravovaných.

§ 19. Služební požitky a právní nároky zaměstnanců zemí, žup, fondů a ústavů jimi spravovaných a zaměstnanců okresů a obcí, fondů a ústavů jimi spravovaných, jakož i jiných veřejných korporací a ústavů, stanovené služebními řády neb usneseními těchto korporací, pokud přesahují z tohoto zákona

vyplývající míru jednotlivých druhů požitků, práv a nároků úředníků a zřízenců státních stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných poměrů rodinných, musí býti těmito korporacemi od 1. ledna 1923 uvedeny na míru požitků, práv a nároků zaměstnanců státních dle tohoto zákona.

Judikatura:

1. K právům a nárokům zaměstnance města Brna, podléhajícímu redukcí podle § 3 zák. č. 495/1921 Sb. a podle § 19 zák. č. 394/1922 Sb., náleží také nárok zaměstnance na povýšení do vyšší hodnotní třídy. (Nález ze dne 16. října 1928 č. 27.747/28.)

2. Okresní správní komise, vyměřující svému zaměstnanci výslužné, nemůže měniti podle § 19 zákona č. 394/22 úpravu aktivních požitků, tvořících základnu pro vyměření výslužného, byly-li již s hlediska cit. § 19 pravoplatně stanoveny. (Nález ze dne 25. května 1928 č. 9799/28.)

3. Ani z ustanovení 2. věty odst. 2. bodu I. §u 6 zákona ze dne 20. prosince 1922 č. 394 Sb. ani z §u 19 téhož zákona nelze dovozovati, že župní úřad jest kompetentní schvalovati usnesení zastupitelstev měst s regulovaným magistrátem, jimiž byl zaměstnanci těchto měst povolen drahotní přídavek na členy rodiny zdržující se v cizině. (Nález ze dne 1. prosince 1927 č. 23.538/27.)

4. Převyšuje-li celkový služební příjem obecního úředníka, jehož služební požitky jsou upraveny podle platové

ho systému zákona č. 443/1919, celkový příjem obdobného úředníka státního, sluší s redukcí služebních požitků podle §u 19 zák. č. 394/1922 počítí u mimořádných požitků (drahotního přídavku). (Nález ze dne 24. října 1927 č. 21.763.)

5. Zápočet nějaké doby do služby, poskytnutý usnesením obce obecnímu úředníku, podléhá redukcí podle zák. č. 394/1922 jen potud, pokud jde o dobu, jejíž zápočet pro státní úředníky jest zvláštní normou omezen. (Nález ze dne 24. října 1927 č. 21.766.)

6. Na zaměstnance u obce, který se stal obecním úředníkem ve smyslu zák. č. 443/19 sb. z. a n. teprve po 31. prosinci 1922 vztahuje se předpis §u 7 zák. č. 394/22 i když týž byl před 31. prosincem 1922 ve službě u obce jako smluvní pomocná síla. (Nález ze dne 28. ledna 1927 č. 1434/27.)

7. Neustanovila-li obec, která nemá 3000 obyvatel, určitou kvalifikaci pro místo úřednické ani všeobecně ani zvláště při jeho obsazování, jest při srovnání úředníka obce té se státním úředníkem stejné nebo rovnocenné kategorie ve smyslu § 19 zákona č. 394/1922 hleděti ke

kvalifikaci (předběžné vzdělání) úředníka, s níž se obec spokojila, obsazujíc dotčené místo. (Nález ze dne 30. prosince 1925 č. 25315.)

8. Není nezákonným, jestliže za platnosti zákonů č. 495/21 a 394/22 městské zastupitelstvo brněnské odepře postup do 2. platového stupně VI. hodn. třídy městskému účetnímu úředníku, třebaš byl před jich platností jmenován do VI. hodn. třídy. (Nález ze dne 29. září 1925 č. 18024.)

9. Předpis §u 19 zákona ze dne 20. prosince 1922, č. 394 sb. z. a n. vztahuje se i na výhody, jež obec svému zaměstnanci přiznala tím, že vzala na sebe placení daně z příjmu. (Nález ze dne 31. března 1925 č. 6554.)

10. Ustanovení § 3 zákona č. 495/21 a § 19 zákona č. 394/21 platí také o nárocích úředníků samosprávných korporací na přeložení na odpočinek.

Nároků takých se nivelisa-

ce jen tehdy netýče, když dotčený úředník již před 1. lednem 1923 byl na odpočinek dán (nikoliv — když byly pouze splněny předpoklady dle služebního řádu — přeložení na odpočinek, ale nebylo ještě vysloveno). (Nález ze dne 24. ledna 1925 č. 22895/24.)

11. Zákony č. 495/21 a 394/22 neposkytují úředníkům samosprávných korporací nárok na zlepšení jejich služebního poměru podle předpisů platných pro úředníky státní ani co do zařazení do vyšších kategorií §u 52 služ. pragmatiky. (Nález ze dne 9. ledna 1925 č. 115.)

12. Omezení zápočtu přechozí soukromé služby, stanovené §em 16 vl. nař. 666/1920, nelze prostřednictvím §u 19 zákona 394/22 vztáhnouti na obecního úředníka, jehož požitky upraveny jsou dle platového systému zákona 443/1919 (Nález t. s. s. ze dne 11. června 1929, č. 11829/20.)

Zákon ze dne 22. prosince 1924,

č. 286 Sb. z. a n.

o úsporných opatřeních ve veřejné správě.

Zaměstnanci veřejnoprávních korporací.

§ 28. Země, župy, okresy a obce se zmocňují, aby provedly úsporná opatření ohledně svých zaměstnanců a zaměstnanců svých podniků, jakož i fondů a ústavů jimi spravovaných podle období tohoto zákona.

Neučiní-li tak do jednoho roku od účinnosti tohoto zákona, může u korporací, u nichž byla zřízena podle příslušných předpisů finanční komise, tato komise žádati, aby úřad nadřízený ve věcech samosprávy rozhodl, je-li korporace povinna zmocnění toho užítí a v jakém rozsahu je povinna tak učiniti. U korporací, u nichž není zřízena finanční komise, přísluší v případech, že některá z nich by neužila zmocnění jí tímto zákonem daného, toto rozhodnutí nadřízenému úřadu.

Judikatura:

1. Na základě § 28 zák. č. 286/1924 Sb. jest nadřízený úřad samosprávný za předpokladů tam uvedených oprávněn vysloviti také, že obec jest povinna zrušiti systemisované místo zaměstnanecké. (Nález ze dne 12. prosince 1928 č. 33.316/28.)

2. K výroku zemského úřadu samosprávného, jímž se nevyhovuje žádosti zemského zaměstnance o přeložení do výslužby na základě ohlášení dobrovolného odchodu ve smyslu zákona ze dne 22.

prosince 1924 č. 286 sb. z. a n., netřeba souhlasu ministerstva financí, předepsaného v § 15 odst. 2. cit. zákona. (Nález ze dne 12. prosince 1928 č. 33.460/28.)

3. Provésti úsporná opatření podle §§ 28 a 13 zákona č. 286/1924 ve správě zastupitelského okresu přísluša jest okresní správní komise; usnesení její podléhá instancnímu přezkoumání zemským správním výborem podle § 77 zákona o okresních zastupitelstvech (Čechy). (Nález ze dne 2. února 1928 č. 1533/28.)

Zákon ze dne 24. července 1926 č. 103 sb. z. a n. (platový zákon).

§ 212. ⁽¹⁾ Služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací a ústavů, na něž se vztahuje § 19 zákona č. 394/1922 Sb. z. a n., nesmějí přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů.

(2) Nabyli-li zaměstnanec jmenováním provedeným podle platných předpisů nároků, které přesahují míru nároků dosažitelnou pro státní zaměstnance stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních poměrů časovým postupem, lze vycházeti při úpravě podle § 3 zákona ze dne 2. prosince 1921, č. 495 Sb. z. a n., a § 19 zákona č. 394/1922 Sb. z. a n., jakož i při úpravě podle tohoto zákona z nároků nabytých takovýmto jmenováním.

(3) Byli-li by úhrn služebních požitků příslušejících zaměstnanci podle předchozích odstavců nižší, než úhrn požitků, které mu náležely ke dni 31. prosince 1925 podle předpisů té které korporace do té doby platných, obdrží zaměstnanec vyrovnávací přídavek až do výše rozdílu mezi obojími požitky; o tomto přídavku platí obdobně ustanovení § 196, odst. 3 až 6.

(4) Provedení opatření podle předchozích odstavců vyžaduje, pokud jde o obce, okresy a okresní silniční výbory, schválení samosprávného úřadu dohlédacího, případně u okresů podle zákona ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n. župního výboru, pokud jde o župy, schválení ministerstva vnitra v dohodě s ministerstvem financí, pokud jde o země, schválení vlády, pokud jde o ostatní veřejnoprávní korporace a ústavy, schválení příslušného státního ústředního úřadu v dohodě s ministerstvem financí.

(5) V případech zřetele hodných může vláda povoliti úchytku z ustanovení prvního odstavce.

(6) Jsou-li korporace a ústavy, o které jde, podle dosud platných předpisů oprávněny, aby se usnásely o systemisaci služebních míst a platech s místy těmi spojených, vyžaduje každé takové usnesení schválení jako opatření podle čtvrtého odstavce.

(7) Ustanovení § 69, odst. 4, a § 82, odst. 4, zá-

kona ze dne 9. října 1924, č. 221, Sb. z. a n., a § 18, odst. 4, zákona ze dne 10. června 1925, č. 148 Sb. z. a n., o úpravě služebních poměrů zaměstnanců pojišťoven služebními řády podléhajícími schválení ministra sociální péče a ministra financí zůstávají nedotčena.

Judikatura: Obecní úředník, jehož služební požitky jsou upraveny podle systému zákona 443/1919, nemá nároku, aby základní služné bylo mu upraveno podle sazeb zákona číslo 103/26. (U. s. s. nález ze dne 3. května 1929 č. 7467/29.)

9.

**Zákon ze dne 17. prosince 1919,
č. 16 Sbirky zák. a nař. z roku 1920,
jímž upravují se služební poměry trvale ustanovených zřízenců při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.**

Článek I.

§ 1. Ustanovení zřízení obecních v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, pokud se týkají obecních zřízenců, doplňují a mění se takto:

Kdo může býti trvalým zřízencem obecním.

§ 2. Obecní zastupitelstvo se usnáší, které služby ve správě obecní a podniků obecních mají býti konány zřízenci trvale ustanovenými a jakých zvláštních způsobilostí jest pro jednotlivá místa zřízenceká třeba.

Neučiní-li tak obecní zastupitelstvo do tří měsíců ode dne, kdy byl tento zákon vyhlášen, rozhodne o tom s konečnou platností nadřízený samosprávný úřad.

Obdobně rozhodne nadřízený samosprávný úřad, jestliže vzniknou nové obory služby, vyžadující ustanovení trvalých zřízenců.

§ 3. Zřízencem podle tohoto zákona jest ten, kdo jest u obce plně a trvale zaměstnán, tak že jeho služba jest jeho stálým a výhradním povoláním a služební požitky z ní tvoří převážnou většinu veškerých jeho příjmů, které musí konati po celou v jeho

oboru platnou pracovní dobu. Nemí-li možno takového zřízence obecního v jednom oboru dostatečně zaměstnávat, může mu obecní zastupitelstvo přikázati ještě jiné jeho schopnostem odpovídající práce, aby výkon zřízencův odpovídal pojmu plně a trvale zaměstnaného.*

* Doplněno zák. z 2. prosince 1921, č. 478 Sb. z. a n.

§ 4. Trvalým zřízencem obecním může býti platně ustanoven toliko:

1. kdo jest státním občanem republiky Československé,

2. kdo je svéprávným.

§ 5. Zřízencem podle tohoto zákona nemůže však býti ustanoven:

1. kdo není podle § 6 zákona ze dne 15. listopadu 1867, č. 131 ř. z., dále podle § 2 zákona ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z., způsobilý nabýti služby státní neb jiné služby veřejné, zemské neb obecní, kdo je podle § 3 volebního řádu do obcí ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n., vyloučen z práva volebního a podle § 22 zákona ze dne 17. října 1919, č. 588 Sb. z. a n., o trestání válečné lichvy vyloučen z práva volebního a volitelnosti, zvláště však i ten, kdo pro přestupky označené v §§ 460, 461, 463 a 464 ob. trest. zák. byl odsouzen, a to po dobu tří let od dokonání trestu;

2. kdo byl pro čin spáchaný ze zjištěnosti neb z jiných nízkých pohnutek trestán disciplinárně propuštěním ze služby veřejné; tato nezpůsobilost pomine však uplynutím tří let ode dne propuštění.

Jak se zřízenci ustanovují.

§ 6. Zřízence volí po provedeném veřejném konkursu obecní zastupitelstvo prozatímně na jeden rok,

Hlasování o ustanovení zřízence nesmí se zúčastniti ten člen obecního zastupitelstva, který je z jednání a hlasování vyloučen podle § 5 novely k obecnímu zřízení (zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n.).

§ 7. Prozatímní ustanovení zřízence nesmí trvati déle jednoho roku.

Pokud ustanovení zřízence není trvalým, může býti zřízenec usnesením obecního zastupitelstva propuštěn, a to, nebylo-li při přijetí jeho smluveno jinak, po šestinedělní výpovědi. Výpověď může býti dána nejdéle do ukončení roku prozatímního.

§ 8. Trvale ustanovenému zřízenci doručí se listina o jmenování, obsahující ustanovení o tom, pro který obor služby byl zřízenec jmenován, jaké mu náleží služební příjmy a jaký má nárok na jejich zvýšení, jaký má nárok na výslužné a jaké požitky zaopatřovací jsou zabezpečeny po jeho úmrtí jeho manželce a dítkám. Zároveň budiž mu vydán obecním zastupitelstvem usnesený služební řád, kterým výtčeny jsou všeobecné povinnosti, vyplývající z poměru služebního, jakož i práce služební, jež náleží zřízenci vykonávati.

Pro zvláštní úkony jednotlivých zřízenců může obecní zastupitelstvo vydati zvláštní služební předpisy.

§ 9. Dříve, než zřízenec trvale ustanovený nastoupí službu, složí do rukou obecního starosty nebo jeho náměstka slib, kterým slíbí, že bude přesně plniti povinnosti služební. O vykonaném slibu se píše se protokol.

Jak se zřízenci propouštějí.

§ 10. Trvale ustanovený zřízenec může býti propuštěn usnesením obecního zastupitelstva toliko na základě provedeného disciplinárního řízení podle

obdoby služební pragmatiky pro státní zřizence, o čemž bližší ustanovení budou vydána zvláštním vládním nařízením.

Příjmy služební, výslužné a jiné platy zaopatřovací.

§ II. I. Zastupitelstvu obecnímu přísluší ustanoviti, jaké příjmy služební mají mít zřizenci při obci trvale ustanovení a plně zaměstnaní.

II. Neustanoví-li obecní zastupitelstvo služného vyššího, činí ročně počáteční základní služné skutečných trvale zaměstnaných zřizenců:

v obcích přes 10.000 obyvatel	2000 K,
v obcích od 6000 do 10.000 obyvatel	1700 K,
v obcích od 2000 do 6000 obyvatel	1500 K,
v obcích menších	1200 K.

III. Zřizenci, kteří službu svou nepřetržitě konali, mají nárok na pravidelné automatické zvyšování počátečního základního služného (bez drahotních a jiných přídavků) v trienálkách, činících vždy 12.5% počátečního služného základního, tak dlouho, až se služné zvýší o 100% proti počátečnímu služnému základnímu. Trienálky počítají se, není-li nic výhodnějšího se zřizencem zvlášť ujednáno, od nastoupení do služby.

IV. Po dobu mimořádných poměrů, způsobených válkou, náleží zřizencům trvale ustanoveným 50% drahotního přídavku z jejich celkového služného. Pro rok 1922 činí tento drahotní přídavek 100% jejich celkového služného.*

V. Zřizenec definitivní má nárok na naturální byt neb příbytečné, jež se vyměřuje 20% z celkového ročního služného zřizencova (bez drahotních a jiných přídavků). Ustanoví-li obec zřizenci byt naturální, odpadá nárok na příbytečné.

VI. Dostává-li zřizenec od obce některé požitky pravidelně v naturalích (jako užívání polí, trávu, palivo, svítivo a podobné), určí obecní zastupitelstvo jejich peněžní hodnotu a započítá obnos ten do celkového zřizencova ročního služného. Cenu naturalíí stanoví obecní zastupitelstvo se schválením nadřízeného samosprávného úřadu.

VII. Všem zřizencům budiž každého roku poskytnuta dovolená ku zotavení podle služebních let po dobu 10 dnů až 3 neděl.

VIII. Zřizenci přísluší jeden den klidu v týdnu. Vyžaduje-li toho služba, může býti zřizenec povolán do služby také v den klidu neb mimo pracovní hodiny, za což mu přísluší zvláštní odměna, jejíž výši stanoví obecní rada tak, aby obnášela nejméně tolik, kolik připadá z požitků zřizence na normální pracovní hodiny.

IX. Plat zřizencův, vyplácí se měsíčně předem.

P o z n. Doplněno zákonem z 21. XII. 1921 č. 478 sb. zák. a nař. Celý tento § nyní ovšem pozměněn § 212 platového zákona 103/26. Znění jeho viz shora.

§ 12. Povinná doba služební stanoví se zásadně 40 lety.

Nárok na výslužné nabývá zřizenec trvale ustanovený nepřetržitou službou u téže obce nejméně desetiletou, prokáže-li, že se stal bez vlastního zavinění k další službě neschopným. Průkazu toho netřeba u zřizence, který — maje již nárok na výslužné — dosáhl 60 let věku.

Prozatímní služební rok započítává se do pense.

Stane-li se zřizenec, který již aspoň pět let, ale méně než deset let službu vykonával, bez vlastního zavinění pro nemoc, poranění neb jinou pohromu, kterou utrpěl při zastávání své služby, neschopným k dalšímu vykonávání služby, budiž s ním naloženo tak, jako by již plných deset let sloužil.

Požívá-li zřízenec v takovém případě důchodu úrazového, započítá se tento do zaopatřovacích požitků, jimiž by obec byla povinna.

§ 13. Nároku na výslužné pozbude:

1. Zřízenec, který vzdal se služby dobrovolně, aneb vystoupí z ní o své vůli neprokázav neschopnosti k službě, je-li k podání takového průkazu povinen podle § 12 tohoto zákona.

Není-li jiného ustanovení, může se zřízenec vzdáti své služby teprve po šestinedělní výpovědi.

2. Zřízenec, který disciplinárním nálezem byl ze služby propuštěn.

§ 14. Trvalé i dočasné výslužné vyměřuje se zřízeněm tím způsobem, že za prvních deset let ve službě ztrávených připadá jim kvota 40% platu ročního, který ve službě činné posléze bral i s příbytečným, nepočítajíc do toho drahotní přídávky a jakékoliv příjmy vedlejší. U těch, již mají naturální byt, započítává se příbytečné, na něž by měli nárok.

Každým dalším rokem služebním kvota tato vzrůstá, a to o 2% jejich celkového služného (bez drahotních a jiných přídávků), nejvýše však na 100 procent posledních zřízenecových požitků do pense vpočitatelných.

Byl-li zřízenec dočasně dán na odpočinek a vstoupí-li pak opět do služby a odejde později na trvalý odpočinek, počítají se při vyměření definitivního výslužného toliko léta, která v činné službě ztrávil, a nikoliv doba, po kterou byl na dočasném odpočinku. —

§ 15. Vdově po zřizenci přísluší plat vdovský, když:

- a) zemřelý již v době smrti měl nárok na výslužné aneb sám již výslužné měl;
- b) sňatek uzavřen byl před vstoupením do služ-

by, aneb po čas služby, a zemřelý tenkrát nepřekročil 55. rok svého věku.

Plat vdovský nepřísluší vdově, která v čase, kdy zřízenec zemřel, byla z vlastního provinění již soudně rozvedena.

Nároky vdov rozloučených upravuje zvláštní zákon.

§ 16. Vdovský plat vyměřuje se dle služebních požitků, které by pro vyměření výslužného manžela byly počitatelný, tím způsobem, že vdově náleží jako plat vdovský 40% z platu manžela včetně do 3000 korun, a z toho co nad to bral, 15%.

Plat vdovský vyplácí se měsíčně předem.

§ 17. Vdovský plat přestává, jakmile se vdova provdá.

§ 18. Každému zůstalému manželskému dítěti zřízenec, který měl právo na výslužné, neb již byl ve výslužbě, přísluší po smrti otcové příspěvek na vychování.

Příspěvek tento přísluší dítěti, pokud nedovrší 20. rok věku svého, pomine však, nastalo-li dříve zaopatření. V případech zvláště ohledů hodných může obecní výbor povolit příspěvky výchovné do 24. roku.

V obcích přes 5000 obyvatel náleží dítěti příspěvek výchovný do dokonání 24. roku, navštěvuje-li vysoké školy.

§ 19. Příspěvek na vychování jednoho dítěte vyměřuje se sumou, rovnající se jedné pětině vdovského platu, který náleží jeho ovdovělé matce, anebo který by jí podle § 17 tohoto zákona náležel, nikdy však nemá příspěvek na vychování dohromady převyšovati výměru vdovského platu, a to ani tehdy, když pozůstalé děti pocházejí z několika manželstev.

§ 20. Není-li matka na živu, neb byl-li její plat vdovský zastaven, buďtež příspěvky na vychování

zvýšeny, zvýšení však nemá přesahovati 50% příspěvku prvotního.

§ 21. Zůstalé vdově nebo dítkám po zřízení, nechť zemřel v činné službě nebo ve výslužbě, přísluší na zapravení útrat nemoci a pohřbu čtvrtletní úmrtí, rovnající se 25% ročního platu nebožtíkova, do výslužného vpočítatelného, nebo výslužného, jež měl.

§ 22. Všichni zřízení, kteří mají nárok na výslužné, jsou povinni, dokud jsou v činné službě, platiti do pensijního fondu obecního, po případě, dokud fond takový zřízen není, do fondu obecního roční příspěvek 3% svého platu, vpočítatelného do výslužného.

Příspěvek tento sráží se v měsíčních lhůtách ze služného, počínajíc od měsíce následujícího po tom, kdy tento zákon nabude platnosti.

Zřízenec, který byl podle § 10 tohoto zákona propuštěn, má nárok na vrácení bezúročné sumy 3% příspěvku, jež sám zaplatil.

§ 23. Pensionovaní zřízení a jejich pozůstalí neztrácejí nároků na zaopatřovací požitky odsouzením pro jakýkoliv trestní čin.

Spory.

§ 24. Spory o příjmy služební a výslužné zřízení, a zaopatřovací požitky vdov a sirotků, jakož i ostatní spory, vzešlé ze služebních poměrů rozhodují se pořadem soudním.

Judikatura:

1. Rozhodovati o tom, přísluší-li obecnímu zaměstnanci povaha trvale ustanoveného obecního zřízence ve smyslu zákona ze 17./12. 1919 č. 16 Sb. ex 1920, vzhledem k ustanovení § 24 cit. zákona přísluší řádným soudům. (Nález ze dne 1. června 1921 č. 6750.)

2. Odmítne-li zemský správ.

ní výbor odvolání finanční komise obecní z usnesení městské rady o ustanovení obecního zřízence definitivním s poukazem na § 24 zákona ze 17. prosince 1919 č. 16 sb. z. a n. ex 1920 pro svoji nepřislušnost, jest výrok její nezákonný. (Nález ze dne 13. března 1925 č. 8703.)

3. Podle § 24 zákona ze

dne 17. prosince 1919 č. 16 z r. 1920 Sb. z. a n. patří na pořad soudní také spory vzešlé ze služebních poměrů obecních zřízenců ustanovených před účinností tohoto zákona. (Nález ze dne 14. června 1926 č. 18469/25.)

4. Spor o služební požitky podřídníka hlavního města Prahy vzhledem k šu 24 zák. ze dne 17. prosince 1919 č. 16

Sb. z. a n. ex 1920 nespadá do kompetence samosprávných úřadů. (Nález ze dne 22. dubna 1926 č. 8364/26.)

5. Spory o výslužné strážníka zemského hlavního města Brna spadají podle § 24 zákona ze dne 17. prosince 1919 č. 16 sb. z. a n. z r. 1920 do kompetence řádných soudů. (Nález ze dne 10. prosince 1924 č. 21598/24.)

Pravidla o zřízeních již ustanovených.

§ 25. Zřízení, kteří byli ustanoveni dříve, než tento zákon nabyt platnosti, zůstanou — jsou-li státními občany republiky Československé — i nadále ve svém dosavadním služebním postavení.

V každém případě přísluší jim však do tří měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona právo vysloviti se, má-li pro budoucnost jejich služební poměr býti posuzován nadále podle ustanovení tohoto zákona či nic, jinak platí jejich dosavadní smlouva.

Zřízení, který se podrobí ustanovením tohoto zákona, započítají se leta ztrávená v dosavadní službě.

Nehledě k tomu zůstávají zvláštní výhody, přiznané takovému zřízencím jich služební smlouvou, nadále v platnosti.

Pokud zřízení ti nebyli již dříve ustanoveni definitivně, náleží obecnímu zastupitelstvu učiniti opatření, aby prozatímní ustanovení jich netrvalo déle, než po dobu jednoho roku ode dne, kdy zákon tento nabyt účinnosti, ačli podle dřívější úmluvy nenabývají nároků na ustanovení trvalé již dříve.

Judikatura:

1. Výhody § 25 odst. 3. až 5. zákona ze 17. prosince 1919 č. 16 sb. z. a n. z r. 1920 svědčí jen zřízenci, před účinností tohoto zákona ustanovenému, který ve smyslu

odst. 2. § 25 do 12. dubna r. 1920 se vyslovil, že pro budoucnost jeho služební poměr má býti posuzován na dále podle ustanovení tohoto zákona. (Nález ze dne 29. května 1925 č. 10658/25.)

§ 26. Zákon tento platí obdobně pro trvale ustanovené zřízení obcí školních, osad i pro zřízeníce trvale ustanovené několika obcemi společně.

Je-li někdo trvalým zřízencem několika obcí, má nárok z tohoto zákona pro něho plynoucí přímo vůči jednotlivým obcím podle poměrů, jak mají zúčastněné obce stanoveny příspěvky na úhradu nákladů, spojených s jeho služebním poměrem společného zřízení. —

Článek II.

Nároky z tohoto zákona vyplývající počítají se ode dne 1. září 1919.

Článek III.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem výhlášení.

Článek IV.

Ministru vnitra se ukládá, aby zákon tento provedl.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 14. srpna 1920,

č. 483 Sb. z. a n.,

jímž se provádí § 10 zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 16 Sb. z. a n. z r. 1920, kterým byly upraveny služební poměry trvale ustanovených zřízenců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

§ 1. Zřízenec obecní trvale ustanovený může být propuštěn usnesením obecního zastupitelstva toliko na základě provedeného disciplinárního řízení.

Kdo je společným zřízencem několika obcí, může být propuštěn usnesením vrchní správy společného zařízení, ústavu nebo podniku, a to rovněž toliko na základě provedeného disciplinárního řízení.

§ 2. Disciplinární řízení se provádí obdobně podle předpisů §§ 181 až 188, pokud se týče §§ 37 až 155 zákona ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., pokud není v dalším nic jiného ustanoveno.

§ 3. Peněžité pokuty zřízenci uložené nesmí přesahovati částku 50 Kč.

§ 4. K provedení disciplinárního řízení zřizují se tyto disciplinární komise:

a) disciplinární komise I. stolice při obecním zastupitelstvu nebo vrchní správě společného zařízení ústavu nebo podniku;

b) disciplinární komise II. stolice při zemských (správních) výborech, resp. zemské správní komisi v Praze, Brně, Opavě.

§ 5. Disciplinární komise I. stolice zřídí se při všech obcích a společných zařízeních, ústavech a podnicích, které zaměstnávají zřízence podle zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 16 Sb. z. a n. z r. 1920.

Příslušnost vrchních komisí disciplinárních jest dána obvodem samosprávných zemských úřadů.

§ 6. Každá disciplinární komise se skládá z 6 členů, kteří ze sebe volí za předsednictví nejstaršího člena většinou hlasů předsedu a náměstka; při rovnosti hlasů rozhoduje los.

Členy disciplinární komise I. stolice jmenuje předseda zemského (správního) výboru, resp. zemské správní komise na dobu 3 let, a to po 3 z řad členů obecního zastupitelstva neb vrchní správy společného zařízení, ústavu neb podniku, a to k návrhu těchto korporací, a to 3 z řady obecních zřízenců této obce neb tohoto společného zařízení, ústavu neb podniku, a to k návrhu organizací samosprávných zřízenců. Za každého člena komise jmenuje se náhradník.

Jestliže by počet zřízenců obce, společného zařízení, ústavu neb podniku byl 6 nebo menší, jmenují se členy disciplinární komise zřízenci největší bližší obce zaměstnávající zřízence a při společném zařízení, ústavu nebo podniku zřízenci obcí, které mají společné zařízení, ústav nebo podnik.

Provede-li se reforma správy před plynutím tříletí, na které byli členové disciplinární komise jmenováni, nebo zavede-li se disciplinární řízení se členy komise z řady zřízenců, přestane ustavením se nových politických správ nebo zavedením disciplinárního řízení funkce členů těchto disciplinárních komisí; v těchto případech jmenují se na zbytek období noví členové komise podle předpisů tohoto paragrafu.

Členy vrchní disciplinární komise jmenuje předseda zemského (správního) výboru, resp. zemské správní komise na dobu 3 let z úředníků práv znalých a z úředníků odborových.

§ 7. Komise disciplinární tvoří vždy jediný senát a usnáší se platně, je-li přítomna alespoň polovice jejích členů.

Usnesení se děje nadpoloviční většinou hlasů, při čemž předseda neb úřadující náměstek hlasuje poslední. Při rovnosti hlasů rozhoduje mínění, ke kterému se přidal předseda neb úřadující náměstek.

§ 8. Disciplinární komise I. stolice usnáší se na těchto trestech disciplinárních:

- a) na dítce,
- b) na peněžité pokutě.

Je-li však disciplinární čin zřízencův takový, že má za následek vyloučení z postupu do vyšších platů, zmenšení služ. něho, přeložení do výslužby se zmenšeným výslužným nebo propuštění ze služby, činí disciplinární komise obecnímu zastupitelstvu nebo vrchní správě společného zařízení, ústavu nebo podniku návrh, o němž korporace tato rozhodne.

Vrchní komise disciplinární rozhodují o stížnostech proti nálezům disciplinárních komisí I. stolice podle odstavce 1. s konečnou platností; v případech odstavce 2. činí návrh zemskému samosprávnému úřadu, jenž rozhoduje o stížnosti s konečnou platností.

Judikatura:

1. Vládní nařízení ze dne 14. srpna 1920 č. 483 sb. z. a n., pokud ustanovuje, že o stížnosti do výroku obce o propuštění obecního zřízence

podle §u 10 zákona č. 16/20 sb. z. a n. rozhoduje zemský samosprávný úřad, není kryt. to zákonem a jest proto neplatné. (Nález ze dne 11. března 1929 č. 24.719/26.)

§ 9. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provede je ministr vnitra.

Zákon ze dne 21. prosince 1921,

č. 478 Sb. z. a n.,

jmž se mění a doplňují zákony ze dne 17. prosince 1919. čís. 16 a 17 Sb. z. a n. z roku 1920, a ruší zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 289. Sb. z. a n.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Paragraf 3 zákonů ze dne 17. prosince 1919, č. 16. a 17. Sb. z. a n. z roku 1920, doplňuje se tím, že za slova »výhradním povoláním« se připojuje »a služební požitky z ní tvoří převážnou většinu veškerých jeho příjmů«.

Odstavec IV. §u 11 těchto zákonů doplňuje se touto větou: »Pro rok 1922 činí tento drahotní přírůstek 100% jejich celkového služného.«

Zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 289 Sb. z. a n., se zrušuje. Zřízení obecní a okresní nejsou povinni vracetí peněz vyplacený jim do 31. prosince 1921 jako drahotní přírůstek neb výpomoc, přesahující výměru tímto zákonem stanovenou.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1922 a provede jej ministr vnitra.

10.

Ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920,
číslo 236 Sb. z. a n.,
kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení
o nabývání a pozbývání státního občanství a práva
domovského v republice Československé.

Národní shromáždění republiky Československé
usneslo se na tomto zákoně.

Státní občanství.

Kdo jsou státními občany
československými.

§ 1. Státními občany československými jsou:

1. Ode dne 28. října 1918 osoby, které nejpozději dnem 1. ledna 1910 získaly a od té doby nepřetržitě mají domovské právo v území někdejšího mocnářství Rakousko-Uherského, jež náleží nyní Československé republice.

2. Bývalí státní občané říše Německé, kteří mají své řádné bydliště na územích, která náležela dříve k říši Německé a která od ní případnou k republice Československé.

3. Bývalí státní občané němečtí, rakouští a uherské, kteří se narodili na území Československé republiky jako děti státních občanů německých, majících na tomto území řádné bydliště, nebo státních občanů rakouských, nebo uherských, majících tam právo domovské, i když osoby, o něž jde, samy nemají v době, kdy tento zákon vejde v platnost, bydliště nebo domovského práva v republice Československé.

4. Ode dne 28. října 1918 ti, kdož před tímto dnem měli právo domovské v některé obci bývalého mocnářství Rakousko-Uherského, mimo území republiky Československé a stali se skutečnými úředníky nebo zřizenci československého státu, nebo některého československého státního ústavu nebo podniku.

Pozn. k § 1. K tomuto zákonu, jakož i k násl. zákonům o právu domovském připojena judikatura z doby nejnovější. Starší judikatura a obšírný výklad najde čtenář v publikacích téhož autora: »Ústavní zákony republiky Československé« (vydáno r. 1926 nákladem Čes. graf. Unie v Praze) a »Státní občanské právo domovské« (vydáno r. 1925 nákladem bratří Stieplů v Liberci — německy).

Ohledně nabývání a pozbývání čl. státního občanství jsou dosud v platnosti tyto zákony:

a) v zemích historických §§ 28, 30—32, 92, 146, 160 až 162 obč. zák. se staršími dv. dekrety a cis. nař.

b) na území Slovenska a Podkarpatské Rusi zák. čl. L./1879 a zák. čl. V./1903.

O domovském právu platí:

a) v zemích historických uvedené zde zákony 105/1863 a 222/1896,

b) na Slovensku a Podkarpatské Rusi zák. čl. XXII./1886 a zák. čl. V./1903 modifikovaný novelou 222/1896.

Judikatura k §u 1.

1. Osoba, mající domovské právo nejpozději od 1. ledna 1910 v obci, z níž jen část připadla k čl. stát. území, nabývá státního občanství čl. dle bodu 1. §u 1 zák. č. 236/20 sb. z. a n. jen tenkrát, jestliže měla své poslední bydliště před rozdělením obce v té její části, která připadla k zdejšímu státnímu území. (Nález ze dne 11. listopadu 1926 č. 22.982.)

2. Československými státními občany dle §u 1 č. 3 úst. zákona ze dne 9. dubna 1920 č. 236 sb. z. a n. jsou jen ty osoby, které v den, kdy tento ústavní zákon nabyl účinnosti,

dovrřily již 18. rok svého věku. (Nález ze dne 26. května 1928 č. 12.278/28.)

3. Žena maďarského státního příslušníka nestává se vzhledem k ustanovení §u 16 zák. č. 236/1920 Sb. československou státní občankou, i když by v její osobě byly splněny všechny podmínky § 1 č. 4. cit. zák. (Nález ze dne 17. března 1928 č. 6404/28.)

4. Osobu, která ve smyslu §u 2 zák. ze 7. února 1919 č. 74 sb. z. a n. a §u 5 vl. nař. z 21. března 1919 č. 154 sb. z. a n. složila slib po 16. červenci 1920, nelze, i když tento slib byl příslušným úřadem uznán za slib složený včas po

odpadnutí nepřekonatelné překážky, pokládati za zaměstnance stavšího se skutečným úředníkem nebo zřízencem ve smyslu §u 1 č. 4 úst. zák. z 9. dubna 1920 č. 236 sb. z. a n. (Nález ze dne 11. dubna 1928 č. 9170/28.)

§ 2. O osobách, které se narodily nebo narodí na území Československé republiky, má se za to, že jsou státními občany československými, není-li prokázáno, že narozením nabyly jiného státního občanství.

Právo domovské.

§ 13. Dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání práva domovského, pokud tímto zákonem se nemění, zůstávají v platnosti.

Pro povinnost obce přijímatí do svazku obecního platí však na bývalém území uherském ustanovení zákona ze dne 5. prosince 1896, č. 222 ř. z.

§ 14. Pokud osoba, která podle ustanovení tohoto zákona stala neb stane se státním občanem československým, nemá na území Československé republiky obce domovské, nabývá domovského práva v té obci, která byla naposledy její obcí domovskou, nebo domovskou obcí jejího manželského otce, nebo nemanželské matky; není-li takové obce, tedy v oné obci, kde měla ona, nebo její právě uvedení předkové, naposledy své řádné bydliště; není-li ani takové obce, tedy v oné obci řečeného území, kde se ona sama, nebo její právě uvedení předkové narodili.

Nelze-li ani tak určití její obec domovskou přísluší jí právo domovské v obci, kde se po prvé po svém návratu z ciziny, jako v řádném bydlišti usadí.

§ 15. Osoby, uvedené v § 1, odst. 4., mají právo domovské v obci, ve které jest jim vykázáno trvalé sídlo úřední či služební. Je-li toto sídlo mimo území republiky Československé, nabývá osoba dotčená domovského práva v Praze.

Ustanovení obecná,

§ 16. Manželky sledují své muže a děti do 18 let své rodiče, podle § 5 tohoto zákona ve všech případech, na které se teno zákon vztahuje. Toto ustanovení nevztahuje se však na případy § 1, č. 4.,

§ 17. Členové rodu Habsbursko-Lotrinského nemohou nabývatí státního občanství a práva domovského v území Československé republiky.

Dřívější jejich státní občanství a právo domovské v této republice zaniká.

§ 18. Vláda se zmocňuje, aby pro území, které podle mírové smlouvy s Německem připadlo k Československé republice, upravila nařízením poměry státního občanství a domovského práva pro dobu, nežli dojde ke všeobecné nové úpravě zákonem.

§ 19. Vláda se zmocňuje, aby ku provedení tohoto zákona dohodla se o podrobnostech s vládami států, jichž se týče.

§ 20. Zákon tento nabude účinnosti, pokud jde o poměr ke státům, utvořeným z území bývalé říše Rakousko-Uherské, dnem, kdy vstoupí v platnost mírová smlouva, uzavřená s Rakouskem dne 10. září 1919 v St. Germainu en Laye, pokud pak jde o poměr k říši Německé, dnem, kdy vstoupí v platnost mírová smlouva, uzavřená se říší Německou ve Versailles dne 28. června 1919.

Oněmi dny počnou se zejména lhůty, pro které zákon tento nestanoví jiného počátečního dne.

Dny právě uvedené budou oznámeny vládní vyhláškou, uveřejněnou ve Sbírce zákonů a nařízení.

P o z n. Provedeno vyhl. z 20. srpna 1920, č. 492 Sb. z. a n.

§ 21. Provéstí tento zákon ukládá se ministru vnitra.

P o z n. Prov. vl. nař. z 30. října 1920, č. 601 Sb. z. a n., resp. ze dne 14. dubna 1921, č. 160 Sb. z. a n.

Ústavný zákon zo dňa 1. júla 1926
č. 152 Sb. z. a n.,
o udelení štátného občianstva československého
niektorým osobám.

Národné shromaždenie republiky Československej usnieslo sa na tomto ústavnom zákone:

§ 1. ⁽¹⁾ Štátni občania bývalého Uhorska, ktorí pred dňom 1. januára 1910 aspoň štyri roky nepretržite mali bydlisko v niektorej obci Slovenska alebo Podkarpatskej Rusi a obec táto za túto dobu nečinila proti nim námietky podľa §u 9 zák. čl. XXII/1886, majú nárok na udelenie československého štátneho občianstva, keď majú od uplynutia spomenutých štyroch rokov nepretržite do podanej žiadosti bydlisko na území náležajúcom dnes Československej republike a nie je dokázané, že si v tejto dobe nadobudli domovského práva v niektorej obci ležiacej mimo tohoto územia alebo štátneho občianstva mimo republiky Československej, jestliže do päť rokov od dňa účinnosti tohoto zákona podajú u príslušného úradu (§ 4) žiadosť za udelenie československého štátneho občianstva.

⁽²⁾ Nepretržitosť bydliska podľa predošlého odstavca neruší doba, ktorú tá ktorá osoba strávila.

a) do 1. júna 1919 v službe vojenskej, pokiaľ táto nebola službou v povolania, alebo plniac povinnosť uloženú jej podľa zákona o válečných úkonoch,

b) za svetovej vojny alebo po svetovej vojne buď v zajatí, v rukojemstve alebo v internovaní,

c) v službe československej brannej moci,

d) prechodne za zárobkom.

⁽³⁾ Z nároku sú vylúčení, ktorí

a) sa dopustili trestného činu proti bezpečnosti Československej republiky, alebo

b) dobrovolne opustili územie Československej republiky a prejavili nepriateľské smýšľanie voči nej,

c) boli právoplatne vykázáni z územia Československej republiky,

d) po 28 októbri 1918 vykonávali mimo územia Československej republiky funkcie v záujme cudzieho štátu,

e) odepredali složené sľubu poslušnosti podľa §u 2 zákona zo dňa 10. decembra 1918, číslo 64 Sb. z. a n., a neboli preto na svojich služobných miestach ponechaní a ani pozdejšie prijatí.

Judikatura k § 1.

1. Podmínka § 1 zák. ze dne 1. července 1926 č. 152 sb. z. a n. o udělení státního občanství československého (nepřetržitě bydlíště v některé obci na Slovensku a Pod-

karpatské Rusi po 4 léta před 1. lednem 1910), je splněna jen tehdy, bydlí-li dotčená osoba v téže obci. (Nález ze dne 17. listopadu 1928 č. 30.890/28.)

§ 2. ⁽¹⁾ Vydané ženy, manželstvo, ktorých nebolo súdne ani rozlúčené, ani vyhlásené za neplatné, nasledujú v štátnom občianstve nabytom podľa tohoto zákona svojho manžela, nezletilé deti manželské a legitimované svojho otca, není-li ho, svoju matku, nemanželské svoju matku.

⁽²⁾ Bývanie umrelého manžela pred 1. januárom 1910 a od tejto doby (§ 1) započíta sa do bývania vdovy, keď si táto podá podľa tohoto zákona žiadosť o udelenie československého štátneho občianstva.

⁽³⁾ Bývanie umrelého otca, alebo umrelej matky, vdovy, alebo umrelej nemanželskej matky pred 1. januárom 1910 a od tejto doby (§ 1) započíta sa do bývania detí (manželských, nemanželských alebo legitimovaných), podajú-li tieto podľa tohoto zákona žiadosť o udelenie československého štátneho občianstva. Keď sú tieto deti nezletilé, podá žiadosť zákonný zástupca. —

⁽⁴⁾ Podajú-li v predešlom odstavci spomenuté deti alebo ich zákonný zástupca žiadosť o udelenie československého štátneho občianstva podľa tohoto zá-

kona, započíta sa do ich bývania (§ 1) doba bývania rodičova (§ 1) aj vtedy, keď dotčný rodič ešte žije a pre svoju osobu udelenie štátneho občianstva nežiada.

§ 3. Osobám, ktoré nabyly československého štátneho občianstva podľa tohoto zákona, určí ministerstvo vnútra, súčasne s udelením štátneho občianstva alebo s vystavením vysvedčenia podľa 5. odstavca §u 4, v zvláštnom výnose, domovské právo podľa zásad §u 14 zákona z 9. apríla 1920, čís. 236 Sb. z. a n.

§ 4. ⁽¹⁾ Žiadosti o udelenie československého štátneho občianstva podľa tohoto zákona podať treba u politického úradu II. stolice (županského úradu), v obvode ktorého má žiadateľ bydlíšte.

⁽²⁾ Žiadosť obsahovať musí označenie:

a) mena, priezviska, zamestnania, bydliska žiadateľa,

b) miesta a dňa narodenia žiadateľa,

c) mena a osobných pomerov manželky a detí žiadateľa,

d) pobytu žiadateľa od 1. januára 1906 počnúc, prípadne osôb, pobyt ktorých sa mu vpočíta,

e) pobytu podľa 2. odstavca §u 1,

f) vlastnoručným podpisom opatrené prehlásenie žiadateľovo, že po 1. januári 1906 nestal sa ani štátnym občanom ani domovským právom príslušným mimo republiky Československej,

g) prehlásenie žiadateľovo, že žiada o udelenie československého štátneho občianstva podľa tohoto zákona,

h) nie sú-li tieto údaje doložené verejnými listinami, nech sú v žiadosti označené dokazovacie prostriedky, ktoré strana chce mať použité.

⁽³⁾ Politický úrad II. stolice (županský úrad) ihneď predloží žiadosť, zodpovedajúcu predpisom predošlého odstavca, ministerstvu vnútra. Nezodpovie-

li žiadosť predpisom predošlého odstavca, vráti politiký úrad II. stolice žiadosť strane cieľom doplnenia alebo opravy. Neučiní-li tak strana v prireranej lehote úradom určenej, považuje sa žiadosť za odvolanú. — Odvolanú žiadosť možno znovu opakovať.

(4) Keď udaje žiadosti nie sú doložené hodnovernými listinami, úrad vyšetrí a zistí podmienky udelenia československého štátneho občianstva, pri čom môže dať prisážne vypočuť svedkov, stránky a použiť všetkých dokazovacích prostriedkov podľa zásad civilného procesného poriadku. Je-li nepreržitost bydlíšťa (§§ 1 a 2) zistená alebo aspoň pravdepodobná, žiadosť zamietnuť možno len vtedy, keď niet ostatných podmienok udelenie štátneho občianstva určených v tomto zákone.

(5) Nebola-li žiadosť odvolaná a nevynesie-li ministersvo vnútra konečné rozhodnutie behom dvoch rokov od dňa podania žiadosti u politického úradu II. stolice (županského úradu), považuje sa československé štátne občianstvo za žiadateľovi udelené podľa tohoto zákona. O tomto spomenuté úrady povinné sú na žiadosť stránky ihned vydať úradné vysvedčenie.

§ 5. Udeleniu československého štátneho občianstva podľa tohoto zákona neprekáža, že žiadateľovi bolo uznanie alebo udelenie československého štátneho občianstva, právoplatne odopreté pred dňom, keď zákon tento nadobudne účinnosti.

§ 6. S osobami, ktorým bude podľa tohoto zákona udelené československé štátne občianstvo, budiž od dňa udelenia štátneho občianstva tak nakládané, ako keby holi bývali štátnymi občianmi od dňa 28. októbra 1918.

§ 7. Použije-li strana vedome nepravých a nesprávnych dokladov a udajov v žiadosti pri uplatnení nároku v tomto zákone určenom, môže ministerstvo vnútra udelenie československého štátneho občianstva

uplatneného podľa tohoto zákona vyhlásiť za neplatné.

§ 8. Zákon tento nadobudne účinnosti 15. dňa po vyhlásení. Prevedením zákona poveruje sa minister vnútra v dohode so súčasťnenými ministrami.

Vyhláška ministra vnútra ze dne 15. prosince 1926
č. 225 Sb. z. a n.,
o průkazu o státním občanství republiky
Československé.

§ 1. Každý státní občan republiky Československé má právo žádati, aby mu jako průkaz o státním občanství bylo vydáno osvědčení podle připojeného vzorce.

§ 2. Osvědčení vydává v Čechách, na Moravě a ve Slezsku okresní správa politická, pokud jde o osoby příslušné do měst se zvláštním statutem, zemské správy politické, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi přednosta okresního (městského, notářského) úřadu, v jejichž obvodu je domovská obec žadatelova, a je-li spor o domovské právo mezi obcemi ležícími v obvodu dvou nebo více z těchto úřadů, ten z nich, jež určí společný úřad nadřízený.

Upraveno podle vyhlášky min. vnútra ze dne 1. července 1928, č. 108 Sb. z. a n.

§ 3. V žádosti necht žadatel uvede:

1. jméno a příjmení,
2. zaměstnání (povolání) a bydliště,
3. den, měsíc a rok, místo a politický okres narození,
4. tuzemskou obec, v níž má domovské právo, s udáním, kdy a z jakého důvodu ho nabyt. Nemá-li toto domovské právo nepřeržitě nejméně od 1. led-

na 1910 — jde-li o domovské právo na Těšínsku, Oravě nebo Spiši nejméně od 31. prosince 1913 — nutno uvést, v kterých obcích na území republiky Československé žadatel měl od 1. ledna 1910 — pokud se týče od 31. prosince 1913 — domovské právo, než je získal v nynější obci domovské.

Narodil-li se žadatel teprve po 1. lednu 1910 — má-li domovské právo na bývalém plebiscitním území teprve po 31. prosinci 1913 — třeba udati, kam jeho otec, po případě nemanželská matka 1. ledna 1910, pokud se týče 31. prosince 1913 domovským právem příslušeli a kde měli domovské právo nepřetržitě až do doby, kdy se žadatel narodil.

§ 4. Žadatel, jenž teprve po 1. lednu 1910, pokud se týče po 31. prosinci 1913 nabyl domovského práva na nynějším území republiky Československé nebo, nebyl-li tehdy zletilým, jehož otec nebo nemanželská matka teprve po tomto dni získali domovské právo na nynějším území republiky Československé, nechť uvede způsob, jakým sám, nebo jeho rodiče získali státní občanství (na př. udělením [přiznáním], obcí, ustanovením skutečným úředníkem státu Československého nebo některého státního podniku nebo ústavu před 16. červencem 1920, pobytem od 31. prosince 1907 až do 28. července 1920 v té části plebiscitního území, nad nímž svrchovanost republiky Československé byla uznána, nebo pobytem na Hlučínsku dne 10. ledna 1920 jako říšsko-německý státní občan, provdáním se za československého státního občana nebo zrozením po 16. červenci 1920 z rodičů, kteří byli československými státními občany).

§ 5. Je-li žadatel ženat, nutno v žádosti uvést též jméno manželky, den, měsíc, rok a místo jejího narození, jakož i kdy a kde byl sňatek uzavřen.

Má-li žadatel nezletilé děti, třeba uvést i jejich jména, den, měsíc, rok a místo narození.

§ 6. Údaje uvedené v žádosti buďte v zájmu urychleného vyřízení podle možnosti doloženy veřejnými listinami, a to údaje o narození rodnými listy, údaje o stavu ženatém oddacím listem, údaje o nynější domovské obci domovským listem a údaje o tom, kam žadatel nebo ten, od něhož odvozuje domovské právo, příslušel právem domovským v době mezi 1. lednem 1910 — pokud se týče plebiscitního území mezi 31. prosincem 1913 — a dnem, kdy získal domovské právo v nynější domovské obci, potvrzením příslušných obecních úřadů.

Získal-li žadatel nebo — sleduje-li ve státním občanství otce nebo nemanželskou matku — získali-li tito československé státní občanství po 28. říjnu 1918 udělením (přiznáním), opcí, převzetím za skutečné úředníky nebo zřizence státu československého nebo některého státního ústavu nebo podniku, buď k žádosti podle možnosti připojen příslušný úřední výměr.

11.

**Zákon, daný dne 3. prosince 1863,
č. 105 ř. z.**

jímžto se pořádají záležitosti domovské.

Platný v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

(Obsaž. v XLIII. části zákoníka říšského č. 105, str. 368
vydané dne 10. prosince 1863.)

Částka I.

Ustanovení obecná.

§ 1. Právo domovské v obci přináší s sebou právo, že ten, kdo je má, může se nepřerušeně v ní zdržovati a zchudl-li by, za opatření žádati.

Pozn. Z obsáhlé judikatury zákona domovského uvedena toliko rozh. z doby poslední.

§ 2. Práva domovského v obci nabýti mohou jedině občané státní.

Každý občan státní má míti v některé obci právo domovské. Toto právo může mu ale jen v jediné obci příslušet.

§ 3. Právo domovské vztahuje se k celému okršlku obce.

Spojí-li se tedy některá obec s jinou obcí v obec jednu aneb rozšíří-li se přivtělením části obce jiné, tedy právo domovské, kteréž někomu příslušelo jenom v jedné části obce tímto způsobem zvětšené, vztahuje se pak samo sebou, k celému okršlku obce této.

§ 4. Rozdělí-li se některá obec na dvě nebo více obcí anebo přivtělí-li se část obce k okršlku obci jiné,

přidání budou ti, již mají právo domovské v této obci, i se všemi těmi, kteří jich v příčině práva domovského následují, co práva domovského se týče, k té obci, která jest v držení toho okršlku, v němž bydleli toho času, když se stalo rozdělení, potahmo přivtělení, anebo nezdržují-li se již toho času v obci, v němž bydleli naposledy, než z ní byli odešli.

Nemohou-li tyto osoby podle vyměření těchto k obci řečené přikázány býti, budiž v příčině přikazování jich k obci pravidlem to, kde bydlel v obci naposledy ten, jehož osoby tyto, co práva domovského se týče, následují.

Pak-li by ani toto pravidlo průchodu nemělo, a obce, jichž se dotýče, neučinily by mezi sebou o to úmluvy, tedy buďtež osoby, právo domovské mající úřadem politickým některé z těch obcí přidány.

Pozn. k § 4.

Přikázání bytu jako součást chudinského zaopatření nezakládá bydlení dle § 4 zá-

kona o právu domovském z 3. prosince 1863 č. 105 ř. z. (Nález ze dne 31. března 1925 č. 6608/25.)

Částka II.

Jak se nabývá práva domovského, jaké účinky mají změny v něm a jak právo domovské pomíjí.

§ 5. Práva domovského nabývají:

1. děti narozením (§ 6);
2. ženské vdáním (§ 7); a jiné osoby
3. přijetím ve svazek domovský (§§ 8—9), a
4. nabytím veřejného úřadu (§ 10).

§ 6. Děti v manželství zrozené nabývají práva domovského v té obci, v které měl právo domovské jejich otec toho času, když se narodily, anebo zemřeli dříve, v které měl právo domovské, když zemřel.

Děti mimo manželství zrozené mají právo domovské v té obci, v níž příslušelo právo domovské matce jejich toho času, když porodila.

Děti za manželské prohlášené, pokud nejsou soběprávné, nabývají práva domovského v té obci, v níž měl otec jejich právo domovské té doby, když byly za manželské prohlášeny.

Tím, že byl kdo za vlastního přijat, nebo ve schovanství vzat, práva domovského nenabývá.

§ 7. Osoby ženské nabývají práva domovského provdáním v té obci, v které muž jejich má právo domovské.

§§ 8—10 zrušeny a nahrazeny ustanoveními zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. (novela k zákonu domovskému).

§ 11. Stane-li se změna nějaká v právě domovském, následuje manželka, není-li rozvedena před soudem, muže svého a zachová také co vdova právo domovské v té obci, v kteréž je měl manžel její, když zemřel.

Manželky před soudem rozvedené nebo rozloučené podrží právo domovské, kteréž měly té doby, když byly před soudem rozvedeny nebo rozloučeny.

Bylo-li nalezeno, že manželství jest neplatné, vejde manželka, jež byla v tomto manželství, zpět ve svazky domovské, v nichž byla až do té doby, kde vešla v manželství.

§ 12. Stane-li se nějaká změna v domovském právě rodičův, jdou děti manželské a za manželské prohlášené, nejsou-li soběprávné, za otcem a děti nemanželské za matkou.

Jsou-li děti soběprávné, zachovají právo domovské v té obci, v které právo toto měly, když nabyly soběprávnosti.

Děti nemanželské, které když se matka vdala, nebyly prohlášeny za manželské, zachovají právo domovské, které měly posud, třeba toho času, když se matka vdala nebyly soběprávné.

§ 13. Zemře-li otec manželský nebo matka nemanželská, nemění se tím ničeho v domovském právě dětí.

§ 14. Právo domovské osob vojenských, kteréž měly, vstupující do služby vojenské a vystupující z ní, uvažuje se podle tohoto zákona.

§ 15. Kdo pozbuje občanství státního, pozbuje tím také práva domovského.

§ 16. Byl-li někdo, jenž pozbyl občanství státního, vedle smluv státních zase nazpět vzat, aneb vrátil-li by se do státu rakouského, chtěje tu zůstatí a nebylo-li by lze způsobiti, aby ho převzal stát jiný, tedy nabude opět toho práva domovského, kteréž měl, prve než pozbyl občanství.

§ 17. Právo domovské v některé obci pomine, když ten, kdo je má, nabude práva domovského v obci jiné.

Vzdal-li by se kdo práva domovského, jest to bez účinku, pokud nenabyl práva domovského jinde.

Částka III.

Jak se zachovati jest k těm, kteří nemají domova.

§ 18. Bezdomovci, t. j. ti kteří na ten čas nemohou se prokázati, že mají právo domovské, přikáží se dle §§ nížepoložených k obci některé, v níž se budou pokládati tak, jako by měli právo domovské, dotud, až se vyhledá, kde mají právo domovské, anebo až nabudou práva domovského někde jinde.

§ 19. Bezdomovci prikazováni buďte v tomto pořádku:

1. k té obci, v které byli toho času, když byli odvedeni na vojnu, aneb když z dobré vůle uvázali se ve službu vojenskou;

2. k té obci, v kteréž se prve, než činiti bylo o je-

jich právo domovské, nejdéle, alespoň ale půl léta nepřetržitě a samochtě zdržovali, aneb zdržovali-li se ve dvou neb více obcích stejně dlouho, přikázání buďte k té obci, v kteréž se zdržovali naposledy;

3. přikázání buďte bezdomovci k té obci, v které jsou zrozeni; nebo jde-li o domov nalezců, v které byli nalezeni; anebo dotýče-li se osob, které jsou nebo byly v opatrování některého veřejného domu nalezců a o kterých se neví, kde se narodily nebo byly nalezeny, tedy přikázány buďte k té obci, v které jest tento ústav;

4. přidání buďte bezdomovci k té obci, v kteréž byli té doby, kdy šlo o jejich právo domovské.

§ 20. Manželka bezdomovcova přikázána buď k té obci, ku které přikázán jest muž její, ač jest-li s ním živa ve společenství.

Není-li s ním živa ve společenství, přidána buď k té obci, ku kteréž náleží dle § 19, ač nenabyla-li práva domovského; totéž platí také o vdovách bezdomovců.

§ 21. Děti bezdomovců, které nejsou soběprávné, přidány buďte k té obci, ku které náleží otec jejich, a jsou-li děti nemanželské aneb zemřel-li dětem manželským otec, tedy přikázány buďte k té obci, k níž náleží matka, ač jsou-li živý s otcem potahmo s matkou ve společenství.

Soběprávné děti bezdomovců, též děti jich, které nejsou soběprávné, a nežijí s otcem a potahmo s matkou ve společenství, konečné děti osiřelé, nemající ani otce ani matky, přidány buďte k té obci, k níž náležejí dle § 19, ač nenabyla-li již někde práva domovského.

Částka IV.

O povinnosti obcí opatrovati chudé.

§ 22. Ve zřízení a v závazcích ústavů a fundací nynějších, založených k dobrému chudých a k účelům dobročinným, tímto zákonem ničeho se nemění.

Pokud by tyto ústavy a fundace nebyly povinny chudé v obci opatrovati, nebo by k tomu neměly důchodů, povinna bude obec osobám zchudlým právo domovské v ní majícím pomoci poskytovat.

Zákonodárstvu zemskému zůstává se, aby učinilo opatření, jímž by se obcím polehčilo opatrování chudých zákonem jim za povinnost uložené.

Pozn. k § 22.

1. a) Povinnost obce, poskytnouti oprávněnému příslušníku chudinské zaopatření, jest absolutní povahy a není podmíněno dostatečností chudinského fondu a prostředků obecních.

b) Vyšší stolice ve věcech chudinských jsou příslušny v pořadu instančním zvýšiti chudinskou podporu obcí příslušníku jejímú priznanou. (Nález ze dne 28. ledna 1920 č. 740.)

2. Opatření protés pro chudého příslušníka, jichž tento k dosažení způsoblosti ku

práci potřebuje, jest v mezích zákonné péče chudinské obce domovské. (Nález ze dne 14. června 1920 č. 4104.)

3. Vzdá-li se chudý opatření chudinského poskytovaného obcí a žádá-li o jiný způsob opatření takového, nemá nároku na dodatečně poskytnutí chudinského opatření ve způsobu obcí později ustanoveném za uplynulé mezidobí počínaje od vzdání se dřívějšího opatření až do ustanovení jiného způsobu téhož opatření. (Nález ze dne 13. února 1919 č. 291.)

§ 23. Obec povinna jest, opatrovati chudé také jen dotud, pokud k nim nejsou jiné osoby dle zákona občanského nebo dle jiných zákonů zavázány.

Jsou-li tyto osoby s to, aby závazky své plnily a zpečovaly-li by se to činiti, buďtež k tomu tím způsobem, jak zákon nařizuje, přidrženy; mezi tím však povinna jest obec chudé opatřiti, může ale žádati náhrady nákladu na ně učiněného na těch, kteří jsou tím povinni.

Pozn. k § 23.

Povinnost domovské obce k péči o chudého příslušníka je povahy absolutní a primérní, není podmíněna tím, není-li tu třetích osob dle obě

práva k výživě chudého povinných a k tomu majetkově schopných, vůči nimž má obec domovská jen právo postihu. (Nález ze dne 16. listopadu 1921 č. 15283.)

§ 24. Povinnost obce opatrovatí chudé, zavírá v sobě toliko závazek, dávatí jim výživu potřebnou a poskytnoutí jim opatrování v případě nemoci.

Povinnost opatrovatí děti chudé, obsahuje v sobě také povinnost, pečovatí o jich vychování.

§ 25. Jak se mají chudí opatrovatí, přísluší ustanovovatí obci v mezích zákonů o tom vydaných.

Chudý nemůže žádatí, aby se mu dávala pomoc jistého způsobu.

§ 26. Také povinna jest obec opatrovatí chudé jen tehda, když sobě svým vlastním přičiněním výživu potřebné zjednatí nemohou.

Hlásil-li by se o zaopatření chudých někdo, jenž může pracovatí, přidržen budiž, dle potřeby i prostředky donucovacími, aby konal práci příhodnou.

§ 27. Zchudl-li by kdo, jenž byl dle § 19 sub. 1. k obci přikázán, povinny jsou jej opatřití všechny obce toho okresu, z něhož byl dostaven a do něhož byl vpočítán.

Byl-li by někdo dle § 19 sub. 3. k některé obci přikázán proto, že se narodil v porodnici veřejné, ježto leží v okršlku té obce, a zchudl-li by potom, přísluší obci takové za náklad na něho učiněný náhrada z důchodů zemských.

§ 28. Obec nemůže ani přespolním chudým v případnosti náhlé potřeby odeprítí pomoci potřebné, zůstává se jí však, že může za to žádatí náhrady buď na té obci, kde takový chudý má právo domovské, nebo na těch, kteří dle práva občanského aneb dle jiných zákonů jsou pomoci tou povinni.

Pozn. k 28.

1. Předpisem šu 17 b. 4. odst. 2. zákona č. 236/1922 sb. nebyly derogovány předpisy §§ 28 a 29 domovského zákona z r. 1863 o regresním nároku obce pobytu vůči obci domovské na náhradu nákla-

du poskytnutého chudým příslušníkům této obce. (Nález ze dne 3. ledna 1928 č. 28.285/27.)

2. Obec pobytu, která cizího příslušníka, z bytu v obci soudně vyklizeného, nestarajíc se vůbec o jeho ubytová-

ní v obci, svémocně dala dopraviti do jeho obce domovské, nemůže na této obci podle § 28 dom. zák. požadova-

ti náhradu dopravních výloh. (Nález ze dne 8. března 1928 č. 5598/28.)

§ 29. S týmž vyhrazením náhrady povinna jest obec opatrovatí chudé přespolní, kteří v okršlku obce se roznehou, dotud, pokud nemohou beze škody na zdraví svém nebo na zdraví jiných z opatrování propuštění býti.

§ 30. Obec, v které nemocný jest, má to té obci, kde má právo domovské, ví-li se, která to jest aneb lze-li to ihned bez velké nesnáze vyzvěděti, neprodle ně oznámití, a obmeškala-li by to učiniti, práva bude ze škody, ježto by z toho vzešla.

§ 31. Tento zákon nevztahuje se ke smlouvám státním, učiněným v příčině opatrování cizozemců onemocnělých a pohřbení cizozemců zemřelých.

Částka V.

O listech domovských.

§ 32. List domovský jest listina, kterou se potvrzuje, že tomu, komuž byl vydán, přísluší v obci právo domovské.

Pozn. k § 32.

Domovský list jest platný tehdy, má-li náležitosti předepsané obecním zřízením pro

listiny, kterými má býti založen pro třetí osoby závazek obce. (Nález ze dne 31. října 1927 č. 22.167/27.)

§ 33. Listy domovské obcím vydávati náleží, a to dle formuláře k tomuto zákonu přidaného.

Ke každému listu domovskému přitištěna buď pečeť obecní.

Za vydání listu domovského není dovoleno bráti nižádného platu k obci.

§ 34. Listu domovského nemůže se odeprítí nikomu, kdo má právo domovské.

§ 35. Může-li obec prokázati, že ten, kdo má list domovský, toho času, když mu byl vydán, měl

právo domovské v některé jiné obci, jest list domovský neplatný.

Částka VI.

O příslušnosti a o řízení v záležitostech domovských.

§ 36. V záležitostech domovského práva se týkajících řídití a rozhodovati přísluší úřadům politickým, vyjímajíc případnosti v tomto zákoně po-
jmenované.

§ 37. Vzešla-li by v záležitostech těchto rozepře nějaká, práva občanského se týkající, na př. o to, jest-li někdo zrozen v manželství nebo kromě manželství, přísluší v příčině toho rozhodovati soudu.

§ 38. Před soud náleží také to, když obec některá pohledává náhrady za náklad, z příčiny opatrování chudých učiněný, na těch, kteří dle práva občanského jsou povinni je opatrovati.

§ 39. Žádala-li obec některá náhrady za náklad z příčiny opatrování chudých učiněný na někom, kdo jím není povinen dle práva občanského, nýbrž dle zákonů jiných, budiž v tom rozhodnuto úřadem politickým. I v případnosti, přivedené v § 38, ustanoví úřad politický, kolik činí náklad na opatrování, aniž se může v příčině toho pořadem práva dále předsejíti.

§ 40. Když jde o to, kam někdo právem domovským přísluší, nechť se to má rozhodnouti k žádosti některé strany nebo obce nebo z povinnosti úřadu, může politický úřad okresní v příčině toho rozhodovati jen tehda, když se nalezne, že přísluší právem domovským k některé obci toho okresu.

Má-li však úřad dotčený za to, že ten, o jehož právo domovské jde, dle toho, co se vyhledalo, náleží právem domovským do některé obce správního okršlku jiného politického úřadu okresního, obrať se

s strany toho k tomuto úřadu. Srovnávají-li se oba úřadové v nálezu svém, vyřídí tuto věc společně.

Pakli by se v tom ale nesrovnávali, buďtež spisy jednací předloženy představenému politickému řízení zemskému, kteréž, když oba úřadové jsou pod ním postaveni, v příčině toho rozhodne; náležejí-li však ke správnímu okršlku rozdílných řízení zemských, smluví se o to se řízením zemským druhého okršlku správního.

Shodnou-li se řízení zemská v nálezu, tedy se nález zdělá a vydá, neshodnou-li se ale, předloží se to státnímu ministerium,* aby rozhodlo.

Pozn.* t. j. ministerstvo vnitra.

§ 41. Z rozhodnutí politických úřadů okresních, ježto se vydají v záležitostech v této částce položených, jde odvolání k politickému řízení zemskému.

Ze dvou rozhodnutí stejného znění odvolání ke státnímu ministerium* místa nemá.

Pozn.* t. j. ministerstvo vnitra.

§ 42. Odepřela-li by obec někomu listu domovského (§ 34) a měl-li se žádající za stížena, může se obrátit k politickému úřadu okresnímu, a když nálezem v moc práva vešlým na jisto se postaví, že stížnost vedoucím právo domovské v obci přísluší, má úřad politický obec přidržeti, aby list domovský zdělala a vydala.

§ 43. Žádná obec nemůže toho, o kom se neví, kde jest domovem anebo o jehož domově jest pochybnost nebo rozepře, pokud se dle tohoto zákona s konečnou platností na jisto nepostaví, kde má právo domovské, do jiné obce postrkem odehnati, aneb bylo-li by se to stalo, postrkem ho nazpět poslati, sice práva bude za všeliké škody a ze všelikých útrat, které tím vzejdou.

Pakli by obec, o kteréž bylo potomně nalezeno, že tím byla povinna, člověka takového bez příčiny

nepřijala, povinna bude, nahraditi všechen náklad tím, že ho nepřijala, způsobený.

Jak v příčině toho, zda-li obec povinna jest náhradu učiniti, tak i toho, kolik má nahraditi, rozhodovati přísluší úřadům politickým.

§ 44. Tomu, aby obec dala někomu opatření chudých, nemůže chudý pořadem práva průchodu zjednati.

Takové pohledávání na obci, v které chudý má bez odporu právo domovské, vyřízeno buď pořadem stížnosti, ustanoveným v řádě obecním.

Pozn. k § 44.

1. Rozhodnutí obce o způsobu chudinské podpory, jež příslušníku obecnímu má býti skýtána, mohou býti přezkoušena nadřízenými úřady, jež mohou na místo chudinské podpory obci stanovené i jiný způsob podpory naříditi (na př. místo opatření in natura podporu peněžní uložit). (Nález ze dne 15. prosince 1920 č. 12809.)

2. Zemský správní výbor nemůže proti rozhodnutí první a druhé stolice poskytnou-

ti chudinskou podporu na jiném skutkovém podkladě leč po vykonaném šetření, v němž náleží obci postavení strany. (Opakování právní zásady z 24. června 1920 č. 4815.) (Nález ze dne 11. října 1920 č. 7403.)

3. Samosprávné úřady nejsou kompetentní rozhodovati o nárocích třetích osob, vznesených na domovskou obec z důvodu, že chudému příslušníku poskytnou opatření (Čechy). (Nález ze dne 1. října 1928 č. 1708/28.)

Částka VII.

Pokud zákon tento se vztahuje ke statkům ze svazku obecního vyloučeným.

Pozn. Ustanovení této částky stala se vzhledem k §u 24 obecní novely č. 76 ex 1919 bezpředmětným.

Částka VIII.

Ustanovení závěrečná.

§ 49. Od té chvíle, kdy tento zákon nabude platnosti, pozбудou v příčině věcí, o kterých se v něm nařizuje, všichni zákonové předešlí, kteří se s ním nesrovnávají, moci své.

Právo domovské však, jehož kdo do toho dne, kdy tento zákon vejde v moc, nabyt již dle nařízení předešlých, zůstane v platnosti dotud, pokud ho dle tohoto zákona nepozbude.

§ 50. Tímto zákonem nemění se ničeho v nařízeních, ježto se týkají práva na svazku domovském nezávislého, zdržovati se v obci nějaké (v čl. III. zákona daného dne 5. března 1862, číslo 18 zák. ř.), a provozovati v ní živnost nějakou (v §§ 9 a 45—48 zákona o živnostech, daného dne 20. prosince 1859 č. 227 zák. říš.).

Státnímu ministru uloženo jest, aby zákon tento ve skutek uvedl.

Zákon daný dne 5. prosince 1896, č. 222 ř. z.,

jímž mění se některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863, z. ř. č. 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské.

Článek I.

Paragrafy 8, 9 a 10 zákona ze dne 3. prosince 1863 z. ř. č. 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské, tímto se zrušují a na jejich místo mají nastoupiti ustanovení tato:

Pozn. Platnost tohoto zákona až na § 10 rozšířena i na Slovensko (viz § 13 zák. z 9. dubna 1920, č. 236 Sb. z. a n.).

§ 1. Práva domovského nabývá se výslovným přijetím do svazku domovského.

§ 2. Výslovné přijetí do svazku domovského nemůže býti odepřeno od obce pobytu tomu československému občanu státnímu, který po dosažení svéprávnosti po deset let, která předchází žádost za právo domovské, dobrovolně a nepřetržitě v obci se zdržoval.

Jestliže někdo v obci počal se zdržovati za okolností, které vylučují pobyt dobrovolný, tedy desítiletá lhůta počíná běžeti teprve tím dnem, kterého tyto okolnosti přestaly. Nastaly-li takové okolnosti teprve po počátku pobytu, tedy za času, pokud trvají, tato desítiletá lhůta neběží.

Vzdá-li se někdo dobrovolně pobytu v obci, přetrhne se počatá desítiletá lhůta pobytu. Za přetržení pobytu nepokládá se však dobrovolné vzdálení se, když z okolností, za kterých se stalo, najevo jde úmysl pobyt podržeti.

Vydržení práva domovského v obci započaté ani nestaví, ani nepřetrhne se nepřítomností, které toliko za příčinou splnění povinnosti branné bylo třeba. Naproti tomu lhůta desítiletá neběží, pokud trvá jinaká nepřítomnost nedobrovolná.

Žadatel nesmí dále za této ustanovené lhůty pobytu připadnouti na obtíž veřejnému zaopatření chudinskému. Za úkony chudinského zaopatření nepokládá se, jestliže někdo byl osvobozen od školného vzhledem k dítkám do školy chodícím, jakož i požívání nadace, konečně podpora toliko přechodně poskytnutá.

Pozn. k § 2.

1. Ustanovení §u 4 odst. 1. novely z 3. prosince 1896 č. 222 ř. z. nevztahuje se na ztrátu svéprávnosti nastalou po nabytí nároku na přijetí do domovského svazku podle §u 2 této novely. (Nález ze dne 28. března 1928 č. 7440/28.)

2. Usnesení obecního zastupitelstva, kterým obec vyřizuje žádost za přiznání vydrženého práva domovského po rozumu §§ 2 a 6 novely k zákonu domovskému z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. jest

rozhodnutím právní moci schopným ve smyslu §u 12 novely k obec. zřízení ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. z. a n. (Nález ze dne 20. června 1928 č. 22.031/26.)

3. Při posuzování samostatného nároku manželčina na domovské právo nabyté vydržením dle 2. odst. §u 2 zák. z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. vpočítati jest do vydržení lhůty i dobu, kterou žena ztrávila v obci manželova pobytu za trvání manželství. (Nález ze dne 15. prosince 1927 č. 26.638/27.)

4. Z ustanovení §u 92 ob. zák. obč. o povinnosti manželčině sledovati manžela v jeho bydlišti nelze dovozovati, že by manželčin pobyt v obci pobytu manželova byl nedobrovolný ve smyslu §u 2 odst. 2. zák. z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. (Nález ze dne 15. prosince 1927 č. 26.638/27.)

5. Vydržení domovského práva v obci již počaté nepřetrhuje se nepřítomností způsobenou plněním zákonné branné povinnosti ani tenkrát, když dotčená osoba v době konání této branné povinnosti pojme úmysl vzdáliti se trvale z obce dosavadního pobytu. (Nález ze dne 4. února 1926 č. 2034/26.)

6. Vypovězení z obce nepřerušuje desítiletou lhůtu vydržení pro nabytí nároku na přijetí do svazku domovského podle § 2 zákona z 5. prosince 1896, č. 222 ř. z., když vypovídací nález nebyl před uplynutím oné lhůty proveden. (Nález ze dne 22. října 1926 č. 20554.)

7. Vydržení doba dle § 2 novely k domovskému zákonu se nepřetrhuje, nýbrž staví po

dobu nedobrovolné nepřítomnosti následkem vyhoštění z obce, leč by se byl vyhoštěný pobytu v obci po svém vyhoštění dobrovolně vzdal. (Nález ze dne 5. března 1927 č. 1631/27.)

8. K pojmu veřejného zaopatření chudinského ve smyslu §u 2 odst. 5. novely k zákonu domovskému č. 222 ř. z. z r. 1896 se nevyžaduje, aby obec pobytu obci domovské poskytování chudinského zaopatření oznámila a na ní náhradu žádala. (Nález ze dne 22. února 1926 č. 3533/26.)

9. Není překážkou nároku na přijetí do domovského svazku podle § 2 odst. 5. zák. ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z., požívala-li dotčená osoba podpory v nezaměstnanosti. (Nález ze dne 13. října 1927 č. 21.076.)

10. Nárok manželův na přijetí do domovského svazku obce pobytu podle § 2 zák. č. 222/1896 ř. z. je vyloučen, případně-li manželka na obtíž veřejnému zaopatření chudinskému. (Nález ze dne 17. listopadu 1928 č. 30.889/28.)

§ 3. Nárok podle § 2 tohoto zákona nabytý na výslovné přijetí do svazku domovského jsou oprávněni ku platnosti přivést netoliko osoba k tomuto nároku oprávněná, vztážmo její nástupci ve právu domovském, to jest ty osoby, které podle ustanovení §§ 6, 7, 11, 12 a 13 zákona ze dne 3. prosince 1863, z ř. č. 105, odvozují své domovské právo od tohoto oprávněnce, nýbrž také dosavadní obec domovská, a jde-li

o bezdomovce, ta obec, které bezdomovec byl přidělen podle ustanovení III. oddílu zákona domovského.

Každá obec jest povinna, o přijetí některé osoby do svazku domovského na základě § 1 nebo 2 vykonaném vyrozuměti dosavadní obec domovskou.

§ 4. Jestliže některý občan státní vzdal se svého pobytu v obci, ve které podle § 2 tohoto zákona nabyt nároku na přijetí do svazku domovského neb opustil nedobrovolně území této obce, tedy tento nárok může ku platnosti býti přiveden od oprávněnce samého neb od jeho nástupce v právu domovským toliko ve dvou letech, od jeho obce domovské však v pěti letech po tom, co v obci oné pobývat přestal.

Prostě kolku jsou žádosti, které podle §§ 2, 3 a 4 jest podati, aby nárok na výslovné přijetí do svazku domovského byl k platnosti přiveden.

Pozn. k § 4.

Ustanovení §u 4 odst. 1. novely z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. nevztahuje se na ztrátu svéprávnosti nastalou po na-

bytí nároku na přijetí do domovského svazku podle §u 2 této novely. (Nález ze dne 28. března 1928 č. 7440/28.)

§ 5. Cizozemci a osoby, jichž státní občanství nedá se prokázati, za podmínek v § 2 ustanovených nabudou nároku na slib, že budou přijati do svazku domovského některé obce republiky Československé; přijetí stane se však teprve po tom účinné, když tyto osoby nabyly československého občanství státního.

§ 6. Jestliže obec pobytu opomine rozhodnouti o domáhaném nároku na přijetí do svazku domovského (§§ 2, 3 a 4), vztážmo o jeho přislíbení (§ 5) ve lhůtě šesti měsíců, od podání žádosti nárokové čítajíc, tedy rozhodnutí případně představenému úřadu politického.

Týž úřad rozhoduje při odvolání, když přijetí do svazku domovského, vztážmo přislíbení jeho v případech §§ 2 až 4, vztážmo 5, obci pobytu bylo odepřeno.

Pozn. k § 6.

1. Lhůta šesti měsíců podle § 6 odst. 1. dom. novely č. 222/1896 ř. z. počíná běžeti dnem, kdy podání uplatňující nárok dle § 3 téhož zákona k obci pobytu došlo. (Nález ze dne 23. listopadu 1925 č. 20223.)

2. Politickým úřadem nadřízeným statutární obci města

O pavy ve smyslu §u 6 odst. 2. novely k domovskému zákonu z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. jest i po vydání vyhlášky presidenta zemské správy politické ve Slezsku ze 7. srpna 1924 č. 184 sb. z. a n. zemská správa politická. (Nález ze dne 21. února 1927 č. 3199.)

§ 7. Kromě případnosti v §§ 2 až 4, vztážmo 5 uvedených, rozhoduje obec o žádosti za přijetí do svazku domovského s vyloučením každého odvolání.

§ 8. Přijetí do svazku domovského nesmí ani býti obmezeno na jistý čas, ani býti uděleno pod podmínkou, která se nesrovnává se zákonnými následky práva domovského.

Každé takové obmezení nebo taková podmínka jsou neplatny a buďte tak pokládány, jako by nebyly odloženy.

§ 9. Aby byl zaveden poplatek za dobrovolné přijetí do svazku domovského, jakož i aby poplatky takové byly zvýšeny, jest třeba zákona zemského.

Poplatky tyto případnou pokladně obecní.

Za přijetí do svazku obecního, které stane se na základě §§ 2 až 4 tohoto zákona, nesmí poplatek býti vybírán.

§ 10. Definitivně ustanovení úředníci a sluhové dvorní, státní, zemští, obecní, zastupitelstev okresních a fondů veřejných, duchovní a veřejní učitelé, konečně notáři nabývají nastolením svého úřadu práva domovského v obci, ve které jim bylo vykááno jejich stálé sídlo úřední.

Pozn. k § 10.

1. Úředníci státních drah nejsou úředníky státními ani ve smyslu §u 10 zákona z 5.

prosince 1896 č. 222 ř. z. (novely k zákonu domovskému). (Nález ze dne 8. června 1925 č. 9462.)

2. Z §u 13 zák. ze dne 9. dubna 1920 čís. 236 sb. z. a n. nelze dovozovati, že § 10 zák. ze dne 5. prosince 1896

čís. 222 ř. z. platí i na území Sloveňska. (Nález ze dne 23. května 1927 č. 10.435.)

Článek II.

Zákon tento nabývá moci dnem vyhlášovacím.

Den, kterého lhůty v čl. I. § 2 určené počaly běžeti, stanoví se na den 1. ledna 1891.

Článek III.

Mému ministru věcí vnitřních jest uloženo, aby žeti, stanoví se na den 1. ledna 1891.

12.

Zákon, daný dne 3. prosince 1868, č. 59 z. z. pro král. České v příčině opatření chudých.

K návrhu sněmu Mého král. Českého vidí se Mně naříditi takto:

Pravidla o veřejném opatrování chudých.

§ 1. Tímto zákonem ustanovuje se jediné, jak se mají chudí veřejně opatrovati. Dobročinnosti soukromé se ten zákon netýče.

Veřejné opatrování chudých vztahuje se jenom k péči o to, čeho chudým nevyhnutelně potřebí jest, a to jen potud, pokud vlastní jmění a vlastní způsobilost k výdělku nestačí (§ 26 zák. o domovství).

§ 2. Pokud chudí dojiti nemohou podpory nevyhnutelné ani od své rodiny, ani z některého jiného důvodů zákonního, ani od jednot, fundací nebo pokladnic opatrovacích, na nichž ji dle práva soukromého mohou žádati, tedy jim ji má poskytnouti nejprve obec, pak teprve okres a konečně země.

§ 3. Kromě zvláštních případností má každá obec míti péči jen o takové chudé, kteří v ní mají právo domovské (§ 1 zák. o domovství).

O žebrání.

§ 4. Žebrání bud' zamezeno. Obec jest povinna, k tomu konci učiniti opatření (§§ 35 a 59 zř. ob.), jež ve skutek uváděti povinen jest pod vlastním od-

povídáním starosta obecní, rovněž jako povinen jest vykonávati nařízení policejní v té příčině vydaná (§ 100 zřiz. ob.).

Vysvědčení chudoby vydávána buďte toliko k potřebám určitým, v nich pojmenovaným, nikoliv však vůbec aneb dokonce ku potřebě žebrání (pasy žebrácké).

Kdo by proti tomuto nařízení činil, upadne v pokutu pořádkovou až do 40 K v § 100 zř. ob. ustanovenou, a to k dobrému pokladnice chudých té obce, v níž žebrákovi takovému vysvědčení bylo odejmuto.

Co se týče žebráků přesporních, má je obec k jejich obci domovské odkázati a dle potřeby učiniti, aby tam byli postrkem odehnáni.

Byl-li v žebrání postižen někdo domácí, nechť obec vyšetří, má-li také jmění a jestli k výdělku způsobilý, a nechť čeho dále potřebí, dle tohoto zákona učini.

Svévolní žebráci však, kteří by žebrali, majíce vlastní jmění aneb jsouce, jakž dokázáno, způsobilí k výdělku, aneb dle zákona zaopatření, potrestáni buďte, ač neupadají-li v pokutu dle zákona trestního (§§ 517—521) podle okolností, pokutou peněžitou až do 20 K, aneb vězením až do 48 hodin (§ 35 ob. zř.).

Kde se mají chudí přihlásiti.

§ 5. Každý, kdo chce žádati veřejné podpory jakožto chudý, přihlas se osobně u starosty obce, aneb pak-li by byl v obci zřízen výbor pro opatrování chudých, u některého člena výboru toho.

Za nemocné a ostýchavé chudé přihlásiti se může také někdo jiný.

Jaké vyšetření se zavede.

§ 6. Po takovém přihlášení vyšetříž se bez odkladu, zdalíž ten, kdož se přihlásil, jest domácí nebo

přesporní, i zdalíž a pokud mu dle zákona tohoto podpora uděliti se má.

V příčině chudých přesporních.

§ 7. Jestli ten, kdož se přihlásil, přesporní, má obec, v kteréž byl shledán, o jeho opatření prozatím péči míti a zároveň učiniti, aby se vyhledalo, do které obce náleží domovem. Má však právo, není-li smlouvami státními nebo zvláštními zákony nic zvláštního ustanoveno (§§ 28, 38 a 39 zák. o dom.), žádati nahrazení nákladu na té obci, v kteréž chudý má právo domovské aneb ku kteréž dle § 10 zákona domovského byl přikázán.

Pokud obec posléz uvedená má právo žádati náhrady nákladu na fondu okresním nebo zemským, ustanoveno jest v § 27 zákona domovského.

V příčině chudých domácích.

§ 8. Jestli chudý domácí, vyhledáno buď, kdo jest povinen jej zaopatřiti.

Nejprve budiž vyšetřeno, má-li chudý příbuzné v pokolení vzhůru vstupujícím nebo sestupujícím aneb manžela nebo manželku, kteří by podle ob. zák. obě. (zvláště dle §§ 91, 141, 143, 154., 166, 167 a 171) mohli přidrženi býti, aby jej zaopatřili, a nepřisluší-li mu snad některý jiný pramen z práva soukromého (§ 2), z něhož by mohl býti zcela nebo zčásti zaopatřen.

§ 9. Obec má býti chudému pomocna, aby tomu, čeho má právo žádati, platnosti zjednal; jest však povinna dotud, pokud se právům chudého průchodu nezjedná, dle tohoto zákona o něho pečovati.

Čeho může žádati obec na chudých ku práci způsobilých.

§ 10. Obec má právo přidržovati chudé, kteréž

opatřuje, za plat od ní ustanovený a ve svůj prospěch k zaměstnání s jeho silami se srovnávajícím.

Proti chudým, k práci schopným, kteří by pracovali nechtěli, užiti může obec prostředků donucovacích a trestů zákonem ustanovených (§ 26 zák. dom.).

Jak má obec opatřovati chudé k práci nezpůsobilé.

§ 11. Jak obec chce opatřovati chudé, ku práci naprosto neb poněkud nezpůsobilé, zůstává se při její vůli, chudý pak naprosto právo nemá, žádati té neb oné pomoci (§ 25 zák. dom.).

Obec říd' se v tom dle zvláštních okolností místních, šetříc co nejvíce fondu chudých a občanů příspěvky povinných se strany jedné, a majíc co možná nejvíce zření k osobním potřebám chudých se strany druhé.

Jak má obec pečovati o nemocné chudé a pokud povinna jest, zaopatřovati náklady pohřební.

§ 12. Obec, v kteréž není ani nemocnice ani světice nemocných, má dáti chudé nemocné do ústavů veřejných nebo k osobám soukromým a pečovati při tom o pomoc lékařskou, o hledění a léky.

Nemocné chudé, stížené nemocemi nakažlivými, ohyznými nebo nezhojitelnými, jichž v místě ošetřovati buď nelze nebo by bylo proti nařízením zdravotním, taktéž na myslí pomatené a blbé, jichž nechati v obci bylo by obecnému dobrému nebezpečno, má dáti obec k vyléčení nebo stálému opatření do příhodných k tomu soukromých nebo veřejných ústavů.

Za chudé, jež obec povinna jest opatřovati, má také zapraviti nevyhnutelně potřebné náklady pohřební.

Jud. k § 12.

Obec, která chudého příslušníka jiné obce svým nákladem dala pohřbíti, má podle § 12 čes. zák. chudinské-

ho z 27. prosince 1868 č. 59 z. z. proti obci domovské nárok na náhradu pohřebních nákladů. (Nález ze dne 6. února 1924 č. 1939/24.)

Kterak má obec pečovati o chudé děti.

§ 13. Jsou-li v obci chudé děti osirelé neb jinak opuštěné, povinna jest obec o to péči míti, aby byly vychovány a staly se způsobilými k výdělku. (§ 24 zákona domovského).

Jsou-li takové děti nezletilé, náleží na obec, aby také vyhledala, mají-li poručníka a žádal-li poručník dle § 221 ob. zák. obč. na příbuzných jejich podpory.

Jaké opatření může obec učiniti proti svévolnému zchudnutí.

§ 14. Bylo-li by se obávati, že někdo lehkovážným promrháním jmění svého sebe a rodinu svou v nouzi uvrhne a na obec tím břemeno uvalí, může obec proti tomu se opatřiti tím, že to dle § 273 ob. z. obč., oznámí soudu.

Kdy má obec právo žádati na chudém náhrady.

§ 15. Přijde-li na jevo, že někdo toho času, když jej obec co chudého opatřovala, měl již jmění aneb nabude-li později jmění takového, že může nahraditi náklad naň učiněný, aniž by se tím stala ujma jemu nebo jeho rodině v obživě neb výdělku, má obec právo žádati náhrady za tento náklad (§§ 23, 28 a 29 zák. dom.).

Taktéž má obec právo, pohledávati náhrady na tom, kdo jí jest povinen, tehdá, když prozatím vzala na se opatřování některého chudého, jež opatřovati náleželo na někoho jiného.

Které jsou důchody na opatřování chudých.

§ 16. Náklad na zaopatřování chudých zapravuje se:

1. z příjmů jmění základního, na opatřování chudých v obci ustanoveného;
2. z důchodů zákonem určených;

3. z příspěvků dobrovolných; a nestačí-li prameny tyto,

4. z důchodů obecních (§ 38, zř. ob.);

Jak má obec nakládati se jměním základním.

§ 17. Kde jest jmění nějaké k veřejnému opatrování chudých určené (statky nemovitě, kapitály, atd.), měj obec péči o to, aby bylo zachováno a aby přinášelo co možná největší užitek.

Příspěvky, kteréž odkázáním, darováním neb kterýmkoliv způsobem jiným dojdou pod jménem: »ústavu chudých, k fondu neb k pokladnici chudých«, přidány buďte k jmění základnímu nebo buďte obráceny na zřízení jmění takového.

Co se týče peněz, ježto dojdou, aniž byl ústav neb fond takový výslovně pojmenován, aniž pak bylo výslovně ustanoveno, že se mají ihned rozdělit, zůstává se obci na vůli, aby je buď ku jmění základnímu přirazila anebo je obrátila na běžné výlohy. Totéž se rozumí o odkazích »zůstavených chudým«, v příčině kterých zůstavitel ani sám ničeho nenařídil, ani dědici neb někomu jinému naříditi na vůli nenechal, k čemu je blíže ustanovuje a jak se mají rozdělit, kteréž tedy dle dvorského dekretu, vyd. dne 3. června 1846 (č. 964 sb. zák. soudn.) vůbec případnouti mají k fondu místních chudých.

Přebude-li něco z příjmů ročních, obráceno to buď na vydání příštího roku, jsou-li tu ale přebytky několikaleté, přiráženy buďte ke jmění základnímu.

Jak se zachováti jest v příčině fundací chudých.

§ 18. Jmění pod správou obce postavené, kteréž ustanoveno jest ke zvláštním potřebám opatrování chudých, budiž přísně dle znění fundace chováno a na potřeby dotčené obráceno.

Pokud se může jmění základní proměnit, zciziti nebo trvale zavaditi.

§ 19. Aby se jmění základní k opatrování chudých ustanovené mohlo přeměnit, zciziti anebo trvale zavaditi, též aby se přebytků několikaletých mohlo k jiným podobným potřebám užiti, k tomu potřebí přivolení zastupitelstva okresního (§ 97 zřiz. ob.).

Které důchody připadají jmění základnímu podle zákona.

§ 20. Jmění základnímu fondu chudých připadá díl dědičný, kterýž fondu chudých dle zákona náleží z pozůstalosti osob duchovních.

§ 21. Běžné příjmy jmění základního jsou:

- a) jedno procento z prodeje věcí movitých i nemovitých, vykonané dobrovolnou veřejnou licitací.
- b) peníze a věci prodejné, dle zákonů trestních a jiných od úřadů fondu chudých přírknuté.

Příjmy ze zvláštních statutů obecních nebo z usnesení zastupitelstva obecního.

§ 22. Statuty obecními (§ 1 ob. zř.) aneb platným usnesením obecním zavést se mohou dle zákona (§ 89 zř.) poplatky a dávky k dobrému fondu chudých místních za některá povolení od úřadu obecního udělená, na př. za propůjčení práva domovského nebo občanského atd., jakož i při slavnostech a jiných příčinách obecního života.

Zastupitelstva obecní mají se přičiniti o příspěvky dobrovolné.

§ 23. Zastupitelstvům obecním schvaluje se, aby k dosažení příspěvků dobrovolných zaváděly subskripcce a sbírky, zřizovaly na místech veřejných po-

kladnice obětní a pokladničky sběrací, a povzbuzovaly dobročinnost osob soukromých vůbec při funkcích duchovních, při slavnostech a shromážděních, zařizováním divadel, výstav, zářav a loterií aneb jiným příhodným způsobem a učinily ji chudým užitečnou.

Sem náleží také sbírání a přijímání naturalií, přijímání darů a odkazů.

Kdy má obec k fondu chudých přispívati ze svých důchodů.

§ 24. Nestačí-li jmenované příjmy fondu chudých na veřejné jich opatrování, jest povinna obec to, čeho se nedostává, ze svých důchodů zahraditi a podle zákona opatřiti.

Kdy má subsidiárně pomoci poskytnouti:

a) O k r e s.

§ 25. Jsou-li potřeby na veřejné opatrování chudých tak velké, že obec není s to, aby jim bez přílišného ztížení občanů daň platících vyhověla, může se obrátiti k zastupitelstvu okresnímu, aby nezahrazenou potřebu zapravilo, pokud se toho vidí býti potřebí.

b) Z e m ě.

§ 26. Pak-li by v některém okresu potřeby chudých v té neb oně krajině a v jistém čase z příčin zvláštních zvýšily se tak, že by nebylo lze, zapraviti je z důchodů okresních, může žádati zastupitelstvo okresní, aby zastupitelstvo zemské zahradilo, čeho se nedostává.

Okresní zastupitelstvo pečuj o okresní ústavy dobročinné a opatrovací i o pracovny.

§ 27. Na okresní zastupitelstvo náleží přihlížeti k tomu, aby se zřizovaly a chovaly okresní ústa-

vy pro ošetřování nemocných, pro zaopatřování a zaměstnávání chudých, pro napravení mládeže zanedbané a pro napomáhání jiným účelům dobročinným.

O dobročinné ústavy zemské pečovati náleží zastupitelstvu zemskému.

§ 28. Nevidí-li se příhodno, aby okres zřídil některý ústav dobročinný aneb převyšoval-li by náklad naň důchody okresní, zříditi jej má zastupitelstvo zemské, ač jest-li ústav takový společnou potřebou zemskou.

Obec přihlížej k pokladnicím pomocným a bratrským.

§ 29. Obec přihlížej bedlivě k tomu, aby v továrnách, též při horách a hutích zřízeny byly pokladnice pomocné, bratrské a pod. zákonem nařízené (§ 85 ř. živ. a §§ 210—214 z. horn.), a aby závazkům svým dosti činily.

Nešetřilo-li by se toho, co v příčině té zákonem ustanoveno, obrať se obec neprodleně k úřadu příslušnému, aby nedostatky odvaroval.

Obec přičiň se, aby se zřizovaly soukromé úřady dobročinné.

§ 30. Obcím schvaluje se, aby hleděly zřizovati a zvelebovati jednoty a ústavy, kteréž by dle zvláštního zařízení svého chudší obyvatele činily k výdělku způsobilé a v té způsobilosti je chovaly, práci a výdělek jim zjednávaly nebo zprostředkovaly, levné opatření potravy potřebné jim usnadňovaly, ke střídmosti a šetrnosti je povzbuzovaly, o podporu a zaopatření dělníků a řemeslníků zestárlých a takových, kteří k výdělku stali se neschopnými, pečovaly, jejich zdraví a síly ku práci šetřily, jim peníze a jiné prostředky hmotné k provozování nějaké živnosti uži-

tečné opatrovaly aneb učinily, aby jich snáze dojíti mohli, vůbec pak, aby schudnutí předcházely a blahobyť chudšího obyvatelstva zvyšovaly.

Kdo v obci má míti péči a opatrování chudých.

§ 31. Obec vykonávati může povinnosti tímto zákonem jí uložené buď přímo prostředkem svého výboru, aneb prostředkem komise chudých, k tomu konci od zastupitelstva obecního zřízené.

V té i oné případnosti přísluší místnímu správci duchovnímu v poradách o zaopatřování chudých hlas i místo.

Jaké povinnosti mají otcové chudých.

§ 32. Výbor obecní anebo komise chudých zvolí, kde se toho vidí potřeby, tolik otců chudých, kolik jich potřeby obce vyhledávají.

Podle případnosti skládati se může komise chudých také jenom z otců chudých.

Otcové chudých mají přímo a osobně o chudé pečovati, v bytu je navštěvovati, na jejich okolnosti a potřeby soukromě, zvláště pak u duchovních a lékařů, se vyptávati, v známosti o těchto věcech nabyté stále se udržovati a prosby i potřeby chudých, pokud možné, ústně výboru obecnímu aneb komisi chudých se svým dobrým zdáním předkládati, aby o nich učinily usnesení.

Obec má konati místní policii v příčině chudých a spravovati jmění jejich.

§ 33. Na obec náleží, aby vedle okolností zvláštních příhodně a ku spokojenosti vykonávala policii místní v příčině chudých, jmenovitě, aby zamezovala žebrání a přihlížela k tomu, aby jmění chudých bylo pojištěno a řádně spravováno a účtováno.

V příčině spravování a účtování jmění chudých

platnost mají tatáž pravidla, kteráž mají průchod v příčině jmění obecního.

Na kterou obec náleží opatrovati chudé.

§ 34. Opatrovati chudé náleží na obec politickou, dle zákona zemského zřízenou.

Obcím téhož okresu politického, zvláště těm, ježto náležejí k jedné osadě farní, zůstává se na vůli, spojití se v jedno společenstvo (v jednu obec) pro opatrování chudých pod statutem zvláštním dle § 93 zř. ob. potvrzeným.

Rozloučily-li se některé obce podle zákona, oddělen buď také dle § 3 ob. zř. společný fond chudých.

Kam jde odvolání a komu přísluší právo dohlédací.

§ 35. Výboru okresnímu přísluší, přihlížeti k obcím, aby náležitě plnily povinnosti zákonem jim uložené.

Každý tedy, kdo by nějakým nařízením obce u věcech, chudých se týkajících, měl se za stížena, může podati výboru okresnímu rekurs nebo stížnost svou (§ 99 zř. ob.).

Z opatření výboru okresního, učiněných u věcech chudých se týkajících jde odvolání k výboru zemskému.

Rekurs proti rozhodnutí, kterýmž bylo obci uloženo, aby zaopatřila některého chudého, nemá moci stavující.

V městech, která mají svůj zvláštní statut obecní, spravuje se pořad instancí týmiž předpisy, ježto dány jsou v statutu obecním v příčině rekursu u věcech obecních.

§ 36. Co se týče práva správy státní, dohlížeti k věcem, chudých se týkajícím, též práva, rozhod-

vati v příčině odvolání, má platnost to, co ustanoveno v §§ 102, 103 a 104 zř. ob.

**Obce mohou vydávati zvláštní ustanovení
v příčině chudých.**

§ 37. Obci vůbec, i obci okresní zůstaveno jest na vůli, vydati v mezích tohoto zákona zvláštní statut, jak se má opatrování chudých v její působnost náležející uspořádati.

§ 38. Mému ministru vnitřních záležitostí ukládá se, aby zákon tento ve skutek uvedl.

13.

**Zákon ze dne 16. března 1920, č. 165 Sb. z. a n.,
jímž se vláda zmocňuje zřizovati státní policejní
úřady.**

Národní shromáždění republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Vláda se zmocňuje, aby do pěti let ode dne účinnosti tohoto zákona zřídila státní úřady policejní, kdekoliv toho sezná potřebu.

Pozn. k § 1. Zákonem ze dne 19. prosince 1926 č. 306 Sb. z. a n. byla prodloužena platnost tohoto zákona do dne 31. prosince 1929.

Podle tohoto zákona byla zřízena dosud policejní ředitelství v těchto městech: v Bratislavě (538/20), v Brně (285/22) a 34/26), v Košicích 646/20), v Liberci (286/22), v Moravské Ostravě (344/22, 196/25 a 252/26, v Opavě (341/22), v Plzni (664/20), v Praze (rozšíření působnosti 233/24) a v Užhorodě (454/21 a 168/28), policejní komisařství pak v Chebu, Jablonci n. N., Karl. Varech, Kladně, Mariánských Lázních, Ústí n. L.; v Jihlavě, Krnově, Mor. Ostravě, N. Jičíně, Rožňavě, Šumperku, Znojmě; v Berechově, Hustu, Komárně, Lučenci, Mukačevu, Parkáni, Petružalce, Prešově a Rim. Sobotě.

§ 2. Úkolem těchto úřadů je pečovati o veřejnou bezpečnost a vnitřní klid, starati se o bezpečnost osob a majetku, udržovati veřejný řád a vésti v patrnosti obyvatelstvo a cizince.

Úřady tyto, pokud při zřízení neustanoví se v jednotlivých případech působnost užší, převezmou dosavadní obor působnosti obecní, pokud se týče policie bezpečnostní, mravnostní a čelední, a dosavadní obor působnosti okresní správy politické ve věcech správy policejní.

Judikatura k § 2.

»Policíí bezpečnostní« v § 2 odst. 2. zák. č. 165/1920 Sb. o zřizování státních policejních úřadů rozumí se pro oblast obecních zřízení, která vymezují obor samostatné pů-

sobnosti obce shodně s čl. V. říšského ob. zák. čís. 18/1862 ř. z. pouze péče o bezpečnost osoby a jmění ve smyslu bodu 2. čl. V. říšského ob. zákona. (Nález ze dne 7. prosince 1927 č. 25.796/27.)

§ 3. Obce jsou povinny přispívati v době prvních pěti let ode dne zřízení státního úřadu policejního v dotčené obci k nákladům státních úřadů policejních, podle tohoto zákona nově zřízených, částkou, která bude určena ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem vnitra, nesmí však přesahovati skutečně řádné výlohy, které měly obce s úkoly státem převzatými v posledním kalendářním roce před postátněním.

Obce jsou povinny přenechati státu bezplatně k užívání budovy, místnosti a věcná zařízení, jež sloužily úkolům státem převzatým.

§ 4. Vláda se zmocňuje, aby, kdykoliv uzná za vhodné, státní policejní úřady, podle tohoto zákona zřízené, zrušila, čímž přechází obor působnosti těchto úřadů opět na dotčenou obec.

§ 5. Zřízení státního policejního úřadu v jednotlivých obcích a zahájení jeho působnosti, jakož i případné zrušení takového úřadu vyhlásí ministr vnitra napřed ve Sbírce zákonů a nařízení.

§ 6. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení a výkon jeho přísluší ministru vnitra v dohodě s ministrem financí.

14.

Zákon ze dne 15. dubna 1920,
č. 332 Sb. z. a n.,

jmž stát přejímá výkony zdravotně-policejní

(ve znění zákona ze dne 13. července 1922 č. 236
Sb. z. a n.),

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. O výkon zdravotní policie, obstarávané dosud obcemi, pečuje stát.

§ 2. K tomu cíli ustanoven budiž u okresních úřadů, pokud se týče v městech se zvláštním statutem, (jakož i v městech s právem municipálním) u zemských úřadů kromě hlavního města Prahy, pro něž se vydá zvláštní zákon (§§ 1, 2, odst. 1., 3., 4. a 6. zák. o zřízení župních a okresních úřadů), potřebný personál lékařský a pomocný personál zdravotní (pomocnice při porodu, pečovatele o nemocné, sociální pracovnice, desinfektoři atd.).

Tito činovníci působiti budou ve zvláštních k tomu určených okrscích.

Lékař musí v obvodu svého okrsku sídliti. Výjimky stanoví ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Pomocný zdravotní personál může býti ustanoven pro více okrsků.

Pozn. Text zákona upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

§ 3. Zdravotní policie zahrnuje vše, co podle dosud platných ustanovení náleželo v oboru tom do

Obecní zřízení

samostatné a přenesené působnosti obce, a co v budoucnosti zvláštními zákonnými nebo jinými ustanoveními bude do zdravotní policie pojato.

§ 4. Náleží tudíž sem zvláště:

1. Zdravotní policie týkající se:
 - a) silnic, cest, veřejných míst a pod.,
 - b) bytů,
 - c) staveb,
 - d) potravin, včetně masa.
2. Dozor zdravotní na vodu pitnou, užitkovou, tekoucí i stojatou a na odstraňování odpadků a splášků;
3. zdravotní dozor ke školám, hostincům a budovám veřejně přístupným;
4. zdravotnický dohled k průmyslovým a živnostenským podnikům, na průmyslové a živnostenské dělníky a na dělnictvo domácí;
5. zdravotní dohled na obchod zbožím lékařským, jedy, látkami zdraví škodlivými, jakož i zamezení mastičkářství a neoprávněného vykonávání lékařství a babictví;
6. první pomoc při náhlých onemocněních a úrazech;
7. evidence a dohled k osobám potřebným pomoci a ochrany slepcům, slabomyslným, hluchým, choromyslným a nalezcům, mimo veřejné ústavy;
8. opatření proti nakažlivým a lidovým nemocem a boj proti nim;
9. dohled k soukromým ústavům léčebným, poradnám, sociálně lékařským zařízením a lázním čistým v obcích;
10. ohledávání mrtvol;
11. provádění zdravotně policejních ustanovení pohřebních a policie hřbitovní;
12. zdravotní dohled na trhy dobytčí a průhon dobytka;
13. policie tržní;

14. zdravotní dohled na pohodnictví a na mrchoviště.

§ 5. K povinnostem státního lékaře (§ 2) náleží kromě věcí souvisejících s obstaráváním zdravotní policie zejména také:

- a) prováděti veřejné očkování proti neštovicím,
- b) léčiti chudé,
- c) zdravotní dozor k dělníkům hospodářským, lesním, saisonním a ku čeledi,
- d) dozíratí na tělesnou výchovu,
- e) lékařský dozor nad školní mládeží, spojený s občasnými výklady zdravotními,
- f) zdravotní výchova součinnost při etické výchově obyvatelstva,
- g) odborná součinnost v oboru sociální péče a to jmenovitě v poradnách pro matky a kojence, v ústavech sociální péče, při zakládání zdravotních matrik a bytových katastrů, udílení bezplatných porad pro tuberkulosní chudé ve vlastní ordinaci, součinnost při řízení a vyučování službě samaritské a pod.

Rozsah povinností, uložených lékařům ustanoveným pro výkon veřejné služby zdravotní v obcích (lékařům obecním a obvodním), bude stanoven nařízením.

Podrobně budou určeny povinnosti těchto lékařů instrukcí služební, kterou vydá ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy ve shodě s ministerstvy zúčastněnými po vyžádaném dobrém zdání komor lékařských a státní zdravotní rady.

§ 6. Podrobná ustanovení o působnosti činovníků a zřízců, jmenovaných v § 2 t. z., vydána budou ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy podle potřeby v dohodě s jinými ministerstvy, zejména, pokud by šlo o otázky technické s ministerstvem veřejných prací, a to na základě zvláštního zákona, jímž upravena bude veřejná služba zdravotní (§ 7 zák. o župních a okresních úřadech).

✓ § 7. Okrsky, pro něž ustanovení budou lékaři pro obstarávání agend zdravotně policejních a ostatních agend tímto a jinými zákony vytčených, určí podle místních potřeb a zejména vzhledem k povaze a počtu obyvatelstva státní správa, která bude rozhodovati i o budoucích změnách.

Státní správa určí i sídlo lékaře.

Podrobná ustanovení vydána budou nařízením.

Výkon služby zdravotní je upraven po zdravotních obcích a po zdravotních obvodech, v něž jsou obce za tím účelem sdruženy.

Před touto úpravou jest vyslechnouti zúčastněné obce i zřízené zdravotní rady a příslušné okresní nemocenské pojišťovny.

Je-li ve zdravotní obci ustanoveno několik lékařů, mohou býti jednomu z nich přikázána práva a povinnosti lékaře náčelního, zodpovědného za tuto službu.

✓ § 8. Úprava právních poměrů státních lékařů v oboru zdravotní policie a ostatního zdravotně policejního personálu provedena bude podle zásad pro úředníky a zřizence státní s obdobnou kvalifikací, obsažených v zákonu ze dne 25. ledna 1914, číslo 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státního služebnictva (služební pragmatika), a nařízeních k němu vydaných s omezením, že u lékařů, vykonávajících soukromou praxi, připuštěn je postup nejvýše do VII. hodnostní třídy. Pro okrsky s mimořádně obtížnými poměry místními povolují se zvláštní místní přídavky až do částky 500 Kč měsíčně. Bližší ustanovení o časovém postupu lékařů, ustanovených podle tohoto zákona, a způsobu poskytování místních přídavek vydána budou nařízením.

P o z n. Nyní upraveno zák. 105/1926 (viz dále).

Judikatura k § 1. Při stanovení rozdílu podle § 8 zákona 236/22 mezi požitky, přiznanými obcí obecnímu lé-

kaři státem převzatému a požitky, příslušejícími mu ve státní službě podle smlouvy služební, jest přihlížeti i k

mimořádným přídávám (válečné podpoře, drah. přídávku, náhlé výpomoci). jejich lékař až do převzetí do smluvní státní služby od obce požíval. (U. s. s. nález ze dne 7. června 1929 č. 11.520/29.)

2. Zákon 332/20, resp. 236/22, neodnímá obci právo.

aby obecního lékaře, který byl státem podle § 8 zákona 236/22 převzat do státní služby smluvní, dala do pense podle předpisů, platných pro dosavadní jeho služební poměr k obci v době, kdy cit. zákony nabyly účinnosti. (U. s. s. nález ze dne 3. října 1929, č. 17753/29.)

✓ § 9. Obvodní a obecní lékaři, pokud byli ustanoveni definitivně, převzati budou do služby státní se započtením jejich služební doby do pense; o převzetí obvodních a obecních lékařů provisorních a definitivních, jimž nebyl přiznán nárok na zaopatřovací požitky, rozhodne se v každém jednotlivém případě podle ustanovení platných pro státní úředníky se zřetelem na případné platné úmluvy, pokud se týče nabytá práva.

Za účelem převzetí nutno podati do 60 dnů ode dne, kdy zákon nabude účinnosti, u ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy žádost za ustanovení státním lékařem pro výkon zdravotní policie podle tohoto zákona.

Ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy může pro mimořádné poměry tuto lhůtu i různě ustanoviti pro jednotlivé správní obvody nebo jejich části.

§ 10. Nepodají-li obvodní neb obecní lékaři do ustanovené lhůty žádost za ustanovení podle tohoto zákona, má se za to, že se po uplynutí lhůty dobrovolně bez jakýchkoli nároků vzdávají místa dosud zastávaného.

✓ § 11. Obvodní a obecní lékaři, kteří byli ustanoveni podle dosud platných předpisů před 28. říjnem 1918 a podali sice včas žádost za ustanovení státním lékařem podle tohoto zákona, avšak nebyli jmenováni, budou dáni na odpočinek a budou jim poskytnuty zaopatřovací požitky, pokud by na ně měli nárok podle dosud platných zákonů; při tom rozhodují jediné otázky odborné kvalifikace a zájem státu.

Bylo-li však prokázáno, že tito lékaři, když již byli na svých místech úřady republiky Československé třebaž prozatímne ustanoveni nebo potvrzeni, dopustili se jednání namířeno proti státu československému, budou bez jakýchkoli nároků propuštěni, při čemž jest vyhrazeno trestně je stíhati.

Judikatura k § 11.

Obecní lékař ustanovený před 28. říjnem 1918 l. ledna 1923 ještě aktivně sloužící, který nebyv státem převzat

nárok na odpočivné požitky pouze podle §u 11 zák. čís. 332/1920 Sb.; ustanovení §u 1 zák. čís. 237/1922 Sb. se na něho nevztahují. (Nález ze dne 14. února 1928 č. 3156/28.)

§ 12. Obvodním a obecním lékařům, pokud přejeti budou do služby státní, odpouští se nařízená státní zkouška lékařská (zkouška fysikátní), sloužili-li až do převzetí déle než 5 let.

Ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy může obvodním a obecním lékařům, kteří nevykazují pětiletou služební dobu, povoliti přiměřenou lhůtu k této zkoušce.

Ve vyjimečných, zvláštního zřetele hodných případech, může ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy prominouti státní zkoušku lékařskou (fysikátní) i těm lékařům obecním a obvodním, kteří až do svého převzetí do služby státní nevykazují plných pět let služebních.

Judikatura k § 12.

Obvodní a obecní lékaři, kteří byli podle zákonů č. 332/1920 Sb. a 236/1922 Sb. převzati do služby státní, jsou povinni vykázáti fysikátní zkoušku, i když jim povinnost tato služební smlouvou nebyla výslovně uložena, ač-

li jim zkouška ta nebyla prominuta buď zákonem samým (§ 12 zák. č. 332/20 Sb.) nebo nebyla jim výslovně prominuta (odst. 3. cit. řu ve znění zák. č. 236/22 Sb.). (Nález ze dne 12. března 1928 č. 4560/28.)

§ 13. Jmění pensijního fondu obecních a obvodních lékařů v Čechách, zřízeného zákonem ze dne 17. dubna 1906, číslo 34 z. z., a jiných fondů veřejných ke stejnému účelu určených, přechází s veškerými právy a závazky do vlastnictví státu.

§ 14. Obce jsou povinny, aby spolupůsobily při výkonu tohoto zákona.

Věcné potřeby a nutná zařízení opatří obec, pokud se týče župa* (§§ 31 a násl. zákona o župních a okresních úřadech).

V případech zvláštního zřetele hodných může býti k účelům těm poskytnut státní příspěvek.

P o z n. * nyní země.

§ 15. Zákonem tímto zrušuje se platnost dosavadních ustanovení zákonných, pokud jsou s ním v odporu.

Zákon tento začne účinkovati v době po vydání vládních nařízeních o svazech zemských, župních a

okresních úřadech a zákonů, jimiž bude upravena potřebná k tomu finanční úhrada.

§ 16. Provedením zákona pověřuje se ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v souhlasu se zúčastněnými ministry.

Zákon ze dne 13. července 1922

(č. 236 Sb. z. a n.),

kterým se doplňují a částečně v činnost uvádějí ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkonu zdravotně-policejní.

(Ve znění zák. ze dne 21. pros. 1922 č. 405 Sb. z. a n.).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

I.

Ustanovení §§ 1 až 5, 7 až 14, odst. 1., zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., pokud se netýkají pomocného personálu zdravotního, uvádějí se v činnost s těmito doplňky:

(na veškery tyto změny a doplňky vzat zřetel při textu zákona 332/20).

II.

Z d r a v o t n í r a d y.

§ 5. V městech se zvláštním statutem, v městech municipálních a v městech s regulovaným magistrátem jest tam, kde to ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy uzná potřebným, zříditi zdravotní radu obecní, v každém pak okresu správním zdravotní radu okresní.

Do zdravotních rad buďte povoláni zejména lékaři obecní (obvodní), členové obecních zastupitelstev, znalci z oborů s veřejným zdravotnictvím souvis-

lých v obvodu obce usedlí, zástupci pokladen nemocenských, odborových organisací, zástupci spolků s účely zdravotně sociálními, humánními, tělovýchovnými a pod.

Zdravotní komise zřízené pro úkoly veřejné služby zdravotní v obcích podle předpisů starších se zrušují.

Působnost zdravotních a zdravotně-sociálních komisí (výborů), zřízených pro vlastní účele obecní mimo dosah tohoto zákona, není však dotčena.

§ 6. Ohledně volitelnosti do zdravotních rad a okolností vylučujících z ní platí obdobně ustanovení zákona ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n.

Kdo byl povolán do zdravotní rady, jest povinen členství toto přijmouti. Povolání lze odmítnouti pouze z důvodů, z nichž i volbu do obecního zastupitelstva lze odmítnouti.

Přespolním členům zdravotní rady přísluší náhrada výloh cestovních; jinak je členství ve zdravotní radě úřadem bezplatným.

§ 7. Zdravotní rady jsou povolány, aby podávaly návrhy a dobrá zdání o otázkách, týkajících se veřejných návrhů zdravotních, zdravotně-sociálních a zdravotně humánních, jakož i spolupůsobily při výkonu dozoru na ústavy a zařízení těmto zájmům sloužící.

Při epidemiích ustaví se zdravotní rada jako komise epidemická; jí přísluší pak i spolupůsobiti při opatřeních, jež byla nařízena úřady k tomu příslušnými.

Blíže předpisy o zřízení zdravotních rad, jakož i jejich řád jednací, budou vydány vládním nařízením.

III.

Právní poměry lékařů obecních a obvodních.

§ 8. Do té doby než bude možno provéstí ustanovení § 8 zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n. stanoví se

požitky obecních a obvodních lékařů smlouvou služební, kterou s každým z nich sjedná ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy nebo úřad tímto ministerstvem k tomu zmocněný, na dobu zaručující správný výkon služby zdravotní podle tohoto zákona.

Smlouvou budou se řídit i jiné služební poměry těchto lékařů, pokud nebudou upraveny instrukcí služební.

Vzor služební smlouvy vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem vnitra a ministerstvem financí a po vyslechnutí lékařských organisací.

Smluvní požitky služební počínají částkou 3.600 Kč nemají přesahovati roční částku 24.000 Kč. Se svolením vlády lze přiznati výjimečně i požitky vyšší. Jedna třetina smluvních požitků služebních je mimořádným přídatkem odpovídajícím mimořádným přídávám úředníků státních. Smluvní nároky na zaopatřovací požitky lékařů obecních a obvodních nebo jejich rodin nemají býti vyšší než požitky, jež by příslušely úředníkům státním a členům jejich rodin za podmínek jinak stejných. Pensijní základna budiž stanovena se smluvními požitky ve smlouvě služební, nemá však býti nižší, než pensijní základna stanovená §§ 1 a 2 zákona ze dne 13. července 1922 č. 237 Sb. z. a n.

Jak mají býti zaopatřovací požitky hrazeny, bude stanoveno vládním nařízením.

Nároky převzatých, v době účinnosti tohoto zákona definitivně ustanovených lékařů obecních a obvodních na služební a zaopatřovací požitky nabyté na základě dosavadních zákonů ustanovení, jsou zachovány, pokud nepřesahují výše služebních a zaopatřovacích požitků stanovených ve služební smlouvě sjednané podle tohoto zákona; to platí i o nabytých nárocích členů jich rodin. Požitky tyto budou hrazeny z pokladny státní, započtou se však do celkových požitků ve služební smlouvě stanovených.

Požitky služební a zaopatřovací převyšující nároky uvedené v odstavci předchozím, řídí se podle ustanovení smlouvy služební.

Také ostatní nároky převzatých, v době účinnosti tohoto zákona definitivně ustanovených lékařů obecních a obvodních založené na jejich dosavadním poměru služebním, zejména nárok na další trvalé jich ustanovení, mají býti zachovány, ačli neodporují ustanovením tohoto zákona a znění sjednané smlouvy.

Lékaři obecní a obvodní před účinností tohoto zákona definitivně ustanovení, kteří by se zdráhali sjednati smlouvu služební na základě ustanovení tohoto zákona, budou dáni na odpočinek a budou jim poskytnuty zaopatřovací požitky, po-

kud by na ně měli podle dosud platných zákonů nárok, ve výši těmito zákony stanovené.

Částky, o které nároky na požitky služební, přiznané obecním a obvodním lékařům před účinností tohoto zákona, převyšují požitky příslušející jim podle uzavřené smlouvy služební, nejsou dotčeny. Závazek k další jich výplatě je posuzovat dle dosavadního poměru právního; z prostředků státních nelze jich hraditi.

Také povinnosti lékařů obecních a obvodních, jež jim mimo povinnosti podle tohoto zákona a podle znění služební smlouvy náležejí platiti za vyšší požitky dle ustanovení předchozího, jest posouditi podle dosavadního poměru; ani tyto povinnosti nemají býti dotčeny, ačli nejsou na závalu vlastním služebním povinnostem lékařů obecních a obvodních podle tohoto zákona a smlouvy služební.

Pozn. k § 8.

Právní poměry platové státních obecních (městských) a obvodních lékařů jsou nyní upraveny podle zásad u státních zaměstnanců (viz další zákon č. 105 ex 1926).

1. Dle odstavce 10 §u 8 zákona č. 236/22 Sb. z. a n. nejsou služební smlouvou sjednanou s obecním neb obvodním lékařem na základě ustanovení tohoto zákona dotčeny služební požitky, vyplývající z nároku na časový a platový postup nabytého před účinností této zákona, pokud převyšují požitky příslušející lékařům proti státu podle smlouvy služební. (Nález ze dne 27. listopadu 1925 č. 22840.)

2. Služební poměr obvodních lékařů, s kterými byla sjednána smlouva služební podle § 8 zákona č. 236/1922 Sb., je veřejnoprávní. (Nález ze dne 25. června 1927 č. 902/27.)

3. Obecní a obvodní lékaři, kteří byli ustanoveni před 28.

říjnem 1918 a podali sice včas žádost za převzetí do služby státní, ale nebyli převzati (§ 11/1 zák. č. 332/1920 Sb.), nebo sice byli převzati, ale odepřeli podepsati služební smlouvu se státem (§ 8/9 zák. č. 236/1922 Sb.), mají nárok na zaopatřovací požitky za předpokladů a v rozsahu stanoveném dosavadními zákony, proti státu, pokud pak jim nárok ten plyne z dosavadního služebního poměru nad tuto hranici, proti subjektu dle dosavadního služebního poměru jim zavazanému. (Nález ze dne 21. prosince 1928 č. 8813/28.)

4. Výrok o tom, že se obecní neb obvodní lékař státem nepřevzatý (§ 11 zák. č. 332/1920 Sb.) neb odepřevší sjednati smlouvu se státem (§ 8/9 zák. č. 236/1922 Sb.) následkem toho překládá na trvalý odpočinek, nepřísluší ministerstvu zdravotnictví, nýbrž orgánu až dosud kompetentnímu lékaře toho pensionovati — s výhradou součinnosti

ministerstva zdravotnictví jako správního orgánu dotýčného pensijního fondu státem převzatého. Ministerstvo zdravotnictví je však kompetentní vysloviti, že lékaři, jenž příslušným orgánem byl takto pensionován, vyměřuje podle § 11/1 zák. č. 332/20 Sb. nebo § 8/9 zák. č. 236/1922 Sb. zaopatřovací požitky z prostředků státních. (Nález ze dne 21. prosince 1928 č. 8813/28.)

5. Uplatňují-li obecní lékař velké obce na Slovensku, který se stal podle zák. č. 236/

1922 resp. 332/1920 smluvním lékařem státním, proti obci nárok na rozdíl požitků podle §u 8 odst. 10. zák. č. 236/1922, jest nárok takový posuzovati jako nárok veřejného zaměstnance obce ze služebního poměru a rozhodují o něm za účinnosti župního zákona úřady župní jako jediná odvolací instance. Okresní úřady v těchto věcech nejsou vůbec instancí. (Nález ze dne 21. ledna 1927 č. 999/27.)

§ 9. Vykánávající úkoly uložené jim tímto zákonem a smlouvou služební, mají obecní a obvodní lékaři povahu orgánů veřejných.

§ 10. Uprázdňená místa obecních a obvodních lékařů obsadí se zpravidla ze soutěže veřejné.

§ 11. Kdo z lékařů po účinnosti tohoto zákona nově ustanovených zastával aspoň dvě leta zdravotní službu ve zdravotních obvodech zejména na Slovensku nebo v Podkarpatské Rusi, jichž obsazení z veřejné soutěže nebylo lze provésti, má po dobu šesti let od působnosti tohoto zákona počítaje, při obsazování místa obecního a obvodního lékaře v ostatním území státním přednost před žadateli jinými; bude-li toho třeba, zůstává se prodloužití tuto lhůtu vládnímu nařízení.

Mezi několika žadateli, kterým toto přednostní právo přísluší, rozhoduje délka doby služební v uvedených obvodech ztrávená.

§ 12. Obvodnímu lékaři přísluší za služební cesty konané do obcí v jeho obvodu roční náhrada úhrnem vypočtená podle vládního nařízení, jež o tom bude vydáno.

Výše cestovní náhrady může býti se svolením ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy

v dohodě s ministerstvem financí pro krajiny zvláště neschůdné přiměřeně zvýšena.

Lékaři obecní nároků na cestovní náhradu nemají. Přesahuje-li však služební okřesek obecního lékaře 5 km², může mu ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem financí povolit náhradu cestovního dle pravidel uvedených.

§ 13. Lékařům obecním a obvodním je dovoleno vykonávat soukromou praxi, pokud to není na újmu jejich povinností služebním; mimo to může jim býti dovoleno přijmouti místo smluvního lékaře závodního, poštovního, železničního, lékaře nemocenských pojišťoven a pod.

Povolení takové udílí příslušný úřad II. stolice.

Lékařem nemocničním nemůže býti lékař obecní neb obvodní ustanoven; k lékařům v době účinnosti tohoto zákona za nemocniční lékaře již ustanoveným se toto nařízení nevztahuje, leč by byl ohrožen výkon služby zdravotní.

§ 14. Zaopatřovací požitky lékařů obecních a obvodních přeložené na odpočinek před účinností tohoto zákona, jakož i zaopatřovací požitky pozůstalých po těchto lékařích, budou upraveny zvláštním zákonem.

IV.

Opatření zvláštní.

§ 15. Každá obec a každé město (municipální) je povinno postarati se o to, aby se chudým rodičkám dostalo při porodu bezplatné pomoci. Za tím účelem má každá obec zdravotní sama, ostatní obce pak buď samy buď společně s jinými obcemi téhož obvodu zdravotního ustanoviti potřebný počet spolehlivých pomocnic porodních. Odměny jejich se hradí z prostředků obecních. Nuzným obcím poskytne ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v do-

hodě s ministerstvem financí podpory z prostředků státních.

§ 16. Pro nutné umístění a ošetřování rodiček, osob nemocných a nakažlivými chorobami stížených jsou povinny obce zdravotní (a města s právem municipálním) sama, jiné obce pak buď samy buď společně s jinými obcemi téhož obvodu zdravotního zaříditi místnosti tomuto účelu vyhovující a opatřiti je prostředky potřebnými k ošetřování a dopravě.

§ 17. Obce (a města municipální) jsou dále povinny:

1. Opatřiti si potřebný personál pro ošetřování rodiček, osob nemocných a nakažlivými chorobami stížených (§ 16 tohoto zákona);

2. dodatí obecnímu a obvodnímu lékaři, jenž o to požádá, povoz na jeho cestu služební za náhradu, která bude stanovena příslušným úřadem I. stolice; povoz je povinna dodati obec, již se cesta služební týče, a přísluší obci té právo uložiti povinnost tuto majitelům povozů v obci usedlým;

3. zapraviti léky, předepsané obecním neb obvodním lékařem pro chudé nemocné;

4. dodatí bezplatně desinfekční prostředky při porodech chudých žen.

Jde-li o příslušnici cizí, zachovává se obci právo, žádati náhradu nákladu tím vzešlého dle příslušných ustanovení zákonných;

5. založiti a řádně doplňovati soupis osob, které požívají trvalého zaopatření chudinského, jakož i soupis mrzáků, hluchoněmých, slepých, kretinů, choromyslných a jiných osob neduživých, nad nimiž přísluší obecnímu nebo obvodnímu lékaři dozor zdravotní, dodatí je tomuto lékaři a oznamovati mu i všechny nastalé změny;

6. hraditi věcné náklady těch zařízení služby zdravotní, jež jim dosud podle platných a tímto zákonem nezrušených předpisů hraditi náleží.

Judikatura k § 17.

Předpisem §u 17 b. 4. odst. 2. zákona č. 236/1922 sb. nebyly derogovány předpisy §§ 28 a 29 domovského zákona z r. 1863 o regresním nároku

obce pobytu vůči obci domovské ná náhradu nákladu poskytnutého chudým příslušníkům této obce. Nález ze dne 3. led. 1928 č. 28.285/27.)

§ 18. V obcích (a městech municipálních), které nesplní povinností uložených jim tímto zákonem, učiní potřebné opatření na jich náklad úřady příslušné (hlava VII.).

§ 19. Zvláštní povinnosti, uložené obcím (a městům municipálním) podle zákonných předpisů o zamezení a potlačení nemocí nakažlivých, nejsou tímto zákonem dotčeny.

V.

O úhradě.

§ 20. K částečné úhradě nákladů spojených s provedením tohoto zákona mají, pokud je sluší hraditi z prostředků státních, sloužiti poplatky za úřední výkony veřejné služby zdravotní, tak zejména za účast orgánů veřejné zdravotní služby při řízeních stavebních, za prohlídky, exhumace a převozy mrtvol, za zdravotní dozor nad podniky průmyslovými a živnostenskými, poplatky za vysvědčení lékařská, stanovené na základě vládních nařízení, jež budou vydána.

Bližší předpisy budou vydány vládním nařízením.

§ 21. Zákon ze dne 22. ledna 1891, č. 14 z. z., pro Čechy se zrušuje; dávky podle něho dříve povolené případnou pokladně státní potud, pokud slouží k úhradě nákladů služby zdravotní, jež bude podle tohoto zákona hraditi z prostředků státních.

VI.

Ustanovení všeobecná.

§ 22. Za chudého ve smyslu tohoto zákona jest pokládati podle osob požívajících trvalého zaopatře-

ni chudinského i osoby, jichž chudobu potvrdil oprávněný zástupce obce.

K žádosti lékaře obecního nebo obvodního, příslušné rady zdravotní i z povinnosti úřední přezkoumá správnost potvrzení o chudobě vydaného úřad příslušný podle hlavy VII. tohoto zákona.

§ 23. O stížnostech podle tohoto zákona podaných jest rozhodovati pořadem stolic správních. Ke stížnosti jest oprávněna i obec, jíž se týká opatření nebo rozhodnutí podle tohoto zákona nebo podle nařízení na základě jeho vydaných.

Judikatura k § 23.

Ve věci přiznání zaopatřovacích požitků vdově po státním obecním lékaři podle zák. č. 236/22 Sb. nemůže v řízení před nss-em obec (§ 23 cit. zák.) vytýkati s úspě-

chem jako vadu řízení, že nebyla před vydáním rozhodnutí slyšena, nenamítá-li, že tímto opomenutím byla nějak dotčena ve svých právech materiálních. (Nález ze dne 13. března 1928 č. 5888/28.)

§ 24. Na plnění předpisů tohoto zákona i nařízení k němu vydaných dohlížejí příslušné úřady z povinnosti úřední; závady ve službě zdravotní jest povinna oznámiti příslušnému úřadu i zdravotní rada.

§ 25. Každé jednání proti opatřením nařízeným podle tohoto zákona, jakož i zanedbání jich trestá se, ačli není trestným dle všeobecného zákona trestního, příslušným úřadem politickým (administrativní policejní vrchností) pokutou peněžitou od 20 do 1000 Kč, při nedobytnosti vězením do tří neděl.

VII.

O příslušnosti.

§ 26. Pokud tento zákon neustanovuje jinak, obstarává výkon zdravotní služby podle tohoto zákona stát, a to v prvé stolici úřady okresními, v druhé stolici úřady zemskými; ve městech se zvláštním statutem, v městech s regulovaným magistrátem (a v

městech municipálních) jest první stolicí zemský úřad.

Vláda jest zmocněna v prvních pěti letech působnosti tohoto zákona ustanoviti nařízením, aby ke zjednodušení a sjednocení správy některé věci, jež náležejí do působnosti okresních úřadů, byly svěřeny v první stolicí úřadům župním. rovněž pak aby věci, jež náležejí do působnosti úřadů župních, byly svěřeny úřadům okresním.

V nejvyšším stupni jest příslušným ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Judikatura k § 26.

Za účinnosti zákona župního ze dne 29. února 1920 č. 126 sb. z. a n. není rozhodnutí župního úřadu ve věcech zdravotní policie, jejíž výkon podle zák. čl. XXXVIII : 1908

náležel obcím a podle zákona z 15. dubna 1920 č. 332 sb. z. a n. a zákona z 13. července 1922 č. 236 sb. z. a n. přešel na úřady státní, konečné. (Nález ze dne 16. října 1926 č. 19990/26.)

§ 27. Pokud nebudou zřízeny okresní a župní úřady (čl. II. zákona ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n.), nastupuje:

a) v území republiky mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus na místo župních úřadů zemský politický úřad, na místo okresních úřadů okresní politický úřad;

b) na Slovensku a v Podkarpatské Rusi na místo župních úřadů, pokud jde o města s regulovaným magistrátem, župan, pokud jde o města s právem municipálním, župan té župy, v jejímž území město leží, na místo okresních úřadů slůžnovské úřady.

VIII.

Ustanovení závěrečná.

§ 28. Zákon tento nabývá účinnosti pro Slovensko, Podkarpatskou Rus a Slezsku dnem 1. července 1922, pro ostatní území republiky Československé dnem 1. ledna 1923. Dnem účinnosti jeho pozbývají v uvedených územích platnosti dosavadní předpisy, jež jsou s tímto zákonem v rozporu.

Zřízení zdravotních obcí a obvodů podle § 7 zákona ze dne 15. dubna 1920 č. 332 Sb. z. a n., a podle § 3 tohoto zákona buď provedeno na Slovensku,

v Podkarpatské Rusi a ve Slezsku nejdéle do 1. ledna 1923, v ostatních území republiky ve lhůtách, které se ustanoví vládním nařízením.

§ 29. Až budou v Československé republice zřízeny zemské župní svazy, převezmou tyto svazy lékaře služby zdravotní, jichž se tento zákon týká, na základě zvláštního nařízení a od doby, která tímto nařízením bude ustanovena.

Působnost zemských župních svazů ve věcech zdravotních a zařazení jich do ústrojí úřadů jednotné veřejné služby zdravotní, zřízení zdravotních rad při zemských župních svazech, přechod úhrady v hlavě V. tohoto zákona uvedené na zemské župní svazy, jakož i právní a hmotné poměry lékařů zdravotní služby, které zemské župní svazy převezmou, upraví se zvláštním zákonem.

§ 30. Provedením tohoto zákona se pověřuje ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministry zúčastněnými.

Zákon ze dne 13. července 1922

č. 237 Sb. z. a n.,

kterým se upravuje výslužné lékařů obecních a obvodních, přeložených na odpočinek před účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně v činnost uvádějí ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, číslo 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní, jakož i zaopatřovací požitky pozůstalých po uvedených lékařích, jakož i obecních a obvodních lékařích zemřelých před účinností zákona zprvu uvedeného.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Výslužné lékařů obecních a obvodních přeložených na trvalý odpočinek před účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně uvádějí v činnost ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, číslo 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní, bude

hrazeno z prostředků státních, pokud nepřevyšuje částky vyměřené na základě služebních požitků příslušných podle zákona ze dne 7. října 1919, č. 541 Sb. z. a n., prvému stupni X. tř. hodnostní úředníků státních podle předpisů platných jinak pro staropensisty státní; je-li nižší, doplní se na částku takto vyměřenou. Podle těchto zásad budou těmto lékařům vedle toho přiznány i přídatky drahotní, jakož i výpomoci mimořádné a nouzové.

Státní správa je oprávněna přezkoumat důvody, pro které bylo přeložení na trvalý odpočinek provedeno, a shledá-li, že se stalo proti předpisům pro toto přeložení závazným, naložit s lékaři nesprávně na odpočinek přeloženými dle předpisů platných pro zaměstnance státní.

Judikatura k § 1.

Obecní lékař ustanovený před 28. říjnem 1918 1. ledna 1923 ještě aktivně sloužící, který nebyv státem převzat byl dán na odpočinek, má nárok na odpočivné požitky

pouze podle §u 11 zák. čís. 332/1920 Sb.; ustanovení §u 1 zák. čís. 237/1922 Sb. se na něho nevztahují. (Nález ze dne 14. února 1928 č. 3156/28.)

§ 2. Také zaopatřovací požitky pozůstalých po lékařích obecních a obvodních, kteří zemřeli před účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., i pozůstalých po lékařích uvedených v prvním paragrafu tohoto zákona, budou hrazeny z prostředků státních, ačli nepřesahují částek přísluše. jících pozůstalým po státních úřednících prvního stupně X. tř. hodnostní ve smyslu toho, co je obsaženo v ustanovení předchozím. Jsou-li nižší, doplní se na částku takto vyměřenou ve smyslu téhož ustanovení; to platí i o přídavech drahotních, jakož i o výpomocích mimořádných a nouzových.

Státní správa je oprávněna přezkoumat i správnost nároků na tyto požitky zaopatřovací; není-li nárok odůvodněn předpisy pro jeho přiznání závaznými, jest s ním naloženo podle ustanovení platných pro pozůstalé po zaměstnancích státních.

§ 3. Lékařům uvedeným v § 1., kteří byli přeloženi na odpočinek bez nároků na výslužné, jakož i pozůstalým po nich (§ 2), kterým nárok na požitky zaopatřovací nebyl přiznán, mohou býti, žijí-li v poměrech prokázaně stísněných, poskytnuty roční podpory.

§ 4. Částky, o které nároky na výslužné a požitky zaopatřovací přiznané lékařům obecním a obvodním, jakož i jejich pozůstalým před účinností tohoto zákona přesahují výslužné a požitky zaopatřovací vyměřené jim podle předpisů předchozích, nejsou dotčeny. Závazek k jejich další výplatě jest posouditi dle dosavadního poměru právního; z prostředků státních nelze jich hraditi.

Mají-li osoby v § 1 a 2 uvedené ještě jiný nárok na odpočivné a požitky zaopatřovací z prostředků státních, započte se tento důchod do požitků náležejících podle tohoto zákona. Nikdo nesmí však býti opatřením tímto zkrácen na svých dosa. vadních požitcích pensijních.

§ 5. Zákon tento počne účinkovati současně s účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně uvádějí v činnost ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní.

Jakmile bude vydán zákon zvláštní, uvedený v odst. 2., §u 29 zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně v činnost uvádějí ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní, přejde na zemské župní svazy povinnost platiti výslužné lékařů obecních i obvodních, daných na odpočinek, jakož i zaopatřovací požitky pozůstalých po lékařích obvodních a obecních podle tohoto zákona.

Provedením tohoto zákona se pověřuje ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě se zúčastněnými ministry.

Vládní nařízení ze dne 11. ledna 1923

(č. 24 Sb. z. a n.),

o úpravě výkonů služby zdravotně-policejní.

Vláda republiky Československé nařizuje podle zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně v činnost uvádějí ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní, a podle zákona ze dne 21. prosince 1922, č. 405 Sb. z. a n., o změně § 8 zákona prve uvedeného:

I. Z á s a d y ú p r a v y.

(§§ 2 a 7 zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., a §§ 1 a 3 hlavy I. zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.).

O b c e z d r a v o t n í.

§ 1. Města s vlastním statutem, města se zřízeným magistrátem, jakož i obce, v nichž je sídlo úřadu

zemského, jsou obcemi zdravotními; jimi jsou i obce tvořící samostatné obce zdravotní podle předpisů platných do účinnosti zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.

Obce, jež při účinnosti tohoto zákona mají nejméně 6000 obyvatelů nebo později tohoto počtu dosáhnou, zřídí se jako obce zdravotní, ačli to není na překážku úpravě zdravotní služby v obcích sousedních, anebo nebude-li připuštěna výjimka pro obce, které v době účinnosti uvedeného zákona bez újmy pro výkon služby zdravotní jsou připojeny k některému obsazenému obvodu zdravotnímu.

Není-li to překážkou úpravy zdravotní služby v obcích sousedních a vyžaduje-li toho potřeba obyvatelstva nebo zájem veřejný, mohou býti zřízeny i obce s méně než 6000 obyvateli jako obce zdravotní.

Pokud výkon služby zdravotní jinak nelze upravit, možno s obcí zdravotní spojit i přilehlé obce, osady nebo jich části. Celky takto spojené tvoří pak jednu obec zdravotní.

§ 2. Obce, jež byly — o to buď podle předpisů platných před účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., a zákona ze dne 21. prosince 1922, č. 405 Sb. z. a n., buď podle tohoto nařízení — zřízeny jako (samostatné) obce zdravotní, jež však 6000 obyvatelů nemají nebo v nichž obyvatelstvo pod tento počet klesne, budou — vyžaduje-li toho úprava zdravotní služby v obcích sousedních — jako (samostatné) obce zdravotní zrušeny a připojeny k některému obvodu zdravotnímu.

§ 3. V obcích zdravotních vykonává službu zdravotně-policejní lékař obecní (městský). Kde je ustanoveno více lékařů obecních (městských), přikáže se každému z nich buď výkon zvláště určených povinností služebních v celé obci zdravotní, buď výkon veškerých povinností se státní zdravotně-policejní službou souvislých ve vymezeném okrsku obce zdra-

votní. V tom případě nemá na jednoho lékaře připadnouti zpravidla více než 10.000 obyvatelů; jest však při tom hleděti i k rozloze a seskupení obcí, jakož i k jiným poměrům rozhodným pro výkon zdravotní služby.

Je-li ustanoveno více lékařů obecních (městských), mohou býti jednomu z nich přikázány práva a povinnosti lékaře náčelního (řídícího), odpovědného za jednotné a správné plnění služby.

Povinnosti lékaře náčelního, jakož i jeho služební poměr k obecním (městským) lékařům ostatním budou upraveny instrukcí, kterou vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy ve shodě s ministerstvy zúčastněnými. Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy upraví v dohodě s ministerstvem vnitra vzájemný obor působnosti lékařů městských a lékařů policejních tam, kde lékaři takoví jsou ustanoveni.

Zdravotní obvody.

§ 4. Obce, jež nejsou ustanoveny jako obce zdravotní, jsou seskupeny po správních okresech ve zdravotní obvody.

Je-li to v zájmu služby zdravotní, může býti hraniční území jednoho okresu správního (t. j. obce, osady nebo jejich části) přikázáno k některému zdravotnímu obvodu správního okresu sousedního.

Pro rozsah zdravotního obvodu jsou rozhodny: počet obyvatelstva, zpravidla ne méně než 6000, rozloha obvodu, zpravidla ne více než 100 km², jeho schůdnost, vzdálenost jednotlivých obcí od sebe, jakož i od sídla obvodního lékaře, poměry zdravotní, poměry komunikační, jakož i jiné poměry rozhodné pro výkon služby zdravotní.

§ 5. Zdravotní službu v obvodu zdravotním vykonává jeden lékař obvodní; více lékařů nelze tu ustanoviti.

§ 6. Zdravotní obvody jsou pojmenovány podle obce, v níž je sídlo lékaře obvodního. Je-li v téže obci úřední sídlo lékařů různých obvodů zdravotních, buďtež obvody ještě jinak vhodně označeny (číselně, geograficky a pod.).

Sídlo.

§ 7. Obecní (měštští) lékaři jsou povinni bydliti v obci, pro niž jsou ustanoveni. Je-li pro zdravotní obec ustanoveno několik lékařů, kterým jsou služebně přikázány části (okrsky) obce, má každý z nich, pokud je to možno, bydliti ve svém okrsku.

Sídlo obvodního lékaře v obvodech nových a změna sídla v obvodech dosavadních stanoví se s ohledem na počet i zájmy obyvatelstva i s ohledem na zájem služby zdravotní, zejména s ohledem na vzdálenost jednotlivých obcí od sídla lékaře, na poměry komunikační a jiné.

Judikatura k § 7.
Zda stanovení sídla obvodního lékaře v určité obci ve smyslu §u 7 odst. 2. vl. nař. ze dne 11. ledna 1923 č. 24

Sb. z. a n. stalo se s ohledem na zájmy v §u tom uvedené, je otázkou skutkovou, nikoliv právní. (Nález ze dne 11. června 1927 č. 3187/27.)

§ 8. Lékař obvodní, jenž dosud nebydlil ve svém obvodu, jest povinen do konce roku 1923 přesídliti do úředního sídla, jež bude v jeho obvodu ustanoveno; to platí i o lékařích obecních (městských).

Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy může ve výjimečných případech povolit, aby obodní lékař mohl dočasně bydliti v obci mimo svůj obvod, ačli je tato obec snadno přístupnou z obcí, tvořících obvod zdravotní.

Sídlo lékaře obecního (městského) mimo okrsek mu přikázaný povoluje příslušný úřad II. stolice.

Úřady rozhodující o úpravě služby zdravotní.

(§§ 1—8 tohoto nařízení §§ 26 a 27 zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.).

§ 9. Rozhodovati přísluší:

a) Úřadům I. stolice o sídle lékaře obvodního a jeho změně.

b) Úřadům II. stolice o zřízení obcí zdravotních, jež při vykázáném počtu obyvatelstva jako takové mají býti zřízeny, jakož i o rozsahu a všech změnách v rozsahu obvodů zdravotních, nepřislušeli o nich rozhodovati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Řízení správní provede příslušný úřad I. stolice.

c) Ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy o sídle obvodního lékaře podle § 8, odst. 2., tohoto nařízení, o úpravě služby zdravotně-policejní v obcích zdravotních, o ustanovení lékařů náceľných v nich, o zrušení těchto obcí a připojení jich k některému obvodu zdravotnímu, jakož i o rozsahu a změnách v rozsahu obvodů zdravotních, jde-li při tom o připojení hraničního území správního okresu jedné župy ke zdravotnímu obvodu některého správního okresu župy sousední, pokud pak župy nebudou zřízeny, o rozsahu a změnách, jde-li o připojení hraničního území oblasti dosavadního správního úřadu II. stolice ke zdravotnímu obvodu oblasti sousedního správního úřadu téže stolice. Správní řízení provede úřad v II. stolici příslušný.

V řízení správním podle ustanovení předchozích jest vyslechnouti zastupitelstva všech zúčastněných obcí, okresní rady zdravotní, příslušné nemocenské pokladny (§ 3. zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.) i lékaře, kterých se úprava má týkati.

Dotýká-li se úprava zdravotní služby hraničního území některého ze správních okresů sousedních, jest

si vyžádati písemné dobré zdání příslušného úřadu I. stolice, který před tím provede řízení předepsané v odstavci předchozím.

Rozhodnutí úřadu I. stolice, proti němuž nebylo užito prostředku opravného, potřebuje schválení úřadu stolice II., který je oznámí ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Rozhodnutí ve všech jiných případech vyžadují schválení téhož ministerstva.

II. Zdravotní rady.

(K §§ 5 a 7 zák. ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.).

§ 10. Nejdéle do tří měsíců od počátku účinnosti tohoto nařízení buďte v městech se zvláštním statutem a v městech se zřízeným magistrátem zřízeny zdravotní rady obecní, v každém pak okresu správním zdravotní rady okresní podle předpisů tohoto nařízení.

Kde má býti od řízení zdravotní rady obecní upuštěno, stanoví ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 11. Členy zdravotní rady obecní jsou:

1. Obecní (městský) lékař náčelný.
2. Lékaři obecní (městští), ustanovení ve smyslu zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.
3. V městech, kde je vojenská posádka, lékař vojenských, je-li pak v posádce více vojenských lékařů, šéf-lékař posádky.
4. Zvěrolékař obecní (městský), kdyby ho pak nebylo, jiný zvěrolékař ve státní nebo jiné službě veřejně ustanovený a v místě usedlý.
5. Členové městského zastupitelstva z jeho středu zvolení, ne více než dva.
6. Ne více než čtyři znalci z oborů s veřejným zdravotnictvím souvisejích, v obvodu zdravotní obce

usedlí (lékaři a zvěrolékaři, již nejsou ustanoveni ve veřejné službě státní, lékárníci, chemikové, znalci stavební, znalci školství a j.), pokud osoby takové nejsou členy obecního zastupitelstva a nejsou vyloučeny z volitelnosti do zastupitelstev obecních.

7. Zástupci nemocenských pokladen v obci zdravotní zřízených, ne více než dva.

8. Zástupci místních odborových organizací dělnických, ne více než dva.

9. Nejvýše dva zástupci místních spolků s účelými zdravotně-sociálními, humánními, tělovýchovnými nebo pod.

Zvěrolékaře, jenž má býti členem zdravotní rady, znalce, zástupce nemocenských pokladen a zástupce spolků a odborových organizací dělnických jmenuje úřad II. stolice, a to polovici znalců k návrhu městského zastupitelstva, zástupce nemocenských pokladen a zástupce spolků a odborových organizací dělnických k jejich návrhu. Znalce, ohledně nichž nebyly předloženy návrhy ve lhůtě stanovené úřadem příslušným k jejich jmenování, jmenuje tento úřad sám; zástupců nemocenských pokladen, spolků a odborových organizací, ohledně nichž nebyly návrhy včas předloženy, nelze jmenovati.

Za každého člena zdravotní rady ustanoví se týmně způsobem i náhradník.

Počet lékařů obecních (městských), jakož i počet členů městského zastupitelstva, znalců, zástupců nemocenských pokladen odborových organizací a spolků, jež sluší v uvedených mezích povolati do obecní rady zdravotní, určí pro každé její období s ohledem na účelný počet členů úřad II. stolice po schválení ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy; počet lékařů obecních (městských) jest stanoviti s ohledem na počet lékařů ostatních.

Potřebné bližší předpisy vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 12. Členy zdravotní rady okresní jsou:

1. Úřední lékař státní služby zdravotní (lékař okresní a pod.).

2. Za zdravotní obce ve správním okresu zřízené po jednom starostovi neb jeho zástupci, zvolených příslušným obecním zastupitelstvem, a po jednom obecním (městském) lékaři. Je-li v obci zdravotní více obecních (městských) lékařů, jest členem zdravotní rady lékař náčelný, není-li ho, všemi lékaři obecními zvolený jeho zástupce; při dvou lékařích je zástupcem lékařů lékař služebně starší.

3. Lékaři obvodní, ustanovení ve zdravotních obvodech téhož okresu správního.

4. Jsou-li ve správním okresu posádky vojenské, vojenský lékař každé posádky, je-li pak v posádce více lékařů, její šéf-lékař.

5. Zvěrolékař, ustanovený ve správním okresu ve službě státní nebo jiné službě veřejné, není-li ho, jiný zvěrolékař ve správním okresu usedlý.

6. Za obce, tvořící obvod zdravotní, po jednom starostovi nebo jeho zástupci, zvoleném starosty (jich zástupci) obcí téhož obvodu.

7. Ne více než čtyři znalci z oborů s veřejným zdravotnictvím souvislých, usedlí v obcích, tvořících obvody zdravotní příslušného okresu správního, nebo v hraničním území připojeném k němu dle tohoto nařízení (§ 4, odst. 2.), kdyby pak takových znalců nebylo, i jiné osoby, jež nejsou vyloučeny z volitelnosti do zastupitelstev obecních.

8. Ne více než dva zástupci nemocenských pokladen, zřízených v obcích tvořících zdravotní obvody okresu správního.

9. Ne více než dva zástupci odborových organizací dělnických v těchto obcích řádně ustavených.

10. Ne více než dva zástupci spolků v těchto obcích zřízených a sledujících účely zdravotně-sociální, humanitní, tělovýchovné neb účely podobné.

Znalce, zástupce nemocenských pokladen, zástupce spolků a odborových organizací, jakož i zvěrolékaře, jež má býti členem zdravotní rady, jmenuje příslušný úřad I. stolice, a to zástupce nemocenských pokladen, spolků a odborových organizací k jejich návrhu, polovici pak znalců k návrhu příslušného výboru okresního (§ 69 zřízení župního), dokud pak tyto výbory nebudou zřízeny. v Čechách k návrhu okresních výborů dosavadních (okresních správních komisí), na Moravě a ve Slezsku k návrhu výborů zemských (zemských správních komisí). Znalce, ohledně nichž nebyly předloženy návrhy ve lhůtě stanovené úřadem příslušným k jejich jmenování, jmenuje tento úřad sám; zástupců nemocenských pokladen, spolků, a odborových organizací, ohledně nichž nebyly návrhy předloženy včas, nelze jmenovati.

Za každého člena zdravotní rady ustanoví se týmž způsobem člen náhradní.

Počet obvodních lékařů, znalců, zástupců nemocenských pokladen, odborových organizací a spolků, jež sluší v uvedených mezích povolati do okresní rady zdravotní, určí pro každé její období s ohledem na účelný počet členů úřad I. stolice se schválením příslušného úřadu stolice II., jež to oznámí ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy; počet lékařů obvodních jest stanoviti s ohledem na počet členů ostatních.

Potřebné bližší předpisy vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 13. Ustaviti obecní radu zdravotní náleží příslušnému úřadu II. stolice, který její ustavení oznámí ministerstvu veřej. zdravotnictví a tělesné výchovy.

Zdravotní rada okresní ustaví příslušný úřad stolice I. a oznámí její ustavení jmenovanému ministerstvu cestou služební.

§ 14. Zdravotní rady zřídí se vždy na čtyři leta, zůstanou však i po uplynutí tohoto období v činnosti.

sti, pokud nebude ustavena zdravotní rada nová. Odpadne-li za tohoto období některý člen rady zdravotní a nemohl-li nastoupiti ani člen náhradní, jest do ní na zbytek období povolati člena nového, a to tímž způsobem, jak byl povolán člen původní. Kdy má skončiti své období činnosti zdravotních rad, určí ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Náhrady výloh cestovních poukáže dle předpisů o tom vydaných přespolním členům zdravotní rady obecní (§ 6 zák. ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.) úřad II. stolice, členům zdravotní rady okresní úřad I. stolice z prostředků státních.

§ 15. Zdravotní rada zvolí ze svého středu předsedu a jeho náměstka, jichž zvolení je vyhrazeno schválení příslušného úřadu II. stolice; k platnosti volby je třeba, aby byly přítomny aspoň dvě třetiny členů a aby se usnesení stala nadpoloviční většinou přítomných. Volba se provede hlasovacími lístky.

K platnosti jiných usnesení zdravotní rady dostačí nadpoloviční většina za přítomnosti více než poloviny členů. Předseda nehlasuje.

§ 16. Zdravotní radu svolává předseda v pravidelných obdobích aspoň čtyřikrát do roka, jest však oprávněn svolati ji mimo to, kdykoliv toho je potřeba; zdravotní rada musí býti svolána, žádá-li toho aspoň pětina členů, lékař okresní (§ 12, č. 1.) nebo náčelný, uvádějící spolu předmět jednání.

§ 17. Předseda svolá zdravotní radu aspoň tři dny napřed a určuje předměty jednání, které zároveň s pozváním buďte sděleny jejím členům.

O předmětech, jež nebyly na pořadu jednání, musí býti jednáno, souhlasí-li většina přítomných členů (§ 15, odst. 2.).

§ 18. Nesejde-li se více než polovina členů, buď zdravotní rada do 8 dnů svolána znova s tímž pořadem jednacím; může se pak usnáseti za každého počtu členů.

V pozvání buď na toto ustanovení výslovně poukázáno.

§ 19. Předseda zdravotní rady zahajuje schůzi, stanoví pořad jednání, přihlížejce především k podnětům úředním, řídí a uzavírá ji. Věci, jež nenáleží do působnosti zdravotní rady, má z pořadu jednání vyloučiti, proti čemuž může kterýkoliv člen podati stížnost k úřadu příslušnému k ustavení zdravotní rady.

§ 20. Schůze zdravotní rady jsou veřejné. Předseda zdravotní rady může však k žádosti aspoň jedné třetiny členů anebo z vlastního podnětu, ale vždy za souhlasu většiny přítomných, jednání o určitých předmětech prohlásiti za důvěrné.

§ 21. Podrobné předpisy o jednání zdravotní rady budou stanoveny jednacím řádem, který bude vydán zvláštním nařízením. O jednání zdravotní rady vede zápis úředník úřadu I. stolice (magistrátu, notářského úřadu), jeho přednostou k tomu určený. Zápis buď podepsán předsedou, zapisovatelem a aspoň dvěma členy zdravotní rady, kteří jsou k tomu účelu na počátku schůze zvoleni.

Zápis o každé schůzi buď oznámen úřadu k ustavení zdravotní rady příslušnému.

§ 22. Bližší předpisy o tom, kdy se má zdravotní rada ve smyslu § 7 zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., ustaviti jako komise epidemijní, a jaká spolupůsobnost jí náleží, vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

III. Služební poměry obecních a obvodních lékařů.

Ustanovení všeobecná.

§ 23. Lékaři obecní a obvodní jsou výkonnými orgány státní policie zdravotní, jimž náleží působiti v obcích, pro něž jsou ustanoveni, ve všech záleži-

tostech této policie podle zákonů, upravujících výkon státní služby zdravotně-policejní, a podle předpisů na základě nich vydaných.

§ 24. Působnost lékařů obecních a obvodních se vztahuje na opatření správně-zdravotní, na vlastní činnost lékařskou a na obor služby zdravotně-sociální a zdravotně-humanitní.

§ 25. V oboru služby správně-zdravotní náleží jim z povinnosti služební zejména: působiti po stránce odborné při vykonávání veškeré policie zdravotní podle ustanovení § 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., účastniti se místních ohledání a úředních řízení, jakož i spolupůsobiti při provádění zákona ze dne 11. července 1922, č. 241 Sb. z. a n., o potírání pohlavních nemocí, v rozsahu, jež určí v rámci tohoto zákona a nařízení k jeho provedení vydaných ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 26. V oboru vlastní činnosti lékařské (lékařské služby výkonné) jsou obecní a obvodní lékaři povinni:

a) Bezplatně léčiti chudé nemocné, poskytovat potřebnou pomoc chudým rodičkám i první pomoc při náhlém neštěstí a prováděti veřejné očkování.

b) Za stanovené odměny: ošetřovati a dozírati na nalezence a na děti ve státních útulcích, dozírati na všechna zařízení sociálně-zdravotní a prováděti dočasně dozor i na jiné výkony lékařské v zájmu veřejné služby státní, pokud dozor a výkony takové nemají vykonávati bezplatně podle předpisů pro ně závazných.

§ 27. V oboru služby zdravotně-sociální a zdravotně-humanitní náleží lékařům obecním (městským) a obvodním z povinnosti služební podle § 2 zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., odborná součinnost jmenovitě: v poradnách pro matky a kojence, v ústavech sociální péče, při zaklá-

dání zdravotních matrik a bytových katastrů, udílení bezplatných porad pro tuberkulosní chudé ve vlastní ordinaci, součinnost při řízení a vyučování služby samaritské a péče o zdravotní a tělesnou výchovu.

§ 28. Vedle povinností podle § 25 tohoto nařízení nemohou lékaři obecní (městští) a obvodní odmítnouti:

1. zvláštní úkony lékařské v ústavech veřejných (školách, stravovnách a pod.),

2. podrobný dozor nad potravinami,

3. pravidelnou prohlídku dobytka určeného k porážce a masa,

není-li to na újmu jejich povinností služebních, dostane-li se jim za to zvláštní odměny a nemohou-li pro výkony uvedené býti ustanoveny síly zvláštní. Jsou-li takovéto síly ustanoveny, přísluší nad nimi lékaři obecnímu (městskému) neb obvodnímu při úkonech v čís. 1. a 2. označených bezplatný vrchní dozor.

§ 29. Zvláštní odměny, jež obecním (městským) a obvodním lékařům přísluší podle tohoto nařízení, stanoví, pokud mají býti uhrazeny z prostředků státních, státní správa.

Odměny za výkony jiné zapraví ten, k jehož žádosti jsou konány, a to není-li úmluvy jiné, dle tarifů, které po vyžádaném dobrém zdání příslušné komory lékařské stanoví v dohodě s ministerstvem financí ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 30. Obvodní lékař je povinen navštěvovati obce, tvořící obvody zdravotní, nejméně ve lhůtách, jež stanoví příslušný úřad I. stolice se zřetelem k poměrům místním. O dnech návštěvy má obvodní lékař představenstvo obce, pokud je to možno a je toho třeba, předem zpravit.

Že a kdy byla návštěva vykonána, poznamená obvodní lékař v deníku uloženém u obecního úřadu.

§ 31. Lékaři obecní (městští) a obvodní jsou povinni vésti o své činnosti úřední podrobné záznamy, předkládati úřadům nadřízeným předepsané zprávy, jakož i prováděti zdravotní službu statistickou dle předpisů, jež vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 32. Podrobně jsou stanoveny povinnosti lékařů obecních (městských) a obvodních v instrukci služební, kterou vydá ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvem zúčastněnými po vyžádaném dobrém zdání komor lékařských a státní zdravotní rady.

Ustanovení lékařů obecních a obvodních.

§ 33. Lékařem obecním (městským) nebo obvodním může býti ustanoven toliko, kdo prokáže:

1. že jest státním občanem republiky Československé,

2. že je oprávněn vykonávati praxi lékařskou,

3. že vykonal se zdarem zkoušku fysikátní,

4. že je mravně zachovalý, tělesně a duševně zdrav a k službě obecního nebo obvodního lékaře schopen,

5. že jest slovem i písmem znalý jazyka československého, vedle toho pak že ovládá dostatečně jazyk obyvatelstva obce zdravotní nebo obvodu, pro nějž má býti ustanoven,

6. že není starší 40 let.

Od podmínky uvedené pod čís. 6. možno upustiti jen při nedostatku způsobilých žadatelů a jsou-li tu zároveň závažné okolnosti jiné.

§ 34. Mezi žadateli o uprázdněné místo obecního neb obvodního lékaře mají přednost:

1. ti, kdož byli činní jako lékaři obecní nebo obvodní, a je-li takových žadatelů několik, při způsobilosti jinak stejné služebně nejstarší z nich;

2. po nich ti, kdož sloužili: buď aspoň 2 léta v nemocnici veřejné, počítaje v to nejméně tříměsíční praxi v porodnici nebo na porodnické klinice — nebo aspoň jeden rok ve veřejné nemocnici a aspoň jeden rok v jiném ústavu veřejném, jakož i ti, kdož při dostatečné praxi nemocniční byli delší dobu jako praktičtí lékaři usedlí v (samostatné) obci zdravotní nebo zdravotním obvodu, kde se ucházejí o ustanovení.

Podrobnější předpisy vydá dle potřeby ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Kdo z lékařů po účinnosti zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., nově ustanovených zastával po 2 léta zdravotní službu ve zdravotních obvodech na Slovensku nebo v Podkarpatské Rusi, jichž obsazení z veřejné soutěže nebylo lze provésti, má po dobu 6 let, od působnosti zákona uvedeného počítaje, při obsazování místa obecního a obvodního lékaře v ostatním území státním přednost před žadateli jinými.

Mezi několika žadateli, kterým toto přednostní právo přísluší, rozhoduje délka doby služební v obvodech uvedených ztrávená.

Judikatura k § 34.

Ustanovení odstavce 1. §u 34 vládn. nařízení z 11. ledna 1923 č. 24 sb. z. a n., stanovící přednost lékařů uvedených v bodu 1. a 2. tohoto odstavce při obsazování u-

prázdněných míst obecních a obvodních lékařů, mají povahu pouhé instrukce pro úřady místa obsazující; přednostních nároků pro uvedené lékaře nezakládají. (Nález ze dne 29. října 1928 č. 15.204/27.)

§ 35. Uprázdňená místa obecních a obvodních lékařů obsadí se zpravidla ze soutěže veřejné.

Vyžaduje-li však toho nezbytný zájem státní neb nezbytný zájem veřejné služby zdravotní, sjedná ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy ohledně uprázdněného místa lékaře obecního neb obvodního smlouvu služební s některým z lékařů ve službě téhož druhu již ustanovených a v případě, že

místo veřejnou soutěží obsaditi nebylo lze, i s jiným lékařem, a to bez soutěže veřejné.

§ 36. Na uprázdněná místa městských lékařů v městech se zvláštním statutem a v městech se zřízeným magistrátem vypisuje soutěž příslušný úřad II. stolice, na místa ostatních lékařů obecních (městských) a obvodních příslušný úřad stolice I.

Úřad příslušný ve stolici I. předkládá výsledek soutěže příslušnému úřadu II. stolice.

V soutěži jest udati podmínky, za kterých bude místo propůjčeno, zejména i povinnosti lékaře za zvláštní náhradu požadované, jest ji vypsatí beze všeho průtahu a uveřejniti v úředních novinách, dle okolností i v časopisech komor lékařských. Opis soutěže jest zaslati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, jemuž — pokud k sjednání smlouvy nebude příslušným úřad jmenovaný v § 37 — jest předložiti i výsledek soutěže.

§ 37. Vláda stanoví podle hospodářských, sociálních a jiných rozhodných poměrů určitý počet typů obcí a obvodů zdravotních s poměry přibližně stejnými, i počet obcí a obvodů zdravotních, jaký tomu kterému typu má náležeti, určí výši platů základních, do které v jednotlivých typech služební požitky obecních (městských) a obvodních lékařů smluviti lze, a stanoví zásady, dle nichž mají býti tyto základní platy zvyšovány.

Do příslušného typu zařadí jednotlivé obce a obvody zdravotní ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy po provedeném řízení správním ve smyslu § 9, jakož i po vyslechnutí státní zdravotní rady a organizací lékařských. Prvé (počáteční) zařazení obcí a obvodů zdravotních lze provésti bez řízení správního a bez vyslechnutí právě uvedeného.

V mezích uvedených a podle předepsaného vzoru (§ 8, odst. 3., zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.) sjedná příslušnou smlouvu s kaž-

dým lékařem obecním a obvodním ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, pokud nebude k tomu zmocněn úřad II. stolice.

Po sjednání smlouvy služební složí obecní a obvodní lékaři služební slib do rukou přednosta úřadu I. stolice, u něhož jsou ustanoveni, obecní (městští) lékaři v městech s vlastním statutem a v městech se zřízeným magistrátem do rukou přednosta úřadu stolice II. nebo do rukou úředníků jmenovanými přednosty k tomu určených.

Znění slibu služebního stanoví ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvy zúčastněnými.

Judikatura k § 37:
Předpis odst. 2. § 37 nařízení č. 24 ai 1923, pokud stanoví, že prvé zařazení obcí a obvodů zdravotních lze pro-
vésti bez vyslechnutí obce, odporuje zákonu (§ 23 zákona č. 236/22). (Nález ze dne 25. září 1924 č. 16295/24.)

§ 38. Při ustanovování lékařů okresních jest bráti ohled na lékaře obecní (městské) a obvodní se zkouškou logiky fyzikální nebo úředníky zdravotní při účinnosti tohoto nařízení ve státní službě zdravotní již ustanovené, kteří mají před jinými žadateli přednost; mezi několika žadateli jest dáti přednost žadateli lépe způsobilému.

O cestovním.

§ 39. Obvodnímu lékaři přísluší za služební cesty, konané do obcí v jeho obvodu, paušální náhrada úhrnná, vypočtená dle průměrného počtu cest služebních a stanoveného cestného.

Počet služebních cest vyšetří se tak, že je průměrně počítati na každých 1000 obyvatelů určitý počet jízď, čas od času stanovený se zřetelem k ustanovení § 30 ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Za každý kilometr cesty tam i zpět počítá se jako cestné obnos rovněž čas od času stanovený mi-

nisterstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy po dohodě s ministerstvem financí.

Součet jízdného dle tohoto měřítka pro každou obec zjištěný tvoří úhrnnou náhradu cestovného.

Úhrnnou náhradu cestovného stanoví příslušný úřad II. stolice a oznámí její výši ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Náhrada cestovného jest splatna čtvrtletně předem.

O nárocích lékařů obecních na náhradu cestovného je příslušně ustanovení obsaženo v § 12 zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n.

§ 40. Než budou vyměřeny úhrnné náhrady cestovného dle předchozího ustanovení, bude lékařům obecním vyplácena místo nich náhrada ve výši po 4000 Kč ročně ve lhůtách uvedených (§ 39).

Náhrada tato může býti se svolením ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, uděleným po dohodě s ministerstvem financí, zvýšena na 5000 Kč ročně pro obvody s komunikačními poměry obtížnými, ne však pro více než pro $\frac{1}{3}$ veškerých obvodů zdravotních, a na ročních 6000 Kč pro obvody s komunikačními poměry zvláště obtížnými, rovněž však ne pro více než $\frac{1}{3}$ zdravotních obvodů celého území státního.

Zastupování (substituce).

§ 41. Než bude obsazeno uprázdněné místo obecního (městského) nebo obvodního lékaře, jakož i stane-li se lékař obecní a obvodní k službě dočasně nezpůsobilým, ustanoví způsobilého jeho zástupce úřad II. stolice; o tom, je-li toho třeba, jest si vyžádati dobrého zdání příslušné zdravotní rady.

Za zástupce lékaře obvodního jest ustanoviti především jednoho nebo společně několik lékařů obecních, ustanovených pro obvody téhož nebo sousedního okresu správního nebo lékaře nejbližší zdra-

vatní obce. Zástupce lékaře obecního jest ustanoviti týmž způsobem především z ostatních lékařů obce zdravotní nebo z obvodních lékařů zdravotních obvodů sousedních. Má-li býti zástupce ustanoven z lékařů obecních neb obvodních jiného okresu správního, jest před tím vyslechnouti úřad příslušný, a je-li toho třeba, i zdravotní radu pro něj zřízenou.

Nelze-li zástupce takto ustanoviti, zřídí se zástupce jiný, a to pokud možno se způsobilostí požadovanou pro lékaře obvodního a obecního.

§ 42. Obecní (městští) a obvodní lékaři jsou povinni převzít zastupování, uložené jim podle předpisů předchozích, a přísluší jim za ně, netrvá-li přes 4 neděle, poměrná část cestovní náhrady lékaře zastoupeného. Za zastupování delší přísluší jim mimo to odměna z pokladny státní podle sjednané smlouvy služební; odměna tato nesmí však přesahovati dvojnásobné výše požitků služebních pro zastupovaný obvod posléze smluvených.

Po dobu dočasně nezpůsobilosti ke službě nepřísluší lékaři obecnímu (městskému) a obvodnímu náhrada cestovného; jaké jiné požitky mu v této době přísluší, jest posouditi podle smlouvy služební.

Dovolená.

§ 43. Dovolena může býti obecnímu a obvodnímu lékaři povolena pouze tehdy, připouštějí-li to zdravotní poměry v obvodu neb v obci zdravotní a je-li postaráno o zastoupení jiným lékařem obecním nebo obvodním podle předpisů předchozích. Jinak platí o dovolené ustanovení smlouvy služební.

IV. Ustanovení zvláštní.

§ 44. Předpisy o poplatcích, určených k částečné úhradě nákladů, spojených s prováděním zákona

ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., budou vydány nařízením zvláštním.

§ 45. Počátkem každého roku správního odevzdá každá obec soupis osob, jež v ní požívají zaopatření chudinského, lékaři obecnímu neb obvodnímu a je povinna oznamovati mu i všechny nastalé změny.

Osoby, za něž je povinna hraditi výlohy s léčním spojené jiná osoba právnická ať z důvodu jakéhokoliv, nelze podle zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., pokládati za chudé.

V. O účinnosti.

§ 46. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provede je ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě se zúčastněnými ministry.

Zákon ze dne 24. června 1926

(č. 105 Sb. z. a n.)

o platových poměrech státních obecních (městských) a obvodních lékařů.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. ⁽¹⁾ Platové poměry státních obecních (městských) a obvodních lékařů se upraví podle zásad současného zákona o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platový zákon) tak, aby počáteční smluvní plat dosavadního středního typu zdravotních obcí a obvodů odpovídal počátečnímu služnému sedmé platové stupnice úřednické ročních 9.000 Kč (§ 11 svrchu uvedeného zákona).

⁽²⁾ Mimo tento typ (typ základní) se zřídí podle zásad § 37, odst. 1, vládního nařízení ze dne 11. ledna 1923, č. 24 Sb. z. a n., tři další typy zdravotních obcí a obvodů, ve kterých činí počáteční smluvní plat 6.000, 12.000 a 15.000 Kč ročně.

⁽³⁾ Počáteční smluvní plat se zvyšuje po pěti rocích bezvadné služby vždy o 10%, nejvýše však šestkrát.

⁽⁴⁾ Činovné a výchovné státním obcím (městským) a obvodním lékařům nenáleží.

§ 2. Odpočivné a zaopatřovací platy státních obecních (městských) a obvodních lékařů a jejich pozůstalých budou přiznávány a vyměřovány ve smyslu a podle zásad platového zákona uvedeného v § 1, při čemž jednotná počáteční pensijní základna ve všech typech zdravotních obcí a obvodů odpovídá počátečnímu smluvnímu platu základního typu a zvyšuje se o přiznané zvýšení platu.

§ 3. Vládní nařízení určí, která ustanovení platového zákona uvedeného v § 1 a případně s kterými změnami platí pro státní obecní (městské) a obvodní lékaře, jakož i pro pozůstalé po nich.

§ 4. Náklad, který vznikne provedením tohoto zákona, se uhradí z těchže pramenů, ze kterých se hradí aktivní, odpočivné a zaopatřovací platy osob, o něž jde.

§ 5. Veškerá ustanovení tomuto zákonu odporující pozbývají platnosti.

§ 6. Zákon tento nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1926 a provede jej ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministerstvy financí a vnitra.

Vládní nařízení ze dne 17. března 1927

(č. 23 Sb. z. a n.),

o úpravě platových poměrů státních obecních (městských) a obvodních lékařů.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 3 zákona ze dne 24. června 1926, č. 105 Sb. z. a n., o platových poměrech státních, obecních (městských) a obvodních lékařů:

Úvodní ustanovení.

§ 1. Služební poměr státních obecních (městských) a obvodních lékařů jest založen na služební smlouvě, kterou s nimi písemně sjedná ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy neb úřad jím k tomu zmocněný. Služební smlouva nesmí odporovati předpisům tohoto nařízení ani jiným předpisům, platným pro státní obecní (městské) a obvodní lékaře.

§ 2. (1) Služební plat státního obecního (městského) a obvodního lékaře se řídí podle toho, do kterého typu ve smyslu § 1 zákona č. 105/1926 Sb. z. a n. jest zařaděna zdravotní obec (okres) neb obvod, pro něž jest lékař ustanoven.

2) Zdravotní obce (okresy) a obvody se zařadí podle zásad § 37, odst. 1 a 2, vládního nařízení ze dne 11. ledna 1923, č. 24 Sb. z. a n., do čtyř typů, a to jednak do typu základního (III), jednak do tří typů dalších, t. j. jednoho nižšího (IV) a dvou vyšších (I a II).

(3) Počet zdravotních obcí (okresů) a obvodů, jaký tomu kterému typu má náležeti, stanoví vláda.

(4) Zařazení zdravotních obcí (okresů) a obvodů do nových typů podle tohoto nařízení platí za prvé zařazení ve smyslu § 37, odst. 2., vládního nařízení č. 24/1923 Sb. z. a n.

§ 3. Ustanovení tohoto nařízení platí, pokud se z něho jinak nepodává, pro všechny státní obecní (městské) a obvodní lékaře bez rozdílu pohlaví.

§ 4. (1) Kde se v tomto nařízení užívá označení »obvodní lékař«, rozumějí se tím, pokud není jinak stanoveno, státní obecní (městští) i obvodní lékaři podle toho nařízení.

(2) Zákon ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státních zřízenců, jest uváděn v tomto nařízení slovy »služební pragmatika«, zákon ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců, slovy »platový zákon«.

Systemisace služebních míst.

§ 5. (1) Služební místa obvodních lékařů se systemisují v mezích stanovené normální potřeby sil určitým počtem oddělené pro jednotlivé typy zdravotních obcí (okresů) a obvodů.

(2) Systemisace vyžaduje schválení vlády.

(3) Obvodní lékaři mohou býti ustanoveni pouze na systemisovaná služební místa. Propůjčiti služební místo, jež není řádně systemisováno, nebo není uprázdněno, nebo propůjčiti služební místo systemisované pro jiný typ zdravotních obcí (okresů) a obvodů, než do kterého jest zařaděna příslušná zdravotní obec (okres), pokud se týče obvod, jest nepřipustno.

(4) O zastupování (substituci) platí ustanovení §§ 41 a 42 vládního nařízení č. 24/1923 Sb. z. a n., při čemž po dobu toho kterého zastupování (substituce) sluší vázati vždy jedno služební místo systemisované pro příslušný typ zdravotních obcí (okresů) a obvodů.

Počátek služební doby.

§ 6. Služební doba počíná při prvé neb opětém ustanovení dnem nastoupení služby, při bezprostředním přestoupení z jiného státního služebního poměru dnem zproštění služby v tomto služebním poměru.

Služební výkaz.

§ 7. (1) O každém obvodním lékaři se povede služební výkaz, do něhož se zapisují veškerá osobní data důležitá pro jeho služební i platové poměry vůbec a pro zvýšení služebního platu a pro vyměření odpovídajících platů zvláště.

(2) Obvodní lékař jest povinen ohlásiti tato data ihned po nastoupení služby a oznamovati všechny změny, pokud nespočívají na úředních opatřeních.

(3) Každý obvodní lékař jest oprávněn nahlédnouti do svého služebního výkazu a opsati si jej.

Služební plat.

§ 8. (1) Počáteční služební plat obvodních lékařů činí v ročních částkách:

v typu I	Kč 15.000,
v typu II	Kč 12.000,
v typu III (základním)	Kč 9.000,
v typu IV	Kč 6.000.

(2) Počáteční služební plat se zvyšuje vždy po 5 rocích bezvadné služby o částku, rovnající se 10% počátečního slu-

žebního platu (postupové přídávky), celkem však nejvýše šestkrát. Bezvadnou službou rozumí se služba, vyhovující všem předpisům, závazným pro obvodní lékaře.

(³) Zvýšení služebního platu provádí se z moci úřední.

Prvé neb opětne ustanovení.

§ 9. (¹) Pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává, obdrží obvodní lékař při prvním neb opětovném ustanovení počáteční služební plat typu, do něhož jest zařaděna zdravotní obec (okres) neb obvod, pro nějž jest ustanoven.

(²) Při bezprostředním ustanovení ze služebního místa určitého typu na služební místo jiného typu zdravotních obcí (okresů) neb obvodů obdrží obvodní lékař počáteční služební plat tohoto typu a podrží postupové přídávky, jichž dosáhl na dřívějším služebním místě. Doba započitatelná s dosavadním služebním platem se započte pro dosažení nejbližšího postupového přídávku. Výše tohoto přídávku se stanoví podle délky dob připadajících na ten který typ, při čemž se doby v tom kterém typu zaokrouhlí na celá půlletí tak, že se zlomky nedosahující tří měsíců nepočítají a zlomky přesahující tři měsíce se počítají za celá půlletí. Činí-li doba připadající na ten který typ přesně jedno nebo více čtvrtletí, odpadá zaokrouhlení podle předchozí věty. Každé půlletí služby v tom kterém typu se hodnotí jedním procentem, každé čtvrtletí půl procentem příslušného počátečního platu. Není-li postupový přídavek dělitelný dvanácti, zaokrouhlí se na nejbliže vyšší částku v korunách dělitelnou dvanácti.

Vyloučení a odklad zvýšení služebního platu.

§ 10. Pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává platí předpisy platového zákona o vyloučení neb odkladu zvýšení služebního úředníků obdobně pro vyloučení, pokud se týče odkladu zvýšení služebního platu obvodních lékařů.

Započtení pro zvýšení služebního platu.

§ 11. Ustanovení § 142 platového zákona o započtení pro zvýšení služebního platu obdobně o započtení pro zvýšení služebního platu obvodních lékařů.

Počátek postupových lhůt pro zvýšení služebního platu.

§ 12. Postupové lhůty pro zvýšení služebního platu počínají vždy jen 1. lednem, 1. dubnem, 1. červencem nebo 1. říjnem podle toho, který z těchto dnů nejbliže následuje po

počátku služební doby, případně po okolnosti odůvodňující změnu služebního platu.

Počátek a zastavení služebního platu.

§ 13. (¹) Ve služební smlouvě se stanoví den, kterým obvodnímu lékaři přísluší služební plat.

(²) Při prvním neb opětovném ustanovení přísluší plat, pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává nebo ve služební smlouvě není jinak ustanoveno, od prvního dne měsíce následujícího po začátku služební doby a, byla-li služba nastoupena prvního dne v měsíci, tímto dnem.

(³) Při změně služebního platu obdrží obvodní lékař, pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává nebo ve služební smlouvě není jinak ustanoveno, nový plat prvním dnem měsíce, který bezprostředně následuje po okolnosti změnu služebního platu přivodivší. Při zvýšení služebního platu přísluší nový plat, nastala-li okolnost zakládající nárok na zvýšení platu prvního dne v měsíci, již tímto dnem.

(⁴) Při přeložení na dočasný odpočinek nebo do výslužby se zastaví služební plat posledním dnem měsíce, v němž obvodní lékař, byv o přeložení dekretem vyrozuměn, byl činné služby zproštěn.

(⁵) Při úmrtí se zastaví plat posledním dnem měsíce úmrtí, při jiném zrušení služebního poměru posledním dnem měsíce, ve kterém obvodní lékař z tohoto poměru skutečně vystoupil nebo byl služby zproštěn.

Výplata služebního příjmu (platu).

§ 14. (¹) Služební plat se vyplácí v měsíčních lhůtách předem splatných prvního dne měsíce.

(²) Ustanovení § 140, odst. 1., druhá věta, a odst. 2. až 4. a 6., platového zákona o výplatě služebních příjmů (platů) platí obdobě.

Náhrada služebních výloh.

§ 15. (¹) Vláda upraví nárok na náhradu služebních výloh, zejména při služebních cestách, komisích, substitucích a pod., dále i při cestách, za něž se poskytují náhrady podle obdoby předpisů platných pro služební cesty, jakož i veškeré otázky s tím související.

(²) Až do této úpravy zůstávají v platnosti dosavadní předpisy.

Vojenská služba.

§ 16. (¹) Nárok a výměra služebních platů obvodních lékařů, kteří byli povoláni k výkonu činné vojenské služby,

řídí se podle obdoby předpisů platných pro státní pragmatikální úředníky.

(²) Po dobu cvičení ve zbrani nebo jiné povinné služby vojenské zůstává obvodnímu lékaři jeho služební místo zachováno.

(³) Ustanovení § 119 platového zákona platí i pro obvodní lékaře.

Nepřítomnost ve službě pro těhotenství nebo mateřství.

§ 17. (¹) Za dni nepřítomnosti ve službě pro těhotenství nebo mateřství, pokud tato nepřítomnost nepřesahuje tři měsíce, přísluší obvodnímu lékaři jen 80% služebního platu. Náhrada cestovného jí po tuto dobu nenáleží.

(²) V ostatním platí obdobně ustanovení § 145 platového zákona.

Dovolená.

§ 18. (¹) Obvodní lékaři mají nárok na každoroční dovolenou na zotavenou, připouštějí-li to zdravotní poměry ve zdravotní obci neb obvodu a je-li postaráno o zastoupení podle předpisů o tom vydaných. Po dobu této dovolené nemá obvodní lékař nároku na příslušnou částku cestovného.

(²) Nejmenší míra dovolené se určuje pro obvodní lékaře v počáteční době (§ 19, odst. 3.) dvěma týdny, pro ostatní obvodní lékaře třemi týdny.

(³) Jinak platí obdobně ustanovení služební pragmatiky.

Zrušení služebního poměru.

§ 19. (¹) O zrušení služebního poměru platí ustanovení služební smlouvy.

(²) Obvodní lékař může služební smlouvu kdykoli vypovědět.

(³) Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy neb úřad jím k tomu zmocněný může služební smlouvu v prvních třech letech služby (počáteční doba) vypovědět, aniž uvede důvody, po této době pak pouze, bude-li zdravotní obec (okres) neb obvod, pro který jest obvodní lékař ustanoven, podle platných předpisů zrušen a nebude možno ustanovit obvodního lékaře v jiné zdravotní obci (okresu) neb obvodu.

(⁴) Výpovědní lhůta činí, není-li obvodní lékař ještě tři roky ve službě, čtyři týdny, jinak tři měsíce. Výpovědní lhůta se počítá od prvního dne měsíce následujícího po dnu, kterého výpověď byla dána.

(⁵) Byla-li služební smlouva vypověděna obvodním lékařem nebo před uplynutím počáteční doby ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, zanikají pro obvodního lékaře a jeho příslušníky všechna ze služebního poměru vznikající práva, zejména i nárok na odpočivné a zaopatřovací platy, i kdyby na ně jinak byl vznikl nárok podle předpisů platných před účinností zákona ze dne 15. dubna 1920 č. 332 Sb. z. a n. a zákona ze dne 13. července 1922, č. 236/1922 Sb. z. a n.

(⁶) Byla-li služební smlouva vypověděna ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy po uplynutí počáteční doby, sluší s obvodním lékařem naložiti podle předpisů o přeložení státních pragmatikálních úředníků do dočasné nebo trvalé výslužby.

Odpočivné a zaopatřovací platy.

§ 20. Odpočivné platy obvodních lékařů, kteří odešli do výslužby za účinnosti zákona č. 105/1926 Sb. z. a n., a zaopatřovací platy pro pozůstalé po těchto lékařích a po obvodních lékařích, kteří zemřeli v činné službě za účinnosti uvedeného zákona, přísluší v rámci ustanovení služební smlouvy a tohoto nařízení podle zásad, platných pro státní pragmatikální úředníky.

§ 21. Odpočivné a zaopatřovací platy se vyměřují z pensijní základny. Pensijní základnu tvoří ve všech typech zdravotních obcí a obvodů počáteční služební plat základního typu (III.). Tato pensijní základna se zvyšuje o přiznané postupové přídatky podle § 8, odst. 2., pokud se týče § 9, odst. 2. tohoto nařízení.

§ 22. (¹) Nejnižší roční výměra normálního výslužného nebo vedovské pense se stanoví v ročních částkách takto:

Při služební době započitatelné pro výměru výslužného	Nejnižší výměra	
	výslužného obvodního lékaře	pense vdovy po obvodním lékaři
	Kč	
Až včetně do 12 roků	6.600	6.000
počínajíc 13. rokem	8.100	6.600

(2) Uvedené nejnižší částky se zvyšují ve smyslu odstavce 2. §u 155 platového zákona u ženatého obvodního lékaře, přihlíželi se podle příslušných předpisů pensijních při odpovídajících platech k jeho manželce, o 1200 Kč ročně.

(3) Zaopatřovací platy pro pozůstalé obvodního lékaře se vyměřují ve smyslu odstavce 5. §u 155 platového zákona z výslužného, které by manželu neb otci náleželo podle příslušných pensijních předpisů bez ohledu na nejnižší výměru, stanovenou v odstavci 1 a 2; nedosahují-li však takto vyměřené zaopatřovací platy nejnižší výměry v 1. odstavci stanovené, zvýší se u vdov na tuto nejnižší výměru, u sirotků pak na výměru z ní vyplývající.

§ 23. (1) Stane-li se obvodní lékař následkem oslepnutí nebo následkem jiné těžké a nevyhoiditelné nemoci bez svého úmyslného zavinění neschopným k další službě a jakémukoliv jinému výtěku nebo stane-li se neschopným ke službě nebo zemře následkem úrazu utrpěného bez svého úmyslného zavinění, platí předpisy §§ 62 a 63 služební pragmatiky, ve znění zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 2 Sb. z. a n. z r. 1920.

(2) Zemře-li obvodní lékař v počáteční době (§ 19, odst. 3.) úrazem, jež utrpěl ve službě beze své úmyslné viny, a jsou-li splněny předpoklady stanovené v §u 62, odst. 2., č. 1 až 4, služební pragmatiky, obdrží jeho pozůstalí zaopatřovací platy, pokud by jim příslušely, kdyby tento lékař byl po prvních třech rocích služby dále ustanoven, a to vdova ve výši nejnižší výměry vdovské pense po obvodním lékaři, sirotci příspěvek na výchovu, po případě sirotčí pensí, vyplývající z uvedené vdovské pense.

§ 24. Ustanovení § 158 platového zákona platí i pro úplně osířelé děti obvodních lékařek.

§ 25. Omezení příspěvku na výchovu a sirotčí pense (sirotčího důchodu) pro jedno dítě nejvyšší výměrou, která byla posledně měněna ustanovením § 3 zákona ze dne 22. prosince 1924, č. 287 Sb. z. a n., se zrušuje podle § 159 platového zákona i pro dosah tohoto nařízení.

§ 26. Dosavadní ustanovení o drahotních přídatcích pro obvodní lékaře ve výslužbě a příslušníky jejich rodin a pro pozůstalé po obvodních lékařích neplatí pro osoby uvedené v § 20 tohoto nařízení.

§ 27. Předpisy §§ 161, 163 až 165 platového zákona platí obdobně pro obvodní lékaře a jejich pozůstalé.

Exekuce na služební platy a výslužné.
Administrativní srážky.

§ 28. O exekuci na služební platy a výslužné obvodních lékařů a na zaopatřovací platy jejich pozůstalých, jakož

i o administrativních srážkách platí obdobně ustanovení § 150 platového zákona.

Oprava nesprávné výměry a výplaty
služebních příjmů.

§ 29. O opravě nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů obvodního lékaře platí obdobně ustanovení §§ 151 platového zákona.

Přechodná ustanovení.

§ 30. (1) Při převodu do nových platů obdrží obvodní lékaři ustanovení

v dosavadním typu zdravotních obcí a obvodů	služební plat podle typu (§ 8)
I nebo II	IV
III nebo IV	III
V	II

(2) Pro stanovení výše služebního platu se zjistí doba, kterou by obvodní lékař musil ztrávit, aby pětiletými postupy dosáhl v typu, v němž jest v den účinnosti tohoto nařízení, smluvního platu, který má v den účinnosti nařízení. K takto zjištěné době se připočte započitatelná (započtená) služební doba v posledně dosaženém platu.

(3) Služební dobou započitatelnou se rozumí doba ve smluvním poměru obvodního lékaře skutečně ztrávená a podle dosud platných předpisů pro postup v tomto služebním poměru započitatelná; dobou započtenou rozumějí se pak jiná období pro postup v tomto služebním poměru započtená.

(4) Služební doba takto zjištěná se zaokrouhlí na celá půlletí tak, že se zlomky do tří měsíců nepočítají a zlomky přesahující tři měsíce se počítají za celá půlletí.

(5) Doba zjištěná podle odst. 2. až 4. jest rozhodnou pro stanovení nového služebního platu podle příslušného typu (odst. 1.), při čemž se pro přiznání postupových přídatků běře za základ ve smyslu § 8, odst. 2., lhůta 5 roků. Doba, o kterou rozhodná doba přesahuje dobu potřebnou pro dosažení postupového přídatku, který obvodní lékař při převodu obdrží, se započte, pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává, pro zvýšení služebního platu.

§ 31. Služební plat, který obvodní lékař při převodu obdrží, nastupuje na místo všech dosavadních stálých služebních požitků, vyjímajíc cestovní paušál.

(2) Pokud by nový služební plat po srážce pensijního

příspěvků byl menší než úhrn dosavadních stálých služebních požitků (odst. 1.) po srážce pensijního příspěvku v den účinnosti tohoto nařízení, obdrží obvodní lékař vyrovnávací přídavek ve výši rozdílu mezi oběma požitky.

(³) Vyrovnávací přídavek se zmenší při prvním zvýšení služebního platu o dvě třetiny částky, o kterou služební plat byl zvýšen, a při každém dalším zvýšení o polovinu částky, o kterou dosavadní služební plat byl zvýšen, a to až do úplného zániku. Při bezprostředním ustanovení ze služebního místa určitého typu na služební místo vyššího typu zdravotních obcí (okrsků) neb obvodů (§ 9, odst. 2.) se zmenší vyrovnávací přídavek o rozdíl mezi počátečním platem dřívějšího a nového typu.

(⁴) Vyrovnávací přídavek se zaokrouhlí, není-li vyjádřen v korunách bez haléřů nebo není-li dělitelný dvanácti, na nejlépe vyšší částku v korunách dělitelnou dvanácti.

§ 32. Bude-li při prvním zařazení zdravotních obcí (okrsků) a obvodů podle § 2 zdravotní obec (okrsek) neb obvod, pro nějž jest obvodní lékař ustanoven, zařazen do vyššího typu, aniž byly změněny okolnosti rozhodně pro zařazení obcí (okrsků) neb obvodů podle § 37 vládního nařízení č. 24/1923 Sb. z. a n., zejména územní rozloha zdravotní obce (okrsku) neb obvodu, případně rozsah zvláště určených služebních povinností obecního (městského) lékaře, převede se obvodní lékař ke dni účinnosti tohoto nařízení znovu podle pravidel §§ 30 a 31 do nového platu podle typu, do něhož byly zdravotní obec (okrsek) nebo obvod zařaděny.

§ 33. Obvodní lékaři v trvalé nebo dočasné výslužbě se převedou při reaktivaci do nových platů podle pravidel stanovených pro převod do nových platů v §§ 30 a 31, a to podle stavu v den jejich odchodu do dočasné nebo trvalé výslužby.

§ 34. O stížnostech podaných do opatření a rozhodnutí úřadu o převodu do nových služebních platů k nejvyššímu správnímu soudu platí ustanovení § 200 platového zákona.

Závěrečná ustanovení.

§ 35. (¹) Nařízení toto nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1926. Tímto dnem pozbývají platnosti, pokud se z tohoto nařízení jinak nepodává, veškerá v jiných předpisech obsažená ustanovení o předmětech, které jsou upraveny v tomto nařízení a jsou s ním v rozporu.

(²) Personální opatření učiněná v době od 1. ledna 1926 do vyhlášení tohoto nařízení zůstávají v platnosti a sluší

je uvéstí ode dne jejich účinnosti v soulad s ustanovením tohoto nařízení. Při tom buď postupováno podle obdoby ustanovení §§ 30 až 33.

(³) Pokud nebude schválena systemisace míst podle tohoto nařízení, jest přípustno jakékoli personální opatření, které předpokládá systemisaci míst, jen se schválením vlády k souhlasnému návrhu ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a ministerstva financí.

(⁴) Ustanovení tohoto nařízení se nevztahují na obvodní lékaře, kteří byli podle § 16 zákona ze dne 22. prosince 1924, č. 286 Sb. z. a n., přeloženi do trvalé výslužby nebo propuštěni, jestliže byli nejdéle do vyhlášení zákona č. 105/1926 Sb. z. a n. písemně vyrozuměni podle obdoby ustanovení 3. odstavce řu 13 zákona č. 286/1924 Sb. z. a n. Služební a platové poměry těchto obvodních lékařů se řídí předpisy platnými do dne účinnosti tohoto nařízení.

§ 36. Nařízení toto provede ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě s ministrem financí a ministrem vnitra.

15.

**Zákon ze dne 30. června 1921,
č. 245 Sb. z. a n.,
o státních hranicích.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Veškeré záležitosti spojené s administrací, určíváním, vytýčením a omezníkováním, jakož i s revisí, udržováním a evidencí státních hranic soustřeďují se v době, po kterou se provádějí rozhraničovací ustanovení mezinárodních smluv, v ministerstvu veřejných prací, kterému náleží dohodnouti se ve všech otázkách týkajících se hranic se zúčastněnými ministerstvy.

Ukončení této doby bude stanoveno vládním nařízením.

Článek II.

§ 1. Vlastníci pozemků jsou povinni trpěti bez nároků na odškodné, by na těchto pozemcích byly postaveny státní hraniční mezníky, jakož i jiná značková opatření (sloupy, výtky atd.), jichž ku řádnému vytýčení a vyznačení státních hranic bude potřeba, dále, aby pozemků těchto používalo se jakýmkoliv způsobem k tomu, aby se umožnilo a zabezpečilo stanovení hranic a postavení hraničních mezníků a značek.

Rovněž povinni jsou bez nároků na jakékoli odškodné trpěti obchůzky státní hranice legitimovaný-

mi úředními osobami a dovoliti přístup, po případě příjezd na státní hranici a jakékoliv jiné použití pozemků za účelem provádění nutných osazovacích prací a oprav na hraničních meznících a značkách.

§ 2. Vlastníci hraničních pozemků jsou dále povinni na vyzvání československého komisaře mezinárodní komise pro stanovení hranic, a kdyby příslušná státní hranice touto komisí přezkoumávána nebyla, na vyzvání politického úřadu bezplatně postoupiti do vlastnictví státu soukromé mezníky na státní hranici se nacházející, pokud tyto byly uznány těmito orgány za způsobilé pro vyznačení státních hranic a pokud při použití jich k tomu účelu nebylo nutno je s dosavadního místa posunouti.

Mezníky ty nesmějí ani později bez svolení vlastníka pozemku s dosavadního místa býti jinam přesazeny.

§ 3. Tam, kde prochází státní hranice lesy, jsou vlastníci lesního pozemku povinni zpravidla bez nároku na náhradu vymýtití pruh lesa v šířce 1 m od hranic a odstraniti odtud veškeré pařezy, jakož i poražené kmeny a klestí ve lhůtě, kterou k tomu určí československý komisař mezinárodní komise pro stanovení hranic, a kdyby příslušná část hranice nebyla touto komisí přezkoumávána, ve lhůtě, kterou určí politický úřad.

Tento pruh podél státních hranic povinni jsou vlastníci bez nároku na náhradu udržovati trvale vymýcený a v takovém stavu, aby od každého hraničního kamene bylo viděti k oběma sousedním hraničním kamenům.

Táž povinnost ukládá se i vlastníkům pozemků nezalesněných, pokud by na nich ve vzdálenosti 1 m od státních hranic nalézaly se stromy nebo keře.

K příkazu příslušných orgánů jest povinen k úkonům nařízeným v tomto řu za vlastníka každý, kdo drží neb spravuje pohraniční pozemky.

§ 4. Vlastníci pozemků povinni jsou napříště ponechati pruh v šíři 1 m podél státních hranic nezastavěný a nesmějí v něm zřizovati příkopů, zdí, ohrad a vůbec žádných zařízení, kterými by obchůzka hranice byla ztížena neb znemožněna.

Ustanovení toto netýká se budov a zařízení, v době vydání tohoto zákona již existujících, jakož i těch budov a zařízení na pozemcích železnic veřejné dopravy sloužících, jež budoucné — předpokládajíc povolení ministerstva železnic v dohodě s ministerstvem veřejných prací — budou prováděny.

§ 5. Pokud státní hranice sleduje tok vody veřejné neb soukromé, po případě vody ve veřejné neb soukromé dispozici jsoucí, ať již tím způsobem, že střed toku nebo některý břeh tvoří hranici státní, povinni jsou vlastníci břehů, jakož i pozemků přilehlých bez nároků na jakékoliv odškodné trpěti, aby na jejich pozemcích postaveny byly hraniční mezníky, po případě i jiná značková opatření a zařízení, jichž jest ku přesnému stanovení a vytyčení státních hranic potřeba, jakož i by používalo se pozemků jejich jakýmkoliv způsobem při stavbě a opravě hraničních mezníků, značkových kamenů a zařízení, dále k obchůzkám hranice legitimovanými úředními osobami.

§ 6. Vlastníci břehů vod soukromých i veřejných, po případě v soukromé neb veřejné dispozici jsoucích, pokud tvoří tyto vody státní hranici, povinni jsou kromě případů hrozícího nebezpečí zdržeti se všeho, čím by povaha, poloha, tvar neb směr břehů a řečiště vod těchto mohly býti změněny.

Stejně obmezení stihá i vlastníky a uživatele těchto vod a majitele práv vodních k těmto vodám.

§ 7. Vlastníci břehů vod soukromých neb veřejných, po případě v soukromé neb veřejné dispozici jsoucích, pokud tvoří tyto vody státní hranici, jakož i vlastníci pozemků sousedních, povinni jsou zpravidla bez nároků na náhradu vymýtiti potřebný pruh

porostu v rozsahu až do šíře 2 m v době a směru, které určí československý komisař mezinárodní komise pro stanovení hranic, po případě politický úřad, při němž jest přihlížeti k tomu, aby vvkácením porostu nebvlia ohrožena pevnost a stálost břehů. dále jsou povinni ve zmíněném stavu břehů a sousední pozemky udržovati a nezřizovati na nich ničeho ani budoucně, čím by obchůzka vod těch úředními osobami byla ztížena nebo znemožněna.

K příkazu příslušných orgánů jest novinen k úkonům nařízeným v tomto řu za vlastníka každý, kdo drží neb spravuje břehy pohraničních vod, po případě pozemky sousední.

§ 8. Jakékoliv změny dosavadních břehů vod soukromých neb veřejných, po případě v soukromé neb veřejné dispozici jsoucích, jež tvoří státní hranici, jakož i nová díla vodní, dále změny dosavadních vodních děl na těchto vodách a každé nové využití vod těchto, které by mohlo míti za následek změnu dosavadních břehů, podléhájí po dobu v řl. I. uvedenou schválení ministerstva veřejných prací.

Pokud k opatřením těm potřeba jest též povolení vodoprávního, nesmí je úřad vodoprávní vydati dříve, než bude prokázáno, že uděleno bylo schválení ministerstvem veřejných prací dle odstavce 1.

§ 9. Kdo drží neb spravuje pozemky ležící podél státních hranic, po případě podél břehů vod, jež tvoří státní hranici, novinen jest ihned, jakmile o tom zví, hlásiti starostovi obce každé narušení, zničení, odstranění neb přenesení hraničních mezníků, jakož i jiných značkových kamenů a zařízení sloužících ke stanovení státní hranice, po případě i jiné skutečnosti, nimiž by zřejmost hranic byla porušena neb ohrožena.

§ 10. Pro železnice, sloužící veřejné dopravě, jež hranice státní protínají neb s ní se dotýkají, platí obdobně předpisy tohoto zákona, při jejich provádění

však dlužno šetřiti dosavadních stavebních a policejních předpisů, platných pro železnice.

§ 11. Každé nesplnění povinností v §§ 3, 4, 6, 7, 9 tohoto zákona stanovených trestají, pokud nejde o trestný čin přísněji stíhaný, politické úřady, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi administrativní policejní vrchnosti první stolice, a to peněžitou pokutou od 100 Kč do 10.000 Kč nebo vězením do 3 měsíců. Při nedobytnosti pokuty nastupuje místo ní vězení nejvýše 3 měsíce trvající.

§ 12. Kdykoliv předpisy tohoto zákona nějakým konáním neb opominutím byly přestoupeny, může státní správa — bez ohledu na případné potrestání — sama na útraty provinilcovy dáti vykonati všechna opatření těmito předpisy jemu uložená, po případě dáti uvésti vše ve stav těmito předpisy odpovídající a vzniklé tím náklady vymáhati na zavázaném politickou exekucí.

Článek III.

Zákon tento nedotýká se mezinárodních smluv uzavřených před 1. srpnem 1914.

Článek IV.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Článek V.

Vládním nařízením buďtež stanoveny případy, kdy výjimečně podle §§ 3 a 7 má se poskytnouti náhrada.

Článek VI.

Provedením zákona v době v článku I. určené pověřuje se ministr veřejných prací v dohodě s ministrem věcí zahraničních, ministrem vnitra, ministrem financí a ministrem zemědělství; po uplynutí doby této pak ministr vnitra v dohodě s ostatními ministry právě uvedenými.

Zákon ze dne 30. června 1921,

č. 254 Sb. z. a n.

o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Kdo úmyslně a neoprávněně přemístí, odstraní, zničí nebo neznatelným učiní mezník, značkový kámen neb jiné zařízení určené k přesnému stanovení hranic státu a vedení jich v patrnosti, jakož i ten, kdo úmyslně a bez předchozího schválení příslušného úřadu (§§ 6 až 8 zákona o státních hranicích) změní povahu, tvar, polohu nebo směr břehu a řečiště vod, jež tvoří hranici státu, dopouští se, nejde-li o čin přísněji stíhaný, přečinu a potrestán budiž tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

§ 2. Kdo činu v §u 1 uvedeného dopustí se z nebalosti, je vinen přestupkem a potrestán budiž vězením od tří dnů do tří měsíců.

§ 3. Přestupku se dopouští a vězením od jednoho týdne do šesti měsíců potrestán budiž ten, kdo úmyslně a neoprávněně poškodí neb jiným způsobem poruší znaky v §u 1 uvedené, aniž se tím dotkne patrnosti hranice.

§ 4. Pachatel budiž potrestán za přestupek peněžitým trestem od jednoho sta do deseti tisíc Kč, jestliže čin v §u 3 uvedený spáchal z nebalosti.

§ 5. Pro přestupek budiž potrestán:

1. Vězením od jednoho týdne do čtyř měsíců, kdo úmyslně a neoprávněně přemístí, odstraní, zničí nebo neznatelným učiní:

a) hraniční znak zemský, municipální, obecní (katastrální),

b) triangulační výtku neb zajištěný triangulační kámen a značku tak, že učiní je nepotřebnými pro zeměměřičské účely;

2. vézením od tří dnů do tří měsíců, kdo úmyslně a neoprávněně poškodí neb jiným způsobem poruší;

a) hraniční znak zemský, municipální, obecní (katastrální) takovým způsobem, že patrnost hranice uebyla dotčena,

b) triangulační výtku nebo zajištěný triangulační kámen a značkou tak, že lze jich ještě použití.

§ 6. Pachatel budiž pro přestupek potrestán peněžitým trestem od padesáti do pěti tisíc korun, jestliže spáchal činy v §u 5 uvedené z nedbalosti.

§ 7. Článek zákonný XLI. z roku 1891 se zrušuje.

§ 8. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provede jej ministr spravedlnosti a ministr národní obrany.

16.

**Zákon ze dne 24. června 1921,
č. 255 Sb. z. a n.,
kterým se zavádí 24hodinové počítání času.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Pro službu vojenskou a pro podniky sloužící veřejné dopravě (železnice, paroplavbu, poštu, telegrafy, telefony a pod.) zavádí se počínaje dnem 1. června 1921 24 hodinové počítání času tím způsobem, že hodiny počítají se od půlnoci k půlnoci.

§ 2. Vláda se zmocňuje zavéstí nařízením toto počítání času i v ostatních oborech života ve státě.

§ 3. Zákon tento stává se ihned účinným a provedou jej všichni členové vlády.

17.

**Zákon ze dne 13. března 1919,
č. 139 Sb. z. a n.,**

(ve znění zákona z 20. pros. 1921, č. 500 sb. z. a n.),
jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení.

Na základě usnesení Národního shromáždění se nařizuje:

§ 1. K veřejnému vyhlášení nově vydávaných právních ustanovení v československém státě jest určena »Sbírka zákonů a nařízení státu československého«.

§ 2. Do Sbírky zákonů a nařízení se zařadují:

- a) zákony,
- b) státní smlouvy,
- c) nařízení, vydávaná ústředními úřady státními, pokud obsahují obecně závazná pravidla právní nebo pokud takovéto jejich vyhlášení zákon nařizuje,
- d) nařízení zemských úřadů za stejných podmínek.

Zařadění do Sbírky nevyklučuje jinakého ještě vyhlášení (v úředních listech, veřejnými vývěskami a pod.), které se snad ze zvláštních důvodů doporučuje.

§ 3. Sbírka zákonů a nařízení vychází v jazyku státním, oficiálním t. j. československém (§ 1 zákona ze dne 29. února 1920, č. 122 sb. z. a n.).

Právní ustanovení vyhlášená ve Sbírce zákonů a nařízení ve znění českém uveřejňují se ve znění slovenském v Úředních Novinách; právní ustanovení vyhlášená ve Sbírce zákonů a nařízení ve znění slovenském uveřejňují se ve znění českém v Úředním listě Československé republiky. Avšak pouze znění české

nebo slovenské uveřejněné ve Sbírce (odst. 1) jest původní.

Sbírka vychází také, pokud možno současně s původním zněním, v úředním překladu německém, polském, maďarském a v úředním překladu do onoho jazyka, který ustanoví sněm Podkarpatské Rusi podle § 6 zákona ze dne 29. února 1920, č. 122 Sb. z. a n.

Sbírka vydává se v postupně číslovaných částkách, z nichž každá obsahuje v čele označení dne, kdy bylo rozesláno původní její znění; tento den platí za den vyhlášení.

Jednotlivé vyhlášky ve Sbírce se opatřují běžnými čísly, jejichž řada se uzavírá koncem každého kalendářního roku.

§ 4. Pokud v zákoně nebo nařízení není nic jiného stanoveno, počíná se jeho účinnost 30 dnů po vyhlášení (§ 3, odst. 2.) a vztahuje se na celé území státu československého.

§ 5. Redakce Sbírky zákonů a nařízení přísluší ministerstvu vnitra, které opatřuje samo zařadění veškerých vyhlášek, pro Sbírku určených, a přijímá k tomu konci jejich text od zúčastněných ostatních ministerstev. Jemu náleží také vydati podrobnější ustanovení o dodávání Sbírky úřadům státním a jiným, o podmínkách odběru, jakož i o tom, kde Sbírka zákonů a nařízení má býti vyložena k veřejnému nahlednutí.

Zásilky »Sbírky zákonů a nařízení státu československého« jsou prosty poštovního.

Obce jsou povinny opatřiti si za cenu, ministerstvem stanovena, aspoň jeden výtisk Sbírky.

§ 6. Zákon tento nabude účinnosti dnem vyhlášení. Zároveň pozbývá platnosti zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 1. Sb. z. a nař. st. českoslov.

§ 7. Provéstí tento zákon náleží ministerstvu vnitra.

18.

**Vyhláška vlády republiky Československé ze dne
30. prosince 1919
o úředních listech Československého státu.**

§ 1.

§ 2. Ode dne 1. ledna 1920 bude vycházeti jako úřední list »Úřední list Československé republiky« (»Amtsblatt der Czechoslovakischen Republik«).

§ 3. Veškerá oznámení, která byla předepsána pro »Pražské Noviny« nebo »Prager Zeitung«, budou i na přístě vyhlášována v tomto novém úředním listě.

§ 4. Blíže předpisy o přijímání oznámení do nového úředního listu vydají se způsobem administrativním.

§ 5. Vedle uveřejnění v úředním listě Československé republiky dějí se vyhlášky v úředním listě pro Slovensko »Úradné Noviny«, jakož i v úředním listě civilní správy Podkarpatské Rusi dle předpisů dosavadních.

19.

**Zákon ze dne 14. dubna 1920,
č. 266 Sb. z. a n.,
o názvech měst, obcí, osad a ulic, jakož i označování obcí místními tabulkami a číslování domů.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

O názvech měst, obcí a osad.

§ 1. Pro každé město, obec a osadu (část osady) ustanoví se úřední jméno.

Toto jméno, jakož i pozdější změny jeho ustanovuje ministr vnitra, vyslechnuv odborný poradní sbor a přihlédaje k zájmům veřejným.

Jud. k §1.

¹⁾ Jednotlivý občan není legitimován ke stížnosti na nejvyšší správní soud do změny názvu obce. (Nález ze dne 22. I. 1923, č. 4557.)

²⁾ Obec nemá právní, před nejvyšším správním soudem

stíhatelný nárok na určitý název po rozumu zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 266 Sb. z. a n. ani na to, aby názvu příslušným úřadem uznaného nebylo užíváno. (Nález ze dne 4. května 1923 č. 7629/23.)

§ 2. Odborným poradním sborem, uvedeným v § 1, je »Stálá komise pro stanovení úředních názvů míst v republice Československé«, zřízená při ministerstvu vnitra, již předsedá ministr vnitra, nebo zástupce jím stanovený.

§ 3. Úřední názvy míst vedou se v patrnosti ve zvláštní matrice při ministerstvu vnitra, jež na zákla-

dě matriky vydá tiskem a uvede ve všeobecnou známou úřední seznam míst v republice Československé.

Dokud není povolena změna, jest název, zapsaný v matrice, názvem úředním.

§ 4. Úředních názvů v matrice zapsaných musí být užíváno všemi soudy, státními a veřejnými úřady, orgány, ústavy a podniky, jakož i ve styku s nimi.

§ 5. Ministr vnitra vyhláší počátkem každého roku ve sbírce zákonův a nařízení změny úředních názvů povolené v uplynulém roce.

Kromě toho jest každou povolenou změnu ihned vyhlásiti v »Úředním listě Československé republiky« a vedle toho v příslušném úředním listě ve smyslu § 5 vyhlášky vlády republiky Československé ze dne 30. prosince 1919, č. 4 Sb. z. a n. pro rok 1920.

§ 6. Ministr vnitra se zároveň zmocňuje, aby, vyslechna poradní sbor uvedený v § 2, prováděl revidisi názvosloví měst, obcí a osad v Československé republice.

Oddíl II.

O pojmenování ulic a veřejných míst.

§ 7. Dosavadní pojmenování ulic a veřejných míst, jež nelze uvésti v soulad s historií a vnějšími vztahy národa československého, zejména taková, jež připomínají osoby, které projevily nepřátelské smýšlení proti československému národu nebo národům sdruženým, nebo připomínají události rázu protistátního, nejsou dovolena.

Obce jsou povinny do jednoho měsíce ode dne, kdy tento zákon nabude účinnosti, odstraniti závažné pojmenování, zevní označení beze stopy zahladiti a oznámiti nový název nadřízenému úřadu politickému.

Pozn. k § 7.

Otázka, zdali pojmenování »Bismarkova ulice« lze uvésti v soulad s historií a vnějšími

vztahy národa československého, jest otázkou skutkovou a nikoli právní. (Boh. 788/21.)

§ 8. Sezná-li tento úřad, že pojmenování odporující ustanovením § 7, nebylo včas odstraněno, uloží obci z úřední moci, vyslechna jejího zástupce a vyšetře skutečnosti uvedené v § 7, aby v přiměřené lhůtě, počítané ode dne, kdy příkaz se stane pravoplatným, pojmenování dosavadní odstranila a novým nahradila, a nápisy s pojmenováním dosavadním beze stopy zahladila.

§ 9. Prošla-li lhůta podle § 8 marně, nebo potvrdil-li úřad II. stolice usnesení úřadu stolice I., ustanoví úřad, uvedený v § 7, sám nový název a dá na náklad obce označení dosavadní odstraniti a novým nahraditi.

Kromě toho může býti trestán starosta liknavé obce nadřízeným politickým úřadem pokutou do 500 Kč.

Náklady vzniklé podle odst. 1. lze na základě pravoplatného příkazu, uvedeného v § 8, odst. 1., a seznamu útrat, úředně potvrzeného, vymáhati soudní nebo správní exekucí.

§ 10. -Pokud jde o pojmenování ulic v budoucnosti, usnáší se o něm zastupitelstvo obecní. Toto usnesení jest do osmi dnů předložiti nadřízenému úřadu politickému, který jest povinen zakázat, aby se usnesení neprovádělo, odporuje-li ustanovením § 7.

Nedojde-li do osmi týdnů zákaz, lze usnesení provésti.

Zastupitelstvo obecní je povinno do osmi týdnů ode dne, kdy zákaz se stane pravoplatným, usnésti se na novém pojmenování (§ 9).

Pozn. k § 10:

Časové omezení inhibičního práva politického úřadu dle § 10 odst. 2. zák. 266/20 platí jenom tehdy, usneslo-li se obecní zastupitelstvo o ne-

zákonném pojmenování ulic, nikoli také tehdy, usneslo-li se o jinakém jich označení, jež zákonu odporuje (na př. číslicemi). (Boh. 2230/23.)

Oddíl III.

O označování měst, obcí a osad místními tabulkami a číslování domů.

§ 11. Při vchodech do obce [osady] a při východech z nich jest obec povinna na svůj náklad umístiti na přiměřeném místě tabulku (místní) a pečovat o to, aby byla stále čitelná.

Tato tabulka obsahujž úřední jméno obce (osady), příslušného politického okresu a župy a při místech ležících v pohraničním celním okresu, i jméno tohoto okresu.

O vnější úpravě těchto tabulek vydáno bude nařízení, jehož ustanovením dlužno přizpůsobit též dosavadní tabulky.

Pozn. k § 11.
Zákona 266/20 vyhovuje jenom takové označení ulic a veřejných míst, která obsahují slovně jich pojmenování. Označení číslicemi zákonu tomu neodpovídá. (Boh. 2230/23.)

§ 12. Všechny budovy určené k obývání, pokud číslování jejich není již provedeno, musí být opatřeny číslem. To platí též o domech stojících o samotě, chýších v lese a horách, jakož i takových budovách, které nejsou trvale obývány. Vedlejší budovy obytných stavení neoznačují se zvláštními čísly a patří k číslu budovy hlavní.

Výmaz čísla může se státi jen se svolením nadřízeného politického úřadu.

§ 13. K číslování užívá se číslic arabských; užívati zlomků není dovoleno.

§ 14. Číslo umístí se na straně domu, kde je hlavní vchod, a to, pokud možno, nad ním, a budíž pečováno o to, aby bylo vždy čitelné.

§ 15. Každý nově vystavený dům obytný, i když je vsunut mezi domy již číslované, obdrží číslo, které následuje za posledním už existujícím číslem v místě;

v městech pak a v místech, kde číslování se děje podle ulic nebo náměstí nebo části obce, číslo, které následuje za posledním číslem v téže ulici, nebo na témž náměstí nebo v téže části obce.

Je-li však novostavba vsunuta mezi řadu domů již vystavených, a je-li pro ni číslo vyhrazeno, nebo je-li některé číslo uvolněno, obdrží toto číslo.

§ 16. Spojí-li se dva nebo několik domů stavbou v dům jediný, musí tento dům míti všechna čísla dřívějších domů samostatných až do té doby, kdy provedeno bude v místě, nebo v ulici nebo na náměstí nové číslování, neb až se nějakou novostavbou nebo jinými stavebními změnami naskytne vhodná příležitost přidělit uvolněné číslo budově jiné.

§ 17. Nastane-li nutnost nového očíslování celého místa, čísluje se počínajíc číslem jedna postupně vhodným způsobem podle polohy domů tak, až všechny domy, náležející k téže obci, jsou očíslovány. V částích obce a předměstích, která mají vlastní jméno, může být číslování provedeno odděleně.

V městech a v rozsáhlejších obcích může býti vedle toho číslováno podle ulic a náměstí.

§ 18. Očíslování domu, který nebyl dosud číslem opatřen, může se státi jen podle usnesení obecní rady, jež nutno do 8 dnů oznámiti nadřízenému politickému úřadu; změnu v číslování jednotlivých domů nebo celých míst, obecních částí atd. povoluje jen ze zvláštních důvodů nadřízený úřad politický.

Ve všech těchto případech (§ 15—18) budiž postupováno v dohodě s příslušnou berní správou, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi s finančním ředitelstvím, jakož i s úřady spravujícími knihy pozemkové.

Pozn. k § 18.
Obec nemá nároku na to, aby pol. úřad povolil změnu v číslování domů ve smyslu § 18 zák. 266/20. (Boh. 2218/23.)

Obecní zřízení

§ 19. Náklady číslování, jakož i udržování čísla čitelným hradí majitel domu.

Obec může učiniti vhodná opatření k jednotnému provedení způsobu číslování.

§ 20. Starostové obcí jsou odpovědní za zachování pravidel §§ 11—19 a mají na ně dozor. Opomenul-li majitel domu přes to, že mu tak bylo nařízeno, dům očíslovati, číslo obnoviti nebo změniti, zařídí čeho třeba starosta obce na útraty majitele domu.

Od díl IV.

Závěrečná ustanovení.

§ 21. Soukromé označování obcí, osad při vchodech (§ 11), ulic a veřejných míst vůbec není dovoleno. Obec nebo nadřízený úřad politický jsou oprávněny a povinny odstraniti taková soukromá označení na náklad a nebezpečí vlastníka domu nebo pozemku.

§ 22. Užívání jazyků při provádění tohoto zákona upraví se nařízením.

§ 23. Kde tento zákon mluví o politických úřadech, rozumějí se tím na Slovensku a v Podkarpatské Rusi administrativní vrchnosti, kde jde o výkon pravomoci trestní, administrativní policejní vrchnosti.

§ 24. Uh. zákon čl. IV. z r. 1898, jakož i všechna zákonná ustanovení a pravidla odporující tomuto zákonu, se zrušují.

§ 25. Zákon tento nabývá účinnosti zároveň se zákonem o sčítání lidu. Provedení jeho ukládá se ministertvu vnitra.

Pozn. k § 25.

Ustanovení zákona 266/20 jest v řízení správním použiti i v případech, které v do-

bě, kdy zákon tento účinností nabyl, byly projednávány v pořadí instančním. (Boh. 788/21.)

Zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 267 Sb. z. a n., o odstranění nevhodných názvů.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Označovati veřejně (pro veřejnost) jakékoliv sbory, právnické osoby, společnosti, veřejně přístupné místnosti, závody, ústavy, výrobky a pod. názvy, jež upomínají na státoprávní poměry země Československé republiky před 28. říjnem 1918, nebo odporují směru a duchu zahraničních vztahů republiky Československé, nebo připomínají osoby, které jakýmkoli způsobem projevily nepřátelské smýšlení proti československému národu nebo národům sdruženým nebo připomínají události rázu protistátního, není dovoleno; rovněž nejsou dovoleny názvy, kterými se zneužívá označení »československý« nebo jmen osob o československý národ neb o sdružené státy zasloužilých, nevhodným anebo s účelem jejich se nesrovnávajícím pojmenováním osob a předmětů shora naznačených.

Pozn. k § 1.

I. Nápis na pamětní desce, v němž se uvádí, že stavba provedena byla za panování císaře Frant. Josefa I., není názvem ve smyslu § 1 zák. z 14. dubna 1920 č. 267 sb. z. a n. II. Starosta obce, kterému bylo uloženo odstraniti tento nápis v budově obci náležející, jest legitimován ke stížnosti ve vlastním jméně. (Nález ze dne 27. června 1922 č. 9115. Boh. 1452/22.)

2. Příkaz úřadu, odstraniti název hotelu »Kaiserhof« podle § 1 zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 267 sb. z. a n., ne-

ní nezákonným. (Nález ze dne 24. března 1925 č. 5866/25.)

3. Není nepřipustno, jestliže majitel hotelu po odstranění nevhodného názvu »Kaiserpark« označí svůj podnik názvem »Geysirpark« (zákon č. 257/20). (Nález ze dne 15. října 1925 č. 19057/25.)

4. Název »Gräfin Emma Czernin Bezirkskrankenhaus« neupomíná na »státoprávní poměry země ČSR. před 28. říjnem 1918«, a nelze ho proto z tohoto důvodu uznati za závadný ve smyslu § 1 zák.

č. 267/1920 Sb. (Nález ze dne 5. října 1927 č. 20.141.)

5. V základě zákona č. 267/1920 zakázati lze i název soukromého domu na zevnější straně jeho přípevněný, je-li ve smyslu §u 1 cit. zákona závadný. (Nález ze dne 17. září 1925 č. 17036/25.)

6. Místnost radniční, určená výhradně pro zasedání komisi obecních (§ 8 zák. ze 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n.), není veřejným místem ve smyslu §u 26 zákona na ochranu republiky č. 50/1923 sb. z. a n. (Nález ze dne 20. května 1924 č. 8743.)

§ 2. Zástupcové právnických osob, vlastníci, majitelé nebo podnikatelé takových místností, závodů atd., jsou povinni do jednoho měsíce ode dne, kdy tento zákon nabude účinnosti, závadné názvy a označení odstranit a beze stopy zahladit a kde toho je podle platných ustanovení potřebí, také v úředních záznamech a spisech je dáti vymazati, pokud se týče příslušnému úřadu oznámiti nový název anebo označení.

§ 3. Zjistí-li příslušný úřad (správní, živnostenský, soud a pod.), že některé označení nebo název, odporující ustanovení § 1, nebylo včas odstraněno nebo zaměněno, uloží povinnému z úřední moci, vyšetře skutečnosti (§ 1) a vyslechna stranu nebo jejího zástupce, by v přiměřené lhůtě, počítajíc ode dne, kdy příkaz se stane pravoplatným, dal označení neb název podle § 2 odstraniti a novým nahraditi. Při tom upozorní ho na následky dále uvedené a udá, jakým způsobem a kde má býti název odstraněn.

§ 4. Prošla-li lhůta podle § 3 marně, nebo potvrdil-li úřad II. stolice usnesení úřadu stolice I.,

7. Není nezákonné, nařídí-li úřad na základě § 26 zákona na ochranu republiky, aby byl odklizen podstavec a urřizováni pomníkú, s něhož socha byla již dříve sejmuta. (Nález ze dne 8. dubna 1925 č. 7112/25.)

8. Ve věcech odstranění nedovolených pomníkú (§ 26 zákona z 19. března 1923 č. 50 Sb. z. a n.) na území Slovenském není rozhodnutí župního úřadu konečným. (Nález ze dne 11. ledna 1927 č. 143/27.)

ustanoví úřad sám nový název a dá označení dosavadní na náklady povinného odstranit a novým nahraditi. Ku provedení úředního příkazu podle § 3 může však býti užito také správní nebo soudní exekuce, nebo jiných donucovacích prostředků dovoletých podle způsobu řízení.

Kromě toho dopouští se, kdo neuposlechne rozkazu, jemu podle § 3 daného, přestupku, který stihá politický úřad I. stolice (státní bezpečnostní úřad) pokoutou do Kč 10.000, při nedobytnosti vězením (uzavřením) do 3 měsíců.

Náklady, povstalé podle § 4, lze na základě pravoplatného příkazu naznačeného v § 3 a seznamu útrat, úředně potvrzeného, vymáhati soudní nebo správní exekucí.

§ 5. Kdo se pokusí znovu zavésti nebo zevně patrným učiniti odstraněný název, anebo místo něho zavádí vědomě označení, odporující ustanovení § 1, dopouští se, pokud nejde o čin, podléhající přísnějším pravidlům trestního zákona, přestupku, který stihá politický úřad I. stolice (státní bezpečnostní úřad) vězením do 3 měsíců.

§ 6. Pokud mluví tento zákon o politických úřadech, rozumí se tím na Slovensku a v Podkarpatské Rusi administrativní vrchnosti, tam kde o výkon pravomoci trestní, administrativní policejní vrchnosti.

§ 7. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení; jeho provedením pověřuje se ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Nariadení vlády republiky Československé ze dne 25. srpna 1921, č. 324 Sb. z. a n., jimž provádí se zákon ze dne 14. dubna 1920, číslo 266 Sb. z. a n., o názvech měst, obcí, osad a ulic, jakož i označování obcí místními tabulkami a číslování domů.

Na základě zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 266 Sb. z. a n., nařizuje se toto:

Oddíl I.

O názvech měst, obcí a osad.

Článek 1.

Pro každé město, obec a osadu (část osady) ustanoví ministr vnitra úřední jméno, které si vytvořil jazyk československý.

Článek 2.

Pro města, obce a osady, v nichž podle posledního sčítání lidu obývá alespoň 20% státních občanů téhož, avšak jiného jazyka než československého, a pro sídla soudu a úřadů republiky, jejich působnost vztahuje se na soudní okres, v němž podle posledního sčítání lidu obývá takováto (alespoň 20 procentní) národní menšina, jakož i u měst, obcí a osad, pro něž jazyk československý nevytvořil si zvláštního názvu, může ministr vnitra ustanoviti za úřední název také onen, který vytvořil jazyk národní menšiny, jestliže lze zjistiti takový původní historický ověřený název v jazyce národní menšiny a jestliže důvody administrativní neb jiné důležité důvody nejsou tomu na překážku.

Za historicky původní názvy v jazyce menšiny zpravidla nelze považovati pouhé přízpůsobení če-

skoslovenských místních názvů pravopisem nebo koncovkami jazyku národní menšiny, ani také umělé pozdější překlady a novotvary.

Článek 3.

Úředních názvů musí býti užíváno všemi soudy, státními a veřejnými úřady, orgány, ústavy a podniky, jakož i ve styku s nimi (§ 4 zák.).

Byl-li změněn dosavadní úřední název města neb obce, provede soud nebo příslušný úřad tuto změnu z úřední povinnosti ve veřejných knihách a záznamech.

Je-li pro některé město, obec nebo osadu (nebo část osady) ustanoven za úřední název též název, který vytvořil jazyk národní menšiny, jsou osady, státní a veřejné úřady, orgány, ústavy a podniky, jakož i strany ve styku s nimi povinny užití úředního názvu v tom jazyku, v němž sepsán jest ostatní text.

Jestliže soudy, státní a veřejné úřady, orgány, ústavy a podniky činí nějaké sdělení pro cizinu jiným jazykem než státním, povinny jsou označiti obce a osady v Československé republice ležící úředním názvem československým. Činí-li sdělení v jazyce národní menšiny a je-li pro obec ustanoven úřední název v jazyce této menšiny, užijtež vedle československého úředního názvu úředního názvu menšiny.

Článek 4.

Jestliže strana v podání užije jiného názvu, než kterého byla podle předchozích ustanovení povinna užití, budiž jí podání vráceno k opravě této formální vady, na přiměřenou dobu, a to bez prodlení. Bude-li pak v určené lhůtě opět podáno se správnými názvy, zachovají se účinky prvního podání, jako by bylo řádně učiněno.

To platí též o návrzích v knihovních věcech. Zde musí opravené podání býti učiněno ve třech dnech po doručení k opravě; do této lhůty nepočítá se doprava na poště. Pokud jde o označení vloček, platí dále předpis § 85 knih. zák.

Nezachová-li se lhůta určená podle odst. 1. nebo lhůta třídní podle odst. 2. nebude k prvnímu podání hleděno, nýbrž bude jako nepřipustné odmítnuto.

Ustanovení odst. 1. tohoto článku neplatí při podáních učiněných jediné ve veřejném zájmu.

Oddíl II.

O pojmenování ulic a veřejných míst.

Článek 5.

O tom, v jakém jazyku mají být pojmenovány ulice a veřejná místa, usnáší se s výhradou toho, co jest ustanoveno v odstavci následujícím, obecní zastupitelstvo.

Usnese-li se obecní zastupitelstvo na pojmenování v jazyce jiném než československém, jest vedle toho v jazyce státním, a to na prvním místě vždy označiti ulice a veřejná místa v obcích, v nichž podle posledního sčítání lidu obývá alespoň 20% státních příslušníků jazyka československého, jakož i v obcích, jež jsou sídlem soudů a úřadů politické správy, jejichž působnost vztahuje se na soudní okres, v němž podle posledního sčítání lidu obývá alespoň 20% státních občanů jazyka československého a v místech lázeňských.

Učiní-li obecní zastupitelstvo usnesení přičicí se předpisům tohoto článku, má dohlédací úřad správy státní právo i povinnost výkon usnesení takového zastaviti, a jestliže by obec opomenula učiniti opatření jí náležející, má tento úřad zjednatí pomoc na náklad obce.

Pozn. k čl. 5.

1. Ustanovení čl. V. vl. nař. 324/21 vztahuje se nejen na názvy ulic usnesené po 6. září 1921, nýbrž i na názvy, které tu jsou z doby dřívější. (Boh. 2816/23, 2790/23 a 2435/23.)

2. Politický úřad je oprávněn v obcích uvedených v čl. 5 odst. 2. vl. nař. 324/21 provésti označení ulic v jazyce státním, neplní-li obec sama povinnost ji v tomto směru uloženou, aniž by byl nucen vyčkati, až obecní zastupitelstvo o názvech ulic v státním jazyce se usnese. (Boh. 2816/23 a 2435/23.)

3. Předpisu čl. 5. vlád. nař. z 25. srpna 1921 č. 324 sb. z. a n., jímž se přikazuje označiti ulice s veř. místa také v jazyce státním a to na mí-

stě prvním, v obcích >jež jsou sídlem soudů a úřadů politické správy, jsou podrobeny všechny obce, které jsou sídlem buďto soudu nebo úřadu politické správy, jichž působnost se vztahuje na soudní okres s menšíou alespoň 20 procent státních občanů jazyka československého. (Nález ze dne 3. ledna 1924 č. 22455/23.)

4. Obec spadající pod ustanovení čl. 5/2 vlád. nařízení č. 324/1921 je povinna vyhověti předpisu tohoto ustanovení ohledně jazykové úpravy pojmenování a označení ulic i tenkrát, když byla její tabulky uliční dříve existovavší ještě před vydáním zákona č. 266/1920 snaty. (Nález ze dne 10. prosince 1924 č. 5065/24.)

Oddíl III.

O označení měst, obcí a osad místními tabulkami.

Článek 6.

Nápisy na místních tabulkách buďtež v jazyce státním, a usnesli se na tom obecní zastupitelstvo, také v jazyce jiném.

Článek 7.

Místní tabulky vyhotoviti jest z válcového železného plechu, který jest upevniti na železný rám.

Rozměry a vnější úprava těchto tabulek musí přesně odpovídati přiloženému vzoru.

Nahoře umístiti jest vlevo jméno župy, vpravo jméno politického okresu a v místech ležících v pohraničních pásmech také jméno pohraničního cel-

ního okresu; ve spodní polovici tabulky pak umístí jest nápis: »Místní obec« s názvem této obce a pod ní případně název osady.

Při tabulkách dvoj- a vícejazyčných nalézají se nápisy jinojazyčné pod nápisy československými, jak vidno z příloženého vzoru.

Všechny tyto nápisy jest provéstí barvou fermežovou, a to bílou na tmavomodrém pozadí. Okraj tabulky jest lemován červeným páskem.

Článek 8.

Místní tabulky upevní se v přiměřené výši na domy, ležící u silnic a cest nejbliže od hranice obecní.

V místech, kde v blízkosti obecních hranic není domu při silnici nebo cestě, na kterém tabulku bylo by lze umístiti, upevní se tabulka na silném kolu, který jest proti hnilobě náležitě zabezpečiti.

Článek 9.

Obce mají povinnost opatřiti vlastním nákladem místní tabule těmto předpisům vyhovující a na příslušných místech je upevniti.

Článek 10.

Nadřízené úřady politické dohlížejí na přesné zachovávání těchto ustanovení, a je-li třeba, zjednají odpomoc na náklad a nebezpečí obcí.

Článek 11.

Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedením jeho pověřuje se ministr vnitra.

Popis místních tabulek.

Tabulky pro označování měst, obcí a osad mají býti podle článku 7. vládního nařízení k zákonu ze

dne 14. dubna 1920, č. 266 Sb. z. a n., z válcového železného plechu, který jest upevniti na železný rám. Plech tento budiž 0.82 mm silný (č. 14) a rám železný měž rozměry 7.5×30 mm.

Přední stěnu jest opatřiti dobrým trojnásobným nátěrem fermežovým, zadní stěnu pak alespoň jednoduchým nátěrem fermežovým.

Velikost těchto tabulek s textem jen československým jest 61×81 cm, tabulek vícejazyčných 68×90 cm. Tvar tabulek jest eliptický. Celkové rozvržení jednotlivých nápisů, velikost a tvar písmen, jakož i tabulky jest provéstí podle těchto vzorů.

Všechny nápisy jest provéstí barvou bílou na tmavomodrém podkladě s červenou obrubou.

Tabulky bud'ťež upevněny na domy, ležící u silnic a cest nejbliže od hranice obecní. Kde není u cesty takového domu, na nějž by bylo možno tabuli upevniti, budiž plechová tabule přibita na tabuli dřevěnou, 26 mm silnou, která jest opatřena vzađu svlaky a upevněna čtyřmi šrouby dostatečně dlouhými ke sloupu, majícímu 15×18 cm v průřezu, ve výšce nejméně 2.50 m nad terénem. Tyto sloupy jest natřítí bíle, červeně a modře fermežovou barvou pruhovitě, při čemž šířka pruhu bílého a červeného jest 12 cm, modrého 6 cm, obdobně, jak jest tomu u žerdě státní vlajky.

Tabulky na zdích bud'ťež připevněny šesti šrouby dostatečně dlouhými do dřevěných špalíků, ve zdech dobře uklínovaných.

20.

**Nariadení vlády republiky Československé ze dne
8. srpna 1919,
číslo 481 Sb. z. a n.,
kterým se zavádějí všeobecné občanské legitimace.**

Na základě cis. nař. ze dne 9. února 1857, č. 31 ř. z., se nařizuje:

§ 1. Každý občan Československé republiky má právo žádati, by mu byla vydána všeobecná občanská legitimace, jež slouží mu ve státě za průkaz totožnosti ve všech případech, pokud nejsou pro tento průkaz předepsány podmínky přísnější.

Pozn. O průkazu o státním občanství viz vyhl. min. vnitřní 225/1926 shora při státním občanství.

§ 2. Legitimace zhotovená z tuhého papíru v kapesním formátě obsahujž kromě fotografie a vlastnoručního úředně ověřeného podpisu osoby, pro kterou legitimace jest vydána, potřebná úřední data o osobě této, jakož i označení a razítko úřadu, jenž ji vydal.

§ 3. Legitimace tyto vydává, zjistiťv totožnost osoby a potřebná data, politický úřad I. instance řádného bydliště žadatelova, tam, kde jsou zřízeny státní policejní úřady, přísluší vydávání legitimací těmto úřadům, pro Slovensko určí příslušné úřady ministr (s plnou mocí pro správu Slovenska) vnitřní.

§ 4. Legitimace tyto jsou úřední listiny, jichž padělení a zneužití se trestá podle trestního zákona.

Vydávají se stranám k ústní neb písemné žádosti za náhradu hotových výloh.

Legitimace jakož i písemné žádosti o ně jsou prosty kolků.

§ 5. Platnost legitimací není obmezena na určitou dobu; nová legitimace může býti kdykoliv vydána od úřadu řádného bydliště žadatelova, přičemž musí však býti stará legitimace vrácena.

Ztráta, již nutno dostatečně osvědčiti, budiž ihned hlášena témuž úřadu; tento úřad může též starou legitimaci opravit.

§ 6. Provedení nariadení toho ukládá se ministřovi vnitřní v dohodě se zúčastněnými ministřmi; ministr vnitřní určí vyhláškou, kdy nariadení toto nabývá účinnosti v jednotlivých obvodech státu.

Pozn. Podle vyhlášky min. vnitřní ze dne 23. dubna 1920, č. 338 Sb. z. a n. nabylo toto nariadení účinnosti v Čechách, na Moravě a ve Slezsku dnem 1. května 1920, a podle vyhlášky téhož min. ze dne 29. října 1921, č. 389 Sb. z. a n. na Slovensku a v Podkarpatské Rusi účinnosti dnem 3. listopadu 1921.

21.

**Zákon ze dne 22. července 1919,
č. 430 Sb. z. a n.,
o veřejných knihovnách obecních.**

Z usnesení Národního shromáždění se nařizuje:

§ 1. Na doplnění a prohloubení vzdělanosti všech vrstev obyvatelstva zřizovány bud'te politickými obcemi veřejné knihovny s četbou vzdělávací naučnou i zábavnou, která má skutečnou vnitřní hodnotu.

§ 2. V politických obcích s národnostními menšinami budiž zřízena i pro menšinu knihovna zvláštní nebo zvláštní oddělení knihovny všeobecné, když tyto mešiny vykazují aspoň 400 osob podle posledního sčítání lidu, pokud se týče, když v obcích těch je veřejná menšinová škola. Pro menšiny, nevyhovující těmto podmínkám, ale dosahující aspoň 10% všeho obyvatelstva, budiž zřízena vždy pro několik obcí knihovna společná, s poměrným příspěvkem každé zúčastněné obce. Blížší určí prováděcí nařízení. Nežřídí-li obec menšinovou knihovnu podle ustanovení tohoto zákona a prováděcího nařízení, jež k němu bude vydáno, může takovou knihovnu zříditi ministerstvo školství a národní osvěty samo na útraty obce.

§ 3. Úplně vybudovaná knihovna skládá se z půjčovny knih, čítárny časopisů a knihovny příruční.

§ 4. Nařízením bude stanoven minimální program, který v obcích, kde jest aspoň obecná škola,

má býti proveden nejdéle do jednoho roku, pokud však takováto obec nedosahuje počtu 400 obyvatelů, do dvou let od doby, kdy tento zákon vejde v platnost. Stejně bude stanovena lhůta, do které jest provésti minimální program v ostatních obcích.

§ 5. Náklad na zřízení a udržování veřejné knihovny hradí politická obec jako řádné vydání obecní. Roční částka, jakou obec má věnovati tomuto účelu, bude určena nařízením. Při tom však jest zachovati zásadu, že náklad jest určován počtem obyvatelstva (příslušníků národnostní menšiny) a to ročně 30 h až 1 K za každého obyvatele (příslušníka národnostní menšiny).

§ 6. Působí-li v obci, ve které má býti zřízena obecní veřejná knihovna, již nějaká knihovna, vyhovující ustanovení § 1, může tato knihovna bud'to

a) převzata býti obcí, nebo

b) zůstati dosavadnímu vlastníkovi, jemuž se dostane každého roku od obce subvence ve výši závazného obecního nákladu knihovního. Prováděcí nařízení ustanoví, jak bude tato subvence rozvržena na výlohy správní a na zakoupení nových knih, a upraví otázku vlastnictví, nově zakoupených knih i jiného inventáře. V obou případech jest pak taková knihovna podrobena ustanovením tohoto zákona, zejména též co do správy.

§ 7. Knihovnu řídí knihovní rada 4—8 členná, jak blíže určí nařízení; polovinu členů ustanovuje obecní zastupitelstvo z voličů obecních; k nim přistupuje jednatel místní komise osvětové a zbytek přiberou tito členové kooptací z pravidelných vypůjčova-
vatelů posledního období. Pokud veřejná knihovna v místě dosud nepůsobila a nebylo tudíž vypůjčova-
telů, dlužno kooptované členy vybrati z místních osvětových pracovníků. Funkce členů knihovní rady jsou neplacené a trvají dva roky. Odpadne-li některý

z členů knihovny rady, budiž na zbytek funkčního období ustanoven člen nový stejným způsobem, jakým došlo k členství uprázdněnému. Pro knihovnu menšinovou (i je-li pouhým oddělením knihovny všeobecné), jest zříditi zvláštní radu knihovny, jejíž všichni členové musí býti příslušníky národnosti menšiny, pro niž knihovna se zřizuje.

Judikatura k § 7.

Ustanovení členů knihovny rady obecní knihovny dle § 7 zák. čís. 430/1919 nelze klásti na roveň volbě obecní komise ve smyslu § 67 řádu

vol. do obcí. Nemá proto místa námitkové řízení v zákoně tomto (obec. vol. řádu) pro volbu obecních komisí stanovené. (Nález ze dne 1. února 1928 č. 1590/28.)

§ 8. Práva a povinnosti knihovny rady, která se schází aspoň jednou za čtvrt roku, jsou:

a) aby jmenovala knihovníka a síly výpomocné a postarala se, aby jim vydržovatel knihovny poskytl odměnu, nebo plat podle § 9,

b) aby vedla finanční správu knihovny,

c) aby rozhodovala po návrhu knihovníkův o nákupu nových knih a vyřadění nevhodných,

d) aby ustanovila pravidla pro půjčování knih i používání čítárny a hájila zájmy knihovny vůči vydržovateli i ostatní veřejnosti,

e) aby o své činnosti podávala ročně písemnou zprávu obecnímu zastupitelstvu.

Obecní zastupitelstvo jest zavázáno, aby o umístění knihovny, zejména též o stavbě zvláštní budovy, dohodlo se předem s knihovny radou. Jestliže se shody nedocílí, rozhodne ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 9. Agendou knihovny pověří se knihovník zvláštní, který má v knihovny radě hlas poradní. V obcích, jež mají více než 10.000 obyvatelů, buď plat jich vyměřen tak, aby knihovník mohl se věnovati cele jen tomuto povolání, v ostatních obcích buď stanovena odměna dohodou.

§ 10. Několik obcí může zříditi společnou knihovnu speciálního rázu v místě, v němž se dohodly. To však je nezbavuje závazků vůči knihovnám místním.

§ 11. Dozor nad řádnou působností všech veřejných knihoven náleží ministerstvu školství a národní osvěty, které zřídí potřebné knihovny instruktory a rozhoduje s konečnou platností o všech sporných otázkách veřejných knihoven. Zejména může ministerstvo, neb úřad, jím k tomu zmocněný, shledá-li toho potřebu, rozpustiti knihovny radu, zříditi zatímni orgán náhradni, zbaviti členství jednotlivé členy knihovny rady a jmenovati nové její členy. Stejně může býti odstraněn i knihovnik, jehož činnost by nevyhovovala účelu tohoto zákona.

§ 12. Provedením tohoto zákona pověřuje se ministerstvo školství a národní osvěty a ministerstvo vnitra.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 5. listopadu 1919,

č. 607 Sb. z. a n.,

jímž se provádí zákon o veřejných knihovnách obecních ze dne 22. července 1919, č. 430 Sbírký zákonů a nařízení.

I. Účel a ráz veřejné knihovny.

(k § 1 zákona).

Článek 1.

Každá politická obec zřídí a vydržuje veřejnou knihovnu, která jest přístupna všem obyvatelům.

Článek 2.

Účelem veřejné knihovny jest doplňovati a prohlubovati vzdělání obyvatelstva četbou naučnou i zá-

bavnou, mající skutečnou hodnotu vnitřní. Každá knihovna obsahuje díla významu všénárodního, aspoň 20% literatury naučné, jakož i díla, která přímo odpovídají zájmům a zaměstnáním obyvatelů místních i okolních.

Článek 3.

Spisy umělecky a obsahově bezcenné, výtvary nemravného rázu (díla pornografická), t. zv. krváky, detektivní a indiánské povídky, které sensačním způsobem dráždí fantazii čtenářovu, pamflety snižující tendenčně celé stavy nebo vrstvy obyvatelstva, jakož i díla směřující proti trvání a celistvosti státu československého nesmějí býti pojata do veřejných knihoven. Ministerstvo školství a národní osvěty si vyhrazuje uveřejňovati seznam spisů a výtvorů, které nutno vyloučiti z veřejných knihoven.

II. Menšinová knihovna.

(k § 2).

Článek 4.

Politická obec, kde národnostní menšina čítá aspoň 400 osob nebo kde působí veřejná škola menšinová, jest povinna zříditi menšině zvláštní veřejnou knihovnu jazyka této menšiny národnosti. Počet menšiny se určuje posledním úředním sčítáním lidu; pokud nebylo úřední sčítání to vykonáno orgány republiky Československé, jest vzítí za základ národnostní klíč vyplývající z posledních voleb obecních.

Článek 5.

Obec je povinna menšinové knihovně poskytnouti samostatnou místnost, jeli v obci škola menšinová. Kde není menšinové školy, ale aspoň 400 příslušníků národnostní menšiny, zřídí se v jednotné

veřejné knihovně oddělení, poskytující přiměřenou četbu v jazyku menšiny národnosti a spravované příslušníky této národnosti. Veřejné knihovny neb oddělení národnostních skupin v téže politické obci půjčují však četbu každému příslušníku obce bez rozdílu národnosti.

Článek 6.

Kde národnostní menšina nevyhovuje podmínkám, stanoveným v čl. 4., ale čítá aspoň 10% obyvatelstva politické obce, knihovní rada menšiny:

a) buď přenese funkci veřejné knihovny na místní spolkovou knihovnu jazyka národnostní menšiny a poskytuje jí podle čl. 26. povinnou kvotu z obecní položky knihovnické;

b) nebo za stejných podmínek přenese ji na veřejnou knihovnu jazyka národnostní menšiny v sousední obci, pokud není vzdálena více než 4 kilometry;

c) nebo užije povinné kvoty z obecní položky knihovnické na vypůjčování přenosných knihoven jazyka menšiny.

Článek 7.

Okresní osvětový sbor menšinový může do obcí, vyznačených v čl. 6., půjčovati přenosné knihovny. Každá obec, kde aspoň 50 obyvatelů národnostní menšiny se hlásí o knihovnu přenosnou, jest povinna podle čl. 6. c) platiti na ni okresnímu sboru osvětovému příslušnou kvotu ze své položky knihovnické.

Článek 8.

Neopatří-li obec knihovny veřejné, jak zákon jí ukládá, zřídí ministerstvo školství a národní osvěty knihovnu na útraty obecní.

III. Místnosti.

(k § 3).

Článek 9.

Obec poskytuje všem účelům veřejné knihovny vhodné místnosti, důstojně a účelně upravené, kde se bezpečně ukládají knihy i jiné předměty. Žádná část knihovny nesmí býti dána do místnosti, v níž se čepují alkoholické nápoje, ani do soukromého bytu. Úplně vypravená knihovna skládá se z půjčovny knih, knihovny příruční a čítárny časopisů.

Článek 10.

Veřejná knihovna má čtenářům co nejvíce usnadniti vypůjčování knih. Proto v obcích rozlehlých rozmnožuje se počet půjčoven. Skládá-li se politická obec z několika osad, jest v každé z nich postupně zřizovati půjčovnu, zvláště jsou-li přes 3 kilometry od sebe vzdáleny. Ve městech s více než 40.000 obyvateli jest obec povinna zřizovati v různých částech města půjčovny aspoň pro každých 20.000 osob. Pokud obce přiskolené nejsou povinny zříditi knihovny vlastní, mohou používatí veřejné knihovny v sídle školy a přispívají na ni aspoň 15% ze své roční položky na knihovny podle čl. 26.

IV. Vnitřní zařízení.

(k § 3).

Článek 11.

V obcích do 2000 obyvatelů veřejná knihovna obsahuje při svém vzniku aspoň 50 vázaných svazků cenné četby a ročně pořizuje nejméně 10 vázaných svazků dalších. Obce větší jsou povinny rozšiřovati každý rok veřejnou knihovnu aspoň o takový počet

vázaných svazků, který se rovná 1% počtu všeho obyvatelstva obce, zjištěného posledním úředním sčítáním lidu. V obcích, kde knihovny nevyhovují těmto podmínkám, ministerstvo školství a národní osvěty samo vypraví veřejnou knihovnu na útraty obcí.

Článek 12.

Při veřejné knihovně upraví se přiměřená knihovna příruční. Toto příruční oddělení jsou povinny utvořiti do dvou let po zřízení veřejné knihovny obce, čítající více než dva tisíce obyvatelů. Každá příruční knihovna obsahuje sbírku zákonů a nařízení Československé republiky a opatří si do pěti let přiměřený slovník naučný, vyhovující moderním potřebám. Mimo to zařadí se do ní podle možnosti díla všeobecně poučná: slovníky, praktické příručky a učebnice, atlanty, zákoníky, statistiky, názorné pomůcky, díla týkající se hlavně poměrů místních a krajových, vůbec tiskopisy často požadované čtenáři a prohlubující vědomosti jejich. Příruční knihovna jest každému přístupna, pokud možno bez zprostředkování knihovníkovy; součástí její se domů nepůjčují.

Článek 13.

Kdekoliv to dovoluje zařízení veřejné knihovny, jest umožniti četbu vypůjčených knih a časopisů v čítárně. Veřejná knihovna opatřuje si zpravidla časopisy a vykládá je čtenářům nejpozději týden po jejich vydání. Obce jsou povinny v knihovně určené více než 5000 obyvatelům čítárnu oddělití od půjčovny do zvláštní místnosti, ale jen výjimečně do jiné budovy.

Článek 14.

Čítárně jest vyhraditi světlou a prostornou místnost, přiměřeně zařízenou. Jest jí používatí pro umě-

leckou výchovu obecnstva, střídati v ní výzdobu po způsobu výstavek. V dobu, kdy čtenáři nejsou vyrušováni, mohou se tu konati přednášky, večírky umělecké, lidové besedy, loutková představení, pohádkové hodinky a jiná shromáždění rázu osvětového.

Článek 15.

Podle možnosti veřejná knihovna upraví si oddělení speciální. Ve městech jest pamatovati na zvláštní síň pro čítárnu mládeže do 16ti let, spojenou se speciální půjčovnou. Síň tato, zařízením i výzdobou přizpůsobená svým návštěvníkům, vykládá četbu zábavnou i poučnou v otevřených policích, zřetelně vyznačených a snadno přístupných.

Článek 16.

Při veřejných knihovnách obcí, čítajících více než 10.000 obyvatelů, jest zříditi oddělení hudební, k jehož správě může knihovníkovi býti přidán knihovní radou odborný znalec hudební. Vzorný seznam hudební vydává ministerstvo školství a národní osvěty.

V. Přenesená působnost veřejné knihovny.

(k § 3).

Článek 17.

Knihovní rada také dozírá na knihovny v ústavech obecních: sirotčincích, vyučovacích ústavech, útulcích, chudobincích, chorobincích, nemocnicích, tramwayových remizách, strážnicích policejních a hasičských a j. Tyto knihovny — až na nemocniční — zásobují se četbou pomocí knihovny veřejné. Knihovní rada (knihovník) může vůbec zdokonalovati správu knihoven v místních veřejných ústavech

výchovných, léčebných, ochranných a kárných, souhlasí-li s tím jejich vydržovatelé. Veřejné knihovny mohou půjčovati těmto ústavům kolekce knih, po případě za úhradu roční, nepřevyšující zpravidla 15% krámské ceny vypůjčených knih. Stejně se doporučuje, aby veřejná knihovna nabídla odbornou kontrolu i pomoc jiným korporacím a společnostem místním, zvláště vojenským knihovnám, knihovnám podniků, kde je zaměstnáno mnoho osob, jako v továrnách, velkoobchodech, velkostatech, železničních, paroplavebních úřadovnách atd. Při vrácení půjčených knih jest opatrně dbáti, aby nebyla přenášena nákaza. Výtisky zřejmě pošpiněné buďtež vyloučeny z oběhu.

VI. Výpůjční podmínky.

(k § 3).

Článek 18.

Veřejná knihovna jest obecnstvu přístupná v menších obcích aspoň 30 týdnů do roka, v obcích nad 5000 obyvatelů aspoň 40 týdnů v hodiny pevně stanovené, a to:

- a) knihovna pro méně než 2000 obyvatelů aspoň jednou týdně;
- b) pro 2000—5000 obyvatelů aspoň dvakrát týdně;
- c) pro 5000—10.000 obyvatelů aspoň čtyřikrát týdně;
- d) pro více než 10.000 obyvatelů denně.

Čítárna s příruční knihovnou mají býti přístupny co nejčastěji. V knihovnách pro více než 10.000 obyvatelů jsou půjčovny, příruční knihovny i čítárny přístupny značnou část každého dne.

Článek 19.

Hodiny výpůjční je stanoviti tak, aby vyhovovaly většině obyvatelstva a podporovaly oběh knih.

Čtenářům jest usnadniti výběr knih volně přístupnými katalogy a znaleckými radami knihovnickými. Veřejné knihovny jsou povinny účinným způsobem uváděti ve známost obecnstvá seznamy novinek svých.

Článek 20.

Veřejné knihovny půjčují četbu zpravidla bezplatně. Poplatky vypůjčení se vybírají se schválením okresního sboru osvětového jen potud, pokud by se řádnými příspěvky obecními ani jinými podporami potřeba veřejné knihovny hraditi nemohla. Veřejná knihovna jest oprávněna žádati od vypůjčovatelů za legitimace a knihovní tiskopisy peněžitou náhradu, která však nesmí značně převyšovati výrobní ceny jejich. Při každé veřejné knihovně založí se rezervní fond, do něhož se z roční povinné položky obecní vkládají aspoň 2% na ztráty a opravy knih.

Článek 21.

Nevrátí-li čtenář vypůjčených děl v dobu stanovenou řádem knihovním, jest veřejná knihovna oprávněna vymáhati je svými orgány a uložití mu poplatek z prodlení.

Nevrátí-li jich vypůjčovatel ani potom, veřejná knihovna použije pomoci soudu nebo politické správy, aby vymáhala svůj majetek nebo náhradu za způsobenou škodu.

Článek 22.

Knihovní rada vypracuje po návrhu knihovníkově zevrubný řád knihovní, který nabude platnosti, je-li schválen:

a) knihovnám v obcích do 2000 obyvatelů pořadatelským výborem okresního sboru osvětového;

b) knihovnám obcí s více než 2000 obyvateli instruktořem knihovním,

Nevyřídí-li tyto instance podání do osmi neděl ode dne, kdy došlo do podatelny jejich, knihovní řád lze pokládati za schválený.

VII. Zřízení veřejné knihovny.

(k § 4).

Článek 23.

Ve všech politických obcích, které čítají více než 400 obyvatelů a kde působí aspoň obecná škola, jest zřídití veřejnou knihovnu pokud možno ihned, nejpozději do 31. prosince roku 1920. Nedosahuje-li taková obec počtu 400 obyvatelů, jest povinna poříditi veřejnou knihovnu do 31. prosince 1921.

Článek 24.

Ostatním obcím se povoluje lhůta vytvořiti vlastní veřejnou knihovnu, a to:

a) obcím, které čítají aspoň 300 obyvatelů do 31. prosince roku 1924;

b) obcím menším do 31. prosince 1929.

Článek 25.

Obce, jimžto se povolila lhůta více než jednoletá, jsou povinny vkládati každoročně do svého rozpočtu položku na veřejnou knihovnu, stanovenou článkem 26. Aspoň 30 procent této položky jest pravidelně věnovati na vypůjčenou knihovnu přenosnou. Ostatní peníze jest ukládati jako zařizovací jistinu budoucí knihovny obecní.

VIII. Náklad na veřejnou knihovnu.

(k § 5).

Článek 26.

Náklad na zřízení a udržování veřejné knihovny hradí politická obec ze svých řádných příjmů. Po-

ložka na veřejnou knihovnu v obecním rozpočtu řídí se potřebou, přihlížejíc k počtu obyvatelů politické obce. Minimální částka roční pro veřejnou knihovnu je odstupňována takto:

a) obce mající nejvýše 5000 obyvatelů, rozpočítají aspoň 50 h na hlavu;

b) obce, mající 5001—10.000 obyvatelů, rozpočítají aspoň 60 h na hlavu;

c) obce mající 10.001—100.000 obyvatelů, rozpočítají aspoň 70 h na hlavu;

d) obce, mající více než 100.000 obyvatelů, aspoň 80 h na hlavu.

Stupnice tyto budou ministerstvem školství a národní osvěty znovu upravovány nejméně každých 10 let.

Článek 27.

V obcích, kde národnostní menšina čítá aspoň 10% obyvatelstva, nebo zahrnuje aspoň 400 osob, anebo kde působí škola menšinová, jest z celkového rozpočtu knihovního přidělení na četbu jazyka národnostní menšiny částku, odpovídající počtu příslušníků národnostní menšiny, zjištěných posledním úředním sčítáním lidu. Pokud nebylo ještě v republice Československé provedeno úřední sčítání, zjistí se početní síla národnostní menšiny v obci způsobem naznačeným v čl. 4.

Článek 28.

Knihovní rada jest oprávněna doplňovati obecní dotaci knihovní ještě jinými prostředky. Zejména může přijímatí dary a subvence (peněžní i knižní) nebo pořádati ve prospěch knihovního fondu podniky rázu lidověchovného.

IX. Poměr k jiným knihovnám.

(k § 6).

Článek 29.

Obec (knihovní rada) jest oprávněna vyzvatí místní knihovny, dosud vydržované spolky neb jinými korporacemi a obsahující díla skutečné hodnoty vnitřní, aby splynuly s knihovnou obecní nebo ji zastupovaly za podmínek vzájemně ujednaných. Odeprouli majitelé těchto knihoven bez závažných důvodů vyhověti výzvě obce (knihovní rady), nemají budoucně nároků na podpory z fondů veřejných. Knihoven školních, vojenských, klášterních, ryze vědeckých neb odborných se netýkají tato ustanovení. Veřejná knihovna může však ujednatí také s nimi vypůjčovací vzájemnost za stanovených podmínek.

Článek 30.

Úmluvy obce (knihovní rady) s majiteli jiných knihoven nabývají platnosti, když jsou schváleny:

a) u obcí do 2000 obyvatelů výborem okresního sboru osvětového;

b) u obcí s více než 2000 obyvatelů příslušným instruktorem knihovním.

Nevyřídí-li tyto instance podání do 8 neděl ode dne, kdy došlo do podatelny jejich, lze pokládati úmluvu za schválenou.

Článek 31.

Obec (knihovní rada) převezme jinou knihovnu buď bezplatně nebo za náhradu:

a) převezme-li ji bezplatně, může poskytnouti dosavadním majitelům jejím podle velikosti odevzaného inventáře výhody nejdéle na 10 let, ale tak, aby pravidelná činnost veřejné knihovny a zájem ostatních vypůjčovatelů nebyly podstatně omezová-

ny. Byl-li dar jednotlivcův mimořádně cenný, knihovna vhodným způsobem zajistí trvalou vzpomínku na dáorce;

b) převezme-li obec (knihovní rada) knihovnu za náhradu, mohou býti za zachovalý inventář její požadovány nejvýše dvě třetiny krámské ceny, splatné v nejdéle 10 lhůtách ročních.

Článek 32.

Působí-li v obci před vydáním zákona o veřejných knihovnách obecních knihovna aspoň o 300 svazcích vnitřně hodnotných a nechce-li ji obec ihned převzít ve svůj majetek, může tato knihovna býti pověřena funkcí knihovny obecní nebo její pobočky. Úmluvu takovou lze uzavíratí nejdéle na 10 let.

Článek 33.

Vežme-li na sebe vlastník soukromé knihovny se schválením zastupitelstva obce závazek, že knihovna jeho bude konati funkce knihovny veřejné (čl. 32.), dostane od doby, kdy závazek tento bude uskutečněn, každého roku po dobu jeho provádění od obce subvenci ve výši závazné položky na veřejnou knihovnu, stanovené v čl. 26. Subvenci tuto vypláceti jest ve lhůtách pololetních do předu jdoucích. Knihy a zařízení ze subvence opatřené jest vésti v patrnosti.

Odstoupí-li vlastník od závazku převzatého dle odstavce 1., jest povinen obci vrátiti knihy a zařízení, které opatřil z obecních subvencí. Obec může si však vymíniti, že místo toho vlastník vrátí, a to do jednoho měsíce po odstoupení od závazku, dvě třetiny subvencí, které obec vyplatila.

Zruší-li obec neprávem smlouvu s vlastníkem knihovny ujednanou dle odst. 1., zastaví výplatu

povinných subvencí, nemůže žádati ani vrácení subvencí, pokud je vlastník na knihovnu již spotřeboval, ai předmětů za ně opatřených.

P o z n. Toto znění čl. 33. upraveno bylo nař. z 9. června 1921 č. 212 Sb. z a n

Článek 34.

Zveřejněná knihovna použije roční subvence obecní z větší části na udržování a rozšiřování zásob knihovních. Pokud knihovna nepřešla v držení obce, zůstává všechn inventář vlastnictvím dosavadního majitele jejího.

Článek 35.

Soukromé knihovny zveřejněné podléhají týmž ustanovením o vnitřní správě, jako veřejné knihovny obecní.

X. Knihovní rada.

(k § 7 a 8).

Článek 36.

Veřejnou knihovnu obecní nebo knihovnu zveřejněnou řídí knihovní rada, která má:

- a) při knihovnách až pro 2000 obyvatelů 4 členy,
- b) při knihovnách pro 2001—10.000 obyvatelů 6 členů,
- c) při knihovnách pro více než 10.000 obyvatelů 8 členů.

Polovinu těchto členů ustanovuje obecní zastupitelstvo z voličův obecních (tedy i z členů zastupitelstva), k nim přistupuje jednatel místní komise osvětové, a zbytek přiberou tito členové kooptací z pravidelných vypůjčovatelů posledního období, t. j. z plnoletých osob, které si za rok právě minulý

vypůjčily z veřejné knihovny postupně aspoň 10 svazků. V obcích, kde nebylo dosud veřejné knihovny, jest poprvé vybrati kooptované členy knihovni rady z místních pracovníků osvětových. Působí-li v obci několik osvětových sborů městských (osvětových komisí), obecní zastupitelstvo, vyslechnuvši je, rozhodne, který jednatel zasedá v knihovni radě.

Článek 37.

V obcích, které podle čl. 23. a 24. zřídí veřejnou knihovnu do 2, 5 nebo 10 let po vydání zákona, místní komise osvětová prozatímně vykonává funkce knihovni rady, dokud tato není utvořena zároveň se stálou knihovnou.

Článek 38.

Menšinovou knihovnu nebo menšinové oddělení knihovni spravuje zvláštní knihovni rada složená z příslušníků národnostní menšiny. V knihovni radě národnostní menšiny zasedají nejméně 4 členové, při národnostní menšině více než 2000 příslušníků 6 členů, při menšině více než 10.000 příslušníků 8 členů. Složení menšinové rady knihovni schvaluje se příslušným okresním sborem osvětovým. Každý příslušník národnostní menšiny v obci má právo stěžovati si okresnímu sboru osvětovému do složení knihovni rady, t. j. do kvalifikace a národnostního příslušenství jejich členů.

Článek 39.

Funkce členů knihovni rady jsou neplacené a trvají dva roky. Po uplynutí této lhůty vylosuje se vždy polovina členů volených i kooptovaných, mohou se však státi znovu členy knihovni rady. Ubuďte-li některý z členů knihovni rady, budiž na zbytek funkčního období ustanoven nový člen stejným

způsobem, jakým došlo k obsazení členství nyní uprázdněného.

Článek 40.

Zřídí-li se v obci několik pobočných knihoven nebo půjčoven, knihovni rada ustanoví pro každou důvěrníka, aby jí tlumočil přání čtenářů příslušného okrsku. Důvěrníci tito konají občasně schůze s knihovni radou.

Článek 41.

Jednotlivci a zástupci korporací, které podstatně podporují vzrůst veřejné knihovny, mohou býti přizváni do knihovni rady s hlasem poradním. Obec (knihovni rada) jest povinna přihlížeti při sestavování knihovni rady k zástupcům majitelů knihoven, které podle čl. 31. a 32. organicky přejaly funkci knihovny obecní. Přesahuje-li majetek knihovny, která splynula s obecní knihovnou nebo funkce její přejala, 1000 svazků, obecní zastupitelstvo jmenuje 1—2 zástupce dosavadních majitelů za člena knihovni rady aspoň po dvě funkční období. V knihovni radě obce do 50.000 obyvatelů za každou knihovnu zveřejněnou podle čl. 31.—32., která obsahuje více než 150 svazků cenné četby, zasedá zástupce s hlasem poradním aspoň pro jedno funkční období. Ve městech čítajících více než 50.000 obyvatelů, toto právo poskytne se jen knihovnám nejvýznačnějším.

Článek 42.

Knihovni rada volí ze svých členů předsedu, pokladníka a jednatele. Pokladníkem může se státi jen osoba zmocněná obecním zastupitelstvem. Pokladníkovi podle potřeby vypomáhá odborný úředník obecní při práci jeho. Knihovni rada schází se aspoň jednou za čtvrt roku a usnází se většinou hlasů. Správní rok je totožný s rokem kalendářním.

Článek 43.

Práva a povinnosti knihovní rady jsou:

a) aby se schválením obecního zastupitelstva jmenovala knihovníka i síly výpomocné a poukázovala jim odměnu nebo plat podle čl. 48.;

b) aby vedla finanční správu veřejné knihovny, po případě za pomoci obecního úředníka odborného;

c) aby rozhodovala po návrhu knihovnickově o nákupu nových knih a vyřazení nevhodných;

d) aby spolu s knihovníkem ustanovila pravidla pro půjčování knih a používání čítárny a hájila zájmy knihovny vůči vydržovateli i ostatní veřejnosti;

e) aby o své činnosti podávala ročně písemnou zprávu obecnímu zastupitelstvu a instruktoru doloženou bilancí a podrobnými statistickými výkazy podle formulářů, které stanoví státní úřad statistický ve srozumění s ministerstvem školství a národní osvěty.

Článek 44.

Knihovní rada navrhuje obecnímu zastupitelstvu, jak umístiti knihovnu a čítárnu. Při stavbě nebo přestavbě budovy knihovny obecní přísluší knihovní radě právo vysloviti se o stavebních plánech. Kdyby se při tom nedosáhlo shody, rozhodne v dohodě s ministerstvem veřejných prací ministerstvo školství a národní osvěty, které si vyhrazuje definitivní schválení každé novostavby nebo přestavby budovy knihovny.

XI. Knihovník.

(k § 9).

Článek 45.

Agendou veřejné knihovny pověří se zvláštní knihovník (knihovnice). Knihovníkem jest ustano-

viti inteligentní osobu znalou literatury a správy knihovnické. Knihovník ani jeho pomocníci nemají býti stíženi chorobou sdělnou nebo vzbuzující ošklivost. V knihovně určené více než 10.000 obyvatelům může býti knihovníkem (knihovnicí) jmenován jen ten, kdo absolvoval aspoň střední školu neb ústav na roveň postavený a vykonal zpravidla po jednoletém studiu odborném, státní zkoušku knihovnickou. V knihovnách pro 2000 až 10.000 obyvatelů se úřad knihovnický svěří osobám, které dokončivše aspoň měšťanskou školu, navštěvovaly přiměřený kurs odborný a vykonal státní zkoušku knihovnickou. O rozsahu odborného vzdělání knihovnického bude vydáno nařízení zvláštní.

Článek 46.

Pro dobu do 1. ledna 1926 může ministerstvo školství a národní osvěty výjimečně zmírniti tyto podmínky dosavadním knihovníkům, vykáží-li se přiměřenou kvalifikací praktickou a znalostí literatury.

Článek 47.

Knihovníka potvrzuje v úřadě:

a) pro obce do 2000 obyvatelů předsednictvo okresního sboru osvětového;

b) pro obce s více než 2000 obyvateli příslušný knihovní instruktor.

Článek 48.

Knihovníkovi budiž za jeho práci stanovena odměna. Tato odměna nemůže mu býti odepřena, přesahuje-li pravidelná činnost jeho v knihovně tři týdenní hodiny aspoň po 30 týdnů ročně.

V knihovně určené více než 5000 obyvatelům nesná býti odměna nižší než 500 K ročně. V knihovnách určených více než 10.000 obyvatelům, jest

knihovník odborným úředníkem obecním s platem náležejícím odborným úředníkům s právem na řádný postup s ostatními úředníky této kategorie, vyhovuje-li podmínkám zákona o obecních úřednících. Při knihovnách určených 10.000—20.000 obyvatelům, budiž obcím, které z důležitých důvodů prozatím nemohou ustanoviti knihovníka odborným úředníkem, povinnost tato až do 31. prosince 1925 odsunuta svolením ministerstva školství a národní osvěty.

Článek 49.

Knihovník zasedá v knihovní radě s hlasem poradním. Je-li knihovníků obecních více, volí ze sebe zástupce do knihovní rady. Knihovníci jedné obce, jsou-li aspoň tři, tvoří knihovnický sbor. Scházejí se k pravidelným poradám aspoň jednou za čtvrt roku, projednávají věci, týkající se správy knihovnické a předkládají své návrhy nebo posudky knihovní radě prostřednictvím svého zástupce, který je zároveň předsedou knihovnického sboru. V obcích s národními menšinami vytvoří se při knihovnickém sboru podle potřeby národnostní sekce, které konají společné schůze o věcech, společných všem knihovnám v obci. Knihovní rada nemůže provéstí pronikavých změn administrativních, dokud nevyšlechla mínění sboru prostřednictvím jeho zástupce. Při nákupu četby je směrodatný návrh knihovníkův, pokud jde o stránku literární.

XII. Ústřední knihovna.

(k § 10).

Článek 50.

V každém kraji (župě) zřídí se na podnět ministerstva školství a národní osvěty dohodou obcí

ústřední knihovna v místě, které zúčastněné obce vyberou, zpravidla ve středu kraje (župy).

Nedosáhne-li se dohody obcí ve lhůtě ministerstvem stanovené, rozhodne ministerstvo vyslechnouc krajský výbor. Úkolem ústřední knihovny jest zapůjčovati obcím (veřejným knihovnám) kolekce četby, jakou by obce samy nemohly opatřiti, zvláště pak dodávati přenosné knihovny obcím, jež vlastní knihovny nemají. Knihovník ústřední knihovny jest zároveň odborným (literárním) rádcem knihovnám obecním.

Článek 51.

Ústřední knihovna půjčuje na dobu nejméně dvou měsíců:

- a) obcím (veřejným knihovnám) s více než 5000 obyvateli díla naučná, nákladné příručky, pokud o ně obecní knihovny požádají;
- b) obcím menším díla všeho druhu na dočasné rozhojnění zásob knihovny místní;
- c) jednotlivcům za podmínek, které stanoví správa ústřední knihovny.

Článek 52.

Ústřední knihovnu řídí osmičlenný ústřední výbor knihovní, v němž zasedá knihovník ústřední knihovny s hlasem poradním. Členové ústředního výboru knihovního jsou z poloviny voleni krajským výborem po návrhu státního instruktora z obecních knihovníků a jiných pracovníků osvětových, zbytek pak kooptuje se ze zástupců obecních rad knihovnických v příslušném kraji (župě). Členové ústředního výboru knihovního pro národnostní menšinu musí náležeti národnosti této menšiny. Ústřední knihovní výbor volí za sebe předsedu, pokladníka a jednatele. Pokladníka jest voliti ze zástupců obecních rad knihovnických. Ústřední výbor knihovní schází se nej-

méně jednou za čtvrt roku a usnáší se nadpoloviční většinou.

Článek 53.

Ústřední knihovna může být připojena k obecní knihovně města, v němž byla utvořena a řízena knihovníkem obecním za přiměřenou odměnu. Majetek knihovny jest však oddělití od majetku knihovny místní. Knihovníka ustanovuje po návrhu státního instruktora ústřední výbor knihovní. Samostatný knihovník ústřední knihovny musí míti aspoň stejnou kvalifikaci i plat jako knihovník ve městech s více než 10.000 obyvateli.

Článek 54.

Ústřední výbor knihovní stanoví se schválením ministerstva školství a národní osvěty, kolik každá zeúčastněných obcí má přispěti na udržování ústřední knihovny. Obce, které pro povolený odklad podle odst. 23. a 24. veřejné knihovny nezřizují, přispívají ročně aspoň 30 procenty za své povinné položky knihovní a nabývají tak práva pravidelně zapůjčovati si přiměřenou knihovnu přenosnou. Ostatní obce čítající až 5000 obyvatelů ročně splácejí ústřední knihovně nejméně 5% svých povinných položek knihovních a jsou oprávněny vyžádati si přenosné knihovny. Obce s více než 10.000 obyvateli odevzdávají ústřední knihovně aspoň 1% svých povinných příspěvků, začež mají nárok vyžadovati si pro své čtenáře přiměřený počet naučných děl všeho druhu.

XIII. Dozor nad veřejnými knihovnami.

(k § 11).

Článek 55.

Dozor nad řádnou působností veřejných knihoven obecních a ústředních náleží ministerstvu

školství a národní osvěty. Tento dozor vykonávají v obcích do 2000 obyvatelů okrskoví dozorcí knihovníčtí, t. j. kvalifikovaní znalci, které po návrhu okresního sboru osvětového jmenuje a funkce zprošťuje ministerstvo školství a národní osvěty vždy pro okres 10—15 obcí. Úkolem jejich jest zjišťovati, zda finanční příspěvky obcí, zařízení veřejných knihoven a čítáren, výběr a oběh četby odpovídá daným předpisům. O svých pozorováních podávají zprávu jednak okresnímu osvětovému sboru, jednak příslušnému instrukturu.

Článek 56.

Po stránce technické a administrativní veřejné knihovny obecní i ústřední, především knihovny v obcích čítajících více než 2000 obyvatelů, jsou podřízeny dozoru státních instruktorů knihovních. Instruktoři knihovnam navrhují a uvádějí v praxi novoty technicky-administrativní. Každá veřejná knihovna jest povinna podávati instrukturu do 15. února o činnosti své za uplynulý správní rok zprávu (bilanci a statistická data) na tiskopisech upravených státním úřadem statistickým ve srozumění s ministerstvem školství a národní osvěty. První výroční zprávu jest zaslati instrukturu do 15. února 1921. Instruktoři zpracují pro veřejnost přehlednou zprávu o stavu obecních a ústředních knihoven. Z rozhodnutí okrskového dozorce knihovnického jest se odvolati do 14 dnů příslušnému státnímu instrukturu; z rozhodnutí státního instruktora k ministerstvu školství a národní osvěty.

Článek 57.

Ministerstvo školství a národní osvěty po návrhu státního instruktora může rozpustiti knihovní radu, zříditi zatímci orgán správní, a to zpravidla nejdéle na tři měsíce.

a) když knihovní rada přes upozornění dozor-

čího úřadu hrubě zanedbávala své povinnosti, zejména u vedení finančním;

b) když přes opětovné připomenutí dozorcího úřadu byla do knihovny přijímána díla nepřipustná podle čl. 3., nebo když knihovna nevyhovovala předpisům o zařizení jejím a rozmnožování knih podle čl. 9.—16. a 18.

Článek 58.

Ze stejných důvodů může ministerstvo školství a národní osvěty po návrhu státního instruktora zbavit členství jednotlivé členy knihovní rady a jmenovati nové její členy, zpravidla nejvýše na tři měsíce, když by se přítomností závadných členů trvale rušila úspěšná činnost knihovní rady.

Článek 59.

Ministerstvo školství a národní osvěty po návrhu státního instruktora může z úřadu odstraniti knihovníka, je-li prokázáno výrokem disciplinární komise, složené analogicky jako pro státní zřízence dle § 101 služební pragmatiky, že svou neschopností nebo nedbalostí zavínil trvalý úpadek veřejné knihovny. Rovněž může býti z úřadu odstraněn knihovník, stížený vážnou chorobou sdělnou nebo vzbuzující odpor.

XIV. Odchytky na Slovensku.

(k § 12).

Článek 60.

Zatímni odchytky pro Slovensko budou stanoveny nařízením zvláštním.

XV. Platnost nařízení.

(k § 12).

Článek 61.

Nařízení toto nabývá platnosti dnem vyhlášení; provádění ukládá se ministerstvu školství a národní osvěty ve spojení s ostatními ministerstvy.

22.

Zákon ze dne 30. ledna 1920,

č. 80 Sb. z. a n.,

o pamětních knihách obecních.

§ 1. Každá politická obec jest povinna založiti a vésti pamětní knihu obecní.

§ 2. K založení a vedení pamětní knihy obecní zřízena budiž v každé obci komise. Zápisy provádí kronikář, ustanovený obecním zastupitelstvem, za přiměřenou odměnu.

§ 3. Provésti zákon ukládá se ministru školství a národní osvěty a ministru vnitra.

§ 4. Zákon nabývá platnosti dnem vyhlášení.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 9. června 1921,

č. 211 Sb. z. a n.,

kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.

Na základě zákona ze dne 30. ledna 1920, č. 80 Sb. z. a nař., se nařizuje:

§ 1. Každá politická obec jest povinna poříditi svým nákladem pamětní knihu obecní, a to, nemá-li jí dosud, nejpozději do konce roku 1922. Této povinnosti jest obec zbavena jen tehdy, vede-li se tam již pamětní kniha obecní a zabezpečí-li se, že tomuto účelu bude i nadále sloužiti podle předpisu tohoto nařízení, zejména za dozoru letopisecké komise (§

7). V mezích platných obecních nařízení mohou se dvě nebo několik obcí téhož politického okresu spojit k vedení společné pamětní knihy obecní za souhlasu nadřízených úřadů dle obecního zřízení. Pamětní knihu obecní nesmí obec zciziti a sluší ji označiti pečeti obecní na titulním listě i na každé desáté stránce.

Listy musí býti v knihu pevně sešity, očíslovány a počet jich potvrzen na titulním listě obecním radou.

§ 2. Účelem pamětní knihy obecní jest zachovati místní dějiny pro poučení budoucích.

§ 3. Kronikář (letopisec) zapíše na počátku zápisu své jméno a povolání. Úvodem k pamětem podá zeměpisný obraz obce (polohopisný plán), potom zaznamenává v časové posloupnosti pamětihodné současné události místní, které výstižně zobrazují obec po stránce hospodářské, populační, sociální, veřejně-zdravotnické, kulturní, lidopisné a náboženské.

Události, týkající se okresu, župy, země nebo státu, zaznamenává jen potud, pokud podstatně souvisí se životem v obci.

V pamětní knize obecní budiž též zaznamenáno, jaký ohlas měly v obci veliké události dějinné, na př. světová válka, vznik Československé republiky.

Kronikář poznamenává si zpravidla látku pro pamětní knihu obecní do příručního sešitu a po nějaké době, až se názory na události ustálí, činí zápisy do pamětní knihy obecní, vybíraje pouze věci podstatné. Veřejné úřady a ústavy jsou povinny, aby kronikáře v této činnosti podporovaly, oznámily mu na požádání úřední data a podaly informace, pokud jest toho potřeba k účelům pamětní knihy obecní a neodporuje to platným předpisům nebo veřejným zájmům. Jestliže kronikář potřebuje dat nebo informací od místních spolků, správ velkostatků, průmys-

slových podniků a pod., a nedosáhne jich sám, jest na politické obci, aby smírně zakročila, po případě požádala nadřízený politický úřad o zprostředkování.

§ 4. Úkolem kronikáře pověřuje obecní zastupitelstvo jednatele místní komise osvětové, učitele, správce archivu a j., vždy však osobu, která má pochopení pro svůj vážný úkol, chce své poslání svědomitě plniti, má pro to schopnosti, znalost místních poměrů a zvláště smysl pro pravdu. V obcích čítajících více než 10.000 obyvatelů, budiž úkol kronikáře svěřen odborníku archivnímu, musejnímu nebo kvalifikovanému úředníku obecnímu, zvláště knihovníkovi. V obcích těchto stará se kronikář, aby byla soustavně sbírána veškerá látka, vztahující se k dějinám obce. Ukládá do místního archivu úřední vyhlášky, úplné ročníky krajských časopisů, monografie a pod.

§ 5. Kronikář jest povinen zapisovati události pravdivě a věrně za dozoru letopisecké komise (§ 7). Má nárok na odměnu, již určuje obecní zastupitelstvo podle velikosti obce a počtu obyvatelstva.

§ 6. Kronikář vkládá pamětní knihu do pevného a trvalého pouzdra a uschová ji do uzamčené skříně na místě bezpečném a suchém, na vesnici zpravidla ve škole, ve městech na radnici, ve městech, která mají odborně řízené archivy, v archivě městském. Půjčiti ji domů není dovoleno. Popsaná pamětní kniha obecní budiž bezpečně uložena v místním museu, v archivu nebo obecní knihovně.

§ 7. Letopiseckou komisi (§ 2 zákona) tvoří starosta obce a dva, v případě posledního odstavce tohoto článku tři občané, ustanovení k tomu obecním zastupitelstvem. Komise jest povinna dozíratí na úpravu pamětní knihy obecní a zápisy v ní, v pochybných případech určití zápis nebo naříditi doplnění zápisu po stránce věcné. Má-li kronikář ná-

mitky proti pokynu komise, rozhodne obecní zastupitelstvo s platností konečnou.

Na konci každého roku podá komise obecnímu zastupitelstvu zprávu o vedení pamětní knihy obecní. Sezná-li komise, že kronikář neplní svých povinností, ačkoliv ho komise před tím napomenula, jest obecní zastupitelstvo povinno zbaviti kronikáře jeho úkolu a ustanoviti nového. Každá národnost, jejíž příslušníci v obci obývající činí aspoň 20 procent obyvatelstva podle posledního sčítání lidu, má nárok na zastoupení v letopisecké komisi dalším občanem, a to své národnosti, a má právo žádati, aby se přiměřeným způsobem v pamětní knize obecní přihlíželo k jejímu životu.

§ 8. Do pamětní knihy obecní nahlížeti mají právo jen členové letopisecké komise.

Jiným osobám může povolití nahlédnutí obecní rada, vyslechnuvši před tím kronikáře. Odpírá-li se toto povolení, může je uděliti nadřízený úřad politický, pokud jde o nahlédnutí v pamětní knihu obecní za účelem studijním. V obou případech děje se nahlédnutí za dozoru kronikáře, jenž o tom vede zvláštní záznam.

§ 9. Pamětní kniha obecní budiž všeobecně přístupna v úřední místnosti aspoň jednou za tři roky po čtrnáct dní za sebou jdoucích. Tuto okolnost jest veřejně vyhlásiti.

Do osmi dnů po uplynutí lhůty v odst. 1. uvedené má každý občan právo navrhnouti věcný doplněk pro pamětní knihu obecní. O návrhu rozhodne obecní zastupitelstvo s platností konečnou.

§ 10. Dozor nad prováděním zákona přísluší nadřízenému úřadu politickému, u něhož buď veden zvláštní rejstřík o pamětních knihách obecních. Až do jiné úpravy přísluší v obcích mimo sídlo tohoto úřadu okresnímu školnímu inspektorovi povinnost,

aby při každé školní inspekci se vhodným způsobem přesvědčil, zda v obci se řádně vede pamětní kniha obecní. Zkoumati zápisy není jeho povinností. Shledá-li závady, jež nemohou býti krátkou cestou odstraněny, oznámí je příslušnému úřadu politickému, který zjedná nápravu. Provedení revize poznamená se v rejstříku. Nemohla-li býti provedena revize po tři leta za sebou jdoucí, ať již není v místě vůbec školy nebo nebylo v té době místních školních inspekci, jest revisí a zprávou pověřiti v stejném rozsahu, jak je zavázán školní inspektor, některou jinou důvěryhodnou osobu v téže nebo v sousední obci. Tento úřad jest úřadem čestným.

§ 11. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení s vyloučením území Slovenska a Podkarpatské Rusi; provede je ministr školství a národní osvěty v dohodě s ministrem vnitra.

Pro Slovensko a Podkarpatskou Rus bude vydáno nařízení zvláštní.

23.

**Zákon ze dne 3. dubna 1925
č. 65 Sb. z. a n.,
o svátcích a památných dnech republiky
Československé.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Posavadní předpisy o svátcích platí s výhradou ustanovení § 4 napříště pro tyto dny: 1. leden, 6. leden, Nanebevstoupení Páně, Božího Těla, 29. červen, 15. srpen, 1. listopad, 8. prosinec a 25. prosinec.

§ 2. Památnými dny republiky Československé jsou:

5. červenec, 28. září, 6. červenec, 1. květen a 28. říjen jakožto státní svátek podle zákona ze dne 14. října 1919, č. 555 Sb. z. a n.

§ 3. Pro den 28. října platí veškerá ustanovení o nedělích.

Politické (policejní) úřady první stolice mohou podle místních poměrů vydati pro veřejné úřady, ústavy, podniky a školy, jakož i pro školy s právem veřejnosti ustanovení směřující k důstojné zevní oslavě tohoto dne.

Neuposlechnutí těchto ustanovení trestají politické (policejní) úřady první stolice (policejní administrativní vrchnosti) pokutou až do 10.000 Kč nebo vězením (uzamčením) do jednoho měsíce. Nedobytná pokuta budiž proměněna v přiměřené vězení (uzamčení) až do jednoho měsíce.

Pokuty plynou do státní pokladny.

Judikatura k § 3.

1. Veřejnými podniky podle § 3 zák. č. 65/25 Sb. jsou také obecní plynárna, elektrárna a vodárna. (Nález ze dne 5. června 1928 č. 14.964/28.)

2. Farní úřad německé evangelické církve v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jest »veřejným úřadem« ve smyslu § 3 odst. 2. zákona č. 65/

1925 Sb. (Nález ze dne 13. března 1929 č. 17.283/27.)

3. Příkaz udělený okresní správou politickou farnímu úřadu německé evangelické církve v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, aby o státním svátku (28. října) ozdobila budovu farní praporem ve státních barvách, neodporuje §u 3 odst. 2. zákona č. 65/1925 Sb. (Nález ze dne 13. března 1929 č. 17.283/27.)

§ 4. Pro ostatní památné dny, jakož i pro dny vyjmenované v §u 1 platí předpisy o nedělích, pokud jde o počítání lhůt, a dále vztahují se na ně ustanovení o klidu nedělním, pokud jde o veřejné úřady, ústavy, podniky a školy veřejné, jakož i školy s právem veřejnosti. Vláda může nařízením stanovit výjimky pro podniky veřejné v zájmu nerušení jich provozu.

§ 5. Veškerá dosavadní ustanovení o dnech svátečních, pokud se nesrovnávají s tímto zákonem, jakož i o dnech noremních se zrušují.

Ne-dotčena zůstávají ustanovení článku 13 zákona ze dne 25. května 1868, č. 49 ř. z. a § 19 zák. č. LIII : 1868.

§ 6. Provedení tohoto zákona ukládá se ministru vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

§ 7. Zákon nabývá účinnosti dnem 15. dubna 1925.

24.

Zákon ze dne 30. března 1920,

č. 252 Sb. z. a n.,

kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce,
státních znacích a státní pečeti.

Národní shromáždění republiky Československé
uneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Vlajka státní (národní) skládá se ze spodního pole červeného a vrchního bílého, mezi něž jest vsunut modrý klín od žerdi do středu vlajky.

Poměr jednotlivých částí vlajky jest patrný z připojeného obrazce.

§ 2. Standarta presidentova jest bílá s okrajem skládajícím se z plamének střídavě bílých, červených a modrých. Uprostřed bílého pole vetkán velký státní znak.

§ 3. Vláda se zmocňuje stanoviti pro rozličné obory správy státní příslušné vlajky a prapory a vydati ustanovení o užívání barev státních v životě veřejném.

§ 4. Malý znak republiky Československé jest: Na červeném štítě stříbrný dvouocasý lev ve skoku vpravo hledící, úst rozžavených, s jazykem vyplazitým, drápy a čelenkou, vše zlaté barvy, nesoucí na svých prsou červený štítek s třemi modrými vrchy, z nichž na prostředním vyšším vztyčen jest stříbrný kříž patriarší.

§ 5. Střední znak republiky Československé má dva štíty, přední a zadní.

Na předním (srdečním) jest znak český: na červeném štítě stříbrný dvouocasý lev ve skoku vpravo hledící, úst rozžavených, s jazykem vyplazitým, drápy a čelenkou, vše zlaté barvy.

Zadní štít jest čtvcený. V jeho horním pravém poli jest znak slovenský: na červeném štítě tři modré vrchy, z nichž na prostředním vyšším vztyčen jest stříbrný kříž patriarší. V levém horním poli znak Podkarpatské Rusi: štít na zděl rozdělený; v pravém, modrém poli tři zlatá břevna, v levém, stříbrném poli stojící červený medvěd vpravo hledící. V pravém spodním poli znak moravský, na modrém štítě vpravo hledící orlice s čelenkou, stříbrně a červeně šachovaná. V levém spodním poli znak slezský: na zlatém štítě vpravo hledící černá orlice s čelenkou o červené zbroji se stříbrnou pružinou na prsou, zakončenou jetelovými trojlístky a uprostřed zdobenou křížkem.

§ 6. Veliký znak republiky Československé skládá se ze štítu předního a zadního.

Na předním jest znak český: na červeném štítě stříbrný dvouocasý lev ve skoku vpravo hledící, úst rozžavených, s jazykem vyplazitým, drápy a čelenkou, vše zlaté barvy.

Zadní štít jest rozdělen na sedm polí třemi vodorovnými pruhy tak, že vrchní dva jsou rozpůleny, třetí spodní třikráte dělen. V horním pravém poli jest znak slovenský: na červeném štítě tři modré vrchy, z nichž na prostředním vyšším vztyčen jest stříbrný kříž patriarší. V levém horním poli jest znak Podkarpatské Rusi: štít na zděl rozdělený; v pravém, modrém poli tři zlatá břevna, v levém, stříbrném poli stojící červený medvěd vpravo hledící. V pravém středním poli znak moravský: na modrém štítě vpravo hledící orlice s čelenkou stříbrně a červeně šachovaná. V levém středním poli znak slezský: na zlatém štítě vpravo hledící černá orlice

s čelenkou o červené zbroji se stříbrnou pružinou na prsou, zakončenou jetelovými trojlístky a uprostřed zdobenou křížkem. V pravém spodním poli znak Těšínska: na modrém štítě zlatá orlice vpravo hledící. Ve spodním středním poli znak Opavska: štít červeně a bíle rozpůlený. V levém spodním poli znak Ratibořska: štít rozpůlený; v pravém modrém poli zlatá orlice s čelenkou vpravo hledící, levé pole bílé a červeně rozpůlené.

Po pravé i levé straně štítu stojí zlatý lev dvouocasý s čelenkou jakožto strážce štítu. Pod štítem vlně se stuha, na níž se čte heslo: »Pravda vítězí.«

Podrobnosti jednotlivých znaků jsou patrné z připojených obrazců.

§ 7. Vláda se zmocňuje stanoviti nařízením, kdy kterého znaku má býti užíváno.

§ 8. Státní pečeti chová předseda vlády.

Na malém státní pečeti jest vyobrazen malý státní znak, kolem něhož čte se v kruhu nápis: Republika Československá.

Na veliké státní pečeti umístěn jest veliký státní znak i se strážci štítu a heslem. Kolem něho v kruhu čte se nápis: Republika Československá.

§ 9. Státní pečeti chová předseda vlády.

Vláda se zmocňuje, aby zvláštním nařízením stanovila, kdy kterou pečeti státní pečeti a jakých pečeti a razítek mají užívati veřejné úřady.

§ 10. Užívání státní vlajky, státních znaků, jakož i jeho částí v životě veřejném, dále podniky výdělečnými a na tiskopisech vůbec, povoluje příslušné ministerstvo v dohodě s ministerstvem vnitra. Vláda se zmocňuje nařízením vydati podrobnější pravidla o podmínkách a způsobu, jak povolení toto se udílí nebo odnímá.

Ministerstvo vnitra má právo pozměňovati znaky veřejné kromě znaku státního.

Každé nepřiměřené užívání praporův a vlajek státních, jakož i všech znaků veřejných, jest zapovězeno.

§ 11. Přestupky tohoto zákona trestají se — bez újmy stíhání trestními soudy, jde-li o čin podléhající zákonům trestním — úřady politickými (na Slovensku policejní administrativní vrchostí) a to pokutou až do 20.000 Kč, nebo vězením (uzamčením) až do šesti měsíců; při nedobytnosti budiž pokuta peněžitá proměněna v přiměřený trest na svobodě v nejvyšší míře šesti měsíců.

§ 12. Ministr vnitra se pověřuje, aby v dohodě se zúčastněnými ministry provedl tento zákon, jenž se stává ihned účinným.

**Nařízení vlády republiky Československé ze dne
20. srpna 1920,
č. 512 Sb. z. a n.,**

**k provedení zákona ze dne 30. března 1920, číslo
252 Sb. z. a n., kterým se vydávají ustanovení
o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti.**

§ 1. K výzdobě státních úřadů a soudů užívá se státní vlajky nebo praporu podle ní utvořeného.

§ 2. Pokud se označuje svrchovanost státní nebo státní majetek pruhy ve státních barvách, buďtež pruhy tyto běločerveno-modré. Opakují-li se barvy, budiž pruh modrý o polovinu užší nežli pruh červený nebo bílý.

§ 3. K označení státních úřadů, soudů, ústavů a podniků, jakož i státního majetku užívá se s výjimkou případů uvedených v §§ 4 a 5 malého státního znaku.

§ 4. Středním státním znakem označují se státní úřady a soudy společně celému státu.

§ 5. Pokud jest třeba ve styku zahraničním státního znaku, užívá se k tomu velikého státního znaku. Téhož znaku užívá prezident republiky a Národní shromáždění při slavnostních příležitostech.

§ 6. Velikou státní pečeti (§ 8 zákona) pečeti se při
Obecní zřízení

slavnostních příležitostech mezinárodních; jinak pečeti se malou státní pečeti.

Prezident republiky pečeti dopisy a listiny, nevyžadující podle ústavní listiny „polupodpisu odpovědného člena vlády, pokud nemají povahy zcela soukromé pečeti shodnou s velkou pečeti státní, avšak s nápisem v kruhu: »Prezident republiky, Československé«.

§ 7. Státní úřady, soudy, ústavy a podniky užívají úřední pečeti, na níž jest zobrazen malý státní znak, kol něhož v kruhu jest uvedeno stručně označení dotyčného úřadu a jeho sídla. O jazyku, v němž toto označení má býti uvedeno, obsažují bližší předpisy prováděcího nařízení k zákonu ze dne 29. února 1920, č. 122 Sb. z. a n., jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé.

Ministerstva zahraničních věcí určí, pokud zahraniční úřady republiky Československé užívají úřední pečeti s velikým státním znakem.

§ 8. Státní vlajky může býti při slavnostních příležitostech rázu přechodného užíváno i soukromníky, dále pak korporacemi, ústavami a úřady, jež nejsou státními, nevzbuzující tím klamného zdání, že tu jde o úřad, orgán, ústav, podnik nebo majetek státní.

§ 9. Pokud jednotlivci, ústavy nebo korporace podle předpisů vydaných před vznikem republiky Československé smejí užívati znaků zemských, které tvoří součást znaku státního, zachovává se jim právo toto i nadále.

§ 10. Užívání státní vlajky, státních znaků, jakož i jeho částí v životě veřejném — s výjimkou případů uvedených v §§ 8 a 9 — povoluje soukromníkům, dále pak korporacím, ústavům a úřadům, jež nejsou státními, na odůvodněnou žádost příslušné odborné ministerstvo v dohodě s ministerstvem vnitra podle volného uvážení; povolení toto může býti kdykoliv odňato.

Za toto povolení, pokud bude uděleno podnikům výdělečným, mohou býti vybírány ve prospěch státní pokladny zvláštní poplatky, a to jednak za jeho udělení poplatek jednou pro vždy až do výše Kč 10.000.—, jednak pak za jeho užívání roční taxa až do obnosu Kč 500.—.

Stejného povolení jest třeba, chce-li někdo užívati státní vlajky, státních znaků, jakož i jeho částí na tiskopisech, a to i v životě soukromém.

§ 11. O používání vlajek, praporů a znaků v oboru správy vojenské budou vydány předpisy zvláštní.

§ 12. Nařízení toto stává se ihned účinným a provedení jeho přísluší ministru vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

25.

Zákon ze dne 29. února 1920,

č. 122 Sb. z. a n.,

podle § 129 ústavní listiny, jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé.

§ 1. Jazyk československý jest státním, oficiálním jazykem republiky (čl. 7. smlouvy mezi čelnými mocnostmi spojenými a přidruženými a mezi Československem, podepsané v St. Germain en Laye dne 10. září 1919).

Jest tedy zejména jazykem,

1. v němž s výhradou toho, co ustanovuje se v §§ 2 a 5 a s výjimkou toho, co bude podle § 6 ustanoveno pro Podkarpatskou Rus, děje se úřadování všech soudů, úřadů, ústavů, podniků a orgánů republiky, konají se jich vyhlášky a zevní označení,

2. v němž upraven jest hlavní text státovek a bankovek,

3. jehož používá branná moc při velení a jako jazyka služebního; ve styku s mužstvem jazyka toho neznalými užiti lze také jeho jazyka mateřského.

Podrobnější předpisy o povinnosti úředníků a zřízenců státních, jakož i úředníků a zřízenců státních ústavů a státních podniků, aby uměli československy, upraveny budou nařízením.

Judikatura k § 1.

Úřady ve smyslu §§ 1 a 2 jaz. zák. jsou i úřady uvedené v §u 90 ústavní listiny, t.

j. úřady bez jakékoliv výsostní pravomoci. (Nález ze dne 10. října 1927 č. 21.260/26.)

§ 2. O národních a jazykových menšinách (hlava 1. smlouvy St. Germainské) platí tato ustanovení:

Soudy, úřady a orgány republiky, jichž působnost vztahuje se na okres soudní, v němž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních občanů téhož, však jiného jazyka než československého, jsou ve všech věcech, jichž vyřízení náleží jim na základě toho, že působnost jich vztahuje se na tento okres, povinny přijímati od příslušníků jazyka této menšiny podání v témž jazyku a vydati vyřízení těchto podání nejen v jazyku československém, nýbrž i v jazyku podání. Pokud v území jedné obce je zřízeno několik okresních soudů, pokládá se celá obec za jediný soudní okres.

Narišení bude ustanoveno, pokud a při kterých soudech a úřadech, jichž působnost omezena jest na jediný okres, a sice okres s takovou národní menšinou, jakož i soudech a úřadech jim instančně bezprostředně nadřízených, lze omeziti se na vydání vyřízení pouze v jazyku strany.

Za stejných podmínek jest veřejný žalobce povinen trestní žalobu proti obviněnému jiného jazyka i v tomto jazyku, po případě jen v tomto jazyku vznésti.

Moc výkonná ustanoví, kterým jazykem v těchto případech bude projednáváno.

Nepředchází-li podání strany, budiž jí, jsou-li tu ostatní podmínky odst. 2., dodáno podle týchž zásad vyřízení i v jejím, po případě jen v jejím jazyku, pokud jest tento znám, jinak na její žádost.

V okresích s národní menšinou podle odst. 2. použití jest při vyhláškách státních soudů, úřadů a orgánů a při jich zevních označeních také jazyka národní menšiny.

Judikatura k § 2.

1. Obec, jejímž jednacím jazykem jest jazyk menšinový, nemá za předpokladů § 2 jaz. zák. nárok, aby úřední dopisy soudu, když jsou na

ni řízeny jako na úřad, byly psány také v jejím jednacím jazyku. (Usnesení odborného pléna ze dne 17. prosince 1928.)

2. Příslušník menšinového

jazyka nemá nároku, aby úřady Československé republiky přijaly a vyřídily jeho podání, jehož text je sepsán jak v jazyku státním, tak v jazyku menšinovém, když tu není předpokladů § 2 odst. 2. jazykového zákona ze dne 29. února 1920 č. 122 Sb. z. a n. (Nález ze dne 27. května 1926 č. 12.078/25 podle usnesení odb. pléna.)

3. V soukromoprávních sporech vedených proti eráru u soudu jeho všeobecného sudíště (§ 74 jur. normy) rozhodny jsou pro uplatnění menšinového práva jazykového ve smyslu §u 2 druhého odstavce jazykového zákona jazykové poměry soudního okresu, v němž jest sídlo finanční prokuratury povoláné k zastupování eráru ve sporu. (Nález ze dne 29. listopadu 1927 č. 20.385/27.)

4. U zemského civilního

soudu v Praze, jakožto soudu desk zemských lze podati knihovní žádost jen v jazyce státním, třeba jde o pozemky, ležící v soudním okrese s kvalifikovanou menšinou. (Nález ze dne 27. června 1928 č. 14.027/28.)

5. Zavdalo-li k jazykovému sporu podnět řízení i volebního soudu, týkající se zbavení poslaneckého mandátu, jest věc, v níž jazykový spor vzešel, lokalisována v soudním okrese pražském (§ 1 a 2 jaz. zákona). (Nález ze dne 3. V. 1929 č. 6461/28.)

6. Přípustnost menšinového jazyka knihovní žádosti příslušníka jazykové menšiny stran deskových pozemků neřídí se jazykovou kvalifikací okresu soudního, ve kterém leží deskový statek. (Usn. odborného pléna ze dne 13. května 1929 č. 1409/28 pres.)

§ 3. Samosprávné úřady, zastupitelské sbory a veškeré veřejné korporace ve státě jsou povinny přijímati ústní i písemná podání učiněná v jazyku československém a je vyřizovati.

Ve schůzích a poradách jejich jest vždy možno tohoto jazyka užívati; návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

Jazyk veřejných vyhlášek a zevních označení úřadů samosprávných stanoví státní moc výkonná.

Povinnost přijímati podání v jiném než v československém jazyku a vyřizovati je, jakož i připustiti jazyk jiný ve schůzích a poradách mají samosprávné úřady, zastupitelské sbory a veřejné korporace za podmínek § 2.

Judikatura k § 3.
Dožádání soudu ve věci poručenské řízené obcí jest po-

dáním podle § 3 jaz. zákona. (Nález ze dne 3. prosince 1926 č. 24612/25.)

§ 4. Užívající jazyka státního, oficielního, úřady v onom území republiky, jež před 28. říjnem 1918 náleželo ku královstvím a zemím na říšské radě zastoupeným, nebo ku království Pruskému, úřadují zpravidla po česku, na Slovensku zpravidla po slovensku.

Slovenské úřední vyřízení k podání českému nebo úřední vyřízení české k podání slovenskému pokládá se za vyřízení, jež stalo se v jazyku podání.

§ 5. Vyučování ve všech školách, zřízených pro příslušníky národních menšin, děje se jejich jazykem, rovněž kulturní instituce pro ně zřízené spravují se tímto jazykem (čl. 9. smlouvy St. Germainské).

§ 6. Sněmu, jenž zřízen bude pro Porkarpatskou Rus, vyhrazeno jest, aby upravil otázku jazykovou pro toto území způsobem slučitelným s jednotností státu československého (čl. 10. smlouvy St. Germainské).

Pokud tato úprava nebude provedena, budiž užito tohoto zákona, avšak s ohledem na zvláštní jazykové poměry v území.

§ 7. Spory o užití jazyka při soudech, úřadech, ústavech, podnicích a orgánech státních, jakož i při úřadech samosprávných a korporacích veřejných, vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly.

Judikatura k § 7.
I. Ve sporech o užití jazyka při soudech a úřadech státních (§ 7 jaz. zák.) řídí se jazykové právo příslušní-

ka jazykové menšiny podle toho, zda věc, která zavdala podnět k jazykovému sporu, vzešla v soudním okrese s kvalifikovanou jazykovou men-

šinou. (Nálezy ze dne 2. února 1927 č. 7380/26, 13454/26, 20696/26.)

2. Domáhá-li se záložní vojín ve formě sporu o užití jazyka (§ 7 jazykového zákona) rozhodnutí o otázce, v jakém jazyku má mu být vydána vojenská knížka, nejsou politické úřady kompetentní o tom rozhodovati. (Nález ze dne 25. března 1927 č. 5746/27.)

3. Je-li věcí, ze které vyšel jazykový spor (§ 7 jaz. zák.) nárok obce na přijetí jejího příslušníka do domovského svazku obce jiné podle zákona z 5. prosince 1896 č. 222 ř. z., řídí se v jazykovém sporu jazykové právo příslušníka jazykové menšiny podle poměrů v soudním okrese, v němž leží tato jiná obec. (Nález ze dne 18. prosince 1926 č. 18500/26.)

4. Po stránce jazykové jest naříkatelem stížností k nejv. správnímu soudu rozhodnutí, které vydalo minister-

stvo na podání strany učiněné v menšinovém jazyku, toliko v jazyku státním, bylo-li straně úřadem ministerstvu podřízeným intimováno pouze v jazyku státním. (Usn. odb. plena z 13. V. 1929 č. 86/28 pres.)

5. Nejv. správní soud v případě, že ministerstvo svým rozhodnutím popřelo menšinové jazykové právo strany a zároveň rozhodlo ve věci, a soud toto rozhodnutí na stížnost strany, která je běře v odpor souhradně v obou směrech, zruší, pokud jde o stránku jazykovou podle § 6 nebo § 7 zák. o spr. soudě, má vejíti také na stížnost, pokud se zabývá věcí samou. (Usn. odb. plena ze dne 13. V. 1929 č. 86/28 pres.)

6. Dohlédací úřady soudní, rozhodující jazykové spory podle § 7 jaz. zákona, jednají jako úřady správní a nejsou oprávněny přezkoumávati platnost jazykového nařízení. (Nález ze dne 28. VI. 1929 č. 8501/29.)

§ 8. Zevrubnější provedení tohoto zákona stane se nařízením státní moci výkonné, jež upraví v duchu tohoto zákona také užívání jazyků pro úřady samosprávné, zastupitelské sbory a veřejné korporace (§ 3), jakož i pro ony úřady a veřejné orgány, jichž působnost vztahuje se na menší obvody než jest soudní okres, anebo jež nemají svého zvláštního obvodu.

V nařízením bud'ěž obsaženy také předpisy o tom, co opatřiti jest k usnadnění úředního styku se stranami neznalými jazyka, v němž při tom kterém sou-

du, úřadu nebo orgánu po rozumu tohoto zákona se úřaduje, jakož i k ochraně stran před škodami právními, jež by jim z neznalosti jazyka vzejíti mohly.

Nařízením mohou také pro dobu prvních pěti let ode dne, kdy zákon tento nabude účinnosti, připuštěny býti výjimky z jeho ustanovení potřebné v zájmu nerušené správy.

Konečně obsahuj nařízení také předpisy potřebné k tomu konci, aby se zabezpečilo úspěšné jeho provádění.

Judikatura k § 8.

1. Vláda upravujíc v duchu jazykového zákona podle § 8 odst. 1. jaz. zákona užívání jazyků pro samosprávné úřady atd., může jíti nad pozitivní omezení, která jim § 3 stran státního jazyka ukládá.

2. V duchu jazykového zákona není jen analogická aplikace ustanovení § 2 jaz. zákona, daných na ochranu jazykových menšin, na příslušníky československého jazyka u samosprávných úřadů, zastupitelských sborů a veškerých veřejných korporací ve státě.

3. Duchem jazykového zákona jest rozuměti zásady,

§ 9. Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Jím zrušují se všechny předpisy jazykové, jež byly v platnosti před 28. říjnem 1918.

Výkonem tohoto zákona pověřují se všichni ministři.

kteří lze z jazykového zákona získati abstrakci.

Takovou zásadou jest také zásada preponderance státního jazyka.

4. Ustanovení jazykového nařízení, která se dá odůvodniti jen zásadou preponderance státního jazyka, není v duchu jazykového zákona.

5. Opatření jazykového nařízení, které má zajistiti příslušníku státního jazyka za všech okolností vyřízení jeho podání v jazyku státním, jest ve shodě se zákonem.

(Usnesení adm. plena nejv. spr. soudu ze dne 23. V. 1929 č. pres. 213.)

Vládní nařízení ze dne 3. února 1926,

č. 17 Sb. z. a n.,

jmž se provádí ústavní zákon jazykový pro obor ministerstev vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, pro veřejné korporace, podléhající těmto ministerstvům v republice Československé, jakož i pro úřady místní samosprávy.

Vláda republiky Československé nařizuje podle zákona ze dne 29. února 1920, čís. 122 Sb. z. a n., jmž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé:

DÍL II.

O samosprávných úřadech, zastupitelských sborech a veřejných korporacích.

HLAVA XIV.

Úřady místní samosprávy. Zastupitelské sbory.

Jednací jazyk obce. Podání a vyřízení podání.

Čl. 70. (1) Obecnímu zastupitelstvu přísluší v mezích tohoto nařízení ustanoviti jednací jazyk obce, jehož užívati jest obec oprávněna v mezích tohoto nařízení. Obecní zastupitelstvo ustanovuje také v mezích tohoto nařízení, mají-li se úřední výkony konati jen v jednom jazyku, či zda a v jaké míře má býti užíváno též jiného jazyka jednacího. V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu neobývá ani 20 procent státních občanů téhož, avšak jiného jazyka než československého, jest jazyk státní jednacím jazykem obce. Jazyk státní stává se vždy také jednacím jazykem obce, obývají-li příslušníků jazyka státního v obci více než příslušníků některého jazyka menšinového, který byl ustanoven za jednací jazyk její. Jazyk, jehož příslušníků státních občanů je v obci aspoň 50 procent, jest vždy také jednacím jazykem obce.

(2) Usnesení obecního zastupitelstva, které by bylo v odporu s předpisy tohoto nařízení, jest neplatné. Každé usnesení zastupitelstva obecního o jednacím jazyku oznámiti jest do 8 dnů bezprostředně nadřízenému dohlédacímu úřadu státní správy.

(3) Pokud magistráty měst s vlastním statutem vyřizují záležitosti státní správy politické a finanční, jsou považovány za orgány republiky (§§ 1 a 2 zák.) a vztahují se na ně předpisy hlavy I. a III. tohoto nařízení. Totéž platí o městských notářských úřadech a obecních a obvodních notářích.

(4) To, co ustanoveno je v této hlavě o obcích, platí obdobně také o osadách, které mají své vlastní zastupitelstvo.

Čl. 71. (1) Každá obec jest vždy povinna přijmouti ústní a písemná podání učiněná v jazyku československém a je vyříditi.

(2) Jde-li o podání v jiném jazyku než státním, jest obec, v níž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních občanů téhož, avšak jiného jazyka, než který jest jednacím jazykem obce, povinna od příslušníků jazyka této menšiny přijmouti podání v tomto jazyku učiněná a je vyříditi. Příslušnost k té které menšině posuzuje se podle čl. 16.

(3) Podání, jež učiněno bylo stranou nezastoupenou právním zástupcem v jazyku jiném, než zmíněném v odst. 1. a 2. tohoto článku a v článku předchozím, a jehož obec přijmouti nemůže, budiž neprodleně podateli vráceno k opravě této formální vady do přiměřené lhůty.

(4) Bude-li pak ve lhůtě té podáno opět, a to ve správném vyhotovení jazykovém, zachovají se účinky prvního podání, jako by bylo řádně učiněno. V dalším platí obdobně ustanovení čl. 4.

Čl. 72. (1) Obec má právo, jestliže podle čl. 70. obecní zastupitelstvo jinak neustanoví, podání k ní došla vyřizovati ve svém jednacím jazyku. Je-li jazyk podání též jednacím jazykem obce, stane se vyřízení vždy v jazyku podání.

(2) Avšak obce, pro něž je ustanoveno obecní neb obvodní notář, dále obce, v jichž zastupitelstvu je členem příslušník jazyka československého, jakož i obce, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá aspoň 20 procent státních příslušníků československého jazyka, jsou povinny vydati vyřízení a podání učiněných v jazyku československém v tomto jazyku. Takovou povinnost mají i jiné obce, jestliže podle posledního sčítání lidu mají nejméně 3000 obyvatelů a mají úřední sílu znalou jazyka státního (čl. 73., odst. 2.). Nepředchází-li podání strany, je-li však obecnímu úřadu známo, že strana je příslušníkem jazyka státního, vydá jí vyřízení v tomto jazyku. Strana, již se nedostalo takto vyřízení ve státním jazyku, může žádati do tří dnů od doručení vyřízení jazykově nevyhovujícího, aby jí bylo dodáno vyřízení v tomto jazyku. Žádati lze ústně nebo písemně. Při písemných žádostech se nezapočítá-

vají dny poštovní dopravy. Žádost nepodléhá kolku a bude ihned vyřízena.

(3) Domovské listy a legitimace pro pohraniční styk budou vždy a vysvědčení nemajetnosti, žádá-li to strana, vydány také s textem v jazyku státním na prvním místě, i když jazyk československý není jednacím jazykem obce.

Judikatura k § 72.

1. Pozvání člena obecního zastupitelstva do schůze obecního zastupitelstva je vyřízením bez předchozího podání ve smyslu čl. 72. odst. 2. věty 3. jaz. nař. (n. s. s. 28. června 1929 č. 2257/29).

2. Předpis čl. 72., odst. 3. vl. nař. 17/26, že domovské listy nutno vydati vždy také s textem v jazyku státním na prvním místě, vyhovuje duchu jaz. zákona. (N. s. s. usnesení adm. plena ze dne 23. V. 1929, č. pres. 213/29.)

Čl. 73. (1) Ve městech s vlastním statutem musí starosta a jeho náměstkové býti úplně mocni jazyka státního. Totéž povinnost mají starosta a členové městského předsednictva, kteří zastupují starostu ve městech, jež podrobena jsou předpisům o městech se zřízeným magistrátem.

(2) Obce, které podle posledního soupisu lidu mají alespoň 3000 obyvatelův, musí nejpozději do tří let ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, míti podle potřeby služby dostatečný počet úředních sil, znalých jazyka státního ve slově i písmě, nejméně však jednu. V obcích s menším počtem obyvatelstva, kteréž mají povinnost vyřizovati podání v jazyku československém došla v tomto jazyku, musí býti rovněž postaráno o jazykově bezvadné vyřizování spisů v jazyku československém.

(3) Vzejde-li spor o tom, zda dotyčná síla úřední jest znalá jazyka státního, náleží politickému úřadu II. instance, aby jazykovou kvalifikaci této úřední síly přezkoumal a o ni rozhodl.

Čl. 74. (1) V obcích, jimž podle předchozího článku nebyla uložena povinnost míti úřední síly znalé jazyka státního, pokud se týká postarati se o jazykově bezvadné vyřizování v jazyku státním, budiž s podáním učiněným ve státním jazyku naloženo podle těchto zásad:

(2) Nezná-li obecní starosta jazyka československého, odevzdá podání prvému, po případě druhému náměstkovi nebo některému členu obecního zastupitelstva znalému státního jazyka, aby je tlumočil do jednacího jazyka obce. Jestliže ani nikdo ze členů obecního zastupitelstva není znalý jazyka státního a nelze-li jinak vhodným a rychlým způsobem pomoci hodnověrné osoby opatřiti překlad podání do jednacího jazyka obce, zašle starosta obce podání toto pod vlastní zodpo-

vědností, nejdéle do 24 hodin po jeho přijetí, bezprostředně nadřízenému úřadu státní správy, aby opatřil překlad do jednacích jazyka obce. Tento úřad opatří co nejdříve, dle možnosti do dvou dnů překlad a zašle jej s původním podáním obci k vyřízení. Shledá-li však, že není tu nemožnosti svrchu naznačené, pořízení překladu může odepřít. Obec nahradí úřadu skutečné výlohy vzešlé pořízením překladu.

(3) Obec uvedená v odstavci 1. mohou podle potřeby užítí obdobně ustanovení předchozího odstavce, aby mohly dostati předpisu čl. 72., odst. 3.

Čl. 75. Jde-li o podání učiněná v jazyku menšiny podle čl. 71., odst. 2., a nemá-li obec úřední síly znalé jazyka menšiny, naloží se s podáním učiněným v jazyku této menšiny podle zásad článku předchozího.

Čl. 76. Příslušník jazyka státního, jemuž se podle předchozích ustanovení dostalo vyřízení v jazyku jiném, může kromě případu, kde podání učinil tímto jiným jazykem, vyřízením toto zaslati do tří dnů k úřadu státní správy, který obci jest bezprostředně nadřízen, aby opatřil překlad do jazyka státního. Překlad takový jest s urychlením a v případech, kde jde o zachování lhůty, ihned pořídití a straně dodati.

Ústní styk obecních úřadů se stranami.

Čl. 77. (1) Pro ústní styk se stranami platí obdobně předpisy článku 71. a 72. o přijímání a vyřizování podání. Dle možnosti budíž vždy u obecního úřadu usnadněn straně, neznající jednacích jazyka obce, styk úřední.

(2) Jestliže by vzhledem ku skutečným poměrům nebylo to možno, může příslušník jazyka československého, neznalý jednacích jazyka obce, obrátiti se na nejbližší nadřízený úřad správy státní, kterýž na místě obecního úřadu s ním věc projedná a obsah projednání sdělí obecnímu úřadu za účelem příslušného vyřízení. Tam, kde ustanoven je obecní neb obvodní notář, jest užítí i tu jeho pomoci.

Dopisování úřadům.

Čl. 78. (1) V jakém jazyku dopisují obce soudům, státním úřadům a orgánům, řídí se podle předpisů hlavy I. a III., pokud se týče článku 16. tohoto nařízení. Jestliže soud, státní úřad neb orgán podle ustanovení hlavy I. a III. není oprávněn přijmouti podání v jednacím jazyku obce (čl. 16.), jest obec povinna dopisovati jemu v jazyku státním.

(2) Není-li obec, samosprávný úřad nebo veřejná korporace, jimž se dopisuje, oprávněna přijmouti podání v jiném jazyku než státním, aneb v jiném menšinovém jazyku, než

jest její jednacím jazyk, jest jim dopsati v jazyku státním. Při tom může obec dopisující podle potřeby užítí obdobně čl. 74. za podmínek tam stanovených.

Jednání ve sborech zastupitelských.

Čl. 79. (1) Jednání v obecním zastupitelstvu, obecní radě a v komisích děje se jednacím jazykem obce.

(2) Ve schůzích a poradách obecních zastupitelstev, obecních rad a komisí jest vždy možno užívati jazyka československého. Návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

(3) V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních příslušníků jazyka jiného než československého, který není zároveň jednacím jazykem obce, jsou příslušníci onoho jazyka oprávněni tohoto svého jazyka užívati ve schůzích a poradách obecních zastupitelstev, rad a komisí. Návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

Čl. 80. (1) Schůze obecních zastupitelstev, rad a komisí buďtež řízeny jazykem jednacím, po případě všemi jazyky jednacími. Návrhy učiněné v jazyku jiném než jednacím, o nichž má se hlasovati, buďtež přeloženy do jazyka jednacích a naopak návrhy učiněné v jazyku jednacím buďtež přeloženy do jazyka jiného tehdy, jestliže v obci jest podle posledního soupisu lidu nejméně 20 procent státních příslušníků dotyčného jiného jazyka. Od překladu lze upustiti jen tehdy, když všichni súčasní členové s tím souhlasí.

(2) Ale i v obcích jiných, jejichž jednacím jazyk není československý, buďtež návrhy učiněné v jazyku státním přeloženy do jednacích jazyka obce a návrhy učiněné v jazyku jednacím přeloženy do jazyka československého, jestliže některý člen obecního zastupitelstva, rady nebo komise o to požádá.

(3) Obecní starosta, po případě předseda komise, který jest neznalý jazyka státního, povolá ke spoluřízení schůze náměstka znalého tohoto jazyka, řeční-li člen zastupitelstva nebo komise v tomto jazyku, nebo činí-li v něm návrh. Totéž platí obdobně pro jazyk menšinový v případě odst. 1. tohoto článku. Není-li žádný náměstek znalý těchto jazyků, povolá předseda některého člena, po případě úředníka ke zprostředkování.

(4) Protokoly o schůzích nebo poradách v odstavcích předchozích zmíněných sepisují se jazykem jednacím (čl. 70.). Návrhy a prohlášení učiněné v jazyku jiném než jednacím jest k žádosti navrhovatele zapsati do protokolu v jazyku, v němž se staly, je-li v obci podle posledního soupisu lidu alespoň 20

procent státních občanů příslušníků tohoto jazyka. V obcích aspoň s 3000 obyvateli, jichž jednacím jazyk jest jiný než státní, jakož i v obcích, pro něž je ustanoven obecní neb obvodní notář a v obcích, v jejichž zastupitelstvu je členem příslušník jazyka československého, jest k žádosti navrhovatele návrhy a prohlášení učiněné v jazyku československém zapsati do protokolu v tomto jazyku, i když v obci není 20 procent státních příslušníků jazyka československého.

Vyhlášky obecních úřadů.

Čl. 81. (1) Vyhlášky obecních úřadů konají se jednacím jazykem obce, po případě všemi jednacím jazyky obce.

(2) V obcích, jež mají podle posledního soupisu lidu aspoň 3000 obyvatelův, budiž vyhláška vydána vždy také jazykem československým.

(3) V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních příslušníků jiného jazyka, než který jest jednacím jazykem obce, buďtež vyhlášky činěny v jazyku jednacím, jakož i v onom jiném jazyku.

(4) Úřad státní správy může však při vyhláškách větší důležitosti a všeobecnějšího rázu naříditi, aby připojeno bylo znění v jazyku československém i v oněch obcích, jež nespádají pod ustanovení odst. 2. tohoto článku. V tomto případě úřad správy státní sám dodá znění vyhlášky v jazyku československém. Úřad obecní jest pak povinen vyvěsiti vyhlášky v tom uspořádání, jak byly úřadem státní správy upraveny.

(5) Předpisů tohoto článku použití jest obdobně i tam, kde veřejně vyhláše se v obci způsobem jiným, než vyhláškou písemnou (bubnováním a pod.). Nelze-li při ústní vyhláše (bubnováním) pro neznalost jazyka příslušného zřízence požadavku tomu vyhověti, staniž se vždy také vyhláška písemná.

(6) Orientační nápisy na silnicích a cestách buďtež vždy v jazyku státním. Jsou-li také v jazyku jiném, buď jazyk státní vždy na prvním místě.

Zevní označení obecních úřadů.

Čl. 82. (1) Pro zevní označení obecních úřadů a úřadoven platí obdobně ustanovení odst. 1., 2. a 3. předešlého článku. Budovu, v níž nalézá se obecní úřad, jest však vždy označiti (též) jazykem československým, nápisem stejných rozměrů a stejné úpravy.

(2) Obecní pečeť v obcích, v nichž jest aspoň 20 procent státních příslušníků jazyka československého, nesmí býti bez slovní výplně stejných rozměrů a stejné úpravy v jazyku státním. Také v jiných obcích, jejichž jednacím jazyk jest jiný

než československý, musí býti užito pečeti, obsahující slovní výplň stejných rozměrů a stejné úpravy v jazyku státním, jde-li o listiny, spisy nebo vyhlášky, které vydává obec v jazyku státním anebo v jazyku státním a menšinovém.

Judikatura k čl. 82.

1. Ustanovení čl. 82., odst. 1., věta 2. vl. nař. 17/26, podle něhož budova, v níž se nalézá obecní úřad, má vždy býti označena též jazykem československým, jest kryto ustanovením odst. 3., § 3 jaz. zák. (U. s. s. nález ze dne 28. VI. 1929 č. 26149/28.)

Ustanovení k zachování předpisů.

Čl. 83. Proti orgánu obecní správy, který by jednal proti ustanovením tohoto nařízení, anebo který by se neřídil rozhodnutím úřadu správy státní na základě tohoto nařízení ve věcech jazykových vydaným, může býti zakročeno podle příslušných předpisů obecního zřízení, po případě obecních řádů. Městští notáři, obecní neb obvodní notáři použijí svého práva k odvolání a odporu podle předpisů o tom platných.

Čl. 84. Učinili obecní rada nebo obecní zastupitelstvo usnesení přičítící se předpisům tohoto nařízení, má dohlédací úřad správy státní povinnost výkon usnesení takového zastaviti a po případě, sezná-li toho potřebu, obecní zastupitelstvo rozpustiti. I zde buď použito odvolání a odporu v předchozím článku zmíněného.

Čl. 85. Jestliže by obecní zastupitelstvo nebo obecní rada opominuly učiniti některé opatření ve smyslu tohoto nařízení anebo plniti povinnosti podle tohoto nařízení obci náležející, má dohlédací úřad správy státní na náklad obce sjednati odpomoc, již jest potřebí.

Čl. 86. Orgán obecní správy, který vykonává své úřad úmyslným jednáním neb úmyslným opominutím proti tomuto nařízení ohrožuje zájmy veřejné správy, trestá se podle § 25 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky.

Okresní zastupitelstva v Čechách a silniční výbory na Moravě a ve Slezsku.

Čl. 87. (1) Předpisy tohoto nařízení o obcích platí obdobně též pro okresní zastupitelstva a okresní výbory (okresní správní komise) a silniční výbory. Pokud podle předpisů těchto rozhodným jest jisté procento nebo celkový počet obyvatelstva, přihlíží se při výpočtu jeho u okresních zastupitelstev a okresních výborů (okresních správních komisí) a silničních výborů k počtu obyvatelstva okresu.

(2) Pokud jde o zakročení proti orgánům okresní správy podle obdoby čl. 83. a 84. platí předpisy zákona o okresních zastupitelstvech, pokud se týká silničních výborech.

(3) Ve styku s obcemi svého obvodu může okresní zastupitelstvo, po případě silniční výbor, i kromě případů, kde je k tomu podle odst. 1. tohoto článku povinen, užítí také jednací řeči obce.

Zemské (správní) výbory.

Čl. 88. Zemské (správní) výbory (komise) upraví užívání jazyků ve svém úřadování v duchu tohoto nařízení usnesením, jež schválí ministr vnitřní v dohodě se zúčastněnými ministry a jež pak bude vyhlášeno ve Sbírce zákonů a nařízení.

Ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů.

Čl. 89. (1) Ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů řídí se předpisy jazykovými, platícími pro tyto úřady.

(2) V osobním styku s osobami neznalými jazyka takto určeného budíž použito dle možnosti jejich jazyka mateřského, po případě jiného, v němž lze se dorozumět.

(3) O korespondenci se stranami, potřebné ku provozu ústavů a podniků těchto po stránce odborné a obchodní, o odborných publikacích, jakož i o vyhláškách a písemných pokynech, potřebných pro jejich vnitřní potřebu, platí obdobně ustanovení čl. 12., odst. 3. a 5. Pokud příslušníkům některého jazyka podle předpisů hlavy XIV. vydati jest vyřízení v jejich jazyku, budíž toho šetřeno i v této korespondenci.

Zastupitelské sbory župní a okresní.

Čl. 90. Užívání jazyků v zastupitelských sborech, o nichž jedná zákon ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé, upravuje se zvláštním nařízením vládním.

HLAVA XV.

O veřejných korporacích mimo úřady místní samosprávy.

Čl. 91. (1) Veřejné korporace podléhají správě ministerstev v čl. 1. uvedených, jako advokátní, notářské komory, státní regulační komise pro hlavní město Prahu, komise pro kanalisaci Vltavy a Labe, zemská komise pro úpravu řek, lé-

kařské komory, lékárnická gremia, výbory kondicinujících farmaceutů, resp. jejich správní komise a j., upravují si užívání jazyků ve svém úřadování podle předpisů a v duchu zákona jazykového a tohoto nařízení vlastním usnesením, jež vyžaduje schválení nadřízeného ministra. Jako zásad jest zejména dbáti, že jsou povinny přijímatí podání v jazyku státním a je v témž jazyku vyřizovati, že ve styku se stranami rozhodným je, vztahuje-li se působnost jejich v určitém případě na okres bez menšiny, či s menšinou, že člen korporace nemá méně práv než strana, že státním úřadům a zejména ministerstvům jest dopisovati a podávati zprávy v jazyku státním, a to i tehdy, je-li jednacím jazykem korporace některý jazyk menšinový, a není-li v tomto případě státní úřad podle předpisů proň platných oprávněn přijmouti podání v jednacím jazyku korporace, dále že ve schůzích a poradách korporace je vždy možno užívati jazyka státního a že návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání. Při zevním označení korporací a úředních místností jejich jest vždy použítí jazyka státního, na listinách, jež vydávají korporace ve státním jazyku nebo také ve státním jazyku, jest použítí pečeti se slovní výplní v tomto, pokud se týká také v tomto jazyku, při čemž státní jazyk musí býti na prvním místě, a vyhlášky jimi v úřední činnosti vydávané, musí býti sepsány zpravidla v jazyku státním a vedle toho, týkají-li se okresu s národní menšinou, i v jazyku této menšiny.

(2) Předpisy předchozího odstavce platí také pro obchodní a živnostenské komory, jejich ústřednu a pro společenstevní jednoty (svazy) s tím dalším ustanovením, že obchodní a živnostenské komory, pokud jsou činnými v záležitostech ochranných známek a vzorků, jsou považovány za orgány republiky (§§ 1 a 2 zák.) a vztahují se na ně v této příčině předpisy hlavy I. a III., že společenstevní jednoty (svazy) používají ve styku se společenstvy svého obvodu vždy také jednací řeči společenstva, o které jde, a že jednoty (svazy) organizované na podkladě národnostním, jejichž jednacím jazyk jest jiný než československý, mohou se ve vyhláškách určených výhradně pro své členy, příslušníky tohoto jiného jazyka, omeziti na tento jazyk, ačli nejde o vyhlášku v soudním okrese, kde není aspoň 20 procent příslušníků tohoto jazyka

(3) Nepředložili korporace do tří měsíců ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, pokud se týká nově vzniklých do tří měsíců ode dne jejich ustanovení, své usnesení o užívání jazyků ke schválení nebo učinili usnesení, jež neodpovídá předpisům a duchu jazykového zákona a tohoto na-

řízení, anebo nevyčerpává-li dostatečně předmět, náleží věc upravití příslušnému ministru.

Čl. 92. (1) Ve finanční správě může ministr financí zmocnití finanční úřady II. stolice, aby právo v předchozím článku mu vyhrazené samy vykonávaly.

(2) Užívání jazyka v daňových komisích upraví se podle ustanovení odst. 1. a 3. předchozího článku s odchylkou, že usnesení o užívání jazyka musí být učiněno v první plenární schůzi po účinnosti tohoto nařízení.

Čl. 93. (1) Živnostenská společenstva (hlava VII. živnostenského řádu [zákon]) řídí se, co se týče užívání jazyka, obdobně předpisy, jež platí pro obce (hlava XIV.), při čemž tam, kde ve smyslu předpisů těch záleží na počtu příslušníků určitého jazyka, rozhodným jest počet ten v obyvateľstvu místního obvodu společenstva stanovami určeného.

(2) Vysvědčení vydávaná podle předpisů živnostenského řádu (zákon) povinná jsou živnostenská společenstva, jejichž jednacím jazyk jest jiný než československý, vystavovati neb potvrzovati vždy také v jazyku státním, a to na prvním místě.

(3) Proti starostovi nebo místostarostovi živnostenského společenstva, který by jednal proti ustanovením tohoto nařízení, anebo který by se neřídil rozhodnutím úřadů státní správy na základě tohoto nařízení ve věcech jazykových vydaným, může býti zakročeno pořádkovými pokutami podle předpisů živnostenského řádu (zákon).

Čl. 94. Užívání jazyků při inženýrské komoře upraví se v duchu zákona jazykového prováděcím nařízením ku provedení zákona o inženýrské komoře ze dne 18. března 1920, č. 185 Sb. z. a n.

DÍL III.

O ochraně stran, o sporech o užívání jazyka, dohledu a jiných opatřeních.

HLAVA XVI.

O ochraně stran.

Čl. 95. (1) Soudy, úřady a orgány, ať státní či samosprávné, jsou povinny dáti stranám poučení, aby byly uchráněny právních újem, jež by jim z neznalosti jazyka mohly vzéjti. Strany, jimž se dostalo vyřízení v jazyku, jehož neznají, mohou žádati příslušný soud, úřad neb orgán anebo soud, úřad neb orgán toho druhu místně nejbližší nebo tam, kde je zřízen obecní neb obvodní notář, toho za vysvětlení věci nebo za ústní překlad dodaného vyřízení. Soud, úřad nebo

orgán, po případě obecní neb obvodní notář jest povinen takové žádosti vyhověti, pokud jeho jazykové znalosti k tomu stačí.

(2) Kde by ta nebo ona věc působila příslušnému soudu, úřadu neb orgánu při vyřizování značné jazykové obtíže, může v případech zvláštní důležitosti, a nelze-li tomu jinak od pomoci, příslušný nadřízený soud neb úřad delegovati jiný soud, úřad neb orgán stejného druhu a řádu ku projednání věci nebo naříditi, aby byl vyslán od jiného úřadu v jeho obvodu soudce, úředník neb orgán s příslušnou jazykovou znalostí, aby věc u příslušného soudu neb úřadu projednal.

HLAVA XVII.

O sporech o užívání jazyka, o dohledu a opatřeních k zachování předpisů.

Čl. 96. (1) Spory o užití jazyka při soudech, úřadech, ústavech, podnikcích a orgánech státních, jakož i při úřadech samosprávných a korporacích veřejných vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly (§ 7 zák.).

(2) Strana, která má za to, že bylo porušeno její jazykové právo, může sobě stěžovati do 15 dnů u státního úřadu, jenž podle příslušných zákonů jest povolán vykonávati přímo dohlédací právo nad orgánem, do jehož opatření si stěžuje, pokud úřadu dohlédacímu také náleží rozhodovati o stížnostech. Shledá-li tento úřad, že není příslušným, odstoupí stížnost ihned příslušnému úřadu a zpraví o tom stěžovatele.

(3) Uzná-li, že jest příslušným, rozhodne co nejrychleji, nařídí případně nápravu, která jest podle povahy věci ještě možná, a zpraví orgán, na který si bylo stěžováno, a jeho prostřednictvím i stěžovatele. Nemůže však sám vydati vyřízení s právními účinky vyřízení příslušného orgánu, zejména prvý výrok zrušiti a nahraditi výrokem jazykově správným.

(4) Není-li ze stížnosti a jejich dokladů věc zcela nepochybnou, zpraví dohlédací úřad o tom, že byla stížnost podána, neprodleně orgán, na který byla stížnost podána, s vyzváním, aby do přiměřené lhůty předložil jednacím spisy. Dohlédací úřad jest pak povinen co nejrychleji rozhodnouti a vydati rozhodnutí straně i orgánu na který si stěžovala.

(5) Do rozhodnutí může si strana stěžovati k úřadu, jenž je nejbližší vyšším úřadem dohlédacím; o řízení a hlůtách platí předpisy pro tyto úřady jinak závazné. Není-li předpisů takových, jest stížnost podati do 15 dnů po doručení rozhodnutí u úřadu, do jehož rozhodnutí jest si stěžováno. Lze si stěžovati postupně až k nejvyšší instanci. V rozhodnutí úřadu

buď vždy poučena strana o právu stížnosti k vyššímu úřadu a o tom, kde a do jaké lhůty je stížnost podati.

Judikatura k § 96.

1. Pro dohlédací stížnosti jazykové (čl. 96 odst. 5. jaz. nař.) podávané v oboru justiční správy není zvláštního předpisu o nevčítání lhůt poštovní dopravy do lhůty rekursní. (Nález ze dne 5. února 1929 č. 2486/29.)

2. Osvobození od kolkovného z důvodu práva chudých, jež přiznáno bylo podle §§

63 et. seq. c. ř. s. pro určitý soudní spor, nevztahuje se na dohlédací stížnost jazykovou, k níž onen spor civilní dal podnět. (Nález ze dne 14. března 1929 č. 5.221/29.)

3. Článek 96 odst. 5. jazykového nařízení č. 17/1926 Sb. jest vydán v mezích jazykového zákona ve smyslu § 55 úst. listiny. (Nález ze dne 18. října 1928 č. 27.758/28.)

Čl. 97. (1) Shledá-li dohlédací úřad i mimo případ stížnosti, že některý orgán jeho dohledu podřízený porušil jazykový zákon anebo toto nařízení, jest povinen mu to vytknouti a může vhodným opatřením zjednatí nápravu.

(2) Kde v tomto a předcházejícím článku mluví se všeobecně o orgánu, míněn jest tím soud, úřad, ústav, podnik, orgán, samosprávný úřad nebo veřejná korporace po případě soudce úředník neb jiný zaměstnanec, do jejichž opatření bylo si stěžováno, pokud se týká jejichž opatření zavdalo příčinu k zakročení podle tohoto článku.

(3) Proti soudcům, úředníkům, zaměstnancům a orgánům, kteří porušují proti předpisům zákona a tohoto nařízení jazykové právo, bude postupováno kárným řízením bez újmy ustanovení § 25 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky.

Čl. 98. Kárné řízení proti soudcům, úředníkům a zřizencům státním řídí se po stránce jazykové obdobně podle příslušných ustanovení hlavy I.

DÍL IV.

Závěrečná ustanovení.

HLAVA XVIII.

Povinnost k jazyku státnímu v případech zvláštních.

Čl. 99. (1) Žádá-li toho veřejný zájem, aby se užilo státního jazyka republiky (§ 1, odst. 1.), může politický úřad i kromě případů, o nichž se jedná v předchozích ustanoveních, tam, kde korporace nebo jiné osoby oznamují něco veřejnými vyhláškami nebo označují nápisy pro potřebu občerstva nemovitost nebo jiné předměty, určené k veřejnému

užívání, jim uložiti, aby vyhláška nebo označení stalo se i jazykem státním, a ustanoviti při tom úpravu a umístění textu v jazyku státním.

(2) O stížnosti do opatření takových a o řízení platí obdobně čl. 96.

(3) Obce nemohou zakazovati nebo odíratí vývěs nebo vylepování návěští z příčiny té, že je sepsáno nebo tištěno v jazyku státním.

(4) Ustanovení odst. 1. nevztahují se na vyhlášky, označení a oznámení v časopisech, na inserci a obchodní reklamu vůbec.

HLAVA XIX.

Podkarpatská Rus.

Čl. 100. (1) Než bude upravena otázka jazyková pro Podkarpatskou Rus jejím sněmem, platí i pro ni ustanovení tohoto nařízení.

(2) Jazykem ruským (maloruským) lze při všech soudech, úřadech a orgánech v celé Podkarpatské Rusi činiti podání a podání taková jest v témž jazyku projednávatí a vyřizovati. Jazykem tímto budtež vedle státního jazyka úřední budovy označovány a úřední vyhlášky vydávány.

(3) Podání učiněná jazykem ruským (maloruským) musí býti u všech samosprávných úřadů a veřejných korporací v Podkarpatské Rusi přijímána a za týchž obdobných podmínek platných pro jazyk státní také v onom jazyku vyřizována. Ve schůzích a poradách jejich jest vždy možno tohoto jazyka užívati a návrhy a podněty v jazyku tom učiněné musí se státi předmětem jednání. Pokud jde o zevní označení samosprávných úřadů a veřejných korporací a jejich vyhlášky, budiž jazyka ruského (maloruského) užito také za týchž podmínek, za kterých jest užiti jazyka státního.

(4) Státní úředníci, kteří obstarávají správu v župních a slůžnovských úřadech, podléhají předpisům platným pro státní úředníky.

HLAVA XX.

Účinnost nařízení.

Čl. 101. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provedením jeho pověřují se ministři vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Zákon ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n.
o přímých daních (výňatky).

Místo předpisu a dělba všeobecné daně výdělkové.

§ 58. ⁽¹⁾ Daň z podniku vyměřená podle předchozích ustanovení předepíše se v obci, kde jest provozovna podniku nebo, není-li tu provozovny, kde poplatník bydlí.

⁽²⁾ Dlužno-li podle odst. 1. přihlížeti k několika provozovnám, rozdělí vyměřovací úřad, příslušný podle daňové komise, celkovou daň mezi jednotlivé provozovny v poměru částek, jež v nich byly vydány na služné a mzdy, v to počítajíc tantiemy zřízenců. U stavebních podniků pokládá se v tomto případě za provozovnu jen takové provádění staveb, které vyžaduje doby delší dvou let.

⁽³⁾ Nedá-li se dělba daně provésti v poměru v odst. 2. uvedeném, rozdělí se daň mezi jednotlivé provozovny podle jejich hospodářského významu pro celkový podnik.

⁽⁴⁾ Podnikatelům a zúčastněným obcím jest volno, aby se co do rozdělení daně mezi jednotlivé provozovny dohodli i o jiném vhodném dělidle.

⁽⁵⁾ Rozprostírá-li se provozovna do obvodu několika obcí, rozdělí příslušný vyměřovací úřad daň připadající na zmíněnou provozovnu mezi zúčastněné obce z volné úvahy podle míry poměrné důležitosti jednotlivých částí provozovny, přihlížeje ku břemenům, která vznikají obcím provozovnou nebo

provozováním podniku, a ku ploše, kterou provozovna v obcích zaujímá; to platí též při podzemním dolování.

⁽⁶⁾ Bydlí-li ze zaměstnanců provozovny počátkem berního roku nebo počátkem obchodního období pro zdanění rozhodného alespoň jedna čtvrtina trvale v jiných obcích, než ve které je provozovna, zmenší se přírážková základna pro obec, v níž je provozovna, o polovici té částky, která připadá poměrně na služební platy zaměstnanců bydlících mimo obec; obecní přírážky k polovině daňové částky, připadající poměrně na služební platy zaměstnanců, bydlících v jiných obcích, plynou do zvláštního fondu zřízeného podle § 10 zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy. Přírážky pro zmíněný fond vybírají se týmž procentem, jakým byly stanoveny přírážky pro obec, v níž jest provozovna, nejméně však výměrou 100 procent. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro podniky, které ve všech svých provozovnách ležících v téže obci nezaměstnávají trvale alespoň 400 zaměstnanců.

⁽⁷⁾ Rozdělení daně jest podstatnou součástíkou platebního rozkazu; o prvním rozdělení daně buďtež opisem platebního rozkazu, pokud se týká rozdělení daně, zpraveny všechny zúčastněné obce; při tom buďtež uvedeny důvody rozdělení daně.

⁽⁸⁾ Ve věci rozdělení daně jest volno jak poplatníkovi tak i zúčastněným obcím podati odvolání, o němž rozhodne s konečnou platností finanční úřad II. stolice.

⁽⁹⁾ Kde nestačí pro stanovení místa předpisu daně předcházející ustanovení, rozhoduje ministerstvo financí o tom, ve kterém místě se má daň předepsati.

⁽¹⁰⁾ Stalo-li se první rozdělení daně pravoplatným, platí rozdělovací měřítko — pokud není promlčeno právo státu opravití vyměření daně — bez

dalšího zpravování obcí tak dlouho, dokud některá ze zúčastněných obcí nebo poplatník nezavdá podnětu ku přezkoušení tohoto měřítka při rozdělení daně na některý příští rok.

Místo předpisu a dělba zvláštní daně výdělkové.

§ 84. Zvláštní daň výdělková předepisuje se, jsou-li provozovny podniku v témže místě, kde sídlí podnikatel, v obci tohoto místa.

§ 85. (1) Není-li u dolů, továren nebo u jiných podniků, zaměstnávajících se výrobou, provozovna v obci sídla podnikatelova, předepíše se 15 procent daně vyměřené ze všech takových podniků téhož podnikatele v obci sídla podnikatelova, ostatních 85 procent v obci, kde je provozovna. U stavebních podniků považuje se za provozovnu jen takové provádění staveb, které vyžaduje doby delší dvou let.

(2) Jsou-li však provozovny v několika obcích, rozdělí se 85procentní podíl daně mezi tyto obce v poměru částek, jež v nich byly vydány na služné a mzdy, v to počítajíc tantiemy zřízenců.

(3) Nedá-li se dělba daně provésti v poměru v odst. 2. uvedeném, rozdělí se daň mezi jednotlivé provozovny podle jejich hospodářského významu pro celkový podnik; při tom nečiní rozdílu, jsou-li jednotlivé provozovny samostatny nebo je-li mezi nimi poměr hlavního, pobočního nebo pomocného závodu.

(2) Podnikatelům a zúčastněným obcím jest volno, aby se co do rozdělení 85procentního podílu daně dohodli i na jiném vhodném dělidle.

(5) Rozprostírá-li se provozovna do obvodu několika obcí, rozdělí příslušný vyměřovací úřad daně připadající na zmíněnou provozovnu mezi zúčastněné obce z volné úvahy podle míry poměrné důležitosti jednotlivých částí provozovny, přihlížejce ku břemenům, která vznikají obcím provozovnou nebo

provozováním podniku, a ku ploše, kterou provozovna v obcích zaujímá; to platí též při podzemním dolování.

(6) Bydlí-li ze zaměstnanců provozovny počátkem berního roku nebo počátkem obchodního období pro zdanění rozhodného alespoň jedna čtvrtina trvale v jiných obcích, než ve které jest provozovna, zmenší se přírážková základna pro obec, v níž jest provozovna, o polovici té částky, která připadá poměrně na služební platy zaměstnanců bydlících mimo obec; obecní přírážky k polovině daňové částky, připadající poměrně na služební platy zaměstnanců, bydlících v jiných obcích, plynou do zvláštního fondu zřízeného podle § 10 zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy. Přírážky pro zmíněný fond vybírají se týmž procentem, jakým byly stanoveny přírážky pro obec, v níž jest provozovna, nejméně však výměrou 100 procent. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro podniky, které ve všech svých provozovnách, ležících v téže obci, nezaměstnávají trvale alespoň 400 zaměstnanců.

(7) Rozdělení daně jest podstatnou součástíkou platebního rozkazu; o prvním rozdělení daně buďtež opisem platebního rozkazu, pokud se týž týká rozdělení daně, zpraveny všechny zúčastněné obce; při tom buďtež uvedeny důvody rozdělení daně.

(8) Ve věci rozdělení daně jest volno jak poplatníkovi, tak i zúčastněným obcím podatí odvolání, o němž rozhodne s konečnou platností finanční úřad II. stolice.

(9) Stalo-li se první rozdělení daně pravoplatným, platí rozdělovací měřítko — pokud není promlčeno právo státu opravití vyměření daně — bez dalšího zpravování obcí tak dlouho, dokud některá ze zúčastněných obcí nebo podnik nezavdá podnětu ku přezkoušení tohoto měřítka při rozdělení daně na některý příští rok.

§ 86. ⁽¹⁾ Nastane-li případ označený v § 85, odst. 1., u podniků obchodních, ústavů úvěrních a pojišťovacích, předepíše se 50 procent daně vyměřené ze všech takových podniků téhož poplatníka v obci sídla podnikatelova, ostatních 50 procent v obci, ve které jest provozovna.

⁽²⁾ Jinak platí obdobně ustanovení § 85, odst. 2. až 9.

§ 87. ⁽¹⁾ Z daně podniků železničních předepíše se 20 procent v obci, v níž má podnikatel sídlo.

⁽²⁾ Ze zbývajících 80 procent předepíše se 40 procent v obci, kde jest provozní správa.

⁽³⁾ Zbývajících 40 procent předepíše se ve všech ostatních obcích, jimiž železniční trať probíhá, přičemž základem dělby daňového předpisu mezi označené obce jest souhrn přímých daní, vyjímajíc daň důchodovou, v každé obci placených; tento se zjišťuje vždy od pěti ku pěti rokům.

⁽⁴⁾ Jinak platí obdobně ustanovení § 85, odst. 7. a 8.

§ 88. ⁽¹⁾ U plavebních podniků předepíše se 80 procent daně vyměřené z veškerých takovýchto podniků poplatníkových v obci sídla podnikatelova. Ostatních 20 procent se předepíše v obci, v níž jest stanice, loděnice, jednatelství, dílny nebo podobné provozovny podniku.

⁽²⁾ Jinak platí obdobně ustanovení § 85, odst. 2. až 9.

§ 89. Provozuje-li poplatník, podrobený zvláštní dani výdělkové, podniky, pro které platí podle §§ 84 až 88 různé zásady místní dělby daně, rozvrhne se úhrn daně poplatníku předepsané na každý druh těchto podniků podle poměru ryzího výtěžku v nich dosaženého a, není-li možno ryzí výtěžek vyšetřiti, podle poměru základního kapitálu v nich užívaného (§ 83, odst. 14.).

Společná ustanovení.

§ 302. ⁽¹⁾ Všechny veřejné úřady (státní, zemské, župní, okresní, obecní, vojenské a pod.) jsou povinny vyměřovací úřady a daňové komise účinně podporovati a podávati jim rychlé a ku provádění tohoto zákona potřebné zprávy, pokud tomu nejsou na závodů zvláštní ustanovení aneb naléhavé ohledy služební.

⁽²⁾ Vyměřovací úřady mohou zejména požadovati spolupůsobení obcí při správě přímých daní, pokud jest to nezbytně nutno; starostové obcí jsou povinni vyhověti příslušným výzvám, zejména oznamovati žádané údaje podle zápisů a pomůcek obecního úřadu, nebo provésti příslušná šetření, třeba-li i místní prohlídku, nebo dovoliti zmocněnému úředníku vyměřovacího úřadu, aby nahlédl do příslušných zápisů. Starostové obcí mohou při tom býti zastupováni členem obecní (městské) rady nebo úředníkem obce, pokud úřad výslovně nežádá jejich osobního spolupůsobení.

27.

Zákon ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n.,
ve znění zákona ze dne 14. července 1927, č. 125
Sb. z. a n., o organisaci politické správy.

Národní shromáždění republiky Československé
usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA PRVÁ.

ČÁST PRVÁ.

Článek 1.

(1) Ministerstvo vnitra a politické úřady jemu
podřízené vykonávají ve svém obvodu v mezích plat-
ných zákonů, nařízení a předpisů vnitřní správu, po-
kud není nebo nebude zvláštními ustanoveními svě-
řena úřadům jiným.

(2) Zvláště jsou příslušny prováděti zákony, jichž
provádění podle všeobecných nebo zvláštních před-
pisů nenáleží jiným úřadům.

(3) Úřady politické jsou služebně podřízeny
ministerstvu vnitra, jsou však povinny ve věcech,
které spadají do působnosti jiných ministerstev, šes-
třítí i nařízení, předpisů a pokynů těchto minister-
stev a je prováděti.

Článek 2.

(1) Ministerstvo vnitra a politické úřady jemu
podřízené jsou povinny — pokud to není nebo ne-
bude uloženo jiným úřadům neb orgánům — bdíti
nad veřejným pořádkem, klidem, bezpečností a

veřejnou mravností a odvraceti v tomto směru vše-
liká nebezpečnosti i odstraňovati nastalé poruchy.

(2) Zvláštní předpisy vydané k ochraně veřej-
ných zájmů označených v odstavci 1 zůstávají ne-
dotčeny.

Článek 3.

(1) Za účely uvedenými v článku 2 mohou poli-
tické úřady ve svých úředních obvodech vydávati
— vyjma případy nutné a neodkladné se schválením
zemského úřadu — příkazy a zákazy v zájmu veřej-
ném nutné — jak ve způsobu všeobecných nařízení,
tak i pro jednotlivé případy — a mohou na nedbání
takových příkazů a zákazů stanoviti tresty na pe-
nězích od 10 Kč do 5.000 Kč nebo na svobodě od
dvanácti hodin do čtrnácti dnů.

(2) Tresty uvedené v odstavci 1 mohou politické
úřady ukládati — bez újmy soudního stíhání — též
na všeliké nepřístojné jednání nebo chování na mí-
stech veřejných nebo veřejně přístupných, kterým se
ruší neb ohrožuje veřejný — pořádek, klid, bezpeč-
nost, dobrý mrav nebo slušnost nebo se vzbuzuje
veřejné pohoršení.

Článek 4.

(1) Orgánové veřejné správy, státní i samo-
správní, volení i jmenovaní jsou v úředním styku
povinni zachovávatí vážnost odpovídající jejich veřej-
nému postavení, chovati se vůči každému slušně a
vycházeti v oboru své působnosti stranám podle mož-
nosti vstříc. Navzájem je každý povinen v úředním
styku s těmito orgány zachovati vůči nim slušnost a
úctu odpovídající jejich veřejnému postavení.

(2) Okresní úřady jsou povolány chrániti vážnost
orgánů zmíněných v odstavci 1 a mohou za tím úče-
lem, nejde-li o trestní čin stíhaný soudy, potrestati
trestem na penězích od 10 Kč do 2000 Kč nebo na
svobodě od dvanácti hodin do pěti dnů každého, kdo

užívá v písemných podáních k těmto orgánům způsobu psaní je urážejícího nebo kdo přes předcházející napomenutí se chová vědomě hrubě k veřejnému orgánu při výkonu jeho úřední činnosti nebo se vzpírá ho poslechnouti.

Článek 5.

(¹) Politické úřady mohou vydávati v mezích svého úředního obvodu nařízení též v oboru místní policie svěřené podle zákona obcím, jde-li o nařízení vztahující se na území více obcí nebo nevydala-li obec, již se týče, sama včas nutného nařízení.

(²) Jde-li o území přesahující úřední obvod okresního úřadu, přísluší právo uvedené v předchozím odstavci zemskému úřadu.

(³) Není-li nebezpečí v prodlení, budiž zúčastněným obcím poskytnuta možnost, aby se v přiměřené lhůtě nejméně patnáctidenní vyslovily o chystaném nařízení nebo potřebné nařízení samy vydaly.

Článek 6.

(¹) Politické úřady jsou příslušny vykonávati trestní pravomoc, pokud nenáleží soudům nebo jiným úřadům.

(²) Trestní pravomoc, kterou dosud vykonávaly školní úřady, přechází na politické úřady.

(³) Nedotčeny zůstávají předpisy, podle kterých politické úřady rozhodují ve věcech trestní pravomoci obecní.

Článek 7.

(¹) Politickým úřadům přísluší nalézati právo v oboru práva veřejného, pokud to není nebo nebude vzneseno na jiné úřady nebo soudy.

(²) Nedotčena zůstávají zákonná ustanovení, podle kterých politické úřady rozhodují o nárocích soukromoprávních.

Článek 8.

(¹) Pokud opravný prostředek není vyloučen, lze se odvolati z rozhodnutí (opatření a nálezů) okresního úřadu k zemskému úřadu a, rozhoduje-li tento úřad sám v prvé stolici, lze se odvolati z jeho rozhodnutí (opatření) k příslušnému ministerstvu.

(²) Z rozhodnutí zemského úřadu jako odvolacího není další odvolání přípustno; totéž platí o rozhodnutí okresního úřadu jako odvolacího ve věcech trestní pravomoci obecní.

(³) Při sporech, jejichž předmětem jest pouze peněžité plnění nepřesahující částky 200 Kč, jest odvolání nepřipustno.

(⁴) O opravných prostředcích proti rozhodnutím (opatřením, nálezům) vydaným přede dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, pokud jsou přípustny podle předpisů dosud platných, budiž rozhodnuto i tehdy, když by podle tohoto zákona opravný prostředek již přípustný nebyl.

Článek 9.

Pokud není jinak stanoveno, provádí úřední jednání, které přesahuje obvod jednoho okresního úřadu, příslušný zemský úřad, a úřední jednání, které přesahuje obvod jednoho zemského úřadu, příslušné ministerstvo; zemský úřad a ministerstvo mohou však pověřiti jeho provedením některý ze zúčastněných podřízených úřadů.

Článek 10.

(¹) Vládním nařízením budou sjednoceny a upraveny předpisy o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů — čítajíc v to exekuční řízení — se zřetelem k účelnému zjednodušení a urychlení řízení; při tom může býti stanovena povinnost stran a jiných osob, jakož i obcí a jiných ve-

řejných korporací spolupůsobiti při řízení, pokud jeho účel toho vyžaduje.

(²) K zajištění účelu nebo podmínek řízení a jeho nákladů, může úřad stranám uložit, aby složily jistotu v hotových penězích, nebo může naříditi přiměřené zajištění jiného způsobu.

(³) Rovněž může úřad, pokud již platné předpisy zvláště tak neustanovují, k zabezpečení účelu řízení naříditi zabavení nebo jiné zajištění věcí, které podle platných předpisů mají býti prohlášeny za propadlé, mají se zničití nebo učiniti nepotřebnými, dále předmětů, jichž je potřebí k vedení důkazů.

(⁴) K zajištění nerušeného chodu řízení může úřad těm, kdo řízení ruší, po bezvýsledném napomenutí uložit pořádkové pokuty do 2.000 Kč, v případě nedobytnosti vězení do pěti dnů a po případě naříditi, aby se vzdálili. Stejně může zakročiti proti tomu, kdo svévolně zavdává příčinu k řízení nebo je protahuje nebo bez dostatečného důvodu nevyhoví příkazům v řízení vydaným.

(⁵) Křivou výpověď svědeckou nebo znaleckou nebo porušení povinné mlčelivosti v řízení správním, nejde-li o trestní čin stíhaný soudně, může úřad trestati na penězích do 10.000 Kč nebo na svobodě do jednoho měsíce.

(⁶) Vláda je povinna nařízení vydaná podle odstavce 1 předložití oběma sněmovnám Národního shromáždění do čtyř neděl po nejbližší jejich schůzi ke schválení. Odepře-li jedna sněmovna Národního shromáždění schválení, pozbývá nařízení platnosti dnem odepření.

(⁷) Trestní řízení správní se upraví zákonem.

Článek 11.

Tresty na penězích uložené politickými úřady, propadlé jistoty a jiné záruky i výtěžky za věci pro-

hlášené za propadlé v řízení před těmito úřady připadají státu.

Článek 12.

(¹) Vykonatelná rozhodnutí, opatření a nálezy politických úřadů se provádějí politickou nebo soudní exekucí. Výkon politické exekuce přísluší okresním úřadům.

(²) Okresní úřady jsou povolány přispívati soudům i jiným úřadům a veřejným orgánům k jejich žádosti při nuceném výkonu jejich vykonatelných rozhodnutí, opatření, nálezů a usnesení.

Článek 13.

Předchozí ustanovení o politických úřadech platí též pro státní úřady policejní v mezích jejich působnosti.

ČÁST DRUHÁ.

I. Úřady zemské a okresní.

§ 1. (¹) Zemské správní obvody jsou: země Česká (Čechy), Moravskoslezská (Morava a Slezsko), Slovenská (Slovensko) a Podkarpatoruská (samostatné území Podkarpatské Rusi).

(²) Pro každou zemi se zřídí zemský úřad, a to: pro zemi Českou se sídlem v Praze, pro zemi Moravskoslezskou se sídlem v Brně, pro zemi Slovenskou se sídlem v Bratislavě a pro zemi Podkarpatoruskou se sídlem v Užhorodu.

(³) Obvody a sídla okresních úřadů budou určena nařízením vlády.

(⁴) Obec, která bude určena sídlem okresního úřadu, jest povinna opatřiti vhodné místnosti pro tento úřad a nésti náklad s jeho umístěním spojený. K úhradě tohoto nákladu mohou přispěti stát aneb okres částkou nepřesahující jeho dvě třetiny.

§ 2. ⁽¹⁾ Obvody a sídla zemských úřadů mohou býti měněna jen zákonem.

⁽²⁾ Slučovati a rozlučovati okresní úřady, měniti jejich obvody a sídla přísluší vládě nařízením; vláda jest povinna poskytnouti zúčastněným zemským a okresním zastupitelstvům možnost, aby se o změnách těch vyjádřila. Při tom buď šetřeno zásady, že každá obec může náležeti vždy jen do obvodu jednoho okresního úřadu a že hranice okresních úřadů nesmějí býti obvodem zemského úřadu přerušeny.

⁽³⁾ Při změně obvodů okresních úřadů buď hleděno k tomu, aby mezi zúčastněnými okresními zastupitelstvy došlo dohodou k majetkovému vypořádání. Dohodu tu schvaluje a, nedojde-li k ní, stanoví majetkové vypořádání ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí po slyšení zemského výboru.

⁽⁴⁾ Soukromoprávní nároky třetích osob nejsou vypořádáním tím dotčeny.

§ 3. ⁽¹⁾ Města se zvláštním statutem a se zřízeným magistrátem vykonávají ve svém obvodu podle svých zřízení též působnost okresního úřadu.

⁽²⁾ Vláda může nařízením města se zvláštním statutem podrobiti všeobecně platným obecním zřízením a města se zřízeným magistrátem prohlásiti za velké obce.

§ 4. ⁽¹⁾ Okresní úřady vykonávají ve svém obvodu vnitřní správu (čl. 1) a práva, jež podle předpisů dosud platných příslušela v Čechách okresním správám politickým, jejich přednostům, zastupitelským okresům, na Moravě a ve Slezsku okresním správám politickým, jejich přednostům, silničním okresům, na Slovensku okresním úřadům, okresním náčelníkům a okresním výborům, na Podkarpatské Rusi slúžnovským úřadům a jejich přednostům, ja-

kož i působnost, která byla zvláštními předpisy přikázána okresním úřadům.

⁽²⁾ Vláda může nařízením některé záležitosti, jež dosud příslušely slúžnovským úřadům na Podkarpatské Rusi, svěřiti úřadům jiným anebo některé záležitosti, jež příslušely dosud na Podkarpatské Rusi úřadům jiným, svěřiti úřadům okresním.

§ 5. ⁽¹⁾ Zemské úřady vykonávají ve svém obvodu vnitřní správu (čl. 1) a práva, jež podle předpisů dosud platných příslušela v Čechách, na Moravě a ve Slezsku zemským správám politickým, jejich presidentům, zemským (správním) výborům (komisím) — pokud nejde o práva v odstavci 2 uvedená —, na Slovensku župním úřadům, županům, župním zastupitelstvům a výborům, na Podkarpatské Rusi civilní správě, župnímu úřadu a jejich přednostům, jakož i působnost, která byla zvláštními předpisy přikázána župním úřadům nebo županům.

⁽²⁾ Práva, jež podle platných předpisů příslušela v Čechách, na Moravě a ve Slezsku zemskému sněmu oproti veřejnoprávním zájmovým korporacím a komisím, v nichž země měla zastoupení, a oproti ústavům a podnikům, jež nenáleží k ústavům nebo podnikům zemským nebo zemí spravovaným, vykonává příslušné zemské zastupitelstvo a obdobná práva, jež příslušela zemskému (správnímu) výboru (komisi), zemský výbor.

⁽³⁾ V případech, ve kterých podle dosud platných předpisů rozhodoval na Slovensku před 1. lednem 1923 místožupan v prvé stolici a správní výbor župy v druhé stolici s konečnou platností, bude rozhodovati v druhé stolici příslušné ministerstvo. Působnost, která v těchto případech podle vládního nařízení ze dne 7. června 1923, č. 113 Sb. z. a n., příslušela dosud civilní správě Podkarpatské Rusi, přechází na příslušné ministerstvo.

⁽⁴⁾ Vláda může nařízením některé záležitosti,

jež dosud příslušely civilní správě, župnímu úřadu nebo županovi na Podkarpatské Rusi, svěřiti úřadům jiným anebo některé záležitosti, které příslušely dosud na Podkarpatské Rusi jiným úřadům, svěřiti úřadu zemskému.

§ 6. ⁽¹⁾ Ve správě okresní (§ 4) účastní se občanstvo okresními, ve správě zemské (§ 5) zemskými zastupitelstvy, výbory a senáty.

⁽²⁾ Správní senáty budou zavedeny zvláštním zákonem.

⁽³⁾ Vláda může po slyšení zemského zastupitelstva nařízením zřizovati a organisovati na Slovensku a v Podkarpatské Rusi obdobné poradní sbory, jaké jsou v ostatním území státním.

§ 7. ⁽¹⁾ Přednostou zemského úřadu je zemský prezident, přednostou okresního úřadu okresní hejtman (náčelník). Oba jsou úředníci státní. Služebně podřízen je zemský prezident ministru vnitra, okresní hejtman (náčelník) zemskému prezidentu a ministru vnitra. Zemského presidenta jmenuje prezident republiky. Pověřiti úředníka vedením okresního úřadu a dočasným vedením zemského úřadu přísluší ministru vnitra. Vedlejší služební příjmy (služební byt, paušál a pod.) přednostů zemských a okresních úřadů upraví se zvláštními předpisy.

⁽²⁾ Zemskému prezidentu přísluší propůjčovati služební místa u okresních a zemských úřadů, jichž propůjčení není vyhrazeno vládě nebo prezidentu republiky, a ustanovovati čekatele. Toto právo zahrnuje také právo ku přeložení na jiné úřední (služební) působiště nebo do výslužby.

⁽³⁾ Zemskému a okresnímu úřadu se přidělí potřebný počet konceptních odborných účetních, kancelářských i jiných zaměstnanců. Odborní a účetní zaměstnanci mohou býti přiděleni pro obvod několika okresních úřadů určitému okresnímu úřadu.

Teno obvod určí příslušný ministr v dohodě s ministrem vnitra.

⁽⁴⁾ Přednostové úřadů jsou za řádnou správu svých úřadů a ústavů jim podřízených odpovědní, a to, pokud vláda nevydá nařízením jednacím řád pro zemské a okresní úřady, podle jednacím řádu pro župní a okresní úřady obsaženého ve vládním nařízení ze dne 21. září 1922, č. 290 Sb. z. a n., se změnami plynoucími z tohoto zákona.

⁽⁵⁾ Nařízením stanoví vláda také bližší předpisy o výkonu poukazovacího práva, o úpravě účetní a pokladniční služby.

§ 8. ⁽¹⁾ K zjednodušení a sjednocení správy může vláda do osmi let od účinnosti tohoto zákona nařízením přenést některé záležitosti, jež spadají do působnosti:

1. okresních úřadů na úřady zemské nebo naopak,
2. okresních zastupitelstev nebo výborů na zemská zastupitelstva nebo výbory nebo naopak,
3. zemských úřadů na ministerstva nebo naopak.

⁽²⁾ Nařízením přenesou vláda působnost ministra s plnou mocí pro správu Slovenska nebo jeho úřadu na zemský úřad v Bratislavě, pokud není zvláštním zákonem vyhrazena některému resortnímu ministerstvu.

⁽³⁾ Jde-li o přesun působnosti podle odst. 1, č. 2, poskytne se před vydáním nařízení příslušnému zemskému zastupitelstvu možnost, aby se o věci vyjádřilo.

⁽⁴⁾ Vláda jest povinna nařízení vydaná podle odst. 1, č. 3 předložiti oběma sněmovnám Národního shromáždění do čtyř neděl po nejbližší jejich schůzi ke schválení. Odepře-li jedna sněmovna Národního shromáždění schválení, pozbývá nařízení platnosti dnem odepření.

(⁵) K zjednodušení správy může příslušný ministr také některou záležitost spadající do obvodu některého okresního nebo zemského úřadu výjimečně svěřiti stejnorodému úřadu jinému.

P o z n. O některých přesunech vydána vl. nař. 94, 95 a 96 ex 1928.

II. Zrušení dosavadních korporací a úřadů.

§ 9. (¹) Dosavadní zastupitelské okresy v Čechách, silniční okresy na Moravě a ve Slezsku, župy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi a okresy na Slovensku se zrušují. Morava a Slezsko se slučují v zem Moravskoslezskou; tato přejímá veškeré jmění, fondy, majetková práva i závazky obou zemí. Jmění, fondy, majetková práva a závazky žup na Slovensku přecházejí na zemi Slovenskou a Podkarpatské Rusi na zemi Podkarpatoruskou. Jmění, fondy, majetková práva a závazky dosavadních okresů vpředu uvedených přecházejí na okresy podle tohoto zákona zřízené. Práva třetích osob ke jmění a fondům zrušených korporací, jakož i zvláštní účely těchto fondů a jmění zůstávají nedotčeny.

(²) O majetkovém vypořádání podle předchozího odstavce platí obdobně ustanovení § 2, odst. 3.

(³) Rovněž se zrušují všechny úřady a orgány, jichž působnost přechází na úřady podle tohoto zákona zřízené (§§ 4 a 5).

(⁴) Které jiné úřady a orgány správy vnitřní a školské zřízené pro Slezsko budou zrušeny a na které úřady neb orgány jejich působnost bude přenesena, určí vláda nařízením.

(⁵) Stejně zásady platí, pokud jde o další vedení správy samostatných fondů, nadací atd., jež jsou ve správě zrušených korporací.

§ 10. (¹) Zaměstnanci zemí a zrušených korporací, kteří byli dne 1. července 1927 zaměstnáni ve

správě (provozu) zvláštních zařízení (ústavů, podniků, silnic a pod.), zůstávají nebo se stávají zaměstnanci té korporace, v jejímž vlastnictví nebo správě jest dotčené zařízení. Ostatní zaměstnanci zemí a zrušených korporací přecházejí do státní služby se všemi platovými a služebními právy a nároky, pokud tato práva a nároky nepřesahují míru stanovenou v § 212, odst. 1 až 3, platového zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n.

(²) Odpočivné a zaopatřovací platy zaměstnanců zemí, kteří přede dnem 1. července 1927 vstoupili do výslužby nebo zemřeli, a pozůstalých po těchto zaměstnancích hradí země. Odpočivné a zaopatřovací platy zaměstnanců zrušených korporací a pozůstalých po těchto zaměstnancích hradí korporace, na které přejde jmění, majetková práva a závazky zrušených korporací (§ 9).

(³) Podrobnější předpisy o převzetí a zařazení budou vydány vládním nařízením.

(⁴) Zaměstnanci, kteří přecházejí podle předchozích ustanovení do státní služby, jsou podrobeni všem předpisům pro státní zaměstnance platným. Sprošťují se však povinnosti skládati zkoušku, předepsanou k nabytí místa toho druhu ve službě státní, jestliže vstoupili do služeb zemí nebo zrušených korporací do 29. února 1920 a mají dobrou kvalifikaci.

III. Zemské zastupitelstvo.

§ 11. V každém správním obvodu (§ 1) se zřizuje v sídle zemského úřadu zemské zastupitelstvo.

I. Zemské zastupitelstvo.

§ 12. (¹) Zemské zastupitelstvo čítá v zemi: České 120, Moravskoslezské 60, Slovenské 54, Podkarpatoruské 18 členů.

(²) Dvě třetiny členů jsou voleny podle § 13; ostatní členy jmenuje vláda z odborníků přihlížejíc

k poměrům hospodářským, kulturním, národnostním a sociálním.

§ 13. Kdo má právo do zemského zastupitelstva voliti a kdo může býti do něho volen nebo jmenován, jakož i jak se řízení volební provádí, stanoví zvláštní zákon.

§ 14. Členové zemského zastupitelstva jsou voleni, případně jmenováni na šest let. Členství jmenovaných členů končí uplynutím volebního období nebo rozpuštěním zemského zastupitelstva.

§ 15. ⁽¹⁾ Členství v zemském zastupitelstvu, výboru i komisích zaniká:

a) vzdáním,

b) vyloučením podle § 100,

c) rozpuštěním zemského zastupitelstva,

d) tím, že vzejde nebo dodatečně najevo vyjde nějaká okolnost, pro kterou by člen ani původně nebyl mohl býti volen anebo jmenován,

e) přestal-li volený člen býti příslušníkem strany, z jejíž kandidátní listiny byl zvolen.

⁽²⁾ O ztrátě členství v případech uvedených v písm. d) rozhoduje volební soud, jde-li o členy volené, vláda, jde-li o jmenované.

§ 16. Zemské zastupitelstvo schází se na pozvání zemského presidenta do sídla zemského úřadu aspoň jednou za čtvrt roku. Zemský president jest oprávněn zemské zastupitelstvo svolati také, kdykoliv jindy jest toho třeba, jest však povinen je svolati do patnácti dnů, žádá-li za to aspoň čtvrtina členů zemského zastupitelstva, udávajíc předmět jednání.

§ 17. Předsedou zemského zastupitelstva jest zemský president; jest však oprávněn předsednictví ve schůzích zemského zastupitelstva svěřiti vicepresidentu zemského úřadu nebo některému členu zemského zastupitelstva.

§ 18. ⁽¹⁾ Předseda zemského zastupitelstva svolává zemské zastupitelstvo aspoň na osm dní napřed a určuje předměty jednání, které zároveň s pozváním buďtež sděleny členům i ministerstvu vnitra.

⁽²⁾ O předmětech, jež nebyly dány na pořad jednání, může býti jednáno jen, souhlasí-li většina všech členů.

§ 19. ⁽¹⁾ Nesejde-li se tolik členů, aby mohlo zemské zastupitelstvo platná usnesení činiti, buď svoláno znovu do patnácti dnů s týmž pořadem jednání a může se usnáseti za přítomnosti alespoň jedné třetiny členů.

⁽²⁾ Jde-li však o věci v § 23, odst. 2, uvedené, může se zemské zastupitelstvo v této druhé schůzi o nich usnáseti jen za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů; jinak buď svoláno do patnácti dnů zemské zastupitelstvo ku projednání těchto věcí po třetí a může se pak usnáseti za přítomnosti alespoň jedné třetiny členů.

§ 20. ⁽¹⁾ Úředníci zemského úřadu, zemským presidentem určení, mají právo a k žádosti zemského zastupitelstva i povinnost býti přítomni jednání zemského zastupitelstva a za souhlasu předsedy zemského zastupitelstva účastniti se rokování. Zemský president určí, který ze zpravodajů zemského zastupitelstva, není-li jeho členem, má právo hlasovací.

⁽²⁾ Pokud mohou se schůzi účastniti i úředníci jiní, na příklad úředníci samostatných odborných úřadů v zemi, bude ustanoveno jednacím řádem.

§ 21. ⁽¹⁾ Předseda zemského zastupitelstva (§ 17) zahajuje schůze zemského zastupitelstva, stanoví pořad jednání, řídí je a ukončuje. Věci, jež nenáleží do působnosti zemského zastupitelstva, má z jednání vyloučiti, proti čemuž může jedna desetina všech členů zemského zastupitelstva do patnácti dnů podati u předsedy odpor k ministerstvu vnitra.

(²) Předseda pečuje o zachování klidu a pořádku při jednání a o jeho nerušený průběh. Ruší-li schůzi posluchači, ačkoli byli napomenuti, dá je ze zasedací síně odstraniti, po případě vůbec místo pro posluchače určené vykliditi. Ruší-li schůzi členové zemského zastupitelstva, buďte předsedou voláni k pořádku; stalo-li se tak dvakrát bez výsledku, může předseda vyloučiti je ze schůze, případně je dáti odstraniti a, pokládá-li to za nutné, přerušiti neb ukončiti schůzi. Tím není vyloučeno další stíhání osob pořádek nebo klid porušivších podle trestního zákona nebo zákonů jiných.

§ 22. Schůze zemského zastupitelstva jsou veřejné. Předseda zastupitelstva zemského může však k žádosti aspoň pětiny členů anebo z vlastního podnětu, ale vždy za souhlasu zemského zastupitelstva, z důležitých důvodů jednání o určitých předmětech, vyjímajíc rozpočet a účty, prohlásiti za důvěrné. Souhlas nebo nesouhlas projevuje po odstranění posluchačů zemské zastupitelstvo pouhým hlasováním bez debaty.

§ 23. (¹) Ku platnosti usnesení zemského zastupitelstva jest třeba, není-li v tomto zákoně nic jiného ustanoveno, aby bylo přítomno více než polovina členů a aby se usnesení stalo nadpoloviční většinou přítomných. Hlasování jest zpravidla veřejné; za kterých podmínek může býti konáno hlasovacími lístky, určuje jednací řád. Všechny volby se konají hlasovacími lístky. Předseda nehlasuje; při rovnosti hlasů pokládá se návrh za zamítnutý. Předsedá-li člen zemského zastupitelstva (§ 17), má právo při volbách hlasovati. Je-li rovnost hlasů při volbách, rozhoduje los.

(²) Usnesení, které vyžaduje vyššího schválení, může býti učiněno jen, jsou-li aspoň dvě třetiny členů přítomny.

§ 24. Jednání zemských zastupitelstev se řídí jednacím řádem, který vydá vláda nařízením, jež se vyhlásí současně s účinností tohoto zákona. Změny jednacího řádu mohou býti usneseny zemským zastupitelstvem se schválením vlády.

§ 25. O jednáních zastupitelstva zemského vede zápis úředník zemského úřadu zemským presidentem k tomu určený. Zápis buď podepsán předsedou schůze, zapisovatelem a aspoň dvěma členy zemského zastupitelstva, jež na počátku schůze určí předseda. Zápis o každé schůzi buď oznámen ministerstvu vnitra a, pokud nejde o schůzi tajnou (§ 22), uveřejněn (§ 101).

2. Z e m s k ý v ý b o r.

§ 26. (¹) Zemské zastupitelstvo volí ze sebe na volební období zemský výbor, a to: v zemi České, Moravskoslezské a Slovenské po 12 členech a 12 náhradnících, v zemi Podkarpatoruské o 6 členech a 6 náhradnících.

(²) Volby buďtež provedeny způsobem, jež stanoví zákon v §u 13 zmíněný, a to v prvé schůzi nově zvoleného zemského zastupitelstva.

(³) Zemský president určí, zda a kteří úředníci zemského úřadu se mají účastniti jednání zemského výboru, případně který, je-li zpravodajem tohoto výboru, má právo hlasovací.

§ 27. (¹) Zemskému výboru předsedá zemský president, jest však oprávněn předsednictví svěřiti vicepresidentu zemského úřadu.

(²) Zemský výbor schází se na pozvání zemského presidenta do sídla zemského úřadu, kdykoliv jest třeba, nejméně však jednou za měsíc. Žádají-li o to písemně aspoň čtyři členové zemského výboru, udávající předmět jednání, jest zemský president povinen svolati zemský výbor nejdéle do pěti dnů.

(³) Schůze zemského výboru jsou neveřejné.

(4) O zřízení schůzí a udržování pořádku i o hlasování platí obdobné předpisy §§ 21, 23 a 24.

(5) Zápis o schůzích zemského výboru vede úředník zemského úřadu zemským prezidentem k tomu určený.

3. Zemské komise.

§ 28. Zemské zastupitelstvo může pro správu a dozor nad jednotlivými zemskými ústavy a podniky, jakož i pro obstarávání jednotlivých zemských věcí zřídit podle potřeby zemské komise ze členů zemského zastupitelstva nebo z občanů v zemi usídlených a do zemského zastupitelstva volitelných. Taková komise se zřídí pro ústavy a podniky, které byly v den, kdy tento zákon nabyl účinnosti, ve vlastnictví nebo správě země Slezské. Předsedou komise těch jest zemský prezident, může však předsednictvím pověřiti některého úředníka zemského nebo okresního úřadu nebo některého člena výboru zemského nebo komise samé. Zemské komise obstarávají práce své pod dozorem zemského presidenta a zemského výboru. Bližší povinnosti těchto komisí budou ustanoveny zvláštními řády, jež vydá zemské zastupitelstvo.

Podjatost.

§ 29. (1) Jednání a hlasování v zemském zastupitelstvu, ve výboru a komisích nesmí býti přítomen, aniž se ho účastní člen tohoto sboru, jde-li o zvláštní osobní, ať soukromý nebo veřejný zájem jeho samého, jeho manžela nebo manželky, neb osob s ním příbuzných a zešvagřených do druhého stupně.

(2) Totéž platí o zákonných zástupcích, o členech správní rady akciových společností, o jednatelech společností s ručením obmezeným, o členech představenstev hospodářských a výdělkových společ-

čenstvech, o advokátech, notářích, stavitelích, civilních technících a pod., jde-li o zvláštní osobní, soukromý nebo veřejný zájem osob a korporací, jež zastupují.

(3) Členové zemského zastupitelstva, výboru nebo komise nesmějí za zastupování zemského zastupitelstva ve sporech žádati více než náhradu skutečných jim vzešlých výloh, nesmějí udíleti právní rady stranám ve sporech proti zemskému zastupitelstvu, nesmějí ani přímo ani nepřímo zúčastniti se dodávek a prací zemským zastupitelstvem nebo výborem, zemskými ústavy nebo podniky zadávaných a nesmějí pachtovati vybírání dávek zemských a podobných. Při dodávkách a pracích, které byly vypsaný veřejnou soutěží, nejsou členové zemského zastupitelstva vyloučeni z účasti.

(4) Ve výjimečných případech může ministerstvo vnitřní k návrhu zemského výboru povolití úchytky od těchto ustanovení.

IV. Působnost zemského zastupitelstva.

1. Působnost hospodářská a správní.

§ 30. (1) Zemské zastupitelstvo jest povoláno pečovati o správní a hospodářské záležitosti země a jejího obyvatelstva.

(2) Zejména je zemské zastupitelstvo povoláno pečovati o humanitní, zdravotní, sociální, hospodářské, dopravní a kulturní zájmy země a jejího obyvatelstva, pokud jde o úkoly, které svým významem přesahují rozsah a potřeby jednotlivých obcí a okresů, dotýkají se zájmů větší části země a nemají důležitosti celostátní. K tomu konci může se zemské zastupitelstvo usnášeti zejména na tom, aby byly zřízeny nebo podporovány ústavy, podniky nebo zařízení, jež jsou způsobilé, aby podporovaly tělesné i mravní blaho a vzdělání obyvatelstva, zlepšovaly

dopravní, bytové, zdravotní a sociální poměry v zemi nebo sloužily kulturním nebo hospodářským potřebám obyvatelstva země. Při politických rozhovorech podávati návrhy o věcech politických a usnášeti se o nich je neprípustno.

§ 31. V oboru působnosti v § 30 stanovené může zemské zastupitelstvo podávati i z vlastního uznání úřadům a zákonodárným sborům návrhy a podněty a na zemského presidenta vznášeti v mezích jednacího řádu dotazy a stížnosti. Dotazy a stížnosti ve věcech správních, i když nepodléhají zemskému presidentu, náležejí však do oboru působnosti v § 30 stanovené, jest vznášeti na něho samého.

§ 32. ⁽¹⁾ K úhradě nákladů do působnosti zemského zastupitelstva náležejících může se zemské zastupitelstvo usnésti na vybírání poplatků, příspěvků, dávek a naturálních plnění v zemi. Pokud přísluší zemím podíl na státních daních, stanoví zvláštní zákony.

⁽²⁾ Dávky však mohou býti usneseny jen pokud, pokud jiné příjmy, na př. ze jmění zemského, z poplatků, příspěvků na úhradu potřeby nestačí.

⁽³⁾ Naturální plnění buďtež vždy oceněna a jest povinnému na vůli necháno, aby plnění ta sám nebo vhodnými zástupci provedl anebo na místo nich vyceňnou částku zaplatil.

§ 33. Jde-li o zařízení, jež výlučně nebo měrou zvláště vynikající nebo nepatrnou prospívají jednotlivým okresům, může se zemské zastupitelstvo za souhlasu dvou třetin všech svých členův usnésti, aby tyto okresy nesly náklad na zařízení ta výlučně nebo dílem větším nebo menším podle měřítka zároveň usneseného.

§ 34. Hospodářské podniky v majetku nebo správě zemské buďtež tak spravovány, aby jejich příjmy uhrazovaly aspoň veškerá vydání, počítajíc

v to přiměřené zúročení a umoření vloženého kapitálu. Výjimka jest přípustna jen, pokud podnik slouží veřejnému zájmu, který nemůže býti jinak uspokojen.

§ 35. ⁽¹⁾ Poplatky mohou býti vybírány jednak za určité úřední výkony v působnosti zemského zastupitelstva zemskými orgány prováděné, jednak za používání zařízení (ústavů, podniků a pod.), jež zemské zastupitelstvo ve veřejném zájmu udržuje a jež byla na základě veřejného práva k používání ponechána.

⁽²⁾ Poplatky buďtež napřed podle pevných sazeb a předpisův určeny; při tom jest dovoleno poplatky odstupňovati, zejména podle výkonnosti, neb i osvobození od nich poskytnouti.

§ 36. ⁽¹⁾ Příspěvků na opatření nebo k úhradě nákladů na řízení a udržování zařízení, jichž veřejný zájem vyžaduje, může býti požadováno na těch obcích, vlastnicích pozemků a majitelích živností, jimž ze zařízení těch vchází zvláštní hospodářské výhody. Usnesení o tom může se státi pouze nadpoloviční většinou všech členů zemského zastupitelstva se schválením zemského presidenta. Výše příspěvků buď výhodám přispívatelů pokud možno přizpůsobena.

⁽²⁾ Příspěvky mohou býti zcela nebo z části nahrazeny naturálním plněním (§ 32, odst. 3.) podle určitých zásad, zemským zastupitelstvem ustanovených.

§ 37. Dávky zemské mohou býti vybírány buď jako přírážky k státním daním a dávkám v zemi předepsaným, buď jako samostatné dávky.

§ 38. ⁽¹⁾ Podrobnější předpisy ku provedení usnesení o vybírání poplatků, příspěvků a dávek i naturálních plnění, buďtež ustanoveny zvláštním řádem, o němž se usnáší zemské zastupitelstvo.

(2) Zemské zastupitelstvo může ustanovení tohoto řádu svěřiti zemskému výboru!

(3) Do řádu mohou býti pojata i trestní ustanovení, a to pokuty ve výměře od 10 Kč do 5.000 Kč a vězení od dvanácti hodin do čtrnácti dnů.

§ 39. Přírážky k přímým daním přes padesát procent, dále poplatky, příspěvky, samostatné dávky a naturální plnění lze ukládati podle ustanovení odstavce 1. a 3. §u 3 zákona ze dne 15. června 1927, č. 77 Sb. z. a n. o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy jen s povolením vlády. Prováděcí předpisy (řád § 38) vyžadují k své platnosti schválení ministerstva vnitra v dohodě s ministerstvem financí, případně s jiným příslušným ministerstvem. Ukládání zemských přírážek, poplatků, příspěvků, samostatných dávek a naturálních plnění vyžaduje mimo to vyhlášení v Zemském věstníku.

§ 40. (1) Odvolání proti vyměřenému příspěvku, poplatku nebo samostatné dávce nebo proti uloženému naturálnímu plnění sluší podat do patnácti dnů od doručení výměru u zemského úřadu k ministerstvu vnitra.

(2) Jinak platí ustanovení odstavce 3. a 4. §u 5 zákona č. 77/1927 Sb. z. a n.

§ 41. Země jest, pokud jde o úkoly v §§ 30 až 39 tohoto zákona zemskému zastupitelstvu přikázané, právnickou osobou a může jako země samostatně nabývatí práv i samostatně se zavazovati.

§ 42. Jmění zemi náležející nebo v její správu odevzdáné spravuje zemský výbor, šetře při tom nařízení zemského zastupitelstva; zemský výbor může ke správě té přibrati i členy okresních výborů.

§ 43. (1) Zemské zastupitelstvo se usnází zejména:

1. o všech věcech, jež přesahují rozsah běžné správy jmění,

2. o tom, mají-li býti nemovitě věci zemi náležející nebo nemovitá práva zcizena, trvalým břemenem ztížena nebo zavazena nebo propachtována z volné ruky vůbec, nebo veřejnou soutěží na dobu delší než dvanáct let,

3. o tom, má-li býti učiněna výpůjčka nebo převzato ručení za dluh cizí.

(2) Usnesení tato vyžadují k své platnosti schválení ministerstva vnitra.

(3) Jde-li o zcizení zemské nemovitosti, jejíž hodnota převyšuje 500.000 Kč, vyžaduje příslušné usnesení zemského zastupitelstva k své platnosti schválení vlády.

§ 44. Jde-li o vydání na trvalé zařízení, buď zemským výborem zemskému zastupitelstvu předložena podrobná zpráva o účelu zařízení, o způsobu provedení, o potřebném nákladu a o způsobu úhrady. Zpráva ta buď zaslána všem členům zemského zastupitelstva aspoň patnáct dnů před konáním schůze.

§ 45. (1) Zemský výbor sestaví o všech přímých a vydaných do působnosti zemského zastupitelstva náležejících na každý správní rok rozpočet a předloží jej zemskému zastupitelstvu k usnesení, a to aspoň dva měsíce před novým správním rokem. Správní rok se shoduje se správním rokem státním. Rozpočet podléhá schválení vlády.

(2) Má-li býti vybirána zemská přírážka vyžadující povolení vlády (§ 39), zkoumá vláda schvalující rozpočet, zda tento vyhovuje všem ustanovením zákonným, jmenovitě i, jsou-li v něm zařazena veškerá plnění zemi po zákonu příslušející nebo platy peněžní zakládající se na právním titulu, dále zkoumá jednotlivé položky rozpočtu také po stránce účelnosti a po případě vrátí rozpočet zemskému zastu-

pitelstvu, aby ve lhůtě k tomu stanovené provedlo v potřebě a úhradě vládou zamýšlené změny co do zařazení nebo co do výše.

§ 46. ⁽¹⁾ Zároveň s rozpočtem jest zemský výbor povinen podati zemskému zastupitelstvu podrobnou zprávu o stavu a správě věcí do působnosti zemského zastupitelstva náležejících.

⁽²⁾ Rozpočet buď v Zemském věstníku vyhlášen.

§ 47. Zemský výbor jest povinen sdělati účty do čtyř měsíců po skončení správního roku. Účty ty buďtež podobně projednány jako rozpočet.

§ 48. Ustanovení §§ 43, 45 až 47 vztahují se i na fondy, ústavy a podniky v majetku nebo správě zemské.

§ 49. Zemský výbor připravuje návrhy pro jednání zemského zastupitelstva.

§ 50. Zemský výbor provádí zemské hospodářství, řídě se přesně rozpočtem.

§ 51. ⁽¹⁾ Ukáže-li se, že částka pro jistý účel rozpočtem povolená nedostačuje a nemůže-li také vydání býti odloženo, může býti nedostávající se potřeba uhrazena z úspor částek povolených rozpočtem pro jiné účely, dá-li k tomu souhlas zemský prezident.

⁽²⁾ Nová vydání mohou býti zemským zastupitelstvem usnesena jen tehdy, když se o nich vyslovil zemský prezident a když byla zároveň schválena potřebná úhrada.

⁽³⁾ Totéž platí o zastavení nebo snížení rozpočteného příjmu.

⁽⁴⁾ Jenom v případech naléhavých a nepředvídaných může zemský výbor za přítomnosti dvou třetin svých členů vydání ta sám učiniti, musí je však předložiti v nejbližší schůzi zemskému zastupitelstvu k dodatečnému usnesení a opatření úhrady.

§ 52. ⁽¹⁾ Zemský prezident provádí usnesení zemského zastupitelstva i výboru a podává zemskému zastupitelstvu zprávu o tom, jak byla jeho usnesení provedena.

⁽²⁾ Zemské zastupitelstvo může se usnésti, že zprávy té a z kterých důvodů neběře na vědomí. Při tom úředník jinak k hlasování oprávněný (§ 20) nehlasuje. Usnesení to buď do patnácti dnů předloženo ministerstvu vnitra k rozhodnutí.

§ 53. ⁽¹⁾ Zemskému zastupitelstvu přísluší usnáseti se na tom, zda ke správě ústavův a podniků, jež zemské zastupitelstvo dle § 30 zřídilo nebo spravuje, třeba ustanoviti zvláštní zaměstnance a jaká místa a s jakými požitky mají býti na náklad země systemisována. Služební a platové poměry těchto zaměstnanců upravuje zemské zastupitelstvo. Služební a platová práva z této úpravy vyplývající nesmějí přesahovati míry jednotlivých druhů služebních a platových práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Služebně jsou tito zaměstnanci podřízeni zemskému prezidentu.

⁽²⁾ Usnesení podle odstavce 1. vyžadují ke své platnosti schválení vlády.

⁽³⁾ Ustanoviti zaměstnance a propůjčiti mu systemisované služební místo přísluší zemskému výboru se schválením zemského prezidenta.

⁽⁴⁾ Žádají-li toho však důležitě zájmy veřejné, je příslušný ministr v dohodě s ministrem vnitra oprávněn svěřiti zcela nebo z části obstarávání odborné správy zařízení, podniků nebo silnic zemí po slyšení zemského zastupitelstva orgánům státní správy.

§ 54. Zemský prezident zastupuje zemi jako právnickou osobu (§ 41) na venek a podpisuje spolu s příslušným členem zemského výboru, pokud jde o vyřízení věcí spadajících do působnosti zem-

ského zastupitelstva, všechny písemnosti jménem země. Listiny o právních jednáních, jimiž se země neproti třetím osobám zavazuje, jakož i plné moci musí býti podepsány zemským presidentem a dvěma členy zemského výboru a opatřeny pečeti zemského zastupitelstva. Listiny opírající se o usnesení podle § 43, odst. 1., č. 2 a 3, buďtež kromě toho podepsány ještě dvěma členy zemského zastupitelstva.

§ 55. ⁽¹⁾ Jestliže zemské zastupitelstvo neschválilo včas rozpočtu nebo zemské zastupitelstvo nebo výbor nečinily opatření, aby úkoly, jež mu podle zákona přísluší, byly řádně plněny, přísluší vládě, aby učinila na náklad země, čeho třeba k řádnému vedení správy.

⁽²⁾ Jestliže zemské zastupitelstvo ve lhůtě mu stanovené neprovedlo v rozpočtu změn zamýšlených vládou (§ 45, odst. 2.) nebo nebyly-li důvody, ze kterých tak neučinilo, vládou uznány, provede vláda změny ty při schválení rozpočtu a povolení přírážky.

2. Působnost normotvorná.

§ 56. Zemské zastupitelstvo může pro svůj obvod:

a) vydávati podrobnější předpisy k zákonům Národním shromážděním republiky Československé usneseným, pokud vláda podle zákona k tomu zemské zastupitelstvo zmocní;

b) vydávati v mezích zákonův a nařízení statuty na úpravu záležitostí ústavů a zařízení, jež ve své působnosti zřídilo nebo spravuje;

c) stanoviti v mezích zákonův a nařízení podrobnější předpisy o správě jmění obcí, okresův a země, jejich podnikův a ústavů, a o provádění dozoru nad správou tou.

§ 57. ⁽¹⁾ Předpisy a statuty podle § 56 zemskými zastupitelstvy usnesené vyžadují k své platnosti

potvrzení ministerstva vnitra v dohodě s příslušnými ministerstvy. Předpisy i statuty pokládají se za potvrzené, jestliže ministerstvo vnitra do tří měsíců po tom, co mu byly předloženy, o nich se neprohlásilo.

⁽²⁾ Potvrzené předpisy a statuty, vyhlášují se v Zemském věstníku a nabývají působnosti, nebylo-li nic jiného v nich určeno, patnáctého dne po vyhlášení.

3. Působnost ve správním soudnictví.

§ 58. Jak zemská zastupitelstva se zúčastňují při rozhodování veřejnoprávních sporů (zemské senáty), určuje zvláštní zákon.

4. Působnost poradní.

§ 59. ⁽¹⁾ Zemské zastupitelstvo jest poradním sborem zemského presidenta a ústředních úřadů o věcech veřejné zemské správy se týkajících a podává o nich k žádosti dotčených úřadův posudky a návrhy.

⁽²⁾ K tomu buď zemskému zastupitelstvu dána přiměřená lhůta.

§ 60. ⁽¹⁾ Má-li zemský president za to, že některé usnesení zemského zastupitelstva, zemského výboru nebo komisí zemských přiči se zákonu nebo vybočuje z mezí působnosti zemského zastupitelstva, výboru nebo komisí zemských, jest oprávněn i povinen usnesení to zastaviti a věc do patnácti dnů předložiti ministerstvu vnitra k rozhodnutí, zda usnesení to má býti v platnosti ponecháno či zrušeno. Nerozhodne-li ministerstvo do čtyř neděl po tom, zůstává usnesení v platnosti.

⁽²⁾ Ministerstvo vnitra může takové usnesení ve lhůtě nejvýše šesti měsíců ode dne jeho uveřejnění zrušiti i z moci úřední.

(3) O tom buď učiněno oznámení v nejbližší schůzi zemského zastupitelstva, výboru nebo komise.

(4) Bylo-li zrušeno usnesení zemského zastupitelstva, může každý člen jeho, bylo-li zrušeno usnesení výboru nebo komise, každý člen tohoto výboru nebo komise nastoupiti stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu.

§ 61. (1) Vláda může zemské zastupitelstvo rozpustiti. Ministerstvo vnitra je povinno vypsatí nové volby nejdéle do dvou měsíců.

(2) Bylo-li zemské zastupitelstvo rozpuštěno, učiní ministerstvo vnitra vhodné opatření k vedení správy, zejména může v činnosti ponechatí až do ustavení nového zastupitelstva zemský výbor a zemské komise anebo místo nich ustanoviti orgány jiné.

§ 62. Členové zemského zastupitelstva i výboru a komisi mají nárok na náhradu jízdného z místa svého bydliště do sídla zemského úřadu a nárok na náhradu skutečných výloh z prostředků zemských. Výlohy tyto mohou býti paušalovány usnesením zemského zastupitelstva, jež vyžaduje schválení ministerstva vnitra v dohodě s ministerstvem financí.

V. Okresní zastupitelstvo.

§ 63. Mimo města se zvláštním statutem a se zřízeným magistrátem jest pro obvod každého okresního úřadu v jeho sídle zřízeno okresní zastupitelstvo.

I. Okresní zastupitelstvo.

§ 64. (1) Okresní zastupitelstvo má:

v okresech do	40.000	obyvatelů	18	členů
»	»	70.000	»	24 »
»	»	100.000	»	30 »
»	přes	100.000	»	36 »

(2) Dvě třetiny členů jsou voleny podle § 65, ostatní členy jmenuje ministr vnitra z odborníků při-

hlížeje k poměrům hospodářským, národnostním a sociálním.

§ 65. (1) Kdo má právo voliti a kdo může býti volen nebo jmenován do okresního zastupitelstva, jakož i jak se řízení volební provádí, upravuje zvláštní zákon.

(2) Členové okresního zastupitelstva jsou voleni případně jmenováni na šest roků. Členství jmenovaných členů končí uplynutím volebního období nebo rozpuštěním okresního zastupitelstva.

§ 66. Členství v okresním zastupitelstvu zaniká obdobně ze stejných důvodů jako členství v zemském zastupitelstvu (§ 15). O ztrátě členství v případech § 15, písm. d), rozhoduje ministr vnitra. Na místo členů, kteří před koncem svého období volebního vystoupili, buďtež na zbytek tohoto období povolání náhradníci.

§ 67. Předsedou okresního zastupitelstva jest okresní hejtman (náčelník), jest však oprávněn předsednictví ve schůzích okresního zastupitelstva svěřiti svému zástupci v úřadu nebo některému členu okresního zastupitelstva. Okresní hejtman (náčelník) svolává okresní zastupitelstvo aspoň čtyřikrát do roka; jest však oprávněn svolati je, kdykoliv jindy je toho potřeba, a je povinen je svolati do osmi dnů, žádá-li o to aspoň jedna třetina členů okresního zastupitelstva udávajíc zároveň předmět jednání.

§ 68. Okresní hejtman (náčelník) svolává schůze aspoň na osm dní napřed; určuje předměty jednání, které buďtež zároveň s pozváním sděleny i členům okresního zastupitelstva i zemskému úřadu. O předmětech, jež nebyly na pořadu jednání, může býti jednáno a usnesení učiněna jen, souhlasí-li nadpoloviční většina všech členů.

§ 69. Schůze okresního zastupitelstva zahajuje, řídí, ukončuje a stanoví pořad jednání okresní hejtman (náčelník). Věci, jež nenáleží do působ-

nosti okresního zastupitelstva, má předseda z jednání vyloučiti, proti čemuž může jednat šestina všech členů okresního zastupitelstva podati do patnácti dnů u předsedy odpor k zemskému úřadu. Ustanovení § 21, odst. 2. platí obdobně.

§ 70. Úředníci okresního úřadu okresním hejtnem (náčelníkem) a úředníci zemského úřadu zemským presidentem k tomu určení mají právo, úředníci okresního úřadu pak k žádosti okresního zastupitelstva i povinnost býti přítomni schůzím okresního zastupitelstva a mohou se za souhlasu předsedy účastniti jednání. Okresní hejtman (náčelník) určí, který ze zpravodajů okresního zastupitelstva, není-li jeho členem, má právo hlasovací.

§ 71. ⁽¹⁾ Ustanovení §§ 19, 22, 23, 25, 28, 29 a 62 platí obdobně i pro okresní zastupitelstva. Povolení podle § 29, odst. 4. uděluje zemský president k návrhu okresního výboru. Výlohy podle § 62 jdou na účet okresu. Zápis o každé schůzi buď oznámen zemskému úřadu.

⁽²⁾ Pro obvod bývalého zastupitelského okresu, v němž není sídlo okresního úřadu, může býti na dobu potřeby zřízena zemským úřadem okresní komise ke správě a dozoru nad okresními a okresem spravovanými ústavami, podniky a silnicemi, zřízenými v tomto obvodu do dne platnosti zákona. Okresní komise obstarává své práce pod dozorem okresního hejtmána (náčelníka) a okresního výboru; konceptní a kancelářské práce vykonávají zaměstnanci okresního úřadu, případně zaměstnanci ustanovení podle § 91. Bližší vymezení práv a povinností komise ustanoví řády vydané zemským zastupitelstvem podle § 28 se schválením ministerstva vnitra.

⁽³⁾ Členy komise zvolí okresní zastupitelstvo ze členů, majících trvalé bydliště v některé obci dotčeného obvodu. Předsedu jmenuje okresní hejtman

(náčelník) ze členů komise na funkční období okresního zastupitelstva.

⁽⁴⁾ Obvody a sídla okresních hospodářských záložen v Čechách nejsou tímto zákonem dotčeny. Právní poměry těchto záložen k okresům (§ 1, odst. 3.) budou upraveny vládním nařízením.

§ 72. Jednání okresních zastupitelstev se řídí jednacím řádem, který vydá vláda nařízením, jež se vyhlásí současně s účinností tohoto zákona. Změny jednacího řádu mohou býti usneseny zemským zastupitelstvem se schválením ministerstva vnitra.

2. Okresní výbory.

§ 73. ⁽¹⁾ Okresní zastupitelstvo volí ze sebe na volební období okresní výbor o 8 členech a 8 náhradnících podle zákona zmíněného v § 65. Volby buďte provedeny v první schůzi nově zvoleného okresního zastupitelstva.

⁽²⁾ Okresní hejtman (náčelník) určí, zda a kteří úředníci okresního úřadu se mají účastniti jednání okresního výboru, případně který, je-li zpravodajem tohoto výboru, má právo hlasovací.

§ 74. ⁽¹⁾ Okresnímu výboru předsedá okresní hejtman (náčelník), jest však oprávněn předsednictví svěřiti svému zástupci v úřadu.

⁽²⁾ Okresní výbor se schází na pozvání okresního hejtmána (náčelníka), kdykoli je třeba, nejméně však desetkrát do roka. Žádají-li o to písemně aspoň čtyři členové okresního výboru udávající předmět jednání, jest okresní hejtman (náčelník) povinen svolati okresní výbor nejdéle do pěti dnů.

⁽³⁾ Ustanovení § 27, odst. 3., 4. a 5. platí obdobně s tou odchylkou, že usnesení zemského zastupitelstva o změně jednacího řádu schvaluje ministerstvo vnitra.

VI. Působnost okresního zastupitelstva.

1. Působnost hospodářská.

§ 75. ⁽¹⁾ Do působnosti okresních zastupitelstev náleží všeliké záležitosti vnitřní, jež se dotýkají společného prospěchu okresu a jeho obyvatelů, nebo jež přesahují zájem jednotlivých obcí nebo jejich silami nemohou býti obstarány, pokud záležitosti těch nepojalo zemské zastupitelstvo do své činnosti.

⁽²⁾ V této své působnosti může okresní zastupitelstvo z důvodů veřejného zájmu zřizovati různá zařízení a ústavy pro uspokojení potřeb svého obyvatelstva, musí však šetřiti pokynů jemu zemským výborem nebo zastupitelstvem daných. Ustanovení poslední věty § 30, odst. 2., platí obdobně.

⁽³⁾ K lepšímu obstarávání úkolů výše uvedených, může býti i několik okresních zastupitelstev usnesením zemského zastupitelstva se souhlasem zemského presidenta spojeno ku provedení společných zařízení nebo opatření.

⁽⁴⁾ Se schválením ministerstva vnitra a příslušných odborných ministerstev mohou se okresní zastupitelstva třebaš v různých zemích ležící sdružit k společnému provádění podniku pro výrobu a rozvod elektrické energie.

⁽⁵⁾ Zúčastněným okresním zastupitelstvům a v případě odstavce čtvrtého i zemským zastupitelstvům budiž poskytnuta možnost, aby se vyslovila.

⁽⁶⁾ Podrobnější předpisy o sdružení tom a o provádění společných zařízení vydá zemský prezident, po slyšení zemského výboru, v případě odstavce čtvrtého ministerstvo vnitra v dohodě s příslušnými odbornými ministerstvy.

§ 76. ⁽¹⁾ K úhradě nákladů do působnosti okresního zastupitelstva náležejících může se okresní

zastupitelstvo usnésti na vybírání poplatků, příspěvků, dávek a neutrálních plnění v okresu. Pokud přísluší okresům podíl na státních daních, stanoví zvláštní zákony. Zemské výbory poskytují jednotlivým okresům zvláštní příspěvky podle ustanovení § 10, odst. 2 až 5 zákona č. 77/1927 Sb. z. a n.

⁽²⁾ Dávky však mohou býti usneseny jen potud, pokud jiné příjmy na úhradu potřeby nestačí. Ustanovení § 32, odst. 3, platí i pro okresní zastupitelstva.

§ 77. Ustanovení §§ 34 až 40 platí obdobně i pro okresní zastupitelstva s tou změnou, že povolení potřebné podle § 39 uděluje zemský výbor a schválení podle téhož paragrafu zemský prezident se souhlasem zemského výboru, dále že ukládání okresních přírážek, poplatků, příspěvků, samostatných dávek a naturálních plnění jest vyhlásiti způsobem v okresu obvyklým (§ 101) a že odvolání podle § 40, odst. 1, jež sluší podati u okresního úřadu, jde k zemskému úřadu.

§ 78. Okres jest, pokud jde o úkoly v §§ 75 až 77 tohoto zákona okresu přikázané, právníkou osobou a může jako okres samostatně práv nabývat i samostatně se zavazovati.

§ 79. Jmění okresu náležející nebo v jeho správu odevzdané spravuje okresní výbor šetře při tom nařízení okresního, případně též zemského zastupitelstva nebo zemského výboru.

§ 80. ⁽¹⁾ Okresní zastupitelstvo se usnáší:

1. o všech věcech přesahujících rozsah běžné správy jmění,

2. o tom, má-li býtí nemovitě jmění nebo nemovitá práva okresu náležející zcizena, trvalým břemenem stížena nebo zavazena nebo propachtována z volné ruky vůbec, nebo dražbou na dobu delší dvaceti let,

3. o tom, má-li býti učiněna výpůjčka nebo převzato ručení za dluh cizí.

(²) Usnesení tato vyžadují k své platnosti schválení zemského výboru.

§ 81. Ustanovení § 44 platí obdobně. Zpráva tam zmíněná buď zaslána aspoň patnáct dní před konáním schůze též zemskému výboru.

§ 82. Správní rok okresního zastupitelstva se shoduje se správním rokem státním.

§ 83. (¹) Okresní výbor sestaví o všech příjmech a vydáních do působnosti okresního zastupitelstva náležitých na každý správní rok rozpočet.

(²) Rozpočet ten buď u okresního úřadu na patnáct dní veřejně k nahlédnutí vyložen a o tom učiněno obcím v okrese včas oznámení k vyhláše s podotknutím, že k rozpočtu mohou podati u okresního úřadu do lhůty patnácti dnů své připomínky osoby fyzické i právnické, jimž v okrese je přímá daň předepsána.

(³) Okresní výbor předloží aspoň dva měsíce před novým správním obdobím rozpočet s došlými připomínkami a zprávou o nich okresnímu zastupitelstvu, jež se na rozpočtu usnáší přihlížeje k připomínkám včas podaným. Usnesený rozpočet buď vyhlášen způsobem v okrese obvyklým (§ 101). Z usnesení okresního zastupitelstva o rozpočtu lze se osobám uvedeným v odst. 2 odvolati do patnácti dnů ode dne vyhlášení dotčeného usnesení u okresního úřadu; o odvolání rozhoduje zemský výbor schvaluje rozpočet podle ustanovení odstavce 1. a 7. §u 3 zákona č. 77/1927 Sb. z. a n.

§ 84. Zároveň s rozpočtem jest okresní výbor povinen podati okresnímu zastupitelstvu podrobnou zprávu o stavu a správě věcí do působnosti okresního zastupitelstva náležitých.

§ 85. (¹) Okresní výbor je povinen sděliti účty do čtyř měsíců po skončení správního období.

(²) Účty ty buďte podobně jako rozpočet (§ 83) veřejně vyloženy, projednány a předloženy okresnímu zastupitelstvu ke schválení s podrobnou zprávou o činnosti okresních orgánů za minulé správní období.

(³) Účty okresním zastupitelstvem schválené buďte spolu se zprávou v předchozím odstavci zmíněnou předloženy k přezkoumání zemskému výboru, jenž může požadovati od okresního hejtmána (náčelníka) potřebná vysvětlení, případně, shledá-li závažnou, naříditi, čeho třeba k jich odstranění. Neshledá-li závad, účty schválí.

§ 86. Ustanovení §§ 80 až 85 se vztahují i na fondy, ústavy a podniky v majetku nebo správě okresu.

§ 87. (¹) Při každém okresním zastupitelstvu buď zřízena komise finanční. Počet členův a náhradníkův a její složení, jakož i jednací řád bude určen statutem, který vydá zemský výbor vyslechna okresní zastupitelstvo. Předsedu volí finanční komise ze sebe. Při sdělání statutu buď šetřeno zásady, že jedna polovina členů má býti volena okresním zastupitelstvem, kdežto ostatní členové jsou jmenováni zemským výborem se schválením zemského presidenta a že většina členů nesmí býti členy okresního zastupitelstva a že jest pokud možno do komise přibrati odborníky.

(²) Předseda okresního výboru předloží rozpočty a účty finanční komisi nejpozději současně s jich veřejným vyložením, aby je prozkoumala a o nich se vyjádřila. Komise musí vyjádření podati ve lhůtě osmi dnů, ačli jí nebyla pro zvláštní okolnosti povolena okresním výborem lhůta jiná; jinak se k vyjádření nehledí.

(³) Finanční komise jest oprávněna v mezích statutu kontrolovati veškero hospodářství okresní do působnosti okresního zastupitelstva náležitých a po-

dávati okresnímu zastupitelstvu a výboru i okresnímu hejtmanovi (náčelníkovi) zprávy a návrhy.

(⁴) Finanční komise má právo bráti v odpor usnesení okresního zastupitelstva, povahy finanční. Odvolání buď podáno předsedou komise u okresního úřadu ve lhůtě patnáctidenní ode dne vyhlášení příslušného usnesení okresního zastupitelstva a má, bylo-li usneseno dvěma třetinami všech členů komise, účinek odkladný. O odvolání rozhoduje zemský úřad; o případném odvolání proti usnesení o okresním rozpočtu rozhoduje však zemský výbor.

§ 88. Okresní výbor připravuje návrhy pro jednání okresního zastupitelstva.

§ 89. (¹) Okresní výbor provádí hospodářství okresní řídě se přesně rozpočtem.

(²) Ukáže-li se při tom, že částka pro jistý účel rozpočtem povolená nedostačuje a nemůže-li býti takové vydání odloženo, může býti nedostávající se potřeba uhrazena z úspor částek povolených rozpočtem pro jiné účely, dá-li k tomu souhlas okresní hejtman (náčelník) a do lhůty okresním výborem stanovené i finanční komise (§ 87, odst. 2.).

(³) Nová vydání mohou býti okresním zastupitelstvem usnesena jen tehdy, když se o nich vyslovili okresní hejtman (náčelník) a ve lhůtě okresním výborem ustanovené (§ 87, odst. 2.) i finanční komise a když byla zároveň schválena i potřebná úhrada.

(⁴) Totéž platí o zastavení nebo snížení rozpočtového příjmu.

(⁵) Jenom v případech naléhavých a nepředvídaných může okresní výbor za přítomnosti dvou třetin svých členů vydání ta sám učiniti, musí je však předložiti v nejbližší schůzi okresnímu zastupitelstvu spolu se zprávou finanční komise k dodatečnému usnesení a opatření úhrady.

§ 90. Okresní hejtman (náčelník) provádí usnesení okresního zastupitelstva i výboru a podává okres-

nímu zastupitelstvu zprávu o tom, jak byla provedena tato usnesení. Okresní zastupitelstvo může se usnísti, že zprávy té a z jakých důvodů neběře na vědomí. Usnesení to buď do patnácti dnů předloženo zemskému presidentu k rozhodnutí. Ustanovení § 52 o hlasování úředníka platí obdobně.

§ 91. Ustanovení § 53 platí obdobně s tou změnou, že usnesení schvaluje zemský president a že při opatření podle odstavce 4, jest vyslechnouti okresní zastupitelstvo.

2. Působnost pomocná.

§ 92. Okresní zastupitelstvo i výbor jsou povinny zúčastňovati se při provádění usnesení zemského zastupitelstva způsobem, který určen jest těmito usneseními.

3. Působnost ve správním soudnictví.

§ 93. Jak okresní zastupitelstvo spolupůsobí při rozhodování veřejnoprávních sporů (okresní senáty), určí zvláštní zákon.

4. Působnost poradní a iniciativní.

§ 94. (¹) Okresní zastupitelstvo jest ve věcech veřejné okresní správy poradním sborem okresního hejtmana (náčelníka) i zemského presidenta a zemského zastupitelstva a podává o nich k jejich žádosti posudky a návrhy.

(²) K tomu buď poskytnuta okresnímu zastupitelstvu přiměřená lhůta.

(³) Okresní zastupitelstvo jest oprávněno i samostatně činiti zemskému zastupitelstvu, zemskému presidentu, okresnímu hejtmanovi (náčelníkovi) i jiným úřadům návrhy a podněty, pokud se dotýkají zájmů okresu nebo jeho obyvatelstva.

§ 95. Okresní hejtman (náčelník) zastupuje okres jako právnickou osobu (§ 78); na venek a podpisuje všechny písemnosti jménem okresu. Listiny o právních jednáních, jimiž se okres naproti třetím osobám zavazuje, jakož i plné moci musí býtí podepsány okresním hejtmanem (náčelníkem) a jedním členem okresního výboru a opatřeny pečeti okresního zastupitelstva. Listiny opírající se o usnesení podle § 80, odst. 1., č. 2 a 3, buďtež kromě toho podepsány ještě jedním členem okresního zastupitelstva.

§ 96. Jestliže okresní zastupitelstvo se neusneslo včas na rozpočtu nebo pakli okresní zastupitelstvo nebo výbor nečinily opatření, aby úkoly, jež jim podle zákona přísluší, byly řádně plněny, náleží zemskému prezidentu po slyšení zemského výboru, aby učinil na náklad okresu, čeho třeba k řádnému vedení správy.

§ 97. ⁽¹⁾ Má-li okresní hejtman (náčelník) za to, že usnesení zastupitelstva, výboru nebo okresních komisí příčí se zákonu nebo vybočuje z mezí působnosti okresního zastupitelstva, výboru nebo komise, jest oprávněn i povinen usnesení to zastaviti a věc do patnácti dnů předložiti zemskému prezidentu k rozhodnutí, zda usnesení to má býti v platnosti ponecháno či zrušeno. Nerozhodne-li zemský prezident do čtyř neděl po tom, zůstává usnesení v platnosti.

⁽²⁾ Rovněž i zemský prezident sám může takové usnesení ve lhůtě nejvýše šesti měsíců ode dne jeho uveřejnění z úřední povinnosti zrušiti.

⁽³⁾ O zrušení usnesení buď učiněno v nejbližší schůzi okresního zastupitelstva, výboru nebo dotyčné komise sdělení.

⁽⁴⁾ Bylo-li zrušeno usnesení okresního zastupitelstva, může každý člen jeho, bylo-li zrušeno usnesení okresního výboru nebo komise, může kterýkoli člen okresního výboru nebo komise nastoupiti stížností k ministerstvu vnitra, kterou jest podati u

okresního úřadu do patnácti dnů ode dne učiněného sdělení.

§ 98. ⁽¹⁾ Ministerstvo vnitra může okresní zastupitelstvo rozpustiti, je však povinno vypsati nové volby nejdéle do dvou měsíců.

⁽²⁾ Bylo-li okresní zastupitelstvo rozpuštěno, učini zemský prezident vhodné opatření k vedení správy, zejména může v činnosti ponechati až do ustavení nového zastupitelstva okresní výbor a okresní komise anebo místo nich ustanoviti orgány jiné.

VII. Všeobecná ustanovení.

§ 99. ⁽¹⁾ Dohlédací moc nad obcemi, kterou vykonávají v Čechách okresní zastupitelstva (výbory — okresní správní komise), na Slovensku okresní výbory, na Moravě a ve Slezsku zemské výbory (správní komise), přechází na okresní výbory; dohlédací moc nad městy se zvláštním statutem, kterou vykonávají zemské (správní) výbory (komise), a nad městy se zřízeným magistrátem, kterou vykonávají župní výbory, přechází na zemské výbory. Dohlédací moc, která přísluší podle zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n., vyšším dohlédacím úřadům, budou vykonávati zemské výbory. Výkonem dohlédací moci se nevyrozumívá rozhodování pořadem stolic. Pokud se jinak nestanoví, lze si z usnesení, která okresní výbor učiní vykonávaje dohlédací moc nad obcemi, stěžovati k zemskému výboru; stížnost jest podati do patnácti dnů ode dne doručení u okresního úřadu.

⁽²⁾ V případech, ve kterých politické úřady jednaly v dohodě s orgány výše uvedenými nebo po slyšení jich anebo naopak, rozhodují, pokud se z tohoto zákona jinak nepodává, politické úřady po slyšení zemských neb okresních výborů.

(3) Až do další úpravy zvláštním zákonem budou vykonávati okresní výbory a zemský výbor v Podkarpatské Rusi dohlédačí moc nad obcemi, která náleží podle ustanovení odstávce 1 okresním výborům a zemskému výboru na Slovensku.

§ 100. (1) Členové zemského zastupitelstva, výboru a komisi, kteří by bez dostatečné omluvy povinností úřadu svého neplnili, zejména schůzí se nezúčastnili, buďtež zemským presidentem na plnění povinností svých upozorněni a, jestliže přes to i nadále trvale bez dostatečné omluvy zanedbávají svých povinností, ze členství svého vyloučení. Nežli zemský president vysloví vyloučení, buď zemskému výboru i takovému členu sboru poskytnuta možnost, aby se vyjádřil. Vyloučený člen může se proti opatření tomu odvolati k ministerstvu vnitra. Odvolání buď podáno do patnácti dnů u zemského úřadu a nemá účinku odkládacího.

(2) Podle stejných zásad buď postupováno okresním hejtmanem (náčelníkem) proti členům okresního zastupitelstva, výboru nebo okresních komisí. Vyloučený člen může podati do patnácti dnů stížnost u okresního úřadu, o níž rozhoduje s konečnou platností zemský president, vyslechna zemský výbor.

(3) Jestliže by se zemské zastupitelstvo, zemský výbor, okresní zastupitelstvo, okresní výbor nebo komise neustavily anebo staly se k usnášení nezpůsobilými, přísluší, jde-li o země, ministru vnitra, jde-li o okresy, zemskému presidentu, aby učinil potřebná opatření k vedení správy.

§ 101. (1) Zemský president vyslechna zemské zastupitelstvo a okresní hejtman (náčelník) vyslechna okresní zastupitelstvo určí, pokud to zákon nestanoví, jakým způsobem mají býti ve veřejnou známost uváděna usnesení zemského a okresního zastupitelstva, jež jest veřejně prohlašovati.

(2) Na místo dosavadních zemských zákoníků a župních úředních věstníků (listů) nastupují Zemské věstníky. Podrobnosti určí ministerstvo vnitra.

HLAVA DRUHÁ.

(1) Zákon o organizaci politické správy nabývá účinnosti dnem 1. července 1928. Již před tímto dnem lze provésti podle předpisů tohoto zákona opatření přechodná a opatření, jež zákon ku včasnému provedení předpokládá již v době předchozí.

(2) Pokud nebudou ustavena zemská a okresní zastupitelstva, jakož i zemské a okresní výbory, vykonává práva jim příslušející zemský president a, pokud jde o okresy, okresní hejtman (náčelník).

(3) Všeobecné právní předpisy, jakož i právní předpisy v jednotlivých zemích nebo župách zůstávají v platnosti, pokud tomuto zákonu nebo vládním nařízením na jeho základě vydaným neodporují.

(4) Ustanovení tohoto zákona se netýkají zemských peněžních ústavů, jejichž poměry upraví zvláštní zákon.

(5) Zákon provede ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

SEMI
Sta

HOVNI
členi

V.

SLOVENSKO

A

PODKARPATSKÁ RUS.

Obecní zřízení.

1.

Zák. čl. XXII : 1886.

I. k a p i t o l a.

O obci vůbec.

§ 1. Obcemi jsou:

1. města s regulovaným magistrátem (dle § 63 tohoto zákona),
2. obce (velké, jež nemají sice regulovaného magistrátu, jsou však přece dostatečně způsobilé vlastními silami obstarati úkoly zákonem jim přikázané,
3. obce malé, jež pro nedostatek hmotných prostředků nejsou s to vlastními silami obstarati úkoly obcím zákonem přikázané, a musí se za tím účelem spolčovati s jinými obcemi.)

P o z n. Zák. čl. XXII. 1886, platný dosud na Slovensku a Podk. Rusi doznal během doby velmi mnoho podstatných změn. Hned po převratu provedena (pro přechodnou dobu) nová radikální úprava politické správy zákonem ze dne 10. prosince 1918 č. 64 sb. z. a n. V základě plné moci udělené vládou dle § 14. cit. zák. ministru s plnou mocí pro správu Slovenska, provedl týž celou řadu nutných opatření, z nichž zvláště dlužno vytknouti jeho nařízení ze dne 5. března 1919 č. 555 (nikde nepublikované). V čelo župních úřadů postaveni ž u p a n i, kteří ve svých rukou soustředili veškerá práva dosavadních hlavních županů, podžupanů, jakož i dosavadního vládního komisaře. Na místo dřívějších municipálních i správních výborů ustaveny nové administrativní vý b o r y za předsednictví županova.

Po té následovala ráz na ráz celá řada dalších opatření. Vydán byl zákon z 22. března 1920 č. 210 sb. z. a n. (s prov. nař. 361/20, 476/20, 275/22 a 412/22) o prozatímní úpravě správy politické, jímž byla vláda zmocněna, aby dosavadní města s právem municipálním a s regulovaným magistrátem

prohlásila za velké obce; dále zákon z 31. března 1920 č. 233 o prozatímní úpravě správy měst s regulovaným magistrátem, a pak zákon ze dne 13. července 1922 č. 243 sb. z. a n. (s vl. nař. ze dne 7. srpna 1923 č. 171 sb. z. a n.), jimiž provedena konečná redukce měst s regulovaným magistrátem. Dnešního dne neexistuje na Slovensku a Podk. Rusi více již žádné město s právem municipálním, a města s regulovaným magistrátem jsou již jen 4, a to, na Slovensku: města Bratislava a Košice, na Podk. Rusi: města Užhorod a Mukačevo.

Další podstatnou změnu v obecním zřízení slovenském způsobil zákon o sestátnění obecních a obvodních notářů (zákon 211/20 a vl. nař. 71/21, s dalšími normami 383/20, 572/20, 573/20, 310/24 a 99/28).

Dohled k obcím upraven nově zákonem 241/1921.

Nově upraveny volby v obcích (zák. 75/1919 a 663/1919).

Od 1/4 1923 uvedeny byly na Slovensku (nikoliv také na Podk. Rusi) v činnost nové okresní a župní úřady podle zákona ze dne 29. února 1920 č. 126 sb. z. a n.

Pronikavé změny — pokud se týče finančního hospodářství obcí — způsobila v dosavadních předpisech obecního zřízení I. finanční novela, jíž celá řada dosud platných ustanovení byla jednak zrušena jednak podstatně změněna.

Na území Podk. Rusi dlužno kromě toho ještě přihlídnouti k ustanovením generálního statutu, pozmeněného vl. nař. 356/1920, jakož i k vl. nař. 113/1923, jímž změněna až do definitivní úpravy ze základu dosavadní příslušnost administrativních úřadů na Podk. Rusi. Další důležité změny ob. zřízení přinesl zákon z 31. března 1925 č. 62 sb. z. a n.

Podstatně zjednodušení těchto spletitých poměrů přivodil zákon o organizaci politické správy (125/1927).

Tímto zákonem s následujícími vl. nař. (92 až 97 z roku 1928) omezen v duchu předpisů o úsporných opatřeních veřejné správy pořad stolic na dvě. Okresní úřady vykonávají nyní ve svém obvodu vnitřní správu a práva, jež podle předpisů dřívějších příslušela na Slovensku okresním úřadům, okr. náčelníkům a okr. výborům, na Podk. Rusi službovským úřadům a jejich přednostům, jakož i působnost, která byla zvláštními předpisy přikázána okresním úřadům. Zemské úřady pak vykonávají ve svém obvodu vnitřní správu a práva, jež příslušela na Slovensku župním úřadům, županům, župním zastupitelstvům a výborům, na Podk. Rusi civilní správě, župnímu úřadu a jejich přednostům, jakož i působnost, která byla zvláštními předpisy přikázána župním úřadům nebo županům. V případech, ve kterých podle dosud platných předpisů rozhodoval na Slovensku před 1. lednem 1923 místožupan v první

stolici a správní výbor župy v druhé stolici s konečnou platností, rozhoduje nyní v druhé stolici příslušné ministerstvo. Působnost, která v těchto případech podle vl. nař. 113/1923 příslušela dosud civilní správě Podk. Rusi, přechází na příslušné ministerstvo. Vláda může však nařízením některé záležitosti, jež dosud příslušely civilní správě, župnímu úřadu, nebo županovi na Podk. Rusi, svěřiti úřadům jiným anebo některé záležitosti, které příslušely dosud na Podk. Rusi jiným úřadům, svěřiti úřadu zemskému. Vláda je také zmocněna, aby do 1. července 1936 k cíli zjednodušení a sjednocení správy nařízením přenesla některé záležitosti, jež spadají do působnosti ¹⁾ okresních úřadů na úřady zemské nebo naopak, ²⁾ okresních zastupitelstev nebo výborů na zemská zastupitelstva nebo výbory nebo naopak, ³⁾ zemských úřadů na ministerstva nebo naopak. Konečně může i příslušný ministr některou záležitost, spadající do obvodu některého okresního nebo zemského úřadu, výjimečně svěřiti stejnorodému úřadu jinému. Těchto zmocnění využila vláda ve shora vzpomenuťých nařízeních 93 až 96 z roku 1928, mezi nimiž zejména jest vzpomenuťi vl. nař. 96/28, podle jehož § 2 přešla k působnosti zemských úřadů v Bratislavě a Užhorodě na okresní úřady veškerá působnost ve věcech obecních (zák. čl. XXII: 1886), pokud nejde o města se zřízeným magistrátem.

Další přesun kompetence nastal také v oboru moci dohlédací. Podle § 99 odst. 1. organizačního zákona přešla dohlédací moc nad obcemi, kterou na Slovensku vykonávaly okresní výbory, na okresní výbory zřízené podle org. zákona, a dohlédací moc, kterou vykonávaly župní výbory nad městy s reg. mag., na zemské výbory. Výkonem dohlédací moci se nevyrozumívá rozhodování pořadem stolic. Na Podk. Rusi budou až do další úpravy zvláštním zákonem vykonávati okresní výbory a zemský výbor dohlédací moc nad obcemi, která náleží podle odst. 1. § 99 okresnímu výboru a zemskému výboru na Slovensku.

§ 2. Obec obstarává v mezích zákona samostatně svoje vnitřní záležitosti [a vykonává všechna nařízení zákona, vlády a municipia, týkající se správy státní a municipální.]

II. kapitola.

O vrchnostenské moci a příslušnosti obecní.

§ 3. Vrchnostenská moc obce vztahuje se na všechny osoby, které v obci a v jejím území bydlí,

nebo se zdržují, a na všechno jmění, které se v obci a v jejím území nalézá.

Pozn. Ohledně nabývání domovského práva platí i na Slovensku nyní ustanovení zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. (viz tento zákon shora).

§ 4. Z tohoto všeobecného pravidla jsou vyjmuty:

a) osoby nalézající se v činné službě vojska a námořnictva ve všech věcech zákonem ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb. z. a n., a nařízením ze dne 28. července 1920, č. 269 Sb. z. a n., upravených a vojenským úřadům a vojenským soudům vyhrazených.

b) [budovy a jich příslušenství sloužící k trvalému nebo přechodnému ubytování krále a jeho dvoru];

c) výhradně k opevnovací nebo k jiným vojenským účelům skutečně sloužící budovy nebo místa po dobu takového používání.

Pozn. Viz zák. čl. XXXII : 1912 a XXXIII : 1912 o vojenském trestním řádu pro společné vojsko a zeměbranu, jakož i branný zákon republiky československé ze dne 19. března 1920 č. 193 sb. z. a n. a prováděcí nařízení ze dne 28. července 1920 č. 269 sb. z. a n. (§§ 136 a násl.).

Odst. b) zrušen čl. IX ústavní listiny československé republiky.

§ 5. Každý státní občan musí náležeti do svazku některé obce.

Každý může náležeti toliko do svazku jediné obce.

Svazek obecní a z něho plynoucí příslušnost zaniká jen v tom případě, vstoupí-li dotyčný do svazku obce jiné.

Pozn. Viz pozn. při § 3.

O nabývání a pozbytvání státního obč. viz zák. čl. L : 1879, zák. čl. V:1903 a zákon 236 z roku 1920.

§ 6. Manželské nebo legitimované děti sledují příslušnost otcovu.

Nemanželské děti patří do svazku oné obce, do níž náležela jejich matka v době, kdy se narodily.

Adoptované nezletilé děti sledují příslušnost adoptujícího.

Judikatura k § 6.

1. Domovskou příslušnost dítěte nemanželsky zrozeného na Slovensku jest posuzovati podle zápisu v matrice.

Jeli v matrice o narození zapsáno, že se určitá osoba jako přirozený otec dítěte přihlásila a úřadu předložených výtah z matriky o sňatku této osoby s nemanželskou matkou, jest dána legitimace dítěte sňatkem rodičů jako předpoklad pro domovskou příslušnost. (Nález ze dne 25. června 1926 č. 13525.)

2. Podle §u 6, odst. 2. zák. čl. XXII : 1886 rozhodným je pro domovskou příslušnost nemanželských dětí nikoli místo, kde se matka v době jejich narození zdržovala, nýbrž kam matka v této době patřila do-

movským právem. (Nález ze dne 16. května 1927 č. 9700/27.)

3. Nebylo-li později nabyto domovského práva v jiné obci, přísluší ta která osoba domovským právem do obce, ve které ona sama, případně její předek bydlili aneb se zdržovali v den, kdy vyhlášen byl zák. čl. XVIII z r. 1871 (10. června 1871). (Nález ze dne 15. prosince 1927 č. 22.620/27.)

4. Není nezákonným, když úřad, máje zjistiti domovskou příslušnost určité osoby podle § 6 zák. čl. XXII : 1886, posuzuje příslušnost jejich předků podle zákonů v té které době plativších. (Nález ze dne 11. února 1928 č. 2700/28.)

§ 7. Manželka sleduje příslušnost svého manžela a podrží tuto příslušnost také jako vdova až do té doby, dokud mocí svého práva nenabude příslušnosti v jiné obci.

Manželka, jež byla soudně rozvedena, nebo jejíž manželství bylo soudním výrokem rozloučeno, vstoupí zpět do svazku oné obce, kde měla příslušnost před svým provdáním.

Ženy, původně cizozemky, které sňatkem nabyly československého státního příslušenství, podrží v případech shora zmíněných příslušnost sňatkem nabytou.

Žena, která po rozloučení manželství, uzavřeného

s cizozemcem ve smyslu § 37 zák. čl. L : 1879 opět nabude československého státního občanství, vstoupí zpět do svazku oné obce, kam příslušela před sňatkem.

§ 8. Obecní příslušnosti lze nabývatí usazením nebo i bez něho výslovným přijetím do obecního svazku.

P o z n. Viz pozn. u § 3.

Judikatura k § 8.

1. Udělením čestného občanství nenabývá se domovského práva v obci na Slovensku. (Nález ze dne 20. června 1928 č. 15.301/28.)

2. Cizinec, nabyvší státního občanství uherského dle §u 48 zák. čl. L z r. 1879, nenabyl současně ipsa lege domovské-

ho práva v některé obci bývalého státu uherského. (Nález ze dne 13. září 1928 č. 24.528/28.)

3. Podle §u 12 zák. čl. V/1876 nenabývá se domovského práva již ex lege, nýbrž teprve úředním zjištěním. (Nález ze dne 23. března 1929 č. 2.972x29.)

§ 9. Každý státní občan má právo v jiné obci se usaditi. Ten, kdo tak chce učiniti, oznámí tento svůj úmysl obci, v níž se chce usaditi, a obec může mu usazení odeprítí jen tehdy:

a) když se prokáže, že ten, kdo se míní usaditi, byl buď pro zločin nebo pro přečin ze ziskuchtivosti spáchaný pravoplatným usnesením dán do obžaloby, nebo kdo pro zločin nebo pro takový přečin byl pravoplatně odsouzen:

b) když není s to bez zatížení obce sám se vydržovati;

c) když nemůže se prokázati vysvědčením zachovalosti z místa svého posledního stálého pobytu.

Obec vystaví vysvědčení o učiněném oznámení zamýšleného usazení.

§ 10. Kdo z oné obce, v jejímž svazku se nalézal, přesídlí do obce jiné, nevystupuje tím ještě ze svazku staré obce; jestliže ale v nové obci nepřetržitě po 4 roky bydlí, a k jejím obecním nákladům

přispívá, a jestliže obec, do které přesídlil, neuplatňuje proti němu během této doby námitky v § 9 sub a, b, c, zmíněné, považuje se za příslušníka svazku této obce a za vystoupivšího z dřívějšího svazku obecního i tenkrát, když svůj úmysl tam se usaditi neohlásil; vyjímaje, přispíval-li ještě během této doby stále k nákladům oné obce, z níž přesídlil, nebo i bez takového příspěvku, chce-li svoji příslušnost k dřívější obci s jejím svolením podržeti.

P o z n. Vedle toho platí nyní na Slovensku a Podk. Rusi §§ 1—9 zákona 222/1896 (viz II. díl této sbírky).

Judikatura k § 10.

1. Není právní normy podle práva uherského, podle které by přijetí do služeb obce na Slovensku zakládalo domovské právo přijatého v oné obci. (Nález ze dne 5. října 1925 č. 13028.)

2. Z §u 13 zák. ze dne 9. dubna 1920 čís. 236 sb. z. a n. nelze dovozovati, že § 10 zák. ze dne 5. prosince 1896 čís. 222 ř. z. platí i na území Slovenska. (Nález ze dne 23. května 1927 č. 10.435.)

§ 11. Chce-li ten, kdo přesídlil, býti přijat do svazku oné obce, do níž přesídlil, může k tomu cíli u dotyčné obce během lhůty v § 10 zmíněné ústně nebo písemně o to požádati a obec může mu přijetí ihned povolit; odeprítí to však nemůže:

a) jestliže přesídlivší po 2 roky v obci stále bydlí,

b) jestliže v tomto čase tamže obecní daně platí, nebo není-li jich, jiná veřejná břemena stále nese,

c) jestliže mezi tím nespadá pod výjimečná ustanovení zmíněná v § 9 bod a, b, c.

P o z n. Vide pozn. u § předcházejícího.

§ 12. O žádosti za přijetí do svazku obecního bez usazení rozhoduje obec s vyloučením každé další apelace.

O přijetí do svazku obecního dlužno vyzrozuměti představenstvo oné obce, ze které přijatý vystoupil.

Judikatura k § 12.

1. Přijetím do domovského svazku obce dle § 12 zák. čl. XXII. z r. 1886 nabývá se domovského práva obce, i když uebyl přijatý ze seznamu příslušníků své dřívější domovské obce vyškrtnut. (Nález ze

den 16. listopadu 1925 č. 21897.)

2. Důkaz o přijetí do domovského svazku obce na Slovensku lze provést nejen úředními doklady, nýbrž také jinými důvody, zejména svědky. (Nález ze dne 16. listopadu 1925 č. 21897.)

§ 13. Kdo do svazku obecního byl přijat, stává se řádným členem obce, jest účasten veškerých práv členům obce tímto zákonem zaručených a jest povinen plnit povinnosti ze svazku obecního vzecházející.

§ 14. [Obce mohou za přijetí do svazku obecního požadovati zaplacení mírné taxy a to i v tom případě, stalo-li se přijetí do svazku obecního způsobem v § 10 zmíněným.

Tato taxa stanoví se statutem dotyčné obce.]

P o z n. § tento byl zrušen I. fin. novelou.

§ 15. Tento § byl zrušen a nahrazen z čl. V:1903 (zákonem o pobytu cizinců).

§ 16. V případech, v nichž příslušnost na základě předchozích ustanovení nemůže býti zjištěna, říká se dotyčná osoba podle pořadí následujícím způsobem do svazku té obce:

a) v níž platí daně;

b) v níž se narodila;

c) v níž v posledních pěti letech se nejdéle zdržovala;

d) ve které byl nalezenec nalezen;

e) kdo byl k vojsku odveden nebo dobrovolně nastoupil, považuje se za příslušníka oné obce, z níž byl odveden, případně z níž dobrovolně k vojsku nastoupil.

Jde-li o příslušnost celé rodiny, a byla-li příslušnost otce podle některého z hořejších bodů již určena nebo má-li se zároveň určit, jest příslušnost otceva rozhodující pro všechny členy rodiny, vyjímaje ty, kteří již jiné příslušnosti nabyli.

Judikatura k § 16.

1. Předpisy o přikazování bezdomovců po rozumu šu 16 zák. čl. XXII:1886 vztahují se toliko na čl. státní občany. (Nález ze dne 31. října 1927 č. 22.246/27.)

2. Pro přikazání nezletilce do svazku obce dle šu 16 zák. čl. XXII z r. 1886 jsou rozhodny okolnosti naznačené v 1. odstavci tohoto šu pod a).

e) nastalé v osobě jeho otce. (Nález ze dne 4. října 1927 č. 20.127.)

3. Vznikne-li při zjišťování domovské příslušnosti nezletilcovy spor o domovskou příslušnost jeho otce, náleží úřadu postupovati dle 2. odst. šu 16 zák. čl. XXII:1886. (Nález ze dne 16. března 1926 č. 5.418.)

§ 17. Obec jest povinna na ústní nebo písemnou žádost jednotlivce, jakož i na vyzvání účastněných úřadů vystaviti vysvědčení o příslušnosti, nebo záležitost k cíli zjištění příslušnosti předložiti vyšším úřadům.

§ 18. Ve sporných záležitostech o příslušnost rozhoduje:

a) mezi obcemi téhož okresu v první instanci okresní úřad, v druhé instanci zemský úřad;

b) mezi obcemi rozličných okresů, jakož i měst s regulovaným magistrátem v první instanci zemský úřad, v druhé instanci ministerstvo vnitř.

P o z n. Text upraven vzhledem k zákonu o organizaci politické správy.

Judikatura k § 18.

Notářskému úřadu v městě s regulovaným magistrátem nenáleží rozhodovati v zá-

ležitostech udělení domovského práva. (Nález ze dne 18. března 1925 č. 1137/25.)

§ 19. Každé území musí býti ve svazku některé obce, buď jako doplňující část obvodu obecního, nebo jako administrativně k obci připojená pusta.

§ 20. Otázku, ku které sousední obci má v administrativním ohledu přináležeti pusta — pod kterýmto pojem nelze však zahrnouti statky z obvodu obce vyloučené — která dosud nebyla ve svazku žádné obce a daně platila bezprostředně do státní pokladny, rozhoduje vlastník, nebo ona část vlastníků,

kteřá platí dohromady více jak polovinu všech přímých daní pusty.

Rozcházejí-li se mínění ve více než dvě, a žádné z nich nemá pro sebe hlasy těch, kteří platí dohromady více jak polovinu všech přímých daní, nebo jestliže ona obec, do které chce vlastník nebo vlastníci pusty přináležeti, ku přivlčení pusty ve svazek obce přivolíti nechce, rozhodne o otázce, ku které sousední obci taková pusta v administrativním ohledu má přináležeti, v prvé instanci okresní úřad, vyslechnuv vlastníky pusty a sousední obce, a jest možno do takového usnesení apelovati k zemskému úřadu.

P o z n. Text upraven podle zák. o organisaci polit. správy a vl. nař. 96/28.

III. kapitola.

O právech a působnosti obce.

§ 21. Obec

a) rozhoduje o svých vnitřních záležitostech a tvoří si obecní statuty;

b) vykonává svá usnesení a statuty vlastním představenstvem a obecními orgány;

c) nakládá s obecním jměním;

d) rozhoduje o vybírání obecních příspěvků, poplatků a dávek, přírážek a naturálních služeb;

e) pečuje o obecní cesty a jiné prostředky dopravní;

f) pečuje o obecné školy a jiné podobné ústavy;

g) vykonává policii polní, požární, bezpečnostní a pečuje o chudinství;

h) vykonává všechna práva a obstarává veškeré úkoly, které jsou obci zákonem uloženy.

P o z n. Viz II. a III. díl této sbírky (normy všeobecně platné).

§ 22. Města s regulovaným magistrátem mají kromě práv v § 21 vypočtených:

a) právo vykonávati podle místní potřeby policii místní, viniční, tržní, stavební [a zdravotní];

b) jednati podle zákona a statutů v záležitostech vzešlých ze služebního poměru mezi průmyslovými a hospodářskými zaměstnavateli a jejich zaměstnanci (čeládkou).

§ 23. [Města s regulovaným magistrátem a velké obce, přísluší-li těmto posledním právo poručenského úřadu, fungují též jako poručenské úřady ve smyslu zák. čl. XX:1877, VI:1885 a VII:1886.]

P o z n. Působnost bývalých sirotčích stolic přešla zákonem 246/1922 na zvláštní poručenské úřady.

§ 24. Teprve po schválení okresním výborem mohou býti vykonána usnesní, která se týkají:

d) systemisace nebo zrušení úřednického místa;

f) udržování, přeměny, nebo odstranění historických a uměleckých památek;

g) usnesení, ohledně něhož zákon předpisuje vyšší schválení.

Obec může se z usnesení okresního výboru do 15 dnů odvolati k zemskému výboru.

Ohledně nabytí, zcizení a správy lesního majetku platí zák. čl. XXXI:1879 a na jeho základě vydaná vládní nařízení.

P o z n. Text upraven vzhledem k zákonu o organisaci polit. správy a obou fin. novel.

Pokud se ustanovení §§ 24, 25 a 26 vztahují na finanční hospodářství obcí, byla ustanovení ta zrušena předpisy I. fin. novely.

§ 25. Z usnesení obce možno se odvolati k okresnímu úřadu a odtud k zemskému úřadu.

Odvolací lhůta obnáší 15 dní a počítá se ohledně usnesení učiněných v soukromých záležitostech jednotlivců ode dne doručení, ohledně usnesení učiněných v záležitostech veřejných ode dne vyhlásky, ježž nutno prokázati. Případně-li poslední den odvolací lhůty na neděli nebo na svátek, končí se lhůta teprve následujícího dne.

Z usnesení vyneseného v soukromých záležitostech jednotlivců možno se odvolati z pravidla *intra dominium**); opak musí obec zřetelně vysloviti a odůvodniti.

Pozn. *) t. j. s odkladným účinkem. Viz pozn. u § 24.

§ 26. Okresní výbor může kromě záležitostí v § 24 a v §§ 115, 116 a 117 zmíněných jen tenkrát ve vnitřních záležitostech obce zakročiti, bylo-li o jeho sprostředkování nebo jeho pomoc od samého obecního zastupitelstva žádáno a jeho se dovoláno, nebo jestli toho žádá zájem správy nebo veřejné bezpečnosti.

Z nepříznivého usnesení okresního výboru může se obec do 15 dnů od doručení odvolati k zemskému výboru.

Pozn. Ohledně fin. hosp. obcí viz pozn. u § 24.

Judikatura k § 26.

§ 26 zák. čl. XXII : 1886 nezakládá pro vyšší dohlédací úřad kompetence rušiti z moci dozorcího práva usnesení města s reg. magistrátem, jímž

byl měst. úředníku k pensii připočten osobní přídatek, povoleno mu již pravoplatně za jeho aktivní služby. (Nález ze dne 24. března 1928 č. 3748/28.)

§ 27. Statut obce nesmí býti v rozporu se zákonem, platnými nařízeními vlády a statuty země; po uplynutí 15 denní lhůty odvolací musí býti neprodleně předložen okresnímu výboru a může býti proveden jen po jeho schválení.

V příčině zřízení statutů ve věcech přestupků jest dbáti ustanovení zák. čl. XI : 1879.

§ 28. Statut, který se příčí ustanovení § 27, prohlásí okresní výbor za neplatný.

Prokáže-li se však při kterékoliv jiné příležitosti, že statut jest v odporu se zákonem, nebo že jeho nařízením neodpovídá, může býti kdykoli prohlášen neplatným; v posledním případě dlužno však před tím dotýcnou obec slyšeti.

Ze zrušujícího usnesení okresního výboru možno se odvolati k zemskému výboru.

§ 29. Jednotlivci mohou se dožadovati změn v činnost již vstoupivších a jim domněle krivdících statutů u obce a proti nepříznivým usnesením obce v této záležitosti učiněným u okresního výboru a od tud u zemského výboru.

§ 30. Vládou, zemí, okresy a jejich kompetentními orgány vydaná nařízení, týkající se správy státní, jakož i pravoplatné rozsudky ve věcech disciplinárních, nesmí obec činiti předmětem debaty a jest povinna bezpodmínečně je provésti.

§ 31. Města s regulovaným magistrátem stojí bezprostředně pod dozorem a kontrolou zemského úřadu, obce pod dozorem a kontrolou příslušného okresního úřadu, přijímají touto cestou vrchnostenská nařízení a jednají prostřednictvím zmíněných orgánů.

IV. kapitola.

O obecním zastupitelstvu.

§ 32. Obec vykonává svoje autonomní práva obecním zastupitelstvem.

(Další ustanovení tohoto §u a následujících §§ 33 až 54, jednajících o sestavení a volbách do obecního zastupitelstva nahrazena ustanovením nového volebního řádu v obcích a zákona o zřízení stálých seznamů voličských. — Obecní novela č. 76 ex 1919 na Slovensku neplatí.)

V. kapitola.

O schůzích obecního zastupitelstva.

§ 55. Řádným předsedou obecního zastupitelstva jest v obcích, i městech s regulovaným magistrátem starosta.

Překází-li v tom něco řádnému předsedovi,

předsedá jeho náměstek, a kde ho není, nejstarší radní.

P o z n. Zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 sb. zák. a nař. (novela k obecnímu zřízení) na Slovensku neplatí (viz § 26 cit. zák.).

§ 56. Počet a čas zasedání stanoví obecní statut, v každé obci musí se však odbývat zasedání vždy na jaře ke zkoušení účtů z předešlého roku a na podzim ku stanovení rozpočtu pro příští rok.

Uzná-li to za dobré starosta, nebo zastupitelský sbor nebo čtvrtina jeho členů, mohou se mimořádná zasedání tak často svolati, jak to poměry vyžadují; kromě toho jest starosta povinen svolati mimořádné zasedání, nařídí-li to ve městech s regulovaným magistrátem zemský výbor, zemský úřad nebo notářský úřad, v obcích okresní výbor nebo okresní úřad, nebo požádá-li o to notář.

Předseda jest povinen vyrozuměti členy zastupitelstva o termínu řádné i mimořádné schůze, jakož i o předmětech jednání nejméně 24 hodin předem.

V mimořádných schůzích mohou se projednávat jen záležitosti seznámené v takto sděleném programu, v řádných schůzích však také každé jiné záležitosti, a mohou býti také od jednotlivých členů shromáždění činěny samostatné návrhy. Takové samostatné návrhy dlužno však nejméně 24 hodin dříve u obecního představenstva oznámiti; že se tak stalo, třeba v protokole o schůzi poznamenati.

P o z n. Viz nyní I. finanční novelu.

§ 57. V zasedání rozhodují přítomní.

Jednací řád stanoví se obecním statutem.

Kdo má v pachtu obecní statek nebo kdo je s obcí v nějakém smluvním poměru nebo ve sporu, nemůže se zúčastniti jednání o záležitostech, vztahujících se na obecní statek, nebo o záležitostech, které vycházejí z onoho poměru smluvního.

Vůbec může se každý zúčastniti jednání a hlasovati jen o takových záležitostech, na kterých není bezprostředně zúčastněn.

P o z n. Viz nyní I. fin. novelu.

§ 59. Předseda zahajuje zasedání a prohlašuje je za skončené; řídí jednání a bdí nad zachováním jednacího řádu.

Předseda má právo a povinnost posluchače klid rušící po předchozím napomenutí z místnosti vykazati, řečníka vyzvati, aby mluvil k věci, a může ho pak, kdyby opětovně od věci se odchýlil, nebo neslušně se zachoval, k pořádku volati, a nepomohlo-li by to, jemu slovo v této záležitosti odníti.

Předseda předkládá otázky k hlasování.

Před hlasováním jsou členové oprávněni mluvit k formulování otázky; v případě různosti mínění rozhoduje usnesení většiny.

Usnesení se činí hlasováním, a sice — ku přání — povstáním se sedadel; žádá-li o to 10 členů, nebo jedná-li se o majetkové záležitosti obce (§ 10 zák. 329/21), nebo o uložení obecních peněz, jakož i v případech, kde ve smyslu § 25 možno apelovati jen extra dominium, musí předseda vždy naříditi hlasování dle jmen.

P o z n. Ohledně finančního hospodářství obce viz finanční novelu (zák. z 12. 8. 1921 č. 329 sb. z. a n.).

§ 60. Kdo poruší důstojnost jednání nebo kdo se urážlivě vyjádří o členech zasedání, a ihned svým výrokem neodvolá, nebo kdo svým pohoršlivým chováním přes napomenutí ruší jednání, dopouští se urážky shromáždění a může býti odsouzen — s vyloučením další apelace — k pokutě v administrativní cestě vymahatelné a sice v malých a velkých obcích až do 30 Kč, ve městech s regulovaným magistrátem až do 100 Kč.

Pokuta složí se do pokladny chudých.

Pokutovaný nesmí se zúčastniti jednání, dokud pokuty nezaplatí.

Je-li dán návrh na stihání pro urážku shromáždění, dlužno hlasovati nejprve o tom, má-li býti dotyčný potrestán, a teprve pak o výši pokuty.

§ 61. (pozbyl účinnosti ustanovením § 28 zákona 243/22).

VI. kapitola.

O obecní radě.

§ 62. Obecní rada vykonává nařízení vyšších administrativních vrchností a usnesení zastupitelstva a obstarává všechny úkoly, které jsou na obec vzneseny zákony a nařízeními vyšších vrchností, pokud nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu nebo přikázány do působnosti starosty.

§ 63—64. (pozbyly platnosti vzhledem k zákonu o volbách do obcí a o městech s reg. magistrátem).

§ 65. Řádný plat mají
řádní členové pomocného a manipulačního personálu.

Výše platu jakož i případných diet stanoví obec statutárně.

Má-li starosta a jeho náměstkové dostati vůbec nějaký plat a jaký, dále která místa mají se vázati na složení vzhledem na místní poměry určené majetkové kauce, stanoví s ohledem na dosavadní zvyk, na majetkové poměry obce a na zaměstnání dotyčných, samy obce ve statutu.

Tam, kde to poměry veřejné bezpečnosti vyžadují, může okresní úřad naříditi, aby dům a jiný majetek starosty a jeho náměstků byl na útraty obce pojištěn proti ohni.

§ 66. (pozbyl platnosti.)

§ 67. V jaké míře mají sdružené obce přispívat ke společným výdajům notáře, stanoví od případu k případu okresní úřad po slyšení obecních zastupitelstev a okresního výboru; odvolání jde na zemský úřad.

(Další ustanovení tohoto § pozbyly platnosti.)

§ 68. V městech s regulovaným magistrátem volí členy pomocného a manipulačního personálu zastupitelstvo.

Pozn. Ostatní ustanovení tohoto § byly změněny novým volebním řádem a zákony č. 211 a 233 ex 1920, v jichž základě stali se obecní a obvodní notáři a členové magistrátu měst s regulovaným magistrátem státními úředníky.

§ 69. V městech s regulovaným magistrátem volí se členové pomocného a manipulačního personálu doživotně.

Členové obecní rady, jichž mandát pominul, musí povinnosti s úředním postavením spojené tak dlouho plniti, a jsou oprávněni práva z toho plynoucí tak dlouho vykonávat, dokud jejich nástupce, dosazený v úřad buď volbou nebo jako zástupce, svůj úřad nenastoupí.

Pozn. Ostatní ustanovení tohoto § pozbyly platnosti.

§ 70. (§ tento pozbyl platnosti zákony o převzetí policejné zdravotní služby státem).

§ 71. (§ tento pozbyl významu zákonem o volbách do obcí).

§ 72. Volbu pomocného a manipulačního personálu provádí obecní (městské) zastupitelstvo.

Předsedou zasedání obecního zastupitelstva v kterém se provádí taková volba, jest v obcích okresní náčelník nebo jeho zástupce, ve městech s regulovaným magistrátem zemský prezident nebo jeho zástupce.

§ 73. (je nahrazen zákonem o volbách do obcí).

§ 74. Pro místa vázaná na zvláštní kvalifikaci jsou směrodatné předpisy platných zákonů a organizačního statutu obce.

§ 75. (nahražen předpisy o volebním řádu do obcí).

Judikatura k § 75.

Podle § 75 zákona z 31. ledna 1919 č. 75 Sb. ve znění zákona ze dne 14. července 1922 č. 253 Sb. z. a n. pozbyla platnosti ustanovení § 75, bod

a) a § 34 bod a) zák. čl. XXII : 1886 o volitelnosti do obecního zastupitelstva. (Nález ze dne 11. prosince 1928 č. 33.194/28.)

§ 76. Zvolení členové obecní rady musí po celou dobu svého úřadování bydlet v obci, respektive v jejím obvodu.

§ 77. Obsazení každého místa pomocného a manipulačního personálu děje se kandidaturou.

Právo kandidatury vykonává v obcích pod předsednictvím předsedy tohoto zasedání (§ 72) obecní zastupitelstvo, ve městech s regulovaným magistrátem kandidační výbor, který se skládá z předsedy tohoto zasedání (§ 72), ze 2 členů zvolených zastupitelským sborem z vlastního středu a z dalších 2 členů rovněž ze středu zastupitelského sboru předsedou komise povolaných; v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.

Výsledek kandidatury prohlásí v komisi její předseda; kandidační výbor není povinen svoje usnesení odůvodňovati.

Na každé místo třeba kandidovati alespoň 3 osoby: od tohoto pravidla možno se uchýlit jen tehdy, jestliže se na dotyčné úřednické místo nepřihlásily 3 osoby, které možno kandidovat.

Platně možno hlasovati jen pro toho, kdo jest kandidován.

Způsob obsazování sluhovských míst stanoví města s regulovaným magistrátem statutem.

§ 78. Den volby stanoví v obcích okresní náčelník, v městech s regulovaným magistrátem předseda zemského úřadu.

Zmínění učiní nutná opatření a volbu vyhlásí; právo a povinnost řídit volbu a udržovati pořádek přísluší předsedovi komise (§ 72).

§ 79. Volí se buď aklamací nebo hlasováním. Žádá-li 10 voličů za hlasování, jest předsedající povinen je naříditi.

§ 80. Hlasuje se: v obcích poznačením jména a hlasu hlasujícího; v městech s regulovaným magistrátem hlasovacími lístky.

Seznamování hlasů, sbírání hlasovacích lístků a sečtení hlasů provede veřejně komise předsedou jmenovaná.

§ 81. Při volbě pomocného a manipulačního personálu postačí poměrná (relativní) většina.

O celé volbě dlužno vésti protokol, v němž jest pojmouti podstatné momenty řízení se stručným připomenutím případných námitek; protokol podepíše předseda, zapisovatel a dva důvěrníci.

Jestli 'důvěrníci' podpis odeprou, dlužno tuto okolnost poznamenati v protokole, ale na věrohodnost protokolu to nemá žádného vlivu.

Proti volbě jest přípustným odvolání do 15 dnů, počítaje ode dne prohlášení výsledku, v obcích k okresnímu úřadu, v městech s regulovaným magistrátem k zemskému úřadu.

§ 82. (pozbyl platnosti).

§ 83. Obvodního otce sirotčího volí v obvodním úředním sídle pod předsednictvím okresního náčelníka valné (generální) shromáždění obce, sestávající ze zástupců spojených obcí.

§ 84. V mezidobí definitivně uprázdněná místa obsadí se volbou, dočasně uprázdněná místa zastoupením.

Určiti zástupce náleží do pravomoci zastupitelstva, jehož zasedání odbývá se v této záležitosti v obcích pod předsednictvím okresního náčelníka (§ 72), ve městech s regulovaným magistrátem pod předsednictvím řádného předsedy.

Uprázdňená místa členů pomocného a manipulačního personálu obsadí se na dožití.

U těch, kteří k zastoupení byli ustanoveni na taková místa, jež se uprázdnila následkem zbavení úřadu, provedeného v disciplinární cestě, zastupování pomíjí, jakmile se dotyčný ve svůj úřad navrátí.

§ 85. Každý člen obecní rady a pomocného a manipulačního personálu složí před zastupitelstvem následující přísahu:

»Já N. N. přísahám, že povinnosti úřadem mi uložené svědomitě a správně budu plniti. Tak mi pomáhej Bůh.«

Kdyby zvolený namítal, že se přísaha přičí jeho náboženskému smýšlení, složí následující slib:

»Já N. N. slavnostně slibuji, že povinnosti úřadem mi uložené svědomitě a správně budu plniti.«

VII. kapitola.

O zodpovědnosti starosty, členů obecní rady, obecního zastupitelstva, pomocného a manipulačního personálu a notářů.

§ 86. Každý člen rady a pomocného a manipulačního personálu jest povinen dáti plnou náhradu za všechnu škodu, kterou v úředním jednání ať činností ať opomenutím zúmyslně nebo zaviněnou nedbalostí bezprávným a nepřislušným způsobem zavinil státu, zemi, obci a jednotlivcům, jestliže se škoda pravidelným právním prostředkem nedala odčiniti,

O nárocích na náhradu škody rozhoduje příslušný soud, který jest povinen o zavedeném sporu vyrozuměti nadřízený administrativní úřad. Svěvolně spor vedoucí strany mohou býti potrestány peněžitou pokutou až do 1000 Kč ve prospěch obecního fondu chudých, a mají býti odsouzeny k zaplacení soudních útrat.

Pozn. Viz nyní I. fin. novelu.

§ 87. Jednal-li člen obecní rady nebo člen pomocného a manipulačního personálu na vyšší rozkaz a v jeho smyslu, nutno žalobu o náhradu škody řídití proti těm, kdo takový nezákonný skutek nařídili.

Ti členové obecního zastupitelstva, kteří takový nezákonný skutek nařídili, jsou společně (solidárně) zodpovědni naproti poškozenému, mezi sebou však rovnou měrou zavázáni k náhradě škody.

Pozn. Viz nyní I. fin. novelu.

§ 88. Nemohl-li by poškozený pro nemajetnost člena obecní rady nebo člena pomocného a manipulačního personálu náhradu obdržet, nebo nedalo-li by se vypátrat, kdo pro ukřivďující usnesení hlasoval, nahradí nekrytou škodu obecní pokladna s výhradou práva ku zpátečnému pohledávání.

Škodu způsobenou od úředníků spravujících peníze nesou po nich v prvé řadě ti, jimž ve smyslu obecního statutu náleží dohled na peněžní hospodářství a kteří plnění svých povinností zanedbali.

§ 89. (pozbyl platnosti).

VIII. kapitola.

O disciplinárním řízení.

§ 90. Proti každému členu pomocného a manipulačního personálu zavede se disciplinární řízení:

a) jestliže přestoupí nebo nedbale vykonává povinnosti zákonem, statutem nebo vládními nařízení-

mi jemu uložené, nebo prokáže-li se nezpůsobilým k jejich vykonávání, vyjímaje případ nemoci;

b) jestliže vykoná takové usnesení nebo statut, který dozorčí vrchností nebo vládou výslovně nebo mlčky dosud nebyl schválen nebo byl pozměněn, a který bez tohoto schválení nesmí být vykonán;

c) vede-li nemravný, veřejně pohoršení vzbuzující život, nebo jestli se dopustí podobného přestupku.

Pozn. Pro disciplinární řízení proti obecním a obvodním notářům, jakož i proti členům magistrátu ve městech s regulovaným magistrátem, kteří jsou nyní státními úředníky, platí ovšem předpisy platné pro státní úředníky (služební pragmatika).

§ 91. Naříditi disciplinární řízení jsou onráněni: v obcích okresní úřad, ve městech s regulovaným magistrátem městské zastupitelstvo, městský notářský úřad, zemský úřad a starosta.

Z usnesení, jímž se nařizuje zavedení disciplinárního řízení, je přípustným odvolání a sice: z usnesení okresního úřadu, notářského úřadu, městského zastupitelstva a starosty k zemskému úřadu, z usnesení zemského úřadu k ministrově vnitra. Odvolací lhůta obnáší 15 dní.

Pozn. Viz pozn. u § 90.

§ 92. Disciplinární vyšetřování provádí v obcích okresní úřad, ve městech s regulovaným magistrátem notářský úřad.

Od vzetí do přísahy svědků průběhem vyšetřování vyslechnutých budiž zpravidla upuštěno; pokud však vyšetřující orgán vzetí do přísahy slyšených svědků uzná potřebným k cíli zjištění okolností, které pro posouzení záležitosti mají rozhodný vliv, může být svědek vzat do přísahy.

§ 93. Ten, kdo vyšetřování nařídil, může také zároveň nebo průběhem vyšetřování, jestliže to na jevo vyšlé okolnosti odůvodňují, dotyčného člena po-

mocného a manipulačního personálu z úřadu suspendovat. Z usnesení vynesenému stran suspence možno v cestě instanční podat odvolání (§ 91), ale suspence může se provést i v případě vzneseného odvolání již na základě usnesení první stolice.

Místo, které zaujímal suspendovaný člen manipulačního a pomocného personálu obsadí se provisorně v cestě zastoupení (§ 84).

§ 94. V případech nestrpících odkladu může zemský případně okresní úřad, aniž by vyčkal ustanovení zástupce, neprovedené dosud nařízení svými vlastními orgány dáti provést na útraty dotyčného člena a v případě jeho nemajetnosti na útraty obce, ale s všemožným jejím šetřením.

§ 95. Provinivšího člena pomocného a manipulačního personálu možno podle velikosti viny potrestat:

a) v případě menšího provinění v obcích pokáráním nebo peněžitou pokutou až do 50 Kč; v městech s regulovaným magistrátem pokáráním nebo peněžitou pokutou až do 100 Kč;

b) v případě těžšího provinění, nebo v případě opakování provinění, jak v obcích, tak i ve městech s regulovaným magistrátem peněžitou pokutou od 50 Kč, případně od 100 Kč, až do 1000 Kč, nebo také ztrátou úřadu.

V disciplinárním nálezu dlužno určití útraty řízení, jakož i to, kdo je povinen útraty ty nésti.

V disciplinárním nálezu dlužno stanoviti konečnou lhůtu pro zaplacení pokuty a útrat, jakož i vysloviti se ohledně toho, na co pokutu třeba vynaložit, ve smyslu statutů, které v tomto směru zemským úřadem zřízeny a ministrem vnitra schváleny byly, nebo budoucně zřízeny a ministrem vnitra schváleny budou, a to tak, že v městech s regulovaným magistrátem částka podle bodu a) určená v každém případě připadne k dobru fondu chudých dotyčného

města; konečně jest též třeba vždycky zjistiti zodpovědnost ohledně náhrady škody odsouzeným způsobené, ale žalobu na náhradu škody možno podati jen před řádným soudem.

§ 96. V obcích může však okresní úřad a v městech s regulovaným magistrátem notářský úřad z trestů v § 95 určených použití jen oněch v bodu a) zmíněných.

§ 97. Z usnesení vyslovujícím pokárání nemá potrestaný žádného práva odvolání; v příčině odsouzení k pokutě, zbavení úřadu a ztrátě úřadu možno však podat odvolání:

a) z usnesení okresního úřadu a ve městech s regulovaným magistrátem z usnesení notářského úřadu k zemskému úřadu;

b) z usnesení zemského úřadu v první instanci k ministrově vnitra.

V případech bodu a) i b) možno podat odvolání ve lhůtě 15denní, počítaje ode dne prohlášení nebo doručení usnesení.

Nařízení v příčině suspense z úřadu možno provésti i v případě odvolání.

§ 98. Jestliže z vyšetřování nařízeného ve smyslu § 91 vysvitne, že se jedná o přečiny, na něž dlužno pohlížeti jako na tíž kvalifikované, a jež v důsledku toho mají v zápětí vyměření vyšší pokuty nebo případně i ztrátu úřadu, jichž potrestání překročuje v § 96 stanovený obor působnosti okresního úřadu, ve městech s regulovaným magistrátem notářského úřadu: zašle okresní, resp. notářský úřad spisy o provedeném vyšetřování zemskému úřadu, který shledá-li to nutným, nařídí doplnění vyšetřování a podle výsledku vyšetřování pak v první instanci rozhodne, při kteréžto příležitosti může bez ohledu na ustanovení § 96 použití trestů v § 95 bod b) zmíněných; z usnesení zemského úřadu možno se odvolati k ministrově vnitra.

§ 99. Zemský úřad jest povinen o záležitostech takto skončených během 8 dnů podati zprávu, a ministr vnitra může během dalších 30 dnů žádati za předložení spisů za účelem definitivního vyřízení.

Disciplinární nálezy první i druhé instance předloží se po uplynutí lhůty odvolací zemskému úřadu, který si může během 8 dnů vyžádati spisy a během dalších 15 dnů předložiti ministrově vnitra svůj návrh ohledně další revise.

§ 100. (Pozbyl významu.)

§ 101. Z úřadu suspendovaný člen pomocného a manipulačního personálu, není-li odsouzen ku ztrátě úřadu, dosadí se znovu ve své místo, jakmile disciplinární nález nabyl právní moci.

Bylo-li uznáno na trest peněžité pokuty a jestliže odsouzený v právní moci nabyvším disciplinárním nálezu uloženou peněžitou pokutu a určené útraty v stanovené lhůtě (§ 95) nezaplatil, dlužno — pokud nebyl z úřadu sesazen — pokutu a útraty odsouzení z polovice jeho platu při vyplácení dospělých lhůt srážeti; jestliže však z úřadu suspendovaný člen pomocného a manipulačního personálu, uloženou pokutu a útraty v ustanovené lhůtě nezaplatí, přísluší mu, i když v základě disciplinárního, pravoplatnosti nabytějšího nálezu ve svůj úřad znovu byl uveden, potud, pokud pokutu a útraty úplně nezaplatí, i na dále nárok toliko na onu zaopatřovací částku, která mu byla ve smyslu 2. odst. § 104 na dobu suspense určena; v tomto případě vynaloží se část jeho služebního platu, která převyšuje onu zaopatřovací částku, k uhrazení pokuty a útrat.

Byl-li peněžitou pokutou potrestán, kdo služebního platu nepožívá, a nezaplatil-li vyměřenou mu peněžitou pokutu a útraty v stanovené lhůtě, může pokuta i útraty býti dobývána administrativní cestou ze soukromého jmění dotyčného.

§ 102. Místo ztrátou úřadu pötrestaného člena pomocného a manipulačního personálu dlužno ve smyslu § 84 tohoto zákona v každém případě během jednoho měsíce znovu obsaditi; ten, kdo ke ztrátě úřadu byl odsouzen, může býti znovu zvolen, ale v případě opětovné ztráty úřadu ztratí navždy způsobilost k zastávání úřadu.

§ 103. Proti členu pomocného a manipulačního personálu, který se úřadu vzdal, nebo při vyskytnuvší se mezi časem obnově úřadu zvolen nebyl, nemůže se disciplinární řízení zpravidla naříditi; zavedené již disciplinární řízení však dlužno zpravidla zastavit, jestliže obžalovaný člen pomocného a manipulačního personálu při vyskytnuvší se mezi časem obnově úřadu zvolen nebyl. Jestliže však bývalý člen pomocného a manipulačního personálu ať v prvním či druhém případě zodpovědnosti ještě sprostěn nebyl, pak může se proti členu pomocného a manipulačního personálu, který se úřadu vzdal, disciplinární řízení naříditi, jedná-li se o zjištění majetkové zodpovědnosti, a je-li případně jeho pensionování ve spojení s výsledkem disciplinární záležitosti — proti členu pomocného a manipulačního personálu, který při vyskytnuvší se v průběhu disciplinárního řízení obnově úřadu zvolen nebyl, dlužno však v disciplinárním řízení pokračovat až do pravoplatného rozhodnutí.

Po nařízení disciplinárního řízení a až do jeho skončení pravoplatným disciplinárním nálezem vzdání se úřadu zpravidla není možným. Ale ve výjimečných případech, jestli provinění předvídané spadá pod lehčí posouzení a nejedná se o majetkovou zodpovědnost, a kde naopak přijetí takového vzdání se zájem veřejné služby vyžaduje, může býti vzdání takové přijato.

O otázce přijetí vzdání se rozhoduje disciplinární úřad, který o věci té jedná a který o svém roz-

hodnutí, proti němuž interesenti v pořadí instancí mohou apelovati, vyrozumí dotyčnou obec, resp. obce.

§ 104. Z úřadu suspendovaný člen pomocného a manipulačního personálu, požívá-li platu, obdrží na dobu své suspense opatření, které obnáší třetinu jeho platu a které možno zvýšit až na polovinu.

O tom rozhoduje úřad, který disciplinární řízení nařídil; z jeho rozhodnutí možno se odvolat postupem instancí v § 91 tohoto zákona zmíněném.

Suspendovaný notář podrží po dobu suspense svůj naturální byt s výjimkou místností určených k úřednímu používání.

§ 105. V případě menší nedbalosti nebo menší úřední neposlušnosti může starosta proti členům pomocného a manipulačního personálu po slyšení dotyčného, ale s vyloučením odvolání, kdykoli uložit pořádkovou pokutu až do 10 Kč; pořádkové pokuty plynou do pensijního fondu.

Ohledně provinění, spadajících pod zákony disciplinární, zůstává však vždy vyhrazeno právo povolati dotyčného k zodpovědnosti.

§ 106. Ohledně činů, které v základě platných zákonů a zákonných předpisů dlužno pokládat za zločiny, přečiny nebo přestupky, koná se vyšetřování podle pravidel trestního řízení.

Jakmile z vyšetřování, nařízeného administrativním způsobem od některého podle výše zmíněných předpisů k tomu oprávněného úřadu, vyjde na jevo, že dotyčný čin není jen přestupkem disciplinárním, nýbrž podle platných zákonů a zákonných předpisů skutkem trestným: pak dlužno v případě, že dotyčný přečin už z čistě disciplinárního stanoviska vyžaduje vyslovit propuštění z úřadu, disciplinární řízení, bez ohledu na řízení trestní, dále vésti a ukončiti; ale okresní (zemský) úřad má vyrozuměti zároveň se sdělením k zavedení trestního

řízení potřebných údajů státní zastupitelstvo, případně okresní soud (§ 40 zák. čl. XXXVII : 1880, resp. § 18 zák. čl. XXXIV : 1897), nebo příslušný administrativní úřad (§§ 41, 42 zák. čl. XXXVII : 1880, resp. § 19 zák. čl. XXXIV : 1897); jestliže by však dotyčné přečiny propuštění z úřadu z čisté disciplinárního stanoviska neodůvodňovaly, dlužno spisy ihned odeslati; v tomto případě dlužno další disciplinární řízení zadržeti na tak dlouho, dokud se trestní záležitost pravoplatným rozsudkem neukončí. Takovéto trestní záležitosti mají býti od soudů vždy mimo běžný pořádek projednány.

§ 107. V případě trestního vyšetřování může okresní (zemský) úřad člena pomocného a manipulačního personálu, podle okolností kdykoli z úřadu suspendovat; suspendování z úřadu třeba však bezpodmínečně uskutečnit ve všech případech, ve kterých bylo učiněno pravoplatné usnesení na vznesení obžaloby.

§ 108. Rozsudek, vynesený následkem trestního řízení pro zločin, přečin nebo přestupek, zašle dotyčný soud (úřad) vždy okresnímu (zemskému) úřadu, jenž ohledně toho, kdo jest odsouzen pro zločin nebo pro přečin ze ziskuchtivosti spáchaný, nebo kdo byl pro jiný přečin prohlášen za zbavena úřadu, suspendování z úřadu provede, a s hlediska disciplinárního řízení potřebná opatření učiní.

IX. kapitola.

O hospodářství obecním.

§ 109. Movité i nemovité jmění obce, jakož i ústavů pod jejím dohledem stojících musí býti každého roku inventarisováno a inventář budíž přiložen k závěrečným účtům obecním.

Pozn. Srovnej k tomu § 17 fin. novely.

§§ 110 až 114 nahraženy ustanovením § 21—23 I. finanční novely.

§ 115. Zdráhá-li se obecní zastupitelstvo nemovitosti nebo příjmy, které okresní výbor považuje za obecní jmění, a které se nalézají v rukou soukromých osob, v cestě procesu od nich zpět převzítí, nebo odevzdá-li je smírem v držení jednotlivých tříd obyvatelstva nebo jednotlivým obyvatelům, nebo konečně nechce-li bez dostatečné příčiny po zákonu zakročiti proti obecní radě nebo proti dotyčným členům obecního zastupitelstva ve smyslu §§ 86 a 87 tohoto zákona za účelem náhrady obci způsobené škody, může okresní výbor a v nutných případech i okresní úřad pověřiti právního zástupce, aby chránil obecní majetek i přes odpor obecního zastupitelstva.

Toto vrchnostenské pověření má vůči obecnímu zastupitelstvu platnost advokátské plné moci.

Pozn. Ve městech s regul. magistrátem nastupuje na místo okresního výboru (úřadu) zemský výbor (úřad).

§ 116. Obecní rada jest povinna o každém zahájeném procesu proti obci zpravití prostřednictvím okresního úřadu okresní výbor; tento pak může, shledá-li, že jsou tím zájmy obce ve vážném nebezpečí, pověřiti právního zástupce zastupováním obce o čemž zpraví obec, jakož i příslušný soud; tím zaniká také dříve snad udělená plná moc.

Je-li obec ohrožena exekucí vedenou následkem odsuzujícího rozsudku na její jmění, jest povinna učiniti o tom oznámení okresnímu výboru, který učiní nutná opatření za účelem neztenčeného zachování obecního majetku a zamezení přetížení obyvatelstva.

Pozn. Viz pozn. u § 115.

§ 117. Jestliže se obec následkem hospodářství zastupitelstva a obecní rady, nebo následkem pohrom a jiných nehod ocitla na pokraji hospodářské zkázy,

může okresní výbor k zakročení obce, a v nutném případě i z úřední moci obecní majetek podřídití vnučené správě, ustanoviti vnučeného správce, a učiniti o tom oznámení příslušnému soudu.

Taková vnučená správa má účinek sekvestrace zmíněné v § 254 zák. čl. LX : 1881.

Pozn. Viz pozn. u § 115.

Na místo zák. čl. LX: 1881 nyní XLI: 1908.

§ 118. (Netýká se Slovenska.)

§ 119. O udržování a spravování lesů platí ustanovení zák. čl. XXXI : 1879.

§ 120. [Obecní majetek možno pronajmouti zpravidla jen cestou veřejné dražby.

Způsob dražby a vyvolací cenu určí obecní zastupitelstvo a pak dražbu potvrdí.

Nevede-li veřejná dražba k cíli, nebo vyžaduje-li výjimečně obecní zájem soukromého vyjednávání, může se majetek pronajmout i z volné ruky, ale dotyčná smlouva stane se závaznou pro obec, až když ji příslušný dohlédací úřad schválil.]

Judikatura k § 120.

Ustanovení šu 120 zák. čl. XXII z r. 1886 o pronájmu obecního jmění veřejnou dražbou bylo zrušeno finanční

novelou k obecnímu zřízení ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n. (Nález ze dne 24. února 1925 č. 3653.)

§ 121. Při fruktifikaci obecních fondových peněz dlužno zachovávat pravidla, jež jsou platná při umístění peněz sirotčích.

§§ 122 až 130 nahrazeny I. fin. novelou.

§ 131. Stanovení a rozdělení příspěvků místním drahám (§ 9 zák. čl. XXXI:1880, resp. § 7 zák. čl. IV:1888) určí po vzájemné dohodě obecní zastupitelstvo v zasedání 15 dní předem ohlášeném, s výhradou schválení okresním výborem. Usnesení obecního zastupitelstva se vyhlásí a po 15 dnů vy-

věsí na obecní tabuli; během této lhůty může z něho každý usedlík nebo majitel podati odvolání.

§§ 132 až 144 nahrazeny I. finanční novelou.

§ 145. Pokud by podpora dobročinných ústavů a milodary jednotlivců k opatření chudých obce nepostačily: jest obec povinna postarati se, přiměřeně k místním poměrům, o opatření všech do obce příslušných chudých, kteří se bez veřejné pomoci vůbec nemohou obživiti.

Mohlo-li by se takové opatření uskutečniti jen s mimořádně velikým zatížením občanstva, může obec výmínečně žádati podporu od okresu a země a nepomohlo-li by to, podporu od státu.

Každá obec předloží na konci každého roku obšírnou zprávu příslušnému okresnímu výboru o stavu chudých a o chudinských opatřeních.

Se svolením okresního výboru může se více obcí téhož okresu k cíli opatření chudých spojití, a okresní výbor může i naříditi, aby všechny obce jeho obvodu za tím účelem utvořily jeden společný fond chudých.

Proti takovému nařízení je možno se odvolati k zemskému výboru, ale i když se tak nestalo, jest nutným jeho schválení.

§ 146. Každá obec je povinna dozírat na správu jí vydržovaných dobročinných a vzdělávacích ústavů a výroční jejich účty spolu s účty obecními přezkoumat.

§ 147. Obce jsou povinné fondy pod jejich správou se nalézající zodpovědně jich účelu s touže pečlivostí spravovati, jako svůj vlastní majetek.

Jejich řádný výkaz má se každoročně se závěrečnými účty předložit obecnímu zastupitelstvu.

X. kapitola.

Smíšená ustanovení.

§ 148. Těm samostatným pustám a samostatným salašim, ohledně nichž učiněno zadost předpisům §§ 20 a 21 zák. čl. XVIII : 1871 a jež usilují o připojení k jiné sousední obci ležící v obvodu téhož municipia, dlužno povolití rozvázání dosavadního svazku a nové připojení:

a) žádá-li o to majitel pusty příp. majitel salaší, nebo ona část majitelů pusty příp. salaší, která platí dohromady více jak polovinu všech přímých daní pusty příp. salaší; dále

b) je-li účelnost nového připojení odůvodněna bližší polohou pust příp. salaší, ulehčením spojení a zájmem veřejné správy; konečně

c) jestliže následkem odtržení ona obec, ku které pusta příp. salaše až dotud přináležely, nestane se neschopnou k plnění zákonem jí uložených povinností.

O žádosti nařídí k cíli slyšení zúčastněných obcí jednání v (malých a velkých) obcích okresní úřad, ve městech s regulovaným magistrátem zemský úřad. Provedl-li jednání okresní úřad, zpraví o výsledku zemský úřad, připojiv vlastní dobré zdání.

V obou případech rozhoduje v první instanci zemský úřad proti jehož rozhodnutí je přípustným odvolání do 15 dnů k ministru vnitra.

V případě povolení připojení bud'těž otázky, dotýkající se jmění a dluhů dotyčných obcí rozhodnuty podle ustanovení § 156 tohoto zákona.

Pozn. V kapitole X. upraven text zákona jedině vzhledem k ustanovením zákona o org. pol. správy 125/27, aniž byl vzat při tom zřetel na ustanovení vl. nař. 96/28, jímž se veškerá působnost v zák. obecních (pokud nejde o města se zřízeným mag.), přenáší se zem. úřadů na úřady okresní, neboť není dosti jasným, jakým způsobem bude možno cit. vl. nař. na tyto předpisy aplikovati.

§ 149. V § 148 seznámenané jednání má místo také ohledně oněch územních částí patřících do hranic pusty nebo obce, které jsou vklíněny v území jiné obce nebo jiného města s regulovaným magistrátem, nebo které jsou od obce, k níž jsou toho času připojeny, přirozenými překážkami (řekami, pásmem hor atd.) takovým způsobem odděleny, že jich připojení k jiné v jejich bezprostřední blízkosti ležící obci nebo městu s regulovaným magistrátem se zřetelem na zájem držitelů i veřejné správy ve stejné míře jeví se žádoucím.

Vyžadují-li toho vyšší zájmy správní, hlavně pak policejní, aby nějaká část území související s obcí nebo městem s regulovaným magistrátem, byla připojena k obci nebo městu v blízkosti ležícímu, může to ministr vnitra po vyslechnutí zemského úřadu naříditi i za nedostatku podmínek v § 148 bodu a) obsažených.

§ 150. [Aby se mohlo město s regulovaným magistrátem napříště přeměnit na municipium, k tomu udílí svolení zákonodárný sbor.]

O tom však, aby se mohla přeměnit pusta v obec, obec ve město s regulovaným magistrátem, nebo naopak, aby se mohlo přeměnit město s regulovaným magistrátem v obec, nebo aby se obec mohla vzdáti své dosavadní samostatnosti, a k jiné obci se připojiti nebo s ní se spojití, nebo aby se mohla z pusty vzniklá obec opětně jako pusta k některé obci administrativně připojiti, o tom rozhoduje po vyslechnutí sčastněných obcí a stran, jakož i příslušného zemského úřadu ministr vnitra v mezích ustanovení následujících paragrafů.

§ 151. Chce-li se obec přeměnit v město s regulovaným magistrátem, mají uchazeči o povolení k přeměně své žádosti podati v cestě zastupitelských sborů u dotyčného zemského úřadu a jsou povinni prokázati:

a) že za onu přeměnu žádá část obecních usedlíků a držitelů, která platí dohromady více jak polovinu všech přímých daní v obci; a

b) že disponují dostatečnými duševními i hmotnými silami, aby mohly přesně dostáti povinnostem, které jim následkem přeměny vzejdou;

c) v případě, že malá obec chce se přeměnit ve velkou obec, dlužno ještě osvědčiti, že zbylá obec nebo obce zůstanou způsobilými k dalšímu udržení obvodního notariátu nebo, že se mohou účelně připojit k některému jinému obvodnímu notariátu.

Jestliže vše to, co podle hořejšího dlužno prokázati, také skutečně bylo prokázáno, nesmí býti přeměna odepřena.

§ 152. Chtí-li držitelé pusty tuto na samostatnou obec přeměnit, jsou povinni prokázati:

a) že za onu přeměnu žádá část držitelů pusty, která platí dohromady více jak polovinu všech přímých daní pusty;

b) že na přeměňujícím se území bydlí nejméně 50 rodin, které se tam trvale usadily;

c) že jest dostatečný počet takových starousedlíků, kteří jsou způsobilými ve smyslu zákona obsaditi místa v obecní radě;

d) že jest postaráno o zřízení příhodného obecního domu a požadavkům zákona odpovídající školy a sice na účelném místě;

e) že obyvatelé a držitelé pusty bez přetížení jednotlivců budou také materiálně s to náklady následkem přeměny na ně připadající nésti a vůbec plniti vše to, co obec jak ohledně vyřízení svých vlastních vnitřních záležitostí, tak i v ohledu veřejné správy a vyučování podle zákona a statutárních ustanovení plniti jest povinna;

f) že obec, od níž se pusta odloučí, i napříště bude s to plniti zákonem jí uložené povinnosti administrativní i kulturní.

§ 153. Chtí-li držitelé několika pust nebo oddělených hospodářských obvodů utvořiti obec, musí kromě náležitosti uvedených v předchozích §§ ještě prokázati:

a) že v obec se přeměňující pusty, případně samostatné hospodářské obvody tvoří souvislý obvod;

b) že ti, kdož v onom obvodu bydlí, budou míti k novému obecnímu domu a k obecné škole blíže, nebo že bude snadněji přístupnější, než v oné obci, ku které až dosud přináleželi.

§ 154. Ustanovení §§ 152 a 153 jest i tehdy použiti, jestliže sloučením držebností, patřících do území jedné nebo více obcí a navzájem místně souvislých, nebo připojením k některé pustě má se utvořiti nová samostatná obec.

§ 155. Chce-li majitel v území obce nebo pusty ležící parcelu přivtělit do souvislého území jiné obce a zvláště, chce-li svůj majetek, který mu vzešel nastavším spojením v území 2 nebo více obcí a který místně souvisí, míti v území jediné obce, rozhodne o takové žádosti po slyšeníúčastněných obcí se zřetelem na ustanovení §§ 152 a 153 zemský úřad.

Proti tomuto rozhodnutí možno apelovati k ministru vnitra.

§ 156. Když obvod některé pusty se připojí v administrativním ohledu do obvodu některé sousední obce, a má-li tato obec již kmenové jmění nebo dluhy, a vznikne-li otázka, zda a v kterém poměru má dotčený dílec na kmenovém jmění bráti podíl, či zda a jak k dosavadním dluhům jest povinen přispívati, budiž nejprve učiněn za sprostředkování zemského úřadu pokus o přátelské narovnání a nepodaří-li se, budiž otázka ta vznesena k rozhodnutí v cestě procesu na soud pro obec příslušný.

Stejný předpis platí také pro přeměny v hořejších paragrafech zmíněné.

§ 157. Chce-li se přeměnit město s regulovaným magistrátem v obec, nebo chce-li se některá obec své dosavadní samostatnosti vzdát a k některé jiné sousední obci se připojit nebo s ní se sloučit, nebo chce-li některá obec jako pusta k některé obci v administrativním ohledu se připojit, konečně chtějí 2 nebo více sousedních obcí v jednu obec se přetvořit: mají dotyční žadatelé svoje žádosti podati způsobem v § 151 předepsaným a musí prokázat, že tuto přeměnu si přeje ona část usedlých a držitelů, která platí dohromady více jak polovinu všech daní a že nejsou s to následkem nedostatku duševních nebo materiálních sil dostát všem oněm závazkům, které na ně dle nynějšího stavu obce spadají.

Ohledně onoho obvodu, který následkem povolené přeměny ztratil samostatnost obecní a nabyl charakteru pustý jsou v administrativním směru ohledně jeho spojení s některou sousední obcí směrdatnými předpisy § 148 tohoto zákona.

§ 158. Přeměnu města s regulovaným magistrátem na obec, nebo zrušení samostatnosti obecní a připojení její v administrativním ohledu k některé sousední obci nebo sloučení s ní, nebo konečně přetvoření 2 nebo více sousedních obcí v jednu obec, může naříditi ministr vnitra k návrhu zemského úřadu nebo také bez dotyčné žádosti po jeho vyslechnutí:

a) jestliže obce nečiní zadost závazkům s jejich dosavadním postavením spojených a jestliže je také přes 3 úřední napomenutí ve čtvrtletích lhůtách na ně řízené neplní;

b) ztratí-li ony duševní nebo materiální prostředky, na nichž jejich bytí v jejich dosavadní organizaci bylo závislým; konečně

c) prokáže-li se, že svým závazkům mohou dostát jen vypsáním obecní daně značně vyšší, nežli v obcích sousedních.

§ 159. V případě sloučení obcí má býti učiněn pokus o smírné narovnání sloučení jejich majetku, nezdaří-li se však, dlužno je napříště spravovati odděleně jak ohledně držby, tak i ohledně užitků.

§ 160. Vystoupení obce ze svazku obvodního notářství, a připojení její k jinému obvodnímu notariátu může povolit k žádosti dotyčné obce ministr vnitra po vyslechnutí ostatních účastněných obcí:

a) je-li to místními poměry dostatečně odůvodněno a možno-li to uskutečnit bez újmy pro veřejnou správu;

b) nepozbudou-li ostatní, k obvodnímu notariátu patřící obce schopnosti plnit i nadále zákonem jim uložené povinnosti;

c) byl-li dotyčný obvodní notář ohledně svých nároků na požitky buď dohodnutím, nebo, nezdařilo-li se to, úředním rozhodnutím uspokojen.

Pozn. Srovnej k tomu dále zákon o obcích a obvodních notářích č. 211 ex 1920.

§ 161. (pozbyl významu sestátněním notářských úřadů).

§ 162. V zájmu veřejné správy žádoucí sloučení seskupených obcí nařídí ministr vnitra k odůvodněné a zemským úřadem podporované žádosti zastupitelstva jedné nebo druhé obce po vyslechnutí zúčastněné obce a za stanovení podmínek sloučení a účastenství na úhradě přírážek k obecním daním.

Přeje-li si sloučení ona část obyvatelů obou obcí, která platí největší část přímých státních daní obce, nemůže ministr vnitra sloučení odepřít.

§ 163. Sloučení dvou v různých zemích ležících, seskupených obcí může býti předsevzato jen po přivtělení jedné obce do území dotyčné země.

Toto přivtělení může být povoleno, souhlasí-li s tím dotyčný zemský úřad, ministrem vnitra proti dodatečnému ohlášení zákonodárnému sboru, jinak může být provedeno jen cestou zákonodárství.

§ 164. (pozbyl významu, jelikož není více žádých měst municipálních.)

§ 165. (Ustanovení tohoto §u odporující předpisům I. fin. novely o úřadech dohlédacích na fin. hosp. obcí, pozbyly platnosti.)

2.

Zákon ze dne 10. prosince 1918 č. 64 Sbírky zák. a nař. o mimořádných přechodních ustanoveních na Slovensku.

§ 1. Uherské zákony a nařízení o zastoupení na uherském sněmu se zrušují.

Všechny městské* a obecní výbory se rozpustí a jejich pravomoc přejde na komise, zmocněncem vlády ustanovené.

* rozumí se: »municipální«.

§ 2. Státní, samosprávní a církevní hodnostáři, úředníci a zaměstnanci bývalého království uherského prozatímně ponechají se ve svých úřadech s dosavadními požitky, složí-li slib poslušnosti Československé republice a uzná-li zmocněnec vlády, že i jinak jsou se své úkoly.

Judikatura k § 2.
Okolnost, že městský úředník nebyl ponechán ve smyslu § 2 zákona č. 64/1918 ve svém úřadě, není důvodem k odepření pense. (Nález ze dne 20. ledna 1925 č. 1082/25.)

§ 3. Na Slovensku se úřaduje slovenským jazykem. O právu užívati jiných, na Slovensku domácích řečí vydá se zvláštní nařízení.

§ 4. Každé zcizení i pronájmy mezi živými, jakož i zastavení a reálné smluvné a exekuční zatížení nemovitosti, bez souhlasu orgánu, který vláda Československé republiky k tomu určí, je neplatné.

Zápisy do pozemkových knih o výše uvedených právních jednáních, které pocházejí ze smluv dato-

vaných před platností tohoto zákona, jsou nepřipustné.

§ 5. Správu všeho státního jmění a podniků, jakož i privátních železnic přejímají příslušná ministerstva Československé republiky.

§ 6. Všechny státní, stoliční, obecní a církevní daně, poplatky a veřejné dávky mají býti placeny podle dosavadních zákonů, nařízení a výměrů. Státní daně a poplatky mají býti odváděny do státní pokladnice Československé republiky.

§ 7. Ode dne převzetí správy může býti užito jen takových kolků, směnkových tiskopisů a poštovních známek, které vláda Československé republiky opatřila svým označením.

§ 8. Dosavadní a chystaná nařízení Československé vlády o branné povinnosti jsou platná i na výše uvedeném území.

§ 9. Apelace, rekursy, zmateční stížnosti a jiná odvolání k soudům a jiným úřadům nacházejícím se kromě Slovenska, třeba podle platných nařízení podati u onoho úřadu, který je dosud místem podacím, kde mají býti podrženy až do dalšího nařízení.

§ 10. Zmocněnec vlády má právo vývoz ze Slovenska mimo území Československé republiky zakázati nebo obmeziti, nebo učiniti závislý na podmínkách, jím určených.

§ 11. Všechna udělená práva výroby, výčepu a prodeje všech druhů lihových nápojů podléhají revizi a mohou býti odvolána.

Výčep lihových nápojů mimo pivo a víno se prozatím zakazuje.

§ 12. Všechny ve veřejném a soukromém majetku se nacházející archivy, musea, umělecké sbírky, knihovny, jakož i starožitné a umělecké předměty z území Slovenska není dovoleno odciziti, ani vyvážti, ani ničiti.

§ 13. Zákon tento vztahuje se na celé ono území bývalého království Uherského, které vláda Československé republiky do své správy vezme.

§ 14. Provedením tohoto zákona pověřuje se vláda Československé republiky. Vláda má právo, dáti některému svému členu plnou moc, aby vydával nařízení a konal vše na udržení pořádku, na konsolidování poměrů a na zabezpečení řádného státního života. K platnosti vydaných jim nařízení stačí jeho podpis.

Pozn. Dne 7. prosince 1918 usnesla se min. rada, že vláda vyšle na Slovensko svého člena ministra Dr. Šrobára a pověřila ho úkolem, aby tam zařídil všechny věci, aby na Slovensku byl zachován pořádek a odklizeny příčiny anarchie. Opatření bylo již předem zamýšleno jako opatření rázu přechodního. Přes to vyvinul se však během času z této původní expositury vládní zvláštní ústřední úřad nazvaný »ministerstvo pro správu Slovenska« se sídlem v Bratislavě, jenž v sobě soustředil věcnou kompetenci všech resortních ministerstev. Provedením zákona o nové organizaci politických úřadů působnost ministra s plnou mocí zanikla (§ 8 zákona o organizaci polit. správy a vl. nař. 94/1928).

§ 15. Zákon tento nabude účinnosti dnem vyhlášení.

3.

Zákon ze dne 22. března 1920 č. 210 Sbírký zák. a nař. o prozatímní úpravě správy politické na Slovensku.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Vláda je zmocněna, aby, vyžadují-li toho veřejné zájmy, nehledíc k platnému právu nařízením:

1. sloučila 2 nebo několik žup, neb i částky jejich, k výkonu vnitřní správy (politické) v jediný obvod správní s jediným úřadem župním a při tom, je-li potřeba, ponechala v dosavadních sídlech žup exposituru;

2. upravovala obvody okresů slúžnovských a jejich sídla;

3. města s regulovaným magistrátem prohlásila za velké obce;

4. města s právem municipálním prohlásila za města s regulovaným magistrátem, anebo za velké obce.

§ 2. Správa v župních a slúžnovských úřadech na Slovensku bude ode dne, který bude nařízením určen, obstarávána pouze státními úředníky, kteří budou ustanoveni příslušnými orgány republiky.

§ 3. Ustanovení paragrafu 2 platí i pro politickou správu při úřadu ministra splnomocněného pro správu Slovenska.

Vyňati jsou však z platnosti tohoto ustanovení dočasní vládní poradcové (referenti) a dále smluvní

úředníci, kteří byli na čas potřeby ustanoveni ministrem splnomocněným pro správu Slovenska.

§ 4. Úředníci tito (§ 2 a 3, odst. 1.) podrobeni jsou zákonům a ustanovením, jež platí pro úřednictvo státní v ostatních částech republiky, zejména zákonu ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státního služebnictva (služební pragmatice), nařízením a předpisům k němu vydaným, jakož i všem zákonům a ustanovením, kterými jsou v ostatních částech republiky upraveny služební a zaopatřovací požitky státních úředníků a státního služebnictva. Zvláštní požitky, kterých se poskytuje pro mimořádné poměry na Slovensku, nejsou tím dotčeny.

Zákony a nařízení bývalé vlády uherské, jež jsou s těmito ustanoveními (odst. 1.) v odporu, pozbývají platnosti.

§ 5. až 12. (jsou vesměs rázu přechodného a pozbyly již svého významu).

Pozn. K provedení tohoto zákona vydána byla vládní nařízení č. 361/20 (z 21. května 1920), 476/20 (z 27. července 1920), 275/22 (z 21. září 1922) a 412/22 (z 29. prosince 1922).

4.

**Zákon zo dňa 13. júla 1922 (č. 243 Sb. z. a n.),
o prozatýmnej úprave sriadenia obcí na
Slovensku.**

Národné zhromaždenie republiky Československej usnieslo sa na tomto zákone:

I. Mestá Bratislava a Košice.

§ 1. Mestá Bratislava a Košice prestávajú byť municipiami v smysle zák. čl. XXI:1886 a podrobujú sa predpisom o mestách so sriadeným magistrátom, nakoľko sa týmto zákonom neustanovuje ináč.

§ 2. V Bratislave a v Košiciach prevádza sa voľba mestského zastupiteľstva, rady a všetkých komisií dľa ustanovení zákona zo dňa 31. januára 1919, č. 75 Sb. zák. a nar., o volebnom poriadku v obciach a zákonov dopĺňujúcich s odchýlkami v tomto zákone obsaženými.

Volených členov mestského zastupiteľstva je 48.

§ 3. Voľba starostu a jeho námestníkov deje sa týmto spôsobom:

Mestské zastupiteľstvo volí zo seba päť členové mestské predsedníctvo.

Voľba predsedníctva deje sa hlasovacím lístkom a každý člen zastupiteľstva smie hlasovať len na jednu osobu. Jestliby boly na hlasovacom lístku napísané dve alebo viac mien, počítá sa hlas v prospech osoby na prvom mieste napísanej. Škrtané mená sa nepočítajú.

Za zvolených do mestského predsedníctva považujú sa tí piati, ktorí obdržali pomerne najviac hlasov. Pri rovnosti hlasov rozhoduje los.

Vláda určí zo zvolených starostu mesta.

Z ostatných členov predsedníctva sú tí dvaja, ktorí obdržali najväčší počet hlasov, námestníci starostu.

Zbývajúci dvaja členovia mestského predsedníctva môžu byť starostom poverení jeho zastupovaním v jednotlivých prípadoch alebo oboroch jeho pôsobnosti.

Starosta a členovia mestského predsedníctva, ktorí zastupujú starostu pri výkone jeho funkcií, musia ovládať štátny jazyk.

§ 4. Jestli starosta zomre, vzdá sa alebo z príčin zákonmi ustanovených úrad svoj ztratí alebo po dobu viac ako 4 mesiacov úrad nevykonáva, musí byť znovu prevedená voľba mestského predsedníctva na zbytok voleného obdobia.

Jestli nastanú tie isté okolnosti u niektorého z ostatných členov mestského predsedníctva, volí na miesto jeho nového člena tá skupina členov mestského zastupiteľstva, na ktorej listine bol zvolený do mestského zastupiteľstva.

§ 5. Starosta má vo veciach samosprávy (vnútorné záležitosti) mesta to isté postavenie, ktoré mal mešťanosta dosiaľ podľa zák. čl. XXII z roku 1886 s tou odchýlkou, že starosta nepodlieha disciplinárnemu pokračovaniu dľa §§ 90—108.

§ 6. Vláda môže starostu a jeho námestníkov, ktorí porušia ťažko svoje povinnosti alebo trvale ich zanedbávajú, z úradu sosadiť. Jestli vláda sosadí starostu a námestníkov alebo tito z dôvodov zákonných nemôžu vykonávať svoj úrad, poverí župan až do nastúpenia nového starostu vykonom funkcií starostu niektorého člena mestského zastupiteľstva.

V prípade tomto ako aj v prípade uvedenom v § 4 odseku 1. je župan* povinný volať najďalej do 4 týždňov mestské zastupiteľstvo k novej voľbe mestského predsedníctva.

Pozn. * nyní podle § 5 zák. o org. pol. správy a § 2 vl. nař. 96/23: Zemský úřad v Bratislavě.

§ 7. Starosta má nárok na primeranú odmenu na dobu svojho úradovania, ktorej výšku určuje mestské zastupiteľstvo. Mestské zastupiteľstvo môže aj námestníkom povoliť na dobu ich úradovania primeranú odmenu.

Usnesenia tie nadobudnú platnosti schválením župana,* ktorý je oprávnený ustáliť výšku odmeny primerane pomerom.

Pozn. * nyní zemský úřad v Bratislavě.

§ 8. Mestská rada skláda sa zo 16 volených členov. Volenými členmiestskej rady je 5 členov mestského predsedníctva (§ 3), ktorí sa včítajú tým volebným skupinám, ktorým náležajú.

Zbývajúcich 11 volených členov miestskej rady volí sa volenými členmi zastupiteľstva dľa §u 64 zákona zo dňa 31. januára 1919, číslo 75 Sb. z. a n., o volebnom poriadku v obciach.

Okrem týchto volených členov sú ďalšími členmi miestskej rady mestský hlavný notár (jeho zástupca), a ním určený jeden člen mestského notárskeho úradu.

Odborníci v §u 14 uvedení sú oprávnení súčasniť sa zasadnutím miestskej rady s hlasom poradným a jeden z nich, ktorého určí mestský hlavný notár, je ďalším členom miestskej rady.

§ 9. Mestská rada pripravuje a vykonáva usnesenia mestského zastupiteľstva vo veciach samosprávy a vedie bežnú hospodársku správu mesta, mestských útstavov a podnikov ako aj nadácií a fondov spravovaných mestom, prejednáva rozpočet a záverečné

účty pred ich predložením mestskému zastupiteľstvu.

§ 10. Mestský notársky úrad, ktorého prednostom je mestský hlavný notár, skláda sa podľa zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. zák. a nar., zo štátnych úradníkov, ktorých prideluje minister vnútra a síce v dohode s príslušným rezortným ministrom, pokiaľ sa jedná o úradníkov odborných.

Mestského hlavného notára zastupuje úradník hodnostnou triedou najvyšší, jestli župan neurobí iné opatrenie.

Zasadnutím mestského notárskeho úradu môže sa súčasniť starosta a najvyš dvaja ním určení členovia mestského predsedníctva s právom hlasovacím. Záležitosti, ktoré sa majú vybavovať kolegiálne, budú, pokiaľ niet o tom zákonného ustanovenia, určene nariadením.

Na mestský notársky úrad prechádza pôsobnosť, ktorú magistrát miest so sriadeným magistrátom a jeho členovia dosiaľ vykonávali, nakoľko táto pôsobnosť nie je vyhradená miestskej rade (§ 9).

Údovia mestských sirotských vrchností — s podržaním účasti volených členov zastupiteľstva — môžu byť len členovia mestského notárskeho úradu.

§ 11. Spory o príslušnosť medzi mestskou radou a mestským notárskym úradom rozhoduje župný senát a do jeho ustanovenia župan.*

Pozn. * nyní zemský úřad v Bratislavě.

§ 12. Úradníci mestského notárskeho úradu majú právo a k žiadosti mestského zastupiteľstva, rady a komisií aj povinnosť byť prítomní schôdzkam mestského zastupiteľstva, rady a komisií a môžu sa súčasniť jednania.

Mestský hlavný notár (jeho zástupca) a dvaja mestskí notári ním určení sú údami mestského zastupiteľstva a prislúchajú im okrem prípadu v §u 8

odseku druhom uvedeného tie isté práva ako voleným členom zastupiteľstva.

Mestský hlavný notár (jeho zástupca) má okrem práva odvolania aj právo i povinnosť žiadať, aby opatrenia alebo usnesenia zastupiteľstva, rady alebo starostu (jeho námestníkov) neboly prevádzané, jestliby nimi bol porušený zákon, prekročená pôsobnosť alebo ohrozené blaho obce, a na jeho zakročenie má mu byť k tomu cieľu písomne sdelené dotyčne usnesenie alebo opatrenie. Žiadosť tá musí byť podána u župana* najneskôršie v lehote 3 dní od toho dňa, kedy mestskému hlavnému notárovi na jeho zakročenie bolo písomne sdelené dotyčné usnesenie alebo opatrenie. Mestský hlavný notár súčasne s predložením žiadosti županovi* upovedomí ot om starostu. Župan* rozhodne, či opatrenie alebo uzavretie, proti ktorému bol podaný odpor, môže byť prevedené.

Pozn. * nyní zemský úřad v Bratislavě.

§ 13. Členovia mestského notárskeho úradu sú zodpovední mestu podľa Pu 86 z. čl. XXII:1886 s tou zmenou, že príslušnosť súdu, rozhodovať o nároku na náhradu škody, nastáva len vtedy, jestli je právoplatným disciplinárnym nálezom vina členov notárskeho úradu zistená.

§ 14. Vláda môže, jestli to vyžadujú zvláštne pomery, povolať do mestského zastupiteľstva miestnych odborníkov z oborov: humanitno-zdravotníckeho, sociálnej pečlivosti, kultúrneho, finančno-hospodárskeho a stavebno-dopravného a to po jednom z každého oboru s tým obmedzením, že odborníkov týchto nesmie byť viac než päť. Odborníci títo majú okrem prípadu uvedeného v §u 8, odseku 2 tie isté práva ako volení členovia zastupiteľstva.

§ 15. V mestách Bratislave a Košiciach sú k výkonu správneho súdництва povolane mestské senáty,

ktoré sa skládajú z mestského hlavného notára ako predsedu a z dvoch prísediacich.

Mestský hlavný notár môže poveriť svojim zastupovaním niektorého z konceptných úradníkov mestského notárskeho úradu, ktorý bol k tomu dekrétom župana zmocnený.

Župan* stanoví v septembri každého roku, koľko senátov a koľko miest prísediacich pre správne súdobníctvo je nutné sriaďiť a oznámi to mestskému hlavnému notárovi a starostovi mesta.

Ináče platia obdobne predpisy §§ 21, odsek 2. a 3., 22 a 23 zákona zo dňa 9. marca 1920, číslo 158 Sb. zák. a nar., s tým doplnkom, že za prísediacich senátu nemôžu byť volení ani členovia mestského notárskeho úradu.

Pozn. * nyní zemský úřad v Bratislavě.

§ 16. Ustanovenia §§ 10, 11 a 2. odseku §u 14 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. zák. a nar., pozbývajú platnosti.

II. Veľké a malé obce.

§ 17. Voľba obecného zastupiteľstva, starostu, námestníkov (námestníka) a obecnej rady ako aj obecných komisií koná sa vo veľkých a malých obciach podľa ustanovení zákona zo dňa 31. januára 1919, č. 75 Sb. zák. a nar., a zákonov doplnujúcich.

§ 18. Sprostredkovanie a obstarávanie štátnej správy vo veľkých a malých obciach (§ 12 zákona zo dňa 22. marca 1920, č. 211 Sb. zák. a nar.) prináleží notárovi, ktorého opatrenia vo veciach štátnej správy sú obce a ich orgány povinné previesť.

V iných záležitostiach (vnútorné záležitosti obce) prechádza doterajšia pôsobnosť rychtára na starostu, predstavenstva a jeho členov na obecnú radu a jej členov so zachovaním doterajšieho spolupôsobenia notárov.

§ 19. Obecní a okolní notáři sú povinní súčasťniť sa s právom hlasovacím všetkých schôdzok obecného zastupiteľstva, obecnej rady a komisií, na ktoré ich má starosta tým istým spôsobom pozvať ako volených členov.

Obecní a okolní notáři majú s výhradou práva odporu (§ 11 zák. č. 211/1920) právo odvolania proti opatreniam a uzavretiam obce a ich orgánov.

§ 20. Obecní a okolní notáři zodpovední sú obciam podľa § 86 zák. čl. XXII z roku 1886 s tou zmenou, že príslušnosť súdu rozhodovať o nároku na náhradu škody nastáva len vtedy, jestli je právoplatným disciplinárnym nálezom vina obecného alebo okolného notára zistená.

III. Veľké obce s rozšírenou pôsobnosťou.

§ 21. Vláda je oprávnená zmocniť nariadením jednotlivé veľké obce, ktoré dosiaľ boly municipálnymi mestami lebo mestami so sriadeným magistrátom, aby aj naďalej spravovali nektoré záležitosti, ktoré mesta so sriadeným magistrátom podľa § 22 zák. čl. XXII : 1886 spravovali, a pri tom určiť, akým spôsobom a ktorými orgánmi maj- byť tieto agendy obstarávané.

To isté povolenie môže vláda udeliť nariadením aj iným veľkým obciam, ktoré majú ráz mesta a sú vstave, aby záležitosti tieto spravovali a niesly náklad s tým spojený.

Pred vydaním nariadenia nech sú vypočítí župan zastupiteľstvo a župan.*

Pozn. * nyní zemský výbor.

§ 22. Ustanovenia § 13 odsekov 1., 2. a 4. zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. zák. a nar., sú platné i pre veľké obce s rozšírenou pôsobnosťou.

IV. Zmeny notárskych obvodov.

§ 23. Minister vnútra je oprávnený upravovať obvody a sídla okolných notárov.

V. Prechodné ustanovenia pre mestá.

§ 24. Ustanovenia §§ 5, 6 a 7 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. zák. a nar., vzťahujú sa aj na úradníkov miest so sriadeným magistrátom, ktoré sú alebo budú premenené na veľké obce a rozširujú sa aj na úradníkov miest: Bratislava, Košice, Komárno a Baňská Štiavnica-Belá s tou odchýlkou, že pensionovanie do štátnej služby neprevzatých uradníkov nenastúpi v tom prípade, keď budú podržaní za mestských (obecných) úradníkov, k čomu sa vyžaduje potvrdenie ministra vnútra.

VI. Všeobecné ustanovenia.

§ 25. Municipálne mestá a mestá so sriadeným magistrátom, premenené na veľké obce, a veľké obce s rozšírenou pôsobnosťou majú právo označovať sa ako mestá.

§ 26. Vedúci obecní a mestskí úradníci konceptní a odborní majú právo a povinnosť súčasťniť sa s hlasom poradným všetkých schôdzok zastupiteľstva, rady a komisií, nakoľko ide o otázky, spadajúce do oboru ich služby, pre ktorý sú ustanovení.

§ 27. Okresný náčelník (hlavný služný* a v mestách Bratislave a Košiciach župan* je oprávnený uložiť starostovi (námestníkovi), ktorý povinnosť svoje zanedbáva, poriadkovú pokutu do 5000 Kč a môže posúdiť obec na náhradu trôv vzniklých tým, že starosta vzdor zákonnej povinnosti opomenul vykonať opatrenia, ktoré mu byly nariadené na základe platných ustanovení.

Pozn. * nyní okresní, resp. zemský úřad.

Judikatura k § 27.

1. Uložení pořádkové pokuty dle §u 27. zák. čís. 243/22 Sb. z. a n. předpokládá, že jde o porušení povinností náležejících starostovi v této jeho funkci, vyplývajících z této funkce jako starosty města (obce) ve správě městských (obecních) záležitostí.

§ 28. Župan* má s vylúčením akéhokoľvek opravného prostriedku právo rozpustiť zastupiteľstvo, v ktorom prípade urobí súčasne opatrenie o dočasnej správe obecných (mestských) záležitostí.

Pozn. * nyní okresní, resp. zemský úřad.

§ 29. Úradníci pri mestách a obciach, ktorí nie sú úradníkmi štátnymi, podliehajú v prípadoch menšieho previnenia poriadkovým trestom starostu a v prípadoch ťažších disciplinárnych previnení disciplinárnemu pokračovaniu, ktoré podľa zásad platných pre štátnych úradníkov bude upravené nariadením. Do vydania tohoto nariadenia zostávajú doterajšie predpisy v platnosti.

§ 30. Minister vnútra v dohode s ministrom financií [a ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska] je zmocnený poskytnúť niektorým mestám, ktoré dostávaly zo štátnych prostriedkov podpory podľa ustanovení zák. čl. LVIII : 1912, zák. čl. IX : 1917 a zák. čl. XV : 1917 a ktoré odpadnutím týchto podpôr by boli vážne ohrozené, na dobu päť rokov podpory v tom obnose, o ktorý prideliť zo štátnych daní podľa zákona zo dňa 12. augusta 1921, č. 334 Sb. zák. a nar., sú menšie než podpory, ktoré by týmto obciam dľa citovaných uhorských predpisov patrily.

Pozn. Zrušeno druhou fin. novelou (§ 29 zák. 77/27).

§ 31. Zákon tento nabýva účinnosti tým dňom, a v tom rozsahu, ako bude určené nariadením.

(Nález ze dne 15. října 1927 č. 18.520.)

2. Rozhodnutím okresního náčelníka, jímž uložil obecnímu starostovi pořádkovou pokutu podle §27 zákona ze dne 13. července 1922 č. 243 Sb. z. a n., není konečné. (Nález ze dne 13. června 1925 č. 11919.)

Ustanovenia § 2, odsek 2., § 3, § 4, § 8, § 10, odsek 3., § 12, odsek 2. a 3., a § 14 sú platné len do 1. januára 1940, ktorého dňa vstúpia v platnosť príslušné ustanovenia zákona zo dňa 31. januára 1919, čís. 75 Sb. zák. a nar., o volebnom poriadku v obciach a zákonov doplnujúcich.

§ 32. Prevedením tohoto zákona poveruje sa minister vnútra v dohode so súčasťnenými ministrami a s ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska.

Minister vnútra môže výkon svojich práv, ktoré mu podľa tohoto zákona prislúchajú, sveriť ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska.

Nariadenie vlády republiky Československej zo dňa 23. novembra 1922 (č. 335 Sb. z. a n.), ku prevedeniu zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., a zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., o prozatýmnej úprave sriadenia obcí na Slovensku.

Na základe zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., a zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., nariadenje sa toto:

I. Účinnosť zákona.

§ 1. Ustanovenia I., II. a IV.—VI. (§§ 1—20 a 23 až 30) oddielu zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., nabyvajú účinnosti súčasne s týmto nariadením.

II. Mestá Bratislava a Košice.

§ 2. Mestá Bratislava a Košice sú povinné poskytnúť pre umiestnenie mestského notárskeho úradu potrebné úradné miestnosti, snášať ťarchy udrzovania, kúrenia, osvetľovania a čistenia týchto miestností a dodávať vecné potreby tohoto úradu.

§ 3. Mestá Bratislava a Košice sú povinné prideliť mestskému notárskemu úradu v dohode s mestským hlavným notárom kancelárskych a pomocných úradníkov zamestnancov a

sriadencov v počte odpovedajúcim potrebe a zaistujúcom bezvadné účinkovanie mestského notárskeho úradu z radu mestských kancelárskych a pomocných úradníkov, zamestnancov a sriadencov.

§ 4. Pre práva a povinnosti starostu a mestskej rady miest Bratislavy a Košíc v obore mestského finančného hospodárenia smerodatné sú predpisy zákona zo dňa 12. augusta 1921, č. 329 Sb. z. a n., o priechoďnej úprave finančného hospodárenia obcí a miest s právom municipálnym.

§ 5. Pôsobnosť mešťanostu, mestského policajného kapitáňa, nakoľko nie je prenesená na štátne policajné riaditeľstvo, a magistrátu vo veciach štátnej správy prejde na mestský notársky úrad dňom, ktorý vyhlási minister s plnou mocou pre správu Slovenska.

Pôsobnosť mešťanostu, mestského policajného kapitáňa a magistrátu prikázaná v správe vnútorných záležitostí obce zákonom zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., starostovi a mestskej rade, prejde na tieto orgány, rešp. na orgány správnych komisií dňom, ktorý určí starosta (predseda správnej komisie) v dohode s mestským hlavným notárom a riadne vyhlási.

Orgány, vykonávajúce doteraz v týchto záležitostiach pôsobnosť mešťanostu, mestského policajného kapitáňa a magistrátu, účinkujú v týchto od toho dňa len ako pomocné konceptné sily starostu a mestskej rady.

Úradníkom mestského notárskeho úradu až do prevzatia agendy vo veciach štátnej správy a v správe vnútorných mestských záležitostí, nakoľko táto príslúcha mestskému notárskému úradu, pripadá len výkon práv určených v §§ 8 a 12 zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n.

§ 6. Za záležitostí kolegiálneho rozhodovania prehlasuje sa v mysle § 10 zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., vybavovanie stavebných záležitostí v I. instancii, podávanie návrhov o žiadostiach o udelenie domovského práva a ďalej rozhodovanie o zavedení a prevedení disciplinárneho pokračovania proti úradníkom, zamestnancom a sriadencom mestským.

§ 7. Pozvania mestského hlavného notára a úradníkov mestského notárskeho úradu tak s právom hlasovacím do zasadnutí mestskej rady a zastupiteľstva dľa ustanovení § 8, odstavca 3., a § 12, odstavca 2., zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n. ako aj s hlasom poradným a informatívnym dľa ustanovenia § 12 odstavca 1., do zasadnutí zastupiteľstva, rady a komisií dejú sa starostom na prednostu mestského notárskeho úradu tým istým spôsobom, ako pozvania volených členov.

Jestli zastupiteľstvo, rada alebo komisia praje si výslovne prítomnosť niektorého úradníka mestského notárskeho úradu, nech je to v pozvánke ku zasadnutiu zvlášte uvedené.

Ustanovenia I. odstavca tohoto paragrafu platné sú aj pre pozvania členov odborníkov vymenovaných dľa § 14 zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n.

§ 8. Bližšie ustanovenia o tom, akým spôsobom určí sa obnos, ktorým po prípade mestá Bratislava a Košice budú povinné prispieť dľa ustanovenia § 12 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., k čiastočnej úhrade nákladov vzniklých štátu sriadením mestského notárskeho úradu budú vydané až po zistení pomery medzi agendami štátnej správy a správy vnútorných záležitostí týchto miest obstarávanej mestskými notárskymi úradmi.

§ 9. Pre systemisovanie nových miest úradníckych a sriadenecých v mestách Bratislave a Košiciach a zaplňovanie systemisovaných miest smerodatné sú predpisy § 13 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n.

III. Priechoďné ustanovenia pre mestá,

§ 10. Úradníci premenených miest municipálnych a miest so sriadeným magistrátom, ktorí spadajú do kategorie úradníkov vymenovaných v § 1 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., t. j. úradníci vykonávajúci pôsobnosť mešťanostu, mestského policajného kapitáňa, magistrátnych radcov, hlavného notára, hlavného fiškála, prísediacich a notárov sirotských stolíc, ktorí dňa 15. apríla 1920 (v deň účinnosti zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n.) skutočne službu vykonávali, alebo po tomto dni v službe tejto boli ustanovení a v deň účinnosti tohoto nariadenia ešte sú v služobnom pomere, sú povinní podať žiadosť o prijatie do štátnej služby správnej.

K podaniu žiadosti povinní sú úradníci týchto kategórií bez ohľadu na to, či boli na ich miesta prozatýmne ustanovení alebo v úrade svojom prozatýmne ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska alebo príslušným županom potvrdení.

§ 11. Žiadosti a prijatie do štátnej správnej služby je podať v lehote 60 dní odo dňa účinnosti tohoto nariadenia u ministra s plnou mocou pre správu Slovenska, jestli už žiadosť nebola prv podaná.

K žiadostiam nech sú pripojené v prvopise alebo v overenom opise všetky doklady potrebné k rozhodnutiu o žiadosti.

K žiadostiam, ktoré budú podané u ministra s plnou

mocou pre správu Slovenska po uplynutí lehoty v 1. odstavci ustálenej, nebude bráný ohľad a so žiadateľmi bude naložené, ako by žiadosť vôbec nepodali.

§ 12. O prevzatí do štátnej správnej služby na Slovensku rozhoduje, resp. ho navrhuje dl'a voľného uváženia minister vnútra v dohode s ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska; jestli by sa v niektorých prípadoch jednalo o odborných orgánov v mestskej službe ustanovených a do pôsobnosti iného ministerstva spadajúcich, je potrebná dohoda aj s týmto ministerstvom.

Pri rozhodovaní o žiadostiach o prijatie je zachovávať zásadu, aby úradníci, ktorí za republiky sa lojálne chovali a dostatočne odborne a jazykove sú kvalifikovaní a v službe sa osvedčili, boli do štátnej služby prevzatí, jestli nie sú proti tomu inakšie závažné príčiny.

Účinnosť prevzatia do štátnej služby nastáva dňom doručenia ustanovacieho dekretu, alebo dňom v dekretu uvedeným.

§ 13. Úradníci, ktorí včas o prevzatie zažiadali a neboli do štátnej služby prevzatí, budú z činnej služby prepustení a pôžitky im vyplácané zastavené alebo dl'a ustanovení § 7 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., patričné im pôžitky zaopatrovacie poukázané, jestli úradníci tí nebudú podržaní za mestských úradníkov.

Jestli by úradníkovi mali byť zaopatrovacie pôžitky odpreť dl'a ustanovenia 2. odstavca §u 7 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., musia byť skutkové okolnosti jednania proti československému štátu preukázané a musia byť úradníkovi pred rozhodnutím sdelené, aby k nim mohol podať svoj pripomienky a námietky.

Okresný náčelník a po ustavení okresných výborov okresný výbor v mestách Bratislave a Košiciach župan a po ustavení župných výborov župný výbor, môže povoliť prozatýmnu výplatu priznaných zaopatrovacích pôžitkov alebo v plnom obnose alebo čiastočne v prípade podania odvolania obecným notárom alebo mestským hlavným notárom alebo inou osobou proti priznaniu zoapatrovacích pôžitkov.

§ 14. U úradníkov do štátnej služby správnej neprevzatých nenastupuje pensinovanie, keď budú podržaní v službách mestských so schválením ministra vnútra.

Pri potvrdzovaní ponechaní v mestských službách postupovať je podľa zásad § 12, odstavec 2., tohoto nariadenia a zrovna tak pri potvrdzovaní vymenovania nových úradníkov županom dl'a § 13, odstavec 1., zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., v mestách Bratislave a Košiciach.

§ 15. Všetci ostatní úradníci a sriadenci miest Bratislavy

a Košíc, ktorí nepatria do kategórií úradníkov vymenovaných v § 1 zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n., a ktorí dňa 15. apríla 1920 skutočne službu vykonávali alebo po tomto dni boli ustanovení a v deň účinnosti tohoto nariadenia ešte sú v slúžobnom pomere, sú povinní podať žiadosť o potvrdenie vo svojom úrade alebo službe.

Povinnosť tá vzťahuje sa na úradníkov a sriadencov zamestnaných nielen vo správe (administrácii) mesta, ale aj vo všetkých mestských podnikoch, pri správe hospodárstva lesov a iného majetku mesta a v správe fondov mestom spravovaných, bez ohľadu na to, či boli na ich miesta prozatýmne ustanovení, alebo v úrade svojom ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska alebo príslušným županom potvrdení.

§ 16. Pre podanie žiadostí, ich vybavenie a správne následky ich vybavenia sú smerodajné analogicky predpisy §§ 11—13 tohoto nariadenia.

IV. Všeobecné ustanovenie.

§ 17. Premenené mestá municipálne a so sriadeným magistrátom sú povinné svoje archivy (registratúry) riadne uchovávať a spisy z nich príslušným štátnym úradom podľa potreby na ich žiadosť vydávať.

§ 18. Žiadosti o podpory v smysle § 30 zák. zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., je podať prostredníctvom nadriadeného správneho úradu po 1. októbri každého roku po poukázaní všetkých až do toho dňa mestu v smysle zákona zo dňa 12. augusta 1921, č. 334 Sb. z. a n., prislúchajúcich prídelov zo štátnych daní.

K žiadostiam je pripojiť výkaz týchto prídelov, rozpočet na dotyčný rok a podrobnú zprávu o majetkových a finančných pomeroch mesta a úkoloch, ktoré mesto nevyhnutel'ne očakávajú.

§ 19. Premenené mestá sú povinné uviesť svoje štátyty v súlad so zmenou svojej právnej povahy a platnými zákonnými predpisy v lehote 6 mesiacov od účinnosti tohoto nariadenia.

§ 20. Nariadenie toto nabýva účinnosť dňom vyhlásenia.

§ 21. Toto nariadenie prevedie minister vnútra v dohode s ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska.

Minister vnútra môže výkonom práv podľa tohoto nariadenia mu prislúchajúcich poveriť ministra s plnou mocou pre správu Slovenska.

5.

Vládní nařízení ze dne 7. srpna 1923 (č. 171 Sb. z. a n.), o prozatímní úpravě obecního zřízení na Podkarpatské Rusi.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 3. odst. 8., zákona ze dne 29. února 1920, č. 121 Sb. z. a n. (ústavní listiny Československé republiky), § 16 zákona ze dne 31. března 1920, č. 233 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě správy měst s regulovaným magistrátem na Slovensku, a § 1 vládního nařízení ze dne 27. července 1920, č. 476 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě správy politické v území Podkarpatské Rusi:

I. Města Užhorod a Mukačevu.

§ 1.—13 (zrušeny zák. 62/1925).

§ 14. (1) Působnost, která v městech s regulovaným magistrátem v Podkarpatské Rusi podle uherských zákonů, nařízení a městských statutů náleží

1. měšťanstovi (s výjimkou záležitostí uvedených v § 4),
2. městskému policejnímu kapitánovi,
3. magistrátním radům,
4. hlavnímu notáři,
5. hlavnímu fiskálu,

bude v Užhorodě a Mukačevě ode dne, který určí guvernér Podkarpatské Rusi, obstarávána pouze státními úředníky, ustanovenými podle tohoto nařízení.

(2) Pokud se v tomto nařízení mluví o státních úřednících, vyznávají se tím státní úředníci při městských notářských úřadech v Užhorodě a Mukačevě (§ 1 zákona ze dne 31. března 1920, č. 233 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě správy měst s regulovaným magistrátem na Slovensku).

§ 15. Státní úředníci tito jsou podrobeni zákonům a ustanovením, jež platí pro úřednictvo v ostatních částech republiky, zejména zákonu ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státního služebnictva (služební pragmatika), nařízením a předpisům k němu vydaným, jakož i všem zákonům a ustanovením, kterými jsou v

ostatních částech republiky upraveny služební a zaopatřovací požitky státních úředníků a státního služebnictva (§ 2 zák. č. 233/1920 Sb. z. a n.).

§ 16. (1) Státní úředníci musí mít způsobilost ke konceptní službě politické správy.

(2) V prvních pěti letech účinnosti tohoto nařízení mohou se svolením ministra býti ustanoveni státními úředníky také, kdož nemají této způsobilosti (§ 3 téhož zák.).

§ 17. Počet systemisovaných míst státních úředníků určí ministr vnitra (§ 4 téhož zák.).

§ 18. Úředníci ustanovení při magistrátech v Užhorodě a v Mukačevě, kteří v den, kdy nařízení toto nabude účinnosti, skutečně vykonávají práce do kompetence magistrátu spadající, a to i ti, kteří byli na své dosavadní místo prozatímně ustanoveni nebo v dosavadním svém úřadě prozatímně potvrzeni, jsou povinni podat do 60 dnů ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, u politické správy pro Podkarpatskou Rus žádost za přijetí do státní služby (§ 5 téhož zák.).

§ 19. Jestliže tito úředníci nepodají do stanovené lhůty žádosti za přijetí do státní služby, má se za to, že se uplynutím lhůty dobrovolně bez jakýchkoliv nároků vzdávají místa dosud zastávaného (§ 6 téhož zák.).

§ 20. (1) Úředníci ustanovení při magistrátech v Užhorodě a Mukačevě, kteří byli ustanoveni podle uherských zákonů, nařízení a městských statutů před 28. říjmem 1918 a podají sice včas žádost za přijetí (§ 18), avšak nebudou přijati, budou dáni na odpočinek a budou jim poskytnuty zaopatřovací požitky, pokud by na ně měli nárok podle platných uherských zákonů, nařízení a městských statutů.

(2) Bylo-li by však prokázáno, že úředníci tito, když byli již na svých místech úřady republiky Československé třebas prozatímně ustanoveni nebo potvrzeni, dopustili se činů proti státu československému, budou bez jakýchkoliv nároků propuštěni a trestně stíháni.

§ 21. (1) Města Užhorod a Mukačevu jsou povinna přispívat k částečné úhradě nákladů, jež vcházejí státu podle tohoto nařízení. Příspěvek měst těchto stanoví se podle poměru, v jakém jest činonst, kterou orgány uvedené v § 14 obstarávají v oboru správy vnitřních věcí města, k činnosti, kterou tyto orgány obstarávají v oboru správy politické.

(2) Bližší ustanovení budou vydána zvláštním nařízením.

§ 22. Věcné náklady městského notářského úřadu hradí dotčená města, která též dodají potřebné kancelářské a pomocné síly.

§ 23. (1) S výjimkou úředníků vylčených v § 14 přísluší obecnímu zastupitelstvu určití počet systemisovaných míst

úředníků a zřízenců měst Užhorodu a Mukačeva, jakož i jmenovatí úředníky a zřízence těchto měst. Usnesení ta vyžadují schválení županova.*

(²) Jestliže obecní zastupitelstvo, ačkoli věc byla dána na pořad jeho jednání, neučinilo usnesení zmíněných v odst. 1. do čtyř týdnů ode dne schůze, provede potřebnou systemisaci nebo jmenování župan.*

(³) Vláda upraví nařízením služební a zaopatřovací podmínky úředníků a zřízenců měst Užhorodu a Mukačeva podle zásad, platných pro úpravu úředníků a zřízenců v ostatních částech republiky.

(⁴) Úředníci a zřízenci měst Užhorodu a Mukačeva, kteří v den, kdy zákon nabude účinnosti, jsou již při městech těchto ustanovení podle uherských zákonů, nařízení a městských statutů, musí býti ve svém úřadě potvrzení ministrem vnitřní; dokud nebyli potvrzení, nemohou svých úřadů nastoupiti ani vykonávati. Stran potvrzení těchto úředníků a zřízenců sluší postupovati podle obdoby ustanovení §§ 18 až 20 (§ 13 téhož zák.).

Pozn. * nyní zemský úřad v Užhorodě.

§ 24. Města Užhorod a Mukačevo jsou povinna uvéstí své statuty v soulad s ustanoveními tohoto nařízení ve lhůtě, kterou určí guvernér Podkarpatské Rusi (§ 14, odst. 1., téhož zák.).

II. Město Berehovo.

§ 25. (¹) Město Berehovo přestává býti městem s regulovaným magistrátem ve smyslu zák. čl. XXII/1886 uh., prohlašuje se za velkou obec ve smyslu téhož zák. článku a přiděluje se ke službovskému* úřadu v Berehově, na který přejde veškerá agenda patřící do kompetence administrativních a administrativně-policejních úřadů první stolice.

(²) Den této změny stanoví guvernér Podkarpatské Rusi.

Pozn. * nyní okresnímu úřadu v Berehově.

III. Velké a malé obce.

§ 26.—29. (zrušeny zák. 62/25).

IV. Přechodná ustanovení pro města.

§ 30. (¹) Ustanovení §§ 18 až 20 tohoto nařízení platí též pro úředníky magistrátu města Berehova, které se stane velkou obcí.

(²) Pokud úředníci magistrátu měst Užhorodu, Mukačeva a Berehova nebudou do státní služby převzati, nastoupí pensionování těchto úředníků v tom případě, jestliže budou podrženi za městské úředníky, k čemuž se vyžaduje potvrzení županova.

V. Všeobecná ustanovení.

§ 31. Město Berehovo má právo označovati se jako město.

§ 32—36 (zrušeny zákonem 62/25).

§ 37. Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedením jeho pověřují se všichni členové vlády.

Zákon ze dne 31. března 1925, č. 62 Sb. z. a nař., jímž se s prozatímní platností upravují některá ustanovení obecního zřízení v Podkarpatské Rusi.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Zákon ze dne 13. července 1922, č. 243 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě obecního zřízení na Slovensku platí též v Podkarpatské Rusi s těmito odchylkami:

1. Pokud v zákoně č. 243/1922 Sb. z. a n. jsou obsažena ustanovení platná pro města Bratislavu a Košice, platí ustanovení tato v Podkarpatské Rusi pro města Užhorod a Mukačevo.

2. Městská zastupitelstva v Užhorodě a v Mukačevě skládají se ze 42 členů, městské rady v týchž městech ze 14 členů, z nichž po 9 volí se podle ustanovení § 8, odst. 2. zákona č. 243/1922 Sb. z. a n.

3. Úředníci uvedení v § 12 a odborníci uvedení v § 14 téhož zákona nemají práva účastniti se volby obecních komisí.

4. Ustanovení § 1, § 3, posl. odst., jakož i §§ 15, 21, 22, 24, 25, 31 a 32 zákona č. 243/1922 Sb. z. a n., nemají v Podkarpatské Rusi platnosti.

5. Působnost podle § 30 zákona č. 243/1922 Sb. z. a n., přísluší ministru vnitra v dohodě s ministrem financí.

6. V § 18 zák. č. 243/1922 Sb. z. a n., nahradí se pro Podkarpatskou Rus slova: » (§ 12 zákona ze dne 22. března 1920, č. 211 Sb. z. a n.) « slovy: » (§ 12 vládního nařízení ze dne 18. února 1921, č. 71 Sb. z. a n.) « a v § 19 téhož zákona slova: » (§ 11 zákona č. 211/1920 Sb. z. a n.) « slovy: » (§ 11 vládního nařízení č. 71/1921 Sb. z. a n.) «.

Judikatura k § 1.

Podle zák. č. 62/25 Sb. mají úředníci uvedení v odst. 2. § 12 zák. č. 243/22 Sb. a odborníci uvedení v § 14 téhož

zákona, aktivní volební právo při volbě městského předsednictva v Užhorodě a Mukachevě. (Nález ze dne 24. ledna 1928 č. 18.390/27.)

§ 2. §§ 1—13, 26—29, 32—36 vládního nařízení ze dne 7. srpna 1923, č. 171 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě obecního zřízení na Podkarpatské Rusi pozbývají platnosti.

§ 3. Zákon tento, jenž má prozatímní platnost až do vydání zákona sněmem Podkarpatské Rusi, nabývá účinnosti 14 dní po vyhlášení.

§ 4. Provedením zákona pověřuje se ministr vnitra v dohodě s ministry financí, školství a národní osvěty, veřejných prací, veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a s ministrem sociální péče.

6.

Zákon ze dne 22. března 1920, č. 211 Sb. z. a nař., o obecních a obvodních notářích na Slovensku.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1. Úřad obecního nebo obvodního notáře na Slovensku budou ode dne, který bude určen nařízením, obstarávati pouze státní úředníci ustanovení podle tohoto zákona.

§ 2. Obecním nebo obvodním notářem může býti ustanoven, kdo vyhovuje všeobecným podmínkám pro ustanovení státním úředníkem a má alespoň způsobilost předepsanou uherským zákonem čl. XX. 1900.

§ 3. Obecní a obvodní notáři ustanovení podle tohoto zákona podrobeni jsou zákonu ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků (služební pragmatice), a nařízením k němu vydaným, jakož i všem zákonům a ustanovením, kterými jsou v ostatních částech republiky upraveny služební a zaopatřovací požitky státních úředníků.

§ 4. Obecní a obvodní notáře jmenuje ministr vnitra. Ministr vnitra určí počet systemisovaných notářských míst v každé obci, nebo v každém obvodu a stanoví úřední sídlo obvodního notáře.

Ministr vnitra má právo přesaditi notáře na kterékoliv místo notářské na území Slovenska.

Judikatura k § 4.

1. Také obecní a obvodní notáři, kteří byli ustanoveni podle uherských zákonů před 28. říjnem 1918 a podali ve smyslu § 5 z. z. dne 22. března 1920 č. 211 Sb. z. a n., žádost za ustanovení notářem, stanou se státními úředníky podle cit. z. teprve, jmenoval-li je ministr vnitra podle § 4

§ 5. Obecní a obvodní notáři, kteří v době, kdy zákon nabude účinnosti, vykonávají skutečně svůj úřad, a to i ti, kdož byli na své dosavadní místo prozatímně ustanoveni, neb v dosavadním svém úřadě prozatímně potvrzeni, jsou povinni podat do 60 dnů ode dne, kdy zákon nabude účinnosti, u ministra splnomocněného pro správu Slovenska žádost za ustanovení obecním neb obvodním notářem podle tohoto zákona. Ministr vnitra může pro mimořádné poměry tuto lhůtu i různě ustanoviti pro jednotlivé župy nebo jejich části.

§ 6. Jestliže notáři nepodají do ustanovené lhůty žádosti za ustanovení notářem podle tohoto zákona, má se za to, že se uplynutím lhůty dobrovolně bez jakýchkoli nároků vzdávají místa dosud zastávaného.

§ 7. Obecní a obvodní notáři, kteří byli ustanoveni podle uherských zákonů před 28. říjnem 1918 a podali sice včas žádost za ustanovení notářem podle tohoto zákona, avšak nebyli ustanoveni, budou dáni na odpočinek, a bude jim poskytnuto zaopatřovací požitky, pokud by na ně měli nárok podle platných zákonů uherských. Bylo-li však prokázáno, že tyto notáři, když již byli na svých místech úřady republiky Československé třebaš prozatímně ustanoveni nebo potvrzeni, dopustili se jednání namířených proti státu Československému budou bez jakýchkoli nároků propuštěni, při čemž jest vyhrazeno trestně je stíhati.

§ 8. Pensijní fondy obecních a obvodních notářů, zřízené podle § 66 uherského zákona čl. XXII. 1886, přecházejí v den, kdy tento zákon nabude účinnosti, do správy ministerstva vnitra.

§ 9. Obecní a obvodní notáři ustanovení podle tohoto zákona obstarávají, pokud tento zákon neustanovuje jinak, úřední působnost, která podle platných uherských zákonů přísluší dosavadním obecním a obvodním notářům.

cit. z., obecními neb obvodními notáři.

2. Jedině, byli-li ministrem vnitra jmenováni, jsou tito notáři také, pokud jde o jejich zaopatřovací požitky, podrobeni zákonům platným pro státní úředníky republiky Československé. (Nález ze dne 27. ledna 1922 č. 1023.)

Judikatura k § 9:

Za den, kdy se stalo doručení obcí na Slovensku dlužno považovati den, kdy bylo

rozhodnutí dodáno obecnímu resp. obvodnímu notáři. (Usnesení ze dne 8. října 1926 č. 19652.)

§ 10. Obecní a obvodní notáři jsou služebně podřízeni hlavnímu slůžnému* v jehož okrese mají své úřední sídlo.

P o z n. * nyní okresnímu úřadu.

§ 11. Ve věcech obecních má notář právo i povinnost žádati, aby opatření neb usnesení obecního rychtáře, obecního představenstva neb obecního zastupitelstva nebylo vykonáváno, pokud by tímto opatřením neb usnesením byl porušen zákon, překročena působnost neb ohroženo blaho obce.

Žádost tu sluší podati nejpozději ve lhůtě tří dnů u příslušného hlavního slůžného; o podané žádosti uvědomí notář zároveň obecního rychtáře dotčené obce.

Hlavní slůžný* rozhodne, má-li se opatření nebo usnesení, proti němuž notář podal odpor, vykonati čili nic.

P o z n. * nyní okresní úřad.

Judikatura k § 11.

Rozhodnutí okresního úřadu podle § 11 zák. č. 211/1920 Sb. o tom, má-li se usnesení obecního zastupitelstva, proti němuž notář podal od-

por, vykonati čili nic, není ve smyslu § 5. zákona o správním soudě konečným. (Nález ze dne 23. ledna 1929 č. 1200/29.)

§ 12. Pokud obecní neb obvodní notář obstarává úkoly správy státní, jest nezávislým na orgánech obecních.

§ 13. Nařízením bude stanoveno, pokud notáři mohou obstarávati k žádosti jednotlivých občanů určité výkony právních porad.

§ 14. Osobní náklad na obecní a obvodní notáře nese stát. Obec jest povinna přispívati k částečné úhradě tohoto nákladu v ten způsob, že podle

dosavadních uherských předpisů poskytuje notáři naturální byt, nebo odvádí pokládně státní příbytečné. Nařízením bude stanoveno, v jaké výši se hodnota naturálního bytu, nebo příbytečné počítá notáři do jeho služebních požitků.

Obecní a obvodní notáři ustanovení podle tohoto zákona nemají nároků na naturální požitky, jež jim podle předpisů uherských obce byly povinny poskytovat na započtení do jich požitků služebních.

Obec jest povinna poskytnouti notáři bezplatně potřebné úřední místnosti a nésti náklad na udržování otopu, osvětlení a čištění těchto místností.

Při notářích obvodních nesou náklady podle předcházejících odstavců obce obvodu.

Započtení dosavadní služební doby notářům podle tohoto zákona jmenovaným upraveno bude nařízením.

Judikatura k § 14.
Ustanovení § 14 zák. č. 211/1920 Sb. o úhradě osobních nákladů na obecní a obvodní notáře státem není omezeno

pouze na notáře podle tohoto zákona jmenované. (Nález ze dne 14. listopadu 1928 č. 20.369/26.)

§ 15. Po dobu prvních pěti let účinnosti tohoto zákona může ministr vnitra svoliti k tomu, aby obecním nebo obvodním notářem byl ustanoven i ten, kdo nemá způsobilosti předepsané uherským zák. čl. XX. 1900.

Po tutéž dobu může ministr vnitra jmenovati notáře podle tohoto zákona prozatímně na jeden rok. V téže době může též osoba býti jmenována notářem prozatímně i vícekrát po sobě, vždy však jen na jeden rok.

§ 16. Ministr vnitra může výkon některých práv, jež mu přísluší podél tohoto zákona, svěřiti ministru splnomocněnému pro správu Slovenska.

§ 17. Působnost tohoto zákona může býti nařízením rozšířena prozatím až do další úpravy zcela nebo z části i na území Podkarpatské Rusi.

§ 18. Zákon tento nabude účinnosti zároveň se zákonem o prozatímní úpravě správy politické na Slovensku. Provede jej ministr vnitra, ministr pro

sjednocení zákonodárství a organizace správy a ministr zplnomocněný pro správu Slovenska.

Pozn. K provedení tohoto zákona vydána byla vl. nař. 383/20, 572/20, 573/20, 310/24 a 99/28 (úprava odpočivných a zaopatřovacích požitků obecních a obv. notářů). Nyní jsou požitky obecních a obvodních notářů upraveny podle schématu státních úředníků.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 18. února 1921, č. 71 Sbírky zák. a nař., o obecních a obvodních notářích v území Podkarpatské Rusi.

Na základě § 17 zákona ze dne 22. března 1920, č. 211 Sb. z. a n., o obecních a obvodních notářích na Slovensku, nařizuje se prozatím až do další úpravy toto:

§ 1. Úřad obecního neb obvodního notáře v území Podkarpatské Rusi budou ode dne, který bude určen ministrem vnitra vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení, obstarávati pouze státní úředníci ustanovení podle tohoto nařízení.

§ 2. Obecním nebo obvodním notářem může býti ustanoven, kdo vyhovuje všeobecným podmínkám pro ustanovení státním úředníkem a má alespoň způsobilost předepsaným uherským zákonem čl. XX./1900.

§ 3. ⁽¹⁾ Obecní a obvodní notáři, ustanovení podle tohoto nařízení, podrobeni jsou zákonu ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., o služebním poměru státních úředníků (služební pragmatika), a nařízením k němu vydaným, jakož i všem zákonům a ustanovením, kterými jsou v ostatních částech republiky upraveny služební a zaopatřovací požitky státních úředníků.

⁽²⁾ Zejména platí pro ně i nařízení vlády ze dne 12. října 1920, č. 572 Sb. z. a n., o zařazení obecních a obvodních notářů na Slovensku do skupiny

C státních úředníků, stanovené v § 52 zákona ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z.

§ 4. (1) Obecní a obvodní notáře jmenuje definitivně ministr vnitra, prozatímně pak (§ 15, odst. 2.) guvernér Podkarpatské Rusi (§ 2, č. 4., generál. statutu ze dne 26. dubna 1920, č. 356 Sb. z. a n.). Ministr vnitra určuje počet systemisovaných notářských míst v každé obci nebo v každém obvodu a stanoví úřední sídlo obvodního notáře.

(2) Guvernér Podkarpatské Rusi má právo přesaditi notáře na kterékoli místo notářské v území Podkarpatské Rusi.

§ 5. (1) Obecní a obvodní notáři, kteří v době, kdy nařízení toto nabude účinnosti, vykonávají skutečně svůj úřad, a to i ti, kdož byli na své dosavadní místo prozatímně ustanoveni neb v dosavadním úřadě prozatímně potvrzeni, jsou povinni podat do 60 dnů ode dne, kdy nařízení nabude účinnosti, u čefa politické správy v Podkarpatské Rusi žádost za ustanovení obecním neb obvodním notářem podle tohoto nařízení. Ministr vnitra může pro mimořádné poměry tuto lhůtu i různě ustanoviti pro jednotlivé župy nebo jejich části.

(2) Dle toho jsou povinni podat žádosti za ustanovení obecním a obvodním notářem v území Podkarpatské Rusi:

1. obecní a obvodní notáři, kteří byli ustanoveni volbou podle uherských zákonů před 28. říjnem 1918. Lhostejno jest, zda notáři tito složili slib poslušnosti republice Československé čili nic, zda byli v úřadech svých čefem civilní správy Podkarpatské Rusi nebo administrátorem Podkarpatské Rusi prozatímně neb trvale potvrzeni, dále zda úřad svůj skutečně vykonávají či jsou mimo službu (na dovolené, v pensí, nebo vůbec z úřadu se vzdálili, aniž se úřadu výslovně vzdali), ať již berou požitky nějaké čili nic.

Propuštění obecních a obvodních notářů beze všech nároků, které do vydání tohoto nařízení vysloveno bylo čefem civilní správy nebo před tím administrátorem Podkarpatské Rusi, zůstává v platnosti a propuštění notáři nejsou tomuto nařízení podrobeni;

2. obecní a obvodní notáři, kteří byli teprve za trvání republiky ustanoveni buď volbou nebo tak, že byli prozatímně neb trvale jmenováni čefem civilní správy neb dříve administrátorem Podkarpatské Rusi, případně županem.

(3) K žádosti za ustanovení buďtež připojeny v prvopise neb ověřeném opise všechny doklady pro rozhodnutí o žádosti nutné.

(4) O žádostech za ustanovení obecním neb obvodním notářem rozhoduje dle volného uvážení guvernér Podkarpatské Rusi. Při rozhodování o žádostech za ustanovení obecním neb obvodním notářem buď šetřeno zásady, aby notáři, kteří se za republiky loyálně chovali, vykazují dostatečnou kvalifikaci odbornou i jazykovou a se ve svém úřadě osvědčili, byli ponecháni v úřadě, ač-li nutkové příčiny tomu nebrání.

§ 6. Jestliže notáři nepodají do ustanovené lhůty (§ 5) žádosti za ustanovení notářem podle tohoto nařízení, má se za to, že se uplynutím lhůty dobrovolně bez jakýchkoli nároků vzdávají místa dosud zastávaného, a buďtež jim jakékoliv služební požitky, požívají-li jich dosud, zastaveny. Totéž platí, jestliže byla žádost za ustanovení podána po lhůtě v § 5 uvedené.

§ 7. (1) Obecní a obvodní notáři, kteří řádně a včas se přihlásivše nebyli přijati, buďtež z činné služby propuštěni a požitky jim vyplacené zastaveny; mají-li podle svého ustanovení nárok na požitky zaopatřovací, buďtež jim vyměřeny.

(2) Obecní a obvodní notáři, kteří byli ustanoveni podle uherských zákonů před 28. říjnem 1918 a podali sice včas žádost za ustanovení notářem podle tohoto nařízení, avšak nebyli ustanoveni, budou dáni na odpočinek a budou jim poskytnuty zaopatřovací požitky, pokud by na ně měli nárok podle uherských zákonů platných v území Podkarpatské Rusi dne 28. října 1918.

(3) Bylo-li však prokázáno, že se tito obecní neb obvodní notáři, když již byli na svých místech úřady republiky Československé třebaš prozatímně ustanoveni nebo potvrzeni, dopustili jednání namířených proti státu Československému, buďtež bez jakýchkoli nároků propuštěni, při čemž jest vyhrazeno trestné je stíhati.

(4) Okolnosti, jež zakládají skutkovou podstatu jednání namířeného proti státu Československému, musí býti prokázány a buďtež notáři sděleny s podotknutím, že může proti nim podat do 14 dnů svoje připomínky a námítky u čefa civilní správy Podkarpatské Rusi. O připomínkách a námítkách rozhoduje guvernér Podkarpatské Rusi.

(5) Byl-li notář propuštěn, buďtež ve výroku úřadu okolnosti ty uvedeny.

§ 8. (1) Pensijní fondy obecních a obvodních notářů, zřízené podle § 66 uherského zákonného

článku XXII./1886, přecházejí v den, kdy toto nařízení nabude účinnosti, do správy ministerstva vnitra.

(²) Orgány, které spravují tyto fondy, jsou povinny spravovati je počínajíc tímto dnem na účet ministerstva vnitra. O způsobu správy budou vydány předpisy zvláštní.

§ 9. Obecní a obvodní notáři, ustanovení podle tohoto nařízení, obstarávají, pokud toto nařízení neustanovuje jinak, úřední působnost, která podle platných uherských zákonů přísluší dosavadním obecním a obvodním notářům.

§ 10. Obecní a obvodní notáři jsou služebně podřízeni hlavnímu slůžnému,* v jehož okrese mají své úřední sídlo.

Pozn. * nyní okresnímu úřadu.

§ 11. (¹) Ve věcech obecních má notář právo i povinnost žádati, aby opatření neb usnesení obecního rychtáře, obecního představenstva neb obecního zastupitelstva nebylo vykonáváno, pokud by tímto opatřením nebo usnesením byl porušen zákon, překročena působnost neb ohroženo blaho obce.

(²) Žádost tu sluší podati nejpozději ve lhůtě tří dnů u příslušného hlavního slůžného;* o podané žádosti uvědomí notář zároveň obecního rychtáře dotčené obce.

(³) Hlavní slůžný* rozhodne, má-li se opatření neb usnesení, proti němuž notář podal odpor, vykonati čili nie.

Pozn. * nyní okresní úřad.

§ 12. Pokud obecní neb obvodní notář obstarává úkoly správy státní, jest nezávislým na orgánech obecních.

§ 13. Zvláštním nařízením bude stanoveno, zda a pokud notáři mohou obstarávat k žádosti jednotlivých občanů určité výkony právních porad.

§ 14. (¹) Osobní náklad na obecní a obvodní notáře nese stát. Obec jest povinna přispívati k částečné úhradě tohoto nákladu v ten způsob, že podle dosavadních uherských předpisů poskytuje notáři naturální byt nebo odvádí pokladně státní příbytečné. Jakou částí se má notáři započítati hodnota naturálního bytu nebo příbytečné do místního přířavku notáři příslušejícího, určí podle místních poměrů ministr vnitra vyslechnuv guvernéra Podkarpatské Rusi.

(²) Obecní a obvodní notáři ustanovení podle tohoto nařízení nemají nároků na naturální požitky, jež jim podle předpisů uherských obce byly povinny poskytovat na započtení do jich požitků služebních.

(³) Obec jest povinna poskytnouti notáři bezplatně potřebné úřední místnosti a nésti náklad na udržování otopů, osvětlení a čištění těchto místností.

(⁴) Při notářích obvodních nesou náklady podle předcházejících odstavců obce obvodu.

(⁵) U notářů obecních a obvodních podle tohoto nařízení trvale ustanovených pokládá se, pokud jde o započtení služební doby do postupu, notářská služba za rovnou službě ztrávené ve službě státní.

(⁶) Požitky těchto notářů budou vyměřeny podle celkové služby notářské dle lhůt ustanovených v § 52 zákona ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z. (služební pragmatiky), ve znění upraveném čl. III., § 1, zákona ze dne 7. října 1919, čís. 541 Sb. z. a n., pro skupinu C, při čemž bude přihíženo k zákonu ze dne 18. prosince 1919, čís. 25 Sb. z. a n. z roku 1920.

(⁷) Stejným způsobem budou ustanoveny požitky notářů podle § 15 nařízení prozatímně ustanovených.

(⁸) Notáři prozatímně nebo trvale ustanovení

nemají nároků na započtení válečných let dle zákona ze dne 23. července 1919, čís. 457 Sb. z. a n.

§ 15. ⁽¹⁾ Po dobu prvních pěti let účinnosti tohoto nařízení může ministr vnitra svoliti k tomu, aby obecním neb obvodním notářem byl ustanoven i ten, kdo nemá způsobilosti předepsané uher. zák. čl. XX: 1900.

⁽²⁾ Po tutéž dobu může guvernér Podkarpatské Rusi jmenovati notáře podle tohoto nařízení jen prozatímně na jeden rok. V téže době může táž osoba býti jmenována notářem prozatímně i vícekrát po sobě, vždy však jen na jeden rok.

§ 16. Ministr vnitra může výkon některých práv, jež mu přísluší podle tohoto nařízení, svěřiti guvernérovi Podkarpatské Rusi.

§ 17. Nařízení toto nabude účinnosti dnem vyhlášení a provede je ministr vnitra.

7.

Zákon ze dne 30. června 1921, č. 241 Sbírký zák. a nař., o dohledu k obcím na Slovensku.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Č á n e k I.

Dozorčí rada nad malými a velkými obcemi.

§ 1. Okresním výborům přísluší nad malými a velkými obcemi s výhradou správního soudnictví (zákon z 9. března 1920, č. 159 Sb. z. a n.) táž dozorčí práva, jež náležela municipálním výborům.

§ 2. Do usnesení okresních výborů učiněných podle § 1 lze podati s výhradou správního soudnictví stížnost do 14 dnů u okresního úřadu k župnímu úřadu.

P o z n. Nyní ovšem podle zákona o organizaci polit. úřadů do 15 dnů k zem. výboru.

§ 3. Pokud podle platných předpisů jest ve věcech náležejících do působnosti malých a velkých obcí třeba slyšení municipálního výboru, nastupuje nyní slyšení okresního výboru.

§ 4. Působnost, kterou ve věcech obecních statů malých a velkých obcí vykonávaly podle platných předpisů municipální výbory, náleží okresním výborům; jich usnesení vyžaduje ke své platnosti schválení okresního náčelníka.

Ustanovení, podle kterých bylo dosud lze statuty mlčky schvalovati, pozbývají platnosti.

O stížnostech platí s výhradou správního soudnictví ustanovení § 2.

Článek II.

Dozorčí práva nad městy s regulovaným magistrátem.

§ 5. Župním výborům přísluší nad městy s regulovaným magistrátem s výhradou správního soudnictví též dozorčí práva, jež náležela municipálním výborům.

Pozn. Nyní ovšem podle zák. o org. polit. úřadů: zemským výborům.

§ 6. Rovněž přísluší župním výborům práva bezprostředního dozoru nad městy s regulovaným magistrátem, jež náležela ministerstvu vnitra v mezích § 165 uher. zák. čl. XXII : 1886.

Pozn. Nyní zemským výborům.

§ 7. Do usnesení župních výborů učiněných podle §§ 5 a 6 lze podati s výhradou správního soudnictví stížnost do 14 dnů u župního úřadu k ministerstvu vnitra.

Pozn. Nyní na místo župních výborů nastoupily zemské výbořy a lhůta je 15denní.

Judikatura k § 7.

1. Po zřízení župních a okresních úřadů na Slovensku přísluší nad městy s regulovaným magistrátem působnost bezprostředního úřadu dohlédacího dle obecní finanční novely ze dne 12. srpna 1921 č.

329 Sb. z. a n. župním výborům, z jejichž rozhodnutí lze se odvolati k ministerstvu vnitra (§ 7 zákona ze dne 30. června 1921 č. 241 Sb. z. a n.). (Nález ze dne 24. února 1925 č. 3653.)

§ 8. Pokud podle platných předpisů jest ve věcech náležejících do působnosti měst s regula-

ným magistrátem třeba slyšení municipálního výboru, nastupuje nyní slyšení župního výboru.

Pozn. Nyní zemského výboru.

§ 9. Práva, jež náleží županovi podle §§ 10 a 13 zákona ze dne 31. března 1920, č. 233 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě správy měst s regulovaným magistrátem, nejsou tímto zákonem dotčena.

§ 10. Působnost, kterou ve věcech statutů měst s regulovaným magistrátem vykonávaly podle platných předpisů municipální výbořy, náleží župním výborům; jich usnesení vyžaduje ke své platnosti schválení županova.

Ustanovení, podle kterých bylo dosud lze statuty mlčky schvalovati, pozbývají platnosti.

O stížnostech platí s výhradou správního soudnictví ustanovení § 7.

Pozn. Na místo župních výborů nyní zemské výbořy.

§ 11. O statutech měst s regulovaným magistrátem, jež týkají se přestupků, platí předpisy uher. zák. čl. XL : 1879.

Článek III.

Závěrečná ustanovení.

§ 12. Působnost tohoto zákona může býti nařízením vlády rozšířena prozatím až do další úpravy zákonem zcela nebo z části na území Podkarpatské Rusi.

§ 13. Zákon tento nabude účinnosti zároveň se zákonem z dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé.

8.

Vyhľadška ministra financií zo dňa 2. novembra 1927, č. 159. Sb. zák. a nař., o stanovení miery a podmienok započítania zákonných prirážok k daniam výnosovým, ktoré platia poplatníci na Slovensku a Podkarpatskej Rusi na náklady cirkevných škôl, do výmery prirážok, rozhodných pre prípustnosť príspevku z fondu podľa § 10 zákona zo dňa 15. júna 1927, č. 77 Sb. z. a n., o novej úprave finančného hospodárstva sväzkov územnej samosprávy.

Podľa § 23 zákona zo dňa 15. júna 1927, č. 77 Sb. z. a n., o novej úprave finančného hospodárstva sväzkov územnej samosprávy ustanovujem:

§ 1. Započítať ľzä iba príspevky, ktoré sa na náklady cirkevných škôl vyberajú na každý z rokov 1928, 1929 a 1930 vo forme prirážok k výnosovým daniam, t. j. k všeobecnej dani zárobkovej, zvláštnej dani zárobkovej, dani pozemkovej, domovej, rentovej, z tantiem a vyššieho služného. Príspevky vyberané v inej forme, na pr. v naturáliách, alebo na iné účele cirkevnej obce, započítať nelzä.

§ 2. Cirkevná škola, na udržovanie ktorej sa vyberajú prirážky k daniam výnosovým, musí byť pre splnenie školskej povinnosti dietok školou povinných skutočne potrebná. Okolnosť táto buď potvrdená štátnym školským inšpektorom.

§ 3. O započítanie musí žiadať obec zároveň so žiadosťou o prídel z fondu podľa § 10 zák. č. 77/1927 Sb. z. a n. Žiadosť treba doložiť, a to zvlášte pre každú jednotlivú cirkevnú obec, výkazom o jej prirážkovej základni, o výške prirážok na rozpočtový rok a školským rozpočtom. Ak sú vydania na udržovanie tej alebo onej cirkevnej školy zahrnuté v celkových vydaniach cirkevného sboru, treba predložiť výkaz, koľko pripadá z celkových vydaní na náklad na školu a koľko z celkovej prirážky pomerne na tento náklad; u položiek spoločných (na pr. plat kantorsko-učiteľský) zistí sa suma, pripadajúca na školu, pomerne. Správnosť dokladov musí byť potvrdená zastupiteľstvom dotýčajnej cirkevnej obce.

§ 4. Náklad na školu musí byť primeraný. Štátny školský inšpektor primeranosť nákladu buďto potvrdí, alebo primeraný náklad stanoví v pomere k nákladu na školu, udržovanú za rovnakých alebo podobných okolností nákladom štátu; v tomto poslednejšom prípade sníži sa percent prirážok pomerne, pri čom k výsledku menšiemu ako $\frac{1}{2}\%$ sa neprizerá, výsledok väčší ako $\frac{1}{2}\%$ sa zaokrúhli na celý percent na hor. Vykázaný bol na pr. náklad 9000 Kč a prirážka 80%, za primeraný náklad je uznaná suma 7000 Kč. Podľa úmery $9000 : 7000 = 80 : x$ ľzä vziať v úvahu len prirážku 62%.

§ 5. Zemský výbor (až do jeho ustanovenia vyšší dohľadací úrad) zistí pre každú miestnu obec podľa vážneho priemeru percent prirážky, ktorý ľzä započítať do výmery prirážok, rozhodných pre prípustnosť príspevku z fondu podľa § 10 zákona čís. 77/1927 Sb. z. a n., pri čom k výsledku menšiemu ako $\frac{1}{2}\%$ sa neprizerá, výsledok väčší ako $\frac{1}{2}\%$ sa zaokrúhli na celý percent na hor.

Príklad.

V miestnej obci O má	
cirkevná obec A. prirážkovú základňu	
5000 Kč, prirážku vyberanú pre škol-	
ské účele k výnosovým daniam 50%,	
odpovedajúci výnos prirážok činí tedy	2500 Kč,
cirkevná obec B. prirážkovú základňu	
4000 Kč, prirážku vyberanú pre škol-	
ské účele k výnosovým daniam 60%,	
odpovedajúci výnos prirážok činí tedy	2400 Kč,
cirkevná obec C. prirážkovú základňu	
6000 Kč, prirážku vyberanú pre škol-	
ské účele k výnosovým daniam 40%,	
odpovedajúci výnos prirážok činí tedy	2400 Kč,
celkom prirážková základňa 15.000 Kč,	
výnos prirážok	7300 Kč.
Vážený priemer sa vyráta takto:	
1% z celkovej prirážkovej základne	15.000 je
150; $7300 : 150 = 48.6$. Započíta sa 49%.	

9.

**Generální statut
pro organisaci a administraci Podkarpatské Rusi
přičleněné pařížskou konferencí republiky Česko-
slovenské. (Č. 26536/19 min. r.)**

Vláda po předchozích poradách s čelnými občany a představiteli lidu v Podkarpatské Rusi, podává následující hlavní zásady pro organisaci a administraci Podkarpatské Rusi.

I.

Na pařížské konferenci mírové byla přijata následující Smlouva mezi Pěti Velmocemi a Československou republikou:

Článek 1.

Čs. republika se zavazuje, že zorganizuje Rusínské území, jižně od Karpat v hranicích, určených hlavními spojeneckými a spojenými mocnostmi, jako autonomní jednotku v Čs. státě, a obdaří je nejvyšší měrou samosprávy, jaká se srovnává s jednotností státu Československého.

Článek 2.

Území Rusínů jižně od Karpat bude mítí svůj zvláštní sněm. Tento sněm bude vykonávati zákonodárnou moc ve všech jazykových, školských a nábo-

ženských otázkách, ve věcech místní správy a v ostatních otázkách, kterými ho pověří zákony Čsl. republiky. Guvernér území Rusínů, který bude jmenován prezidentem Čsl. republiky, bude zodpověden rusínskému sněmu.

Článek 3.

Čsl. republika se zavazuje, že úředníci v kraji Rusínů budou pokud možno vybírání, z obyvatel tohoto území.

Článek 4.

Čs. republika zaručuje území Rusínů spravedlivé zastoupení v zákonodárném sboru republiky, do kterého vyšle poslane zvolené dle ústavy Čs. republiky. Tito poslanci však nebudou mít práva hlasovacího v parlamentě Čs. v takových zákonodárných otázkách, které jsou přičleny rusínskému sněmu.

II.

Teritoriální komise Mírové konference v Paříži stanovila hranice tímto způsobem:

a)

Demarkační linie mezi Slováky a Rusíny jde přímo od města Čapu (Caap) k severní části města Užhorodu (Ungvar) tak, že železnice zůstává u Slovenska a Užhorod u Rusínska a odtud podle řeky Uže (Ung) ke Karpatům. Veškeré území na východ od této linie budiž považováno za autonomní Rusínské území.

b)

Jižní hranice autonomního Rusínského území byla určena mírovou konferencí tak, že hranice proti Ma-

d'arsku probíhá od Čapu na jih. Železnice od Čapu zůstává na Rusínském území až k Marmarožskému Sihotu, jenž připadá Rumunsku; dále hranice jde částečně podle Tisy na východ k hranici severní, která odpovídá hranici mezi býv. Uhrami a Haličí.

c)

Protože část Rusínského lidu tvoří na Slovenském území, určeném mírovou konferencí minoritu, vláda čs. doporučila představitelům obou národů, aby se o event. přičlenění části souvisícího Rusínského území k autonomnímu Rusínskému území dohodli.

1.

Název a jazyk: Až do pravoplatné úpravy zvoleným sněmem budiž užíváno historického názvu Podkarpatská Rus, vedle toho lze užívat také názvu Rusínsko.

2.

Ve školách lidový jazyk bude jazykem vyučovacím, jakož oficiálním jazykem vůbec.

Bud'ěž co nejdříve organisovány nutné rusínské školy. Rusínský jazyk jest vyučovacím jazykem v prvých třídách a postupuje ve třídách vyšších všech škol. Pro přechodnou dobu na posavadních školách maďarský jazyk se ponechává ve vyšších třídách; rusínskému jazyku se však učí obligátně.

Školy minority maďarské jsou chráněny jako všechny minority v republice minoritním ustanovením mírové konference a zákony a nařízeními republiky.

IV.

Aby v zemi zavládl pořádek a aby základy nové státní a autonomní administrace byly položeny, vláda

podle článku I. uvedené smlouvy ustanovuje zatímně administrátora, jemuž nutný počet úředníků bude příkázán.

Vláda jmenuje zatímní Rusínské autonomní direktorium. Direktorium bude poradním sborem pro zákonodárství a správu ve všech jazykových, školských a náboženských otázkách, jakož i v otázkách místní správy. Poradní činnost direktoria vztahuje se také na jmenování a odvolání všech úředníků a zaměstnanců pověřených exekutivou a správu vyjmenovaných záležitostí. Tito úředníci budou jmenováni administrátorem a budou jemu podřízeni a odpovědni.

Neshodnou-li se administrátor s direktoriem o nějaké záležitosti v předchozím odstavci zmíněné, záležitost ta bude předložena presidentu Československé republiky, aneb nějaké jiné osobě, vyjma administrátora, kterou by president pokládal za vhodnou, a na kterou by přenesl tuto moc. Rozhodnutí presidentovo neb oprávněných zástupců bude konečné a závazné. Do tohoto rozhodnutí sporná záležitost bude pokládána za nevyřízenou.

Direktorium se ustaví podle odborů. Direktorium může být slyšeno také při řešení společných státních otázek.

Direktorium budou síly potřebné k vedení jeho agendy příkazovány administrátorem.

Úřad administrátora a autonomního direktoria přestane, až Rusínská autonomní konstituce, zakládající se na ustanoveních pařížské konference, vejde v život. Volby členů do sněmu rusínského budou konány ne později než 90 dní po volbách do všeobecného Národního shromáždění republiky Československé.

Funkce administrátora a direktoria jsou dočasné a provisorní; jejich práva a závazky nebudou nikterak praejudicem pro budoucnost.

Rusínsko bude mít své zvláštní veřejné finance. Do definitivního upravení stát hradí výlohy správy; výlohy ty budou zvláště účtovány.

Tento Generální statut schválen byl v ministerské radě dne 7. listopadu 1919.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 26. dubna 1920, č. 356 Sbírky zák. a nař., o změně generálního statutu Podkarpatské Rusi.

Na základě § 3, odst. 8., zákona ze dne 29. února 1920, č. 121 Sb. z. a n., nařizuje se:

§ 1. V čele Podkarpatské Rusi je prozatímní guvernér jmenovaný presidentem Československé republiky k návrhu vlády na dobu, nežli se ustaví sněm Podkarpatské Rusi.

Prozatímní guvernér složí do rukou presidenta republiky slib tohoto znění: »Slibuji na svou čest a své svědomí, že budu svědomitě a nestranně konati své povinnosti a budu šetřiti ústavních a jiných zákonů.«

§ 2. Do působnosti guvernéra Podkarpatské Rusi přísluší:

1. zastupovati Podkarpatskou Rus při jednáních s vládou;

2. podle dalších ustanovení tohoto nařízení řídit jednání guberniální rady;

3. podepisovati nařízení a výnosy povahy normativní, vydávané civilní správou pro celé území Podkarpatské Rusi.

4. k návrhu příslušného referenta, podepsanému též viceguvernérem:

a) jmenovati zaměstnance z oboru církevní a místní správy, pokud jmenování (nebo volba) nespadá v oprávnění presidenta republiky, vlády re-

publiky nebo autonomních činitelů (obcí, měst, církví a pod.);

b) jmenovati osoby učitelské škol nestátních;

c) prováděti jmenování i povýšení soudců a úředníků státních až včetně do VII. tř. hodnostní s platnosti provisorní pro území Podkarpatské Rusi, pokud jde o úředníky civilní správy, tudíž s vyloučením zaměstnanců úřadů, které nepodléhají civilní správě, jako úřady celní, poštovní, železnice a j.;

d) předkládati vládě návrhy na povýšení a jmenování ostatních soudců a státních úředníků civilní správy a úřadů podřízených.

5. Má právo vyžádati si ústní nebo písemné zprávy od viceguvernéra a jeho prostřednictvím od jednotlivých referentů civilní správy ve všech věcech, týkajících se Podkarpatské Rusi.

6. Civilní správa* má povinnost sdělití guvernérovi všechna zamyšlená závažnější vládní opatření, zejména jsou-li povahy politické. Guvernéř má právo zastaviti opatření viceguvernéra, o kterých se domnívá, že odporují ústavní listině neb jiným zákonům neb poškozují zájem Podkarpatské Rusi, a vyžádati si v každém takovémto případě rozhodnutí vlády. Viceguvernéř v tom případě učiní jen neodkladné prozatímní opatření pod vlastní odpovědností.

Pozn. * Podle § 5 zák. o org. pol. úřadů nastoupil na místo civilní správy zemský úřad v Užhorodě.

§ 3. Viceguvernéř, jež jmenuje prezident republiky k návrhu vlády, zastupuje guvernéra, je-li guvernéř nemocen, nepřítomen nebo zaneprázdněn, nebo je-li místo jeho dočasně neobsazeno.

Jest bezprostředním představeným všech referentů civilní správě* Podkarpatské Rusi přidělených a úřadů i ústavů civilní správě* přičleněných a podřízených a zprostředkuje styk mezi těmito úřady a vládou.

Spolupodepisuje všechny úřední akty guvernérovy.

Kdyby v jakékoliv otázce nebylo docíleno shody mezi guvernérem a viceguvernérem, předloží se věc k rozhodnutí vládě.

Je-li viceguvernéř nemocen, nepřítomen nebo zaneprázdněn, nebo je-li místo jeho dočasně neobsazeno, zastupuje jej konceptní úředník civilní správy* hodnostní třídou nejvyšší.

Pozn. * viz § 2.

§ 4. Guberniální rada skládá se z guvernéra jakožto předsedy a viceguvernéra jakožto místopředsedy, z 10 členů volených a 4 členů jmenovaných vládou.

Členem guberniální rady může býti volen neb ustanoven, komu přísluší právo voliti do poslanecké sněmovny Národního shromáždění, dosáhli-li věku 26 let.

§ 5. Volba deseti členů guberniální rady koná se po jednom tímto způsobem:

Viceguvernéř svolá k volbě všechny starosty z každého volebního okresu.

Volbu řídí viceguvernéř anebo zástupce jím ustanovený.

K platnosti volby je zapotřebí přítomnosti alespoň jedné třetiny všech starostů toho kterého volebního obvodu.

Souhlasí-li nadpoloviční většina přítomných, koná se volba podle rozhodnutí funkcionáře volbu řídícího povstáním nebo zdvižením ruky; jinak koná se volba hlasovacími lístky.

Zvolen jest ten, kdo obdržel nadpoloviční většinu hlasů přítomných.

Nedosáhne-li se tohoto výsledku při prvním hlasování, hlasuje se stejným způsobem po druhé. Nedosáhne-li se ani nyní výsledku koná se volba užší

mezi dvěma osobami, které při prvé volbě dosáhly nejvíce hlasů.

Má-li několik osob stejný počet hlasů, rozhodne los, kdo se má do užší volby pojmouti.

Při užší volbě zvolen jest ten z obou kandidátů do užší voby pojatých, který dosáhl většího počtu hlasů. Při stejném počtu hlasů rozhodne los.

Nesejde-li se k volbě dostatečný počet pozvaných starostů, bud' te'ž svolání všichni starostové k volbě nové, která se vykoná platně za každého počtu přítomných.

Současně s členy rady volí se stejným způsobem náhradník každému z nich.

Volební obvody a další podrobnosti řízení upraveny budou po slyšení guvernéra zvláštním nařízením.

§ 6. Čtyři členy guberniální rady jmenuje vláda, vyžádavši si návrhy guvernéra.

§ 7. Sídlem guberniální rady jest Užhorod. Dle potřeby může však býti svolána i do jiného místa.

§ 8. Guberniální rada schází se na pozvání guvernéra alespoň jednou za měsíc. Guvernér jest však oprávněn podle potřeby svolati schůze častěji; jest povinen svolati schůzi do 14 dnů, žádá-li za to alespoň pět členů volených, nebo tři členové vládou jmenovaní, udávající, o čem se má jednati.

Schůze svolána budiž alespoň osm dní předem a budiž zároveň všem členům ohlášeno, o čem se má jednati.

§ 9. Guberniální rada může platně jednati a se usnášeti, je-li mimo guvernéra a viceguvernéra přítomno alespoň pět členů volených a dva členové vládou jmenovaní.

Nesejde-li se počet členů právě uvedený, budiž svolána do osmi dnů schůze nová, při kteréž stačí i menší počet členů.

§ 10. Z referentů přidělených civilní správě* mají právo a povinnost účastniti se jednání s právem hlasovacím referenti politický, finanční a kulturní, mimo to určuje viceguvernér od případu k případu další referenty, nejvýše tři, kteří mají právo hlasovací; ostatní referenti mohou se zúčastniti jednání s hlasem poradním.

Pozn. nyní zemský úřad v Užhorodě.

§ 11. Jednání guberniální rady řídí guvernér a v jeho zaneprázdnění viceguvernér.

Předměty dané na pořad jednání z podnětu vlády, guvernéra nebo viceguvernéra mají přednost. Po jejich projednání mohou členové podávati vlastní návrhy a dotazy ve všech věcech, týkajících se Podkarpatské Rusi. Schůze guberniální rady jsou neveřejné.

§ 12. K platnosti usnesení jest třeba, aby pro návrh hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů s hlasem rozhodujícím. Předseda nehlasuje, pouze v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlasem svým.

§ 13. Podrobnosti upraveny budou v rámci tohoto nařízení jednacím řádem, na kterém se usnese guberniální rada a který musí býti schválen vládou. Pro dobu než tento jednacím řád bude usnesen a schválen, vydá vláda vyslechnuvši guvernéra prozatímní jednacím řád.

§ 14. Členové volení a vládou jmenovaní mají nárok na cestovné a stravné, jako státní úředníci VI. tř. hodnostní.

§ 15. Guberniální rada jest příslušná jednati o všech věcech Podkarpatské Rusi se týkajících, které jí vládou, guvernérem nebo viceguvernérem k vyjádření budou předloženy. Zejména bud' te'ž guberniální rad. předložena všecka nařízení a výnosy nor-

mativní povahy civilní správy Podkarpatské Rusi.*
V naléhavých případech mohou však, vydány býti
nařízení nebo výnosy normativní povahy i před sly-
šením rady. V tom případě buďtež předloženy gu-
berniální radě k vyjádření dodatečně.

Pozn. nyní zemský úřad v Užhorodě.

§ 16. Členství v radě guberniální pozbývá člen
ztrátou volitelnosti (§ 4).

Vláda jest oprávněna, vyslechnuvši podle mož-
nosti guvernéra, guberniální radu rozpustiti nebo
jednotlivé členy její, kteří své povinnosti zanedbá-
vají, zbaviti jejich funkce.

V případě rozpuštění učiní vláda vyslechnuvši
guvernéra opatření nutná k tomu, aby do dvou mě-
síců dosazena byla nová guberniální rada.

Za člena funkce pozbyvšího buďť povolán ná-
hradník a, pokud ho není, nový člen způsobem, ja-
kým byl povolán člen funkce pozbyvší.

§ 17. Tímto prozatímním statutem doplňuje a
mění se generální statut pro organizaci a administraci
Podkarpatské Rusi, č. 26.536-19 m. r.

Ustanovením guberniální rady podle tohoto pro-
zatímního statutu zanikne působnost dosavadního
direktoria.

Rovněž působnost administrátora zaniká.

OBSAH.

	Strana
I.	
Zákon ze dne 5. března 1862, č. 18 ř. z., jímž se vyměřují základní pravidla, podle nichž se mají uspořádati záležitosti obecní	3
II.	
Obecní zřízení pro Čechy, Moravu a Slezsko.	
Přehledná tabulka vzájemně si odpovídajících ustanovení v obecním zřízení českém, moravském a slezském	15
Obecní zřízení pro Čechy, Moravu a Slezsko (zákon ze dne 16. dubna 1864 č. 7 z. z. pro Čechy, zákon ze dne 15. března 1864 č. 4. z. z. pro Moravu a zákon ze dne 15. listopadu 1863 č. 17 z. z. pro Slezsko)	19
Kapitola první.	
O místní obci vůbec	21
Spojení obcí v jednu místní obec	24
Kdy mohou obce býti rozloučeny	25
Kdy se mohou státi změny v obecních hranicích	27
Které nemovitosti jsou vyloučeny ze svazku obce místní	30
Kapitola druhá.	
O osobách v obci	31
O právech domovských	33
O právu měštanském	33
O čestných měšťanech a občanech	34
Práva a povinnosti údů obce čili občanů	36
O zdržování se v obci	38
Práva soukromá zachovávají se v moci své	45
Obecní zřízení	61

Kapitola třetí.

O zastupitelstvu obecním	46
Kolik má být členů obecního zastupitelstva	47
O obecní radě	50
O členech obecního zastupitelstva a jejich náhrad- nicích	50
Kdo má hlas virilní	51
O volení obecní rady	54
Kdo jest povinen úřad zvolením naň vložený při- jmouti	55
Na jaký čas se volí zastupitelstvo obecní	57
O volbách doplňovacích	58
Co mají slibiti starosta a starší obecní	60
O odměnách	61
Kdy členové zastupitelstva pozbyvají úřadu	63

Kapitola čtvrtá.

Část první:

O působnosti obce místní	64
Která jest samostatná působnost obce	66
Která jest přenesená působnost obcí	91

Část druhá:

O působnost zastupitelstva obecního	95
Které záležitosti přikázány jsou zastupitelstvu	96
Komu přísluší ustanovovati úředníky a služebníky	99
Totéž vztahuje se k ústavám obecním	101
Co jest mimo to zůstaveno zastupitelstvu k usne- sení	103
Pokud zastupitelstvo může ustanoviti tresty	105
Zastupitelstvo má povolovati peníze k potřebám policejním	107
Z kterých škod práva jest obec	107
Pokud má zastupitelstvo pečovati o zaopatření chudých	109
Která dobrá zdání má zastupitelstvo vydávati	110
O kterých stížnostech rozhcouje zastupitelstvo	111
Ku kterým věcem má zastupitelstvo přihlížeti	112
Kdy se má zastupitelstvo svolati	113
Kdy může zastupitelstvo platná usnesení činiti	117
Kdy se mají členové zastupitelstva hlasování zdržeti	120
Kdo předsedá zastupitelstvu	122
Jak se činí usnesení	124
Sezení zastupitelstva jsou veřejná	126
O sezeních má se zdělávati protokol	127

Část třetí:

O působnosti obecní rady	129
Jakou moc má vůbec starosta a kdo jej zastupuje	130
Jakou moc disciplinární má starosta	132
Kdy může zastupitelstvo zřizovati pomocníky	132
Starosta zastupuje obec na venek a jak se mají zdělávati listiny	134
Starostovi přísluší usnesení vykonávati a kdy může usnesení zastaviti	136
O správě jmění	138
O dobrovolných licitacích	139
O konání policie místní	140
Kdy má starosta jisté nehody oznámiti úřadu	142
O působnosti přenesené	142
O vykonávání práva trestního	144
Starosta může na každém poslušenství žádati a užívatí prostředků donucovacích	145
Kde se podávají stížnosti	147
Komu odpovídá starosta z úřadování svého	147

Kapitola pátá.

O hospodářství obecním a o rozvrhování platů a dávek na obec	
Jmění obecní budiž zapsáno do inventáře	150
Jak se má kmenové jmění chovati	151
Jak se má užívati jmění obecního a nač se má obrátniti to, co z jeho užitků přebude	152
Jak se má užívati obecního statku	155
O roce správním	156
O výročním rozpočtu příjmů a vydání	156
Co se má činiti, když vzejdou později nějaké výlohy	159
Odkud se má vydání zapravovati	160
Kdy se má vydání zapravovati ze zvláštního jmění	161
Jak se zapravuje vydání ve spojených obcích	161
Kdo má vésti náklad na statek obecní	162
Kdo má zapravovati výlohy zvláštní	163
Na které výlohy mohou se příspěvky na obec rozvrhnouti	165
Jak se mají přírážky rozvrhovati	166
Které příjmy jsou od přírážek osvobozeny	170
Komu přísluší rozhodovati o stížnostech	173
Kdy jest k rozvržení přírážek potřebí přivolení okresního zastupitelstva	173
Kdy jest třeba usnesení celé obce a schválení sněmovního	174
Pokud se může uložití přírážka k dani z potravy	175

O službách k potřebám obecním	179
K zavedení nových platů a dávek potřebí zákona zemského	181
Usnesení o příspěvcích obecních budtež vyhlášena	185
Kdo má vybíratí přírážky	186
O přispívání na stavby a na chudé nařizuje se ve zvláštních zákonech	188

Kapitola šestá.

O spojení obcí pro společné spravování svých záležitostí nebo pro společné ústavy.	189
Které obce mohou se o své vůli spojití	191
Komu přísluší zřizovati orgány ústavů společ.	191

Kapitola sedmá.

O dohledu k obcím	193
Ke kterým usnesením zastupitelstva potřebí schválení okresního výboru	197
O kterých usneseních obecních má zastupitelstvo okresní dobrá zdání vládě podávati	200
Z usnesení zastupitelstva obecního lze se odvolati k okresnímu úřadu	201
Kdo koná moc disciplinární nad radou obecní	217
V kterých případnostech se má zříditi zástupce obce	219
Jaké právo dohlédací má správa státní k obecnímu zastupitelstvu a kdy může usnesení jeho zastaviti	220
V kterých stížnostech, týkajících se rady obecní, přísluší rozhodovati okresnímu úřadu	225
Ve kterých případnostech se má zjednatí pomoc na útraty obce	227
Jaké právo má okresní úřad v příčině přenesené působnosti	228
Co se státi má, když se zastupitelstvo obecní rozpustí	230

Kapitola osmá.

O zastupitelstvu některých osad, které mají zvláštní jmění	232
V takových osadách zřídí se zvláštní zastupitelstvo	234
Jak se zřizuje zastupitelstvo místní	235
Kdo má spravovati ústavy místní	235
Jak se má vésti správa jmění	236
K čemu se má užiti příjmů z jmění místního	236
Kdo má za vyšší schválení žádati	237
Kam jdou stížnosti na usnesení místního zastupitelstva	237

Kapitola devátá.

Ustanovení obecní	238
Kam jdou pokuty peněžité	238

III.

Volební řády do obcí.**1. Stálé seznamy voličské.**

A. Zákon ze dne 19. prosince 1919, č. 663 Sb. z. a n. o stálých seznamech voličských	241
B. Nařízení vlády republiky československé ze dne 23. prosince 1919, č. 664 Sb. z. a n. k provedení zákona o stálých seznamech voličských	249
C. Zákon ze dne 8. dubna 1927, č. 56 Sb. z. a n. o volebním právu příslušníků branné moci a četnictva	249
D. Vládní nařízení ze dne 18. května 1927, č. 67 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon o volebním právu příslušníků branné moci a četnictva	250

2. Řád volební v obcích.

Zákon ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n., kterým se vydává řád volební v obcích republiky československé	253
--	-----

Hlava první: O právu volebním a volitelnosti.

Podmínky práva volebního	253
Volební právo občanů bydlících v několika obcích	253
Kdo je vyloučen z práva volebního	253
Volitelnost	254
Okolnosti vylučující z volitelnosti	255
Přibuzenství a švakrovství	255
Povinnost voliti	256
Povinnost přijmouti a podržeti volbu	256

Hlava druhá: O počtu členů obecního zastupitelstva, obecní rady a komisí obecních, jakož i období volebním.

O počtu členů obecního zastupitelstva, rady a komisí obecních	260
Období volební a ztráta mandátu	260

Hlava třetí: O přípravném řízení volebním.

Rozepsání voleb. Vyhláška	263
Stálé seznamy voličské	263
Vyložení seznamů voličských	263
Změny v seznamech voličských	264
Rozmnožení seznamů voličských tiskem	264

	Strana
Dodatečné vyložení seznamů voličských	264
Rozhodnutí o způsobu volení	265
Kandidátní listiny	265
Obsah kandidátní listiny	266
Řízení o kandidátních listinách	266
Úprava kandidátních listin	267
Změny v kandidátních listinách	267
Vyhlášení a rozmnožení kandidátních listin	268
Sdružené listiny kandidátní	268
Hlava čtvrtá: Vyhlášení výsledku volby bez hlasování.	
Kdy odpadá volba	269
Hlava pátá: Volba.	
Den a místnost volby	269
Zákaz podávati alkoholické nápoje	270
Vyhláška volební	270
Průkaz voličův	270
Volební komise	271
Rozhodování volební komise	272
Zápis o volbě	272
Zástupce dohlédacího úřadu	273
Důvěrníci	273
Přístup do volební místnosti	273
Hlasování	273
Námítky proti voličům	275
Obsah hlasovacích lístků	275
Přerušení volby	275
Konec hlasování	275
Hlava šestá: O zjištění a prohlášení výsledku volby.	
Sčítání hlasů	276
Neplatné lístky	276
Příkazování mandátů volebním skupinám při volbě podle zásady poměrného zastoupení. Volební číslo	277
Příkazování zbylých mandátů při volbě podle zásady poměrného zastoupení	277
Očítání nadpočetných mandátů při volbě podle zásady poměrného zastoupení	278
Rozdělení mandátů mezi listiny sdružené při volbě podle zásady poměrného zastoupení	278
Která kandidátní listina je zvolena při volbě podle zásady relativní většiny	278
Který z kandidátů je zvolen	278
Vyhlášení volebního výsledku	279
Zjištění výsledku volby, volilo-li se v několika volebních obvodech	279

	Strana
Hlava sedmá: O správném řízení.	
Oprava výsledku volby, byla-li zvolena osoba nevolitelná	279
Námítky proti volbě	280
Řízení o námítkách	280
Rozhodnutí o námítkách	281
Hlava osmá: Náhradníci.	
Nastupování náhradníků	282
Doplnění počtu náhradníků	283
Hlava devátá: O volbě starosty, náměstků, obecní rady a komisí.	
Skládání slibu	284
Volba starosty a jeho náměstků	284
Způsob volby v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady relativní většiny	285
Způsob volby v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady poměrného zastoupení	285
Volba obecní rady a komisí v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady relativní většiny	287
Volba obecní rady a komisí v obcích, v nichž voleno bylo podle zásady poměrného zastoupení	287
Pořadí členů obecní rady	288
Doplňovací volby	288
Řízení opravné	289
Hlava desátá: Ustanovení trestní	289
Hlava jedenáctá: Ustanovení všeobecná.	
Dohlédací úřad	290
Počet obyvatelstva	291
Nárok na odškodné	291
Formuláře	291
Urychlené vyřizování věcí volebních	291
Osvobození od kolků	291
Rozsah platnosti tohoto zákona	291
3. Hlavní město Praha.	
A. Zákon ze dne 6. února 1920, č. 114 Sb. z. a n., kterým se sousední obce a osady slučují s Prahou	293
B. Zákon ze dne 6. února 1920, č. 115 Sb. z. a n., o volbách do ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy	303
C. Zákon ze dne 6. února 1920, č. 116 Sb. z. a n., o organizaci a působnosti ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy a místních výborů	304

IV.

Zákony vztahující se k obecnímu řízení.

1. Novela k obecnímu řízení. Zákon ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v československé republice.	
I. Ustanovení všeobecná	317
II. Ustanovení o správě hospodářské	323
III. Ustanovení přechodné a závěrečné	326
2. První finanční novela. Zákon ze dne 12. srpna 1921 Sb. z. a n. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.	
Článek I.: Finanční hospodářství obcí.	
O rozpočtu	328
O vydáních a jejich poukazování	335
O účtování, sestavování účtů a dozoru	339
O úhradě	342
Ustanovení všeobecná	372
Článek II.: Finanční hospodářství měst s právem municipálním	378
Článek III.: Ustanovení všeobecná	379
Vzorná pravidla pro vybírání poplatků a dávek.	
Pravidla o vybírání vodného	384
Pravidla o vybírání poplatků za vpuštění stok a potrubí domovních do obecních stok a používání těchto	395
Pravidla o vybírání obecních poplatků stavebních	401
Pravidla o vybírání poplatků za dobrovolné propůjčení nebo za dobrovolné přislíbení práva domovského	408
Pravidla pro vybírání obecní dávky z masa	410
Pravidla o vybírání obecní dávky z nápojů	418
Pravidla o obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí v obcích republiky československé	424
Pravidla o vybírání dávky ze zábav ve všech obcích republiky československé	444
Pravidla o vybírání dávky z nájemného nebo z používaných místností	454
Pravidla o vybírání obecní dávky z přechodného ubytování	460
Pravidla o vybírání obecní dávky z držení motorických dopravních prostředků. Zákon o silničním fondu	464

Pravidla o vybírání dávky ze psů	472
Pravidla o vybírání dávky z přepychových bytů	475
Pravidla o vybírání obecních poplatků za zvěropoličejní prohlídku dobytka a masa	482
Pravidla pro vybírání obecních poplatků hřbitovních	487
Pravidla pro vybírání obecních poplatků za úřední úkony	492
Pravidla pro vybírání obecních poplatků za používání veřejného statku (místa)	495
Pravidla pro vybírání obecních poplatků za odvoz popela a smetí	502
Pravidla pro vybírání obecní dávky ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím	508
Pravidla pro vybírání obecní dávky z návěští	512
Pravidla pro vybírání obecní dávky ze hry v karty, v domino, na kulečnicku a v kuželky	517
3. Druhá finanční novela. Zákon ze dne 5. června 1927, č. 77 Sb. z. a n. o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy.	
Přírážky k daním přímým	521
Příděly	538
Ustanovení závěrečná	544
4. Zákon ze dne 17. července 1919, č. 421 Sb. z. a n., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění	554
5. Zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 304 Sb. z. a n., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském	561
6. Zákon ze dne 9. dubna 1920, č. 280 Sb. z. a n., o zvláštních opatřeních v oboru samosprávy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	563
7. Zákon ze dne 18. března 1921, č. 177 Sb. z. a n., kterým se vláda zmocňuje k dalšímu slučování a rozlučování obcí, k změně hranic obcí, okresů, žup a zemí, jakož i k potřebným opatřením s tím souvisejícím	564
Zákon ze dne 4. června 1925, č. 131 Sb. z. a n., jimž se vláda zmocňuje, aby v územích pohraničních prováděla změny obvodů	568
8. Zákon ze dne 29. května 1908, č. 35 z. z., jimž se upravují služební poměry úředníků při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	569

Zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 312 Sb. z. a n., jímž se upravují drahotní přídavky úředníkům obecním v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a úředníkům okresním v Čechách, okresním cestmistřům na Moravě a ve Slezsku, jakož i staro-pensistům	612
Zákon ze dne 21. prosince 1921, č. 495 Sb. z. a n., kterým se upravují výhody poskytnuté státním a jiným veřejným zaměstnancům z důvodů mimořádných poměrů	613
Zákon ze dne 20. prosince 1922, č. 394 Sb. z. a n. o služebních, odpočívých a zaopatřovacích požitcích civilních i vojenských státních zaměstnanců v podnicích, ústavech a fondech státních a státem spravovaných	613
Zákon ze dne 22. prosince 1924, č. 286 Sb. z. a n. o úsporných opatřeních ve veřejné správě	615
Zákon ze dne 24. července 1926, č. 103 Sb. z. a n. (platový zákon)	616
9. Zákon ze dne 17. prosince 1919, č. 16 Sb. z. a n. z roku 1920, jímž se upravují služební poměry trvale ustanovených zřízenců při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	619
Nařízení vlády republiky československé ze dne 14. srpna 1920, č. 483 Sb. z. a n., jímž se provádí § 10 zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 16 Sb. z. a n. z roku 1920, kterým byly upraveny služební poměry trvale ustanovených zřízenců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	628
Zákon ze dne 21. prosince 1921, č. 478 Sb. z. a n., jímž se mění a doplňují zákony ze dne 17. prosince 1919, č. 16 a 17 Sb. z. a n. z roku 1920 a ruší zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 289 Sb. z. a n.	630
10. Ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabytí a pozbytí státního občanství a práva domovského v republice čsl.	631
Ústavní zákon ze dne 1. júla 1926, č. 152 Sb. z. a n. o udělení státního občianstva československého niektorým osobám	635
Vyhláška ministra vnitra ze dne 15. prosince 1926, č. 225 Sb. z. a n. o průkazu o státním občianství republiky československé	639
11. Zákon daný dne 3. prosince 1863, č. 105 ř. z., jímžto se pořádají záležitosti domovské	642

Zákon daný dne 5. prosince 1896, č. 222 ř. z., jímž se mění některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863 ř. z. č. 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské	653
12. Zákon daný dne 3. prosince 1868, č. 59 z. z. pro království České v příčině opatření chudých	659
13. Zákon ze dne 16. března 1920, č. 165 Sb. z. a n., jímž se vláda zmocňuje zřizovati státní policejní úřady	671
14. Zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní	673
Zákon ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., kterým se doplňují a částečně v činnost uvádějí ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 332 Sb. z. a n., jímž stát přejímá výkony zdravotně-policejní	679
Zákon ze dne 13. července 1922, č. 237 Sb. z. a n., kterým se upravuje výslužné lékařů obecních a obvodních, přeložených na odpočinek před účinností zákona ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., jakož i zaopatřovací požitky pozůstalých po uvedených lékařích, jakož i obecních a obvodních lékařích zemřelých před účinností zákona zprvu uvedeného	689
Vládní nařízení ze dne 11. ledna 1923, č. 24 Sb. z. a n., o úpravě výkonů služby zdravotně-policejní	691
Zákon ze dne 24. června 1926, č. 105 Sb. z. a n., o platových poměrech státních obecních (městských) a obvodních lékařů	710
Vládní nařízení ze dne 17. března 1927, č. 23 Sb. z. a n., o úpravě platových poměrů státních obecních (městských) a obvodních lékařů	712
15. Zákon ze dne 30. června 1921, č. 245 Sb. z. a n., o státních hranicích	722
Zákon ze dne 30. června 1921, č. 254 Sb. z. a n. o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek	727
16. Zákon ze dne 24. června 1921, č. 255 Sb. z. a n., kterým se zavádí 24hodinnové počítání času	729
17. Zákon ze dne 13. března 1919, č. 139 Sb. z. a n., jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení	730
18. Vyhláška vlády republiky československé ze dne 30. prosince 1919 o úředních listech československého státu	732

	Strana
19. Zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 266 Sb. z. a n., o názvech měst, obcí a osad a ulic, jakož i označování obcí místními tabulkami a číslování domů	733
Zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 267 Sb. z. a n., o odstranění nevhodných názvů	739
Narižení vlády republiky československé ze dne 25. srpna 1921, č. 324 Sb. z. a n., jímž se provádí zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 266 Sb. z. a n., o názvech měst, obcí, osad a ulic, jakož i označování obcí místními tabulkami a číslování domů	742
20. Narižení vlády republiky československé ze dne 8. srpna 1919, č. 481 Sb. z. a n., kterým se zavádějí všeobecné občanské legitimace	748
21. Zákon ze dne 22. července 1919, č. 430 Sb. z. a n., o veřejných knihovnách obecních	750
Narižení vlády republiky československé ze dne 5. listopadu 1919, č. 607 Sb. z. a n., jímž se provádí zákon o veřejných knihovnách obecních ze dne 22. července 1919, č. 430 Sb. z. a n.	753
22. Zákon ze dne 30. ledna 1920, č. 80 Sb. z. a n., o pamětních knihách obecních	775
Narižení vlády republiky československé ze dne 9. června 1921, č. 211 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních	775
23. Zákon ze dne 3. dubna 1925, č. 65 Sb. z. a n., o svátcích a památných dnech republiky čsl.	780
24. Zákon ze dne 30. března 1920, č. 252 Sb. z. a n., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti	782
Narižení vlády republiky československé ze dne 20. srpna 1920, č. 512 Sb. z. a n., k provedení zákona ze dne 30. března 1920, č. 252 Sb. z. a n., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti	785
25. Zákon ze dne 29. února 1920, č. 122 Sb. z. a n., podle § 129 ústavní listiny, jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice čsl.	787
Vládní narižení ze dne 3. února 1926, č. 17 Sb. z. a n., jímž se provádí ústavní zákon jazykový pro obor ministerstva vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, pro veřejné korporace, podléhající těmto ministerstvům v republice československé, jakož i pro úřady místní samosprávy	793

26. Zákon ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., o přímých daních (vyňatky)	806
27. Zákon ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. z. a n., o organisaci politické správy	812

V.

Slovensko a Podkarpatská Rus.

1. Obecní zřízení. Zákonný článek XXII : 1886.

Kapitola první.

O obci vůbec	855
--------------	-----

Kapitola druhá.

O vrchnostenské moci a příslušnosti obecní	857
--	-----

Kapitola třetí.

O právech a působnosti obce	864
-----------------------------	-----

Kapitola čtvrtá.

O obecním zastupitelstvu	867
--------------------------	-----

Kapitola pátá.

O schůzích obecního zastupitelstva	867
------------------------------------	-----

Kapitola šestá.

O obecní radě	870
---------------	-----

Kapitola sedmá.

O zodpovědnosti starosty, členů obecní rady, obecního zastupitelstva, pomocného a manipulačního personálu a notářů	874
--	-----

Kapitola osmá.

O disciplinárním řízení	875
-------------------------	-----

Kapitola devátá.

O hospodářství obecním	882
------------------------	-----

Kapitola desátá.

Smíšená ustanovení	886
--------------------	-----

2. Zákon ze dne 10. prosince 1918, č. 64 Sb. z. a n., o mimořádných přechodních ustanoveních na Slovensku	893
--	-----

3. Zákon ze dne 22. března 1920, č. 210 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě správy politické na Slovensku	896
---	-----

	Strana
4. Zákon zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., o prozatýmnej úprave sriadenia obcí na Slo- vensku	898
I. Mestá Bratislava a Košice.	
II. Veľké a malé obce.	
III. Veľké obce s rozšírenou pôsobnosťou.	
IV. Zmeny notárskych obvodov.	
V. Prechodné ustanovenia pre mestá.	
VI. Všeobecné ustanovenia.	
Nariadenie vlády republiky československé zo dňa 23. novembra 1922, č. 335 Sb. z. a n., ku preve- denia zákona zo dňa 31. marca 1920, č. 233 Sb. z. a n. a zákona zo dňa 13. júla 1922, č. 243 Sb. z. a n., o prozatýmnej úprave sriadenia obcí na Slovensku	907
5. Vládní nařízení ze dne 7. srpna 1923, č. 171 Sb. z. a n., o prozatímní úpravě obecního zřízení na Podkarpatské Rusi	912
I. Města Užhorod a Mukačevo.	
II. Město Berehovo.	
III. Velké a malé obce.	
IV. Přechodná ustanovení pro města.	
V. Všeobecná ustanovení.	
Zákon ze dne 31. března 1925, č. 62 Sb. z. a n., jímž se s prozatímní platností upravují některá ustanovení obecního zřízení v Podkarpatské Rusi	915
6. Zákon ze dne 22. března 1920, č. 211 Sb. z. a n., o dohledu k obcím na Slovensku	927
Nariadení vlády republiky československé ze dne 18. února 1921, č. 71 Sb. z. a n., o obecních a ob- vodních notářích v území Podkarpatské Rusi .	921
7. Zákon ze dne 30. června 1921, č. 241 Sb. z. a n., o dohledu k obcím na Slovensku	922
8. Vyhláška ministra financí zo dňa 2. novembra 1927, č. 159 Sb. z. a n., o stanovení miery a pod- mienek započítania zákonných prirážok k da- niam výnosovým, ktoré platia poplatníci na Slo- vensku a Podkarpatskej Rusi na náklady cir- kevných škôl, do výmery prirážok, rozhodných pre prípustnosť príspevku z fondu podľa § 10 zákona zo dňa 15. júna 1927, č. 77 Sb. z. a n. o novej úprave finančného hospodárstva sväzkov územnej samosprávy	930

	Strana
9. Generální statut pro organizaci a administraci Podkarpatské Rusi přičleněné pařížskou konfe- rencí republice československé (č. 26.536-19 mi- nisterské rady)	933
Nariadení vlády republiky československé ze dne 26. dubna 1920, č. 356 Sb. z. a n., o změně ge- nerálního statutu Podkarpatské Rusi	937

Rok:	Str.	Rok:	Str.
1868		1893	
zákon ze dne 20. září 1868 č. 15 z. z. sl. — 32.		zákon ze dne 19. srpna 1893 č. 59 z. z. č. — 26, 28.	
zákon ze dne 15. října 1868 č. 19 z. z. mor. — 32.		1896	
zákon ze dne 3. prosince 1868 č. 59 z. z. č. — 659 a násl.		zákon ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. — 653 a násl.	
1869		1897	
zákon ze dne 18. dubna 1869 č. 45 z. z. č. — 36.		zákon ze dne 2. července 1897 č. 40 z. z. č. — 24, 174.	
zákon ze dne 21. září 1869 č. 150 ř. z. — 87.		1898	
1871		zákon ze dne 2. června č. 45 z. z. mor. — 184.	
výnos zem. výb. č. ze dne 4 února 1871 č. 1841 — 102.		zákon ze dne 24. června 1898 č. 35 z. z. sl. — 167.	
výnos min. obch. ze dne 24. června 1871 č. 12 — 135.		1899	
zákon ze dne 27. července 1871 č. 88 ř. z. — 38.		zákon ze dne 24. října 1899 č. 97 z. z. č. — 183.	
1873		1905	
zákon z 15. ledna 1871 č. 3 z. z. č. — 38.		zákon ze dne 3. května 1905 č. 56 z. z. mor. — 19.	
zákon ze dne 10. února 1873 č. 12 ř. z. — 87.		1908	
zákon ze dne 10. března 1873 č. 108 ř. z. — 38.		zákon ze dne 29. května 1908 č. 35 z. z. č. — 569 a násl.	
1874		zákon ze dne 11. prosince 1908 č. 17 z. z. sl. — 194.	
zákon ze dne 26. listopadu 1874 č. 87 z. z. č. — 190.		1912	
1883		zákon ze dne 3. června 1912 č. 24 z. z. mor. — 28.	
zákon ze dne 14. ledna 1883 č. 23 z. z. mor. — 175.		zákon ze dne 9. července 1912 č. 43 z. z. mor. — 122.	
1885		1914	
zákon ze dne 24. května 1885 č. 89 a 90 ř. z. — 38.		zákon ze dne 21. července 1914 č. 55 z. z. mor. — 201.	
1889		1917	
zákon ze dne 25. března 1889 č. 28 z. z. č. — 114.		cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. — 78.	
zákon z 28. června 1889 č. 43 z. z. č. — 19.		1918	
1891		zákon ze dne 10. prosince 1918 č. 64 Sb. z. a n. — 893 a násl.	
zákon ze dne 16. ledna 1891 č. 11 z. z. mor. — 193.		zákon ze dne 19. prosince 1918 č. 91 Sb. z. a n. — 82.	

Rok:	Str.	Rok:	Str.
1919			
zákon ze dne 31. ledna 1919 č. 75 Sb. z. a n. — 253 a násl.		č. 114 Sb. z. a n. — 293 a násl.	
zákon ze dne 7. února 1919 č. 76 Sb. z. a n. — 317 a násl.		zákon ze dne 6. února 1920 č. 115 Sb. z. a n. — 303 a násl.	
zákon ze dne 13. března 1919 č. 139 Sb. z. a n. 730 a násl.		zákon ze dne 6. února 1920 č. 116 Sb. z. a n. — 304 a násl.	
zákon ze dne 3. dubna 1919 č. 189 Sb. z. a n. — 85.		zákon ze dne 29. února 1920 č. 121 Sb. z. a n. (ústavní listina) — 3, 30, 38.	
zákon ze dne 17. července 1919 č. 421 Sb. z. a n. — 554.		zákon ze dne 29. února 1920 č. 122 Sb. z. a n. — 787 a násl.	
a násl. zákon ze dne 22. července 1919 č. 430 Sb. z. a n. — 750 a násl.		zákon ze dne 29. února č. 126 Sb. z. a n. — 812 a násl.	
zákon ze dne 23. července 1919 č. 443 Sb. z. a n. — 569 a násl.		zákon ze dne 16. března 1920 č. 165 Sb. z. a n. — 671 a násl.	
vl. nař. ze dne 8. srpna 1919 č. 481 Sb. z. a n. — 748 a násl.		zákon ze dne 18. března 1920 č. 164 Sb. z. a n. — 326.	
zákon ze dne 17. října 1919 č. 571 Sb. z. a n. — 82.		zákon ze dne 19. března 1920 č. 193 Sb. z. a n. — 249.	
vl. nař. ze dne 5. listopadu 1919 č. 607 Sb. z. a n. — 753 a násl.		zákon ze dne 22. března 1920 č. 210 Sb. z. a n. — 896 a násl.	
zákon ze dne 17. prosince 1919 č. 16 ex 1920 Sb. z. a n. — 619 a násl.		zákon ze dne 22. března 1920 č. 211 Sb. z. a n. — 917 a násl.	
zákon ze dne 19. prosince 1919 č. 663 Sb. z. a n. — 241 a násl.		zákon ze dne 30. března 1920 č. 252 Sb. z. a n. — 782 a násl.	
zákon ze dne 19. prosince 1919 č. 668 Sb. z. a n. — 170.		zákon ze dne 9. dubna 1920 č. 236 Sb. z. a n. — 631 a násl.	
vl. nař. ze dne 23. prosince 1919 č. 664 Sb. z. a n. — 249.		zákon ze dne 9. dubna 1920 č. 280 Sb. z. a n. — 563 a násl.	
vyhl. rep. čsl. ze dne 30. pros. 1919 — 732.		zákon ze dne 9. dubna 1920 č. 292 Sb. z. a n. — 85.	
1920		zákon ze dne 14. dubna 1920 č. 266 Sb. z. a n. — 733 a násl.	
zákon ze dne 23. ledna 1920 č. 44 Sb. z. a n. — 241.		zákon ze dne 14. dubna 1920 č. 267 Sb. z. a n. — 739 a násl.	
zákon ze dne 29. ledna 1920 č. 72 Sb. z. a n. — 170.			
zákon ze dne 30. ledna 1920 č. 80 Sb. z. a n. — 775 a násl.			
zákon ze dne 6. února 1920			

972

Chronolog. přehled (čsl.).

Rok:	Str.	Rok:	Str.
zákon ze dne 15. dubna 1920 č. 304 Sb. z. a n. — 561 a násl.		č. 329 Sb. z. a n. — 328 a násl.	
zákon ze dne 15. dubna 1920 č. 312 Sb. z. a n. — 612.		vl. nař. ze dne 25. srpna 1921 č. 324 Sb. z. a n. — 742 a násl.	
zákon ze dne 15. dubna 1920 č. 332 Sb. z. a n. — 79, 673 a násl.		vl. nař. ze dne 9. pros. 1921 č. 457 Sb. z. a n. — 302.	
vl. nař. ze dne 26. dubna 1920 č. 356 Sb. z. a n. — 937 a násl.		zákon ze dne 20. prosince 1921 č. 500 Sb. z. a n. — 730.	
zákon ze dne 14. července 1922 č. 253 Sb. z. a n. — 253.		zákon ze dne 21. prosince 1921 č. 478 Sb. z. a n. — 630.	
vl. nař. ze dne 14. srpna 1920 č. 483 Sb. z. a n. — 628.		zákon ze dne 21. pros. 1921 č. 495 Sb. z. a n. — 613.	
vl. nař. ze dne 20. srpna 1920 č. 512 Sb. z. a n. — 785 a násl.		1922	
nař. pres. zem. spr. pol. v Praze ze dne 26. srpna 1920 č. 3 A 730 z. sp. pol. č. 251291 č. 498 Sb. z. a n. — 78.		vl. nař. ze dne 27. dubna 1922 č. 143 Sb. z. a n. — 342 a násl.	
prov. předpisy zem. spr. výboru pro Čechy ze dne 22. listopadu 1920 — 569 a násl.		zákon ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n. — 679 a násl.	
1921		zákon ze dne 13. července 1922 č. 237 Sb. z. a n. — 689 a násl.	
vl. nař. ze dne 18. února 1921 č. 71 Sb. z. a n. — 921 a násl.		zákon ze dne 13. července 1922 č. 243 Sb. z. a n. — 898 a násl.	
zákon ze dne 18. března 1921 č. 117 Sb. z. a n. — 230, 564 a násl.		vl. nař. ze dne 20. září 1922 č. 283 Sb. z. a n. — 382.	
vl. nař. ze dne 9. června 1921 č. 211 Sb. z. a n. — 775 a násl.		vl. nař. ze dne 23. listopadu 1922 č. 335 Sb. z. a n. — 907 a násl.	
zákon ze dne 24. června 1921 č. 255 Sb. z. a n. — 729.		zákon ze dne 20. prosince 1922 č. 394 Sb. z. a n. — 613.	
zákon ze dne 30. června 1921 č. 241 Sb. z. a n. — 927 a násl.		zákon ze dne 21. prosince 1922 č. 405 Sb. z. a n. — 679 a násl.	
zákon ze dne 30. června 1921 č. 245 Sb. z. a n. — 722 a násl.		1923	
zákon ze dne 30. června 1921 č. 254 Sb. z. a n. — 727 a násl.		vl. nař. ze dne 11. ledna 1923 č. 7 Sb. z. a n. — 293.	
zákon ze dne 12. srpna 1921		vl. nař. ze dne 11. ledna 1923 č. 24 Sb. z. a n. — 691 a násl.	
		vl. nař. ze dne 7. srpna 1923 č. 171 Sb. z. a n. — 912 a násl.	

Rok:	Str.	Rok:	Str.
1924		1927 č. 23 Sb. z. a n. — 712 a násl.	
zákon ze dne 22. prosince 1924 č. 286 Sb. z. a n. — 615.		zákon ze dne 8. dubna 1927 č. 56 Sb. z. a n. — 249 a násl.	
1925		vl. nař. ze dne 28. května 1927 č. 67 Sb. z. a n. — 250 a násl.	
zákon ze dne 31. března 1925 č. 62 Sb. z. a n. — 915 a násl.		zákon ze dne 5. června 1927 č. 77 Sb. z. a n. — 521 a násl.	
zákon ze dne 3. dubna 1925 č. 65 Sb. z. a n. — 780 a násl.		zákon ze dne 14. července 1927 č. 125 Sb. z. a n. — 812 a násl.	
zákon ze dne 4. června 1925 č. 131 Sb. z. a n. — 568.		zákon ze dne 15. června 1927 č. 76 Sb. z. a n. — 806 a násl.	
1926		vyhl. min. fin. ze dne 2. listopadu 1927 č. 159 Sb. z. a n. — 930 a násl.	
zákon ze dne 3. února 1926 č. 17 Sb. z. a n. — 793 a násl.		vl. nař. ze dne 30. listopadu 1927 č. 157 Sb. z. a n. — 523.	
Úst. zákon ze dne 1. července 1926 č. 152 Sb. z. a n. — 635 a násl.		1928	
zákon ze dne 24. července 1926 č. 103 Sb. z. a n. — 616.		vl. nař. ze dne 26. ledna č. 15 Sb. z. a n. — 384 a násl.	
zákon ze dne 24. července 1926 č. 105 Sb. z. a n. — 710.		zákon ze dne 27. října 1928 č. 179 Sb. z. a n. — 11.	
vyhl. min. vnitra ze dne 15. pros. 1926 č. 225 Sb. z. a n. — 639 a násl.		vl. nař. ze dne 29. listopadu 1928 č. 198 Sb. z. a n. — 293.	
vl. nař. ze dne 17. pros. 1926 č. 222 Sb. z. a n. — 302.			
1927			
vl. nař. ze dne 17. března			

II.

Starší zákony uherské.

1871	zák. čl. XVIII. — 886.	1880	zák. čl. XXXI. — 884.
1877	zák. čl. XX. — 865.		zák. čl. XXXVII. — 882.
1879		1881	zák. čl. LX. — 884.
	zák. čl. XI. — 866.		
	zák. čl. XXXI. — 865.	1885	zák. čl. VI. a VII. — 865.
	zák. čl. L. — 858, 860.		

Rok:	Str.	Rok:	Str.
1886		1908	
zák. čl. XXI. — 898.		zák. čl. XLI. — 884.	
zák. čl. XXII. — 855 a násl.		1912	
1888		zák. čl. LVIII. — 906.	
zák. čl. IV. — 884.		1917	
1897		zák. čl. IX. — 906.	
zák. čl. XXXIV. — 882.		zák. čl. XV. — 906.	
1903			
zák. čl. V. — 858.			

Věcný seznam.

(Číslice jsou stránky díla.)

A

Absolutní většina hlasů, kdy rozhoduje — 124.
Advokát, plná moc daná advokátu — 105, 135.
Aleje stromové — 75.
Alkoholické nápoje, zákaz jejich prodeje při volbách — 270.
Annuity, jejich zařazení do ob. rozpočtu — 334.
Artéžské studně — 72.
Autentický text ob. zř. — 21.
Autobusy (zákon o silničním fondu) — 471.
Automobily (zákon o silničním fondu) — 464.

B

Benzinové stanice, poplatky za používání veř. statku (místa) — 495.
Berehovo, přeměněno na velkou obec — 914.
Bezdomovci, kam se přikazují — 645.
Bezpečnost osoby a jmění, starati se jest samostatnou působností obce — 70.
Bezpečnost života a zdraví, povinnost obce pečovatí o ni — 70, 671.
Bezprostřední úřad dohlédací — 377.

Bruslení (dávka ze zábav) — 444.
Bezučinnost — 38 a násl.
Bezučonný život — 38 a násl.
Branná moc, příslušníci branné moci, jejich zápis do stálých seznamů vol. — 249.
Bratřislava, prozatímní úprava obecního zřízení. — 898, 907.
Erno, město s vlastním statutem — 19.
Budoucí potřeby, fond na jejich krytí v rozpočtu — 330.
Bydliště v obci — 32.
Byty, dávka z přepychových bytů — 475.

C

Cestovní pasy — 71.
Cesty, péče o jejich zachování — 73.
 — povinnost obce k jejich udržování, náhrada škody — 108.
Církevní jmění obcím odevzdané, kdo vede jeho správu — 103.
Církevní školy na Slovensku a Podk. Rusi, přírážky na jejich udržování — 549, 930.
Církevním účelům věnované jmění, kdo vede jeho správu — 139.

- Cirkus (dávka ze zábav) — 444.
 Civilní spor, usnesení o jeho zahájení podléhá přezkoumání vyšších stolic — 210.
 Cizí osoby v obci — 32.

Č

- Čas, počítání času — 729.
 Čeleď, právo obce konati policii čeledi — 82.
 Československé státní občanství, zákon 236/1920 — 631.
 — zákon 152/1926 — 635.
 Čestní občané, jejich jmenování — 34, 103.
 — právo nadřízených instancí přezkoušetí usnesení obce — 197, 210.
 — lhůta k odvolání — 212.
 Četnictvo, náklady ubytování četnictva hradi stát — 548.
 Číslování domů (zákon 266/1920) — 733.
 Členové ob. zast., jejich zodpovědnost — 147.
 — obecního zastupitelstva, oprávnění ke stížnosti — 207.
 — obecní rady zastupují starostu také při podpisu odvolání — 215.
 Členství v obci — 31 a násl.

D

- Daň výtěžková, místo předpisu a dělba — 806.
 Daně, vnesení povinnosti obce spolupůsobiti při vyměřování daní — 210.
 — přímé (výňatky ze zákona 76/1927) — 806.
 Dání do zástavy ob. majetku — 347.

- Darování nemovitostí patřících obci — 349.
 Dávky samostatné, všeobecné 351, 363, 366, 368, 374.
 — vzorná pravidla pro jednotlivé druhy dávek — 384.
 Dekret o ustanovení úředníka obecního — 579.
 — zřizence obecního — 621.
 Dělníci, péče o jejich zdraví a život, právo obce konati policii dělníků — 82.
 Demonstrační usnesení obce jsou překročením její působnosti — 223.
 Den doručení — 214.
 — voleb — 269.
 Diety členů ob. zast., rad a komisí — 321.
 Dílny, skladiště, kůlny, ohrady, poplatky za používání veř. statku (místa) — 495.
 Direktivy pro sestavení rozpočtu — 333.
 Disciplinární moc starosty — 132.
 — řízení proti ob. úředníkům — 585.
 — řízení proti ob. zřizencům — 621, 628.
 — stíhání úředníků obecních — 583.
 — zřizenců obecních — 621, 628.
 — obecních zaměstnanců na Slovensku a Podk. Rusi — 875.
 — zodpovědnost rady obecní — 217.
 Divadla (dávka ze zábav) — 444.
 Doba vyhlášení schůze obec. zastupitelstva — 113, 117.
 Dobrá zdání vydává ob. zast. — 110.

- Dobročinné ústavy — 84, 667.
 Dobročinnost obecní, kdo je na obtíž veř. dobr. — 38.
 Dobrovolné licitace věcí movitých — 87, 139.
 Dobytek, poplatky za zvěrolékařskou prohlídku dobytka a masa — 482.
 Dodatečné vyložení seznamů voličských — 264.
 Dohled k obcím v Čechách, na Moravě a ve Slezsku — 193.
 — na Slovensku — 927.
 — k zachování předpisů jazykového práva — 803.
 Dohlédací moc nad obcemi, všeobecná ustanovení zákona o organizaci politické správy — 849.
 — právo státní správy — 220.
 — samosprávných a státních úřadů — 227.
 — úřad, právo přezkoušetí celkový stav hospodářství — 340.
 — právo přezkoušetí rozpočet — 332.
 — přezkoušení ob. účtů — 340.
 — bezprostřední a vyšší — 377.
 — zástupce dohlédacího úřadu při volbách — 273.
 — při volbách — 290.
 Dohlédací stížnosti — 216.
 Domino, obecní dávka ze hry v domino — 517.
 Domovské listy — 649.
 — po stránce jazykové — 795.
 Domovské právo, všeobecné — 3, 33, 103, 233, 633.
 — jeho nabytí a pozbytí — 643.
 — řízení v záležitostech dom. — 650.
 — vydržení pr. dom. — 653.
 — definitivních úř. a zřizenců — 657.
 — na Slovensku a Podkarp. Rusi — 858.
 — poplatky za dobrovolné propuštění nebo příslibení práva dom. — 408.
 Denucovací moc starosty obce — 145.
 — pracovna, pokud má vliv na vyloučení ze zápisu do státních seznamů vol. — 242.
 — pokud je důvodem k vyloučení z práva volebního — 254.
 Dopisování obce s úřady — 796.
 Doplnění počtu náhradníků v obecním zastupitelstvu — 283.
 Doplnovací volby — 58, 288.
 Doprava, péče o dopravu na obecních silnicích a cestách — 73.
 Doručení obecních usnesení — 212, 214.
 Doručování soudní — 93.
 Dostihy (dávka ze zábav) — 444.
 Dotazy při schůzích ob. zast. 114.
 Dozor, jednotliví občané nemají subj. nároku na výkon práva dozorčího — 194.
 — obec. zastupitelstva — 112.
 — státní správy — 220.
 Drahotní přídatky obec. úředníků podle zákona 312/1920 — 612.
 Dráhy, přírážky zúčastněných obcí podle II. fin. novely — 545.

Dražby dobrovolné věci movitých 87, 139.
Dříví, práva bývalých podílníků na obec. statku — 556.
Důvěrníci — 87, 104.
 — při volbách — 273.

E

Elektrické družstvo, hrazení nákladů spojených s přistoupením obce k elektr. družstvu — 352.
Elektrická energie, ob. dávka ze spotřeby elektr. energie a plynu k účelům osvětlovacím — 508.

F

Fara, do usnesení o zřízení fary není další stížnosti — 211.
Finanční hospodářství obcí — 328.
Finanční komise obecní, oprávnění ke stížnosti — 206.
 — její působnost při sestavování rozpočtu — 330.
 — její složení, práva a povinnosti — 336.
 — úřady podle I. fin. novely — 377.
Fond chudých v osadě — 233.
 — na krytí budoucích potřeb v rozpočtu — 330.
 — přidělový podle II. fin. novely — 539.
Fondy podle § 108. zák. o příjmech daních, příspěvky obcí — 525.
Forma odvolání — 215.
Formuláře voličské — 291.
Fundace chudých — 664.
 — propůjčení fundací obecním zastupitelstvem — 103.

Generální statut Podk. Rusi — 933.
 — (jeho změna - 937 a násl.)
Guberniální rada Podk. Rusi — 940.
Guvernéř Podk. Rusi — 934, 937.
Gymnasium, obec není oprávněna ke stížnosti do zrušení státního gymnasia — 206.
Gymnasté (dávka ze zábav) — 444.

H

Házení kroužky (dávka ze zábav) — 444.
Hlas virilní — 51.
Hlasování, jak se hlasuje — 124.
 — při volbách — 273.
Hlasovací lístky, jejich obsah — 275.
Hlídač polní, jeho ustanovení — 77.
 — — výdaje naň — 351.
Hodina policejní — 83.
Honební výbor, jeho sesazení z úřadu — 218.
Honorář obec. úředníka, výši jeho stanoví ob. zast. — 101.
 — pro správce církevní ľudové školy v rozpočtu — 330.
Hospodářství, obecní, způsob jeho vedení — 150.
Hospodaření v rámci rozpočtu — 335.
 — mimo rozpočet — 335.
Hospodářské podniky obcí a okresů, jak je třeba vésti (podle II. fin. nov.) — 525.

Hospodářství obecní na Slovensku a Podk. Rusi — 882.
Horní nákladnictva, čítají se k společníkům obce — 31.
Horní stavby, obec nemá nároku, aby byla přibrána k řízení — 206.
Houpačky (dávka ze zábav) — 444.
Hranice obce katastrální, místní — 22, 27.
 — obcí, okresů, žup a zemí, zákon 117/1921 o jejich změnách — 564.
 — osad, spor o hranice osad — 211.
 — státní, zákon 245/1921 — 722.
Hraniční mezníky, zákon o jejich ochraně — 727.
Hrobky a hřbitovy — 79.
Hrobník — 80.
Hřbitovy, jejich zakládání, udržování a zrušení — 79.
 — společné užívání několika obcemi — 192.
Hřbitovní poplatky obecní — 487.

Ch

Charakter úředníka ob., kdo požívá charakteru ob. úředníka — 101.
Chudí, fond chudých v osadě — 233.
 — péče obce o chudé — 84, 109, 188.
 — povinnost obce opatrovat chudé — 646.
 — (český zákon 59/1868) — 659.
Chudinské procento při dobrovolných dražbách — 88.
Chudinství — 84.
Chudinské fondy. — 84.

Chudoba, vysvědčení chudoby — 83.
Chůze, bezpečnost chůze po veřej. cestách — 73.
Inženýr obecní — 100.
Instrukce služební ob. úředníků — 101, 580.
 — ob. zřízenců — 619.
Inventář jmění obecního — 150, 340.

J

Jazyková práva, stížnosti do porušení jazykových práv — 209.
Jazykové právo (zákon 122/1920) — 787.
Jednací jazyk obce.
 — řád obec. zast. — 123.
Jednání ve sborech zastupitelských — 797.
Jednotliví členové obec. zast., oprávnění ke stížnosti — 207.
Jmění obecní, jeho správa, pokud přísluší starostovi obce — 138.
 — věnovaného určitému účelů nesmí býti užito k úhradě výdajů všeobecných — 342.
Jmenování čestných občanů náleží obecnímu zast. — 103.
 — obec. úředníků a zřízenců — 99, 100.

K

Kabarety (dávka ze zábav) — 444.
Kácení dříví v obecním lese — 348.

- Kandidátní listiny** — 265.
Kandidáti zvolení — 278.
Kaple, náklad na udržování obecní kaple (katolické) — 352.
Karty, obecní dávka ze hry v karty — 517.
Kasy obecní, jejich vyšetření — 112.
Katastrální hranice obce — 22, 27, 29.
Kinematograf, postavení obce při udělení kinematografické licence — 205.
Kinematografická představení (dávka ze zábav) — 444.
Kluziště (dávka ze zábav) — 444.
Kmenové jmění obce, jeho zachování — 151.
Knihovní místnosti — 756.
 — rada — 751, 758, 765.
Knihovnik — 752, 768.
Knihovna ústřední — 770.
 — dozor nad veř. knihovnami — 772.
Knihovny menšinové — 754.
 — náklad na její zřízení — 761.
 — obecní — 750, 753.
 — poměr k jiným knihovnám — 763.
 — vnitřní zařízení — 756.
 — výpůjční podmínky — 759.
Knihy pamětní, obecní — 775.
 — účetní, jejich řádné vedení — 339.
Kolky, osvobození od kolků ve věci obecních voleb — 291.
Kolotoče (dávka ze zábav) — 444.
Komíny, legitimace obce ke stížnosti do rozhod. o úpravě vymetání komínů — 206.
Komise finanční, viz finanční komise letopisecká — 777.
 — obecní, zřízení k přihlížení správy obecní — 112.
 — obecní, jejich volba — 287.
 — volební — 271.
 — zvláštní k vedení obec. záležitostí — 98.
Komisionální jednání, zastupitelská moc starosty. — 136.
Kompetence starosty — 130.
 — překročení, kdy může doz. úřad zakročiti — 196.
Komunikace, péče o řádnou kom. v obci — 73.
Košice, prozatímní úprava obecního zřízení — 898, 907.
Konání schůzí ob. zast. — 113, 317.
Konceptní úředník obecní — 549.
Koncerty (dávka ze zábav) — 444.
Koncese výčepnická — 83.
Konec lhůty k odvolání — 214.
Konkubinát, kdy vzbuzuje veř. pohoršení — 42.
Konkurenční jednání, zástupcové obce — 134.
Konkurs, pokud má za následek vyloučení ze zápisu do stálých seznamů vol. — 242.
 — pokud je důvodem k vyloučení z práva volebního — 254.
Konskribce domů — 22, 30.
Konskribční data, jejich oprava — 29.
Kontrola obec. hospodářství — 336.
 — finančními komisemi — 337.
Korporace, čítají se k společníkům obce — 31.
Kořalka, výčep kořalky v obci — 83.
 — (dávka z nápojů) — 418.

- Kostelní budovy**, svémocná dispozice s kostelní budovou opravňuje státní úřady k zakročení — 224.
Kostelní stavby, přispívání obce — 188.
Koupání, zákaz koupání — 83.
Koupě nemovitostí, kdy je k němu zapotřebí schválení dohlédacího úřadu — 346.
Kronikář obecní — 776.
Kukátka (dávka ze zábav) — 444.
Kulečník, obecní dávka ze hry na kulečníku — 517.
Kupní smlouva, legitimace kupujícího ke stížnosti do neschválení smlouvy — 207.
Kurator ad actum, kdo je oprávněn k jeho zřízení — 196.
 — obce, kdy jej možno zříditi — 219.
Kuželky, obecní dávka ze hry v kuželky — 517.
- L
- Legitimace** ke stížnosti — 111, 203.
Legitimační listky při volbách — 270.
Legitimace občanské — 748.
 — pro pohraniční styk, jazyková úprava — 795.
Lékaři státní — 673.
 — jejich sídlo — 694.
 — — služební poměr — 701.
 — — platové poměry — 710.
Lesy, práva bývalých podílníků na obecním statku — 556.
Letopisecká komise — 777.
Liberec, město s vlastním statutem — 19.
Licence k provozování kinematografu, postavení obce — 205.
Licítace dobrovolné věci movitých — 87, 139.
Lih (dávka z nápojů) — 418.
 — zvláštní přírážka k dani z lihu podle II. fin. novely — 544.
Listiny, jakým způsobem se zdělávají — 134.
Listina nezpůsobilá založiti závazek obce — 135.
 — o ustanovení obec. úředníka — 579.
 — — obec. zřízence — 621.
Listky hlasovací — 124.
Lhůta ke stížnostem k obec. zastupitelstvu — 111.
 — ke svolání obec. zast. — 113.
 — k odvolání — 201, 212.
 — v obecních přírážkách — 212.
 — při vyhlášených usneseních — 213.
 — o usneseních ve veřejném zasedání — 213.
 — — její počítání — 213.
 — do stanovení obec. přírážek — 213.
 — je lhůtou propadnou — 214.
- M
- Mandáty**, jejich prikazování. — 277.
Manipulační personál obcí na Slovensku a Podk. Rusi. — 871.
Maso, obecní dávka z masa. — 410.
 — poplatky za zvěropolicejní prohlídku dobytka a masa. — 482.

- Maximální tarify cenové.** — 79.
Měštiny jazykové. - 787 a násl.
Města s vlastním statutem. — 11, 19.
 — — — — —
 (přirážky podle II. fin. novel). — 523.
 — s regulovaným magistrátem na Slovensku a Podk. Rusi. — 855.
Měšťané a čestní občané. 33, 34.
Měšťanské právo, zákon o jeho zrušení. — 561.
Mezníky hraniční, zákon o jejich ochraně. — 727.
Mimořádných výtěžků, k čemu jest použiti. — 343.
Mimořádná přechodná ustanovení na Slovensku (zákon 69/1918). — 893.
Míry a váhy, dozor obce. — 78.
Místní jmění, jeho správa. 236.
 — organizace není legitimována ke stížnosti. — 204.
 — policie, její výkon starostou obce. — 140.
 — obce, pravomoc obecního zast. — 105.
 — rozsah, náklad na ní. — 70, 671.
 — školní rada, legit. obce ke stížnosti ohledně zřízení místní školní rady. — 206.
 — výbor, opravné prostředky proti jeho opatřením. — 209.
 — ústavy, jejich správa - 235.
 — vodovod. — 234.
 — volební komise k sestavení stálých vol. seznamů. — 242
 — zastupitelstvo, místní rada a místní starosta. — 234.
 — stížnost na jeho usnesení. — 237.
Místnost volební. — 269, 273.
Místo podání odvolání. — 215.
Moravský, zákon. 55/1914 o opravných prostředcích. — 201.
Mosty, péče o jejich zachování. — 73.
Mošt (dávka z nápojů). — 418.
Motorické dopravní prostředky, dávka. — 464.
Mřavnostní policie. — 83.
Mukačevo, prozatímní úprava obecního zřízení. - 912, 915.
Municipální města, jejich finanční hospodářství. — 378
Musea (dávky ze zábav). - 444.

N

- Náboženské příspěvky, pokud se na ně nevztahují ustanovení II. fin. novely.** — 523.
Náhlá vydání. — 338.
Nahlížení v protokol obecního zast. — 128.
Náhrada škody obcí při zaneřádání místní policie. - 108.
 — zaviněné starostou a členy ob. zast. — 143.
 — útrat členů ob. zast. — 61.
 — uložena starostovi obce, kdy ji smí obec převzít. — 149.
Náhradníci ob. zast. a ob. rady. — 50, 54, 260, 282, 284.
Nájemné, dávka z nájemného. — 454.
Nakažlivé nemoce, nutná opatření starosty obce. — 142.
Nakládání s ob. majetkem přísluší obecnímu zast. — 96.
Náledi, jeho odstraňování na veřej. cestách. — 77.
 — odšťavnětí je náleží obci — 109.
Naléhavé porady ob. zast. 115.
Náměstek starosty podpisuje i odvolání. — 215.
 — — jeho volba. — 284.
Náměstí veřejná. — 74.
Námitky opožděného podání rekursu. — 216.
 — podle fin. novely. — 376.
 — proti stálým seznamům vol. — 245.
 — — volbě starosty, jeho náměstků, obecní rady a komisí. — 280, 289.
 — — voličům. — 275.
Nápoje, obecní dávka z nápojů. — 418.
Narovnání mezi stranami, volba důvěrníků. — 87, 104.
Nástavby (poplatky stavební). — 404.
Naturální plnění. — 351, 370.
Návěští, obecní dávka z návěští. — 512.
Návěštní (reklamní) kiosky a tabule, ob. poplatky za používání veřej. statku. — 495.
Navrácení v předešlý stav. — 216.
Názvy měst, obcí a ulic (zákon 266/1920). — 733.
Nebezpečí ohně. — 71.
 — opatření starosty k odvrácení nebezpečí. — 142.
Nedoplatky z minulých let v rozpočtu. — 330.
Nedostatečná. presence členů ob. zast. — 117.
Nehody, které má oznamovati ob. starosta úřadu. — 142.
Nejvyšší správní soud, náležitosti stížnosti. — 135.
 — — legitimace ke stížnosti. — 204 a násl.
 — — o podání stížnosti usnáší se ob. zast. - 98, 105.

- Nemocnice veřejné nejsou ob. ústavy.** — 103.
Nemocniční náklady chudých 662.
Nemovitosti, nemovité věci — 3, 30.
 — dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí. — 424.
Neomezené právo nakládati se jménem ob. — 68.
Neplacení veřej. dávek obecních, pokud je důvodem k vyloučení z volitelnosti do obcí. — 255.
Neplatné hlasovací lístky při volbách. — 276.
Neplech, odstranění neplech. — 72.
Nepředvídaná opatření. - 338.
Nepřítomnost ve schůzi obecního zast., omluvení, tresty. — 119.
Neschopnost ob. zast. k usnášení, kompetence nadřízených úřadů. — 210.
Neschválené usnesení může býti nadřízeným úřadem kdykoli zrušeno — 200.
Nesložení ob. účtů, pokud je důvodem k vyloučení z volitelnosti — 255.
Nesprávné poučení o správných prostředcích. — 211.
Neveřejné hlasování (lístky). - 124.
Neověřnost zasedání ob. zast. — 126.
Nevhodné názvy, jejich odstranění (zákon 267/1920). 739.
Nezákonné projevy členů obecního zast., zakročení státních úřadů. — 225.
Nošení odznaků. — 72.

Notáři obecní a obvodní na Slovensku a na Podk. Rusi. — 917, 921.

Nové volby, jejich vypsání. — 261.

Novela k obecnímu řízení. — 317.

Novostavby (poplatky stavební). — 404.

Nový podnik nebo zařízení v rozpočtu neuvedené. — 338.

Nucený pobyt v obci. — 38.

Nutná porážka (dávka z masa). — 410, 414.

— vydání mimo rozpočet. — 335.

Občané čestní. — 34.

— kdo jsou občany, jejich práva a povinnosti. — 31, 36.

Občanské legitimace. — 748.

Občanství státní, zákon 236/1920. — 631.

— — — 152/1926. — 635.

Občanstvo, jeho účast ve správě okresní. — 820.

Období volební. — 57, 260.

Obecní a obvodní notáři na Slovensku. — 917.

— — — na Podk. Rusi. — 921.

— finanční komise, její právo ke stížnostem. — 206.

— hospodářství na Slovensku a Podk. Rusi. 882.

— knihy pamětní. — 775.

— rada, disciplinární moc nad obecní radou. — 217.

— její působnost. — 8, 129.

— její volba. — 287.

— odvolání z jejího rozhodnutí. — 225.

— o kterých věcech se usnáší. — 320.

— oprávnění člena ob. rady podepsati odvolání na místo starosty. — 215.

— — na Slovensku a Podkarp. Rusi. — 870.

— přírážky, ke kterým daním a v jaké výši mohou být vybírány (podle II. finanční novely). — 521.

— lhůta k odvolání. — 212.

— statek, změna obecního statku v kmenové obecní jmění (zákon 421/1919) — 554.

— veřejné knihovny. — 750, 753.

— **zastupitelstvo** a obecní rada, stížnostní právo jednotlivých jeho členů. — 207.

— jeho legitimace ke stížnostem. — 205.

— — — oprávnění. — 5, 7, 95, 103.

— — — rozpuštění. — 230.

— — na Slovensku a Podkarp. Rusi. — 867.

— ručení jeho členů za vydání bez zabezpečení úhrady. — 337.

— se usnází o systemisaci, o služném a výslužném ob. úředníků. — 576, 591, 598.

— ob. zřizenců. — 619, 622.

— schvalování účtů. — 339.

— schůze rozpočtové. — 331.

Obce na Slovensku a Podkarp. Rusi. 855.

Obec, v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. — 21 a násl.

Oběžníky, svolání schůze obecní zast. oběžníkem. — 116.

Období volební. — 260.

Obchodní taxa, podací místo k odvolání. — 216.

Obnovovací reversy u správy podniků výdělečných. — 345.

Obsazení, uprázdněných míst ob. zast. a ob. rady, doplňovací volby. — 58, 238.

Obstrukční činnost člena obecní rady je důvodem jeho sesazení z úřadu. — 219.

Obvod obce místní. — 22.

Obvody volební pro sestavení stálých seznamů voličských. — 243.

Odborná revise celkového hospodářství obce dohlédacím úřadem. — 340.

Odepírání povinností vykonávat úřad. — 259.

Odepsání domů od jedné obce k druhé. — 22.

Odhad, komu možno uložit náhrady útrat odhadu. — 197.

Odložení zasedání obecního zast. — 116.

Odměny členů ob. zast., obecní rady a starosty. — 61.

Odpadnutí volby. — 269.

Odporovati pořadem stolic usnesení obecnímu, kdo jest oprávněn. — 203

Odpovědnost starosty a členů ob. zast. — 147.

Odstranění nevhodných názvů (zákon 267/1920) — 73.9

— policejních nepřístojností je povinností obce, ručení obce. 109.

odsouzení pro trestní čin, bezúhonnost. — 38 a násl.

— — — ztrátu úřadu obecního zast. — 63.

— — — pokud má za následek vyloučení ze zápisu do stálých seznamů voličských — 242.

— — — pokud je důvodem k vyloučení z práva volebního. — 254.

Obecní zřízení

Odškodné členů volebních komisí. — 291.

Odvolání do dozorcího opatření politických úřadů. — 224.

— — rozh. obecního zast., legitimace starosty k odvolání. — 207.

— jeho forma. — 215.

— lhůty k odvolání. — 212, 214.

— námitky opoždění. — 216.

— podle fin. novely — 376.

— podací místo. — 215.

— rozhodování o několika oprávněných prostředcích jediným nálesem. — 209.

— stačí pouhé ohlášení. — 215.

— z kterých věcí jde odvolání k okresnímu úřadu. — 225.

— z rozhodnutí okresního úřadu a z rozh. zem. úřadu. — 815.

— z usnesení ob. zast. — 201.

Odznaky, jejich nosení — 72.

Oheň, nebezpečí. — 71.

Ohlášení odvolání. — 215.

Ohrady (poplatky stavební). — 405.

Ochrana obecního dobra starostou obce. — 142.

— stran po stránce jazykové. — 802.

— zákona, stížnost na ochranu zákona. — 226.

Okresní přírážky, jejich výše (podle II. fin. nov.) — 521.

— úřady, jejich organizace. — 817.

— výbory. — 841.

— zastupitelstvo. — 838.

Olomouc, město s vlastním statutem. — 19.

Omluvení, nepřítomnosti ve schůzích ob. zast. — 119.

Omluvné důvody pro nezúčastnění se volby. — 256.

- Opatření nutná mimo rozpočet.** — 338.
- Opava, město s vlastním statutem.** — 19.
- Opomenutí v plnění povinnosti.** pomoc na útraty obce. — 227.
- Opožděné odvolání.** — 214.
- Oprava.** ob. rozpočtu, pokud přísluší dohlédacímu úřadu. — 334.
- výsledku volby. — 279.
- Opravné prostředky, mor. zákon 55/1914.** — 201.
- z rozhodnutí okresních a zemských úřadů. — 815.
- Oprávnění.** ke stížnostem na obec. zast. — 111.
- obecního zastupitelstva. — 5, 7, 95, 103.
- Organisace místní není legitimována ke stížnosti.** — 204.
- politické správy. — 812.
- Osada, zvláštní zastupitelstvo místní.** — 232.
- zřízení zvláštního místního zastupitelstva, místní rady a místního starosty. — 234.
- Osada, jakým způsobem jest upotřebiti příjmů sloučených osad.** — 342.
- Osadní rozpočet.** — 236.
- Osoby přespolní.** — 31.
- cizí. — 32.
- slepé při volbách. — 274.
- v obci. — 31.
- vyloučené ze zápisu do stálých seznamů voličských. — 242.
- z práva volebního — 253.
- Osvědčení o státním obč. rep. čl. — 639.**
- Osvětlování veř. cest atd. — 71.**
- Osvobození od kolků ve věcech obecních voleb. — 291.**
- od povinnosti přijmouti a podržeti volbu. — 257.
- od poplatků poštovních. — 134.
- od volební povinnosti. — 256.
- Ošetrovací útraty ve veř. nemocnicích, porodnicích a ústavcích. pro choromyslné příspěvky obcí. — 547.**
- Otázky skutkové. — 217.**
- Otcové chudých. — 668.**
- Označování obcí místními tabulkami (zákon 266/1920). — 733.**

P

- Památné dny a svátky. 780.**
- Památné knihy obecní. — 775.**
- Panoptika (dávka ze zábav). — 444.**
- Panoramy (dávka ze zábav). — 444.**
- Pastvy, rozhodování o způsobu zpeněžení pastvy patří obci. — 210.**
- Pastviny, práva bývalých podílníků na obec. statku. — 559.**
- Pasy cestovní. — 71.**
- Patronátní právo, jeho vykonávání náleží ob. zast. — 103.**
- Pěče o místní policii, ručení obce při zanedbání péče. — 105.**
- Pečet státní. — 782.**
- Peněžité pokuty, kam jdou. — 238.**
- ukládá ob. zast. — 105.
- uložené starostou. — 146.
- Peníze k potřebám policejním povoluje ob. zast. — 107.**
- Per rolam hlasování. — 125.**
- Petiční právo. — 66.**
- Pitná voda, postavení obce. — 205.**

- Pivo (dávka z nápojů). — 418.**
- Platnost usnesení ob. zast. záleží na rádném svolání schůze. — 115.**
- ob. zast. záleží na přítomnosti poloviny členů. — 117.
- Platový zákon 103/1926. — 616.**
- Platy a dávky. jak lze zavést. — 181.**
- Plesy a taneční zábavy, povolení a zákaz. — 83.**
- Plná moc daná advokátu. — 105, 135.**
- Plinomocník volební skupiny. — 271.**
- Ploty na veř. cestách. — 77.**
- Plyn, ob. dávka ze spotřeby elektrické energie a plynu k účelům osvětlovacím. — 508.**
- Plynové roury. jejich kladení v ob. cestách. — 74.**
- Pobyt v obci (nucený pobyt v obci). — 38.**
- Počet členů ob. zast. nutný k platnosti usnesení. — 117.**
- obyvatelstva (při volbách). — 291.
- Počítání času, zákon 255/1921. — 729.**
- Podací razítko, jeho význam. — 216.**
- Podávání stížností. — 147.**
- Podíly zem. fondu českého a mor.-slezského, nemocničního fondu pražského a brněnského. — 544.**
- Podjatost při jednáních a usnášeních ob. zast., rady a komisí. — 120, 318.**
- v jednání v zemském zastupitelstvu, ve výborech a komisích. — 828.
- okr. zastupitelstev. — 840.
- Padkarpatská Rus, generální statut. — 933.**
- jeho změna. — 937.
- po stránce jazykové. — 865.
- Podniky hospodářské, obcí a okresů, jak je nutno vésti. (podle II. fin. nov.) — 525.**
- Podpora chudých, kdo jest na obtíž veř. dobročinnosti — 43.**
- Pohraniční. území, zmocnění vlády k provádění změn obvodů. — 568.**
- Pohřební náklady chudých. — 662.**
- Pojmenování ulic (zákon 266/1920. — 733.**
- Počet členů ob. zast. a obecní rady. — 260.**
- Pokutování starosty pro zanedbávání povinností v přenesené působnosti. — 228.**
- Pokutování starosty, který nevyhoví přírážkovým předpisům II. fin. novely. — 537.**
- Pokuty peněžité, kam jdou. — 238.**
- ukládá ob. zast. — 105.
- uložené starostou. — 144, 146.
- pořádkové členů ob. rady. — 217.
- Policejní hodina. — 83.**
- nepřístojnosti, povinnost k jejich odstranění, ručení obce. — 109.
- úřady státní. zákon 165/1920. o jejich zřízení. — 671.
- Policie místní, její rozsah, náklad na ní. — 70, 671.**
- místní, pravomoc, ob. zast. — 105.
- její výkon starostou obce. — 140.

- proti příkazům nadřízených úřadů nemůže si obec stěžovati k nejv. správ. soudu. — 205.
- mravnostní. — 83.
- stavební. — 84.
- zdravotní. — 79, 673.
- Politická správa na Slovensku, prozatímní úprava (zákon 210/1920).** — 896.
- Politické organizace, pokud jim přísluší právo stížností do ob. rozpočtu.** — 332.
- Polní hlídač, jeho ustanovení.** — 77.
- — výdaje na něho. — 351.
- Položky obec. rozpočtu, jejich základ.** — 333.
- Pomník, zřízení pomníku jest právem obce.** — 69.
- Pomoc na útraty obce.** — 227.
- Pomocníci starosty obce.** — 132.
- Pomocný a manipulační personál obcí na Slovensku a na Podk. Rusi.** — 871.
- Ponocný.** — 71.
- Popel a smetí, ob. poplatek za odvoz popela a smetí.** — 502.
- Poplatky poštovní, osvobození obcí.** — 134.
- všeobecně. — 374.
- vzorná pravidla pro jednotlivé druhy poplatků. — 384 a násl.
- za užívání zvláštních zařízení. — 351, 356.
- Poplatník, legitimace ke stížnosti.** — 203, 331.
- Porážky (dávka z masa).** — 410.
- dávka za zvěropolicejní prohlídku dobytka a masa. — 482.
- Portály, obecní poplatek za používání veř. statku (místa).** — 495.
- Porušení povinností členů obec. rady.** — 217.
- Pořad práva soukromého, rozhodování samosprávných orgánů.** — 209.
- Pořadí členů ob. rady.** — 288.
- Pořádkové pokuty členů obecní rady.** — 217.
- — starosty pro zanedbání povinností přenesené působnosti. — 228.
- Poskytnutí subvence k všeúčelným zařízením.** — 68.
- Poslední den lhůty k odvolání.** — 214.
- Poslušnost starosty obce.** — 145.
- Posypávání veř. cest.** — 77, 109.
- Poštovní, doprava, započítání dnů poštovní dopravy do lhůty k odvolání.** — 214.
- poplatky, osvobození obcí. — 134.
- Potahy a ruční služby.** — 370.
- Potravní věci.** — 78.
- Podílci na obecním statku.** — 554.
- Poučení o opravných prostředcích.** — 211.
- Poukazování přírážek (II. fin. novela).** — 536.
- zvláštních přidělů podle II. fin. novely — 543.
- Poukazy vydání v rámci rozpočtu.** — 335.
- Povinná služební doba obec. úředníků.** — 599.
- — ob. zřízenců. — 623.
- Povinnost obce k ručení při zanedbávání péče o místní policii.** — 107.
- — opatření vhodné místnosti pro okresní úřad. — 817.
- starosty a členů ob. zast. k náhradě čkody. — 148.
- voliti. — 256.
- volbu přijmouti. — 55, 257.

- Povyšování obcí na města.** — 21.
- Pozbytí členství v ob. zastupitelstvu, v ob. radě a komitích.** — 63, 261.
- Pozemkové knihy, zápis k knize poz.** — 23.
- Pozvání členů k zasedání obec. zast.** — 113, 116.
- Praha, město s vlastním statutem.** — 19.
- převzatí úředníci. — 295.
- rozdělení na jednotlivé části — 294.
- volby do ústředního zastupitelstva. — 303.
- zákon o sloučení sousedních obcí. — 293.
- zákon o organizaci a působnosti ústředního zastupitelstva a místních výborů. — 304.
- zvláštní přiděl města Prahy z daně z obratu a přepychové. — 543.
- Prapory, jejich vyvěšování.** — 72.
- Práva a povinnosti občanů.** — 36.
- soukromá. — 45.
- Právní moc, rozhodnutí, jeho účinky.** — 217.
- usnesení i pravoplatná usnesení obce může dozorčí úřad zrušiti. — 195.
- Právního zástupce ve sporech ustanovuje ob. zast.** — 103.
- Právo domovské, jak se ho nabývá a pozbývá** — 3, 33, 633, 643, 644.
- — řízení v záležitostech domovských. — 650.
- vydržení práva domovského. — 653.
- — definitivních úředníků a zřízenců. — 657.
- dozoru nadřízených stolic. — 193.
- měštanské, zákon o jeho zrušení. — 561.
- petiční. — 66.
- sebeurčení, jeho meze. — 66 a násl.
- správy ob. jmění. — 68.
- trestní, vykonávané starostou. — 144.
- volného projevu. — 66.
- — stěhování. — 38.
- Pravoplatná usnesení může zrušiti dozorčí úřad.** — 195.
- Prezence členů ob. zast.** — 117.
- Presentační právo vykonává ob. zast.** 103. —
- Presentatum podání.** — 216.
- Procento chudinské při dobrovolných dražbách.** — 88.
- Prodej nemovitého majetku.** — 346.
- Prodejní stánky, poplatek za používání veř. statku (místa).** — 495.
- Produkce (dávka ze zábav).** — 444.
- Program schůzí obecního zast.** — 113, 115, 318.
- Prohlášení nezpůsobilé založiti závazek obce.** — 135.
- volby za neplatnou. — 261.
- Prohlídka zvěropolicejní dobytka a masa, obec. dávka.** — 482.
- Projevy nezákonné jsou důvodem k. použití dozorčího práva státních úřadů** — 225.
- Promlčení disciplinárních trestů ob. úředníků.** — 590.
- příspěvků, dávek a poplatků. — 376.

- Pronájem** (propachtování) ob. majetku. — 346.
- Propadná lhůta** k odvolání. — 201, 212.
- Propachtování** obecního majetku. — 346.
- Prostitutky**, dozor obce na ně. — 81.
- Prostředky**, nedostatek prostředků k plnění povinností má za následek spojení obce s jinou. — 190.
- Protesty** proti opatřením úřadů vládních překročují právo volného projevu. — 223.
- Protokol** o zasedáních ob. zast. — 127.
- Protokoly** volební. — 272.
- Prozatímní úprava** správy politické na Slovensku (zákon 210/1920). — 896.
- úprava zřízení obcí na Slovensku a na Podk. Rusi. — 898, 912.
- ustanovení ob. úředníka. — 578.
- ob. zřizence. — 621.
- Průchody**. — 75.
- Průkaz** o státním obč. ČSR. — 639.
- Průkazy** voličské. — 170.
- Přednášky** (dávky ze zábav). — 444.
- Předpis** ob. přírážek (podle II. fin. novely). — 532.
- Předseda**, kdy rozhoduje při rovnosti hlasů — 126.
- schůzí ob. zast. — 122.
- Předsednické právo**, kdo je má. — 123.
- Přechodné ubytování** a dávka. — 460.
- Překročení kompetence**, právo dozoru vyšších úřadů. — 196.
- působnosti, dohlédací právo státní správy. — 221.
- Přenesená** působnost, dozor státních úřadů. — 228.
- obce vůbec. — 4, 5, 9, 64.
- patří starostovi. — 142.
- Přenesení prací** v přenesené působnosti se starosty na jiný orgán. — 228.
- správy ob. majetku na jiný orgán není dovoleno. — 139.
- Přepychové byty**, dávka z přepychových bytů. — 475.
- Přerušení zasedání** ob. zast. — 116.
- voleb. — 275.
- Přespolní osoby**. — 31.
- jejich vyhostění z obce. 38 a násl.
- Přestavby** (poplatky stavební). — 404.
- Přestupky**, následky, odsouzení pro přestupek. — 38 a násl.
- Přesuny rozpočtové**. — 330.
- Převod nemovitostí**, přírážka ke státnímu poplatku. — 361.
- dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí. — 424.
- Přibuzenství**, překážka volitelnosti. — 255.
- Přibuzní**, kdy se mají zdržeti hlasování. — 120.
- Přídělový fond** podle II. fin. novely. — 539.
- Příděly** obcí podle II. fin. novely. — 538.
- zvláštní příděly zemím (podle II. fin. nov.). — 543.
- Přihlížení vyšších stolic** k zachování jmění obecního. — 193.
- Přihlížeti** k pracím ob. rady a ke správě ústavů ob. má obec. zast. — 112.

- Příjmy rozpočtu** řádného. — 328.
- mimořádného. — 329.
- obec. úředníků. — 591.
- obec. zřizenců. — 622.
- Přikazování mandátů**. — 277.
- Příkopy** silniční — 76.
- Přímé daně** (výňatky ze zákona 76/1927). — 806.
- Připomínky** k rozpočtu. — 332.
- podle fin. novely. — 376.
- Připsání domů** od jedné obce k druhé. — 22.
- Přirážky** k přímým daním, způsob rozvržení. — 358.
- o výši rozhoduje poslední předpis daňový. — 359.
- kdo je předpisuje a vybírá. — 373.
- k daním přímým (podle II. fin. novely). — 521.
- ke kterým daním a v jaké výši mohou býti vybírány (II. fin. novela). — 521.
- jejich schvalování podle II. fin. novely. — 526.
- jejich výpočet, předpis a vybírání podle II. fin. novely. — 532.
- oznamovací povinnost úřadů a obcí o výši přírážek (II. fin. novela). — 534.
- způsob jejich poukazování (podle II. fin. novely). — 536.
- ke státnímu poplatku z převodu nemovitostí. — 361.
- ke spotřebním daním státním. — 363.
- obecní, lhůta k odvolání. — 212.
- Přírůstek hodnoty**, dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí. — 424.
- Přísaha** úředníků obecních. — 582.
- zřízení obecních. — 621.
- Příslušníci** obce. — 31.
- Příspěvky** k zařízením, z nichž určitým osobám vzejde zvláštní hospodářský prospěch. — 351, 353.
- kdo je předpisuje a vybírá. — 372.
- obcí do fondů podle § 108 zák. o přímých daních. — 525.
- zemí a okresů na opatrování chudých. — 666.
- Přístavby** (poplatky stavební). — 404.
- Přístup** do volební místnosti. — 273.
- Přítomnost** při jednáních a usnášeních ob. zast., rady a komisí — 318.
- Psi** (dávka ze psů). — 472.
- Půjčky**, k úhradě nového podniku nebo zařízení mimo rozpočet. — 338.
- Půjčka**, uzavření půjčky, kdy je potřebí vyššího schválení. — 346.
- Působnost** obce místní. — 4, 64.
- obecní rady. — 8, 129.
- obec. zast. — 5, 7, 95, 103.
- R**
- Rada** místní. — 234.
- obecní, člen obecní rady je oprávněn za starostu podepsat odvolání. — 215.
- obecní, disciplinární moc nad radou obecní. — 217.
- obecní. — 6, 7, 50, 260.
- její členové a náhradníci. — 54, 284.
- její působnost. — 8, 129.
- její volba. — 287.
- počet její členů. — 260.

— o kterých věcech se usnáší. — 320.
 — odvolání jde k okr. úřadu. — 225.
 — stížnostní právo jednotlivých její členů. — 207.
 — na Slovensku a na Podk. Rusi. — 870.
Recitace (dávka ze zábav). — 444.
Redukce platů obec. úředníků, zákon 394/1922. — 613.
Reklamní kiosky a tabule, ob. poplatků za používání veřej. statků (místa). — 495.
Reklamační komise k rozhodování o námítkách proti státním seznamům vol. — 246.
Reklamní návěští, ob. dávka z návěští. — 512.
Rekursy, kde se podávají. — 147.
Rekurs, kdy možno si stěžovati na výkon dozorčího práva. — 196.
Rekursy, legitimace starosty a ob. rady k podání stížností. — 137, 207.
 — o jich podání a vedení usnáší se ob. zast. — 98
Rekurs, oprávnění starosty k rekursu. — 129, 131.
 — právo fin. komise. — 206.
 — rozhodování o několika opravných prostředcích jediným nálezem — 209.
 — z usnesení ob. zast. jde k okresnímu úřadu. — 201.
 — způsob a přípustnost jeho podání (viz odvolání). — 201.
Reservy obnovovací u správy podniků výdělečných. — 345.
 — výnosové. — 344.
Resignace na členství v obec.

zast., obec. radě a komisích. — 257.
Restrikční zákon. 286/1924. — 615.
Revise veškerého hospodářství obce dohlédacím úřadem. — 340.
Rok správní. — 156.
Rovnost hlasů při hlasování. — 126.
Rozdělení obec. jmění nebo bytů jeho výnosu není dovoleno. — 344.
 — mandátů. — 278.
Rozepsání voleb. — 263.
Rozhodnutí, či jen hospodářské dispozice obce. — 217.
Rozlučení obcí. — 25.
Rozlučování obcí, zákon 117/1921. — 564.
Rozmnožování seznamů voličských tiskem. — 264.
 — stálých seznamů vol. — 245.
Rozpočet, hospodaření v rámci rozpočtu a poukazování nutných výdajů — 335.
 — jeho doplnění z nařízení dohlédacího úřadu — 332.
 — jeho příprava, vložení a konečné sestavení — 330.
 — jeho sestavení dohlédacím úřadem z moci úřední — 333.
 — kdo se o něm usnáší — 96.
 — meze přeskoumání dohlédacího úřadu — 333.
 — musí být jednotný (podle I. fin. novely) — 546.
 — právo jeho přezkoušení dohlédacím úřadem — 332.
 — příjmy a vydání všeobecně — 156.
 — řádný a mimořádný — 328.
 — schvalování jeho podle II. fin. novely — 526.

— základ jednotlivých položek — 333.
Rozpuštění ob. zastupitelstva — 230.
Rozvržení příspěvků (§ 26 fin. novely) — 353.
Rusíni, Podk. Rus — 933.
Ručení členů ob. zastupitelstva za vydání bez zabezpečení úhrady — 337.
 — obce při zanedbání místní policie — 107.
 — služby a potahy — 370.

Ř

Řádné svolání schůze ob. zast., platnost usnesení — 115.
Řádného výtěžku jmění, k čemu jest použití — 343.
Řídití jednání ob. zast., komu náleží — 122.
Řízký, skládání řízků v obci — 82.

S

Samostatná působnost obce místní — 4, 64.
Sanace místní společnosti upadlé v konkurs — 70.
Sazby cen — 79.
Sbírka zákonů a nařízení — 730.
Sčítání hlasů při volbách — 276.
Sdružené kandidátní listiny — 268.
Sebeurčovací právo obce, jeho meze — 67.
Sesazení z úřadu členů obecní rady — 217.
Sestavování účtů — 339.
Seznamy voličské, stálé — 241.
Schválení, i proti schváleným

usnesením obce může dozorčí úřad zakročiti — 195.
 — potřeba schválení vyšších inst. — 197.
 — úřadu dohlédacího, ke kterým usnesením ho není zapotřebí — 346.
 — vlády, postup úřadů — 200.
Schvalovací právo vyšších stolic — 174.
Schvalování, meze úvahy dozorčích úřadů — 199.
 — přírázek, odchylné předpisy II. fin. novely — 526.
 — rozpočtu, odchylné předpisy II. fin. novely — 526.
 — usnesení místního zastupitelstva — 237.
Schvalujici úřad nemůže udělené schválení odvolati — 200.
Schůze obecní rady — 320.
 — obecního zastupitelstva — 113.
 — ob. zast., konání schůzí v neděli — 321.
 — ob. zast., nutná účast členů — 117.
 — ob. zast., jejich konání a vyhlášení — 317.
Silnice, péče o jejich zachování — 73.
 — přispívání obce na stavbu silnic — 188.
Silniční fond, zákon o silničním fondu — 464.
Sírotčí příspěvky na děti po ob. úřednících — 603.
 — ob. zřízencích — 625.
Skládky na silnicích — 75.
Skupina občanů není legitimována ke stížnosti — 204.
Skupiny volební — 271.
Skutkové otázky — 257.

- Slepé osoby při volbách — 274.
 Slib ob. starosty a členů ob. rady — 60, 284.
 — ob. zřízení — 621.
 Sloučení osady, jak jest upotřebiti příjmů sloučených osad — 342.
 Slovensko a Podk. Rus, obecní zřízení — 855 a násl.
 Složení ob. zastupitelstva — 46, 260 a násl.
 — ob. rady — 50, 260 a násl.
 — slibu starosty a členů ob. rady — 284.
 Slučování obcí, zákon 117/1921 — 564.
 Služební doba ob. úředníků — 599.
 — ob. zřízenců — 623.
 — instrukce, jejich změna — 101.
 — řád úředníků ob. — 580.
 — zřízenců ob. — 619.
 Služebníci, o jich zřizování usnáší se obecní zast. — 99.
 Služby k potřebám obecním — 179.
 — ruční a potahy — 370.
 Služné ob. úředníků — 591.
 — ob. zřízenců — 622.
 Směna a prodej obecního majetku — 346, 349.
 Smetí, ob. poplatek za odvoz popele a smetí — 502.
 Smlouva trhová, legitimace strany ke stížnosti na nejv. správní úřad — 207.
 Soudní doručování — 93.
 Soudy, rozhodování o věcech patřících na pořad práva soukromého — 209.
 Soukromá práva — 45.
 Soukromoprávní spory mezi obcí a jejími členy, zřízení kuratora obce — 220.
 — věci, příslušnost samosprávných úřadů — 210.
 Sousedé v obci — 31.
 Spojení dvou nebo více obcí — 24.
 — několika obcí k dosažení společného účelu (vodovodu) — 192.
 — několika obcí pro společnou správu — 189.
 Společníci obce — 31.
 — jejich vyhoštění — 38 a násl.
 Společnosti akciové, čítají se k společníkům obce — 31.
 Spolupůsobení při vyměřování daní, vynucení této povinnosti — 210.
 Sportovní zápasy (dávka ze zábav) — 444.
 Spor civilní, usnesení o jeho zahájení podléhá přezkoumání vyšších stolic — 211.
 Spory o hranice obce — 28.
 — o užívání jazyka — 803.
 — o užívání veř. cest — 75.
 — v záležitostech, jejich vedení vyhrazeno ob. zast. — 98.
 Spořitelna městská je obecním podnikem — 102.
 — obecní, její zaměstnanci jsou zřízenci obecními — 101.
 Spořitelní výbor, volby — 209.
 Správa jmění obecního — 68.
 — jmění obecního pokud přísluší starostovi obce — 138.
 — majetku obecního, jakým způsobem má se díti — 343.
 — majetku obecního, jest přikázána obecnímu zastupitelstvu — 96.
 Správní komise — 261.
 — rok — 156.
 Stálé seznamy voličské — 241, 242.

- Stanoviště kočovných zábavných podniků, nájemních vozidel a pojezdných stánků, poplatek za používání veř. statku (místa) — 496.
 — pro námezdní povozy — 75.
 Starosta dohlíží na výkon policie místní — 140.
 — jeho legitimace ke stížnosti — 207.
 — jeho moc disciplinární — 132.
 — jeho moc doucovací — 145.
 — obce, jeho oprávnění — 129, 130.
 — jeho povinnosti ohledně sestavení školního rozpočtu (II. fin. novela) — 531.
 — jeho povinnosti předložiti závěrečné účty obecní radě — 339.
 — jeho povinnosti při revisi hospodářství — 341.
 — jeho ručení za usnesená vydání bez zabezpečení úhrady — 337, 340.
 — jeho volba — 54, 284.
 — jeho zástupce — 130.
 — jeho zodpovědnost v obcích na Slovensku a Podk. Rusi — 874.
 — jeho zodpovědnost z úřadování — 147.
 — jeho zodpovědnost za přesuny v položkách vydání a příjmu rozpočtu — 330.
 — má právo rozhodovati při rovnosti hlasů — 126.
 — má právo zbaviti dočasně ob. úředníka jeho služby — 589.
 — místní — 234.
 — moc disciplinární nad ním — 217.
 — nemá práva vylučovati zvolené členy z ob. zastupitelstva — 224.
 — oznamuje jisté nehody úřadu — 142.
 — pokutování starosty pro zanedbání povinností obce v přenesené působnosti — 228.
 — potrestání starosty, který nevyhoví předpisům o povolování obecních přírážek podle II. fin. novely — 537.
 — poukazuje k výplatě veške-ra vydání v rámci rozpočtu — 335.
 — povoluje dobrovolně licitace — 139.
 — předpisuje poplatky a dávky a vybírá je obecními orgány 375.
 — předpisuje příspěvky a vybírá obecními orgány — 372.
 — předsedá ob. zast. — 122.
 — připravuje rozpočet — 330.
 — složení slibu — 284.
 — spravuje záležitosti přenesené působnosti — 142.
 — stížnost proti jeho opatřením (neudělení slova) — 210.
 — vede běžnou správu jmění — 138.
 — vykonává právo trestní — 144.
 — vykonává usnesení ob. zast. — 98.
 — vykonává usnesení ob. zast. a může je zastaviti — 136.
 — z úřadu sesazený nemůže býti v ténže volebním období znovu zvolen — 219.
 — zastupuje obec na venek — 134.
 — znalost jazyka státního — 795.

- Statek obecní, jeho užívání** —
155.
— náklad naň — 162.
— obecní, zákon 421/1919, jímž se mění obecní statek v kmenové obec. jmění — 554.
- Státní hranice, zákon 245/1921** — 722.
— lékaři — 673.
— jejich sídlo — 694.
— služební poměr — 701.
— platové poměry — 710.
— občanství, zákon o státním občanství rep. čsl. 236/1920 — 631.
— zákon o udělení st. obč. 152/1926 — 635.
— zákon o udělení st. obč. 152/1920 o jejich zřízení — 671.
— vlajka, znaky a pečeti — 782.
- Statutární města** — 11, 19.
- Stavby, povinnost přispívání** — 188.
- Stavební čára uliční, prodej pozemků k tomu cíli** — 346.
— policie — 84.
— poplatky obecní — 401.
— věci, oprávnění starosty ke stížnosti — 207.
— změny a úpravy (poplatky stavební) — 404.
- Stereoskopické automaty (dávka ze zábav)** — 444.
- Stěhování, právo volného stěhování** — 38.
- Stížnost do dozorcího opatření politických úřadů** — 224.
- Stížnosti do sestavení ob. rozpočtu** — 331.
— do usnesení místního zastupitelstva — 237.
— do usnesení ob. zast. ob. rady a starosty — 322.
- do usnesení ob. zast. jde k okr. úřadu — 201.
— je přípustná i proti opatření starosty — 210.
— kde se podávají — 147.
— kdy možno si stěžovati na výkon dozorcího práva — 196.
— legitimace starosty obce ke stížnostem — 137, 207.
— na nejv. správní soud, k jich podání potřebí usnesení ob. zast. — 98, 105.
— na ochranu zákona — 226.
— o jich podání a vedení usnáší se ob. zast. — 98.
— o kterých stížnostech rozhoduje ob. zast. — 111.
— oprávnění starosty k podání st. — 129, 131.
— poplatníků proti schvalujícímu usnesení zem. výboru — 200.
— právo finanční komise — 206.
— rozhodování o několika opravných prostředcích jedním nálezem — 209.
— týkajících se rady obecní, přísluší rozhodovati okr. úřadu — 225.
— způsob a přípustnost jejího podání (viz odvolání) — 201.
- Stoky, dozor obce nad stokami** — 82.
— jich založení — 142.
— poplatky za vpuštění stok a domovních potrubí do ob. stok a používání těchto (stočné) — 395.
- Stožáry, sloupky, podpěry, poplatek za používání veř. statku (místa)** — 496.
- Strana volební, příslušnost ke straně** — 261.

- Stráž bezpečnosti, náklad na ní** — 70, 671.
- Stromové aleje** — 75.
- Střešnice, zákaz užívání** — 71.
- Studna obecní, příspěvky na její udržování** — 354.
- Studně artézské, vrtání** — 72.
- Studny, příslušnost samosprávných úřadů k rozhodování** 209.
- Subvencionování vřeužitečných zařízení** — 68.
- Suspense ob. úředníka** — 589.
- Svátky a památné dny** — 780.
- Svaz úředníků, jeho legitimace ke stížnosti** — 204.
- Světíky, poplatky za používání veř. statku (místa)** — 496.
- Svoboda projevu mínění** — 66.
- Svolávání ob. zastupitelstva** — 113.
- Sypání veř. cest** — 77.
- Systemisování míst úřednických a zřizeneckých** — 100.
- S**
- Širší sbory samosprávné jejich obor působnosti** — 325.
- Škola, obec není legitimována ke stížnosti do vypsání místa učitelského** — 206.
— obec není legitimována ke stížnosti do zrušení tříd — 206.
— péče obce o školu — 85.
- Školní místní rada, obec není legitimována ke stížnosti do zřízení místní školní rady** — 206.
— okresní přírážky, pokud se na ně nevztahují ustanovení II. fin. novely — 523.
— přírážky, zvláštní školní přírážky nedovolují se vybírat (II. fin. novela) — 530.
- rozpočet, příspěvek obce na úhradu jeho schodku (podle II. fin. novely) — 530.
— stavby, přispívání obce — 188.
— výbor místní, opravné prostředky proti jeho rozhodování — 209.
— národní, co na ně připadá z přírážek (podle II. fin. novely) — 525.
- Švakrovství, překážka volitelnosti** — 255.
- T**
- Tajné hlasovací lístky** — 125.
- Taneční zábavy (dávka ze zábav)** — 444.
— jejich povolení a zákaz — 83.
- Tarify maximální cenové** — 79.
- Text (autentický) ob. zřízení** — 21.
- Tomboły (dávka ze zábav)** — 444.
- Trestní právo vykonávané starostou** — 144.
— pravomoc okr. úřadů — 813.
— referáty obecní — 144.
— ustanovení při volbách — 289.
- Třesty, pokud je může stanoviti ob. zast.** — 105.
- Trhová smlouva, legitimace strany kupující ke stížnosti do neschválení smlouvy** — 207.
- Trigonometrické značky, zák. o jejich ochraně** — 727.
- Trhy, dozor obce na trhy** — 78.

Trvalým zatížením nem. majetku obce je poskytnutí poz. pro elektr. provoz — 199.
Tržní rády — 78.

U

Účta k starostovi obce — 145.
Účast členů na schůzích obec. zast. — 117.
Účastenství při rozhodování v nižší stoličce — 217.
Účelnost. opatření, pokud je zkoumá vyšší stolice — 207.
Účelového jmění nesmí být použito k úhradě výdajů všeobecných — 342.
Účetní obce, jeho legitimace ke stížnosti — 204.
Učitelé, obec není legitimována ke stížnosti do jmenování učitelů — 206.
Účtování, sestavování účtů — 339.
Účty obecní, kdo pro jich složení je vyloučen z volitelnosti — 255.
Udělení státního občanství rep. čsl. podle zákona 152/1926 — 635.
Úhrada, bez úhrady žádá vydání — 337.
— výdajů obecních — 342.
— vyšších nákladů podle § 27 fin. novely — 355.
Uložení stavebních a jiných hmot, a zboží, poplatek za používání veř. statku (místa) — 497.
Úprava rozpočtu, pokud přísluší dohlédacímu úřadu — 334.
Uprázdňená místa v ob. zast., v ob. radě, volby doplňovací — 58, 288.
Úroky z prodlení, z dlužných

příspěvků, poplatků a dávek — 377.

Urychlené vyřizování věcí volebních — 291.

Úřady zemské a okresní — 817.

Úřední hodiny, kdy končí lhůta k odvolání — 215.

— list čsl. státu — 732.

— úkony, obecní poplatky za úřední úkony — 492.

Úředníci, jich zřizování přísluší ob. zast. — 99.

— konceptní a odborní mají hlas poradní — 321.

— o zřizování úřednických míst usnáší se ob. zast. — 549.

— obecní, kdo rozhoduje ve sporech — 605.

— na Slovensku a Podkarp. Rusi — 871.

— platový zákon 103/1926 — 616.

— právo dozoru okresního a zem. výboru — 610.

— pokud nejsou volitelní do zastupitelstva obecního — 255.

— zákon 35/1908 o úpravě služebních poměrů úředníků při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku — 569.

— znalost jazyka státního — 795.

Ustavení, obec. zastupitelstva — 260.

Ústavy místní, jejich správa — 235.

— obecní — 101.

Ústní styk obecních úřadů se stranami — 796.

Útraty, náhrada útrat členů ob. zast. — 61.

— trestního řízení za starostu nelze platiti — 70.

Uzávěrka účetních knih — 339.

Území obce místní (jeho změna) — 27.

Užívání jmění obecního, způsob užívání stanoví obecní zast. — 96, 152.

Užhorod, prozatímní úprava obecního zřízení — 912, 915.

Užitky jmění ob. — 152.

Užívání ob. statku — 155.
— nákladu naň — 162.

V

Vady řízení, postup rozh. úřadů — 211.

Váha obecní — 79.

Váhy a míry, dozor obce — 78.

Varietní. představení (dávka ze zábav) — 444.

Vdovský plat po ob. úředníku — 602.

— po ob. zřizencích — 624.

Věci nemovitě — 3, 30.

Vedení kolejí, stok, potrubí, kabelů a pod., poplatek za používání veř. statku (místa) — 495.

Věnování peněz pro účely kultu — 98.

— určitého obnosu k všeužitelným zařízením — 68.

Veřejná dobročinnost, kdo jest na obtíž veř. dob — 38.

— doprava, péči o ni — 73.

Veřejné cesty, silnice, náměstí a mosty — 73.

— knihovny obecní — 750, 753.

— korporace po stránce jazykové — 800.

— nemocnice nejsou ob. ústavy — 503.

— pohoršení — 42.

— zájmy obce, legitimace obce ke stížnosti — 205.

Veřejní zřízení, pokud jest jim poskytnouti možnost vykonávat funkce v obec. zast. — 321.

Veřejnost hlasování — 125.
— zasedání ob. zast. — 126.

Veřejný pořádek, spolupůsobení starosty — 142.

— statek (místo), obecní poplatek za jeho používání — 495.

Většina hlasů, kdy rozhoduje — 124.

Víno (dávka z nápojů) — 418.

Virilní hlas, virilisté — 51.

Vláda, rozsah její příslušnosti — 563.

Vládní komisař — 230.

Vlajka státní — 782.

Vlajka státní — 782.

Vlastnoručního podpisu na odvolání není třeba — 215.

Vnější a vnitřní známky odvolání — 215.

Voda, opatření obce vodou — 81.

Vodné, všeobecné a zvláštní — 384.

Vodní stavby, povinnost přispívat — 188.

— zákon, v řízení dle vodního zákona není obec stranou — 205.

Vodovod místní — 234.

— náklad na obecní vodovod — 81.

— společný vodovod několika obcí — 142.

— udržování vodovodu právem obce — 70.

Vojáci, jejich zápis do stálých seznamů voličských — 249.

- Vojenské osoby, jejich aktivní a pasivní volební právo — 249.
 — jejich zápis do stálých volič. seznamů — 249.
 — záležitosti, spolupůsobení obce — 94.
 Volnost projevu, právo volného projevu — 66.
 Volba, den a místnost volby — 269.
 — povinnost volbu přijmouti — 256.
 — obecní rady a komisi — 287.
 — starosty, jeho nám. a obecní rady náleží obecnímu zastupitelstvu — 103.
 — a jeho náměstků — 284.
 Volby doplňovací — 58, 288.
 — obecní, právo dozoru úřadů státních — 223.
 — podle zásady poměrného zastoupení a relativní většiny — 265.
 Volební komise — 271.
 — místnost — 273.
 — období — 57, 260.
 — obvody pro sestavení stálých seznamů vol. — 243.
 — právo občanů bydlících v několika obcích — 253.
 — v obcích — 253.
 — skupiny — 271.
 — soud, stížnosti k němu při sestavování stálých seznamů vol. — 247.
 Volitelnost do ob. zast. a obec. komisi — 254.
 Voliti, povinnost voliti — 256.
 Volné stěhování, právo volného stěhování — 38.
 Vrtání studní — 72.
 Vybírání daní, spolupůsobení abce — 94.
 — přírázek — 180.
- (podle II. fin. nov.) — 532.
 Výčep kořalky v obci — 83.
 Výčepnická koncese — 83.
 Výdaje rozpočtu žádného a mimořádného — 329.
 Výdajové položky, odůvodněné — 329.
 Vydání, činěná výhradně v zájmu jednotlivců nebo jednotlivých částí okresu — 351.
 — odkud se mají zapravovati — 160.
 — obce a jejich poukazování — 335.
 — spojených obcí — 161.
 — zapravované bez zvláštního práni 161.
 Vydělečné podniky obcí, způsob jejich vedení — 344.
 Vydělková daň, místo předpisu a délba — 806.
 Vyhlášení ob. rozpočtu po jeho doplňku — 334.
 — výsledků volby — 269, 279.
 Vyhláška volební — 263, 270.
 Vyhlášky obecních úřadů — 798.
 Vyhlásování zákonů a nařízení — 730.
 Výhody, poskytnuté státním a veř. zaměstnancům z důvodů mimořádných poměrů — podle zákona 495/1921 - 613.
 Vyhoštění z obce — 38.
 Výkaly, jich odvádění stokami — 82.
 Výkazy o příjmech a vydáních a o stavu jmění a dluhů — (podle II. fin. nov.) — 550.
 Výklady, výkladní skříně, poplatků obecní za používání veř. statku (místa) — 495.
 Vykonalatelná a vykonaná usne-

- obecních zřízenců — 623.
 Výstavy (dávka ze zábav) — 444.
 Vystoupení ze strany, následky — 261.
 Vysvědčení chudoby a zachovalosti — 83.
 — nemajetnosti (jazyková úprava) — 795.
 Vyšší úřad dohlédací — 377.
 Výroční účty vyřizuje ob. zast. — 96.
 — rozpočet — 156.
 Vyřízení podání na obec (jazyková úprava) — 793.
 Vyvěšování praporů — 72.
 Vzorná pravidla pro vybírání poplatků a dávek — 384.
- Z
- Zábavy, dávka ze zábav — 444.
 — taneční, jejich povolení a zákaz — 83.
 Zabezpečení úhrady pro všechna vydání — 337.
 Zahájení civilního sporu, usnesení obce podléhá přezkoumání vyšších stolic — 210.
 Zahrádky domovní, poplatků za používání veř. statku (místa) — 496.
 Zachovalost, vysvědčení zach. — 83.
 Zachování. kmenového jmění, dozor — 193.
 Zájem obce na věci, podjatost — 210.
 Základní jmění obce, jeho zachování — 151.
 Záležitosti přikázané obec. zastupitelstvu — 96, 103.
 Zaměstnanci. obecní, pokud jsou vyloučení z volitelnosti do obcí — 255.
- sení může dozorčí úřad měniti — 197.
 Vykonalatelný titul, do rozpočtu nutno zařaditi všechna plnění zakládající se na vyk. titulu — 332, 334.
 Vykonalání úřadu ob. zastup., jeho ztráta — 63.
 Vykonalání usnesení ob. zast. přísluší starostovi — 136.
 Výlohy vzešlé během správního roku — 159.
 — zvláštní, jich úhrada — 163.
 Vyloučené nemovitosti ze svazku obecního — 3, 30.
 — osoby ze zápisu do stálých seznamů voličských — 234.
 Vyloučení z práva volebního — 253.
 — z rozhodování nenastává při účasti v nižší stolic — 217.
 — ze strany — 261.
 Vyrožení seznamů voličských — 263.
 — stálých seznamů voličských — 244.
 Vylučující okolnosti z volitelnosti — 255.
 Vymetání komínů, legitimize obce ke stížnosti do rozh. o úpravě vymetání komínů — 206.
 Vyměřování daní, spolupůsobení obce, vynucení této povinnosti — 210.
 Vypovězení z obce — 38 a násl.
 Výpočet přírázek (podle II. finanční novely) — 532.
 Výpůjčka, kdy k jejímu uzavření je zapotřebí vyššího schválení — 346.
 Výsledek volby, jeho vyhlášení — 269, 279.
 Výslužné ob. úředníků — 591.
 Obecní zřízení

- ob., platový zákon 103/1926 — 616.
 — — pokud jsou vyloučeni z postupu — 320.
Zaopatřovací požitky obecních úředníků — 591.
 — — ob. zřízcenců — 623.
Zaopatřování chudých je povinností obce — 109.
Zápis o zasedáních obec. zast. — 127.
 — o volbách — 272.
Zapisovatel — 127.
Zapečítání dnů pištovni dopravy do lhůty k odvolání — 213, 214.
Zapovězená hra, odsouzení pro přestupek zap. hry — 43.
Zápůjčka, kdy k jejímu uzavření je zapotřebí schválení dohlédacího úřadu — 346.
Zápůjčky, možnost uzavíratí nové zápůjčky (podle II. finanční novely) — 546.
 — na něž lze vybíratí zvýšené ob. a okr. uřirážky (dle II. fin. nov.) — 524.
Záruka, kdy k jejímu převzetí je zapotřebí schválení dohlédacího úřadu — 346.
Zasedání ob. zast. jsou veřejná — 126.
Zastavití usnesení ob. zast. přísluší starostovi — 136.
Zastavení usnesení ob. zastup. státní správou — 220.
 — obecního majetku — 347.
Zástupce obce, jeho ustanovení — 219.
 — — při komisionálních jednáních — 136.
 — — v právních zák. ustanovuje ob. zast. — 103.
Zastupitelstvo místní — 234.
 — obecní — 6, 7, 46 a násl. viz také heslo »Obecní zastupitelstvo«.
- jeho členové a náhradníci — 50, 260, 282.
 — jeho legitimace ke stížnosti — 205.
 — jeho rozpuštění — 230.
 — na Slovensku a Podkarp. Rusi — 867.
 — počet jeho členů — 260.
 — při změně ob. zast. není obec legitimována ke stížnosti proti dřívějším usnesením — 205.
 — ručení jeho členů za vydání bez úhrady — 337.
 — schůze rozpočtové — 331.
 — schvalování obecních úřadů — 330.
 — se usnází o systemisaci, služném a výslužném obec. úředníků — 576, 591, 598.
 — a obec. zřízcenců — 619, 622.
 — stížnostní právo jednotlivých jeho členů — 207.
Zastupování starosty — 130.
Závazné listiny, jejich forma — 134.
Závody ve hře v kuželky, na kulečnicku (dávka ze zábav) — 444.
 — ve střelbě (dávka ze zábav) — 444.
Zbavení práva nakládati majetkem, pokud má za následek vyloučení ze zápisu do stálých seznamů vol. — 242.
 — nakládati majetkem pokud je důvodem k vyloučení z práva volebního — 253.
 — úřadování (suspense) obecního úředníka — 589.
 — zřízení nemovitého majetku — 346.

- starosty u členů ob. zastup. — 147.
Způsob volení — 265.
Zřízení obecní, kdo jest obec. zřízcencem — 619.
 — kdo rozhoduje ve sporech — 626.
 — na Slovensku a Podkarp. Rusi — 871.
 — o jich zřizování usnází se ob. zast. — 99.
 — obecní, zákon 16/1919, jímž se upravují služební poměry trvale ustanovených zřízcenců při obcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku — 619.
Zřízenec obecní, vyslaný k bernímu úřadu s knihami, není zástupcem obce — 136.
Zřízení zvláštního místního zastupitelstva, místní rady a místního starosty — 234.
Zřizování listin obecních — 134.
 — pomocníků starosty obce — 132.
Ztráta mandátu — 260.
 — vykonávání úřadu ob. zast. — 63.
Zvěropolicejní prohlídka dobytka a masa, dávka obecní — 482.
Zvěřince (dávka ze zábav) — 444.
Zvláštní daň výdělková, místo předpisu a dělba — 808.
 — hospodářský prospěch vzcházející jednotlivcům určitých zařízení, rozvrh příspěvků — 353.
 — pměni pro účely vysokých škol, právo dozorcího úřadu — 197.
- ob. jmění, i schválené usnesení může doz. úřad zrušiti — 195.
Zdravotní obce — 691.
 — obvody — 693.
 — policie — 79, 673.
 — (zákony 332/1920 a 236/1922) — 673.
 — rady — 677, 696.
Zdržeti se hlasování pro podjatost — 120.
Zdržování se v obci — 38.
Země, zvláštní přiděly zemím (podle II. fin. nov.) — 543.
Zemské komise — 828.
 — přírážky, jejich výše (podle II. fin. nov.) — 521.
 — úřady, jejich sídlo a organizace — 817.
 — výbor — 827.
 — zastupitelstvo — 823.
Zevní označení obecních úřadů — 798.
Zjištění výsledku volby — 274.
Zkrácení lhůty ke svolání obec. zast. — 115.
Zločin, odsouzení pro zločin, následky — 37.
Změna v hranicích obecních — 27 a násl.
Změny v mezích obce stanoví ob. zast. — 104.
 — v seznamech vol. — 264.
Změna ve složení ob. zast. nedává obci legitimace ke stížnosti proti dřívějším usnesením — 205.
Zmeškání lhůty. rekursní — 216.
Zmocněncem. obec. není její zřízenec vyslaný k bernímu úřadu — 101.
Znaky státní — 782.
Zodpovědnost obce při vykonávání místní policie — 107.

- opatření v oboru samosprávy (zákon 280/1920) — 563.
 — orgány ke správě společných ústavů spojených obcí — 191.
 — výlohy jich úhrada — 163.
 Zvolení kandidáta — 278.

ž

- Zebrání — 659.
 Žebrota — 43.
 Železnice, obec není stranou v řízení — 205.
 Živelní pohromy, úhrada — 338.

12³ vteřiny

stačí, abyste našli podrobnou informaci o jakémkoliv místě ČSR. Zeptejte se u svého knihkupce na Chromcův

MÍSTOPISNÝ SLOVNÍK ČSR.

Najdete v něm poštu, železniční stanici, soudní příslušnost, počet obyvatel a jeho rozvrstvení náboženské i národnostní. Úzkostlivá péče, s níž o díle pracováno, zasluhuje uznání a zajišťuje knize jedinečné místo v praktické literatuře.

Vázáno v plátně, velká 8°, Kč 180.—

Nakladatel **ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS**,
 Smíchov, Plzeňská 79

Čas jsou peníze
Chromec je úspora i času

„POLITIKA“
co má věděti
o československé
republice
každý občan.

3 svazky, 1923-25.

Redigoval Dr. Zd. Tobolka.

Cena I. sv. Kč 30.—,

II. sv. Kč 39.—,

III. sv. Kč 30.—.

Podle dohody na splátky za nevýššených cen.

Na skladě v každém knihkupectví.

Nakladatelství

„Československého Kompasů“,

tiskařská a vydavatelská akc. spol.

Praha-Smíchov, Plzeňská třída 79.

NAKLADATELSTVÍ BARVIČ A NOVOTNÝ V BRNĚ

Knihkupectví Masarykovy university (Práv. fak.).

Shírka spisů právnických a národohospodářských

Vydávají univ. prof. Dr. K. Engliš a Dr. F. Weyr.

- Sv. I. Dr. Jaromír Sedláček: Vlastnictví a právo
vlastnické (rozebráno) Kč 8.—
- Sv. II. Dr. M. Kašpárek: O uzavření smlouvy po-
jišťovací podle práva československého Kč 8.—
- Sv. III. Dr. V. Mildschuh: Kupní síla peněz, dů-
chody a úroková míra Kč 20.—
- Sv. IV. Dr. Jaroslav Kallab: Úvod ve studium me-
tod právnických. Kniha první: Základní pojmy Kč 20.—
Kniha druhá: Hlavní směry Kč 30.—
- Sv. V. Dr. J. Hrdina: Vodní koncese Kč 15.—
- Sv. VI. Jan Čaha: Finanční věda a finanční právo Kč 15.—
- Sv. VII. Dr. Fr. Weyr: Soustava čs. práva státního (rozebr.)
- Sv. VIII. Dr. Mayr: Soustava občanského práva I.
Část všeobecná Kč 40.—
- Sv. IX. Dr. J. Hrdina: Právo elektrárenské Kč 10.—
- Sv. X. Dr. Jar. Stránský: Vůle poškozeného ve sku-
tkových podstatách trestního práva Kč 25.—
- Sv. XI. Dr. Karel Engliš: Základy hospodářského
myšlení Kč 25.—
- Sv. XII. Dr. Jaromír Sedláček: Pozemková reforma Kč 50.—
- Sv. XIII. Dr. Cyril Horáček: Malthusova nauka a
některé novodobé jevy popul. Kč 15.—
- Sv. XIV. Dr. Al. Chytil: Závodní výbory podle
práva čs. Kč 10.—
- Sv. XV. JUDr. Rudolf Janeček: Odpovědnost pre-
sidenta republiky a vlády Kč 22.—
- Sv. XVI. Vědecká ročenka právnické fakulty Ma-
sarykovy university, 1922, I. Kč 20.—
- Sv. XVII. Dr. Frant. Zeman: Kvantitní teorie peněz Kč 22.—
- Sv. XVIII. Vědecká ročenka právnické fakulty Ma-
sarykovy university, 1923, II. Kč 25.—
- Sv. XIX. Dr. Karel Kizlink: Akciová společnost
v konkursu Kč 15.—
- Sv. XX. Josef Novák: Živnostenské provozovny Kč 15.—

Sv. XXI. Dr. Mayr: Soustava občanského práva II. Práva věcná.	Kč 40.—
Sv. XXII. Dr. František Vážný: O nejdůležitějších listinách užívaných při nákladní smlouvě . . .	Kč 18.—
Sv. XXIII. Dr. Frant. Weyr: Soustava čs. práva státního, II. vydání	Kč 80.—
Sv. XXIV. Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university, 1924, III.	Kč 20.—
Sv. XXV. Dr. Mayr: Soustava občan. práva IV. Právo rodinné, 1926	Kč 24.—
Sv. XXVI. Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university, 1925, IV.	Kč 20.—
Sv. XXVII. Dr. Klapka: Veřejná služba a veřejný ústav, 1926	Kč 15.—
Sv. XXVIII. Dr. Mayr: Soustava občanského práva V. Právo dědické.	Kč 24.—
Sv. XXIX. Dr. Hans Kelsen: Základy obecné teorie státní. 1926	Kč 15.—
Sv. XXX. Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university, 1926, V.	Kč 25.—
Sv. XXXI. Dr. E. Sobota: Národnostní právo čsl. Kč 30.—	
Sv. XXXII. Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university, 1927, VI.	Kč 25.—
Sv. XXXIII. Dr. Fr. Weyr: O metodě sociologické, 1927	Kč 15.—
Sv. XXXIV. Dr. Mayr.: Soustava obč. práva III. Právo obligační	Kč 70.—
Sv. XXXV. Dr. Zd. Neubauer: Sociální pojištění po strážce procesní	Kč 50.—
Sv. XXXVI. Dr. A. Procházka: Základy práva intertemporálního, 1928	Kč 30.—
Sv. XXXVII. Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university,	
Sv. XXXVIII. Dr. Kizlink: Bilanční právo akciových společností	Kč 40.—
Sv. XXXIX. Dr. Boh. Kučera: Mezinárodní základy cizineckého práva	Kč 40.—
Sv. XL. Dr. Jan Loewenstein: O jednotnou konstrukci finanční vědy,	Kč 20.—

Dodá též každý knihkupec.

„Československý Kompas“.

Sborník československého peněžnictví, průmyslu, obchodu a dopravy,

jenž v svém celku poskytuje spolehlivý a co nejpodrobnější přehled o všech oborech národně hospodářského podnikání v celé republice československé.

CELÉ DÍLO VYŠLO VE 4 SVAZCÍCH, a to:

Sv. I. SBORNÍK ČESKOSLOVENSKÉHO PENĚŽNICTVÍ, II. ročník 1924.

Obsahuje nejnovější údaje o všech peněžních ústavech, jako bankách, spořitelnách, pojišťovnách, záložnách a úvěrních ústavech.

Kč 180—

Sv. II. SBORNÍK ČESKOSLOVENSKÉHO PRŮMYSLU A OBCHODU.

Svazek tento obsahuje podrobné informace o průmyslových a obchodních akciových společnostech jak domácích, tak i cizích, pokud mají v republice československé své podniky.

Kč 180—

Sv. III. Díl I. SBORNÍK ČESKOSLOVENSKÉ DOPRAVY.

Přináší zevrubný přehled o dopravních a plavebních poměrech v Československu.

Díl II. SBORNÍK PRŮMYSLU A OBCHODU, část I.

1. Báňský a hutní průmysl. 2. Cukerní průmysl. 3. Průmysl cukrovinek. 4. Dřevařský průmysl. 5. Elektrárny a elektrizační družstva. 6. Elektrotechnický průmysl. 7. Filmový průmysl a biografy. 8. Chemický průmysl. 9. Keramika.

Kč 200—

Sv. IV. SBORNÍK PRŮMYSLU A OBCHODU, část II.

10. Kovodělný průmysl. 11. Kožní průmysl. 12. Kvasný průmysl (lihovary, droždárny, pivovary a sladovny) 13. Lázně, sanatoria, hotely, spolkové domy. 14. Mine-rální vody a výroba sodových vod a limonád. 15. Mlýny, pekárný a škrábárny. 16. Průmysl papírnický a grafický. 17. Plynárny. 18. Potavinářský průmysl. 19. Sklářský průmysl. 20. Průmysl staviv. 21. Stavební průmysl. 22. Textilní průmysl. 23. Různé.

Kč 350—

K dílu tomu je připojen firemní abecední rejstřík a oddíl „Národní a informační prameny“.

Na skladě též několik poněkud poškozených výtisků II.—IV. svazku za úhrnnou cenu Kč 300—.

Objednávky přijímá každý knihkupec anebo přímo

Nakladatelství

Československého Kompasů,
tiskařská a vydav. akc. spol.
Praha-Smichov, Plzeňská tř. 79.

Přihlaste se za odběratele

MASARYKOVA SLOVNÍKU NAUČNÉHO

I. DÍL obsahuje hesla A—Č

II. DÍL obsahuje hesla D—G

III. DÍL obsahuje hesla H—Kn

IV. DÍL obsahuje hesla Ko—M

Cena jednoho dílu váz. v kůži Kč 330—.

S četnými vyobrazeními a barevnými mapami.

Z posudků o I. díle uvádíme:

... velká kniha, co do bohatství obsahu doista největší česká kniha, jaká vyšla za trvání republiky... Nese podtitul „Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí“, a tomu odpovídá také celým svým rázem a obsahem. Jeho hodnota chce být a také je v tom, že při rozměrech daleko menších než měl slovník Ottův, podává vše a je při tom stručně věcný... svým bohatstvím látky a jejím pečlivým a účelným propracováním splňuje úkoly, jež si vytýkl, a je prvním velkým českým dílem, v němž jest obsaženo všechno vědění dnešní poválečné doby.

Právo lidu, 12. dubna 1925.

... Máme tedy před sebou této „Lidové encyklopedie všeobecných vědomostí“ písmenu A—Č. Radost naše může být tím větší, když uznáme, hledíce k válečným a poválečným poměrům knihtisku, velmi pěknou úpravu slovníku, zejména slabý, ale i trvanlivý papír a tisk přes veškeru drobnost velmi jasný. Ba i ilustrace při svých malých rozměrech překvapují jasností a přesností. ... Jest si jen přát, aby Masarykův slovník byl co nejvíce rozšířen v knihovnách obecních, spolkových i soukromých, aby byl nezbytnou příručkou všemu našemu občanstvu.

Venkov, 24. dubna 1925.

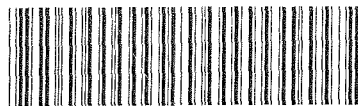
Na skl

D V

„Če

ÚK PrF MU Brno

1“

3 1 2 9 S 1 9 8 6 8